24

LJS BIBLIOTHECA SCHOENBERGENSIS
16
SCHOENBERG DATABASE OF MANUSCRIPTS LJS

Phillipps MS
24654

[illegible] liber continet
[illegible] imperatorum. et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

De impio karoli humore. xlvm
De castitate gallie. xlvi.
Blasfmia et rebellionem. xlvii.
De studijs et actibus xlviii
clerici regis et fuga rebellionis
De quibusda alijs mi. xlviiii
dentib; illis temporis. l.
Hinc de eodem l.i
De eisione tormentorum
postensa karolo li.
Qualiter patrem suum ei
in tormentis et amiculum
sium in delicijs li
De fine karoli et
imperio arnulfi lii.
De patientia et bonis actib;
regis elfredi liii.
De quibusda malentibus
illius temporis liiii.
De conuersione rebellionis
et relacione corporis sci nicolai
De bonis operibus sci. lvi.
Odonis dunmacensis lvii
De electione formosi portuensis
in pontium et dissencione ipsius
De fine arnulfi ipsius lviii.
De impio ludouico filio
de papatu sergij lviiii
De impio conrado primo et
primo ordinis cluniacensis
et institutoribus eius. lx
De miracul; sci petri odonis
Hinc de eodem lxi
De actis eiusdem sibi . lxii
Impio conrado lxiii
De mirto impio hispanie primo
De echelstano rege. lxiiii
anglie et victorne eius lxv.
De diacone eius et mumbz
sibi turpissimis lxvi.
De ceteris eiusdem
illius temporis. lxvii.
De eiusdem miraculis tite
sancti odonis. lxviii.
De successoribus eius odone
et aldolo. lxix.
Impio othone primo

et nepote regis eadmundi
De ceteris eiusdem illius temporis
Hinc de eodem
De origine eiusdem et
bonis eius
De miraculo eius cythare
et susceptione monachatus
De incensione armorum lxxiii.
et eisione stelliferi lxxiv.
Qualiter factus est abbas
glastoniensis et prohibitione
mortem regis lxxv.
Qualiter idem factus est
de tornacensis episcopus
Qualiter insidias lxxvi.
diaboli contra se superauit
Qualiter factus est lxxvii.
cantuariensis archiepus
De consecratione eius. lxxviii.
et quibusdam miraculis eius
De electione diuina. lxxix.
in eius aduersarios ostensa
De prophetia eius. lxxx.
contra dunnum regem
et transitu eiusdem. lxxxi.
De quibusdam malentibus
sibi impio othonis. lxxxii.
De edgaro rege et duce
illustribus anglie. lxxxiii.
De eisione eiusdem edgari
super fratrem suum regem
De sanctitate et lxxxiv.
iustitia eiusdem. lxxxv.
De obitu sancti dunstani
et dissensione cleri et monachorum
De fine et profectu lxxxvi.
ecclesie sancti petri et qui
busdam alijs. lxxxvii.
De sacris ecclesijs quas
dunstanus decorauit nitide attulit
De impio othone lxxxviii.
scandi. et sed edmundo rege
De castratione sanctae. lxxxix.
Pothone 2 echelredo rege
De bello othonis cont. xci
grecos et morte eiusdem

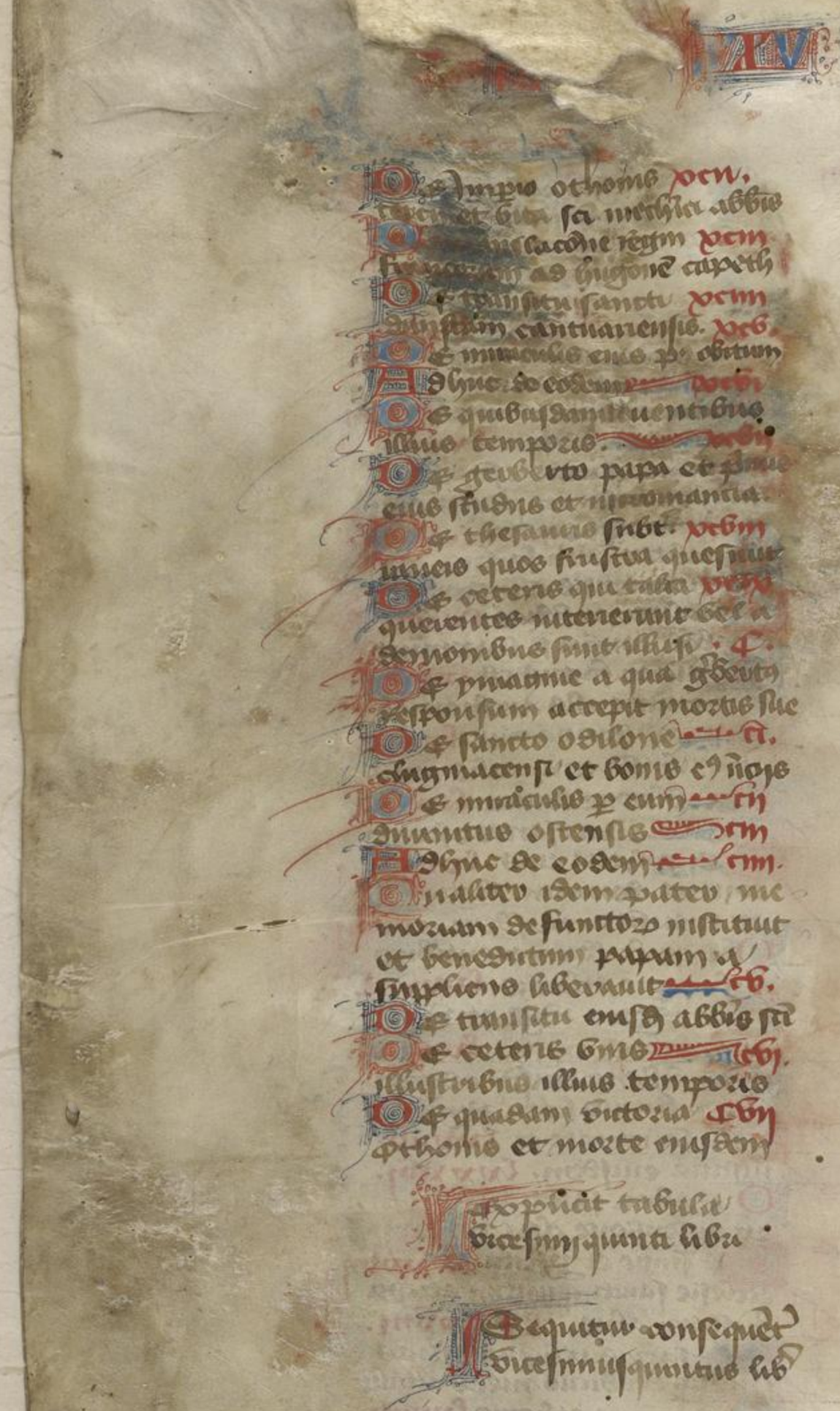

Tempora Karoli magni

J. De imperio Karoli magni et forma eius ac robore. Eginbertus.

Karolus igitur magnus cū super finitimos regnasset annis. xxxiii. primus finitimorū impauit romanis armis. Cepit autem anno dominice incarnationis dccc. lxxv. quo constantinopoli imperio romano. cuolutis annis circiter. ccc. et. lxv. m. ex quo bizantius tirucie cuutas a primo astantino ampliata et in regiam urbem est exaltata. et trāslata in illam omnis romane dignitatis. gloria in sedem romanam imperii fuit addicta. et nouā roma appellata. Turpinus remensis archiepiscopus.

Erat hic karolus corpore decoro. assis bisu ferus. statura eius. vii. pedū suoro. s. f. qui erant longissimi. Femoribus erat amplissimus. Ventre congruus. brachiis et cruribus grossus. agilis doctissimus et animosissimus. et omnibus artibus fortissimus. facies eius in longitudine habebat palmū et dimidiū. barba vnū pe. nasus circiter dimidiū. frons erat vnius pedis. oculi leonini scintillantes ut ardentilius. Supercilia dimidii palmi. Quemcūq; iratus aptis oculis aspexisset. statim territus erat. Cingulum quo cingebatur. vii. p. extendebatur. Preter illud quod dependebat. s. qrta pars ulnis aut gallinas duas. aut anserem vnū. aut spatulam porcinā. aut pauonē. aut gruem. aut leporē integrū edebat. ayodicū vinū et aquā limpidā sobrie bibebat. Tante fortitudinis erat. q; militem armatum sup equum sedentem a uertice capitis usq; ad bases simul cū equo vno ictu ense nudato spatā secabat. Quatuor fiscus eas equorum simul manibus extendebat. debatur. anilitem armaturā rectū stans super palmas suas a tergo usq; ad capud sua sola manu deiciebat et eleuabat. Erat enim dominus largissimus. in iudiciis districtissimus. in locutione lenis eloquentissimus. Pomographus. mater eius dicta bertha in magno cupido cū haberet filios et filias. precepit. ut tam filii quam filie primo liberalibus studiis. quibus et ipse operam dabat erudirentur. Tū a filios et filias eius placebat more sue gentis equitare. et armis aliisq; bellicis exercitiis fecit filias suas lanificio assuescere colo et fuso. ne p ociū torpescerent operam impendere utq; ad omnem honestatem erudiri iussit. Cumq; sue studia literarū amassent: temptabat etiam ipse scribere. tabulas q; ferebat ut cū vacuū tempus esset manū literis assuefaceret. In palatio suo aquisgrani basilicam pulcre pulcritudinis in honore beate marie virginis extruxit: quam etiam diuersis et honoribus precipue sublimauit. Regni quoq; finitimorū cum post patrem suum primū iam forte quidē magnū q; susceperisset. ita non solū ampliauit ac dilatauit ut ei duplum adisceret.

m. De studiis et moribus eiusdem hugo. vi°. libro.

Hic karolus in disciplinis liberalibus tam. grecā. quam. latinam habuit adiutorem et in ceteris disciplinis alb̄inū cognomento acuminē. Religionem denique sanam summa pietate semper excoluit: et ecclesiam mane et vespere necnon et nocturnis horis et sacrificii tpre ipi gre frequentauit. Curā quoq; liberalitate magna pauperū habuit: ut qui non solum in suo regno illi subuenire vim etiam in transmarinis regionibz. in syriam et egyptum et affricam et hierosolimis et alexandrie atq; karthaginem. pecunias multas mittere satagebat. Ob hoc etiam ma

Phillipps MS
24654

ume tñ marmoñ regum amicitias exp̃ectebat: ut sub eisdem tributis tranquillam refrigerii aliq̃d p̃ueniret. fuit aut amplo corpore ac robusto: statura imminente et apice capitis rotundo. amicie reuerenda. facie leti. voce clara. humanitate p̃spa. demq; conuersabilissime. Cenaq; cotidiana ñtis ferculis p̃bebat. p̃ter assem aute q̃m venatores venabq; inferre solebat qua valde libenter q̃n vllo alio cibo uescebatur. Inter cenandu aut aliq̃d acroama aut lectore audiebat legebant̃ ei hystorie: antiquarum rerum geste. Delectabatur aut libris sci augustini. p̃cipue his qui de ciuitate dei p̃titulati sunt. Bibebat vero et omnis potus ad eos q̃bus erat in bibendo. ut semper ad cenam plusq̃ ter biberet. Estate post cibu meridianu pomoru aliq̃d sumebat et semel bibens. depositis vestibq; et calciamentis ueliud noctu solitus erat duabus. aut tribq; horis quiescere. Noctibus sic dormiebat: ut somnu quat̃ aut quinquies no solum expergiscendo sed etiam surgendo mediuet. Sigibertꝰ. Igitur anno primo imperii sui: iussis populis per omne imperiu suum legatos ad faciendu iudiciu et iustitiam dirigit. et legis capitula p̃m. instituit. Cronographus. Ib Karolus per dominicum mundu ad mirandu noua et actus q̃ obitus sanctorum multos misit. q̃ per p̃suasionem monachi in vnu volumen epilatu fecit. Jeronimꝰ. u. ac beda et florus hi fecerant ante. sed non integre. Hic aut diebq; singulis annotauit ea. Inuentu est aut q̃ diebq; singulis occurrebant. pluscq̃. cc. festiuos q̃ statutu est ut dicetur. et aliaq; plurima sanctorum et cet. Cum aaron quoq; rege p̃sarum. qui ecclesiam indie totum pene tenebat orientem: tale habuit in amicicia concordiam. ut

hi gratiam eius omnium qui eiusmodi in toto terrarum orbe. regu ac p̃cipui amicicie p̃ponerent. solusq; illius honore ac magnificencia sibi rotundi uideretur. Helynandus. vide libro. ---

Animalium qui et aaron rex p̃sarum elefantem qui solum habebat karolo misit. cuius elefantis nomen erat abulabat. et p̃ter eum munera multa. Imperatore apud spoletu existente p̃die kal. man hora noctis secunda. tremotus maximus factus est. qui totu concussit ytaliam. Quo motu. tectu basilice bti pauli apli magna ex p̃te cu suis tribubq; decidit. et in quibusdam locis urbes et montes corruerut. Eodem anno quidam loca circa regnu in germania et in gallia tremuerut. pestilencia p̃ter modu hyb̃m tempus fuit. legati karoli ab aaron amuri dementes: mu ceteris muneribus eius corpora sanctorum. cypriam martiris carthaginensis epi. et sixti p̃mi scillicitanoru et caput pantaleonis martyris in francia asserut. Et no de ubi potiti sint. patriarcha ihe rosolimitanꝰ: pro benedictione claues dominici sepulcri et loci calua rie. et claues ciuitatis et montis cum uexillo karolo misit. mi.

De constantinopolitanis imperatoribus. Sygibertus.

In ipso anno quo karolus assumpsit romanu imperiu: hyrene imperatrix a michaele imperio deposita exilio relegat̃ et ibi moritur. Ipse autem constantinopoli imperauit annis vii. Quo tande a vulgaribq; cu multis ordinis senatorib̃ q̃mpto. staurucius filius eius imperauit anno. i. Quo deposito michael annis xi. leo. viii. anchael. xv. Theophilus xii. anchael et theodora annis. xv. Deinde michael solus. xvii. Quo a basilio interfecto. idem basilius annis viii. imperauit. post hunc filius

eius leo: annis. xbm. Deinde constantinus filius eius cum patruo suo alexandro. s. eius leonis fratre imperauit anno. i. alexandro ante mortuo. gstantinus imperauit annis. xxxiip. Post hoc stephanus et gstantinus egˢ ferentes iustia patris sui seueritate a nuuemili leuitate se coherent: dispositis in palacio missis prem & palatii solio deponit: et tonso ei ut moris est capite ad bri ania insula in qua cenobite philosophabantur trusmittit. Nec multo post eii ad quietii ex dicto gsedissent: et de poratu sedendi mutuo consulto deliberet. dato signo a viris gstantini filii leonis imperatoris ambo fratres solio deturbant. et tonsis capitibz ad idem monasterium quo prem trusmittant. ipi ad philosophandii cii monachis trusmittuntur. Ita euacuato palatio ab ustinus imperatoribus. ipse gstantinus et romanus filius eius imperauit annis. xbi. Quo defuncto nycephorus imperauit annis. v. hic timens a filiis sius imperio expelli. qi senex erat: eos cumulizare uolebat. et mater iohanni suasit ut eii occideret. et imperaret. Sic qi frem est. et imperauit annis. bi. Et inde de constantinopolis imperio traceretur. scilz. ab anno dni. dccc. lxxbii. octauo. Karolus aut indignantibz contra se constantinopolitanis imperatoribz pter inuidiam imperatoris nomis sibi a romanis impositi: magna illos patiencia et magnanimitate tulit. Et qi suspectum eius potentiam habebant. crebras eos sibi legationibz firmissimo federe obligebat. Qualiter Karolus iuxta diuina reuelationem liberauit terram sanctam.

Legitur q eo tempore quo Karolo datii est imperium romanum patriarcha iherosolimitanus de ciuitate expulsus a paganis uenit constantinopolim ad imperatorem gstantinii et filium eius leonem. et cii eo Johannes neapolis sacerdos: et dii ihosolimitani archipbi. Quos ille ad Karolii misit cii epla Johannis patriarche mani ipis gstantini scripta. et cii duobz ppatis fratribz alii duo legati hebrei. ysaac et samuel. in quo eple ultra pte scripti erant. Quadam nocte in estasi fris mihi ante lectii meii quedam iuuenem stantem: qui me blande vocans papillii tetigit. et ait. Constanter roga. et auxiliii ad hanc rem. Pete accipe Karolii magnii regem gallie: et elie in dno ppugnatore. Et ostendit michi quedam militie armatii et ornatii et loricatii: scutii rubeii hastem. ense pendentii. cuius manubrii erat purpureii. hasta altissima: cui cuspis sepe flammas emittebat. et in manu tenebat aii fidem auream. Et ipse senex pulcra barba. vultu decoro. statura pcero: cui oculi fulgebant tanqi stelle. et canus caput albescebat. Surge iam auguste Cui iussionibz dei resistere obedire. nullume potent culpam euadere. Emmanuel: germen ihesu in dno gaude: memor eius fugere laude. Justicie zona lumbos. caput atqz corona pprie subtemgat: te ppus honore qz stringat. Nil opus est ficto: dum quo iusso dicto. Ergo tene firmum: dum precepta scribam. Hoc ipse constantinus septies expulerat paganos ab ihosolimis: si tri pualuerat. Hii legati regem parisius inuenerunt: et eplas tradiderunt. Quibz lectis. rex lacrimari cepit. qi sepulcro dni. Has eplas iussit rex exponere turpini archiepiscopi coram omni populo. Quibi auditis omnes pfecta regem petebantur. Quo audito: mox rex edictii proposuit. ut omnes qui possent arma ferre mentis ceii

contra paganos. et qui non uer
ipse et filii eius. ſ uus. mr. memor
esset. Itaq; maiorem ſpritum ꝑ ug̃
ana haussēt ogressaut: et ꝓfecti
sus. Cum uenissent aut ciuitatem
m nemore quodam. qđ uix duoru
dieru ſpacio solet trāsiri. in quo erat
grifones ursi. leones. et tygres. et
alie fere diuſe. Karolus putans se
illud trāsire uno die ingressus est.
cum ecce tu. ſbuemente nocte et ob
scuru ceruute. Karolus precepit ag̃m
meatui. Transacto aut noctis noctis
silento: rex in lecto suo accubens m
choauit ꝑsalmos. Et cū diceret. hi
ūsum. Deduc me dne in semita mā
torum tuaꝝ ipam uolui: ecce ad aures
eius uox cuiusda alitis ꝑue lectum
eius clamantis audita est. Quam
qui aderant audientes expauerti sut.
Rex autem psalmos ptinuauit usq;
ad illum locum. Educ de custodia
animam meam &c. Qđ cum dicer.
ales iter clamauit. ſtinue qđ dicis.
ſtinue quid dicas. Hanc alitem per
secutus est rex pmulta semita: donec
recognouerut illam que die ꝓcto
amsant. Regem dicut: qđ ab illo
tempe cepit audiri alites sic loque
tes in illa terra. ſfugatis paganis
et recuperata terra: petiuit rex licē
tiam repatriandi. ab imperatore con
stantinopolitano et ihosolimitano
patriarcha. Que ꝑ unū diem reti
nuit imperator apud constantinopo
lim: et mirum facit pauor ante por
tas ciuitatis alia diuſi gens et eo
loris. et auri et gemas. Karolus aut
ne mutabilis uideret̃ si mch accipet:
quesiuit ꝑsiliū a ꝓcibꝫ suis quid
facere deberet. Qui responderunt:
a nullo eum debere aliquid mmꝰ
accipere pro labore quē pro solius
dei amore susceperat. Qui laudans
consiliū iussit omnibꝫ suis: ut omes
res appositas nec respicere digna
rentur. ℣. De sacris reliquiis quas

mde aquisgranum detulit.

Tandem aduentus et coactus
aliquod mmꝰ pro amore dei
accipere: petiuit de reliquis passio
nis dñice. Inito ꝯ consilio indictum
est triduanū ieunium omnibꝫ nostris.
et vm. ꝑsonis grecis. que electe sut
ad hoc seruitiu diuidendū. Tercia
die Karolus petiit sua confessus e-
ebromo archiepiscopo. Deinde utrꝫ
cleri ꝑsalmos cū letania inchoat.
Cum aute damel ne apolitanꝰ an
tistes aquisset theca in qua spinea
corona erat. tantꝰ odor exinde exist.
ut oēs putarent se in ꝑadiso es-
Tuc Karolus ꝓstratus in pauimē
tum. plenꝰ fide orauit dñm: ut ꝓ
gloriam nois sui. miracula sue
passionis et resurrectionis renouā
ret. Et cū oraſſet statim rostellatus
denens lignū misit. et mebra
uit: et flores emisit sicut. Tantaq;
lux cum odore affuit. ut oēs sua
uestimenta celestia ee putarent.
Cumq; damel admiraꝝ sorcipe robur
ipius ligni sacre incipet. Tunc
magis et magis florere cepit. Tuc
Karolus in arboreo pallio qđ ad lr
ꝓpamulat. suscepit de floribꝫ cū im
pleuit uanū sui deportū. De hinc
aliū uanū ad sustripiendas spi
nas ꝓpanus: tradidit illū cū flori
bus ebromo archiepo. Cumq; utri
usq; oculi placrimis impediti essent:
ille putans se accepisse et iste de
disse. utriq; uanū dereliquit: qui
bene unꝰ hore spacio pependit in
aere. Cumq; alterū uanū rex spi
nis implesset. et illud epō tradere
uoluisset. iudit illū primi pendē
in aere. Post hꝫ cum flores de uan
to cadere caperet: qui sit in mana.
Et hoc manna modo est apud
sanctum dyonisiū. Quod a multis
putatur ee de illo manna antiq.
quod pluit dominus in deserto.
Omes egri qui ibi aderant: ad odore

florum ſam facti ſunt. hms ita ge
ſtis: ecce turba mſimtu eccleſiam vio
lenter mtrans. clamare repit. Deie
hodie eſt reſurrectionis dies. Nam
ego de floribz epiens totam ciuita
tem mpleuerunt: et. ccc. et vnu egs
ſanatus. Quidam eg ibi erat. xxx.
annos et menſes. m. habens mfir
mitate ſua: ſecus et ſurdus et mutꝰ.
hic m extinctione ſpmce corone viſu
recepit. m ſectione auditu. in emiſ
ſione florum loquelam. poſt hoc
pfatus damel vncu clauu mambz
elatis regi tribuit. Qui cum de ala
baſtro m quo abſconditus erat extꝝ
heretur: ſanatus eſt puer quidam.
ſiniſtrum mam et totum latus
ſiniſtrum ab vtero matris habens
aridum. Et cucurrit ad eccliam di
cens: qd circa nonam horam lecto
iacens qui m extaſi poſitus iudeis
ſibi iuſſus eſt quemdꝫ camutu fabru
adunci faciem capite extrahere eo ſiniſtꝝ
manu ſua et ſiniſtro pede ſibi arcꝫ
clauu et a latere lanceam. Data ſunt
ptea regi karolo ſtruſtrum crucis
dominice et dominꝫ ſudariu. et ca
miſia beate marie. et faſcia qua
puerum ihm mcunabulis cinxit.
Brachiu ſancti ſemeonis. Que
omnia recondit m ſacco de bulbamo
tergore facto: et ad collum ſuum
ſuſpendit ad inſtar peregrini. Demens
autem ad caſtrum nomine ligme
do puerum mortuu per tactum
reliquiarum ſuſcitauit. et. l. egri
pmiſcui ſexus ibi curati ſunt. Ibi
ſedit karolus: vi. menſibus et duo
die. Demente autem eo aquiſgranu.
ſanati ſunt cca mlti febricitantes
mnti. demoniosi. pm. leprosi. dm.
paletici. vb. claudi. pm. manci.
xxx. gibbosi. ln. aduci. lxb. Futu
noſi plures. et ex utrisq; locis qm
plures. Demꝫ mdiit per totum
orbem: ut ibidem ium dementia
quiſgranum iudere reliquias quas
de ihrlm. et de conſtantinopoli adue
dat prius peccata ſua confitentes. Et
ſtatutu eſt ibi: ut ſemp. iii. feria je
iunemꝰ. iiii. temporum mmeſe
iumo fieret mdutio iſta reliquiarꝫ.
In hoc conſilio fuit leo papa. et
turpinus archiepiſcopus. et achil
leus alexandrin epiſcop: et theo
phimus. antiochenus. et alii plimi
epi et abbates. Ibi etiam ſuſcitatus
eſt mortuus. vi. Qualiter mutatꝰ
a ſancto iacobo liberauit hꝫ ſpaniã.

Turpinus archiepiſcopus.

Barbarus poſtqm multa regna
occupauerat: apoſtat quieſce
a preliis. Statimqꝫ mutatus eſt m
celo viam qndam ſtellarum incipi
entem a mari ſiſie. et tendentem
inter theutthonicam et italiam. in
galliam et aquitaniam et recte tꝛſ
euntem per gaſconiam et baſcam et
nauarrum. et hiſpaniam uſqꝫ ad ga
liciam. m qua dri iacobi corpus tuc
latebat incognitum. Hanc viam p
ſingulas noctes aſpiciebat karolꝰ
et cogitabat qd ſignificaret. Qui hꝫ
cogitanti dñs quidem optime et pul
cherrime forme ultra qm fas eſt
die nocte m extaſi apparuit dicens.
Quid agis fili mi? Cui karolus. Quis
es dñe. Ego ſum ut aplus alius
mus ppi. filius zebedei. inter ceteros
euangeliſte quē dñs ſicꝫ mare ga
lilee ad pdicandum pplis ſua meſſa
bili gratia eligere dignatus eſt. Que
rhodes rex gladio pemit. cuꝰ corpus
in galeta que a ſanctis turpit ad
huc oppmitur. incognitu requieſcit.
Unde mihi cur terram meam nudu
libaſti: qui tot et tantas urbes acqui
ſiſti. Qua ꝓpter tibi notifico. qꝛ ſicut
dominus potentiorem omnibꝰ regib
terrenorum te feci: ſic ad ꝓpandu
iter meum et libandam terram
meam de manibus moabitarum.
inter omnes ut tibi coronam etne
retribuerem. Unde prepaui elegi

via ſtellarum qm̃ in celo vidiſti ſigt
q tu cum magno exercitu ad expu
gnandum gentem paganor̃ pſi
dam ad liberandum ſ̃m meum et ad
diſtrandum ſacroſanctu meum ab hmõ
hoīs uſq; ad galeciam iturus es: et
poſt te oīs xpi a tempe pmti uſq;
ad finem ſeculi. Taliter arripuit apls
karolo. tribz vicibz. poſt hoc prepit
karolus illuc cum magno exercitu.
Cumq; obſideret pampilonā tribus
menſibus. et eam capere non poſſet.
ꝓpter muros inexpugnabiles: orauit
ſcm iacobum ut ꝓpter honore nois
ſui daret ei capere ciuitatem. Tuc
muri funditus corruerut. Qui de eis
ex hiis baptizari voluerut. reſuati ſt
ad vitam: Qui noluerut occiſi ſunt.
hõe auditus mirabilibz. oīs urbes
ſe dediderut: et facta eſt tota tra ſub
tributo. Deīde diſcurrato ſacroſancto
ad petronā: et inſipit ibi in mari
lanceam ſuam. agens deo gracias et
ſancto iacobo: qui eum illuc uſq; ꝓdu
xit. poſtrea iuit per totam hyſpa
niam: a mari uſq; ad mare. In galecia
tuc acquiſiuit. vīm. urbes. mt̃ quas
compoſtella tuc erant ꝓua. In hyſpa
nia ſunt urbes. pp. vi. mt̃ quas eſt
oſca de qua fuit vincencio. in qua ſole
bant eſſe turres. vc. In petroſſa ſit
argentum optimū. In ciuitate acem
tina iacet beꝰ torquatus qui fuit bꝰ
iacobi cliens. ad cuꝰ ſepulcrū arbor
oliue ſuuenitus florens maturis fruc
tibus homſtatur. per vīm quemq;
annum in eius ſolempnitate. ſi abus
man. Tota terra hyſpanor̃ tuc ka
rolo ſubiecta eſt. Terra. ſi alandaluſ.
terra perdzu. terra caſtellanor̃m.
terra nauarror̃m. tellus portugallor̃m. tellus ſara
cenor̃m. tellus alauarū. tellus biſca
ior̃um. tellus baſcilor̃. tellus baſcilo
rum. tellus palargor̃. Harum debiū
quaſdem ſine pugna cepit karolus.
Quaſdem cum bello magno et arte
maxima. luchnam vrbem que eſt in
valle viridi nequiuit capere: donec
ad vltimū. Nouiſſime vero obſedit
eam: mī. mensibus. Et facta prece
deo et ſancto iacobo ceciderut muri ei⁹.
et eſt deſerta uſq; in hodiernū diem.
Quibꝰ cum vigores ar̃ annis in me
dio eius ſurrexit. in quo mgī piſces
habentur. Hec ſunt debes quas karo
lus malebipit: ꝓpꝰ hoc q ꝑ ſuū labore
eas acquiſiuit. et id certo ſine limitatore
ꝑmanet. uſq; in hodiernū diem. lu
cerna. ventoſa. carpatū. adamā. vī.

De ydolis que ſubuertit in eccleſiis quas edificauit.

Omnia ydola et ſimulacra que
tunc in hyſpania muerut:
penitus deſtruxit: ꝓter ydolū quod
eſt in terra alandaluſ: quod vocatur
ſalancadis. i. deus cadis. Cadis et eim
ꝓpie dicitur locus ille: ſala autē
mī̃ꝓpretatur deus. Tribuit aut ſan
cto q ydolum iſtud malhomet vim
uocaret ſuo nomine ſubſtituit: Et
q̃nda legionem demonū arte magica
in eo ſigillauit. Ꝛ legio tam fortē
illud ydolum obtinet. qđ a nullo
vnq̃m frangi potuit. Cum aliquis
ꝑuſtianus ad illud aꝑpinquat: ſta
tim ꝓcidit. Sz cum aliquis ſan
cto cauſa adorandi vl deprecandi
malhomet accedit. recedit in colu
mis. Si forte ſup illud arcus quilibz
ſe deposuerit: ilico moritur. Eſt aut
lapis antiquus in maxime maris.
opere ſanctemeo optime ſculptus ſup̃
terram ſitus: decē ſim latus et qua
dratus. De ſurſum ſtrictus. et tante
altitudinis. q̃ntum ſolet volare co
rnus in ſublime. ſup quem elevata
eſt ymago illa. de auricalco optimo
in effigie hoīs fuſa: ſup pedes ſuos
erecta. faciem vīs ius ad diem: et
clauem q̃nda ingentem in manu
dextra tenens. Que. ſi clauis ut ſa
cerem aut de mani eius caderet: ano
quo rex futurus in gallia natus

fuerit: qui totam hyſpaniā ꝓpiams legibus in nouiſſimis temp̄ib⁹ ſub uigabit. mox ut ſanctem dident clauem lapſam: gazis ſuis in terra repoſitis. omnes fugient. Ex auro q̄b reges et p̄incipes dotare karolo. eccleſiam beati iacobi tuā per tres annos in illis horis g̃morians aug mentauit. Antiſtitem et canonicos ſ̄dm regulam ſancti yſidori ibi inſtituit. campanis tintinabulis et palleis et libris decenter ornauit. De reſiduo auro et argento miſso q̄b de hyſpania attulit: fecit has eccl̃ias. bte marie virginis aquiſgrāni. bti iacobi: in eadē villa. Item bti iacobi apud urbem. bitteſem. Item bti iacobi apd. toloſam. Item bti iacobi in guſcoma: in urbem apam et ſcm̄ Johannem ſozdue. una iacobita. Item bti iacobi apud pariſius. in q̄ ſecuriam et mo rem martyrū. Et p̄ter has abbacias mnlias p̄ multis. Qm̄ de redi tu karoli magni in hyſpaniā in hyſtoz karoli.

Eliſo karolo in galliam. ſdā rex paganus affricanus col lectis ex̄citib⁹ hyſpaniam acquiſuit: eiectis et mtfectis cuſtodib⁹ opidoꝝ et urbiū quos karolus reliquit. Quibus auditis karolus collectis magnis ex̄citibus reuiſus eſt i hyſ paniam: et cum duob⁹ exercitib⁹ milo de angleris pater rollandi. Cum autem apud baionā urbem baſcloz exercitus karoli hoſpitatus eſſet: q̄d miles romaricus nomine egrotus et morti ꝓximus acepta p̄nia et euchariſtia cuidā ſanguineo ſuo p̄cepit ut equū quē habebat ven deret: et p̄cia eius et egenis daret. Quo mortuo ipſe ſanguineus equū e. ſol uendidit: et p̄cia cibis et po tibus et veſtib⁹ velociter expendit. Tranſactis autem. xxx. diebus. ap paruit ei nocte in extaſi dicens. Qm̄ res meas pro redemptione aie mee in elemoſina tibi ad damni emendaui: ſcias deum omia cri mina mea mihi dimiſſiſſe. Et quia mu ſte elemoſinam meam retinuiſti: ſcias me in p̄ximo. dies in pene tartareis fluſſe. te aut in eodem loco infernali unde egreſſus ſim. die certiſſima ponendum. Et me in q̄a diſo futurum. Quibus dictis diſpuit. Tremefactus ille euigilauit. Et cum eād die narraret ſocijs ſompnium ſuū. ſubito factus eſt clamor i aere. velut leonū. luporū. et urſorum. Et ecce ille ſubito aptus eſt a de monibus: in loco diuino iudicio ſi bi deſtinato. Queſitus a ſocijs. xiiii. die ſup̄ quēda montem altiſſimū mortuus iacens. toto corpe colliſo i uentus eſt. Qui mons mr̄ dictis diſtabat a loco in quo raptus fuit. Ibi demones cum q̄erent: ꝑ eos leu gis in altum ſuſpra mare. ꝯ.

De pugna eiuſdem contra aygo landum.

Poſt hec aygolandus man dauit karolo bellū ſedm uelle ſuū. ut. vv. gtra. vv. ut. pl. cont̄ vl. ut. c gtra. c. ut mille contra mille. ut duos cont̄ duos. ut vnū contra vnū. ayſſi fuit q̄. c. milites a karolo. gtra. c. et mtfecti ſunt ſanctem. Deinde mittitur. alii. c. ab aygolando cont̄. c. qui omnes mterfecti ſunt. Deinde mittit ay golandus. cc. contra. cc. qui ſimi occiſi ſunt. Deinde mittit duo milia: quoꝝ quidā occiſi ſunt et alii fugan. Tertia die ceat aygolandus ſortes ſuas. et cognouit dementiā karoli. Et mandauit ei ut ſequenti die ple narie ſi vellet bellū faceret. Qđ ab utroq⁹ ꝓfeſſū eſt. Tunc aſſiterūt quidā vpriſtiam: qui ſero ante diem belli arma ſua bellica ſtudioſiſſi me ꝓparentes haſtas ſuas erectas mfixerūt in terra. ante aſtra iuxt̄ fluuiū in pratis qui dicitur ceya.

In quo loco postea beatoꝝ martyꝝ
rum facilda et ꝑmittu basilica m
gens et optima iussu et auxilio
kiaroli constructa est: et mayna
ulla et ꝑmguissima. Istas hastas
simo mane corticibus et frondib;
decoratas inuenit. hm si qui in acie
qpma martyꝝ palma adeptuꝝ
erunt in dei fide. Et ad modu mu
tes abstulerit eas ꝑ terrum. Et
indices que remanserut in tu in
modi ꝓticarum ꝯ se post ea ma
gna genauit arbusta. Que hodiue
in illo loco apparent. Erant enim
illoꝝ multe hastę: de ligms fin
vneis. anuares. maꝝnu q; graudu
ammabus. et mgens corꝑibz detri
mentu. Quid pluru. Die crastina
occisa sut. vl. xpistianoꝝ: et dup
milo rollandi pater. et equs kiaroli
ꝑemptus. Tuc kiarolus strans pedes
cum duobus milibus xpianoꝝm.
peditum euaginauit spatam suam
nomie graudiosam: et cruciauit
multos sarracenos per medii. ad
ue spacente autem die: ꝙsi sint
sarracem et xpistiam in castris. alia
die uenit kiarolo in auxiliu. mꝫ
marqsii de locis ytalie: cum. quatuoꝝ
milibus uiroꝝ bellatoꝝ. Qd ut
aygolandus agnouit: in fugam uso
est. Et tuc kiarolus cum suis exci
tibus remeauit in galliam. Cro
nographi Anno mxpn kiaroli mi.
manes. q; hmm longo ꝯ stios
bello ꝓdomuit: a deo sua fortitudine
ꝓq; sut diminuti: ut qui alios ulc
lascessere solebant: iam nec ab alis
tueri se ualerent. Nam omnis coꝝ
in hoc bello nobilitas et gloria ꝓmt.
et quicquid pecue ac thesauri per
tot secula terraꝝm orbem undiq;
sibi ogesserant. Totum mut fortuna
uictorie cessit nullo q; dmq; bello. ta
merita spoliou qntitate fuit ita ditata
fuit. Eodem anno lima ter obscu
rata est. et sol semel. acies q; magn
tudims miserunt se simt in aere.

Sygibertus Anno imperii sui
dñi kiarolus imꝑator per manum
pauli dyacom siu decerpens optia
optima q; q; de scriptis catholicoꝝ
patruꝫ. lectiones dnicis festiuitati
conuenientes. ꝑ circulu anni in
ecclia legendas compilari fecit. ꝯ.

De quibusdam incidentibus il
lius temporis.

Eo tempore cum ad annuu
missus ab aaron ad exoden
dam liciam: cum uenisset mutta
uius arthan sancti nicholai ote
re: ꝑ ea obtinuit aliam. Et ꝑ temꝑ
tate presumptu. totum amisit clas
sem. tempestate meritabile ꝓsequite.
Ydie kl. februarii luna. xviii. facta e
clypsis solis in medio die. stante
utroq; sydere mxvi. pte agni. Item
iii kl. fiut eclypsis lune. et appu
erut acies in eadem nocte mire ma
gnitudims. et sol stetit in. vi. pte
piscis: et luna in. vi. pte uirginis.
Nam et stella meuit. viii. kl. apl
uisa est in sole qi ꝓpria macula
nig. trim paululu sup̃us medio
centro eiusdem syderis. que a nob
bin. dies ospicitur. Et qn ꝑmu
erunt ul erant nubib; impedietib;
anotari non potuit. Item. vi. kl
septembris. lime fiut eclipsis. hõ
noctis. iii. sole in. v. pte ugms
existente. luna in v. pte. piscis. Et
q; ab anni sup̃ioris septembri. usq;
ad septembrem ꝑsentis. luna ter
obtenebrata est. et sol semel. legatus
regis ysaac nomie abdella. detu
lit imꝑatori kiarolo munia: papi
lionem et tentoria ati uario colore.
mire magnitudims et pulcritudis.
Erant. n. omia bissina tam tento
ria q; fines. duplis tincta coloribz. et
pretia pallia multa serica ꝑciosa.
et odores aromatu: et ungenta et
balsamu. et mirifica horologia: ex au
richalco arte mechanica mirifice ꝓpo

compositis. In quo vñ. horarii cursus ad clepsedram ducebantur. cum totidem cereis pilulis. que ad completionem horarii dandebant: et ascensu suo subiectis sibi cymbalis faciebant tinnire. additis in eodem cursu equitibz qui per. vñ. fenestras completis horis exibant: et impulsu egressionis sue totis fenestris que pñ erant apte claudebat. et alia multa erant in orologio illo. fierent etiam multa mira. et duo candelabra ex auricalco: mire magnitudinis et proceritatis.

vi. De translatione corporis sancti btholomei apostoli. actor.

Anno sequenti qui fuit ab incarnatione dñi. dccc. lxvi. legitur facta translatio sci bartholomei apli de insula lipitana inuentum. Supuenientes. n. sarraceni pdictam insulam depopulati sunt. et cupientes sepulcru apli disperdere ossa ei. quod illis discedentibz: idem apostoli bartholomeus. p visionem apparuit cuidam monacho greco qui fuit illi ecclesie custos dicens. Surge collige ossa mea. que dispersa sunt. Cui ille respondit. Quare ossa tua colligere aut aliq̃ honorem tibi impendere debeam. cum tu permittis nos et ppm istud delere a paganis: sit ille autem. p longa annorum curricula meis precibus mue usq; securo extitit: sic multiplicata sunt mala ipi' mihi. pro eo iam obtinere non potui. Tu surges et fac ut dixi. Quomodo inquit ea inuenire potero. qui ñ dispersa sunt nescio: ait autem apostolus. Vade ad colligendum ea: et que uideris resplendere ut ignem hoc loco. q̃ ne ipa sunt ossa mea. Qui statim ossa colens. recondidit ea diligenter in loculo: et abiit. relicto ibi socio suo. Cuius p exquirendis sanctorum illuc longo barbarum nent nauigia: nutu dei inuentum ibi monachu. et sancti apli corpus tulerut. et abierut. Supue

mentes autem sanctum ceruicem deberent nauem illam in qua sum corpus apli ducebatur. ita ut spes euadendi no esset. Die subito facte sut densissime tenebre ante sanctorum naues: ita ut nescirent quo pgerent. Stat libata est nauis illa. Exeuntes aut ab ea: gentes cum honore inuenta duxerut corpus sctm et in altario reposuerut. Anno ab incarnatione dñi. dccc. lxvi. vbe die mensis octobris.

Qualiter karolus expertum agarolandi exploratur eumq; fugauit turpiter. Cetera

Dono agarolandi congregantur gentes innumeras saracenos. mauros. moabitas. ethiopes. parthos. affricanos. ysas. regem arabum. regem alexandrie. regem bugie. regem agabie. regem barbarie. regem maliocth. regem maioricie. regem meque. regem sibilie. regem cordube. et venit usq; ad urbem gasconiam agminu. et cepit eam. et mandauit karolo ut veniret ad se pacifice cum qua militu turma. p̃mittens ei. ip. equos honatos auro et argento et cetis gnis. si suo imperio subiacet. hoc autem dicebat. quia eum agnoscere nolebat. ut postea. Ad ammaduertens karolus. venit cu duobz tm militibz forcul usq; ad. m. miliaria ppe urbem agarem: et dimisit ibi illos occulte: Et venit cu ip. tm militibz usq; ad montem qui est ppe urbem. unde potest ciuitas uideri. ibiq; dimisit illos. et mutatis uestibz suis optimis. sm lancea. clipeo. retro dorsum trisulso. sicut mos est militis in tempe belli. cum uno solo milite venit ad urbe. Qui ducti sut ad agarolandu. ad quem cum uenissent: dixerut. karolus misit nos ad te. uenit ut pacti cum ip. militibz: et uult tibi militare. et esse tuus. uem gs. ad illum cu. ip. ut tuus pacifice: si uis illi dare qd̃ postulatus es. Qui respondit. ut rediret ad karolum. et expectarent enim karolo

tunc cognouit eum: et expleuauit
urbem agem in qua pte facilior erat
ad capiendum. Et uidit reges qui
erant in ea: et rediit ad. lx. milites.
et cum illi ad duo milia. Aygolandus
ante eos securus est eos cum. vii. mi
libus militu. Et illi ammadlitentes
fugerunt. karolus uero rediit in gallia
et coadunatis exercitus reuisus e ad
urbem agennu. et obsedit eam. vi. men
sibus. Dis. xi mense aptatis circa urbe
artificiis et castellis ligneis: aygolando
cum regibz et maronibz suis pr latinas
et foramina latentia exiuit: et sic fluuiu
goromna qui fluit iuxta urbem tris
meantes euaserunt. In crastinu karo
lus cum magno triumpho urbem in
tiuit: et. v. stultenoz qpemit. reliq
per garomena fugerunt. Aygolandus
autem uenit ad sanctonas. Quem
karolus insequens: mandauit ei ut
redderet urbem. Qui noluit sed exiuit
contra eum in pliu. tali condicone. ut
eius eet urbs qui uincet: Seruo ante
diem belli: mto castru calaburgum.
et urbem iuxta fluiu. noie rhamntha.
mfipuit quib pristham hastas suas
ante castra in terra. Crastina autem
die. hastas suas corticibus et frondibz
decoratas uiderunt. hm. si qui in bello
morituri et martires futuri erant
pro fide xpi sti occubendo. Qui tanto
mmento grauiti abscisis hastis suis de
terra ms simul adunati: pmi se in bel
lo ferunt. et miltos occidit. Et tande
martirio coronantur. mio. mr milia.
Et etiam equis karoli occisus est ibi
postea fugientes occisi sunt a karolo
rege agubie et rege bugie. xm. De re
ditu karoli in galliam et de pmi
pibus eiusdem.

Aygolandus autem fugiens
uenit usq ad pampilomam.
et mandauit karolo q ibi expecta
ret eum causa pliandi. Quo audito
karolus rediit in galliam. et precepit
per totam gralliam. ut omnes qui
qui sub malis gsuetudinibz dicoz
tenebant. soluta qpm capitis fruitu
re et benedicone deposita in om xpe
me sua pnti et futura pmanent
liberi. Omnes etiam quos ergastu
lis captos reperit absoluit. et quos
pauperes inuent ditauit. nudos ue
stiuit. malinolos pacificauit. Ep
cedatos qpm honoribz releuauit.
omnes armis datos et scutigeros
milites fecit. et quos etia ab amore
suo iuste separabat: coniugio adhe
rere iussit. Fuit quoadunatis. cc.
lxxiiii. bellatoz pter armigeros et
pedites quoz non erat nus. Profecto
est in hyspania contra aygolandum.
Et hec sunt nomina principum
eius. Ego turpinus archiepc remensis.
qui dignus monitis apli fidelem ar
mabam: et stultenos qpm manibz
et armis sepe expugnabam. Rollan
dus comes cenomanensis nepos ka
roli filius bte sororis eius. et milo
nis ducis eii. mr. militz bellatorum.
Oliuerus comes gebenensis filius
tamen comitis: cum tribz milibus
bellatorum. Constantinus rex britanoz.
cum. iii. militz. Alius tamen rex tur
cie in britania. Guyelerius dux
aquitanie urbis: qui cesar augustus
pim in illis locis fecit. Cui si urbi
turicas. et lemonicas et pictauu.
et sanctonas et engolisma. cui qui
nis subiecit: inde tota illa patia: ac
quitrima docta est. Hec autem ci
uitas post engelerii obitu in hastiuue
lisa est: qm omes ciues eius in una
ualle occisi sunt. Nec alios colonos.
habuit amplius. Gaiferus rex burde
galensis. Gundeboldus rex frisie. Del
fus comes nanetensis. Arnaldus de
ballanda: qui aygolando postea occi
dit in bello. Naaman dux baioarie.
Otgerus dacie rex. Lambertus princeps
biturtensis. Sanson dux burgondion.
Constantinus prefectus romanus. Ga
rinus dux lotharingie. Egbertus ha

rol. longitudine et latitudine totum terrarum cooperiebat duabus dietis. Spacio quodecim miliarorum in longitudine audiebatur somitus et fremitus illorum. xm. De colloquio inter karolum et aygolandum et de nece aygolandi.

Karolus dicebat lingua sarracenica cum esset iuuenis: apud toletum: demens g aygolandy ad colloquium cu karolo: datis trebis meritu pactu. qd illi quecp milites vincentur. meliorem legem victores sequentur. aystituitur g sub hac pacto. vii. milites xpistiam. contra. xv. sarracenos. et mactati sut sarracenes. Deinde. vi. contra. vi. et uterum victa sint sarracenes. Deinde. v. contra. v. et fugerut xpiam. Item. cc. contra cc: et interfecti sint omnes sarracenes. Item mille contra mille. et ostenditur omnis sarracenes. Time aygolandus affirmans legem xpistianorum meliorem esse: statuit ut in crastinum baptizaretur. In crastino cum terram data tuba essent et redeuntes. venit aygolandus ut baptizaretur. Et vidit karolu ad mensam sedentem: et inspexit ordines sedencium. Inter quos erant quidam in militari habitu. quidam in canonicali. quidam in monachali. et mirabatur de uno quoq ordine. videns autem quadam pte. xm. pauperes in mistrimo victu. ad terram sedentes sine mensa. et lineamentis paruo cibo et potu utentes: quesiuit qui essent. Cui karolus. ih est filius dei. matri domini nostri ihesu quos sub uno. xm. apostolorum cotidie pascit. ad ih aygolandus. a tali suo domino fugit: qui se multos domini sui recepit. Olim circa te residentes felices sunt. et feliciter comedunt et bibunt et inebriantur: et mater dei tui fame perit et frigore. et longe a te tumpit sui precii. a tali nam hereditatem facit deo suo: qui famulis eius ita seruit.

legem tuam quam dicebas et bona: nec ostendisti falsam. Et accepta licencia scandalizatus [illegible] redit ad suos. et baptizari nemini mandauit et bellu in crastinu. Tunc intelligens karolus quare noluit baptizari: omnes pauperes quos in equitatu inuenit diligenter quaerunt. et optime nutrit et cibum et potum honorifice illis prebuit. In crastina die tanta fuit fides paganorum. ex eo q aygolandus. q xpistiam ausus ad basses in sanguine natabant. Quicunq autem inuenti sunt in urbe pampilonia interfecti sunt. Rex sialie et rex cordube cum paucis fugerunt. Quidam deus xpistiam cupiditate. ducti reuisi sint: ut colligerent spolia occisorum. Et cum redirent hominis auro et argento: a rege sialie et a rege cordube qui latebant in insidiis interfecti sunt omnes usq ad mille. In crastinu princeps nauarrorum nomine furre: mandauit bellu karolo. karolus autem congruum deum: ut ostenderet sibi eos qui mouturi erant in bello. Et cum crastina die armatis omnibus: apparuit rubeu signum crucis dominice in humis morturorum. retro sicp loricas. Qd ut vidit karolus retinuit eos in oratorio suo: ne pugnent in bello. Pacto autem bello: et completo iuramento: cum tribus militibus: rediens karolus ad oratoriu. reperit eos quos miserant mammatos. pbs. sternuento gygantis et conflictu rotlandi contra eum.

Post hoc memoratum est karolo q apud nageram [illegible] gigas quidam nomine ferracutus. de genere goliath: quem admirabo babilonie misat cum. xpi. militibus turcorum ad karolum debellandum: hic lanceam aut sagittam non formidabat: virtutem. xl. virorum possidebat. a quo karolus nageram abiit.

Tempora hanc / Karolí magni

Egressus gygas ab urbe: spectat singulare certamen. agitatur comes enim o genus dicus. Quem mox ut solum campo aspexit: uult sibi auxiliatorem illum. Et illico eum cum armis suis brachio dextro amplexatus: portauit leuiter qui quem cunctis videntibus mox pugnam. Erat autem statura eius cubitorum vii. facies eius longitudinis cubitu: spatio unius palmi. Brachia et crura eius: iii. cubitorum. Digiti trium palmorum. Post hec missus est contra eum venator de alba syria. et portauit eum solo brachio in carcerem oppidi. Post hoc duo simul mittuntur. constantinus romanus rex. et oellus comes. et portauit eos in carcerem simul. unum ad dextram alium ad sinistram. Post hoc mittuntur bini alii: et illos similiter misit in carcerem. Post hoc karolus nemine auisus est mittere. Rollandus autem princeps exercitus. uix impetrata a rege licencia: qui adhuc iuuenis erat iuit contra eum. Quem gygas statim rapuit sola manu dextera sicut puerum: et misit eum ante se super equum suum: Cumque illum portaret iussus oppidum. rollandus collectis uiribus in uno conisus arripuit eum per mentum. et uellit eum fortiter retro sup equum. et ceciderunt ambo simul ad terram de equo. stantesque ambo pariter eleuantur de terra: et ascenderunt equos. atque rollandi e uagantia spata. que diuersa dicebat. gygantem putans occidere: equum eius solo uno ictu per medium crucidauit. Cumque gygas staret pedes eleuasset et spatium suam ut eum peteret: festinans rollandus percutit eum in brachio quo tenebat spatam. et in uanum eum lesit: si tamen spatam ei excussit. Tunc fractus armis solo gladio putans eum perimere: pugno solo percutit equum simum in fronte. Qui statim corruens mortuus est:

De hinc ambo sine gladiis et pedites iussit ad nouam pugnis et lapidibus pugnauerunt. Die autem aduesperante: impetrauit gygas a rolando treuas usque in crastinum: et discesserunt inter se: ut crastina in bellum sine equis et lanceis quemuis. et sic iussus ad hospicium suum reuersus est. vbi De tercio conflictu et nece ferocium.

Altera die summo diluculo rediens. fractus tm attulit gladium: et michil ei ualuit: qui tollado secum baculum quendam retortum et longum attulit: cum quo tota die eum percussit et minime lesit: Percussit etiam eum magnis et rotundis lapidibus qui in campo habundanter erant. usque ad midiem et ledere non potuit. Time impetratis treuis a rolando: gygas somno grauatus dormire cepit. Rollandus uero fuit alacer et nobilis animo. tulit lapidem et supposuit capiti eius: ut libencius dormiret. Ferrucutus itaque postquam somno refectus est: euigilauit. et sedit iuxta eum rollandus: et cepit eum mirogare quo tam fortis esset. qd gladium nil baculum nil lapidem non formidabat. sed quem ille. dolum non possunt. nisi per humilitatem. Quo audito rollandus tacuit: et qui non mitem leuisset auditum. Time cepit eum gygas mirogare de lege christiana. Et cum optime per omnia respondisset rollandus: ait gygas. tali pacto tecum pugnabo. q si ita est hec fides quam assis ego victus sim. Et si falsa tu victus. Et sic gens uiri nugis opprobrium. uictoris autem laus et honor meritum. fiat iquit rollandus. Time uterque paratur ad pugnam: et rollandus eum agressus: Gygas autem ferit ictu de spata sup rollandum. Qui rollandus saltans ad leuam excepit ictum in baculo suo.

Quo abscisso ruit in eum gygas. Et arripiens eum leuit melinaut ad ram. Tunc rollandus inuocato auxilium xpi dno filio dei et beate virginis marie. deo donante cepit se paululum. et reuoluit eu sibi se. Et imsit manu ad umbilicu eius. et spumpsit cum parum in umbilico. et euasit ab eo. Tunc alle cte celsa voce cepit vocare malumet. dicens malumet succurre mihi deus meus. qr iam morior. ad hanc vocem ocurrentes saracen. ceperunt eum portantes mambz ipsius oppidum. rollandus autem iam ad suos incolumis redierat. Tunc vpiam bna quidam saracenus qui ferrum ferebant: ingenti impetu ingressus urbem: Sicq pempto gygante urbs et castrum capitur et pugnatores de aurelie expelluntur. Qualiter karolus cordubam cepit totam hyspaniam ecclā bti iacobi subiecit

Post hec iuit karolus cordubā ubi eum ad pugnam expectabant. rex cibilie et rex cordube. Cumq iubente karolo apprimeret pma turba militum inopz. conf pmam paganoru: venerunt ante singulos equos eorum. singuli pe ditos. habentes laruas barbatas et cornutas similes demonibz. tenentes singuli singula timpana q mambz fortit pcutiebant. Quorum sonitu mox ut equi morum audierunt. et horribiles eorum similitudines viderunt. exterriti fugere cepit. et rethn nullo modo valebant. ayme seo. karolus precepit ut omnia equorum capita linteis et pannis velarentur. et aures obturarentur. Sicq pceden tes ad pugnam occiderunt eos usq ad vesperam. sq non usq ad meridiem. sq non usq ad mane. Nam omnes saracenos quos ad unam ceperat. extra plaustrum. q bin boues trahebant. super quos vexillum eorum lenatum erat. usq

ille erat. q nemo de bello fugiebat. q̄du signum erectum videret. Qd cum karolus agnouisset. impetus est in medias acies usq ad vexillu qd spata sua abscidit. et mox illi fugerunt. quorum. vim. ay. cesa sut. In crastino altumaiar cordube red didit urbem karolo: tali pacto q̄ ipse baptizaretur. et urbem de illo teneret. Tunc karolus diuisit eras hyspa me pugnatoribus suis. ut sui dem est. Et nemo postea illum in hyspa nia ausus est impugnare. Post h karolus dimissis maiorib⁹ exercitib⁹ suis in hyspania iuit ad sepm iaco bum. Et quos in illa pria vpianos reppit edificauit. apostatas autem aut pemit: aut in exilium in gallia misit. Et ostituit q̄ cuitates episc et pbros. Et sicut ostiliu in urbe o postella: et instituit amore bti iaco bi. ut oms psules pncipes et reges vpiam hyspam et galeciam. epo sancti iacobi obedirent. in illo ostilio ego turpin⁹ eram. vp. epis ecclam bti iacobi et aliare regalu karoli lil. multi dedicaui. Et subiugauit rex eid⁹ ecclie totum terrum hyspanie et galliecie: et dedit ei in dotem. recipies ut diuisq⁹ possessor diuisimusq⁹ dom⁹ tocius hyspanie et galecie. m⁹ nimos annuati darent. et ab omi fiutute liberi essent. Et ostituit in die illa. ut ecclesia illa vocetur sedes apostolica: et inge epales. et regales corone. per manus eiusdem epi urbs ad honorem sancti iacobi prebeat. sicut per sepm iohannem frarem eius factum erat in alia apud ephe sii. Ephesus est ad dexterum. q̄ostel la ad sinistrum. Et ita epleta est eccl pletio. in euuangelio. Et hec tres sunt principales sedes i orbe romana. galeciana. ephesina. sicut petrus et iacobus fr̄es primi omniū aplis a dommo instituti sunt. et ad se creta eius vocati. vim. de q̄dicone

granalons in bello runcevallis.

Erunt tunc apud cesaraugustam. ii. reges sarracen marcirus et beligandus frater eius. missi ab admirando babyloms depside ad hyspaniam: qui karoli impio subiacebant. et ei fuiebant in carrate ficta. hyms mandauit karolus per granalon ut aut baptismi susciperet. aut tributum ei redderent. Quibus sunt ei. vvp. equos honatos auro et argento. ceteris q3 gazis hyspanicis. et. cccc. equos honeratos vino dulcissimo et puro pugnatoribz ad potandum et mille formosas sarracenas. Ganalono aut. vv. equos honatos auro et argento et palleis fimudulaud obtulerut. ut pugnatores karoli in manus illoz traderet. Qui pecuniam accepit. et concessit et firmauit cum eis pactum vbi comes. maiores pugnatores vinum solum mo acceperit. milieres nulla tenus. q3 minores fustulerut. Tunc consilio granalon karolus tulit quos caseros: et fecit ultima custodiam de carissimis suis principibz. rollando et oliuero cum maioribz pugnatoribus in tricia ualle. Cum. xv. aliis christianorum. Tuc marcirus et beligandus. cum. l. militibz sarracenorum simo mane egerunt de nemoribus et collibz ubi de consilio granalon duobz diebz. et nocte latuerut. Et fecerut. ii. fimas mia xv. miliu. alterum. xxx. prima. xv. miliu cepit primu pcutere nostros. qui confusi ceciderut eos a mane usq3 ad triam. Et ne vinus quid ex. vv. militibz euasit. Stratum vero illos tanta cede fatigatos. mua sermut alia. xxx. milia et pcusserut mor. a maiori usq3 ad minorem. Ad ultio eis grata: q2 precedentibz noctibz vino sarracenico ebri. plures eorum cum mulieribz pagans et christians q3 quas secum militi de gallia aduxat. formicati fuerunt. ibi g3 omnes pugnatores mefecti simt. pter rollad et balduinu. et tedricu. Turpin9 et granalon9: cum rege erunt.

viv. De nece marsilii et transitu rollandi principis

Peracto illo bello cum rediret rollandus. inuenit quedam sarracenu atrum in nemore latere: quem ligauit fortit ad arborem. Et ascendit in montem quibus et explorauit illos: et vidit qz milia erant. et redist retro ad viam ru cevalli. Et insonuit tuba eburnea: ad cuius vocem rebierut ad eum ex vigiliis. circit ex centum. et rediit ad sarracenu quem ligauerat. Quem cum soluisset extracto gladio mat9 est ei mortem. nisi ostenderet ei marcirii. hinc g3 dixit secum usq3 ad agmina paginoz. qui ostendit a loge marcirii cum equo russo. et clipeo rotundo. Tunc rollandus illo dimisso: resumptis viribz armatus ad bellum dei. irruit sup eos. Et vidit ibi quedam mt alios statura maiorem: qui vno ictu secuit per medium cum equo suo. ita q3 vna pe equi et militis cecidit ad dextram. et alia ad sinistra. Qd sarracen videntes illico fugerut: dimittentes marcirii in arripo cum paucis. Quem fugientem rollandus mt alios insecutus est. ibi. c. soci rollandi mefecti simt. Rollandus aut. mt lanceis grossis et lapidibz grauit. percussus euasit. Beligandus autem frater marsirii cum suis recessit ab illis regionibz. Tedricus aut et balduinus. mt nemora latitabat. karolus autem cum suis equitibus iam montem transierat: et quod factum fuerat ignorabat. Rollando valde fessus et de nece socioz valde dolens venit usq3 ad pedem portus tisere: et ibi sub arbore quadam iuxta lapidem marmoreum. qui ibi erectus erat sup ruricidualem in prato opti

mo. equo desilit. Habeat autem adhuc spatam suam duendam. que interpretatur durii ferrum. cum ea dq; prius deficiet brachiu qm spata. Et erat pulchrima opere: meo pabilis acumine. et mira claritate resplendens. capulo eburneo et candido cruce aurea. suppsicae deaurata. pomo beryllino: noie dei alpha et ibi sculpta. hac cum euaginasset. et lacrimosis vocib; eam deplorasset. nolens eam finire. percussit lino ictu lapidem. et lapide a summo usq; ad deorsum diuiso: sana eam edupit. deinde tuba sua tam fortiter insonuit. Ad flatu oris eius tuba q; medii cassa est. et bene colli eius et nervii rupti fuisse feruntur. Cuius sov usq; ad aures karoli angelico ductu pruenit. p.m. miliaria distantis a rollando. Illico ganalonus volentem regem reddire dissuasit. dicens eum bucinare causa venandi. Cum q; rollandus sup herbam pti iacentem supinet. balduinu frater eius. Cui ille innuit ut aquam preberet. qua valde sitiebat. Qua cum ille quereret et non inuenret. videns eum mortu oppressu. ascendit equ eius et iuit post karolum. ayon aduenit tedzeus. q; valde super eum lugens: innuit ei ut confessione se munieret. accepit autem eodem die rollandus eucharistiam et delicto ru suorum confessionem fecerit. ang; ad bellum iret. q; iste mos erat semp pugnaturis int nos. ut prius confiterentur et communicarent. Rollan q; inter ceteru tuba dulcissime sue confessionis tenens pellem et carne suam circa mamillas suas et cor dicebat ter. et manne ista videbo dei salvatorem. Et mittens manus suas sup oculos suos. silr tribus uicib; ait. Et oculi isti conspectui sunt. Sicq; tradidit spm dicens. iam p.d donante mihi cor. qd oculus non vidit. nec auris audiuit: et in cor hoīs non ascendit. qd preparauit deus dilgentib; se. Et oronem fudit pro oib; qui mortui erant in bello. Obiit q; vbi. kl. iulii. xv. De exequiis rolla di et ultione mortis eius et oliueri.

Eadem die dum ego turpinus archiepiscopus missam p defunctis celebrarem regem in valle karoli raptus in extasi. audiui choros in celestibus cantantes. ignorans quid hi esset. Omnes illi ad alta tulerunt: ecce turma tetrorum militum. qi de raptu redieng. predam q; secum ante me tulerunt. Quib; dixi quid fertis: Illos inquiunt martirii portam ad missa tubicinem mirm cum militia michael fert ad supna: hanc visionem dum post missam referrem karolo. ecce balduinus sup equu rollandi qui narrauit omnia. et qualit rollandu reliquerit. ayon omnib; exclamantib; et retro redeuntib; prior karolus rollandum exanimatum inuenit iacente eius sim: brachiis sup pectus in modu crucis positis. et super eum ruens ululatu clamore magno. et ibi illa nocte tentoria sua fixit: et corpus eius mirra et aloe et balsamo obuiuit. et exequias magnas precib; et lumina rib; et ignib; p nemora accensis tota illa nocte circa pegerit. In crastinum summo diluculo precipit ad alios fratres nostros occisos. et inuenit ibi oliuerū iacentē cuius in effigie crucis extensus. imo q; talis in tra fixis cum. m. retortis fortit nervo. et a collo usq; ad ungues pedum et manuu cultellis acutissimis. excoriatus. iaculis et lanceis et sagittis et spatis perforatus: et magnis ictibus baculorum actus. Tunc flentibus omib; innuit rep p regem omnipotentem: q; non cessaret post paganos curtere. quoscq; illos inuenret. ayon eo post illos curtere. cum sua tm militia. sol stetit immobilis. et q; longatus est dies ille.

spacio trium dierum. Et inuenit eos
nyo fluuiū ebra iuxt̄ cesar augustā.
lacentes et comedentes: et irruens
sup eos mlt̄ā.m°. mlia. et reduxit
ad ciuitatem. Time cepit rex in
quirere si verum esset qđ dicebatur
ganalon tradicionem fecisse. Quem
accusauit tedricus. Contra quem
posuit rex pmabellum q̄ ganalo
no. quem statim aggrediens pemit
tedricus. ajoy rex iussit ganalo mū.
m°. equis ferocissimis alligari et
super eos sedere. vii. sessores agita
tes contra. m°. plagas celi. et discepto
pnt. vbi De sepulturis mortuorum
apud ciuitatem mortuorum.

Erunt autem tūr tempis duo
cemiteria sanctissima precipua
vnū apud ebrelatem in ayssis montis.
alterum apud burdegalem: q̄ vnus
consecratus. p manus. vn. sanctorū
antistitum maximum magnis. tro
phim arelatensis. paulī narbonensis.
saturnim tolosensis. frontonis petra
gorisensis. martialis lemouicensis.
et pn̄ santonensis: in quibus magna
pars mortuorum in bello sepulta est.
beatum leu tollandum sup duas
mulas scarleto auro uelut̄ fecat scā
tolius palleis tectum ussq; blaviū:
et in ecclia beati romani q̄m ipse
olim edificauerat canonicos q̄ remu
lauus nitro miserat sepeliuit. nullū
nem q̄ ipius ad caput. et tuba ebur
neam ad pedes. ad honorem vpusti
et pbitatis eius suspendit. hanc
tamen tubam: alius postea apud
burdegalā in ecclīam beati seuerini
indigne transtulit. apud belin. sepulti
sunt olimus et gondebaldus rex frisie.
et ocgerus rex dacie. et arstagnus rex
britanie. et garinus dux lotharingie.
alii multi apud burdegalam sepulti
sunt gazifernus rex burdegale. engel
ernus dux aquitanie. lambertus rex
burdegale. galero. rumaldus. cum alijs
quinq; millibus: q̄ro ystoria habet

dedit karolus in elemosina uncias
argenti. ym. ay. et totidem talenta
auri. et vestes et cabana egenis:
et totam trium citra basiliam sci
romani blamesis spacio. xx. milia
riorum et totum oppidum blamen
se cū omnib; sibi pertinentib;. et ecīam
mare qđ sub eo est usib; ecclie eiusdē
m alosio amore rollandi dedit. Et
in die passionis eorum annuatim.
xvv. pauperes cibis vestia et vestib;
indui eisdem canonicas precepit. et
totid psaltia. et totid missas. can
tari p him. et p omnib; qui in hiis
pania mortui erunt. sepiri apud arelate
sepulti sint: estulfus comes limo
nensis. salomon et sanson dux bur
gundion. arnaldus de bellando. et
albicus burgundio. et naamā dux
baioarie. et alii. bi. pres. cū. v. ay.
aliorum. Constantinus autem pfectus
delatus est roma per mare: cum
alus multis romanis et apulis pro
quorum animabus dedit karolus in ele
mosinam vncias argenti. vii. ay.
et totidem auri talenta apud are
latem. vbi qualiter karolus p̄
victorias beato dionisio gratias
egit eiq; tota galliam subiugi-

Post hoc autem congregatu
est consilium apud scm
dionisii. ut ibi ageret karolus
gratias deo. et sancto dionisio de
subiugata gente pagana: et omē
fiduciam dedit eidem ecclie in pre
dio sicut antea beatus aplus paulus
et clemens papa dederunt. Et pre
cepit ut omnes reges francie et
epi. pntes et futuri: pastori illius
ecclie subiecti essent et obedientes
in ypo. Nec reges sine eius consi
lio coronati. nec epi ordinati. nec
apud romam recepti essent aut dep
nati. Et post prima dnica precepit
ut eidem ecclie vnusquisq; possef
sor dm̄ domus totius gallie. in
mimos annuatim. ad edificandū

ecclesiam daret. et omnes seruos qui hos munos libent darent manum mit. Tunc stetit Karolus sup corpus scī dyonisii: et orauit ut p illis mt cederet ad dnm. qui in hyspanna mortui erant. et p salute illorum qui libenter munos dabant. Eadem nocte p̄ma Karolo dormienti apparuit scūs dyonisius. eumq; exhortauit dicens. Illis qui tua monitone et exemplo tuo animati in bello sarracenos p̄ mortui et morituri sunt. omniū delictoz suoz impetrauī veniam. et illi qui ad edificandam ecclesiam meam munos dant et dabunt sunt. ꝑfuoz vulneris siu medelam. Hec a rege in crastinū relatis. apli deuotissime munos offerebant: et qui liberius tribebat francus sancti dyonisii uocabatur. et erat liber ab omni tributo rege ꝓcipiente. Inde mos fluxit. ut gallia francia dicatur. et francus liber dicitur. et merito q̄ super omnes alias gentes. deus et dñatio illi debetur. Tunc rex ꝓcepit aquisgrānum: et ibi edificauit. que supra dicta sunt.

xxvm. De reuelatione corporis scī saluii mārtiris. et gestis eius.

Eo tempore sancti salui corpus inuentum est: qui pauloante a wimundo martirizatus est. hic temporibz hilpici regis tributarius ambianensium cathedra residens. multis pollebat virtutibz. uti ut ceci sensum. surdis auditū. claudis gressum. deo fauente redderet. Per id tempus ꝑfatus rex in artuum dogma declinans: scripsit indiculum. ut sancta trinitas non in ꝑsonarum distinctone. sed in deus nōiaretur. dn̄s et sancto saluio retensert iubet. deprecans ut sibi consentaneus fieret. Quod ille audiens respuit: ut si carnem in qua hī scripta tenebantur attingere potuisset. in frustra discerpet. Denq; karoli temporibz aduenies in partes ambianensis fici qui dicitur valencianas. repit ibi ꝑdictum. Quada vero die celebraturus missam suam in ecclesia sancti martini die resurrectionis dnice: ibi et ꝑdm misterium perficit. Et post missam mittunt eum ad prandiū genero quodam: qui fiscū quidebat sub duo suo albone. Habebat enim sanctus salui mysteriū ecclesiastici auri: vestimenta ex auro et gemis ornatu. multiplicem aurum: gemis et margaritis intextū. Q̄ omnia ubiq; ferebat secum oram omnib. Hanc autem concupiuit winegardus filius generi. hō leuis et ꝑfluus. Omnia q̄ secum erant auferre. et ipse ridere et parcere nesciit sibi fabricauit. sellam et dum de ea sit in aurem. Et misit iuuenem ut interficeret eum in cubiculo et discerperet eius. Et sicut est iussum. Seruus tyr hoc nō ausus est facere. donec ei seruus ꝑcepit. sicut aut hī duo fratres nati de territorio ambianensi. Corpo diuulso iussit winegardus latenter apportari ad armentū gregis sui: et ibi fossa humo in medio absondi. Erat autem in eodem armento taurus magnus. qui semper ꝓhibebat ne locum illum attingent. in quo sancta corpa ꝓsita erant. Et abigebat illa cornibz suis. Erat autem corpus scī salui primo positu in fossa. et corpo discipuli eius sup illud iactatu in modum crucis. Si autem forte exigisset ut alique sordes ibi cecidissent: non cessabat taurus per totum noctem donec pedibus suis locum mundasset. Quedam autem femina nocte custodiens et gemens domui suam in villa bremtico: uidit missa fulgorem in loco illo ubi armentum erat: et cucurrit ad hostiū. Et vidit duas lampades accensas totū locum illuminantes ueluti in meridie: et conuocauit vicinos ut mirarent. Fecerunt hoc una nocte et alia: et relata est res ad sacerdotes

xxvim. De translatone eiusdem sc̄i

corpis ⁊ miraclis cum illud oſtepit

Eodem tempe reuelatum eſt
regi kiarolo per angelum ut
mitteret valencianas. et diligentiſſime
requireret ubi ſcus ſalui⁹ cum diſci
pulo requieſceret. ⁊ ei dictum eſt ꝑ
tres noctes continuas. ſmuenti⁹ q̄ ſit.
ꝓdente eos genardo. et adductis eſt
genardus et wmegardus filius ſui
negotij⁹ ſuus qui illos miſerunt.
et uſſit rex genardo ⁊ wmegardo.
ampliari diuitias et oculos eruit. wme
gardo autem ſuo oculos tm eruit. et
impoſita ſue corpa ſcoꝝ ſup plauſtr.
ut adducerent ad eccliam ſancti de
daſti⁹ et non potuerūt motū. adduc
ta multitudine bouū. Et relinquē
tes in plauſtro duos boues tmittū:
ꝑmiſerunt illos ire quo uellent. Et
cum ſtima feſtmatione ꝓduxerunt
illa duo boues ad eccliam ſancti mi
tim. in qua ſcus ſaluus orare ꝙſue
uerat. iuxꝰ valencianas. et ibi ꝓſtra
ſtimt⁹. Et dedit kiarolus ſancto ſaluo
terram ꝓtem illius ſici⁹ e ꝑ
uenerūt due ſorores cuiꝺa diuis
firmeorum ad regem kiarolum: con
queretes de fratre ſuo qđ hereditate
ſuam eis auferret. Cumq̄ ſup
hoc a rege reſpondit⁹ ſe nichil eis
auferre. Rex autem fecit eum iu
rare ſup corpus ſancti ſalui⁹ q⁹ mich
ſororibꝫ ſuis redderet ea ḡ ipſe pete
bant. Qui cum iuraſſet letus ſtatī
medius erupit. et ꝓſcidit abu
ſterora ꝓripuit. et exiuit ſanguis
ex oculis eius et auribꝫ et ore. et
naribꝫ. et poſt duas horas diuam
ſimuit⁹. Genardus quoq⁹ ecclesiaſ
tes dedit quicq̄ habebat ſancto ſaluo.
Wmegardus autem filius eius
cum veniſſet ad eccleſiam in qua
ſanctus q̄ieſcebat. et oraret ſibi
dari veniam: innota eſt tota eccla.
Qui tremefactus et cōfuſus in fu
gam. venit ad monaſterium ſancti
amandi et ibi ꝑmanſit lugens
et penitens omnibꝫ diebꝫ vite ſue.
Genardus quoq⁹ pat⁹ eius amiſ
ſis corpalibꝫ oculis ſpiritales rece
pit. residens in domo ſua et pen
tentiam agens. Wmegardꝰ ante
huius venit ad ſcm ſaluum. et ꝓſtratꝰ
ante corpus eius cum multo ymbre
lacrimarū recepit lumen in uno oculo.
et uſq⁹ ad diem mortis ſue pauꝑ
greges in ſpulcro ſancti ſalui.

xxvi. De tranſitu kiaroli magni et
eius exequiis. Sygibertus

Anno imperii ſui. xxxi. kiarolus
imperator gloriosus regno et
imperio ſuo pacifico et dilatato. ſtatu
quoq⁹ eccliē ſancte religioſe ordinato:
moritur et ſepelitur aquis. ſenio
etatis ſue. lxxx. Qui ꝓ magnitudine
operum agnominatus eſt magnꝰ. cuiꝰ
uitā ermardus deſcripſit. helymandꝰ
Habuit ꝓterea tres filios. kiaroli⁹
videlicet ꝓprimū. et ludouicū. hiuit
et in. filias. rotrudem. bertam. et gilla.
habuit etiam alias duas filias. de
haſtrada uxore ſua. Cum autem kia
rolus finem vite ſue cerneret immi
nere. ludouico filio ſuo quem aqui
tanie regem dudum ordinauerat. coro
nam imperialem dereliquit. Turpinꝰ
Erat apud viennam in eccliā an
alitare orans. Et cum ꝓpetus in ex
taſim. ꝑſalmū. deus in adiutoriū
meum intende. vidi tetrorum ſpiritū ag
mina infinita ꝓrue et tendere lotha
ringiam. quos ob quoꝺa ſibi ethyo
pi longe inſequebatur. lento gradu.
Cui dixi. quo tenditis. aquiſgranū
inquit ad mortem kiaroli: ut eius
ſpm ad tartara rapiamꝰ. Time. ego
aduro te ꝑ nomen dñi mei ihū xpi.
ut pacto itinere ad me redeas.
Time modicū morati mihi expleto
ꝑſalmo ad me redierūt: eodem ordie.
Et dixi nouiſſimo: cui ꝓmo loquꝰ
fuerim. Quid eriſtis. Galeranus
inquit ſine capite tot et tantos la
pides. et ligna infinita baſilicarum

suarū m sua stata suspendit. qb magis ampendebat bona eius qz mala. et adeuico diam eius nob abstulit. Et hic dictis euanuit. Obiit vero kl' februarii Sepultus est agsq; m ecclia rotunda bte virginis. Ab ipo tempe quo ab hyspania discessit. usq; ad diem mortis sue assidue egrotauit. Et qz salute pfatorum in hyspania mortuorz die amisarā eozum semp. vn' uncia argenti. et totid talenta auri et vestes et elemosinā pauperib; erogauit. Ad pdi. kl. iuln. et totid psalteria et missas et vigilias tantum fecit. In hoc exemplo datur intelligi. quia qui ecclam edificat regnum dei sibi qparat.

Cronographus. Sepultus est q; agsq; m formosissima toto romanorum orbe capella honorificentissime. karolus: sup cuius tumulum. extructus est arcus deauratus. Interfuerunt ibi leo pp cum xpicolis romanis. et archiepi. et epi multi. duces et comites. et abbates alii q; innumi. Corpus defuncti vestib; imp qi festine induentes. auream capiti coronam imposuerunt. Dem sup aureā cathedrā qi iudicem iuentem sedere fecerunt. ac sup eius gremiū textum ipm euangelistarū. aureis litteris scriptum collocauerunt. Ita ex matus dextru textum: sinistra vero sceptru tenebat aureū. Cathenulā quoq; auream d'ademati circumpositam: et cathedre sup quam sedebat. ne caput defuncti decideret affixerunt. Et statuā aureā qd ei romani fecerunt: ante faciem eius statuerunt. et arcum lapideum m quo sepultus erat pciosis replentes aromatibus. monimentum extreme sigillantes clauserunt. xxvi. De imperio ludouici pii et actibus eius.

Ludouicus igitur pius. karoli magni imperatoris filius. p9 quib obitū romanū obtinens impe

rium. Anno diuine incarnacois. bcc. viii. indi. scilz. Dcc. Dcc. lxxx bis. impauit armis ferme. xxxiiii.

Cronographus. Eodem anno p silet pp stephanus. vi. mensibz. Qui mox gallias veniens. honorifice a ludouico imperatore est susceptus hic pontifex pmi. Captiuos milites p fiduciam redemit: ac ppriis sedib; restituit. Post. vi. menses roma vitam finiuit. octauo idus octobris. Cui in apostolica sede successit. Bernardo rex italie filius pipini. nepos imperatoris ludouici. conspirationis fce contra eundem imperatorem actu fatur. et reus maiestatis. adiudicatus. primo quidem regno et oculis. de hinc etiam vita pduatur. Hugo ubi supra hic quid ludouicus imperator fuit. vir clementissime memorie. Unde cum iuxta suorum fidelitate negocia publica disponeret. tulit sine militis adiutoribz plenū. tam a filiis qm a regni proceribz crudeliter impugnatus. fuit tamen semper preceptorum dei feruentissimus executor. et legis sancte strenuissimus propagator. Congregatis nepe episcopis. et nobilissimis viris: fecit componi et ordinari librum canonicam normam ostendentem. In quib; deinceps tpe ceperunt depon ab episcopis et clericis baltheo gemeis ex quib; honorati. et singula iuxta compta et exquisite vestes. et alia secularia paries ornamenti. Audierat pterea quedam scelerib; legib; capitula: per nefarios germani etiam seremissimi imperatoris filios. in exterminiū prime uxoris sue: scilicet lotharii. primi. atq; ludouici. Et ex alia vxore sua nomine iudith: genuit. karolum regem francorum. Porro lotharius imperatoris primogenitus dum ex a pre benignissimo sup ytaliam constitutus. roma venit. et die pa che in ecclia beati petri a pastali

papa coronam cum nomine augusti susceperit. Sygiberto. Anno ludo
uici. vi. aquisgrani generali conuentu ha
bito de dispositionem ludouici impa
toris epoꝝ q̄ et abbatum aliqua ca
pitula ad usus regulariū monachoꝝ
posita sunt addita: et multa sacrorū
compilatione sanctoꝝ et catholicoꝝ et etiam aliū
sanctimonialiū regule constituere
sunt. Anno eius septimo. paschalis
papa corpus sancte cecilie virginis tra
uehe fecit. cumulatis. aureis vela
tum vestimentis sanguine xpi
adhuc infusis. Et xpam et corpora
sanctoꝝ valeriam sponsi eius. et
tiburcii. et maximi. vrbam quoq;
pape. in ecclesiam a se eis edificatam
transposuit. xxviii. De quibusdam
accidentibus illius temporis.

Anno eiusd. dñi. in thuringia
cespis longitudine pedū. l.
et latitudine. xiiii. altitudine sexpe
dalis sine ambitu de terra prefuit
et sublatus est. et vltra pedes. xvi.
translatus est. In saxonia tellus a mon
ageris limite dño leuge iterruit.

Anno nono elevatio sci ursmari
confessoris lobiensis celebratur. lotharius
a patre in italiam directo. et a pa
schali pp̄ consecrato. rome quidā no
bilium primitus proco qb; primores ec
clesie sacramento astringebantur ad fidelitatem lotha
rii imperatoris. Qd crimen cui eccla
in xpm paschalem papam intorque
retur. pp̄ se apud imperatorem se ex
cusat. et de hoc crimine coram ppo
et legatis imperatoris rome cū ma
gno epoꝝ cetu. se universum ab ex
purgat. Terre motus factus est.
multe ville et domus celesti igne
cremantur. hommes et animalia
ictu fulminū expammantur. fruges
grandine vastantur: cum xpā gran
ne veri lapides immensi ponderis
cadunt. Et hi prodigia grandium. ho
minum mortalitas subsequitur.

In territorio tullensi nulla omnino

puella duodenis post sacrum co
munionem in pascha a sacerdote
susceptam. spm̄ p. p. menses pa
ne deinde omni cibo et potu pter
eminū abstinuit. et post ad communem vitam hominū redijt. Anno
v. eugenij romane ecclie. xxviii.
psidet. Corpora sanctoꝝ seueri
innocentis epi et uxoris eius bm
encie et filie innocencie. ab otgario archiepo maguntia trāslata sunt.

In gallia ante solsticiū estuale
aere in tempestatem repente co
fuso: mygens frigmentum glacies
cum grandine cecidit. cuius longi
tudo pedes. xb. latitudo. vi. grossi
tudo. ii pedes habebat. Legati
michaelis imperatoris mit cetū mu
nera detulerunt ludouico libros dyo
nisij ariopagite ab ipo conscriptos
de ierarchia. i. sacro principatu. pe
tente ipo ludouico de greco in lati
num trāslatos. Qui libri prius in
ipso sacri martiris festo missi sunt.
et cum gaudio suscepti. Qd gaudiū
uirtus sancti martiris auxit. xvi.
egrotis in ipa nocte ibi sanatis. Val
endus leodicensis epus. corpus sci
hubti trāstulit. a leodio ad andagin
monasterium. xxviiii. De rabbano
et scriptis eius et strabo discipulo eius.

Rabanus sophista et sui temporis
poetarum nulli secundus fit
abbas fuldensis. qui multa de scripturis
sacris disseruit. Qui etiam librum de
laude sancte crucis figurarum varietate
distinctum. difficili et mirando poe
mate composuit. et sergio pp̄. sancto
petro offerendū misit. Item tractatū
in libro sapiencie et in ecclesiasticū. ad
otgarium archiepm edidit. hic tandē
ex abbate fuldensi maguncie archieps
ordinatus est. ubi celebrata synodo
iussu ludouici regis multa ecclesie
utilia decreuit. Scripsit. Scripsit gē
de laude crucis. libros. ii. De institutione

clericorum l.i. Sup geneſi libros
m. Sup exodum l.m. Sup num
li. Sup regil. l.m. Sup paralpomeno.
l.m. Sup iudith. l.vn. Sup heſt
lu. Sup libru ſapiencie. l.m. Sup
eccleſiaſticum. l.v. Sup ieremia. l.
Sup libru machabeorp. l.m. Super
matheu. l.vn. Super actus apl̄orp
li. Scripſit preter hec et de natiu
rerum et plura alia. huius diſcipulꝰ
fuit ſtrabꝰ: qui eo dictante ꝓlimia
excepit. et ſup quoſdꝫ libros ventha
thenti ymnariola ꝙda edidit/ lib in
bam de laude crucis: ꝑtim metricꝰ
eſt: ꝑtim ꝙſaicus. De quo pau
cos flores qui ſequitur excerpſi. et
ſigillatim poſui ꝑmo metricos/ de
inde ꝙſaicos vvlv. De dicta eius
metrica de laude crucis

O crux que ſtirpem es nobis de
dicata trophei.
O crux que xpi es crux bndicta tripho.
O crux que excellis toto et dnaris
olimpho
O crux dux mihi lato q redempco
mundo.
Te ꝓphetarum laudabilis acto
ſignat.
Plebs q apl̄orum diuino flam̄e
iuſſa.
Agmen apoſtolicū pandit tua rite
trophea.
Martirū et xpe chorus effuſo ſan
guine.
En arx alma crucis: en fabrica ſan
ſalutis.
En thronꝰ hic regis: h̄
mundi.
Signa crucis xpi ſcripſim̄ celeſ
tia monſtrant.
Diſtenſis q alis brachia tenſa notat.
Forma ſacrata crucis: ueneranda
fulget amictu.
Cingimus ueſtit honor: letꝰ loquor
h̄ nacom.
Crux ſacra tu etiam es regis victoria
xpiſti.

Eſt orbi toti dñi quoq paſſio uita.
In cruce lex domini decoratur luce
coruſca.
Pendentes et ligne ſociantur laude ſa
cruta.
Crux cena dei es laus. huius in arce
polloꝝ.
Crux ſuperis placita es: crux huic
es. munda mundo.
Rabbanum memet clemens rogo
xpe tuere. O pie iudex. vvp. Die
ti eius ꝙſtructa de eodem.

Paſſio xpiſti celum ſuſtentat.
mundum regit: tartara ꝓfodit.
In ea confirmantur angeli. redimun
ꝓli. confuntur inimici. Inde timor
ductus fideles a pena liberat: triſtitia
ſalubris penitentes a peccꝫ mundat.
conacupta boni fructus virtutum ꝙ
mmat. gaudiu vite ſpe confidentes
letificat. Hanc actor omniu ſibi ma
chinam fundit et conſtruu voluit. ut
m xp̄a omnia reſtauraret/ omnia
et coadunaret omnia/ per iheſum
xpiſtum dñm noſtrum. O vere bo
na et ſcta crux xpi: quis te rite tota
enarrare poteſt aut ꝙdigne: lauda
re que celeſtiu archanoꝝ ꝓna es re
uelatrix. miſteriorum dei ſincera conſer
uatrix. ſacramentoꝝ xpi ꝓdonea di
ſpenſatrix. In te angeli gaudia ſua
accumulata conſpiciunt. In te choros
eius ſalutis ſue cognoſcit: mite
miſeri iuſtam retributionem ſinuidis
ſue ꝓcipiut. ꝓterita renouas.
ꝓſentia illuſtras futura ꝓmoſtras.
perdita requiris: inuenta cuſtodis.
lapſa reſtituis et in viam pacis di
rigis. Tu eterna regis es victoria: ce
leſtis milicie leticia. trigenariu
quoq ꝓ. Tu peccꝝ remiſſio: pie
tatis exhibitio. mentiꝝ augmentatio.
Tu infirmoꝝ remedium. laboꝝ
ciu auxiliu. laſſoꝝ refrigeriu.
Tu cura egrotos medians. tu gau
dium meſtos conſolans. tu ſanitas
dolentes letificans. Tu ſtatus recte

redencōis. Tu firmitas bñ opancōis. tu habitudo rite ꝓseuerancōis. Et quicquid de redemptōe mūdi ꝓ cogitari. quicquid lingua rite loq̄ ad laudem tuam decentissime ꝓme aptari. q̄ quicquid in te laudatur. crucifixo in te ꝑpō regi deputatur. Tibi dne ihu ꝑpe humiles preces offero: et oris nostri ꝙsolue. qđ michi peccatori mīsperare dignatus es homo dem sancte crucis tue cumulitq̄ decantare: et cōmunem omnium nrm salutem q̄tuis meis ꝓdicare. nec me ab incepto retardauit ꝓpositi constria delictorū: sed magis michi fiducia tribuit. qđ hoc in carmine celebrarem. in quo ꝓci regnū destruxisti: et totū mundū demas omnium delictorū dedisti. xxxvi. Incipit de eodem in secundo libro.

Salue crux dei benedicta. q̄ sapiencia. lumen et doctor es orbis terrarum. que et dei laus. et amica virtus. et etiam philosophia. Apud celicolas tryphenas q̄ in dextera dei gestes: quam magis dei imperialem uocari thronū q̄m seruile tormentum. Quia imperator et rex noster ihc regnū sibi in te et potestatem in celo et in terra. aquisiuit. hostes superauit. et mundum reconciliauit. O xpiana ꝓle uexillum: framea qua cum hoste strenue bellum. te obsecro: ut tua virtute meum pectus mestum benedicas. ut digne laudibz eius regis in te triumphum valeam decantare: quoniam stellis celestia simul et terrena uno federe quigas: pactū confirmes: et mortis uincula dissoluas. Qua diuina virtutū ordine. in te coruscis sancte crucis decenter aptata: ostendit sacrum seriem spectrum: ex qua precedentem in triumpho uictorie ne gis xpi consecutum: et q̄ eius passione exaltata ee: toti orbi ad impetrandū fructus ꝓfectus et adipiscendam etiam beatitudinem. Dicto eius est animi habitus. natura decus. rite ratio: morum nobilitas. et bene modestia que cuncta o sancta crux religiosis hominibz tradis: et cuncta simul bñplacita deo et salubria depromis. Arbor odoris suauissimi: et expansione pulcritudinis fecundum latissima. Ortus delectationum incōpabilis. affluens ubertate largissima. floribz uirtutū et fructibz uberrimis iocundissima. Grandis consolatio est fidelibz spes sancte crucis. et materia tributi laudis. q̄ hominem nos fecit esse creatoris. Crux xpi uia est iustoꝝ: ascensus ad celum. porta dei mūdo ad superna nos ducens: dux et ianua regni. hec pars erecta diuinum: trifissa fratrū q̄ medax amore. Cuius amoris integritate: q̄ pius nobis ostendit: ac suo exemplo nos instruxit. qui dilectam animam suam mortuo moriens. q̄ amicas suis ꝓpositit: et nos id facere docuit. xxxvii. Oratio eiusdem rabbani ad dñm.

Hunc amorem o deus semp laudabilis tu pone in me. et timorem nouissimū. atq̄ carnalis affectus q̄cul recedant. ut gloria sancte crucis aucta et multiplicata mecum in dei confessione et digna laude me tenum ꝓficiat: ꝓpa q̄ michi cum et amore ꝙmaneat uenerabile semp in ore meo. laus et exultatio in corde semptna. Vos igit̄ ꝓceres celestes an gelorum plebes animas q̄ iustoꝝ qui in conspectu maiestatis dine uenerāt exultatis. ut sicut sine cessatione alleluya et amen deo xpo metrū cantatis. Ita quoq̄ nostrum sortem precibz adiuuare studeatis. q̄tinus beatitudinem dei q̄m tenetis iam ꝓfecti: tandē et nos alij per xpi gratiam mereamur accipere. Te quoq̄ dne ihu xpe. q̄m aduenies iudicare uiuos et mortuos: et apparebit signū tuū in celo: plangent

ꝙ se sup̄ te oīs tribus terre: mutu
entes m eum quem pupugerunt:
obsecro ut tue aflatus ultribus
sancta erup me eripiat: atq; ab un
ag̃i defendat. Intim quoq; q̃ndiu
sum in hoc corpusculo dirige me
in semita recti fide catholica fusce
ta spe firma et rescr dilectione tua:
ut sis mihi refugiu in dia qua
desidero habere requiem in pcia. Et
nulla diffidencia oīa ꝓmissa tua
uerissima credo ee: iudicia tua rec
tissima ꝓtimesco: dona tua dilec
tissima expecto. xxxm. de quib⁹
dam accidentibus illius tp̄is figlis.

Anno dñi ludouici hariolfus
rex danorum cum uxore et
filiis et sua ꝑte danoꝝ: magunciae
baptizatur: et ab imꝑatore mun̄ib⁹
et ꝑte frisie in beneficiu sibi data
honoratur. Hilduino abbas sancti
dyonisii sacriq; palatii archicapel
lanus roma mittens a pp̄ eugenio
sancti sebastiani corpus accepit: et
sue sionis in basilica sancti medar
di collocauit. Ubi dum adhuc in hu
matum in loco qui allatum est ia
cuit. tanti signoꝝ et uirtutum
gra in nomine eius̄ mirabilis emicuit.
ut a nullo mortaliu nil emplius nil
enarrari possint. Quoꝝ queda
tanti stupoꝛis ee dicuntur. ut hu
mana fidem excedant. nisi certu
eet deum: ꝑ quo idem martyr pas
sus est omnia facere posse: Item.
vn⁹ corpora marcellini et petri
martyrum de roma sublata et in
franciam translata sunt: et multis
signis clarificata. corpus etiam sci
gregorii pp̄e ad urbem sue sionis
translatum ee dicitur. Item. pm⁹
rabbanus abbas tricitrius in libro
sapiencie. et in ecclīastico ad otga
rium archiepm edit. Item alcuinus
librum de officiis ecclesiasticis ad
imꝑatorem ludouicum scribit. Jn
gelom⁹ etiam ad eundem imꝑatore
tractatus in libro regum edit.
Ansegisus abbas lobiensis edita
imꝑatoris magni karoli et ludo
uici filii eius ad ecclesiasticam le
gem ꝑtinencia in. ii. libellis di
gessit. Idem edicta eorundem ad
mundanam legem ꝑtinencia in. ii.
eque libellis digessit. Anno pm.
eiusdem in vasconia limona de ce
lo pluit. frumento silis: ꝙ gna hec
uox hinc. corpa sanctoꝝ valetim.
et genesi in angliam monasterium
tri slata sunt. xxxm. Adhuc de
eodem.

Anno ꝓx. contra ludouicum
imꝑatorem omnes et simul
tus filios eius et optimates eius
tur. Anno xdñi. ludouicus imꝑ
ator aduisantes sibi quosdam ex
auctoritate. alios exilio auti. alios
bonis ꝑuauit. ac ꝑ hos filios et
optimates suos magis contra se
exacbauit. Anno eiusdem. xdñi.
imꝑator uxorem suam iudicio si
mulatam malorum abdicauit. Anno
xix. ludouicus imꝑator a filiis
depositus ac ꝑdictus. atq; in ꝑnitem
filiorum redactus. ep̄oꝝ iudicio
arma deposuit. et agendam pen
tentiam mitius est. Sol et luna
ꝑ eclipsim deficiut. Anno. xx.
ludouicus imꝑator relaxatus
arma et imꝑiu et uxorem acce
pit. ac filium lotharium in gra
tiam redire coegit. Anno. xxi.
mduente gregorio pp̄ et omnibus
epis assentientibus. ludouicus im
ꝑator statuit. ut in gallia et in
gmania festiuitas omniu scoꝝ
m. kl. nouembris celebraretur.
qm̄ romam ex institutio bonefacii
pp̄e celebrabant. hoc tpe reliquie
iuti martyris a parisiis ad orbe
nam saxonie trāsferuntur. Dn̄ ipsi
franci testati sunt. q ab illo tpe
gloria francorum ad saxones trās
lata sit. Ebbo remorum archiep⁹

depomtur alnqz milti qui cum eo
mdiectionem ludouici impatoris
conspirauerunt/ dampnant et evi
liantur. Anno. xvm. northmam
gallias ruit impetuit: et a frisonibz
tributum accipiut: northmam quid
origme dam fluunt/ et lingua bar
bara northmam qi septemonales
homes dicti sunt/ eo q primo ab illa
mudi pte venerut. Anno. xvb.
ludouicus impator filio suo lotharo
sub fide ad se venenti reconciliatur.
eiqz dignitatem impij et regni tribuit
coronam. Cometes m signo aquarij ap
paret: et p aliqt dies plum m stur
stellarii igniculi p celum discurre
re videntur. xvvb. De imperio lo
tharii et bellis illius temporis
Igitur anno. xvb. impij sui
ludouicus moritur et lotha
rius solus impiu usurpans impat
annis xb. Cepit aut anno dominj
dcccc. xlii. mudi scilz mm. dccc. m.
cuj anno primo. karolus et ludouicj
filij impatoris dolentes se a fre suo
lotharo debita regni pte quam
contra insurgere parant. Anno
eiusdem. m. cometes m signo aquarii
apparuit tribz finitribz: de qdone
regni discordantibz: conseritur inter
eos pugna in pago antisiodorensi
apud villam fontanetensem. et tanta
cedes vtrinqz facta est. ut nulla etas
memmerit tantam strugem hom
fuisse factam in gente frinc: et
ita corp vires ibi attenuate sunt. ut
iam nec suos hostes ab extris tueri
possent. victoria tamen ludouico et
karolo cuenit. hms temporibz floruit
theodulfus abbas floriacensis. post
modum epc aurelianensis. de quo re
fertur qd illos versus quos in die qual
marum singulis anns ecclie gallicane
decantare in usu hnt ipe composuit.
i. gloria laus et honor tibi. Quos tc
ipe ludouico impatore secus domum
in qua equl detinebatur apud ande
gauu trisonite decantauit. audiens
impator et misertus illius iussit eum
absolui. Anno. m°. sergij romane
ecclie sentesimo presidet. ad cuj electi
onem confirmandam: ludouicus filio
impatoris lotharii a patre missus:
ab eodem pm in regem longobardo
uncrus est. aquit. bnuentu occupat
descripto m tres ptes regno ad ube
gallie dubium conuenit et mu
se pacificantur. et datis et acceptis
mutuem sacmentis. quisqz ad descrip
tas sibi ptes regni tuendas redijt
Carolus accepta occidentalia re
gna a britannico oceano usqz ad mo
sam fluuium in qua pte eq tur et mo
nomen francie remansit. ludouico
orientalia regna cesserunt omnis
scilicet germania usqz ad rehin flu
enta. et aliqua trans rehnj ciuita
tes cum pagis adiacentibz pp bin
copiam. lotharius qui maior natu
erat: et impator appellabatur omnia
pene italie regna tenuit cum ipa roma
ne non et prouciam et mediam pte
francie inter scaldim et rehnum:
q mutato nomine ab eo denominatur lo
tharingia. Post finem q divisionem:
karolus regnat in francia annis. xvj
m. ludouicus frater eius in germania
annis. xvm. cronographus. hic ludo
uicus. vim. duces. boemoz cu suis
baptizari fecit. Quarto regnj karoli
filius eius cognometo caluus northmam
gentem impetuit. et usqz parisius na
uigio venit. Cum frisonis tribz pre
lijs confligit. et in duobz primis vic
tores exstitit. Eo tpe sanctus rudolphus
bituricensis archiepc claruit: cuius
festum est. vij. kl. iuln. et in cenobio
dei sulpitij iacet. xvvbs. Adhuc de
eodem
Anno. vij°. leo. pp. romane ecclie
pl. presidet. hi decreuit. ut di
missarij sacra solempnia celebrant.
nullus ex laicis in pbrij stare nl
sede nl ingredi estimat. nisi tm

Tem- poza Hlo tharii.

satim plebs ad admmistrationem si-
ai offic constituta est. Decreuit etiã
ut octaue assimptioms sancte marie
m ecclia romana celebrarent. qđ an
non fiebat. Anno dm: rabbanꝰ abbas
fuldensis ordinatus magucie archiepc
celebrata synodo magucie iussu ludu
uici regis milia ecclie debita dedit.
Quedam pseudo ꝓphissa dicens m
stare diem iudicii magucham solicita
bat: itꝰ ut etiam aliquos sacri ordi-
ns ad se inclinaret: Que ab archiepo
correpta ꝙfessa est se per suggestio
nem cuiusdã ꝓbri hoc fecisse. Anno nono sanctꝰ helena
mpatrix a suo filio constantino ma
gno ꝓmo huꝰ nominis mpatore
rome: in ecclia sanctorum marcelli
m et petri martyrũ in masoleo
purpureo sepulta ad fraunciam ac
clio giso monacho trãsfertur: et in
dyocesi remensi magna frauctorum
gnatone excolitur. Anno eiusdẽ
vi. reliquie sancti hemetis mrtyr
is ꝓ lotharium mpatorem in galli
as mittuntur et apud mdam hono
rifice ꝙdunt. fames valida gmam
am attulit. ita ut etiã ꝓpter filiũ
suum denarios voluerit. Quo tpore
rabbanus archiepc mltam ꝓuinci
bz benivolenciam exibuit. Anno
eiusdem. vno. karolus rex frauctorum
filios fratris sui ꝓpm regis pipi
num et karolum regnum mgnue
runtes cepit: et in monachũ atton
sos in monasterium trudit. Cronogrãphi.
hoc tempore rex anglorum ad cultũ
qui ꝓmo totius anglie monarchiam
obtinuit. romam ꝓrexit: et coram
leone ꝓpe sancto petro qđ usqꝫ hodie
in anglia soluit. i. de vna quaq; dom
mmũ argenteũ ꝙ annũ obtulit.
Eo quoq; tempore burdegalis et pet
gr. et santton. et lem. et thuron. et a
tes ciuitates a northmannis ꝓfugatis
captę sunt: qui ex dacia quidã ut de
m i. eruptiõ. ꝫ egressi tandem in gallie
marit me q dicitur ab eis northm
mania ꝓcesserunt. Cyrilbertus.
Anno vm. northmannã ꝓmaxi
mam hostia ligis mpressi urbe
nanetũ muadut: epm sabbo sancte
paschie baptismũ celebrantem trucidanti clerum et ꝓplm ꝓmut. Inde
andegauus. deinde thuronis occupant:
et ut tempestas omia diruit. templa
etiam sancti martini mcendit.
Anno eiusdem. vm hincmarus
remoꝝ archiepc in finncia claret:
qui librum sancti scripsit de rebus.
Anno eiusdem pbr tremotus aeris
insolita gmoda. turbines. tempestates.
grandines fulmina. multa multis modis
monstra hominibz ostendit. Quida
etiam homo regne celesti consceptus
est: ueste illesa manente. xxvviii.
De mperio ludouici secundi et
ventibus illius temporis. xxviii.
Lotharius mpator ꝓtio inter
filios regno abrenũciat seculo:
et in ꝓpria monasterio habitu mo
nachi susceꝑto. non multo post dor
mit in dño. Cronographi. De hui
tamen aia mtũ angelos et dẽmones
altercatio fuit facta: Angeli siquidẽ
aiam monachi. dẽmones mpatoris
querebant. ſ ocantibz frustrabz fuga
ti sunt dẽmones qui corpus distra
hebant. Cyrilbertus ludouicus filius
eius a sergio ꝑpa in regem unctus.
anno. dccc. lxx. mundi uero. mm. dcc.
xvi. mpatꝛis annis. vvi. lotharius
rex frater eius: lotharingiam tenz.
Anno ludouici ꝓmo. magnimũ
hemita martirizatur. Rabbanus e
gregie vite et scie archiepc obit.
Anno eiusdẽ secundo. nicholaus
romane ecclie cui ꝓsidet. cum ar
maconem. ludouicus mpator sua
presencia roborauit. Colome ortã
tempestate: ꝓcto in basilicam sti
petri confugiente. subito fulmen
instar ignei draconis basilicam scin
dit. ac penetrauit: et tres homines

diuisis quib locis. ꝑ dno actu in morte deiecit. alios etiam. vi. eodem impetu semiuiuos reliquit. Anno tercio. firmi sup crudelitate karoli regis sui apud ludouicum frem eius expostulant. et eum ad regna dii superse contra karolum mutant. Qd ille mo sultre aggressus: turpit alienis excessit similiz in prochia magnitina malignis spus cudens negocie sue dedit iudicium. Nam ꝑmo lapides faciendo et parietes domoz quasi malleis pulsando. mde manifeste loquendo. furta etiam ꝓpendo: discordia mtꝝ vicinos seminando: homines inquietabat: demq animos om contra dnm hoiem gmouit. qi pp eius pcta ceci talia petentur: eius fruges in dnm coactiatas mendicqui dubiz intrassz: statim domus illa euertebatur. ut iam ei nusq in agris locus manendi nullus esset. ꝑpe hz pbris letamas agentibz. et benedictum agm spargentibz. mmmoq lapides faciendo militis eruentatis tandq aligm diu quieuit. pbris recedentibz mmicus flebiliter ululans tandq pbm quenda noiati expmens se qn aqua benedicta spargebatur sub cepi qi familiaris sui latuisse ꝓfessus est: accusans eu cum filia ꝑcuratoris gaudiisse. Sic ꝑtemnu instituit. donec ibidem cuncta edificia mendico constituet.

xxvbim. Adhuc de eodem

Anno eiusdem. Dimmeneus rex britonu dum instauret regnum francoꝝ de populatu bisim est ei assistere sibi sem maurilionem andegauensis urbis olim epm. a quo m capite baculo percussus tum dei morte ꝓsensit. Anno eiusdem. dm. hucbertus abbas et duo fratres cebgr regime. ꝓ repudio sororis sue comitis lotharii insurgit. Guntarq et tetgrandus archiepi xo me a ꝑfato micholao ꝓ adultrio lotharii regis examinati: cum et suis synodalibz gestis que preferebant: et suo etiam ore convicti essent. episcopatu et sacris gradibz exordinati. mathematizanti sinter regi tm lauralis commuio concessa est. Anno eiusdem. iv. expiranti pelice waldrada a legato aplico. videns lotharius rex etiam sibi excommuniconem intentari: uxorem suam recipit. Sz non multum id ꝓfuit: qr non multo post repudiata uxore pelicem recepit. nec ulla ullo correctionis modo ab ea separari potuit. Anno eiusdem decimo. corpa sanctorum eusebei et pontiani martirum. domo micholay ppe. ad gallias trnslata in monastrio noto religiosorum sco petro collatis honorifice tumulant. rex bulgarloꝝ ad xpianissimu cum sua gente convolat. missis ad eum a sede aplica sacri ordinis ministris acceptis etiam a rege ludouico subsidiis adeo in fide solidatur. ut non multo post filio maiore regnum ordinato: ipe abrenuntians seculo. monachus factus sit. ꝙ cum filius eius iuuenilit agens. ad gentilitatis cultum vellet reduce: milicie cingulo et cultu regio: resumpto filium ꝑsecutus cepit. et oculis eo effossis eum in carcere trusit. et filio iunioze in regnum locato sacrum habitum. recepit. et in eo usqz ad finem vite ꝓficiauit.

xxvbim. Iterum de eodem

Anno. viii. saracens beneuentana regionem incursantibz. ludouicus imperator. uiriliter occurrit. ad cuius auxilium lotharius frater eius ꝑgrinus. milia gb ꝑlia cum eo fremie gessit. Sz exercitu suo ꝓpter intemperiem aeris morbis et morsibus animaloꝝ minus ꝙ uato. ꝙ multo suoꝝ dispendio redit. Anno eiusdem. michael grecoꝝ imperator sensu diminutus: a deo mente exorbitat

ut familiares suos uideret occidi. quos tamen ad se rediens sibi ꝓsentari exigebat. Anno. viiiº. basilio quem michael impator pauperem ex familia bmꝰ abbatis sibi asciuerat. et cubicularium fecit ad tantos honores ꝓuehebat ut alt⁹ ab impatore appellaretur. sepe ab impatore ꝓmissam occidi iussus: timens ne tali occone occideretur: elegit ipe magis impatorem mestificare quam ab eo mestificari et impauiti animis. vbi. Corpus sci mauri qui fuit discipulus sancti bndicti. apportatū a glaramasolio burgundiam ꝓpter timorem northmannorum: trasfertur ad fossatense cenobium. qđ construxit sanctus baboleno. sancti columbam discipulo. Anno. vbi. lotharius rex roma ad adrianum ꝓpm se excusatum dedit. A quo dim ꝙ cum pbatione innocencie sue ad expiationem corpis et sanguinis dñi tam ipse q̃ optimates regni mutati fuissent. et ipse et omnes qui corpus dñi nri cum eo temere acceperē prestitisset ipm amisit. pcepit. ipo statim redeunte placencie defuncto. Anno. vbi. colonie celebrata sy nodo ad dedicationem ecclesie a tribz lotharingie metropolitis. hincmaro remensi. willeberto colonensi cum ab eis maior ecclia que est sancti pet. deberet dedicari: precedente nocte audita est sunt voces malignoꝝ spiuꝝ mꝭ se dolencium et ꝙquerentium se a possessis diu sedibus debe expelli. pl. De elfredo rege anglorum. et victoria eius ꝙ danos. helmandus

Anno ludouici. vbi. obiit elfredus rex. etheluulfi filius. post q̃ regnauit elfredus filius ethe uulphi rumor. qui olim a ꝓ leone v. dictione regiam et coronam susce pat. hic regnauit annis. xxviii. et mensibus vi. Nouem continuis annis: cum hostibz pugnauit. hic cum quadam die in insula mclusus solus domi cet sodalis ꝙ oram fluminis discessis ad piscandū corpus curis egrum sopori cepit dedit: et ecce sanctus cuthbertus lindisfarnensis quidam epc sic dormientem alloquitur. Ego sum cuthbertꝰ: si audisti. christi me dñi: ut tibi ꝓpa mutrem. Anglia iam diuum pec catorum suorum penas luit. mo tandē indigenarum scorum meritis a dño respecta est. Tu imꝑabiliter regno exterris: post paucum tps in solio gloriose reponeris. Et hoc tibi signum. Venient hodie pisca tores tui magna piscium multitudinem corbibz euehentes. Qđ mirū est: cum gelante aqua fluuius nl tale spectet. Et et tempus frigidū: omnem artem piscandi eludit. Tum fortune secunde compos: memento liberatoris tui: et eius nuncupi idem dixisse est per sopmultimatris sue. Expliciti ambo sompna sua referebant: et ecce piscatores aduenerūt: cum magna piscium copia. Non multo post. erga stultū exitu auctus in quo adams teneba tur magne astricte periculum fecit. Regis enim danorum mitiuit tentoria sub specie mercimonii: ut mos tantū sibi fidelissimi fruens ꝙsentia. Ibi tangi artis loculatorie ꝓfessor. et in secretiora telluris admissus. omnia archana oculis et auribz ꝙcepit. Ples ꝙ dies ibi moratus. ad elmgiam redit: exponens ꝙ socijs oīa omnia acciderit repente sup barbaros oculos: Quorum plurimis occisis. reliqui cum rege suo fedus ob fides ꝙ ꝓpriam fecerunt: et ab anglia discederent. Quod et fecit est. Rex eorum guthrum quem mirū guermundum vocant. cum. xxx. ꝓceribz. et omni pene populo

baptizatus: et m filium ab elfredo
rege susceptus est: Ceteri ep dams
qui xpistiam esse doluerut: cum ha
stingo mare transfretauerunt. Sy-
giberto. Anno pmotuo karolum
regem francorum de mestica calamitas
m filiis suis afflixit. Siquid karlo
manni m clericatu usq; ad diaconatus
officium quetum rpe pater cepit
et exercuit: q eo q ad apostasiam con
tulus: et oim grie nocendi regnum
ptur bans. alt quidam iuliamus esse
tus erat. porro alt filius eius karo
lus dum meonsulte voluisset eppti
coptam cuusdam albuini militis
fortitudine. et soli solus congressus
fuisset: ab eodem albuino ignorante
quis cet pemptus est. Cronogrphi.
Sub hoc tempe danorum. gens an
gliam plimu desemens pturbauit:
regem quoq; pissimu et ppiamissi
mu eadmuldum capitali sna nequ
condempnauit. huius sancti caput
absctissim q mutabile fuit. lupus seu
illesum seruauit. et m silua deferens
diligentissime mr anbrosii pedum
amplexus collocauit. Qd cum post
modum a plibz quereretur: dorem
eius fertur emisisse. here. here. here.
qd mterpretatur sonat. hinc hic hic
per modum huius regis manife
sto mrterio: plebs anglorum leta
accurrit: ubi plima mutacula p
petrata sunt. Sygiberto Basilio
mpatore grecorum. mr cetera mitra
mittit ludouico regi gmanoz. cri
stallum mire magnitudinis. auro
gemis q ornatum. cum pte no mo
dica scē crucis. Anno sequenti
eusdem Johannes romane ecclesie
psbr uus dictam primi gregorii pf
scribit. m qruor libellis laudabilit
editam. karolus iunior ludouici gr
manoz regis filius a demono gr
uit m pntia patris et optimatu
cius negatur. et m ipa depatione
confitetur. hoc sibi ideo contigisse
quia uentu patrem suu conspira
tionem facere molebatur. Obi de
pestibus illius temps 7 qbz alijs.
Anno sequenti m italia brixe.
m. diebz. et. m. noctibz. sanguis
de celo pluisse narratur. locuste gal
liam deppantur immabiles: ceteris
locustis maiores. sena alarum regio
sex pedes. duos dentes lapide duriores
limes ut asseruz acies turmati volan
tes. duces eum paucis itinere umq
diei pmittentes: ad metenda loca
dentur mlitudm. Circa horam
nonam ad hoc locum pruenientes: ubiq; solis ortu exspectan
tes: q spacii bmõ diei aerem bela
bant: ipm solis radiu obnubilantes.
Ore lato mestimo extenso. omnia bru
dia m lib. et arboribz bastabant: spa
cium duum itinis. mp. aut. vi. mi
liaribz extendentes. hoc mirabili
spectaculo. usq; ad mare britannicu
pruentes. tandem flatu ventoru
m profundum maris demisse sunt.
Ex estu oceani ad littus reiecte: pu
tredine sua aere corrupto. milios
pene fecerut. Secutu fames valida.
milios osumpsit m egia: ut pene
tercia pars hom osupta sit m
gallia. Anno sequenti hyemps
solito asperior fuit et plurioz. niv
et gelu a kl. nouembz usq; ad
ialem equinoctiu. ludouico regi g
manoz exeunti m sompnis gen
tor suus olim mpator. adiutricis eu
per nomen sancte trinitatis. ut
eum eriperet a tormentis quibus
vexabatur. ut tandem etiam re
quiem habere meretur. Ob hoc
ad diuisa monasteria elemosinis dest
natis: obmpe filius succurrebat pau
bus de quibz dubatur mtelligi. q licet ip
mpator milita deo et hominibz placi
ta fecisset: plura tñ deo contra in
regno suo fieri concenserit. in quibz
grauora videbantur. qd hesi melio
rationum non restituit. et monita

gabrielis archangeli. xvi. capitulis
reprehensa. que emarchio ei legeda
et obſuanda obtulit. ſtuare non ſtu
duit. Northmiam urbem andegauus
ſi in ea habitaturi cum ſuis omib⁹
occupant. ad quam eppugnandam:
karolus aſcito ſalomone britonum:
multis diebz eam obſedit. Et cum
northmani ad deſpicionem adducti
fuiſſent: rep multo exercitu pecunia
ab eis acepta egreſſum eis admit.
eis q̄ ꝯ pacto pecuia faciendi locum
dedit. xviii. De mrte karoli cal-
ui et ſcripſis Johannis rotlone.

Anno mpii ſui. xvi. ludouicus
impator moritur. et patruus
eius karolus rex francorum roma
ppit. et rothe pp et romanis p munia
ſibi conſiliatis impator creatur. ano
dñi. dccc. lxxvmo. mundi dcvi. mm. dccc.
vi. et impat. anno duobz. Et ei ſtim
a ludouico fratre ſuo bellum parat.
q̄d ſe inconſulto ſolus impiū fratru
elis uſurpaut. Cometes ſolito
rutilantior appuit. Subita et
imma aquarum mundatio: facta
eſt in mmo. ita ut in ſaxonia bri
la queda longe a torrentibz et flu
minibz remota in momento cum
hominbz et beſtiis et arboribz et edi
ficiis. cum eccliā et altari ꝑmtꝫ
abſorta ſit. ut nullum habitatoꝝ
remanſerit veſtigiū. Britones rege
ſuo ſalamone mortuo: p ꝯtentione
regnandi inteſtino mō ſe bello
colliduntur. ſicq; multi ceſſant a
gallie exercitio. Ex annal. Fuld. Anno
mpii karoli. ſ. ludouicus rex ger
manorum frater eius obiit. relictis
tres filios. ſ. iunorem ludouicum.
et karolum qui non multo poſtea
pauit. et karolum magnum. qrtum
arnulfū impatorem. Porro karolus
de morte fratris ſui gauiſſus. in
uſtitiam qm contra fratrem cepat
contra filios fratris ꝑficere ꝓpauit.
cum. l. militibz hominū. et eo aplīs
regnū eorum aggreſſus. coloniā
uſq; puenit. ludouico filio alias
occupatis: ludouicus autem iunior
miſſa legatione ad patruū. roga
bat. ea que pacis ſunt. Qui cum
impetrare non poſſet. cum bello
uiriliter exceptit. ꝑmq; victum
cum mmo exercitu dapno. ac de
decore multo fugere compulit.
Temporibz huius karoli calu. co
mitatus flandrienſis exordiū cepit.
Non enim flandria tūc erat tanti
nominis et opulentie ſicut nunc
cernit. Et a regibz francorum foreſta
rius regebatur. Unde lindanus et
mſtanus et audacer ſub pipino
et karolo magno et ludouico rectō
res flandrie fuerūt. nec tamē co
mites dicti ſunt. Balduinus a
filius audacis rapuit iudith filiam
karoli calui. ꝓpter q̄d ab om ecclia
conſenſu epiſcoporū excommunicatꝰ
eſt ex precepto karoli. De hinc ep
pōz et optimat ſuorum conſilio
reconciliatus. karolus balduino
et iudith dedit eis flandriam in
comitatu ꝑpetuo ꝓſſidendam ip
ſis et hedibz ſuis. Helinandus
dolbi. Hoc tempore claruit Jo
hannes ſcotus: uir ꝑſpicatis ingē
nii. et mellite facundie. qui dudū
concrepantibz undiq; bellorum tur
binibz in franciam ad karoli cal
uum tranſcenit: cuius rogatu de
turchiam dyonſii areopagite. de
greco in latinū verbum e ꝓ tu
lit. Compoſuit etiam librum
que ꝓſa ſion hymnoꝝ de ſcā diui
ſione titulauit. ꝓpter queſtiones
ſoluendas hñ velim. ſi tamen ei
in aliquibz ignoſcatur. in quibz
a latinoꝝ limite deuiauit. Dum
in grecos acriꝰ oculos intendit.
hinc ſuccedentibz annis munifi
cencia elfredi allectus bene in
angliam: et apud monaſterium
malmesbiense a pueris quos

docebat. Iste ut fertur apostata. et martyr estimatus est. Unus huic epitaphium fiunt. Claudi tur in tumulo sancti sophista Johannes. Qui dilatus erat fam diuens dogmate unio martirio tandem xpi concedere regnum: Quo multi sancti regnant per secla concti Scabri simul hinc iusus: et modici temporis lima carentes. Iste. Die Johannes scotus philosophus ut dicit lanfrancus: in fide deliquit. unde liber eius de eucaristia lectus est. et dampnatus in synodo silellensi celebrata sub xpo leone. xpo. eodem anno quo se lanfrancus ab errore berengarii purgauit. hic. etiam Johannes: sup temurthia dyonisii comentauit. Olim. De gestis karoli caluu. Sygiberti.

Karolus caluus imperator post adeptum imperii ultra se elatus. consuetudines francorum uilipendens. grecas glas et insolitos hitus affectebat: et talari dalmatica indutus. et de sup baltheo aurifrisatus. pendente usque ad pedes. capite bo muoluto uelamine serico. et diademate superposito procedebat. Et cu ceteris lepore timidior. et hostes fugere quam fugare patior: fratrem suum ludouicum lacessebat. minatus ei tas copias se oducturu: ut ab eius fluuio exhausto. ipe qui aridis alueis germane regnum minueret. Hinc hemericus monachus uitam germani antissiodorensis heroico metro in. vi. libellis lutulenter euantia obtulit. Helmaldus ubi sup. Karolo iste caluus monasterium sancti cornelii apud compendiu fundauit: et perfecit. hoc castru cogitauit ipe facere ad instar constantino polis: et de nomine suo aliud appellauit. Karopolim. hic in dictum diem quem karolus magnus apud aquisgrani capellam suam instituit aquisgranum. instituit apud villa sancti dyonisii. Et quia ecclesia sancti dyonisii multa habuerat que alii dederunt. spinea coronam dnim. et unu de clauis. et de ligno crucis. et alia quedam ibi attulit. Sudarium autem: apud compendiu reliquit. Et hoc instituit ipe: ipse nicholay. pp. ante quam autem reliquie iste ostenderentur populo: tanta fames fuit in gallia. ut asinos et caballos comederent: que quidem multam post ea cessauit. Sygibertus dicit. hunc karolum in reditu a roma mortuu fuisse mantue. alibi legi ego. quia roma egressus obiit in istria: et sepultus est apud magdunu in monasterio antonay. Post multum tps apparuit ipe in diuisu noctis. cuidam monacho sancti dyonisii nomine erchengario: et in eadem nocte eidem clerico sci quintini uiromandensis nomine nomine alsom. dicens dixit se ee karolum caluu: et ex diuinissu eius apparuisse ut diceret eis qd deo et sancto dyonisio displicebat. quod corpus eius non esset sepultu in ecclia sancti dyonisii. cu tanta immunera qbus honore contulerat. Hiemps et dicens ludouico filio suo et qbusdam regni. ut eum referrent. Sic qd relatus est ipse walteri abbatis sancti dyonisii: et sepultus in ecclia sancti dyonisii. ante altare sancte trinitatis. De cromate. Iste karolus in diuisis perfranciam locis: ecclesias sanctorum: aut edificauit aut restauruit. apud compendium: sanctorum cornelii et cyprianu reliquias attulit. in quarti aduentu responsoriu cunctis apostolorum qd usq; hunc cantat. ecclesia composuit. Sygibertus. Anno karoli caluu primo. migrante in germania pecorum pestilencia. diu canes rabiq; col

lecti cadauerib; mcumberent; ita
diſpuerit; ut nec uuu nec mor-
tu reparent. xlim. De impio
karoli Jumiacis.

Anno ſequenti karolus im
pator romam ſcđ qfectus.
boſcom gmano uxoris ſue neptis
ſuam filiam ludouici impatoris
uxorem dedit; et data ei qđmcia
m regem eum coronauit; ut etiam
regib; impare videretur. Qui au
dēs fratrueles ſuos. karlomanu
et karolum contra ſe ꝓcitu addu
cere. pauore ſolutus reditu ſpauit.
et mđ redeundum a quodam ſcđ
elna uidco male ſpotionatus man
trie moritur. filius eius ludouicus
cognomento balbus. ſecūdus poſt
diuiſionem regnat. In francia ams
nobz. Junior vero karolus. filius
ludouici gmanorum regis. impiu
adeptus eſt: ammicentib; ſibi quibđ
nobilium romanorum. Johe ante
pđ ſatagente impiu trāſferre ad lu
douicum balbum: filium recens
defuncti karoli impatoris. Cepit
autem anno dm. dccc. lxxvi. mudi
vero. mm. dccc. xlix. et impauit ams
vn. ß. cronica. Anno karoli iuno
rib. i. Johannes pp mumiatus a
romanis. ita ut etiam in cuſtodia
teneretur. qr eo q karolo non fauc
bat. in franciam venens. cum rege
ludouico balbo pene annū morat
eſt. Nortmannorū pluſq ghz milia:
a francis in gallia cęſa ſunt. hoc
tempore claruit milo monachꝰ
ſancti amandi metrice compoſuit.
et librum de ſobrietate ad karolū
ſcripſit. Sub hoc milone adoleſce
bat. etiam nepos eius hulbaldus.
qui m. bn. liberaliū artiū peritia
clarus. egregie ꝑter ceteros in mu
ſica claruit. et de miltis ſanctis can
tus gulel et regulari et regulari
modulatione compoſuit. plb.
De vaſtatione gallie per haſti-

gum et rollonem. hy chynando.

Haſtingus fugatus ab anglia
ab elfredo rege ut ſupđ dcm
eſt: cum ſuis transfretauit. et pa
riſius et turonis. et miltus alias
urbes que ſitꝰ ſēquam et ligerim ſite
ſunt. quibz crudelius uſqz ad tirren
mare gſſatus eſt. Obs clumacen
ſis abbas. Hic haſtingus vaſtatis
ſuperioribz gallie deſtructis partibz:
obſedit turonis. Cuiꝰ cum militus
crebro pulſaretur arrete. curritur
ad corpus ſancti martini. et deferut
illud ad locum debiliorem: mortuis
ꝑ huius defenſorem facientes. aqop
fugerūt dam. quos turonici ꝑſe
cuti ſunt. uſqz ad ſeptum lapidem.
Ibidem edificata eſt eccłia ſancti mrtī
m loco illo vbi ſcm corpus ſubſti
terat. ibidem erant maciarū trues
antiquarum ubi dicebatur aulam
fuiſſe valentiniani. a qua ſedens
non dignatus eſt non dignatus
eſt aſſurgere martino. donec affle
te meridio nuto aſſurrexit. ꝓpter
ea iuſte fuge haſtingi venit ab
eiſdem finibz rollo. Qui victis bruto
nibz et flandrenſibz et orbis eorum
et oppidis ſuceſſis. uenit cenoma
nis et obſedit eam: et miſit ꝑſides
obſtitus ſui ad turon. Ez tuit dei
ꝓuidencia. karꝰ et ligeris a deo in
undatiant: vt ad turon accedere no
poſſent. Porro magꝰ monaſteriū
non longe a turonis ſundituſ eſt
ſi eſt. ſancti ibi et vbi monachi
gladio ꝑcuſſi. abbas et alii xxvm.
in cellis latitantes enaſerūt. Qui
ad hoc rebuati ſunt. ut patrum
ſuū corpus ꝑſequerent. Abbas in
ſtantius de latebris abſtractus: mul
tis tormentis cogi potuit. ut thc
ſaurus eccłie ꝑderet. ill monachos
latitantes nemo reſiduus fuit. ꝙ
non martinus eccłie regimen
ꝑficeret. Tunc abbas et illi xxvm.
recedentibz dans a canonicis ſcī

martm cum reuerencia suscepti sunt. et adducti ad urbem. et ibi aliti. tus actibus. vi. mensibz rollo. cenomanu cepit. Tut trisms sum est corpus scī martm aureliams: cuj custodes fuerut hbūs abbas cum. xxvm. monachis illis. et .xm. canonicis. et .vñ. burgs sibz: noui castri. qui alt in ombz necessariis puidebant. Postea puenit ad scm bndictū. Deinde audietes p rollo dm aureliams demisse: pce perut crabeia. Post ea bell antisi odrum ubi mmia mirācla facta st m eccliā scī gmam. Guillus. Cuj aduentantes pro remediou gnitia plurima conferent: orta est lis p ptiōne pecue mīt cōmes et anti siodrenses. sīb quam littem sōlue dam. postur leprosus mīt duoz scoz corpa. asseruit tota nocte hmia custodia. lucescente. aurora apparuit. pars illa lepsi que prima filat martino tota curata. alia adhuc remanente leprosa. Reginatur corpus: et obstitit martino latus morbidum. altero mane reptus e totus sanus: cedente gmano hono ri hospitis sui. vbi. De sedibz et actibus elfredi regis et fuga. xxiiomis.

In tempore dam per annos .xm. gallias mīsestauerut. donec tandem ab armulfo mpatore et britannis multis prelijs tuct. in angliam referūt. refugerut. In quos spacio: elfredus. totum insulam pter īsīb qb dam habebant. sibi subdidit. Qui lindonia caput regni mi noz. dedit cuidam primario cū filia sua egelfleda. ex qua idem primarius nomīe egelricb tulit liberos. ethelmundā et edbardū qui post se regnaut. Hinc elfredus iam. duodenis: expo omīs litteraturē erat. et tūc a matre bemgno ludo mutatus ut p munere qb in manibz tenebat sustinet. si cito addisceret. noct litteras mgstro

audibilitate siticulosa obibit. hos libros in anglicam lingua gūtit. Orosiū pastorale scī gregorij: gesta anglorū bede boecium de consolatione: Tempus diurnū itū diuidebat. viij. horas. impendebat in scribendo et orando et legendo vm. in cum corporis. vm. in expediendis regni negocijs. Erant iz inter hoc in capella sua candele. vxm. pcij. ednituus: qui p combustionem candele regem de singulis officijs admonet. Dimidiam portione omīu sensuū suoz iuste diuidebat acquisitoū: monasterijs delegauit. Ciclos pteria redditus in duas diuisit partes: et pmā rursus in. iiij. quarū una dedit mīstris suis curialibz. scōlis operatoribz quos iugit in nouarū edīū constructionibz. mirabili et ignoto anglis modo habebat. tria aduenis. Secūda pars redituum ita diuisa est. ut pma daretur pauperibz regionis sue. Secunda monasterijs. Tercia scolasticis. Quarta trāsmarinis ecclīs. Semp in sinu gestabat libellū: in quo contemplabatur diurnus cursus psalmorū. ut qn uacaret arripet. et percurreret. filiam ethelsuida. uxorem dedit balduino comiti flandrie: ex qua nepe huit arnulfum. de quo fuit flandrie comites. Radulfum qui suscepit. a pre bonomie comitatū. Sepultus e lōndome monasterio filio. ad cuj officinas mīstruendas: sufficiens terre spacium ab epō. et canonicis rōmanis ad diuinū: pedem macis pondere publico pensitruit. Rollo autem iste de quo sup dictū est: nobili quidem sed p uetustatem obsoleta psapia noticoz clarus regis precepto prīa pulsus: multos quos bellis alienū ut consciencia celerū evagitabat: magnis

Spaciēb;

speciebz solicitatos secum adduxit
piraticam aggressus carnoti hesit:
dmus ciues nec armis nec muris
nisi beate marie suffragio. i. camisi
am adorant. q̄ karolus caluus a cō
stantinopoli cum alijs reliquijs ad
uehi fecerat. hanc camisiam: in mo
dum vexilli sup̄ oppugnacula custodū
turri /pteribz ventis exponit. hostes
risam cepit ridere et in eam sagit
tas dirigere. quorum oculis mox
obtenebratis: nec ante redire nec
retro tendere valebant. Ad ultimū
oppidani: missa corā se se iaciunt.
Euasit tamen rollo quem sue fidei
deus reseruabat. Ne multo post rotho
magū et ḡsimos urbes obtinuit.
Folcū. De quibusdam alijs maden
tibus. illius temporis. Sygiberti.

Anno karoli Junioris. xi. sol ho
ra nona diei ita obscuratus
est. ut stelle in celo apparerent. Rex
francorum ludouicus balbus moritur
uxorem suam ex se ḡnitam relinq̄ns.
De regno eius francis dare sencn
tibus alius illud filius ludouici bal
bi ex scribma adeli iudicantibz: alius
bosom̄ prouincie regulo. ad illicd muta
mandum assencientibz. alius deo
illicd regno ḡname residere volen
tibz. nascitur enim ex legitima uxo
re ludouici balbi filius. qui ex nomine
aui karolus nominatus est. filii tame
ludouici balbi ex scribma ludouicus
et karolomannus dicti enim regnū
francor̄ inter se diuidentes. regnant
armis quoq̄. et bosonem semp̄ persecuti
sunt. Ex cronicis. karolus ḡ fratre
suo karlomanno defuncto. et non
multo post altero fratre ludouico in
matū morte prepto de minimis tum
phans ḡname regni obtinuit. p̄
quos uero duobz annis imperauit. rome
a Johanne p̄ō imperator benedr. et im
per. v. annis. Exceptis duobz annis p̄
imperiū regit. et postea .v. imperauit.
Sygibertus. In silua francie carbona
ria. plus q̄ .xx. milia. northmanno
rum. a francis reducitur. Anno
mcc. northmannā aduectis sibi dans
franciam et lotharingiam pactis
tes. ambianis attrebatis. corbeia.
camaracū. tornacū. fines morino
rum. menapiorum. braebatensium.
omnem q̄ circa scaldum fluuium tra
monasteria sco p̄. Walarii et uicha
ni ferro et igne deuastant. Inde wal
fluuiū ingressi: totam batuam. pa
lacium. etiam neomagi incendunt.
Eodem anno godefridus et sige
fridus reges. northmanorum cum
innumerabili multitudine uiam
nouam in loco hasson consedentes.
leodium. traiectum. tuisis. coloniā. aq̄s
pinam. binam cum adiacentibz castel
lis conburunt in palacio equos stabu
lantes oppidi. et palacium incendunt.
preterea monasteria stabulans. mal
mundarium. inda. quis autem. Sac
ordinis in uetoq̄ seruu ministri.
bi potuit optimo latebant: et
sco p̄ corpa et pignora locis tuto
ribz abscondebant. Adelb malahu
nus filius lotharii ex waldrada
pelice in lotharingia et boso frat
ricius in burgundia tirannizabat.
Anno. di. karolus imperator et
gallis et germanis ad auxiliandū
regno uocatis northmannos obsi
det. Cui quo godefridus rex facto
federe. ut sibi frisia. pagus et
gisla filia lotharii regis uxor
daretur. baptizatus est. et ab im
peratore de sacro fonte susceptus.
Sygefredo quoq̄ rege minis mu
nerato eos a regno suo recedere
fecit. Qui mox finniciam repete
tes. post multas incursiones a karlo
mane rege francorum. vii. mi
lia argenti pbati exigit p tribu
to. et sic in. vii. annis pacem p
mittentes. mare repetunt. hoc
tempe robustus quidam corpus
sancti calixti p̄pe. et martiris.

a romana urbe in franciam transferr: qui. s. calixtus. reuocauit. in. temporum celebrari instituit. vbi om. Adhuc de eodem.

Anno. dñi. karlomanno rege francorum mortuo cuius frat ludouicus iam pri amo obtinuit. northmiam franciam repetiit. dicentes cum rege francor tm non eu francis pacis pepigisse pactu. hinc ppulsi franci karolum impatore ad auxiliandu sibi mutantes: francia ei subiciunt. Qui contra northmanos apud louanii castra metatos semel et bis ꝓfectu misit: sed nichil dignum fecit. Regnante ꝑ karolus. eciam in francia anno quinto. Anno. dñi. marinus romane ecclesie. c. vi. presidet: hinc filius lotharii regis ex waldrada pelice patruum lotharingie regnu rebellando asequi speruit. godefrido regi northmanor. cui soror sua gisla nupserat medietate affectui regm ꝓmissa ꝓsuadet: ut ab impatore imperiales fiscos ad libitu suu sibi addi peteret. ꝑ hꝫ brem impatoru attributurum putab: quam si daret: northmiam hostes regni muneribz regm immittentur. Si ne daret: iusta rebellandi cam hꝫ deberet. Sd hoc tractandu iussu impatoris henrico duce et godefrido in batua ex condicto quementibz int agendu godefridus cum suis primitur. Nec multo post eciam hugo ab henrico excecatur: et nouissime in monachu prumie attonditur. Apud constantinopolim basilio impatore mortuo: leo filius eius impauit. annis. x. et. vm anno. ꝑd. northmiam a lotharnio expeditus pars obsident. Contra quos henricus dux exercitu ducens. dum incaute equitat: in foueam quam northmiam fecum quibusdam opponunt lapsus trucidatur. Hugo dux abbas

mine potestatis et prudencie motus. Anno. ꝑ. karoli iumoris. ipe karolus impator cum northmanos nequiret expellere. tandem facto cedere concessit eis regiones que erant ultra sequanam: qui incole cont se rebellabant. Que pars francie a northmanis northmania denoiata est. Plin. De visione tormentorum ostensa karolo.

Dnus karoli fertur uisio in nomine dei sem regis regu. Ego karolus impator dei dono rex gmanorum. et patrin romanor ator impator francorum sacra nocte diei dnice. post celebratu nocturnaru horaru diuinu officiu. dum eum repausare. et bellem somnu capere: venit vox ad me tribuiter dicens: karole exiet a te. modo ꝑpus tuus: in hora non modica. Statu q fiu raptus in spu: et qui me subtulit erat candidissim9. tenens in manu sua glomem. limeu clarissimu nubar luis emittentem: sicut solent comete facere quando appa rent. cepit q illum dissolue: et dixit ad me. accipe filu glomeris meantis et liga et noda firmiter in pollice tue man9 dextre: q pillu ducens in labirintheas miseriorum penas. hoc dicto: precessit me velocius distorquens filum lucidu glomis. dixit q me in ꝑfundissimas valles igneas. que erant plene puteis ardentibz pice et sulphure. plumbo et cera et adipe. Ibi muem ponti fices. patris mei et auunculorum meorum. Quos cum pauens me rogare. cur tam grauia paterent tormenta: respondit. quia ep patris tui. et auunculor tuor: et cum debuim9 illos et ꝑplm illoru de pace et concordia admonere. semina uim9 discordias et fraudes et fi nuus mercatores malorum. Hec me mendmmur in istis tartareis sup-

plicns et nos et alii hominibus et raymatum amatores. huc etiã tui epi. huc etiam tui epi et satellites nimenti qui similit amant nec facere. Et dum hoc tremebundo asculterem: ecce migrim demones adolantes cum vncis igneis volebant apphendere filum glomis quem mami tenebam et ad se attrahe re liberantibz radiis illius glomeris: non valebant illum attingere. Deinde post epm meum currentes voluerunt me adimere: et in pos putheos sulphureos precipitare. Et ductor meus qui portabat glomem. iactauit sup scapulas meas filum glomeris. et duplicauit illum. et tenuit me post se fortit. Sic et ascendim sup montes igneos altissimos. de quibz oriebantur paludes et fluia fluencia. et omia metallorum gna bulliencia. ibi reppi immias alias hominu et principi prs mei et fim meorum et precipitatas alias. usq ad capillos. alias usq ad mentum. alias usq ad umbilicum. Et clamabant ad me. eiulando: dum dicim amauimus tecum et cum pre tuo et cum fratribz tuis. et cum auunculis tuis facere prelia et homicidia et rapinas: p cupiditate regna. Ideo missa bulliencia fluia et metallorum diuisa gna torquemur. Et cum ad hoc ad hoc timidus accederem: audiui retro me animas clamare. potetes potent tormenta patientur. Et respexi et vidi sup rippas fluis bullientis: fornaces picas et sulphureas plenas magnis draconib et scorpionibz. et hyentis diuersi gnis. vbi eciam vidi aliquos pas mei principes et fratres meorum et auunculorum meorum dicentes mihi. heu nobis karole. videmus gnia hedie tormenta ppter multam malitiam et superbiam et mala consilia q regibz nris et tibi dedimus ppter cupiditatem: Cumq dolendo ingemiscem: accurrerunt ad me dracones aptis faucibz plenis igne sulphureo. et prone volentes me inglutire. Et ductor meus triplicauit sup me filum: a cuius radiis elanguatis supata sunt ora eorum ignea. Et ptinuit me validius: et descendim in vnam vallem. que erat ex vna parte tenebrosa et ardens veluti lacus ignis: ex altera vero parte tam amenissima. et splendidissima. ut nulla lingua dicere valeam. Vbi me contra tenebrosam et flammeam partem. vidi q ibi aliquos reges de meo igne in magnis supplicijs. Et tunc minus angustiatus. putaui me statim in illis supplicijs detinendum. a gigantibz nigerrimis. qui ipsam vallem conflamabant. vncinis ignitis. Et valde tremens glomeris. filo alluiante oculos meos. vidi clare vallis pauliper albescentem. Ibiq duos fontes fluere. vnus erat minus calidus. alter vero clarus et tepidus. et erant ibi duo dolia. li. Qualiter patrem suum vidit in tormentis et auunculi suum in deliciis

Animq illuc iterum filo glomeris regente gressus meos: intentus sup dolium ibi erat fluens aqua. vidi ibi prem meum ludouicum stare usq ad femora. et dum eum nimis dolore affligi et angore pcussus: dixit. Dne mi karole: noli timere: Tuo q reuelante nunc iterum spus tuus ad corpus tuum: et permisit te deus hue venire: ut videas ppter que petas ego et omnes quos vidisti talia toleramus supplicia. Nec enim die sum in isto feruentis olei balneo. et altero die transmittor in alio isto suauissimo aque dolio. et hoc fit precibz sci petri. et sancti remigii. tui patroci nris hactenus genus nostrum

regale regnaut. Sz si ñ subuenis
ero tu et mei epi et abbes et oīs
ord ecclīasticus missis c oblombz et oīs
mbz et psalmodns uigilns et elemo
sinis uelocit lubāboz de isto aque bul
lientis dolio. Quam frater meus lotha
rius et eius filius ludouicus sancti
petri sancti q remigii precibz iam
exempti sunt de istis pems. et iam
ducti in padisi gaudia. Dixit q ad
me. kiarole. respice sinistoz sim. respe
xi. et vidi duo dolia bullichcia altis
sima. Ista inquit tibi sunt ppara
missi te emandauis: et penitentiam
egeris de tuis nephandis delictis.
Tunc cepi gemere horrere. Cernes
autem ductoz meū meq ñ tristo pa
uore dixit ad me sequere me: ad dex
terum luculentissime uallē padisi
Et cum ēderemur. contemplatus
sum ñ ingenti claritate sedere cū
gloriosis regibz lotharii auunculū
meum sup lapidem topaziū mire
magnitudinis. coronatū dyademate
pciosō: et iuxta eum filium eius
ludouicum simili coronatum. videnq
me. comit accurrit blanda voce di
cens. kiarole successoz meus nec vid
ñ ñpio romanoz imperio ad me.
Scio q p penalem locum venisti.
Ubi est pater tuus frater meus ñ
terms sibi destinatis positus. Sz p
mam dei citissime de illis pems li
berabitur. sicut et nos liberati sum
mitis sancti petri et pribz sancti
remigii. cui deus magnū aplatum
dedit. sup reges et sup gentes fran
coz. Cui nisi quisquilis q nr
ms nostre suffragatus fuerit. iam
desinet genealogia nostra regna
re et ñpare. Unde scio q ñ tolletur
cui potestas ñpii de manu tua.
Et postea paruissimo bues tpē
tur conuisus contra me ludouicus
eius filius. dixit michi. Imperiū
quod hactenus tenuisti iure hereditario: debet sutique ludouicus filius
filie mee. Et hoc dicto. uisum est ñ
aspice ñ psenciam ludouici nati
tulum. tūc intuens eum lotharius
dixit michi. Talis videtur ēe ñfans
qualis ille puer fuit: quem statuit
dns ñ medio discipuloz et dixit. Ta
lium est enim regnum celoz. dico
uobis. q angeli eoz sup vident fa
ciem pris mei qui ñ celis est. tu vero
redde illi patrem ñpii p filium glo
ms q ñ manu tenes. Disnodans
q filium de pollice depē mee: dona
bam illi monarchia oem ñpii p
filium glomeris. Statimq ipm glo
mus fulgidum sicut nubes solis. co
adunatū est totum ñ manu eius.
Sicq post hoc fcm mirabile retrorsus
est spūs meus ñ corpus meū. valde
pessus et contractus hs. De fine ñpii
kiarli et ñpio arnulphi.

Post hanc uisionem div duobz
annis sepultus est hñ kiarolus
Itaq kiarolus ñperator zelatus uxore
sua: q eo q plusq familiarit ageret
cum luitolfo uirdo uercellensi epo q pre
statuit ñ contione. se mgā cum ea
coisse. illa vero virginem se esse glo
riata: accepto repudio monasterium
petit. Tandem anno ñpii sui. vn.
kiarolus corpe et animo deficiens. ab
optimatibz regni repudiatur. et ar
nulfus filius kiarlomani regis fra
trueles eius ñ regnum sublimatur.
Anno. si dñi. dccc. vij. mūdi vo
bmi dccc. lxxx. et regnat annis. vij.
Hic arnulfus patruo suo kiarolo ex
ñperatore etiam necessariis egenti.
fiscos ñ alemania delegauit: qui se
quenti anno obiit. Romanū ñpiū
et regnum francoz: inse discrepi
tur. In ytalia nempe berengarius et
Wido. de regno contendūt. francia vero
neglecto. kiarolo filio ludouici balbi
pio uxor decem. regem sibi p ficiūt.
odonem filium roberti ducis. q a north
manis occisus sup dixim. Rodulfus
autem corona sibi ñposita regni bur-

burgundiomū. ſtatuitur ꝙ regnum
multo tempore durauit. lm. De ꝙ
patientia ꝛ bonis amb3 regis elfredi
Elfredus autem de quo ſuꝑdem
dict. fuit vir luctatiſſim⁹ ſemp
ualitudms aduſo ꝛ ſemp aut fico aut
aliquo mⁱ̃ne3o morbo agitatus. que
eum a dño p̄ibz euegiſſe aiūt. ut mⁱ̃
mis illecebris amplecteretur. mul
nas. Centurias et decimas inſtituit.
Et tantam pacem patrie inſudit. ut
etiam ꝙ publicos agꝝes ſi ſemite
ꝙ quadruuiū ſinderent armillas au
reas uideret ſuſpendi. que uiatorū
auiditatem tideret. dim non ceſſ
qui tupent. Roma et ad ſcm thoma
m india multa munera mⁱſit. legati
hoc miſſus eſt ſigelm⁹ ſcireburnenſis
epc̄ qui hoc miſſus eſt ſigelm⁹ ſa
reburnenſis epc̄ Qui penetrans m
diam miltis gemas et ꝓlima aroma
ta mde retulit. et ꝓtem lugm dñe
miſſa regi a ꝑ̄ marmo. monaſtiū
dnum conſtruxit m adelmgia. ubi
olim captiuus latuerat. ibiq; ioh̄em
abbem inſtituit. ex antiqua ſcx̄oma
eruditū. alterum m rōmeoma q̄ dicit
nouū monaſteriū: i q̄ baldum abba
tem conſtituit. Qui ſe uocante et
archiepo mittente cōgnitus. ꝙ ſe
puerum olim ut fuerit romam
eundem benigne conſoluerit ho
ſpicio hoſpicio. cauſa elocandis
fiut. ut lutrature ſtudiū pene ta
tue m anglia ſepultum ſua ſuſci
taret mdustria. Item ſtetomenſe
monaſteriū: qđ ſeminialibz im
pleuit. i et abbatiſſam ꝙſtituit filiā
ſuam elfgyua. Habebat autem ex
ſancto delbi aſſertionem q̄dam no
biliter eruditū. que ſcireburne ſcat
epm. hic ſenſum librorum boeci
de conſolatione ꝓlamoribz uerbis
enodauit. quos rex ipe m anglicā
lingua uertit. Euocauit ex menaſ
victorum epm Wefricū. qui iuſſu re
gis dyalogorum libros m anglicam
gutit. poſt hoc regnauit edwardꝰ
ctus ſorbz ill mat⁹ et helfleda ex
pta pmptꝰ difficultate ꝑpetuo
a uiro abſtinuit. ꝓteſtans non ꝙ
uenire regis filie. ut tanto ꝙculo
ſe ꝙmitteret. Edwardus regnauit
annis. xxvm. et dedit filiam ſuam
editham karolo regi ſtancorum
filio ludouici balbi. filias ſuas inſti
tuit ꝓmo litteris eruditi. mox uio
et fuſo et atu exteri filios quoq;
ſuos ꝓmo litteris fecit m hyb: dein
regni gubnacula addiſcere lm. De
quibuſdam meridentibus illi⁹ tpis.
Anno mxpn arnulfi. ſ. nothi
nam piſius expugnare no
ualentes. burgundiam aggꝝdiuntur
et senonis urbem oppugnant. ſed
non expugnant. Dein a senonis pi
ſius repetit. et inde repulſi per
matronem fluuiū trecas urbem
mœnduē. et uſq; ad uidumū et tu
lum urbes cuncta depopulantur.
Anno eiuſdem tcio Guꝰ Walſcia
cus m baioaria naſcitur. ſimo. v̄
ſtephano romane eccle. ex. pſidet.
Northmiam lotharingiam repete
tes: aurt leodiū cum uiriams pu
gnant et uincit. Sunderoldus
magūce archieps a northmānis
Warmacie martirizatur. Arnulfꝰ
rex audita cede ſuorum a baioaria
contra northmanos pugnaturus
ꝓperat. cum ualido exercitu. Quos
ſup̄ fluuiū qui tilia dr̄ pedeſtri
bilio adorſus tantam. ex eis ſtragē
fecit. ut ex immiabili multitudie
uix ſupſtes qui ad claſſem. adiſſu
mitū ferret. Northmanorum re
ſidui tiſſuadūt moſa: ribmaniam
et arduēnā naſtando ꝙuagantes.
tiſmare recedit. Ex crnas̄ pono
dem northmiam alio tempore cum
tarnorum obſediſſent arnaldo duce
burgundie. ac roberto comite exerci
tu et in fugam reuiſi ſunt. oſtenſa
bte dei genitricis camiſia. q̄m ubi

ancia Karolus caluus detulerunt.
Sygibtus Clarutt hoc tempore re
migius anthisiodorensis. m exponē
dis scripturis diuinis et hūanis
studiosus. hoc tempore clarutt i
burgundia berno ex comite abbas
gigmacensis cenobii a se fundati. q
etiam ex dono aue comitisse constru
xit. cluygmacū cenobiū in cellam.
gigmacensem. Anno. 9°. eiusdem
karolus rex hinderū regem north
manorū. baptizari fecit. eiusq; de sa
cro fonte suscepit. Ex cronicis Tūc
ire dei erga flurianam ussa est ma.
Northmani siquidē et dani qui regnū
francorum per annos. xl. et ampli⁹
pene ad mediū redegerant. ita per
terruerūt burgundie ducem et rober
tum pisiensem comitem o⁹os qn
dam regis fratres. sub deuicti. ut et
ipi dei mām implorarent. et effice
rentur ypriam. cuius q; duces north
manorū tempe illo. duo cognati rol
lo. si ac gello. consilio q; accepto. karo
lus rex cum optimatibz suis. gillam
filiam suam et totam neustriā dedit
neustriam dedit rollom. acepta spon
sione baptisim recipiendi. susceptit
autem rollonem de fonte comes pi
siensis robtus. et ex rollone robtus
vocatus est. sibi nomen illius. Et
hinc sunt primo duces northmanorū.
genuit q; guillm. guillus autem ri
cardū secundum: et iste ricardus. ricar
dum tertiū. cuius q; frem robtum. qui
apuliam et sycyliam et calabriam ac
quisiuit. ac venetos et alexiū impa
torem grecorum deuicit. hinc est ro
bertus guiscardi: p; guilli nothi
qui karolum regem anglorum in
bello misericit. hi duces northmano
rum. et reges anglorum. qui ex rol
lonis stirpe ptenerūt. Gellom uero eiꝰ
conato. rex karolus montem blesen
sem tradidit. in quo austri edificans
ibidem habitauit. acepta q; uxore
nobili genuit thobaldum uetulū
Theobaldus odonem campanensē
ex filia grabi impatoris genuit qui
dictus est campanens. eo q; in cam
po natus fuit. Odo genuit odonem.
hic est genelogia blesencium comitū
ex progenie gellonis northmanni de ste
nealt. hm. De conuersione rollo
mis et relatione corpis sci aemigii.
Karolus gen edwardi regis an
glie rollonem accepit. et xpi
anū fieri fecit. et northmaniā dedit
ei cum filia sua gilla q; cū dās pacis
ita ut ipe rollo teneret northmaniam
am de rege francorum. sicut de dño
suo. Tūc astantibz ossulentibz ut pe
largitoris oscularetur dedignatus ge
nibz regis aduolui apprehensum pe
dem eius ad os suū sibi stans attraxit.
Quo resupinato. secutus est risus
northmanorum. francis reprehenden
tibus. excusat rollo fratrem. allegans
talem consuetudinē suę morę. Debit etiam
idem karolus eidem rollom northma
nie comitatū: et britanniam q; sunt
appendices northmanie.

Rollone ad fidem xpi so
relatu est corpus sci martini ab an
tisiodoro turonis. in cuius reditu ieiu
qualitatiq; incomodo detenti: etiam no
apportati. etiam non rogantes. etia
non volentes. sunt sanati. Nam duo
paralitici de morbo suo dictū quotidie
audientes que fiebant: communito
consilio apositis baculis sub asellas
repe magis qua fugere temptabat
fugientes q; muti sanati sunt. ad
ipi postea confessi sunt: no audetes
celare. Ingresso autem martino fines
rothomagi siue tempore brumali omni
frutetu destituti sunt foliis et floribz:
et tam cerei. quam lampades accense
bantur igne diuinitus misso. mag
nifice. in duabz basilicis in eius nomi
consecratis. in maiore monasterio et
ecclesia noui austri. in qua nunc usq;
manet. et dextra leuaq; montibus
ecclesie campane diuinitus pul

sabantur nemine tangente: factu
est hoc anno a trãslectione eius.
xxvi. Idus decembris. et synodali
auctte decretu est ut hi festum cele
bre agetur. ab adalardo archiepo
turonensi. et cum pceteris libz sub.
mimone aurelianesi fratre adalar
di: manoldo cenomanesi: lupe an
degauensi et a suffraganeis totius pcincie epis.
lv. De bonis nectris sancti odo
nis cluniacensis
Anno annulsi. dñi. odo musicis
ep̃ clericis turonensi monachu
pfitetur. sub bnone abbe. Ex cuius
ore utiq; fiut time scientis: incom
parabilis in monastica disciplina.
seruoris ac pene suo seculo singu
laris. Eius q; flore et industria mo
nachorum illius temporis. tepor
ibi fus est in ardorem: et in fidei ac re
ligionis deuotionem. Valde quippe p
tpm ac sub ipo reflorauit. monastica
deuotio iam explicatura: et bti benedicti
laudabilis institutio plurimis in diuersis
cenobiis renouuit: et qualiut repara.
hinc etiam antiphonas et ymnos de
bto martino dictauit. et ultam bti
geraldi descripsit. hinc a pfato vene
rio anthyssiodorensi: in musica et
dyaletica a puero eruditus est. Ex
cronicis. hinc cum adhuc turonen
sem hñret. rogatus a fratribz. ut
moralia bti gregorii pp̃e. sub uno eis
volumine coartaret. pfessus est se
hoc facere non posse. addens etiam
si facultas agendi sibi adesset. non
debere tamen hoc agere: ne tanti vi
ri laborem immutare ut aliquid deme
uideretur. Illis in petitione psistenti
bz quada nocte. dum mr ecclia bti
martini ofluete ordm insisteret. su
bito ei somnus obrepsit. vidit q; in visu
scalã choro desursum dementem
in eandem ecclam descendere. et pt
omnes bti gregorii pp̃e. ult̃ oms qui
precesserant. habitu et moribus splen
didum et ornatum. a quo illo benedicte
omnes suscipit. et flexis genibus
benedictionem petit. Qui non mul
cos usq; deorsum descendit. si sup
ambonem ecclie subsistit. et beatu
odonem in terra pstratum uocauit
dicens. surge frater odo: noli timere.
Qui cum surrexisset: uidit quasi
more sculptoris sup auriculam eius
penam hentem productam acumina
tam. et in summo fixam. Qui simul
beatus gregorius eamq; illi tradens.
ait: age secure. et pfice opus tibi
iniunctum. et quem composueris li
brum non delebitur. et meus stabit
mentis. Et contimo euigilans: in
tellexit pterm̃ qd̃ viderat. De hinc
sumens volumen illud magnum
diligenter perlegit: et saniorem pterm
qm̃ putabit. sub uno volumine com
posuit. sicq; murmurationem eoꝝ
oppressit. Quidam uero frater adhe
grim̃ nomine. Quietem monasterii
secretioris locum quo posset: requie
scere. quesiuit in finibz burgundie. il
lic erat monasteriu a bnone. abbe con
structum. in quo ibidem officiosissime
susceptus. ibi aliqm̃ diu more ho
spitis emoratus est. ut mores ha
bitantiu ibi cognoscere possit. Illic
suauantur institutis pris eutici.
Qd̃ ille intuens: qm̃ totius nitiae
curuum pri odom̃. sic ille suptis
cerum. c. uolumbz librorum: mox ab
idem monasterium demigrauit. Illic q;
frater adhegim̃ in una cellula se
coartans pmittente bnone abbe
mansit in ea p̃ tempus: pri uero
odom̃. quia uir scolasticus erat ge
natus laboriosum scole imposuerunt
magistrum lvi. De electione formo
si portuensis in papatum et disse
sione ppter xpm̃. Symbertus.
Anno annulsi. v. formosus por
tuensis epc̃ romane ecclesie.
cui presidet. contra uoluntatem quo
rundã romanorum: qui sergium

diaconum romane ecclesie ppm facere voluerant: si non prevaluerat. hic formosus cum aliqm in sinistra suspiconem uemisset iohannem viii. pp timore eius fugiens: episcopatum portuensem reliquit. Et qr renocatus ad pm reddire noluit: anathematizatus est. Tandem ad sacerdocium faciendum pp. m gallia bemens. ussq ad laicalem habitum degradatus est. unde se non amplius romam mediturum. nec episcopatu sue urbis repetiturum. ceram ppe manu scripto se in laicali communione prestaturu. post a marino successore iohis in episcopatu gtra datum sacramentum restitutus: non solum romam meruit: sz etiam romane ecclie papat susceptt. ppter qd cum multo scandalo multi p multos annos qstio et grauissima agitatio est in ecclia. alios ei et ab eo ordinatorum. ossecrationem irritam ee debere preiudicantibz. alios eo qualiscunqz filiis formosus. tamen ppter sacerdotalis officii dignitatem. et fidem eorum qui ordinati fuerant: omes consecrationes eius ratas ee debere samosi consilio iudicantibz. Presertim cum ppe formosus a marino pp absolutus fuerit a sacramenti periurio. ab hoc formosd arnulfus rex multatus roma uenit: sed non admissus. roma leonana obsedit. Le pusculo forte ilsius urbem fugiente: et exercitu eius clamore immo sequente romam timentes se demuto quierunt. et hostibz prostratos acuos multi ascendendi locu fecit. Sic capta roma. illos qui ppm multiarie rint decollari fecit: et a pp in imperatorem benedicitur. lxx. De fine arnulfi imperatoris

Hinc sequenti: subdo rex arnulfum imperatorem se ussq quaqz. psequentem non ferens. ppe cui nec urbes. nec castra munita natum resistere poterunt: dum se fugiendo tuetur. imperator ipsorem eius obsedit: que iam rebz suis diffidens: per unu familiarem imperatoris multa pecunia corruptum ei poculu mortiferu dedit. Quo hausto: p tduu evitari non potuit. aptis oculis nil loqui aut sentire valens. Que res cum repedare. coegit: eum qz recedentem. subdo psecutus pcussus a deo obiit. Huic immo sequenti. bonefacius romane ecclie. cxvii. psidet. Zuinulfus imperator. longa egritudine dissolutus. nil ut quid ferut afflictus a minutis animlibz. quos pediculos vocant: a deo m corpe eius scaturientibz. ut a nullo medicoru minui possent moritur. Eodem anno. stephs romane ecclie ordinatus. ppm formosum persequitur: et ordinationes eo omnes irritas ee debere decrit. et alia orrublia dictu m cum fecit. legitur enim. qd ipse et non sergius corpus formosi a sepultura in consilio pstratum. et ppli deste cpm laicali induitur. etiam absciss duobz digitis dextre manus eius m tyberim projici fecit. post hunc romanus psidet. cxviii. lxxi. De imperio ludouici tcii et ppetuo sergii

Mortuo itaqz arnulfo imperatore: successit ludouicus filius eius. anno dni. dccc. m. nudi vero. m. dccc. lxxx. et regnauit annis. x. Quo anno. i. theodorus pp roman ecclie. cxix. presidet. hic contra stephanu ppm sentiens. reconsiliauit ordinatos a formoso. quos stephanus p vim intra rome et non foris ecclesiasticas. nec tamen persuasit. eos iterum consecrare. hic reconsiliatis. theodorus pp libros ab renunciationis reddidit. et ipm uenerari precepit. Johannes romane ecclie. cxx. psidet. hic etiam ad confirmandam formosi ordinatione ne qm stephanus deposuerat synodum. lxxvm. epoz presentibz fere cxx

Tempora ludo XIV uiri Terci.

archiepiſc et rege apud treuenam ſtatuit: et coram eis hbuſta eſt ſynod. qm̃ ſtephanus in dampnacionem formoſi fecerunt. Eodem anno franconę leodiensium epo mortuo. ſtephs epc̃ ſubrogatur. Vir ſcitate et ſcia clarus. qui vitam et paſſionem ſcī lambti mīrtiris ad hm̃anū archiepm̃ breuiter edidit. cantū quoq; nocturnum de eodem mīre et cantum de ſancta trinitate et de inuentione ſcī ſtephi pthomartiris. dulci et regulari modulatione compoſuit. Anno ſcdo benedictus romane eccleſie. xcvbm̃. preſidet. huic poſt. xxv. dies ordinatus ſuc. xvposterus pbr ſuus capiet et in cathedrā ſedens: primaſionem romane eccle. xcivo. preſidet. Anno viº ſergius romane eccle. xcixo. preſidet. Iſte eſt ſergius diaconus. qui per formoſum a papatu repulsus qui ab eodem formoſo epc̃ ſtus. ad francos tamen ſe contulit. et eorum auxilio vrbem inuasorem capiens et in cathedrā ſedens. latenter roma ingreſſus papatum inuasit. Et romanos omnes et clerum ſibi pulit. ut oms formoſi ordinationes irritas habent. et in blasphemiam ſue repulſe q̃ dictu nephas e formoſum ſepulcro extractum in ſede pontificatus ſacerdotalibus indutū decollari precepit. et in ſuis. iii. digitis abſciſis in tybrim iactari fecit. et oms quos ille ordinauerat inuiſte exordinauit. et inuiſti reordinauit. Que a priſcatoribus inuentum. et in baſilica apłorum p̃cipis loculo deportatum: quedam ſcorū ymagines. adoraſſe et venerabiliter ſalutaſſe. palam omnibus dixiſſe fuit. Anno. viii. adelbertus quidē cū primoribus auſtraſiorum q̄ ſeptem̄ ludouico regi rebellis: dolo hatonis agentium archiepi ad regem deductus decollatur. Tertio abbas prumienſis: comitē ſuam a natiuitate dm̃ inchoatā uſq; ad hanc. annū q̄duplicatam. Anno. vº ludouicus rex gm̃anie mo

ritur. qui q̄t̄ tyrannorum in̄ italiā inſolenciam et miſeram malorum ingruenciam non meruit. imperialem benedictionem. lxv. De imperio corradi et obitu primi ordinis clunicacenſis et inſtitutoribus eius.

Decit ſuccedens conradus anno dñi. dccc. xii. mundi dcccc. lxxxvi. regnauit annis. viii. qui et apc̃e cepit. benedictione imperiali. Eodem anno ordo clunicacenſis cepit. Nam bno abbas monitus odonem olim muſicam conſtituit abbatem clunicacenſis cenobii. ea condicione ut eccliā clunicacenſis ſoleret. annuatim eccliē grigniacenſi centum. xii. denariorum. Ex geſtis ſancti odonis. In eo ut ſupdictum eſt. monaſterio a bnone abbe conſtructo. inuabantur inſtituta ſcī patris benedicti: qui fuit temporibus imperatoris ludouici magni dicti. carus regi. omnibus q̄ amabilis. Nam cum eſſet laicus. et peregrinis ſtudiis eruditus: deſerens ea unde ſuperbire ſoleret humana fragilitas. totum ſe patrum regulis et inſtitutis omnibus dedit. Ex quibus etiam diuinas conſuetudines ſumpſit. unasq; voluit colligere. Nec multo poſt: monachus effectus eſt. et in tanto amore apud regem habitus. ut inter palatii ſui monaſteriū ei conſtrueret. De cuius autem vite ſtudio. circumſtantibus fratribus ſubito ſpm̃ emiſit. Et cum ab eius diſcipulis exequie parerentur. unus redit. illi q̄ admirantibus ait. deo gratias. Sciatis q̄ in hac. xl. annis. unū tm̃ diem non memini me cibum ſumpſiſſe. nō plus fleuiſſem. hodie autem ſublato merore conſolatus eſt me deus. et mihi choros angelorum tribuit inter quos requiecturus. hec dicens. ppetue requieuit. cpe fuit inſtitutor conſuetudinis. qui in monaſteriis

hactenꝰ ſuantur. Tandem abbas
ſimus epiciali langore decubens bi-
enos epos accſiuit: et ab ordine ſe
deponens flebili voce clamabat. ſe
reum et indignum. tali miſtio pre
fuiſſe. tuc mambz fratrū quidā odo
raptus coram abbe ſuo. di eſt ad
ductus. qclamantibz ombz ut ordi-
naretur. Et cū nec ſic vellet. tradꝰ
et locum paſtoris ſubire. ſuſpatus
eſt tandem epoꝝ evocatione. lxi.

De miraculo ſancti pris odonis.

Quadam nocte cum paſtores
equorum obdormiſſent. et ſe
quida nomine gotheſtedꝰ puerū oro
m miſiſtet. uir affuit. raptūq; equ
aſcendit. et fugit. ꝓductus vero ſe
maluit equū pdere: qm̄ ſilenciū
rupere. abiit autem et tractum dmi
e paſtoribz ſuſtinuit: elq; qđ conti
gerat ſigno oſtendit. Noctu itaq;
nocte. ſeqꝫ mane: uidetur emiſſi
tem dno in loco aſſiti ſup equū
ſedere. Quem apphendentes: ictu
patri odoni miſiut. ſtatimq; ei. d.
ſolidos argenteos dari precepit.
dicens muſtū et ei abſq; digna
mercede dimitte. eo q; p totius noctis
multum ſuſtinuiſſet. laborem.

Tempe quo ſeuiſſima gens northma
nnorū. pictauiq; et turonorum
fines baſtabat: duo fres ep eadem
aggregatione turonis. mittebantur.
Qui dum iter carpent: et in quoda
locum ubi requieſcendi diuiſſent.
ab eiſdem northmannis nocte capti
ſunt. Et capere quidem eos ac li
gare manꝰ eoꝝ. Dem̄ mirare potu
erunt: ſꝫ eorum ſilencium rupere
nequiuerunt. Mane autem cum ad
locum conſtitutū ampliauſſent.
fratres ut erant ligati ſe. paululū
ab eis ſequeſtrantes in terra ſe ꝓſ-
uerunt. ut pacto pſalmorū curſu
ſilencio finem imponeret. Mondum
vero ordine completo: venit pars re
liqua northmannorum multa ꝓda
rapta. Quoꝝ duo cernes fratres i
terra latere. audito q illi nullo mo
poſſent eos loqui facere. barbarica
immanitate furgidꝰ. inclinato beliꝰ
ad ferendū ictū uibrat. ſtupeos metu
mortis eis minuciens. ceteris quoq; bar-
baro ritu manibz plauſum dantibz.
At illi ut erant animo conſtantes
in corpe ꝑmanſerut immobiles. Qđ
fiebat iuxta obſeruancia ſce regule
ſub qua et morī cupiebant et ui
uere: Sꝫ omnipotentis manus. eoꝝ
exhilaratum ſpectaculū ſuſtinuit in
luctum. Adhoc enim ut ille barbarꝰ
ad eos approximauit: equus faleratꝰ.
Cui reſidebat in obliquū reſiluit.
ſeſſorem q; ſuū in terram ſtrauit
et colliſit. Qua colliſionem: ſtatim
febris letalis ſecuta eſt. Contriſtati
omnes. et diſi in ſtuporem repunt
querere inter ſe. quid ꝙ eis debent
facere. Tandem repto conſilio. dignū
ce cenſuerut: ut ꝙ dita ſui ducis
dmi ex eis redderetur. Unde ceput
ſorte querere: quem ex eis deberent
interimere. Sꝫ ſup diſtinctum duos
et ſorte xpi inimicatos nullo mo
dꝰ abolita eadem poterat ſors. ita ut
illi obſtupeſcent. dicentes eos ule
homines eſſe: ſup quos ſors eorum nō
potuiſſet cadere. Tuc manus eoꝝ
velociter diſſoluerut. et ꝑ nuta ſui
ducis obmiꝰ eos ꝑ interpretem rogā
te ceput. Quodam tempore dum al
quem rodam cum nauigio cum plibz
triſſiret. et dmus equus alium calce
ꝑcutere uellet: ictum ferentis ta
bula nauis excepit. eo. ſ. loco ex q̄
fuerat tracꝰ cū dolaretur ex ciſus.
Adhoc ut emulſus fuit ſtrep. tanta
ꝑ idem foramen inundatio aque miſſa
eſt ut ſubito nauis uſq; ad ſup
ficiem repleretur. Sic tamen plena
deo gubernante. uſq; ad aliam repa
rauerit. et uſq; adeo pat odo mi-
ſtrauit. Quo oīs fuiſſent ingreſſi.
adultimū cum iſte fuiſſet egreſſꝰ

naus abiit in pfundum. hor. Ad
huc de eodem
Sub eodem tempore: romam o
rationis gratia venit. Et dum
in patriam rediret: in alpes ob mi
nus instructem eius in occupatum
et ceptum est. Cumq; pretire vellet
locu illum tetrimu ac periculosum.
subito equus sup quem sedebat te
tendit pedem in obliquum. et ambo
simul mergebantur in periculum.
Tuc pater odo relictis habenis am
bas manus dum tenderet ad celum ere
xit: et mox ramu arboris inde bra
chia sua reperit. atq; in eo tam diu
se suspendit: donec eius clamoribz
qui precesserant redissent. et eu
susceperissent. Ramus autem ille
amplius usus non fuit. quia nec
arbor unq; illic videtur nec nasci
tur. et equus libere undiq; aparuit. Quo
dam die dum sup primu fines ire
haberet. quida misignissim latro
inuenis intuens cultus eius affa
bilitatem. ilico compunctus est cor
de. pedibz q; eius aduolutus. ut si
bi misereatur humiliter postulauit.
Et ille. Vade inquit et prius mo
res tuos corrige: et postea monasti
cam vitam appete: Cumq; ille insta
ret precepit ei ut ad monasterium eu
pcederet. Qd et factum est. Factus q;
monachus: celerrimo ad obediendu sp
ditus est. Et cum voluta cet: utriusq;
ei imposuerunt. s. obedientie iugu: et
studiu litterarum. Qd ita deuote pa
gebat. ut una manu obedientie por
rigeret. altera vero die psalteriu ter
geret. Cum autem in extremo ante labo
raret. nocauit pia mater. singula
tem supplicans locutionem. Cui ea
benam peteret: interrogauit cum-
si in aliquo post monachatu eet li
disset. at ille. Nudo cuidam te ingro
dante. mea culpa tum eam minus
tribui: et finem pilis greptum de
cellario absconsi. Quem cum intro
gasset. quid eo fecisset: retinan
do inquit ingluuiem. qua dudum
male contraxi. uentrem meum
eo eo circuligauu. Tuc stupefactus
pater eu eam a uiscerib eius soluere
uellet: cutis q; ei adhesit. una
cum fame secuta est. Post hoc ad
iecit. et ait. hac nocte pater in ce
lis p passionem electus sum: et obui
auit michi gloriosissime psone
mulier. que ait. Cognoscis ne me.
Ait ego. Nequaq; dna. Et illa. Ego
inquit sum mater tue. Cui ego.
Quid iubes ut faciam dna. Ait illa
respondit. Post triduu venies huc.
tali hora. Quod et factum est. Nam
tercia die hora qua dixerat: defunctus
est. Quo tpre. dum eet apud beatu
paulum rome: rogauit eum abbas
baldwinus. ut librum quem de vita
bti martini gallus et posteriu in
ore dialogi composuerut. ei cor
rigeret: et glosulis elucidaret. Cui
libenter et corrigere: voluntati sancti
assensum prebuit: et emendandi
opam dedit. accito fratre orchen
rio. Intrim dum hore vespertine si
gnum pulsaretur. statim sum re
gulam relictis que in manibz tene
bant. ecclesiam ingressi sunt. Codi
cem vero aptum ii sedentes reliq
runt: et curis occupati obliti sui
eum. locus autem ille ita positus
erat: ut aquam que ex tribz aliis tectis una comissi
one collecta more torrentis bno
m. loco illo deriberet. ibi usq; mane
patulus liber permansit: et tot
inundationes aquarum in circuitu
eius ceciderut. aqargo libri undiq;
fuit. loca scripturu vero permansit.
facto mane: aptus est coram fratribz
libr. Cumq; attoniti intuerentur:
ait: quibus pater. Quid admi
mini fratres. Scatis quia beati
martini uirtutu aqua tingere a
tingere timuit. Sicq; ea que appt

cum deus fecit: in laudem martiñ
comitit hñ. De ceteris eventi-
bus sñ impio ãtradi. Sygiberto.

Anno comradi. ii. contra xpm
comradum potentatores regñ
principes rebellionem meditati.
tum sapiencia qñ fortitudine xpi
regis ad eius gratiam reducit. Sdo
arnoldus de baioaria cum uxore et
filiis ad hungaros fugiens: usq; ad
mortem regis remansit. Anno eiusd
impatoris. mj. famcem a fipo meto-
gralliam insonte. expellit calabriã
et apuliam bnuentũ romanozũ q;
occupant. et grauissime ytaliam p
uiebant. Anno eiusdem. dñi. roma
nus grecorum impator filios suos
stephanũ. et gstantinũ. g dñd suo
constantino impatore impare con
stituit. ipd constantino impatore
opere manuũ suarũ pictura. si pul
cre excendo sibi dictum querente.
haronẽ magnatem. eptm cuius dolo
olim adelbertus pierat. Rex gradus
sollicitauit eciam contra henricũ
saxonũ ducem. ppt potenciam xp
sius sibi suspecta. sd qd cum iam
torq; aurea ept fabricasset. que col
lo ducis secum conuiuantis mice
retur dolo ptito frustratus est. et
post triduũ: morbo et anguore ul
ut alii dicũt fulminis ictu mrit.
Complices eciam consilii. a duce pa
tria eliminati sunt. aquisd autem
exercitu a rege contra henricum tri
tri sede saxones debacati sunt m
cos ri a suis declamaretur. ii
nam cet tantus ille insanis: qui
tantam ceterorum multitudinem ci
pere posset. Anno sequenti g
radus rex moriens cozam phcipi
bz regni regem designat. henrici
filiũ othonis saxonum ducis. hñ
De Sygfrido impem henrici ptmi.

Accepit g henricus. anno. dñi
dcxx. vj. mudi bcxv. hñs. hac.
lxxxm. et impauit annis. xbm.
hoc tempore claruit me nobiles
lotharingie scis Wiberto: qui geme
lacense cenobiũ fundauit. qui diui
cius nobilitate et potencia clarus: cm
gulum mundane milicie deponens
emgto sancte religionis in monachi
hitu se artauit. Zuptmeus dux boe
mie ad xpi fidem gressus. iuste. et re
ligiose in boemia pincipatur. et post
cum Wratislaus. filius eius iustitia et
scitate pclarus. cui finitimus suus bozi
laus mimis aduersabatur. Anno. mo.
hungaros franciam. alsaciam. alema
niam. Saxoniamq; depopulantibus.
Henricus rex uicta urbem mersburgis
congressus: uouens deo q; adipiscendã
uictoria se hesim symoniam de regno
suo exradicaturum. mestimabili cede ex
ussq; ad mtmonem pene deleuit. Rex
henricus quoscuq; fures aut latrones
aut sacrilegos manu fortes et bellis
aptos ee uidebat: indulta eis uenia
agros et arma dabat. et legionem ex
eis faciens. ad debellandos barbaros
exponebat: edicens dñd ut ciuibz q
cerent tm mo. Karolus rex francoz
cum auxilio lothariensiũ. uicq; ur-be
suessionis. pugnas cone robur stem
dooms regis. Qui cone se regnũ fran
corum inuadebat. cum cum multis
pemit. et se et franciam henrico regi
submittit. eiq; ipignd pretu federis
et amoris mittit manu. Preposi mr
tiris dyonisii parisiensis auro gemis
q; mclusam. Anno sequenti: sangs
dñi cruci ipositum. uenit in angliam. fere
ille sanguis qui de ymagine domini
fluxit. Cum sedo dns in ymagine
sua. a iudeis fixa paterent. sfferi
am qui q; mumtonem galeriam mo
tis totam ytaliam laniabant. q; mi
liciam Johis xpi. et q; auxilium ro
mani grecorum impatoris. g secta
ri eis pugna. ita attimtur: ut ne hñ
quidem sit fuit. qui non aut crucia
retur aut capetur. mltis. testimoniis
aplos petrum et paulum in illo bel

lo susos fiusse ad auxilium xpiano xp.

Anno sequenti: rex henricus pacem cum hungaris .m.xv. annos firmat. karolus rex francorum a comite libro captus: in custodiam parone traditur: obnece roberti ducis ab eo empti. Ex cronicis. hic em libertus sororem iam dei robti acceperat. in uxorem: et ideo ribis dolosis. karolum decepit. ut in hospicio eius diuteret. apud paronā. Et xp̄z dolo eum eruptum in carcere retinuit. ubi: tandem eraul et martyz occubuit. porro uxor eius prem suum rege anglorum fugit: cum filio suo p̄ uulo nomine ludouico. post karolū uero rodulphus ricardi ducis burgundie. filius electus est in rege a francis. et in francelam regnauit. vim. annis. Johannes xp̄ captus a guidone militibz: et in custodiam missus: pessime trūcidatus est. posito em cult sup os eius. Symbolo. rodulphi rex burgundion. ab ytalien̄sibz ad regnandum. xp̄ berengarii mutatus: gserta cum berengario pugna eoz victor expulso. regnū ytalie. .m. annis tenuit hoc. De ethelstano rege anglorum et victoriis eius. Guillelmus

Hoc anno post edwardum. qui regnauit annis .xxm: regnauit filius eius ethelstanus. annis .xbi. hic ut scribit ex gestis natz est. dū in tota anglia fuit ullū de trustum monasterium. qđ non ullis edificiis uel ornamentis uel libris. uel predijs decorauit. Reverencia monasteria faciebat. si ex professo: vetusta si aliud agens artificia benignitate insigniebat. Sitrico regi northanimbrorum: dedit in uxorem soro ribz suis. Quo post anno mortuo: provinciam illam sibi subegit. Vvidualiū regem walensiū et constantinū regem scotorum: ex suis regnis expulit. Quos in postea om patrone grotus: in antiquū statū subregnare permisit. postmodū illi bellum fuit. cum ad alano filio eius. qui timens regem sibi occurrentem. cum exercitu. mmm se simulauit. et assumpta in manu cythara. ad tentoriū regis celsitudinis uenit cantitans p̄ foribz. Vbi facile admissus est. cantando q̄z mīe psallendum omia oculis structurabatur. post comitū abire iussus: spacium cautius accepit. Qđ apprehendere dedignans: sub se in terra defodit. Hoc tactū est. hoc a quodam qui olim alli militauit: et q̄ festum ethelstano dem. Deū hominē meliorans qđ hostem p̄ oculis positum non p̄bibisset. hoc responsum accepit. Idem sacramentum qđ tibi mihi o rex feci. quidam adalano fecerant. Et admone hinc tentoriū. usq̄z dum p̄tes relicte uenant mane. ut immunitum peculant exultantem modesta cuntatione frangas. Adalamus q̄ nocte ad hostes: cum quibz qui vespe ad excubias uenati. cum oī familia occidit. Ultraq̄ pyrenes regnum impatum offendit: qui hostes nichil tale ausuros putauit. Rex q̄ stratis excussus cum suos ad bellum acueret: gladius eius fortuito uagina cecidit. Inclamato q̄z deo et scō adelmo. qui erat eius ex antiqua stirpe q̄ sanguinis reducta ad vaginam. manu micuit ensem. qui hodie quoq̄ p̄ miracto seruatur. in thesauro regni. Et est lōga p̄tē sectilis. nec ullis auri uel argenti receptibilis. Hoc dei dono fretus. tota die usq̄z ad vesperum indefessus. fugauit adalamum tum exercitu. Cecidit ibi rex scotthorum constantinus. q̄ fide anno stratis et uiuacis senectē homo alios q̄z reges. .b. et comites. plūs. et omnē pene turba barbarorum. Salua qui remanserunt:

pro fide xpristi susciplenda conser
uata sunt. hyb. De dnatione eiꝰ
et mmibus eius transmissis.

Dawalecum deste aquilona
lium britoñ reguli nectuya
lis nomme annuatim ei soluebat
auri libras. xx. argenti. ctr. bones
xxb. et quot libuisset canes venati
cos. et aues venaticas. debem ex ce
stram tozmuale sibi abstulit. qñ
turribz et muro munuit. ex qua
dratis lapidibz. awoldus rex quidam
noricozum misit ei nauem aurea
rostra hñtem. et velum purpureū.
densa testitudine mauritozum cli
peozum. interstetus arcuagitatis.
hiuit ethelstanus patre defuncto so
luerit emuli in bebe britoñā ce
tare: quozum princeps erat elfre
dus quida. qui deplhensus missus
est roma. ut ibi se coram aplico jo
hanne juramentando defenderet. qui
cum iuuisset ante altare sancti pe
tri recidit. et manibz famulozum
ad anglozum scolam portatus. tria
nocte mortuus est. assistit ad eude
ethelstanū. tabodus depositus san
voms archiepi. ossa sancti senato
as et sancti patrū. et sancti stubi
lioms. qui fuit magister sancti
patrū: et vno die et eadem hora
cum eodem patno migrauit ad xpm.
Isti sanati tuit de britania minori et
de norrmania translati ad tuciora
loca fuerant: sz et alie tuit multe
reliquie. northmanns gallias mse
stranbz similiter translate facile
vemi patebant. hic ethelstanus
de concubina natus dicitur fuisse:
hoc modo. Erat in quada villa: o
pilioms filia pulcherrima. hec
p nocturnam uisionem vidit luna
de suo ventre splendere: et totam
angliam suo lumine illustrare.
quod cum illa sodalibz retulisset.
et ille hoc idem uullice que filios
regis nutriebat: enarrassent: illa
eam assumpsit. et loco filie huit. qm
postea adamauit. in domo eius. ed
wardus regis elfredi filius. ex q ge
nuit elthelstanū. ad huc ethelsta
num. misit henricus gradi filius
rex theutonicozum. imperator roma
norum. sozozem eius othonem filio
suo expostulans. alterum eius soro
zem huit ludouicus. aquitanoꝝ
princeps: de genere magni karoli
existes. hyb. De ceteris eventibz illius
temporis. Sigibertus. hyb. De ce
teris eventibz illius temporis.
Symbertus.

Anno henrici. vñ. Symeon
bulgar qui ex philosopho
monachus ex monacho miles fuis
dnabatur bulgaribz. grecos sibi
attrit. Et romanus grecozum im
perator: eius insaniam facto federe
mitigauit. Anno eiusdem nono.
ruhernus lobiensis monachus. vir
mme simplicitatis. et experiencia li
baliū arcui notatus. cum hilduino
qui in lotharingia epatū leodicen
sem olim ambierat in ytaliam ad
hugonem regem. regem expectus.
uerone epus ab hugone constituit.
hilduino mediolani archiepo ordi
nato. Idem post modum a rege hu
gone epatu pulsus quia baioarios
fouerat papie expliatur. ubi et li
brum de suis erupms. luculenter
edidit. Exstat et alia multa: lege
tibz utilia. Anno. pl. lanceam
mirandi opis: et clauus ihu xpristi
crucifici sanctificatam. que dr prm
et magni constantini imperatoris fuisse.
donatū rodulfo regi burgundionu.
et ytalie a sanpone comite. rex
henricus precibz mmis mmibus
addita. etiam pte pruncie sueuoz
a rodulfo comite extorquet: et hñc
ad mstyne. et tutamen imperii postis
reliquit. Anno. xbr. otho filius re
gis henrici sororem ducit filiam
eadmundi regis anglozum. Anno

pbi. in genuensi urbe fons sanguis largissime effluxit. portendens sor urbis ipius imminentem ruinā q eodem anno ab affricanis cum classe illuc dementibz capti. cuncti cuiusq; exceptis puulis et mulieribz captis et occisis. etiam thesaurus suus est euacuatus. Anno. pbi. iniqr rex russorum scienis exercitus grecorum esse ductos contr sarracenos. et ad insulariū custodias dispos. ad expugnandam constantinopolim cum mille et eo amplius nauibz uenire adeo de victoria iam securos. ut grecos non occidi q capi precepet. Quibz imperator romanus cum pauc is utiliter occurrens. circū circa greco igne inuecto. pene oms cū nauibz exussit. paucis euadentibz. oms q captiuos decollari iussit. Anno. pbi. quadā appulse sereno celo obscuratur. q fenestras uo domorum radios quasi sanguineos emittebat. Homis cuiusda sinistra manus ferro amputata. post a mum pene admodū. ei dormienti restituta est. cui q signo mira culo quasi sanguine alnea loco sue conuictionis notabatur. hen ricus rex moritur. qui licet in ūm endis inimicis gloriosus fuit. qua tamen pacificus erat. nullam opa dedit. ut effugatis ab ytalia tyra nis. qui quasi ydoctui mercena rii alter alteri. succedentes impiu dilamabant. benedictionem impia lem accepisset. post q otho filius eius ex matilda filia theodorici re gis saxonū imperauit. a quo uero ubi rex henricus sepultus est. ppea flamas in multis locis eruome bat. Obiit quoq; dominus odo. prim9 abbas clumacensis. Successit ei ode marus. lxbñ. De extremis mira culis scī odonis. Ex gestis eius.

Dic sanctus odo cum discipu los suos regularibz disciplinis instrueret. multorū monachorum inestabilem excessum narrauit. ut in eis mos iuuenilis grimeret. his inquit diebz duo fratres rapi dissima rapti fuit morte. non in uno loco. nec uno die. uenies uno ex eis in domū cuiusda siue seculis. uehementissime esurire se dixit. et refectionem petit. Qui primo illa pisces habundanti se hic respondit. ut comederet. quales et qua hora uellet. Ille qr indignas pisces se fastidire respondit. nec iam eos se p se uidere dixit. Tunc armis cuiusda alis sibi asseri precepit. q non ferens as sandi moram. pruinam incidit. et in primas epiecit. deinde uinū sibi asseri iussit. et carnis morsum aude sumpsit. Et hoc q sumpsit gu lam non trasilit. nec uelociter potuit. Sz uitam cū cibo perdidit. alius frat demens ad domū cuiusda. siu pentis simam ad comedendum quesiuit. Cui cum respondissent. quia nondum hora edendi uenit. cum indignatione adiecit. Heu tota nocte equitando. post nuditatem michi obedientiam laborauit. et nec ieiunare me cogi tis. Afferte q. michi. siquid habetis. Cui cū dicerent. pisces se hic mdi gnatus cepit. hinc et illuc oculos mittit. circūferre. Erat autem circa pedes eius. gallinarii greg. Tunc quasi furens baculū arripuit. et q ei placuit. percussit. ac furibundo ore dixit. Hodie est hodie michi pi sces. Qui autem circūstabant. cum quodam rubore dicebant. licet tibi carnem comedere pat. Et ille uola tile dixit. non aut uolatila. usu. et pisces: una hmōi origines. suppos ta est. q coram eo grillina. sm oci dentē iam assata. ex qua offam abstulit. et momordit. Quem mor sum nec euomere potuit. nec glu tire. Sz cum uita pauit. pinguis tamen et fluitans q merede sue-

mprobitatis m oppbriū ante qm
moreretur assumpsit. Quidam
frater ex predicti patris odonis
congregatione illicito sibi fleboto
mi cauacionem adhibuit. sup q°
facto commotus est eius animꝰ.
qz qm̃ cum necessitas coegisset.
tamen absq; eius licencia hoc p
sumere non debuit. ac op bona
p qua sanguis prius effluxerat
dilapta est. et quomodoz animā red
deret. a quocūq; medicamine non
fuit restricta. In monasterio sci he
lie de quo beatus gregorius m
dialogo loquit. constituit pat
odo vir̄ de fratribz suis ppositū.
nomine theodardum. Et qz diuꝝ
est m mente veteri noua medita
ri monachi qui ibi erepti sunt. ab
esu carnis non potuerunt abstine
re. qb videns ille cepit ex finitimis
regionibz pisces emere. ut nil sit
voluptati eorum satisfacere. Ex qua
re pene equi quos ei dnicabat pre
odo deficerent. hinc illucz discurre
tes. hanc q° eorum importa sucz
laborem. p̄dictus frater patri odo
m crebrius nmotescere studuit.
Quo a dño petente. uallis ipa cui
monasterium p̄mnet. atq; mr̄ iacet.
non multum p̄cul uicinis monticu
lis mucrem se clausit. et pulcherrimꝫ
torrentis qui p eam defluebat adi
tum intrepit. De hinc multitudie
aquarū collecta. lacum ex se p̄du
xit. et laborem fratri abstulit. qz
pisces illi emere ultra necesse
non fuit. Hujus natalis celebra
tur. vm°. kl̄. decembris. Cuius hi
storiam frater Johannes descripsit.
hybm̄. De successore eius edema
ro et maiolo. ex gestis eius. Ex
gestis eius.

Petro sancto odom. ut dixim est.
successit ademarꝰ sil eius mar
tius simplicitatis. et innocencie fi
lius. Hic in augmentatione p̄dictꝫ

et acquisitione qmodi temporalis
fuit studiosius. et m observancia
regulari deuotus. Admissionem suis
tempalis. et quicquid sibi aduersitatis
accidere potuit. absq; oīm murmu
et indignatione patientissime tulit.
Hujus temporis beatus maiolus ma
ticensis archidiaconꝰ. nobilis paren
tibz. ab infancia nobilit emutritus.
spualibz litteris imbutus. et diuꝝm
tatis tytulo decoratus. ad amorem et
observanciam monastici ordinis est
commotus. et vt° ut ferunt anno siue
commotionis e seculo ab xpo emardo abbe
iam tota corpa valitudine destituto.
et occlorꝫ lumine p̄uato. hinc fratrū
consilio. in locum abbatis. licet
multum renitens est subrogatus.
Erat autem in sessu ejus nocte sb
limis. ore facundus. multu angeli
cus. in. si. motu ut actu corpis ho
nestus. erat fide firmus. spe certus.
gemma caritate refertus. sapia
clarus. fortitudine robustus. Erat
ei honestas in actione. sobrietas in
consuetudine. humilitas in prosperitate.
paciencia in aduersitate. ad insuetis
erat effabilis. scelbis terribilis. pcus
cum debuit. diffusus ut decuit. non
diffusus in habitu. non confusus in
actu. quantum ad hominem. vn°
semp et idem deuotus imitator
sanctorum. et intentus auditoribz.
Ita placere studuit hominibz. ut
deo non displiceret. Cum igitur
aut hujus cuius discipulorum epi
stat in benedictione memoria re
spondeant monasteria. ab ipis alia
fundamentis constructa. alia de
corruptione tum memento iubtu
tum. ad meliorem statū reducta.
a multi quoz fideliū. ut testatur
fidelissima relatio diuisis infirmi
tatibz afflicti. etiam de ultra desig
tes. ab eo visitati per gratiam dei
sanati sunt. et multi oculorum in
lumine. detensa p meritum eius

clarius videri cepit.

clarius uideri reputet. multi ut ferut a ueneno hpentium. a morsibz lupoꝝ et cani ab meursione et illusione de moni. per dominice crucis vexillum dextera eius manu impressum: re reput salutare remediu. multi quoz in periculis fluminu. ab ictibz fulguriu et ceteris incomodis p eum liberati sint. Aliquando candele nil cubicula tu negligencia nil ocione aliqua in noctibz ante lectum eius extincte: ut testati sint qui affuerut. diuinitus sint lui restitute. aliqn cum in mo nastio sancti dyonisii cet. et nocte ut sul moris erat. eiusdem martyris libꝝ de principatu celesti legeret: ecce subito supueniente candela de manu eius sup pagynam libri defluxit. et tue mirabile quiddam. et in solitum arsit. ignis enim ii sue of ficium psequens. limum assupsit et cetum. pagynam vero dimisit il lesam. Obiit hic sanctus plenus di erum. et senectute. v. Idus mar. fer. vi. post celebracionem solempnitatis dnice ascensionis. Ad cuius sepulcru multi sanantur. infirmi paralitici et muti et claudi. Ubi cece et a demo nibz possessi curant: et nostro cuius generis igne terribili et miserabili adusti liberantur. Capitulum. De imperio Othonis primi. et nece regis Edmundi. Sygibertus.

Igitur post henricum impa uit otho primꝰ. qui cepit anno dominice. dcccc. xxvi. mitis simꝰ. dccc. lxxx. et impauit annis. xxvi. huius anno s. princeps boeme ben ez laus hic sanctus a fratre suo bo izlao. occiditur ambitione principi principatus seducto. In cuius ultione rex otho bellum boyslao indixit: et longa mꝰ eos concertato. per. vii. annos protracta est. Ex cronicis. Hoc eciam anno. rex siceorum apud antisiodorum moritur: cuius corpꝰ in ecclesia sancte columbe senonis tumulatur. post cuius mortem. filii conuocato in unum consilio. in guillelmum senonem archiepm in anglia mittunt. ad eruta quidam regnum fi rarum: ut filium suum ludouicum remitteret ad regnum patrium. Cui obsidibz et sacmentis. adibitis. ludo uicum pfatus antistes accepit: et in franciam adduxit. Qui apud lau dunum urbem. unctus et coronatꝰ est in regem. ac regnauit annis vi. Sygibertꝰ Anno sequenti vitalium uexabat: hesis antro parmo sitarii. i. corpeam formam deu hze dicentii. comꝰ qui tuberiꝰ uenonen sium epc. et libis et scriptis refla mabat. Anno sequenti rex otho boyslau bello supauit. at boyslaus p victoria securus aduenientes. pri pem militie regis cum multis tru cauit: rex vero boemia deuastauit. Guillermꝰ hoc anno regnauit ed mundus adelstani frater. annorum pdm. annis. vi. et dimidio. hic gla stonensem ecclesiam magnis dns et honoribz ditauit: et confirmauit donationem suam p priuilegiu au reis luris scriptum. in libro euange liorum elegantꝰ composito: quem eid ecclie dedit. hic edmundus: latronē quendam nomine leof eluinnaulat. qui post. vi. annos regressus die sancti augustini. cantuariensis ar chiepi. inopinꝰ apud ruchelecestre inter conuiuas regis assedit. Qua s. tue solebant anglie festiue con uiuari. ob memoriam predicti uiri sancti augustini. hic latro tunc forte supra dictum. recubebat: qui rex ipe pribus de cena dignatus fuerat. Qui cum a rege solo rec gnitus fuisset. ceteris in una spu mantibz: rex ira accessus predon in capillos inuolat. et ad terram elidit. Qui latenter ferrum de vagina eductum: in pectus regis misit. Qui mox ex ammatus est. latro

bero concurrentibz ſtellitibz mem
bratim diſcerpit eſt: non nullos pri
ſtianos. ſpreuderunt huic regis fine
beatus dunſtanꝰ: tuc glaſtomenſis
abbas: demonis ante ſe ſaltantis.
geſticulationibz. et plauſibz edoctꝰ
ſcurrilibz. Qui mox equum aſcendes
et ad curiam properans: in medio ri
nere rei geſte mucro accepit. Sepul
tus eſt in glaſtomenſi eccleſia. Iuta
in mineras nulla in qua occubuit.
Eo tempore. hms diebus contra re
gem ludouicum rebellant frisonu
proceres: ac ſup oms hugo magnꝰ
piſtenſis comes. hic fuit filius ro
berti tyranni. a karolo rege in bello
ſueſſonico pempti. ludouicus itaq;
rex a ducibz ſuis circumuentus. a
northmannis capitur: et conſilio
hugonis brauchim miſſus. publice
cuſtodie tradit: karlomanꝰ vero
maior filius eius a northmannis
aductus rothomagi moritur. hoc
audiens impator otho. cum exerci
legionibz. ad libandum ludouicum
franciam aggreditur: eius q; metu
ludouicus a cuſtodia relaxatur.

lxv. De ceteris euentibus illiꝰ
temporis. Sygibertus.

Vero contra othonem impa
torem rebellauit euerardꝰ
comes palatij: et gileſbertus dux
lotharingie. qui gerbergam ſororem
ipiꝰ impatoris uxorem habebat.
hm itaq; duo henricum fratrem
impatoris obſeſſum capiut. Cuiꝰ
pellatia ſua ab imperatoris fideli
tate ſe nichil factum ſue aplicant
ſuggentes. et regnum magis com
petere illi in patris regno nato:
q̄ othom ante regnu natu. Hmo
autem othoms. v. gilleberti⁹ et e
uerardus cum pfato henrico iuxta
rhenu contra impatorem bellum
parantes: milites impatoris offendut:
et multi cum paucis congreſſione
facta mtm impatore in alio rhem
litore ante claues dñi lanere ſue
miſſos. in oratione pſtrato uiri
tergu dederut. hemico in brachio
inſanabiliꝰ vulnerato. Eodem anno
orta diſſenſione mtꝰ phcipes de
varietate legis utrum deberent ans
ſuepſtitibz filii filiorum poſt patres
defunctos hereditare. an ex hereditis
fratruelibz deberet hereditas ad pa
truos reddire: ex regis othonis om
nium q; principum ſententia cogno
ueritatis commiſſa eſt gladiatoriis
iudicio. conceſſit q; victoria hms qui
cenſebant fratrum filios debere ei
patribz hereditare. Hmo ſequenti
rex otho obſedit biſagam oppidum
alſacie. qd ludouicus rex p milites
euerardi. et gilleberti tenebat. In
qua obſidione ſuaſu frederici ma
guntin epi qui animo iam ex im
patore defecerat. multi ab impatore
defecerut. eaq; re alis tritis ſolus
rex mitritus manet. Intim fideles
regis. uidz videlicet. et conradus
frater hermanni ſueuorū ducis
euerardū et gillebertum predando
regno ſecure nitentes iupta rhe
num mopinate agreſſi acerrime
debellant: Euerardo gladio pempto.
gilleberto autem rhenu undis ſub
merſo: ceteroru vix aliquis fugit.
qui non aut trucidaretur aut
capetur. Hoc mitio infideles re
gis corde frangunt. et ludouicus
ab alſacia diſcedit. et rex et fideles
eius cum ipo gratulantur. Eodem
anno. ademarꝰ clunia⁹ abbas. ſub
ſtituit ſibi abbatem maiolum.

Guillus hoc anno guillus filius
rollonis dux northmannoꝝ. dolo
in francia occiſus eſt. ab alano co
gnomento curto. Clauus ad eius
ſingulum inuenta eſt ſeta fami
liaris ſerum. in quo inuenta ſut
indumenta monachalia. que ſep
mtꝰ bella meditabatur ſe geſtu
turum apud gemegiu. Quem lo-

cum a tempore hastingi destrum-
pē fruticosis sentibz purgauerat.
et ad huc statū qui modo est eue-
nerat. huiꝰ filiꝰ fuit richardus

lxxj. Adhuc de eode Sygibtus

Anno othonis. bñ. stephano
et constantinis impatores
filii romani impatoris. ut videliz
supius plibatū est cū ferentes
se nupta patris sui seueritate a
nuncmli leuitate cohercri. Dispo-
sitis in palatio insidiis ignorate
alterio constantino leonis impato-
ris filio prem de palacii solio de-
posuit. et tonso ei ut moris est
capite ad victuam insulam in q
cohobite philosophabantur trās-
mittit. Sol horribilem eclypsim
passus est. fp. bj. hora diei tertia.
Quo die in hyspania addarum
rex saracenorum a mahamito xpi
anissimo rege galicie in bello
stipatus est. In italia cometa
mire magnitudinis apparuit por-
tendens famem que secuta est.
Rex otho corpus innocencii mirtyris
in urbem magnthabuerit trāsferit.

Anno sequenti otho impator to
tam lotharingiam. sibi subiugauit.
resistente sibi solo metensiū epo a
delbone fratre ducis friderici. Stepha
nus et constantinꝰ videntes post
patris sui depulsionem. constanti
num filium leonis impatoris. ab
omnibz sibi preferri. et se iam in se
cundis uix hri. cum deliberent. hꝰ
quod de patre fecerant etiam de
constantino facere publicato cor
consilio p diabolum mecenterem
huius consilii. cum ad comitium
ex condicto consedissent. et de pri
oratu sedenti inter se consilio de
certarent. dato signo a suis consti
tuti ambo fratres solio deturbatur.
et tonsis capitibz ad idem mona
sterium ad qd patrem transmittant.
et ipi ad philosophandum cum mo-
nachis transmittuntur. Jta euacuato
palacio ab usiuꝰ impatoribz xpe
constantinꝰ et romanus filius eiꝰ
ex filia romani impatoris. impar
amis. vbi

Anno sequenti henri
cus frater impatoris in urbe me-
tesburch a fratre obsessus. proiec-
tis armis ad pedes eius prudens
et misericordiam eius implorans.
in custodiam includitur friderico
archiepo maguncie. a cuiusbz excu-
ditur. Guillus. hoc anno regna
uit edredus tercius. ex filiis edmar
di annis iy. et dimidio cuius egro
tantis audito nuncio beatus dun
stanus cum illuc equi accelerauit.
vocem de sup sonantem audiuit.
modo rex edredus obdormiuit in
dno. lxxij. De hore origine san
ti dunstani et bonis eius miris.
Ex gestis eius.

Dunstanus ex patribus an
glie fuit oriundus: paretibz
genere et fide nobilibz. animis aut
similibz sacro puerperio mirumescen
tibus. accidit eam cum duo et mil
titudine ppli confluente ad eccle
siam beate virginis marie in gle
stonia die purificationis eius ad
uenisse accensis qz lampadibz mis
sarum solempnis interesse. Jamqz
qualiter puerum ihm in templu
inducerent recepturi repent. cū
repente maiestas dni apparuit.
que omnē luminaria extinxit. et
totam domū caligine obtexit.
Cumqz omnes nimio pauore
starent. sensu hentes. et aliis
obtutibus. stuporem iudicarent.
extemplo lux velocꝰ emissa in templo
resplenduit. et cereū quem puer
pem manutenebat attendit. Ci
autem pplus de amisso lume in
tubatur. nutr maioꝝ admiratio
ne. simul et exultatione detine
tur. Illuc itaqz ab omnibz directꝰ
est. et hinc omnibz lumen portet

tum. Infans autem natus cum ia
loqui meiperet: et eandem ecclesiam
cum oblationibz delatus est. Ibi q
ill in orationibz pnoctantibz: appa
ruit vir ethereos habens vultus. di
cens locum non multo post sublimad
puerum ibi deo relinquendo. et beatu
q secula pdicand. Cum autem in
tenello corpore acrimo langore fa
tigaretur. et iam in limine mors ad
esse putaretur: nocte in tempesta
tes ecclesiae cum medicina remisit. qm
ei p angelicum ministriu xpus exhi
buit. Confestim de lectulo doloris sur
gens: ad templum deo gratias actu
rus cucurrit. hns qui eius egrotanti
curam gerebant stupefacti. lento q
pede vestigia eius sequentibz. et fine
rei explorantibz. Nec dum mediu
itineris confecerat. cum maligno spe
latriciu animu multitudine stipa
tus. occurrit: Iramq; eunti intelli
dere contendit. qui pre timore ptin9.
vpm puer exclamauit. eius q pre
sidio munitus virgam arripuit. qm
in faciem obsistentis simulacri iubat.
ipm cum om comitatu in fugam
compulit. demq; ad portam templi
veniens: si eam obscuratam nubiens:
scalam cui imitti solebant: que scipi
ora templi seruiebant. ignorantes
et quasi p excessum mentis ascen
dit. Inde ad aliam tecti ptem. qua nul
lus eunti obstensus progrediens: an
gelicis manibz ad solum. si mtra te
plum deponitur. Ibi facta luce mira
tus est: leni sopore effusus. Rogatq
autem ut tam mirabilis eventu
modu exponeret: non esse hor in
stia consilia respondit. Ex hm qui ex
plorandi gratia eum secuti fuerat:
de omibz que usq ad extrema templi
fastigia contigerant. claro et pleno
nione testificati sunt. Cetem vero
quem et illos et pueri latuerat.
sola dei potencia manifeste patrata
fuisse. clamauerut. Studebat Iuuenis
suaue pudicicia: fugere lasciuia:
precipiu hn agendi deum semp
habere: finem vero eidem commendare.
agonibz quoq; bonis: accessit studiu
sacre lectionis. et cum variis arti
bus magnifice polleret: illam q
musicis instrumentis exercitu. spe
ciali quadam affectione vendicabat.
Demq; a patruo suo athelmo cantua
riensi epo regi ethelstano familiari
contestatione commendatus. et
ab eo gratissime in palatio suscep
tus: in cunctis sapienter se agebat.
nec quidq; surgens ad orandum deu:
nec sedens ad audiendas causas
hominu. Et cum videret regem
curis secularibz fatigatu: in cythara
uel in aliquo musico instrumento
psallebat. Sicq; tam regis quia pn
cipu corda exhilarabat. hoc. De mi
raculo eius cythare et susceptio
ne monachatus.

Hanc matrone cuiusdam frequenti
rogatu compellatus: ut ei sto
lam sacerdotalem artificio se prepa
raret. qm post ad diuinos cultus
auctoritate mutatione figuraret:
assumpta cythara ad domu illius
tendit: cytharam in pariete suspen
dit. et opus ad quod venerat diligen
instituit. Cuiq; manu opi cor autem
et labia deo prepararet: apparuit in
domo gloria domini. cythara parieti
affixa: absq; ullo moventis homis
impulsu. huius antiphone melodia
discretissima modulatione psonuit.
Gaudent in celis anime. si. cet. Huc
puelle obstrepentes exiliut: mat
familias omisq; domus clientela
decertamus enim plusq; expedit sa
re. Diabolus quoq; inuidie stimulis
quosdam inflamat: qui confecto me
dacio opinionem Iuuenis apud re
gem ledant. asserentes illum malis
artibz imbutum: nec quicqm diuino
auxilio. sq; plenaq; demonii operum
prestigio. Qui aduertens faciem re

gis non esse erga se sicut prius. pal-
latio: deserere parat. malens eum
deserere qm a deo deseri. Quo compto.
eius emuli msidias ei obsidut: illu
equo deicit. supplicis affligit. Tan
dem vinculis mretricum m cassina
que uxta erat depellit. donec
a quibusdam hominb; muenitur.
quorū pietate ad vicū fouendus
transfertur. hoc ꝙ principiū etatis
ei intellexit. ad qd illum nuper
diuinus cytharedus ꝓmouuit. ꝓ
fectus inde cognatū suum elfegum
uentane ecclesie pontificem adm-
q̄ quo frequenter rogatus ut mona
chū mduceret. quatm qui angelice
conuersacois mcla haberet. per se
uenticiam m habitu demonstraret.
respondit. excellencioris ee gratie.
qui m seculo consenuerit. et tamen
que digna sunt monacho fecerit.
eo qui se monasterio dedit. nec quic
qm aliud preter qm ꝙ sibi statutū
est. posit hoc facere potuit. Illum
inquit necessitatis est. Illorum li
bertatis. Sd hoc ꝙre. Omib; aut co
munis necessitas est. ut qui ignē
Jehenne voluerit effugere: ignem
concupiscentie studeat extinguere.
Qui non multum extinguitur. si
fomita eius humanis sensib; non sub
tralmuitur ad hec. Qd m mudo ꝙ
cipue appetitus: libertas est homib.
hac emm omissa: ceteri nequeut
possideri. Vt ꝙ deo des quod maxime
diligis: illa desinat hri. Cumq; huic
modi verbis cotidie ꝙre insisteret. il
lum in ambiguo positum grauissi
ma febris inuasit. atq; ad desperatio
nem vite ꝓduxit. Tandem ex mspa
to reuelestens: hic ait legib; volup
tatis renūcio. Virginem me filius
virginis. hinc uss; fuauit: virgine
me regina virginū habebit. quo
dicto ꝙre: postulat sibi dilate re
ligionis benedictionem dari: Tunc
ꝙre letitia perfusus. monachali

cum et sacerdotali gratia ꝓmouit:
ecclesie beate virginis attitulans.
eu cum ab incio parentum suoꝝ
sponcio dicauit. Cumq; eum contra
diaboli insidias instruxisset: dimisit
eum: ꝙgentem ad gnationis sue
principiū. Ibi in ecclesia ꝑfate virgi
nis manstrabat: optans ea que pie
norma religionis exigebat. Cui ꝙ
adherentem cellam sue spelunce ꝑpis
laboribz edificauit: que non tam
humanā. habitaculi qm formam
gerebat sepulcri. Verum ego qui
vidi extimo longitudo eius non am
plius. v. pedum. latitudo vero duos
et semis pedes habet. Porro altitudo
staturam hominis exprimit: si quis
inde fossa terra constituerit. Aliter
enim negs satis ad pectus porrigi
tur. Habet hostiolū fenestellā appo
per qm lumen orantī introducunt.

Xxxvm. De mtentione demonis et visione stellifere.

Verum diabolus quem ante
habitare non sinebat in pa
latio: nūc quoq; depellere mititur.
tugurio. Stellam ꝙ fallacem homis.
adoptat ymaginem: sub obscuro ves
pere cellam adolescentis petit. m
misso capite fenestre incumbit. Cer
nens illum fabrili opere occupatū.
postulat sibi quodpiam operis fa
bricari. Cui ille calliditatem non
aduertens. operi quod postulabatur
am mtendit. Jnterim cepit hostis
ꝑfida compositione iuba facere: mu
lierum normā mterere. luxurias
ymemorare. Deinde religionem o
stendere. et demū eadem repetere.
Tunc athleta xpi quis ee intelli
gens: tentacula quibz ferrū tenebat.
cepit fortiꝰ ignire. et ferreis la
bris xpm inuocare. Deinde sancto
furore actus celeriter ea tridentia
de igne rapit: carnalem faciem m
clusit. et totis uiribz renitens no
strum nitroris tenuit. Jamq; stabo

uires simebat: cum hinc qui tene
batur auulso crete tenentis se ma
nibz ausugerent tales imam rugitu
simens ululatus. O quid facit aliud
iste. Temu namqz si formosa cesa
rie erat. et ideo de eo talia clamita
bat. azane autem congregata est ad
eum ppinqui pplī multitudo: sed sta
tans quis ille clamor fuisset. qui ta
ta eos uehemetia dormientes ter
ruisset. Demonis aut fuisse ille fuit.
Caute vos ab illo agite: quia si voce
uiri ferre non potuistis. sed cetate
dampnati. quo pacto sustinebitis:
Posti hoc tenuno et ecclie contra
hostem pugnans. cum pudicicia
corpis tantam obtinuit pudicicia
corporis: ut viv cum latere possi:
quicquid sinister spiritus mollitq
fuisset: fama qz eius totam regio
nem pcurrit. q adiuscendum eu
omnium corda accendit. azulier q
dam eligisi nomie duces et nobilis
ad eum venens: cum ex ore eius
verbum audisset. adeo dulcedine
vite etie delectata est: ut ultiq
negz domui repetere. negz loco di
scedere. sed cum eo viuere et mori
diligeret. Hec tuta beatione
beate marie virginis. valde fer
uens erat: et in tantum apud ea
eius merita valuerut. ut si quo
necessitate coacta aliquam postu
lauet. uiv aliqua munula inuede
te ab ea susciperet. Que cum insi
mata moreretur. vir sanctus du
ecclie ostium psallendo pretiret
eratis ad celum oculis vidit spm
sanctum in columbe specie descen
dentem: cuiq corpus omi candore in
tidus. flarum lew remigia sim
tillantis ignis. splendorem pter
eum sparzebant. Quem ille pe
netrl. p. morientis matrone sub
intrantem conspiciens illuc gres
venit. videt domui diuino splen
dore fulgentem: audit feminam
mīe cepta veli oppansi gratias age
tem. animatur colloquiui. et dicendi
finem pacienter expectat. Deinde
leuato velo subintrat: illius stel
lisseri nomen mīrogat. illa aute
modeste subridens ait. Tu stellise
rum ante ꝓ huc venires vidisti.
et mīe cui loquta sim interrogas.
ipe qui ad hostiū ecclesie tibi ap
paruit: et me de imminente morte
tristam consolans resuscitauit. Tibi
autem singulari amico gratias
refero: quia tuis semp admonco
nibz mistructa et eoz nibz adiuta
ece ad deum vado. Cumqz corpus
et sanguis xpi ei sumpsisset.
animam pariter tradidit xpo.

lxxv. Qualiter factus est abbas glastoniensis et precognouit mortem eius regis.

Defuncto autem rege ethel
stano: frater eius edmudus
mon monarchiam susceptit. Si qo
dustanus accepta potestate super
regiam mansionem que glestonia
uocabatur. cepit angustioris ecclie
fundamenta iacere: officinas qz
constituere sibi exemplar olim
sibi ostensum ab angelo quam fa
bricam mediente. magnum qz
monachoz gregem ibidem congre
gare. Quibz rpe primus abbas effec
tus. ad tantam iustitie perfectionē
eos adduxit: ut ad omnis decusqz
ecclesias ex eisdem pontifices e
ligi. abbates assumi non cessaret.
Cum autem vir dei pcibus regni
nutus bathoniensem ecclesiam in
uisere pcrevisset. ibi dum solitus
oratet. repente ad supna raptus.
animam cuiusdam discipuli a se no
biliter apud glestoniam educati
innumera angelorum agmina stipa
tam in meliso qz lucis pfusum ab
celum quendā conspexit: et mox
eam in manu diuine pietatis
commendans. hos quoqz loci ad

comendandum mittauit. Rex ille autem ut regem sibi loquendi aptissimu adiret. Diabolum saui re simillimu. coram equitantib⁹ de prehendit. saltantem et quasi de futuro aliquo lucro gloriantem. Cui presenciam dim coessenti populo indicasset. formam q̄ ommit⁹ aspectib⁹ horribilem qv impio demisisset. requisitus postea quid eiusdem monstrum peculans letitia porte deret. mortem regis regnū q̄ mutationem ꝓximam esse minuit. Cui mox aplic⁹ verum veritas re spondit. Nam misit dn⁹ dies occiso rege succedit in regnū mee finis vir egregius. edredus puus et iustus. Quamde dunstanus: quasi rep et regis nutator effectus. Lxxvij. Qualiter idem factus est wintoniensis episcopus.

Elfego Wentano epō ad diuinū spūal⁹ seculi dispositio. rex dunstanū aggrediens rogat ut ecclesiam pastorali solacio destitutā ipe pastor suscipiat. Et videns se ei ꝑsuadere non posse regnū mater cadue. que illi valde dilecta erat: verbum imposuit sua dele. Q̄ cū ei suaderet. et ille penit⁹ recusaret. illa tumb⁹ adhuc mi stente. motus alig̃tis: Pater karissime inquit habeto. me in diebus filii tui pontificali misula non esse sublimandum. Inde fluctuantes animos gerens cubiculo se dedit. ibiq; secum multa uolutanti somp⁹ obrepsit. Et ecce assunt vpi aplī. petrus et paul⁹ et andreas. a quib⁹ gloriosissime salutatus. andream hylari vultu aspicit gaudentem. et angelicis tub audit ꝑmentem. Tollite iugū meū sup̄ vos. et discite quia mitis sum et humilis. Timet a beato petro iussus lenam extendere modicū senile cepitantis rictum excepit. hoc ab illo audiens: Hoc tibi sit et pena abiecti: et signum non ulteri⁹ non abiciendi pontificatus. ad cui⁹ virgule tactum exultans. gaudia egit deo. a quo se ita conspexit honorari. Cumq; regi que viderat enarrasset. signo diuine ꝓmissionis est gloriosius: et missus ipius mandatione regis. pontifex auctua rie futur⁹ designatus. Rex autem letali morbo postea correptus: ad eum accersiendū nuncios misit. ut esset confessionis eius auditor. et fidelis apud deum intercessor. q̄ contristatus ad diem. Cum ad palacium velociter tenderet. et membra confecta senium insatigabile fatigaret: non patiente deo illum ultius affligi. vox de celo lapsa insonuit. Ecce rex edred⁹ obdormiuit in dno. Cuius vocis emissione. equus eu⁹ insidebat pertrussus terruit. tremuerut comites. stupore quid tonantis audientes. si quis intonaret non intelligentes. Quibus ipe tem aptens emendat a mandatum regis defuncti. in manu regis enim. Ingressus q̄ palacium. sepeliendi ꝑsoluit ei officium. Post hoc surrexit edbi filius regis edmundi iuuenis insipiens: nulla regnandi gratia pollens. si qī alter vobam spūs semotibus puerorum consilia sectans. libidine quoq; insessant⁹ ardens. his diu sanctus grauiter offensus. frequent⁹ eum et arcuit cepit. increpare. et ille increpantem videre nitta q; illi mala gemmari. Cui ut industriam suam michil ꝓualere dixit: ab eius alloquio penitus abstinere decreuit. Illo q̄ relicto: monasterio se recepit. illo in loco turris erat: q̄m nec dum ulla materiamine tectura claudebat. Cumq; aplis turbem totus operis fusticatricem summis muris aplicare

contenderet: repente ruptis fumbz
ruere cepit. Clamante oim pplo du
stanum vocibz iteratis: aduolat ocior
sanctus. signum crucis e regione
machine depingit. Ner dum manꝰ
sancta digitos contraxerat. cum tur
bes nec vinculis astricta nec machi
nis leuata. retrahi videbat ad locum
de quo ruere cepat. Hic vbi. Qualiter
insidias diaboli contra se superv
auit superauit. cetera

Deinde gloriæ inuidens diabolꝰ
in spem ursi transfiguratus hꝰ
anti rictu crantem aggredit: micetis
qz vnguibz pastoralem virgam pri
mam tenebat complectit. et ad
se trahere cognatur. Sit ille spu dei
roboratus. retractum ad se baculum
in sublime erigit. ac fugientem be
luam sedens non prius destitit. qm
flagellum in tergo illius t̄bolus:
malus victorem suum vincere gest.
Nam pes nouibus publice deuoluto
ac per hoc oim senatorio ordine of
fenso: omnium omnium voto: dustan
compellatur. Qui pgens. reptum
cum adulter regem a mechali thoro
violenter abstraxit. et ante simul
pontificem ordinem cantuariensem
adduxit. Itaqz pelias animu diz
bolus instigat: regis animum pelex
exaltat. et ambo dustano exilium
intentant. Cumqz venisset glestoma
et regente regis edito ꝓscriptus fuisse
mtꝰ lacrimas monachoꝝ eius ma
nu mutorum. mtꝰ lamenta amicoꝝ
mtꝰ gemitus pauperum a se terrea
torum. audita est in atrio templi.
Vox plaudentis diaboli quasi viue
culę cachinantis. Quem stans scala
fronte suspiciens. michil aut sup
exilio meo gratularis. qz plus est
qđ me redeunte doleas: qm quicq
me exulante letari valeas. Hoc dꝰ.
malignus abscessit. nec sic cessauit:
mulieres iuuentis insania: quin
omnibus qui virum dei exulante
hospicio fouissent ꝓscriptis ꝓscrip
tis damnatis. ipsius qz oculis eru
endis ministros transmitteret. at
clemencia xpi respiciens angelos
pplm tanto pastore destitui: fustra
ut corda eorum contra regem inpiu.
Coacti qz in turbam: ipm rum adultꝝ
fugitantem armis ꝓsecuti sunt.
et ipam quidꝫ comprehensam sub
uauerunt ipm quoqz ꝓdicta loca
deuitantem ultra flumen tamsin
compulerunt. finitimq illius ed
uarum regem statuerunt. Qui cele
brato regni consilio. admichilatis
omnibz que a fratre eius iniquis le
gibz decreta fuant. omia quoqz ab
eo violent ablata restituit. et viri
dei scilicet abbem dustanu in ma
gna gloria de exilio reuocauit. de
inde mortuo inpiissimo rege edilno
et in sortem demoni translato: du
stanus nescius quid de eo actu est.
in ecclia cui preerat venerabis me
diatoribz inuebat. et ecce sub eius
aspectu turpissima cohors exultando
quasi chorum ducebat. Perscrutatꝰ
tus sanctus tamen letitie: audit re
gem obiisse. animam qz illius stati
tudenda gehenne: si prius hoc ex
diuino inpio dustano miserandum.
Qui pietate motus solo qz ꝓstratꝰ.
ublim flens. non prius ab orando
deo quieuit. quousqz regis spm liba
tum agnouit. Dei autem mora
la pertacta: rediit tristis legio mis
nalis. in hoc clamores erumpens.
O. hominem sibi alienum. et omi
beneficiis semꝑ ingratum. ad ulci
scendas iniurias tuas venimꝰ. et ecce
adustis interpatombz tuis confusi re
dimꝰ. Cumqz ille deinde iustus
preceptum demombi indicet: agno
scit animam regis angelica virtu
te ill sublatam esse. eamqz in sorte
penitencium redire: Tunc exultans
in domino. furores illorum tali in
uectione compescuit. Et pecunias

mquit homo iste m pristinum
peccauit et m me. Qd ergo xpus
et ego dignati sum⁹ mdulgere. uos
qua temitate audetis mprobe re
prehendere. Qua sma tet spiritu⁹
quasi pclita sagitta pcussi. mu
tatum a vento reperiunt modo
dissiliut. lxxvm. Qualiter factus
est cantuariensis archiepiscopus.
Post obitum vero sancti odonis
cantuariensis archiepi. rex
edgarⁱ⁹ dunstanū precibz fatigatum.
tandemq; sin et omniu epōz mi
tumitate suppatum. pme metropolis
anglorum. s cantuarie pmate ac
priarcham mstituit. Quem statim
ob robur autoritatis aplice rome
pfectum. pp iohannes videre pme
ruit. cum q; pntificalibz decoratum.
qⁱ voluptuam lucis ad illuminandam tua
genti anglorum tm̄ misit. Cum q;
die aduentus sui p̄mo sacris altaribz
assisteret. et pplo dei panem vite
ficium distribuendo porrigeret. repete
strecta nube domo coluba olim a Jo
hanne in iordane visa apparuit. que
quousq; sacrificium consumptum fuisse
sup illum mansit. Diabolus vero
ecclesie gaudia turbare dolens. acce
dit animū regis memorem dei sa
crate virgine. ut q; dunstanū deie
non posset. eum quem mapme
diligebat deiceret. Perpetuto q; pas.
et ad publicam pplī audiencia
perlato. dunstanⁱ dolore affectus.
mox illum redarguendum velud
alter dauid ad nathan mtrepidus
adiit. Cui assurgens rex cum manu
extenderet. ut eum ad regium thro
num deduceret. ille manū dare re
muens oculos ad illum cum mdigna
tione torsit et ait. Tu pontificis
manum audes gingere. qui vir
ginem deitatis amatam munere
non timuisti pterere. Nolo esse
amicus. cui xpus fuit inimicus.
Territus verbozum eius tonitruo
rep. pedibz eius ex emplo pstrat.
flebilis fletibz fatetur. veniam huius
precatur. Quod ut dixit pontifex
exp̄auit. pfusisq; lacrimis regē
lacrimis et ipe madens a terra
leuauit. Deinde cum magnitudine
pcti p amplificationem exposuisset.
et patrum illum ad omem satisfactio
nem redidisset. septene ei penam
mdixit. ut m toto hoc spatio. corona
regni non gestaret. ieiunia in eb
domada bidiuale trāsigeret. pauperibz
thesauros large dispergeret. Sup hoc
sacrandis deo virginibz monasterium
sextonie fundaret. ut qui dnam
p̄ctm deo abstulisset. plures ei p
secta aggregaret. aliaq; plura ei mul
git. Nichil q; fuit q; minus ut segnis.
rex impleret. q̄n a rectore vite sic
ceptum fuisset. Septimo autem
anno. cum penitencie tempus ex
actum fuisset. sacer pfūl accitis
ombz mpīs anglorum. principibz
epīs. abbatibz coram pplo multi
tudine regi corona imposuit. Cui
tis letantibz et deum in dunstano lau
dantibz. Puerum quoq; ex petu
trice pgenitum. sacro fonte rege
neatum leuauit. et aptato illi
nomine edwardo. in filium sibi
adoptauit. lxxvi. De constancia eiꝰ
et quibusdam miraculis eiusdem et ceteris.

Eo tempore quidem comes du
nelmus cognatam suam. de
reptis adulterio. patere voluit
ut eam relinqueret. Excoicatur.
Ille adiit regem q̄rens de dunsta
no. rex mandauit archiepiscopo. ut
eum absolueret. Qui noluit.
Et eum gratius excommunicauit. Ille
roma cum multis muneribus mi
sit. Iterius mandauit dunstano.
ut eum absolueret. Absit hoc in
quit dunstanus. ut causa alicuius
mortalis hominis. contempnam le
gem dei mei. Qd videns comes pe

mtuit: et uxorem suam repudiauit. studioq; pedibz laneis mduto. uirgas q; in manu gerens cecidit ad pedes dustam generale consiliu celebrantis et tuc pmo absolutus est. Quoda tempore: capti sunt tres fabricatores falsę monete. Qui mox adiudicati sunt ad sustinendam penam tali crimini pmitigatam p angliam. id est ad manus abscisionem. Ad dustam non latuit. Die ergo penthecostes celebratus missam: ptinuauit est. utrum lex impleta cet. Respo sum est. Propter reuerentiam diei festi. dilatam esse penam usq; in diem alterum. Sequaq; inquit. Ego hodie ad altare non accedam: donec debitum sustinuerint penam. sic negocium ad me respicit. Ipi enim uiri in potestate eius erant. Dixit et p eis qui manus pdituri erant multum plorans. ostendit de qua affectione hoc diuerit. Quibz pmissis: ascendit ad altare locu facie. dicens. Nunc confido. qđ sacrificium de manu mea suscipiet ommpotens. In qua missa dum diceret ecclesiam tuam quę pacificare custodire admare dignus: uidit columba niues bidentibus super eum descendit. et alis ex pansis sup caput eius. sic mansit in silencio. usq; dum sacrificium impleret. Quo completo: audiuit sup tubam odoris pfati archiepi. alis suis eam complexans: et ore pfati archiepi osculans. Unde dimissam quociens postea ante sepulcrum illius transiuit. semp gemua flexit. et eum postea appellauit odorem sodorem. i. odorem bonum. Dum autem digne celebratur ab altaris: ministris pro signo qđ accidunt in diuina eiibz non fiat qui ansulam illius susciperet. Que pependit in aere: nec terram tetigit. ne huius dei a sua intentione turbaret. Dedicabat alia ecclesiam: cuiusdam nobilis. Ubi dum aqua deficeret ad ministrii. et ille nobilis turbaretur. uir dei pausit baculo terra. pmissa pce. et fons erupit: qui usque hodie manans. nomen eius celebre facit. Alia quoda ecclesiam dedicabat. qm cum inspiceret non ee orientem. humero suo patru suppressit eam: et mox fertur eam ad orientem gutisse. Quada nocte dum dormiret. p uisum rapt tus est in supna. Et dicere sibi. uisus est matrem suam cuidam potentissimo regi in coniugio copulari: sub immensa confluencium magnatorum leticia. resonantibz undiq; immis et laudibz in gliam illius regis. et diuersis organis concrepantibz. Quibz dum ipe magnifice delectatus intenderet. accessit ad eum quid uuuens candidissimo tectus amictu dicens. Quare ombz alios gaudentibz et cantantibus. tu solus taces in mipens matris tue: Qui respondit. Ne scire: quid in laudem tanti regis cantarem. Cui ille. Dis inquid instrui quid cantare debeas. respondit. Cupio. et ille. Canta o rex gentium. dnator omniu: Propter sedem maiestatis tue da nobis indulgenciam rex ypriste pacem alleluya. Qm septus ille cantus et crepetans: mire modo delectabatur. Et p gestactus: statim illa antiphona iussit scribi. lxxx.

De ultione diuina in eius aduersario ostensa.

Interea clericalis ordo quibusdam in locis tantis pfusione agebatur. ut non solu a uita secularium excellentius in nichil haberet. Verum etiam in probis actibz longe inferior iacet.

Qua de re pastores ecclesiarum turbati. dustanum. ut ppriu primatem adeut. res maiestas exponut. Et alle in hommes nephandos auctoritatis sue ptulit sniam. aut canonice de biue dnm. aut ecclesiis execrabilem. Ex quo sm est. ut plus ecclesiarum clerus dnm contempnerent appo sita condicone correcti: auctoritate pontificis sint expulsi. Qui cum eum inmurie accusarent, diuturnis amatores se esse fatentes. dustanus coacto consilio venenosam bemit. ibiq; ex sna tocius consilii. de ad uersariis victoriam cepit. Cumq; ex iure michil sibi supee conspi cerent. nisi regio auxilio et principu et pces se bertut. quibus eum sta gitant ut intromisse ppone de ec clesiis expellant: expulsi restituatur. Dubitante autem diu dei mi chil q; ad rogata respondente: ecce dnica corporis forma bepillo cruris infixa. et in edicie dom pte locata. humanos exprimens modos. omnium voces compescuit. dicens: absit hoc ut fiat: absit h ut fiat: ad quam vocem rex et oms maiores natu pritil clamore pa riter et dei laude aream compleue runt. Et hijs quid adhuc agatis ui uentibus: cessatum est a tempto mbz. donec per successionem per discordia renouata est. Tuc abeu tes. et inquitatis sue defensorem quendq; scotorum pontificem inge niosum et loquacem assumentes: ad hominem dei tendut. turgenti spu scandalum exponut. Et ille qui lo go semo et ecce laboribz effractus iam preter oronem omia postpo suerat, hijs responsionis iactim in ho stes inbiat. Cum inquit tanto tem pore elapso culpme causam no pretendistis. nunc autem senectu tem me et taciturnitati opam dantem antiquis querelis detinere compellitis. fateor unice uos nolo am ecce sue xpo iudici omitto. Qd dicit uniti dei tensum firmauit. ajov et enim dom concussa est. se nachim sub pedibz solutum. hostes solo precipitati ac truncati truncum pondere oppressi. Ubi vero cum suis sanctus accubitabat. ibi nulla trun ne effusio fiebat. hxxvi. De pro phetia eius contra domum regi am et transitu eiusdem.

Ego autem edgarus in matu more preptus. edwardu filiu suum et regm et morti he dem reliquit. In cui electione dum quid palatini principes ac quesiere nollent. dunstanus arepto cruris bepillo qd ex more ante se ferebatur in medio gstuit. edwardum illis ostendit. elegit. sacrauit. patris q; ac mayri affec tum quo aduixit ei impendit. Et illo post temu nouercali fraude occiso: ethelredus quem frem eius fama loquebatur. regnu obtinuit. Qui res q̃nuis infesta eet dustano non tamen consiliu fuit resiste. eo q regis filius et ppinq. tut heres videretur ee. sicut in die q secretoms sue: post impositam coronam. fertur dustanu hoc illi predixisse. Cum aspiraste ad regnu per mortem fris tui que occidit ignominosa mater tua non desi ciet. gladius de domo tua de se mine tuo inficiens. quousq; re gnum tuum in aliena gente trasferatur. Idem sc beatam dei genitricem videre meruit: et melliflua eius voces audire. qbz socias virgines ad collaudandu deum hortabatur. qrnes illud car men sedulu. Cantemus domino scie re.

Anno autem verbi in carnati. pñ. mmo a. m. patriar chatus sui. xxx. m. natiuitatis autem eiusdem. lxx. cum iam cet

omm dulcedinem cursimate plenus
et videndi deum desiderio fatigatus: post multam ppti exortacionē.
et futurorum ꝓnunciationem. mirē
gratiarum actionis verba. ex omib⁹
ai medullis effusa: audit illos qui
se ad celeste gemuit iam ante biduū
migrauisse. bonos angelos assistentes. et celeste sibi officium ꝓparantes. Quorum presencia feliꝭ anima
illius gratulata de hūitatulo sanctissimi corporis est egressa. et in
gaudiū dñi sui cum honore ingressa. hoyem. De quibusdam eventibus sub impio othone. Sygiberto.

Anno othonis. viij°. tartis rex
hungarorum in ytaliam
venit. x. modios mimorii a bri
xiganio pro redditu accepit. An
no eiusdem. xvj°. mortuo Wifrido.
colomensiū archiepiscopatū. suscepit vir gloriosus bruno frater o
thonis imperatoris. Qui qualis
quātus ue fuerit apud deum et
homines: lector ediscat in vita
ipius. qm̄ rogerus luculente scripsit. huius studio translata sunt
a roma colomam. corpora scorp
cliij. patroci. quarta. gregorij
cum baculo sancti petri. Anno
eiusdem dñi. ludouico filio corp
rege mortuo: lotharius filius eius
ex gberga sorore imperatoris. regnauit annis. xxxj. Ex comitis
ludouicus remis in ecclia sancti
remigii sepelituri. et sub lotha
rio rege filio eius. hugo magnus
francorum dux efficitur. Nec
multo post idem hugo moritur:
et in ecclesia sancti dionisij tu
mulatur. Cui successerunt filii
eius hugo et otho et henricus.
quorum hugo ducatum fran
corum in loco patris est sortitus.
Guillermus. Hoc anno regnare
mcepit edilius filius edmundi
strenui regis. adolescens pe
rulans. ut supradictum est et libi
dinosus. Qui dunstano corripiente
se. omnes monachos in tota anglia
exiliauit. et calamitatibus affecit. Ipm quoq; dunstanum in flandriam expulit. aymines beccense
cenobiū plusqm̄. cclxx. annis in
stitutum. a monachis stabulum
clericorum fecit. Tunc beati adelmi corpus tot annis abditum:
a clicis de tira leuatum. et in scmo
locatum est. Cui dedit acceptum
dium amplissimū. In ceta vero
cenobia nimis inhumanus fuit
tū propter etatis lubricum. tum
propter pelicis consilium. Regnauit annis. vij°. Sygiberto. Anno
xvj°. Johannes romane ecclie.
cxxxj°. presidet. In ytalia lapis
mire magnitudinis. tonitrui et
tempestate turbulenta de celo
iactus ingens miraculum iu
dentibus prebuit. Templa ple
risqz in locis balida tempesta
te concussa sunt: utriusqz ordinis
sacerdotes ictu fulminis mtie
runt. et plura horrenda dictu
portenda monstrata sunt.
Anno. vij°. prodigiosa res mitios
tenet: et auicus coheret. notis
cruas imeste plurimorum ap
parentibz: quorūda autem bestiis quasi lepra sordentibz.
hoyem. De edgaro rege et viris illustribus anglie. Guillus.

Eodem anno regnare mcepit
edgarus filius edmundi
fratris edredi: iuuenculus an
norū. xvj°. Quo nascente du
stanus audisse fertur vocem
angelicam dicentem. pax an
glie qm̄ hui puer iste regnauerit. et dunstanus noster vivet.
Regnauit autem annis. xvj°.
Nullum fere annū regnauit.
quo non nouū monasterium
fundauerit. Regem scotorum

Tempora othonis. XXIV pri mn~

lamadium. cambrorum. malcolmi. archipiratam. masteſium. omnes q~ reges walenſiu. mmo. b. ad curiam coactos ꝑpetuo ſacramento ſibi obligauit. quos apud urbe legionu ſibi occurrentes in pompa triumphi per fluuiu reduxit. dnam nam imposito. in cuius proza ſedebat ipe. et illi remigabant. fama eius ꝙati. venerut eum videre ſa pones et flandrenſes. et dam. a quibz didicerut tuc temꝑis anglia m conditam armis feroſitatem. i. a ſapombz. a flandrenſibz enerue corporum molitiem. a dams ꝓpagationem. florebat tuc in anglia dūſtanus. ꝓmus abbas glaſtonie. poſt epm wintonie. mox archiepiscop cantuarie. multe in ſeculo ꝓfecit: magne q~ apud deum gratie. poſt regem elfredum. eximius mirificus artiu liberaliu: et locoz regaliu ꝛepator magnificus. Qui ut ꝓtractionem ꝙadotarii refrenaret: claues aureos ill argenteos iuſſit baſis affigi ut dum metum ſuam quiſq~ cognoſceret. non plus ſub fluente ſe undia ill ipe appeteret. ill appetere cogeret. hui~ diſcipulus fuit athelwoldus ex monacho glaſtonenſi abbas abbendonenſis: et poſt epiſcopus wintonenſis. Qui tot et tanta fecit Epiſcopus urbis dn~: quot et q~nta diu poſſe facere videretur rex anglie toticus. Hic clericos expulit de wintonia: et poſuit ꝓ eis monachos. floruit etiam tuc temporis oſwaldus nepos odonis archiepi. qui ante duſtanu fuerat ex monacho floriacenſi wintoz epc et poſt ebozaci archiepc. Qui monaſteriu rameſie in quodam paluſtri loco edificauit: clicos a wintonia expulit. et poſuit ꝓ eis monachos regulares. Capm. De viſio-

ne eiuſdem edgari ſuper ſtatu futuro. idem.

Eidem edgarius rex anglie. die quadam nocte die in venatione eſſet. feſſus ſomnoq~ reſolutus iacebat ſub malo ſilulatico. cui ecce cams femina ꝓgnans uenaticu et inꝑta pedes illius acrubans dormitantem ꝙciauit. nam ꝓpa tacente: catuli aluo meluſi. mlti formes et ſonoros latius edidere. Hortomitus rex oculos ad cacumē arboris intenderit. et vidit ꝓpoma duu et alterum delapſa in fluuiu. quorum colliſione bullis. a catulibz inter ſe criſpantibz. uoce articulata ſ in ſonuit. vel. hic. te. i. bn~ eſt tibi. non multo poſt: undarum cum dolumimbz agentibz. urceolus ſuper aq~ apparuit: et poſt urceolum. urceus exundans aqua. Nam alq~ ꝓior bacuus erat. Et q~nuis rebio gurgitis impulſu maior minorem urgeret. ſi uti aquas ſuas in illum funderet: mq~ tamen obtinere potuit q~n urceolus uacuus recederet. itiq~ quaſi ſuperbo geſtu uictor urceum impeteret. regreſſo rex poſt hui~ viſionem domū ad ꝓpria. ꝓfatam omia matri ſue. Qui tangm~ ſancte femine deus mlta ſolebat reuelare. Nec dicebatur falſa. Que tā ꝓia et dulcis erat. ut etiam reos quos iudicii ꝓfata damnabat. occulte redimeret. Q~m libet ꝓciosam veſtem. aſpecto pauperi ſtatim dabat. Corpore ſpecioſſima: et artificio manuu prudentiſſima. et omnibz operibz bonis intenta. Poſtremo q~t mane: dixit filio ſuo. latinius catulorum quem matre quieſcente dedere: ſignificare q~ poſt obitum tuu quieſcentibz illis qui modo ualent et viuut. nodum nati nebulones. contra dei eccleſiam inſurgent. quos autem diu pomu ſequutum eſt alterum:

ita ut ex collisione secundi mp̃
mum uideretur bos sonuisse. Bel-
linus te h̃ mmuit qd ex te qui ad
mstau arboris magne totam in
umbras angliam duo p̃edant
filii: fluuiores sibi extinguent p̃
mii. Tut diuise ptis mcentores
dicent pueris utriusq; Bel. hns. te-
qua mortuus regnabit in celo.
uiuus in seculo. Qd autem ursus
maior mmorem mplere non
potuit: significat q̃ gentes aq̃
lonales q̃ mos̃iores sut qm̃ an-
gliam post mortem tuã mpetet.
et q̃ius arbor gpatorum adue
tu rumas suas mpleant nuq̃
tñ hut angulum mudi poterit
mplere. q̃ angli mti ann maxime
uicti tributur eas expellent.

Hypod. De sanctitate et iustitia eiusdem

Hic edgarus rex in sanctitate
sua seuerus fuit. q̃uis latro.
nullus rplans p̃edo. nisi qui
mallet p̃rie bite dispendio in
fortunas alienas gressari. Qnm
etiam omis gnis feras sanguinis
audas ex regno extirminare cogi
tauit. Widualo regi in Walensiu
indipit: ut sibi quot anns tri
butum. cc. lupor̃u solueret. Qd ei
ille. in. anns fecisset: ms̃. desti
tit. nullum se dierum pose mue
nire p̃fessus. Gracillimi corpis
fuit. et uirtutis mmense: ita
ut ultro ad congrediendum lacef
seret q̃cuq; audacem: hoc maxie
timens: ne in tali colludio timet.
Qm̃ estate post pasca. naues
q̃ omia littora coadunari p̃cipi
ebat: ad occidentalem m̃sule q̃
tem cum orientali classe. et illa
remensa cum occidentali ad bo
zealem inde cum boreali ad orien
talem remigare gsueuis. ut ex
plorarent ne qd pirate turbaret.
hyeme et dere q̃ omnes q̃ui
cias equitabat. Iudicia potentioz
exquirens. ne ius violarent.
Venit aliq̃ cum eet adolescens
in monastriu qd citum est. Vul
tumle: ubi q̃dam puella de nobi
libz anglorum orta. mit̃ sibi nom
ales in tomum hñtu. mitebatur.
Qm̃ uidens et q̃ui pisces: misit
pro illa. Que timens pudori suo
raptu velum a quadam sanctimo
niali rapiti suo imposuit: et sic
ad regem uiit. Qm̃ uidens ille. q̃
subito inquit. sanctimonialis effectu
es. et ablato uelo: rementi dim
mtulit. Nec sciens iustamus:
contristatus valde. uenit ad regem.
Cui uementi cum rex occurreret.
et eum ut solebat q̃ manu duce
ret. dunstan manu sua tur
bato uultu retinuit. et eum ad
penitenciam commouit. ut sup̃
dim est. Quodam tempe rex de
natum p̃cepit. et iustamus qui
tur sete secum erat. missum re
muit differre. donec rediret.
Sup̃ueniente hora tria. uir dei
sacris indutus uestibz. regem q̃
expectat stans cubitis tmos al
tari. et lacrimis deditus. Tunc
subito sopore leuiter p̃ssus rapit̃
in celum. et immptus angelis
audit eos sancte tmitati modula
tis uocibus atñe. kyrieleyson. xpe
leyson. kyrieleyson. Quorum cantu
retinens. ad se reuisus est: et mi
rogat si rex aduenisset. Respon
detur non. Iterum q̃ orat. et ite
rum in celum raptus. audit ibi
altisona uoce dicens dici Ite. mis
sa est. deo gr̃ias: actuuerunt
cleric regis rege adee dicentes.
Quibz ille respondit. quod iam
missam audierat. nec aliam eo
die auditurus nil celebraturus
erat. Interrogatus quare. uisio
nem aperit. et sumpto ex hoc
sermone. p̃hibuit regi ne ultra

m die dnica uenatu pgeret. audiit
eleyson. qđ m celo audierat. suos
clericos docuit. et m multis locis
hodie per angliam imitatur.

Lxxxvi. De obitu sancti Wiberti
et dissensione cleri romani.

Sygibertus.

Anno othonis. xvi°. sanctus
Wibertus fundator gemela
censis cenobii. apud goiziam ubi
deo militabat. pter amorem ibi
feruentis sancte religionis in xpo
dormiuit. Corpus eius relatum e
ad cenobiu gemelacense. Anno
sequenti. collecto a tota italia epo
consilio. Johannes pp de neophitis
causis infamatur. Qui m. euocatu.
dum se excusatum venire auctat.
post multa tandem eo a cunctis pu
dicato. leo adhuc laicus electione
oim et consensu imperatoris pp sub
stituitur. Sic leo psidens aplice
sedi. fecit ordinationes. et ea que
erant aplica. Nec longu romam
altenta fide apud imperatorem. pm
recipiut iohannem. Ille synodo col
lecta leonem deposuit. et eius ge
sta cassauit. statuit quoq est pu
blico omnium iudicio. synodum a
leone factam nec nominanda synu
dum. et pstibulum fauens adultris.
Quicunq ergo eo ordinante erant
dampnati. iussi sut suam xpo
pscripcionem. presentante in carta
h otimente verba. Pater meus
mich sibi huit. michi dedit.
et sic depositi remanserut. in illis
gradibz. si quos habuerunt. non
a leone ordinati. Si qui autem digni
iudicantur. non accepta pius con
secratione ordinantur. indicto illi
eodem decreto. qđ et dampnatis a
constantino neophito. romam et
a pp Johanne pecunia allecti. im
patorem cum paucis rome mo
rantem subito aggressi. ita ab eo
citu imperatoris sut attriti. ut msi
ab imperatore et a pp leone milites imperatoris a crde reuocarent.
ussq ad mentionem romam dele
rentur. Quibz p leonem impera
ri reconsiliatis. post abscessum
imperatoris leo pp insidias sibi pau
ri sentiens. ad imperatorem fugit.
Johannes et pp se cum uxore cuiba
oblectans. a diabolo in tempore pcutit.
ac sine biatico dnico moritur. Roma
ni uero contra iuramentum quod im
peratori fecerant. se nqm electuros
pm sn eius et filii eius othonis
consensu. benedictu sibi pm statuit.
Benedictus romane ecclesie. xxviii
presidet. Imperator autem roma obses
sa. romanos crde et fame a deo affli
xit. ut leonem pm se recepturos
ymittent. Sic benedictus relegatus.
non solum papatu sed eciam sacer
docio a leone exordinatur. Eyco
nius hic eciam in carcere tnsgu
latus est ab othone imperatore. Ipe
autem imperator. anno imperii sui.
xxviii. penthec. aquisgrani celebra
uit. concurrentibz illic a francia.
sororibz suis regina. si francorum
gebta matre lotharii regis. et
karoli ducis. et halbide uxore hu
gonis piscorum comitis. Ibiq omis
illa regalis pompa tanto admiscue
gratulationis iubilo affecta est. ut
in omi eorum vita nuq aliquid gau
dii letitie huic equiparari posset.

Sygibertus. Post benedictum igit
leo romane ecclie. xxviii. presidet.

Lxxxvii. De imicio et profectu
ecclesie sancti quintini et quibus
dam aliis et cetera.

Hoc tempore ecclesia sancti
quintini martyris que est
in insula sup fluuiu somene sita.
cenobiu monachorum pauco rum.
facta est. Proredente deo tempe.
restente mio fim et auctn possessi
one redituu. et abbacia cepit. In
quo loco adhuc duo putei. extant.

ni bno quorum caput ipius martyris. in alteo corpus angelo reuelante inuentum fuerat. a beatissima matrona romana nomine eusebia. que pro mune eiusdem officii lumen oculorum. quo antea priuata fuerat. per eudem martyrem recepit. Et hi inuento anno et a passione ipius martyris. lxx. euemt. qui passus est martyrium. Anno ab incarnatione dnica. vvvii. Et postmodum pfata mulier religiosa sancti martyris corpus inuenit. atq; in superiori loco ponunt. oppidi q antiquitus augusta iuto mandorum uocabatur collocauit. labentibz multis annis cui accidit. Sepulcrum eiusdem martyris ubi nam haberetur cuctis eius meritis. Denicz sancto eligio nouiomensi ecclesie pontificante. facta inquisitione de eiusdem martyris corpore. sub pscia ipius epi inuentus est loculus in profundo terre defossus. in quo pciosus ille thesaurus habitabatur. Et hoc secunda inuentio. sub sancto eligio facta est. Anno ab incarnatione dni. dc. lxx. non absq; diuine uirtutis magno miraculo. Nam cum beatus epus nocturno tempore multis luminaribz accensis. quesitum loculum inueniret. et fossorio qd manu tenebat pforaret. tanta subito odoris suauissimi fragrancia. tanta q sepe lucas claritas circumq; emanauit. ut et psentes odore mirifico repulerentur. et absentes ortum die aduenisse suspicarentur. Helbone metensis episcopo mortuo. Deodericus qsdem othonis imperatoris episcopus subrogatur. hic ut legitur inspiciens pmas. litteras nominis omnium metthensium eporum quas angelus dni dicitur dedisse sancto clementi pmo. metensium epo. et notans alias auro. alias argento. alias viliori metallo pro metallorum qualitate et anno tatis. Cum uideret etiam litterum sui nomis argento ee pnotata diuisse ferriur. se in epatu tanta bona pce facturu. ut ipa nomis sui littera merito deberet auro annotari. Cuius bone intentionis indicii. ostendit. in cenobio sancti martyris et leuite vincencii fundato in ipius urbis insula. Hoc tempe dams qui xpm ihm et ydola simul colebant. q popone clerico in comunio altarentibz sup cultura dei et deorum: dams assentibz ihm xpm ee quidq deum. de os uero maiores. et antiquiores ee illo. popone econtra affirmante ihm xpm uerum deum solum. deu q ee vnu in substantia. trinu in psonis. rep danorum animos ad uitam eccliam. ut fidem pposita a se p bauet testimonio ueritatis. Qd animiente clerico: in gentis ponderis ferrum ualde ignitum. manibz illis ferendum imponitur. Qd cum clericus usq; ad placitum omnium tulisset. absq; ulla lesione. rep penitus abiecta ydolatria. se suos q ad colendum uerum deum solum conuitit. clericus uero ad epatum promotus est. hoc tempore buligarius diabantur filii symeonis. petrus et balanus. Quorum balanus in arte magica a deo ualebat. ut quociens uellet. lupus ut quelibz fera fi uideretur. Capitulum. De sanctis reliquiis quas sanctus deodericus metis attulit.

Anno othonis. viiii. quidam comes othonis imperatoris et familiaris rome ante oculos omnia a diabolo arreptus. ita ut se ipm dentibus discerperet. ussu imperatoris ad xpm Johannem adductus. ut cathena sancti petri collo eius circudaret. dum a fallacibz clericis. semel et bis alia cathena fuerat ligatus. nec quicq; remedii proueniret. ubi mlt virtutis meritis

Tandem ven...

tandem dena sancti petri cathena allata et collo fluentis circudata. dyabolus spumans et multum clamans abscessit. Una cathena Rodericus epc arrepta. cum diceret se eam in sinistram abscisa non dimisisset. tandem imperator se dato subterfugio: a pp̃o Johanne obtinuit: ut similem huic cathene exsecuti episcopus meruit.

Anno. xxviiio. Rodericus metensium epc imperatori sanguine dilectione. ac familiaritate ceteris deditior. dum in yrchiam expeditione p triennium sub eo militaret. multa corpa et pignora sanctorum de diversis vitalibus locis quocumq; modo potuit. collegit. Primum a marsia stm elpidium confessorem: cuius socii enticii epm. spe imperator iam subtulerat. sub amicis. entimetem martyrem. cum reliquis maronis et victorini socio eius. Sulpicius felicianum epm et martyrem. Spetrusio. asclepiodotum martyrem. Spoleto: sexternum martyrem. cum gregorio spoletano martyre. Decimo: pignora vincentii martyris et leuite. sub hispania olim a duobz monachis capua: a capua vero illuc deportata. Menama: altin vincentium epm et martyrem. Vincencia: leoncium epm et martyrem. Florencia: mineatem martyrem. Sub urbe tuscia: fortunatum epm et ~~martyrem~~ confessorem. Decephimo: luciam sanctissimam virginem et martyrem. Sancolib duce spoletanorum olim a siracusis illuc trãslatam. Sabinus ptes corporum. procli et iacineti martyrum. Hec omnia cum parte cathene sancti petri apli. Cum capillis eiusdem et sanguine sancti stephani Thomartyris. et parte articule sancti laurencii martyris. a pp̃o Johanne sibi donati. cum alijs multis sanctorum pignoribz. presul Rodericus in galliam hoc anno transtulit. et in ecclesia sancti Vincencii martyris a se in insula urbis constructi loca uit. Anno eiusdem. vvvbi. dominice ecclesie. vvvvdi. presidet. Otho senior imperator obiit: cuius virtutem Windichildus monachus describsit. qui etiam hystoriam saxonum usq; ad hunc annum descripsit. Otho secundus imperat annis. v. lxxxiv. De imperio othonis secundi et edwardo rege.

Anno huius othonis. 1o. silicet ab incarnatione dñi. decc. lxxxmo. mundi vero. mm. decc. vvvbi: nepheus de quo dictum est h monosticum uerone presul. sexagesimus quinto apud lobias moritur. Anno. mo. benedictus Romane ecce. cxxxbmo. presidet. Ayraldus abbas cluniacensis: sanctitate et religione claret: huius confusionem et virtutum et finem: ita supra enucleando posuimus. Sygibertus anno quoq; prenotato. gelu magnum fit. a kal. nou. usq; ad equinoctium venale. Guillelmus Edgarius rex moritur. et sepelitur glastonie. Post quem regnauit edwardus filius eius. m. annis et dimidio. Tunc ulsa est comes apud virum regium: qui vocatur saluua. Clici quondam ab ecclesijs suis expulsi. nouas plas suscitarunt. quorum bmus elfeuus. ad pene monasteria. que reuerentissimus atheluoldus constituerat edificat. conuentum est primo apud Wincomam: ubi ymago dñi. ut supradiximus a pte contra clericos locuta est. non sedetis alibi. conuentum est iterum apud solarium ut supra dictum est. corruit. absens erat. nec preter eundem: si consedebant in cenaculo totius anglie senatores. cum quibz repente totum solarium cum asibus a trabibz cecidit. Omnibz qz ad terram elapsis. solus bustamus supra una trabem que supposita erat. euasit. Reliqui uel mortui sunt.

uel ꝑpetuo langueruit. Oms angli-
tus et demceps in sinam fustam
relectis clericis transierunt. Idem
dunstanꝰ edwardum regem seruat-
oneꝫ voluntatem optimatum et
noute. que plurimum necdum bo-
morum volebat facere. ut ipa
pro ipo regnaret. Unde irata. rede
untu de venatione edwardo dispos
hac et illac socios cum sitiret. mal
de oculum ponentes et bibentem
satellites sica transfodit. Ibi ostensa
fuit de celo luda. et claudus gressa-
mutus uerbum recuparunt. Cuꝺ
illuc elfrida regina uenisset. equꝰ
eius ibidem stans. nullis stimul
moui potuit. agitatur equs. se
anidus quoꝫ moui non potuit.

Time elfeꝰ ille clericus qui mo
nasteria destruebat. sacro corpore
de ignobili loco leuato. regales in
ferias. apud glestoniam soluit. Et
post anni. trimbus quos predixi
los diuinꝰ ꝙscriptus esset. elfrida re
gina diue pemisit. et ipso adeun
nem induta. et solo decumbens su
perciliali: mulier pulcra et casta
ꝫ insolens. Cuius insolencia in ed
wardum. longa patue acquisiuit
inuitutem. Est autem apud glesto
niam mo nastrum: feminarum de
uotarii. Sytiberto Anno otho
mo. iii. obiit scus waldricus ans
burgensis epc. cuius uita qualis
fuit. mor. miraculorum gloria
patefecit. Anno. iiii. sanctus
wulfhelm bragensis epc cognomo
adelbertus sanctitate et doctrina
apud wimodos claret. qui apud bru
nos martirizatus. multis mira
culis glorificatur. ꝛc. De basti-
one francie per Othonem et
ethelredo rege.

Anno. v. pacato iudicq regno-
rum otho imperator aquis
grani morabatur. lotharꝰ rex fri
corum subito ad madendam lotha
ringiam tendit. et cedente impa
tore q ad pugna inpatus erat.
rex post multam bastacionem
repatriauit. Que cum mestissima
bili ꝓcessu impator ꝓsequitus.
condicto die scilicet kl. octobris
franciam intrauit. Deinꝫ usqꝫ ad
kl. decembris. pruincias fines
remensium. laudunensiu sues
sionum. uirdunensiu et pistensiu uasta
rede bastauit. ecclias tantum dei
omni in munitate accessa. In
redeundo tamen. arta aponam
fluuiu. ptem impedimentorum
bastauit amisit. De hijs quida
reclusis ꝓdixit. qꝺ omis huius ma
li mercatores. ante septimu mo
rerent. Anno. Sꝑ ignee acies
dise sunt in celo per totum
noctem. v. kl. nouembris. Guil
lermꝰ hoc anno regnare iniit
ethelredus filius edgari et elfri
de. qui regnauit annis. xxxvii.
Hic puisolus cum baptizaret.
circustantibz epis in sacro fonte
cacauit: et sacramenta inpolauit.
Unde dunstanꝰ turbatus. ꝙ deꝰ
inquit ignauus homo erit iste.
hic decens cum fratrem suu
uerbis audiret clamari: fletu
suo furentem matrem a deo con
mouit. ut q flagellum ad ma
num non habebat. arreptis an
delis innocentem cederet. ner
prius desisteret. q̃m pene exa
nime. et ipsa lacrimis infunderet.
Qua ꝓpter tanta uita sua. ita ac
celas exhorruit. ut ulq̃m ante se
pateretur infirꝰ lumen earum.
huiꝰ coronadi arbitri. cum beatꝰ
dunstanus dyadema imponeret.
ait coram omnibz. quia per mor
tem fratris tui asperisti ad regnu.
ꝓpter audibilem dominꝰ. hereꝺ
diat dominꝰ deus. Non delebit
pcm ignominiose matris tue.
pectorum uirorum qui nituerit

consilio eius negñ. missi multo
sanguine miserorum. plurialium
et vement sup gentem anglor
mala. qualia non est passa usq
ad tempus istud. Sigibts. Anno dm. viiic. octa
storum. landoaldi. adriam. amatis.
et aliorp a Wenshouo. habame
nico transferuntur. gandauu ac
multa miraclorum gloria. vcj.

De bello othonis contra grecos
et morte eiusdem

Anno dm. octo impator apu
liam et calabriam. ytalie p
uincias adaus regm grecorum
appetentes. transferre ad impiu
romanu conatur. maxime pp
affinitatem quam p uxorem sua
theophomam cum impatore gre
corum habebat. Anno. vii. greci
infensi. q impator otho. plurias
grecorum mulieres. gducto sibi
sarracenorum auxilio impatori p
calabria bello congreditur. In
quo bello. omes romanorum copie
usq ad internicionem pene delete
sut. Impator natando nitens e
uadere a nautis ignorantibz ei
capitur. et a quodam corui qui erat
negotiator sclauus erat agnitus.
nec ppitius. p illum tedelata ad
impatricem et rodericum mete
sium epm. qui in ciuitate rosan
nei euentum prestolabantur. dif
ficiliter p sclauu et epm liberat.
Nautis quippe ad pecuniam p co
redimendo allatis. inhiantibus.
impatore assenso equo vio euasit.
Omnibz p infortunio rei publice
animo estimatis. sola impatrix
grecia letitate insultabat. eis q
ab exercitu fuit nacomis dicti cent
romani. ac p hoc cepit primatibz
cyosa haberi. Ex cronicis hoc tempe
re rex anglorum edwardus a nobica
sua ut ferunt occisus dolo. martyr
ii palmam accipere pmeruit
a domino. Otho impator et lo
thanius rep guementes super
gdam fluuiu pacificantur. da
tis sacramentis admutuem. et lo
thanius abiurat lotharingiam
sub eodem othone. Johannes pp
moritur in carcere. Circa idem
tempus: sanctus adalbtus. pdica
ta hungaria et boemia prussia in
greditur. et martirio coronatur.

Sygibertus. Anno. v. otho impa
tor tedio et angore animi deficiens
rome moritur. et de impatore sb
stituendo int primates dissentit.
Alius filio ipius othom impium
deberi retinentibz. alius odio impat
ris. a filio eius impiu transferre
volentibz. ad henricum ducem fi
lium henrici. qui frater pmi othonis. Hic henricus cpm othone
puerii fraudulose raptum. in custo
diam tenet. et primcipes de manu
henrici eripientes in regno
sublimant. et regnauit annis
xiij. vcij. De imperio othonis ter
ci et vita sancti mederici abba
tis. Ex gestis eius. Ex gestis
eius ...

Anno dm. dccc. lxxxiiij. qui
fuit primus annus othonis ter
ci sedis romita. migrat deus. nn. dccc.
xcvij. mederic. levatum est parisius corpus
sancti mederici abbis. ipo die depo
sitionis eius. scz nn. kl. septembr.
Hic edue ciuitatis pastor extus no
bilis floruit. cui pmi. annos etatis
impleuisset. mutis pentibz ad mo
nasterii eiusdem ciuitatis abnt.
et in gressus tante abstinencie
fuit. ut in ebdomada non nisi bis
edulii. quicqm caperet. q non nisi
pane ordeaceo. vel quod vilius re
perire poterat. et atque modico
fiebat. Corpus vero cilicio aspe
mo occulte tegebat. et desuper
alius fratribz mestis similis erat.
Tandem mortuo abbate successit.
ubi non honorem sed homus se

acepisse considerans. ombz sibi con
missis. Petrus pater apparere studuit
ipo tempe. quod monachus eiusdem
loci cum libidinis estu grauit. meretr-
et hoc pio patri indicasset. ille
tunicam qua induebatur ei ad indu
endum direpit. Qua indута. ilico
demon incentor ipius mali fugien
do deluctuti. magnis vocibz procla
mans. Sancte medetice. cur me
incendis preclibus tuis. castulum
quod diu possederam abstulisti.
et me mextinguibli incendio ma
cipasti. Tue sanctus dina voce cu
increpauit. et ille abscessit. et mo
nachus postmodu in tranta sedate
pmansit. ut plime peum virtutes
effcentur. Alius quoq; pdei patris
discipulus ita erat diabolici illusio
ne subactus. ut quotiesq; opi diuino
missterio debuisset. statim ut sinaxeos
ordine osueta. simenda cet. anteqm
genua flecteret. ab ecclia exiret. Qua
de causa frequent admonitus.
non tamen est correctus. Tue sc
panem accepit et benedicens eu
logias sancti tribuit. et abeo
mox inimicum excluxit. Quiz de
diuersis regnoz finibz audito. eius fama
ad eum pperarent. depeum locum
expetit. et sub statu sue desiderato
se se eclusit. ita ut quicquid cibo
rum indendum est. ignis manibz ela
borauit. fructus vero de abscessu tri
stes effecit. quadam hyemis lon
ge lateq; eum pquirit. et tande
muentum cum reducere non pos
sent. epm adiit. Quem ei ppes
tim in heremo repert. et exco
rationis vinculo eum alligans
ad hoc monasteriu pduxit. ubi mita
post modum sanitate floruit. et
multas infirmitates curauit. Tan
dem oroms cum pfectu pficisci
uoluit. in quo etiam itinere multa
peum Dni miracula fecit. Denq;
pfius venens in cellula que sub
nomine petri apli fuerat conse
cauit. ii. annis et pp. mensibz duo
bus. Ac demu vocatis discipulis
suis obitus sui diem indicauit. in
quo expletis ombz valedicens eis.
mt alba oroms ad deu migrauit. in
kl. septembris. pcm. De translacio
ne regni francorum ad hugonem
magnum.

Anno othonis. iii. ludouico
rege francorum mortuo.
francis regnu tunsferre volen
tibz. ad karolum fratrem lotharii
regis patruu. ipius ludouici. du
ille rem ad consilia differt. regnu
francorum usurpat. huius filius hu
goms parisiensis. qui habuit sororem
pmi othonis imperatoris. et regnauit
annis. xv. Flator. Guillus dicit hu
gonem duxisse uxorem filiam
edwardi regis anglorum. sororem
ethelstani regis. qui longe ante hu
tempus regnauit. tempore videli
cet henrici regis theutonicorum.
patris othonis pmi. Qui otho pmus
duxit uxorem. unam sororem eius
dem ethelstani. aliam vero ludouicu
aquitanorum principis. Terciam
que pulchrima erat duxit iste
hugo. misit q; patri pro ea munera
amplissima aromatu. et gemas
preciosas. et precipue smaragdos. Ipse
quoq; karoli magni. qui imperator
multissimis contra sarracenos exer

tum ducens: quocens in hostem
iubrauit. victor redit: seruebatur
q eadem ee que dnito lati manu in
luris inpacta. padisum mortalibz
aperuit. vexillum quoq beatissim
martiris mauricn mūtēnis pm
cipis tebee legionis: quo idem rep ta
tolus in bello hyspano gnūlibz con
sertos mmicorum cuneos durape
et fugare consueuerit. Diadema
quoq ex auro multo. et gemis pre
ciosis. quarum splendor oculos mtu
entiu reuibabat. particulam quoq
sancte crucis. cristallo meluslam. ita
ut p ipm cristallum posset discer
nolor et gnitas ligni. portiunicu
lam quoq corone spinee eodem mo
meluslam. Inceps huius legationis
fuit adulfus filius balduini comitis
flandrie. ex filia regis edwardi. ethe
lunda. sorore. ethelstani ipi ex pre.
Sigibertus. Anno othonis tcii
& karolus dux regnum francoru.
ex patna et auita successione sibi
debitum. contra hugonem nepote
suu repetit: cumq bello plurimos
urbem laudunu capit. hugo la
tolium in laudino obsidet. Et sedo
obsidionis mense obsessi plilientes
castra obsidentiu inuenerut. et ex
pluribus demptis. dux fuga euasit.
pcm. De transitu sancti dunstani
cantuariensis episcopus.
Eo anno mortuus est sanctus
dunstanus. cuius vitam de
scripsit osbnus cantuarie cantor.
nulli nostro tempore stilo secundus:
in musica omnium primus Ador-
lone osbernus. de morte eiusdem sic
scribit. Instabat inquid dies a
stensionis dominice: et pactis vi
gilijs remansit in oratione solus.
in ecclesia dunstanus. Et vidit et
ecce multa candidatorū multitu
do coronas aureas in capitibz gesta
ntiu mestimabili fulgore micantiu.
p ecclesie ianuam irrumpes
ante ipm conglobata ostitit. una
voce eum salutans hoc modo. Sal
ue dunstane m salue. ayambat tibi
quem pie desideras filius dei. qua
tinꝰ si paratus es venias: et die
hanc ad eius gaudium suscipiens.
nobiscum celebres. ad quod ille
imptitus manens: stupefactus est
qui cent. cherubin inquiut ac sera
phin simꝰ. Et respondit quid velis.
Tunc ille. Hodie dies solempnissi
mus est et imminebit michi tibi
dei plebem reficere. et hospendere
illi quomo ad hoc gaudiu possit
peuenire. ppt qđ hi et multi conuenerut.
nec debeo illos deape. et ideo hodie
uenire non possum. Qui dixerit.
Eya paratus esto. ut die sabbti pxto
sis hinc nobiscu romam venire: et
coram sanctissimo pontifice. sanctus. sc̄s.
sanctus. eternaliter amicire. annuit
ille: et illi recedit. Facto igitur eo
die. ad missam. euuangelio loquto
est ad plebem. qualit̄ nichil̄ loquti
fuerat. Et rursus ad altare: cele
brauit mīsteria. vbi autem ven
tum est ad benedictionem super
populum. iterum ab altari pdicta
turus regredit. ita ut non homem
s angelum loqui putares. Iterū
ad altare reuititur. et data benedic
tione iterum ad plm redit. tunc
stupentibz. Et mox ut ad loquendu
os aperuit: tanta claritate vultus
eius resplenduit: ut nemo in eu
intendere posset. Obitum q̄ sui
illis mstare predixit. promittens se
illis nonqm̄ defuturu. Et tuc ad
mensam dominu regressus est. eadē
die cum a mensa simpto cibo fuit
revisset. oratoriu petit. et designa
uit locum in quo se voluit sepe
liri. mox langor eum inuasit. Et cu
s̄ lecto decubuit. omnes q̄ aduen
tantes. ad sequenda xpisti vestigia
inuitabat. Sabbato iterum gra
uatus est. Et cum horam suam

expectaret. subito cum lecto in quo iacebat. usq; ad stipitem leuatus est. et timentibus obsistentibus: ad terram leuit demissus. Quo demisso dum quasi ad quiescentem qui anfugerant reuiterentur. iterum usq; ad ebes cum lecto suo raptus est ut prius. et iterum leuiter demissus. Hoc usq; ter factum est. Tunc ait ad circumstantes. nos videtis quo vocor. Si mecum vultis venire: ita via qua meessi. Deus qui me vocat: ipe dirigat corda et corpa vestra. ad suam volimtatem in pace. et responso ab omibz amen transiuit. xcs. De miraculis eiusdem post obitum.

Presbr quida mr suos nobilis. palliticus factus: ad corpus sancti delatus est. Sensit q; spiritum per totum corpus suum ducentem. et membra sua exsoldantem. Sanatus q; grande quiuum celebraturat. Exultantibz omnibz: et dimstrum laudantibz: tum mens ille ait. nunquid me inter pauperes numeratis. Et si dimstrum non eet. sanatus fuissem. Quo dicto: statim pstmo morbo correptus est. Et cum mirabilit clamaret: emisit spm. Theutonicus q; ab epo suo excoiatus fuerat pro crimine voluptatis: et arrogancie. et p. vii. annos sathane traditus. sensu pdito toto corpore tremebat. Qui tandem ad sepulcrum dimstrum ptractus: in nocte purificacois beate marie qm responsum videre miraculum inchoabatur. Demone fugiens cum multo clamore euomuit. Quedam burgo a natiuitate ceca. erat iuxta tribunam sancti ad vigilias festiuitatis sancti audirem. xij. kl. septembris. Que dum cantarentur responsoria. smt lumbi nostri pmoti et lucerne ardentes: illuminata est. Quidam puer claudus ab uno. a matre sua illuc delatus est. Qui cum sua matre orante pomum teneret. subito pomum illud rotari cepit usq; ad tumulum sancti. Quo ille perdere nolens. statim sanus post illum. cucurrit. Agebat in eodem monasterio. pueros oms in scola libenter: ante quintum diem natalis domini. non pro culpis eorum: sed ex usu tamen. rogati sui magistri. ut condonarent. illum diem. Qui noluerunt. Et oms ad virgas se expanuerunt. Ea nocte astitit in visu vim puerorum iustus dicens. Cur tantum pauidi estis o pueri: Quia nunquid dne: furor magistrum sedari nequit. Nolite timeatis aut. Ego enim sedabo. Ego sum dimstranus pater huius monasterii. hoc tibi erit signum. quia libenter uos. Vade et dic eis fratribz ecclie. ut auferant de liminе me et ab ecclia corpus filii arroldi: quem gentilem odibilis quorundam adulatio iuxta me auari terre mario sepelierunt. Quod si cito non fecerint. tota hec ecclesia igne iustum sustinebit. Jam aurora illucescebat hora pius tremenda. et magistri stabant armati corrigiis nodatis. expectantes pueros. ante se tristitutos. et ecce subito omnes magistri obdormierunt. et puros p medium transeuntes. non fuit qui tangeret. Adolescens autem detulit mandatum. cunctis dibz. Qui exemplerunt. Postea a quibusdam monachis: dimstranus a loco discedere iussus est. Si quibz enim determinetur. et cur recederet quererentur. respondit se fetorem pagane carnis et quorundam illic viuencium. in quibus fere non posse. quietes nunquid si emunt data non fierit: tota hec ciuitas et hec ecclia lucet. Non multo post: ciuitas combusta est: et tota ecclia cum suis officinis. excepto refectorio et

dormitorio cum claustris que ibi appendebant. Vbi adhuc de eodem.

Quidam archidyaconus Lidome. guerfus est in eodem monasterio. luttarii sitientissimus: et cepit religiose vita. Post annū quo monachus factus est: secretum officio fuit. Et cepit paulatim a religione tepescere. Dum maiori libertate ceteris potiretur. Tandem fugam parabat: cum quodam iuvene sibi consscio. Tamen adhuc dubius fluctuabat. de hoc quod faturus erat. Statuit autem apud se: non se discessurū a monasterio sine licentia sancti dunstani. Venit itaq; ad tumbam eius querelam faciens de illis et illis: et suam benedictionem petens ut iter sinum prosequeretur. dicens se prius futuri. quodcunq; peteret. Veniens q; post chorum inuenit ibi monachum quendam reverentissimum virtutum tenentem et ei minxum stantem et se mundis oculis intuentem. Quo viso expauit. et ab eo diuitere voluit. Qui virga opposita ait. Quo vadis: Immut ille. non esse loquendum. Ait ille. si loquor: michil ad te. dic quo vadis. Quo inquit mea interest. Ait ille. Michil est: reuitere ad sepulcrum ubi modo fuisti: et mutata voluntate mentem: Reversus ille: orauit sicut orauerat: prius. Rediens. obuium habuit quem prius: in eodem loco. Qui quo tenderet requisiuit. Cui ille. Quid hoc ad te: ait ille: inquit: q; et tu si te non correxeris: in proximo expiens. Nec ille redi iterum. et mutat mentem. mutat precem. Cumq; ille transire conaretur. potius quam redire. ille rubeta conte eum virgam. redire illum coegit. Qui rediens multum paululus. orauit sicut ante. Et rediens non inuenit illum quo prius inuenit. putans se bene orasse. Apud hostium claustri. vbi offendit. quem prius offenderat: turbato vultu contra se stantem et minitantem quo pergeret. Qui respondit. Quis es tu. qui me tanta auctoritate constringis: ait. Queris quis. Iudex. Ego sum dunstanus. possessor et archiepiscopus huius loci: amator illorum et adiutor. qui vere filii sui huius ecclie. Et tu quomodo suffragium meum queris. qui me et locum istum vis deserere. sine licentia hinc nusquam exibis. si velis nolis hinc remanebis. hinc moriens. Et quia me audire contempsisti: Ecce in pena tua. probabis q; non bene fecisti. et leuans virgam: percussit eum tertio acriter. et in terram prostrauit. et disparuit. Ille iacens illic mutus est. et portatus in infirmitorium. et cepit cotidie augmentari infirmitas nec poterat dignosci qualis esset. Ille enim reuelare volebat. Tandem postquam est suspitionem: et cepit letania pro eo dici. Cumq; diceretur. sce dunstane ora pro eo vis: rogauit se pone lectum. dicens se mo non morituru. Et accersito pore henrico. confessus est ei omnia: et q; mori non poterat. antequam h' confessus fuisset. Et accepta penitencia et benedictione a pore: reddidit spm. Capsula sancti dunstani. in qua cantare volebat. erat apud londoniā. sine vllo auri apparatu. Agatha quidam lundomensis. grauiter infirmata: credebat se nisi de mane sanandam. Cui ut putabatur mox moriture sanctus dunstanus apparuit. scisciatus vtrū vellet conualescere. Cui respondenti se maxime velle: ait. Tolle au

ufrigium quod in archa est tua-
et pone illud in capsula que est
apud West monasterium. et quale
sees. Et factum est ita. et quod mi
rabile fuit: aurifrigium illud ne
mimus nec manus est muentum:
qb capsule ornatus exigebat. pcbh.

De quibusdam eventibus illi9 temporis

Hinc Othonis tertii. bs. muda
tio aquarum frequens. ac
diuturna ultra solitum. Estas post
ca feruentissima: plibus qq; pmis
sa. Unde et fruges immorate sut.
Karolus dux montem arduum
expugnat: successionis usq; basti
ndo pcedit. Remis inde aggre
ditur. et laudunu cum multa p
da reuititur: Siccitas magna ver
nalis unde et fatio pmntiua im
pedita et fames in gens secuta
est. Niv. immia decidit: ymber
postea continuus. ut auptumnale
sectionem otiodo denegaret. sterc
amonia pluusse de celo. in asbamo.
alii etiam pisciculos paruulos. de
celo pluusse ferebant. Hinc.
bn9. Karolus dux remis. occupat
archiepm quem hugo rex pre
fecerat. quosdam primates capit.
et lauduno relegat. Hinc. dns.
Karolus dux moritur. Othonis filiq
eius succedit ei in ducatu lothia
rienau. Hinc. xv°. remis synodo
totius francie. congregata. Ar
nulfus nepos Karoli ducis que
rpe Karolus archiepm remis substi
tuerat. omniu iudicio excordinatq
damnatur: et adelgarius pbr
qui urbem prodidit. et portus
Karolo aperuit misoluubiliter ex
coleritur. Gerbertq uero substitu
tur epe. Sz quibusdam causam
ventilantibz. non potuisse defi
dari. arnulfum absq; sententia
et auctoritate pp romam. gerbto
depositus. ad othonem impatore
se tulit. Quem impator receptu
primo cum multis archiepm.
to postea constituit pm romam
num. Unde est illud eius mona
sticum. Transit ab. A. gerbto ad
E. fit pp migens. A. verbm. De
gerberto papa et primis eius
studiis. et nigromancia Guille.

Gerbtus ex gallia natus:
monachus a puero apud flo
riacum adoleuit. Demu adolescens
claustrum exiens. prexit hyspalim:
olim a romanis possessa tempe
nonen impatoris in iuis gothorum.
concessernt. Gothi autem usq; ad
tempa gregorii pp. arrianam fuerut.
Extinct tnc per leandru hyspalien
sem. epm catholici facti sunt: et
p recharedum regem fidei hymnu
gildi. quem pater nocte paschali p
confessione pro confessione fidei
misserat. leandro autem successit p
sydorus vir sanctus et doctus. Cuq
corpus nostra etate ecclesie fusum. gal
licie rex toletum trastulit. ad pon
dus auro compatum: Suntem au
qui gothos subiugauerunt: xpi
quoq; a Karolo magno pulsi. galli
am et lusitaniam. maximas
hyspanie partes amiserut. pos
sident autem usq; hodie superiores
regiones et sicut vpiam toleti:
ita xpi hyspalim qm siciliam vul
galiter dicunt caput regni habet.
diuinationibz et mentium somnibus
more gentis intenti. ad hoc dem
ens gerbertq. uitit scia ptolome
um in astrolabio. alcandri in ast
rum. mesticio. summu in fato. Ibi
diat. et cantus auiu et volatus
misterium: et tenues ex inferno
exeuntes figuras. Quadriuiu quoq;
ita ebibit: ut illas in gallias re
uocaret. iam dudum obsoletas.
Qui baculum pmq a sapiente capi
ens regulas dedit. que my nitel
liguntur a studentibus abacistis.

hospitabatur apud quendam plm: qm primo multis expensis. Demde multis promissis demeruit. hic plus vmi habebat codicem totius artis ~~confusum~~ gstium: quem nullo mo gerbertꝰ extorquere potuit a magistro. Tandem illum nocte furatꝰ est auxiliante filia phi cui qua simulia ritatem assiduitate pauerat. sub cingli positum: et cum furto aufugit. Ille sompno ex citus indicio stellarum psecutus est fugientem. Ipse autem cadꝰ stra prelin gpiens. sub ponte ligneo. qui primꝰ erat se occulte pendulꝫ int pontem et aqm. et pontem amplectens: ut nec terram nec aquam tangeret. Et ita quieren tem eluſit. Demens autem ad maie: p incantationes dyabolo arcessit: ppetuum illi pactum statuit hominiꝫ. si se ab illo qui demuo insequebat. defensatum ulr pelagius euelset. Et sic est. demens gallicam publi cas scolas professus est. habens gphos et studiorum sotios gsan tinum abbatem monasti sancti maximi. qd est iuxta aurelianis. ad quem edidit regulam de abatho edelboldum epm ut dicit vbiburgensem. qui fecit eplam ad eude gerbtum de questione dyametri super matrobiu. Habuit autem discipulos predicande indolis et nobilis prosapie: robtum filium hugonis capeth. et othonem filiu othonis imperatoris. Robertus post ea rex francie: fecit enim archiepm remensem. ubi ipe gerbtus fecit arte machanica horologium et organa ydraulica. ut mirum in modum p aque calefacte violen ciam implet lentꝰ emergens q auritatem barbaricꝰ. et p multiforatiles tractus ere fistule modulatos clamores emittit. xciv. De thesauris subterraneis quos fiu-

Gerebat ipe gerbertus fortu nas suas: fautore dyabolo: ut nichil qd semel excogitasset. imp fectum relinqueret. Thesauros olim a gentibꝫ de fossis arte nemantica inspectos: cupiditatibꝫ suis implica bat. Erat iuxta romam in campo martio statua erea. nil ferrea nisi: dextere manus indicem digitum extentum habens. et scriptum in in capite: hic pauete: Qd sup ioꝛi cui homines ita intelligendum tuti sint: ut ibi thesaurum inue nire debeant. et ideo milites eam securibꝫ lamaueruntꝫ. Gerbertꝰ au sole meridiano notans quo pro tenderetur umbra digiti: ibi pa lum fixit. Supueniente autem nocte. solo cubiculario latinam por tante comitatus. eo gendit. Ibi ter solitis artibꝫ dehiscens: latum pa tefecit ingressum. Viderunt ibi ingen tem regiam: aureos parietes. au rea lacunaria: omnia aurea. milites aureos thessalis aureis ludentes. regem aureum cum regina au rea discumbentem. apposita obso nia. astantes ministros. patinas multi ponderis et preci. in quibꝫ materia superabat opus: In meliori autem parte domus: cubiculum lapib in primis nobilis et ingens immen tenebras noctis fugabat. in contrario angulo stabat puer: tenens archum. extento nervo. et sagitta immissa est. Ingressi autem ut qs manum ad tangendum aliquid extenderet: videbantur omnes ille ymagines exilire et impetum facere imprecantorem. Quo timore pressus gerbertꝰ: nichil tetigit. Cubicularius autem pu tans in tanta preda parum fur tum latere: cultellum arripuit mirabilis operis et preci. ab ipo oꝛ omnibꝫ ymaginibꝫ. cum fremitu

exurgentibz: puer archium teneꝰ
iecit in carbunculum. et tenebras
induxit. et missi momitu gerbti
cultellum reponere acceleruisset:
graues penas ambo dedissent.
Sicqz michil lucrantes ductu latine
regressi sunt. ¶ De ceteris qui tri
bia querentes mierunt. uel a de
monibz sint illusi.

Ipse Josephus auctor est salo
monem cum patre multos
thesauros defodisse in locubus me
talico nō intra. Quorum tria
milia auri talenta ireang leuauit
de sepultro daml. ut olfidioms in
iuriam leuaret. et senobochia q
struceret. Unde patet eundem hñz
animū pplia et fortitudine clarum.
ut testatur Josephus: huiq̄ gnti
ignarū fuisse. Herodes autem qui
magis presumptione qm̄ ingenio idem
aggredi uoluit: multos ex satelli
tibz igne ex inferiori pte pdentes
amisit. Quidam quoq monachus
de barrinona natus: filius cuiusq
pauperis. Cum adhuc uñ. eet annoꝝ
uenit in ytaliam. querens pare
adultus autem: multa illis tre
mendula misscepit. Inter que
montem pforatum: ultra quem
acole dicebant. thesauros octomam
reconditos. ferebantq̄ militi pe
tisse: querendo illos p subterranea
os anfractus. hic autem adole
scens studio videndi et predandi
uñ. comites huit. qui secum pge
rent: portantes ingens glomus
fili. sequentes uiginti dedali:
qui theseum de labirinto p filū
edidit. Igitur papillum in mijssu
fixerut principio fili et cum ligato.
accensis q̄z latinis p̄cesserut. et p
unum q̄ q̄z miliarium papillum
fixerut. Reptiliones aute
de cauernis egredientes: oculos
eorum et hora infestabant. Semi
ta erat arcta: aleua precipicium
et subter labens fluuiꝰ. uiderut
tñ mittere plenū cadaueribus. eoꝝ
qui thesauros ibi querendo perierut.
Tandem ad egressum ulteriorem
peruenientes. uiderut stagnum
placidum: et pontem ereum. Et
ultra pontem videbantur mire
magnitudinis equi aurei cum
sessoribz aureis: et cetera que de
gerberto dicta sunt. Unus ex eis
dum pontem transire parat. a pon
tis pede depresso. alter elenā
tus pdupit ulsticum ereum.
cum ereo malleo. Quo ille undas
verberans. ita obnubilauit aerem:
ut diem celum q̄ subtexer. Retrac
to pede. pax fuit. Temptatum
est idem ceptibz. Idem q̄z exoptum:
desperantes. solo uisu libabant au
reum. Tunc p̄ bestiaria glomeris
egressi. paterum argenteam rep
perit. qm̄ mē se ptiti sunt. Posito
die collato consilio: magnem que
dam adierut qui dicebatur no
men domini ineffabile scire. que
multo precio redemptum. Jeiunii
et confessum duxerut secum:
Qui duxit prius illos ad fonte
de quo hausta aqua in fiala ar
gentea. tacens litteris figuri
bat. donec illi oculis intellexe
rut. qd fari nequibant. Tunc
ad montem fiducialiter accessit.
Et exitum ulteriorem. puto a
demonibz obscuratum inuenerut.
Inuidentibz scilicet nomi dñi.
cuius tanta uirtus esse dicitur:
ut nulla ei magia nulla ma
thesis obsistere possit. Auctor.
Quomodo ergo obstiterunt ac
rie demones. ut exitum prius
eis patefactū claudent. Unde ma
gis credibile est. non nomen
domini sed nomen demonis ab
eodem magno in aqua scriptū:
sicut legitur de zambri magno
et iudeo in actibz beati siluestri

pape. qui platione illius nomis. qb nomen dm dicebat mesubile ee et se illud tali modo didicisse: tau rum ferotem interfecerat. vnde p fatus guillis. in cartilagine sua subiugit. studiens hoc quidz iudeo mgromanticus. aut ad adolescente. qui hoc totum fecerat fatitari: videbis quantum possit ars mea. Qui incultat montem intrans. non multo post regressus est. mlta afferens ad iudicium sui tristis. q; ille ultra montem notauerat. Inter que et puluem locupletiss mu. qb quicquid contingeret in auru uertebat. non qb ita q; uo esset. sz qua ita bibere tur. q; adusz aqua diluere tur. Nichil em qb per mgromanciam fit. potest m aqua falle intuentem. Quod qb ea qbauimus. fertur quoq; beato gerbertus fudisse sibi caput statue certa inspectione siderum: Cum videlicet oib planete exordia essus sui mediarentur. ci. De ymagine a qua gerbertus responsum accepit mortis sue.

Dicto ymagmarii qui yma gines faciut. quab in pos sessionem presidentiu spuu mit titit. ut ab eis de rebz dubiis mittunt docentur. hm vere sut ydolatre: ut gerberto iste: et socrates qui familiari demone utebatur. Statua vero q; fit ab horoscopis ut facilius decipiat precipit se in loco mudo suari. et solum den qz aliquid queritur. precibz et muneribz inuocari. fertur qb caput statue qb horoscopi fingut sibi. non mst metrotimum loquitur. Sz verum nil affirmatiue uel ne gatiue pnunciat. verbigra. Dicebat gerberto. Ego apostolicus. respon debat caput. Etiam moriar ante qm missam cantem in ihrlm. Non. Quo illum ambiguo deceptum se rimur. ut nichil excogitaret pe nitencie: blandiens sibi de longo tempore vite. Est autem ecclia rome dicta ihrlm. id est visio pa cis. qz quicuq; illuc confugerit. cuulsetumq; crimins reus. subsi dium inuenit. hanc eandem se rimur fuisse asilum romuli. Ibi cantat missam pp tribus diebz in anno: quibz intitulatur statio. ad sanctam ihrlm. Cum ergo vno illorum dictum gerbertus ad missam se parauet: mualitu dinis inconmodo ictus ingemuit. qua crescente decubuit. Consilia statua deceptionem et mortem suam cognouit. aduocatis. Igne curbmalibz qui fatinoza sua coza eis deplorauit. Quibz stupentibz et nichil referre valentibz insam ans ille minutatim se dilamari et membratim sozas proici iussit. Habebat siquidem membro zum officium qui eorum que sunt hominum. Nonquam em animus meus illicid amauit sa cramentum imo sacrilegium. ciij. De sancto odilone clunacesi et bonis eius inclis.

ciij. De sancto odilone clunacensi et bonis eius inclis.

Imo othonis. v. in burgu dia odilo. ex clerico berna censi monachus professus clunia. fit abbas post multum pe annos. libz mito religionis fer uore spectabilis. Petrus damasci. Hugo clunacensis abbas hoc in libris inuenit. ut vitam beati o dilonis predecessoris sui succincte pstringeret: et inde utiliora pz breui compendio deflorateret. Cui ego compulsus impio non liben ti neutiquam intrepidus. eloqui sed mere veritati deinute temptabo. Ipsa quippe per se sanctorum vita fideliter enarrata

sic rutilare: ut splendorem accurati
simonis ad illustranda corda fidelium
non requirat. Hoc accedit, qd rusticl
tas simonis meulti suspicione con
sueuit purgare mendacii. Nam q
uix sufficit. ut climatum saltem
depmat eloquiu: quomo nouit fabri
care figmentum: Hoc itaq; sanctus
alme eo equestri grene ornendus.
Dum adhuc missas cel. tanto re
pente omnium fere membrorum
langwore constrictus est. ut mee
dendi q̃ppius facultatem amitteret.
Accidit autem ut mutuo ante Janua
cuiusdam basilice dei genitricis ei
relinqueret. et ipsa sius intenta
oppenois. per diuersa procul abiret.
Quer q̃ sine custode se relictum
aspiciens: diutino quoda pauoz
mistmatu cohibere cepit. si ba
culus cere quolibet missu posset at
tingere. Itaq; manibz et pedibz
repens: nitit illuc pruenit. paulati
q̃ progressus intrauit. Jamq; spe
concepta ualenciot pallam alta
tis arripuit: et sic erigere se quib
conatibus poterat cepit. Tandem
diuina uirtutis auxilium sensit.
et omi langore deposito fluctus m
columis. ad referendas deo gratias
intuentium animos prouocauit.
Dum autem adolesceret prius
apud sanctum martyrem iulia
nu factus est clericus: deinde
sub beato maiolo cluniac. mo
nachus. Vbi dum quietius ac sim
plex humiliter in sancta conu
satione psisteret. et in ipso ex
ordio quedam pfectionis norma
eluceret: diu eiusdem. inf. annis:
beatus maiolus in domino rege
uit: & ipm prius beatum. s. odi
lonem. concurrentibus in eum
cunctis omnium fratrum: in pasto
rali cura sibi substituit.
Huius cor tam indeficiens fla
ma diuini amoris exco[n]uit: ꝺ ꝺ
eum ab offerendis cotidie salu
taribus hostis. tot cuiusdam. tot
intruentium negotiorum sollici
tudo cohibere non potuit. Di
cum in lecto mortis decumberet:
adraldo discipulo suo precepit.
ut ex calculatis abbatis suppu
tatione colligeret. que posset es
sima missarum quas celebrauit
per spatium. xl. annor quibus
monasterii rexit. In erogandis
elemosinis ita largus erat. ut nō
nulli dum eum omnia dispergente
aspicerent. non dispensatorem
sed prodigum iudicarent. Tempore fa
mis. exhaustis iam in pauperum
usus omnibus. et plurima sacris vasa
confregit. insignia ecclesie ornamen
ta distraxit. Corone quoq; sibi im
pator henricus ob sui memoria
destinauit: non pepercit. Corpus
suum non modo diuis attenuare
ieiuniis. et asperrimis edomare cili
cijs consueuit: sed et quibusdam
ferreis nexibus coartabat. In per
piendis autem ita se moderabatur
cibulis: ut apposita que sitim contingeret
ac naturali dum tuxat necessi
tati dispensatiue subsermens. et
tantatem simplicitatis effugeret: et
sobrietatis continentiam reduceret.
Emulgendis porro iudicijs ac mo
dis penitencie prefigendis. tam pij
cius: et tanta merentibus humani
tate gratiens. ut neq; quicq̃m dissi
tum patris meruit: sed pocius ma
terna exhiberet affectio. Unde se repre
hensibus: huiusmodi uibis solebat
elegantes alludere: Etiam inquit si
dampnandus sim: malo tamen de
misericordia q̃m de iuditia illi crude
litate dampnari: Inter ceteros ante
sanctos: circa beatam dei genitricem
ardentissima deuotione flammabat.
flagrabat. Cui. De miraculis di
uinitus per eum ostensis. di
uinitus per eum ostensis....

Dñs qui clarus erat in pbitate moz: claruit etiam in ostensione signorum: Cum esset in quadam uilla sui villa que bersomacum dicitur. puerum quendā forma venustum. et a natiuitate secum intuens. eiq; pie compatiens. eum ad se vocauit. signum ei salutifere crucis depinxit: et ofestim diffugit quem natum negauat. puer accepit. Aliquando mane pueris cum cęteris fratribus a mensa surgentibz abbas sanctus pugillum tinere latenter impleuit: et apposito pane discubuit. Cumq; puerem tanquam pane manducaret. minuit frater. ut eam sibi aquam deferret. Quo facto. aqua labris adhibetur: austeritas uini sentitur. reprimit ergo manum: abigit pocli. et ministro imperat: ut aquam sibi afferat. ad quod minister obstupuit. et uinum se de mensa afferre qui aquam se primauat. admiratus expauit. Iterat dum aqua potanda repetit: uinum rursus in poculo reperitur. Jam itaq; dicit sanctus qđ deum sibi misericorditer indulgere oppetit. cum fratrum actione prepere no recusauit. Preterea cum esset in urbe treuerensi. quidam velamen mense eius furtiue subripuit: qđ in foro venale exposuit. Sed sic ei dispositio celestis obstitit: qđ sic distrahi preda non potuit. Tertio qđ subdubitat: inter mundanas merces exposuit. Sed cum emptoribz de precio quenire non ualuit. Intra steleris actorem ultio diuina corripuit. et manus que sacrile gium perpetrauerant ac pedes aufugientem arrestatiens. intollerabili dolore constrinxit. adeo itaq; langore conpulsus. ad ecclesiam beati marioli manibz alienis adducitur. et mantile sublatum ad omissi reatus iudicii coram cunctis appenditur. et dei clementia ab omni populo. qui huius fame rumore conflluerant imploratur. Sicq; beati marioli meritis et fratris sibi subuenitum precibz meliorum factus. uelamen reddidit alienum. et recepit se integrum. Probauit ergo quo primo dignus est. qui beatum odilonem offenderet. Idem dicit sanctus alium quia causa dictabat. tremuit festinanter transire cupiebat. Et intumescentibz aquis: etiam nauigium deerat. Gotmus ergo confixus in domino. omnium famulus in nomine ihesu christi se se prędere per alueum flumminis imperat. Quo peracto dicit sanctus cum omni comitatu turba subsequitur. et sic omnes in ulteriorem aluei cepidinem absq; ullo offendiculo transponuntur. Qđ dum non nulli qui aderant minuentur. Aliud simili precedentium. repetit attemptare meatum. Et mox ut adesse sunt extremos citeriorib reppe fluctus attingere. misi equos sub celeritate repressissent. profluentis aque mersi uoragine. Quo dubio nauigium perisse. Dum autem ex his qui aderant. ut minus sim: ilium obstupuit. hominem dei ut apud se hospitari dignaretur. humiliter rogauit. Quo facto. in tempestate noctis silentio uento uehementer irruit. et luternam que in dormientium cubiculo dependebat extinxit. Qđ cernes cubicularius ait. Deus omnipotens qui lumen es uerum. pro amore serui tui odilonis. ab hac domo tenebras remoue. eamq; tue gratie luce perfunde. Confestim qđ coruscę lucis splendor emicuit. et totam eam domum supni splendoris claritas illustrauit. Hęc agebat odilo tunc so pore depressus: quid putas mu-

apud dnm poteſt. ſertnc corrup
tione ſolutus. cnm. Adhuc de
eodem.

Idem ſanctus dum admona
ſterium ſancti martyris mar
celli feſtinaret. bent ad flumen
gd fluctibz cmundantibz mhorrue
rat. Conſiſtus mdomino. prmittit
qui uada pertemptaret direpti
et ipe mox cum comitibus ſuis
ſubſequens. illeſus ptranſiuit.
Illud qz mirabile fuit. q cum
ceteris aqua ptingeret uſqz
ad femora: uiro dei nec cestigia
quid pedis aquarum eſt mmu
datione pfusa. Idem apud
monaſterium beati martyris qd
ad publicam ſtratam dicitur ho
ſpicio receptus. cum ad eum ex
more multi monachorum con
fluerentur. queſiuit utrum ali
quid cet unde refica fres balet.
Reſponſum eſt ei q ceterorum quid
alimentorum qntitas cet. priſtiu
autem pene nichil. qd ad tan
tam hominu multitudinem per
ueniret. At ille mnomine illius
qui dr. hom ex pane modico et
piſce gemino pauit: apponi uſ
fit. Eſca uero mmanibz emede
tium creuit: adeo ut ſaciatis
omnibz plima ſupereſſent de fr
ſtibz. huic ſimile eſt. q cum ro
me cet et mmonte aucentino
apud monaſterium dei genitri
cis hoſpitium haberet: contri
git ut tale uinu deeſſet. quod
ei ſaporis habilitate ministraret.
Allatum qd alio uino plenum
baſculum moditum. ante ſe po
ſuit: ſibiqz et abbati qui uicta
se diſtimbebat expendit. Cumqz
iam a menſa ſurgendum refec
tio ppleta dictaret: blande ſub
ridens. non mquid fratres mel
plene circa uos officiu caritа
tis exhibui: qui uinum quod
michi ſapuit uobiſcum parti
cipare neglexi. Arripiens ergo
ciatu: infundit merum. et ſm
gulis ſingulum dedit. Cres mi
ra. Cum ſres eent. fere qn. et
eis bibentibus potus copia nō
deſerit. et eorum ppleto muo
mil omino ſteriſſuit. Unum aute
reddiret ad patria: quibam urbē
tauromenſem urbem. minimum
febris patiebat ardorem. hic
furtiue p ministros aquam
qua uir dei manus abluebat.
accepit. fideliter bibit. et ſic
abſqz mora prorſus qualuit.
Jamqz iouem montis precipita p
ſtendens. obuios habuit pauperes:
prelaſſitudine difficilis uie uie ſpo
tum eſtuanti deſiderio flagitantes.
Quos ntaqz pater ſui negligens:
et alios mnecceſſitate ppatiens. uſ
ſit ut quicquid unu habueretur m
baſculis ſuis: abſqz ulla reſinuatoris
mduſtria ut pocius diffidencia: dare
tur egenis. Paulo poſt nature nec
ceſſitate cogente: cum omb diſcube
rent utribum aperent: ecce aures
qui ſtudio pie ppaſſionis fuerunt
exhauſti. uino deo. ſi debitu dep ſol
uente repuitur repleti. ſedatur
enim deo: qui miſeretur pauperi.
Imperator hemiteus ad menſam diſ
cumbens: uaſculum holouitreum
preciosum alexandrinum operis arte
compoſitum cum pigmitis triſ ſi
bi allatum. ſancto uiro miſit. exe
mium: Doctro ſicut huane curio
ſitatis mos eſt: ceperut monachi
bus ſub admiracoms mtuitu con
trectare. et de manu in manu
ſollert mſpiciendo trāſponē. Cum
ecce de manibz manute ſe tenencia
labitur: et continuo ſtrangitur. qd
uir ſanctus graviter ferens. ne
miniſtri qui baſculum reliquerunt
indignationem augriſti ſuſtinet
metuens. mox cum flatibz cerlicz

mtmnt: et hñ qui a culpa mmunes
emnt tue regis mauruit: diuma
clemenciam mplorat. Deinde fiac
tum uas sibi offerri iubet. manibus gtractat. octis undiq; subtilr
gspiat. et ecce nulla prorsus in
eo structure vestigia deprehendit.
tue sinutres cmm austritate redar
guit. curuas gquereretur effinctu:
qđ omnio pmanbat illibatum. Qui
de tam euidenti miraculo stupefa:
corripientis austeritatem libenter
accipiuit: et deo gras retulit. ꝯb.

Qualiter idem pater memoriam defunctorum instituit: et benedictum papam a supplicio liberauit

Quidam religiosus retulit
a urbis dñm mare trasiret
cumq; cum aliis multis horror
mpelleret: applicuerut ad insulam
qmdam uel rupem. ubi sanctus
quidam manebat meliusq;. Illic
q̃ aliqñdiu tristitiam maris
expectans. dum cum illo meliuso
frequenter haberet colloquiu: re
quisitus patriam. aquitam cmm
se ee respondit. requisitus mstipe
berum cenobium quod clumiacum
dicitur. et odilonem eius abbem nos
set: optime se nosse ꝓbuit. Quo
stupefacto. cur hoc ab eo dei seruus
inquireret. subt inquit uirtus nob
loca. ex quibz gtuissima flamarum
euomitur incendia. inquibz etiã
locis anime diuersa liuit pro me
ritorum qualitate tormenta. sđ q̃
semper euagãda supplicia sint
mmutabiles demones deputati. qui
intollerabiles ~~demones deputati~~ eor
penas cotidie renouant. et eos ad
reddituma supplicia mdesinanter
ozant instauramt. quos tamen ego
frequenter audiui querulis lamen
tacõnibz eulantes. qđ oracionibz
et elemosinis quorumdam. frequen
ex eozo manibz eripentur animę
damnatorũ. Inter cetera quoq; ꝑ
maximam de climiaco tetri et eorp
abbate querimoniam fecerut. quia
qñ sepe per eos. siu uiris mma
culos perdiu. Qmobrem te per
dei nomen obtestor: ut sanctis fribz
illis. hec que tibi dici fideliter re
seras. ex nostra quoq; ꝑte demucies.
ut ozombz et elemosinis magis ac
magis insistant: presertim huiꝰ
intencõnis mtuitu. ut de manibz
demonũ eos qui ab illis cruciant
educant. Ille g̃ regressus in patria
cum hñ abbi odilone et fratribz retu
lisset. idem pater odilo per omnia
monasteria sua generale decretu
gstituit. ut sicut die primo nouẽ
bris omnium sanctorum solempnitas
agitur. ita sequenti die in psalmis
et elemosinis et precipue in missaꝝ
solempnis. omnium in xpristo qꝺ
cessarum memoria celebretur. Be
nedictus papa dum uiueret. hui
sanctum uirum affectuose dilexit.
et apostolorum limina frequentauit.
necessarios sumptus sepe ministra
uit. Qui cum decessisset. Johñ por
tuensi episcopo et aliis duobus ꝑ
spem nocturne uisionis apparuit:
eiq; quia penalibz in tenebris con
stitutus esset indicauit. hñ instãp
adueris: qr beati odilonis mitis ei
supna censura libenter decreuit
atoementis. Porro idem Johes
epc papiam uenit. et p. monachos
cenobii beati maioli omnem sancto
uiro odilonis seriem uisionis exponit.
Qui mox psalmodias et oracões
ab omnibus in monasterio eius
fieri. elemosinas largiri. et
sacrificium deo misterii salutaris
offerri pro illo precepit. per
omnia quoq; monasteria sui regi
minis. eiusdem sanctionis edictum ma
dauit. Cumq; fratres instantissima
deuocõne hoc facerent. eleberto
monachus qui hñ obedientiae fu

gebatur officio. sic ut mores aleret. et eis ministraret ncia: per sopo
rem vidit quendam pulcru ac se
renum aspectu magno candidator
agmine constipatum migredi clau
strum. qui ampli ubi pater odilo.
cum fratribz residebat intrauit: et
ad eius genua caput humiliter flexit:
eigz gratias egit: cumqz frater alle.
elitbertus inquireret. qsna ille eet.
responsum est illi vpm ee benedictum
papam. qui iduro dno dei gratias a
geret: quia vpis eius sanctorumqz
fratrum precibus et tartareum cru
ciatum euasisset: et cum beatis ci
ubz quieturis super me vrim in
gressi meruisset. cbi. De transitu
eiusdem abbatis sancti

Uir itaqz sanctus odilo dispen
sationis gemine moderator
insignis. et in spuali studio totam
diuinis obtutibus fulsit: et in ter
renis laboris industria non media
criter claruit. cum vero iam extre
mum tempus ageret: qumquie
nium fere grauissimo labore cru
ciatus est. Cumqz monasteria sua
virtutum admonitionis causa visi
tare cepisset: sluminiac deuenit. ibi
qz circa festum dominice circumcisionis
se e seculo migraturu predixit. quor
to cum iam in agonis angustia co
stitutus esset. diabolum a sture aspe
xit: cumqz per nomen tremendi
iudicij ut abscederet. tribuliter mo
nuit. Anno gr incarnationis dnice.
xl. dom. etatis etiam sue. lxxxvm.
ordinationis vero. lxj. nocte que ad
circumcisionis dni sollempnia precede
bant. eucharistiam percepit: sic qz
beatum deo spm reddidit. eadem
nocte frater quid simplex et inno
cens gregorius. exequiarum funebriu
lassitudine pregrauatus. in eadem
cella in qua sanctus obierat propi
stratum cecidit: et dormire tempta
uit. Et nec dum plene dormiens.
beatum odilonem sibi astantem vi
dit. Qui requisitus ab eo quid ageret:
bene se hre et in presentia xpisti
esse respondit. Et cum ipa hora obiit
sui: figurum quidam truculentum ac ti
bilem ac trime sue visionis horrore
meutere temptantem se vidisse:
q xpisti confortante virtute nulla
se potuit infestatione nocere. Qui
ma quoqz pl. succedente: sancte
memorie: amalfitanus archiepc
potens in litris et vita laudabilis
rome ostitutus obdormiuit in dno:
Cuius aduen cum in ecclesia elatus
fuisset: albero quidam honestus clericus.
in anulo eiusdem ecclesie lassa
membra sopori dedit. Tu vir sanctus
ei apparuit. Qui requisitus ab eo
quando illuc et cur aduenisset.
ait. Ad tum olim amici nostri dni
laurentii pontificis exequias bene
quibz expletis. ante qm te viderem
recedere nolui. Hoc dicto species
loquentis euanuit: sed eius quoqz
tumulum: adhuc rutilant noua
signa virtutum. Actor. Idem sci
abbas. s. odilo. monet quosda fe
stinos qui a monachis ordinis sui
frequentant. eleganter exposuit.
cbi. De ceteris viris illustribus
eiusdem temporis. Sigibertus.

Horebant et hoc tempore in
scientia litterarum in lotha
ringia: higerus abbas lobbiensis.
adelbaldus epc vltiectensis. In fra
cia fulbertus epc carnotensis. abbo
abbas floriacensis. qui sixp calculli
victorem omittat est. Hugone re
ge francorum mortuo: robertus
filius eius regnat annis. xxxvm.
Iste rex robertus: fuit
in ecclesiasticis cantibz non medio
criter doctus. Hymnq per pulcher
rimam sequenciam fecit. Sancti
spiritus assit nobis gratia. Et re
sponsoriu istud. Quida dicit. Ac
tor. Sed et hic alia fertur fecisse

Cripe me

Eripe me de inimicis deus meus: et ab insurgentibz in me libera me. Et cum quadam die ecc̄ rome in bibliā apl̄orum petri et pauli: obtulit sedulam q̄ndam super altare. Putantibz omnibz illum magnum aliquid obtulisse. reperiunt illum nichil aliud sup altare posuisse. nisi sedulam in qua scriptum erat. respondi. Quod cum audisset suo. Cornelius centurio. dd. ppe rep. cum cantu suo composuerunt. Anno othonis. viiio Heribertus ordinatus colomensium epc̄. multa sanctitate claruit. Claruit etiam hō tempore mr gallos auffridus. Qui cum fuisset comes beatus princeps non min⁹ iusticia q̄m potencia strenuus famosus. depositis militie: et cingulo contentus in clericum: eo quietus est. ut ordinaretur epc̄ ultrajectensis ecclesie. Anno. viiio. Johannes romane ecclesie. cxlim⁹. presidet. cui postq̄m pontificibus de quo iam dictum est. qui et siluester. cxlm⁹ qui et ipe inter claros scia litturum egregie claruit. Quidam transito siluestro iusto: agnitum ppīn hoc in loco ponit. Qđ non ociose factum ee dicitur. quia siluest⁹ non p hostium timuisse credit. quippe qui a quibusdam etiam in tinancie arguitur. De morte quoq; eius non recte tractatur: a diabolo enim percussus obisse dr. Q̄m rem nos in medio relinquim⁹: a nullo enim paparum auditur evelusse. Anno othonis. viiio. videlicet ibm agilulfi mo stem q̄putacionem dyonisii: multa prodigia visa sunt. Terre motus factus est p maximū. Cometes apparuit. viiio. kl. ianuarii. Circa horam nonam aperto celo quasi facula ardens cum longo tractu fulgoris mirar illabitur terris: et cum tanto splendore. ut non modo qui in agris erant sed in tectis. etiam subito lume ferueret. Qua celi scissura sensit euanescere. mirum visa est figura quasi pentis. aspite quid tresente: cum ceruleis pedibz. cxim. De quadam ystoria othonis et morte eiusdem.

Anno. viiio. otho imperator rome presentem petrum bello aggreditur. Victus tresens. et ex fuga retractus capitur. illicq; iussu abscisso imposito circuducitur. et paulatim membris truncatus: adulimum ante urbem suspenditur. Anno. viio. otho imperator regens rome. dum et romanis so remissius agit: tumultus quales iuxta regm et ecclie ad antiquum statum reformaret. romani p hoc ad stemptum eius adducti sibi to contra eum insurgunt: et aliquot militum eius peremptis. eum in palatio obsident. unde p industriam henrici ducis bauarie et hugonis marchionis ytalie simulato pacto viri extinctus: roma discedit. cum siluestro pp̄. Et quia uxor tresentis. imperatorem spe regnandi ad amorem sui pellexerat. dolens p eo eius discessu. uenenum misit ei. Quo ille consumptus: mitremeandum in ytalia moritur. ossa ultra alpes. corpus imperatoris defuncti cum insignibz imperii ad galliam referentes. crebris ytalorum incursibz lacessiti. armis sibi uiam patent. Et cum iam tres in cuto esse putaretur: unus bauarie henricus mutilato libito colomensis archiepo a cuo ore omnes pendebat insignia regni ab eo violenter extortis. quasi iure hereditario sibi competencia. Erat quippe filius henrici ducis: qui fuit gentrix de henrico fratre primo othonis imperatoris.

Hic continuenda. p. 8. libri 2

Tertius quintus liber ymnet historiam. tm⁹ amorum p successiones. im⁹ imperatorum. s. henrici secundi. conradi secundi. henrici tertii henrici quarti. et inter h narrationes quasdam petri damiani. et flores quoq; non mullos. anselmi

cantuariensis. ac childeberti reg
manensis. hi autem capitula. cxlv.
i Pomo de mpio henrici secundi.
et bonis mchis sancti elfegi. ii
ii De discipulo eius qui furtim edebat
ademombz rapto.
iii Qualiter idem sanctus fuerus est.
Wintonien epc.
iiii Qualiter archiepc suis patien
tem se et liberalem exhibuit.
v De constancia eius. m psecutone
danorum et anglorum.
vi Qualiter ammauit pp ad pari
etalam. et de fervoritate hostiu.
vii Qualiter pro grege se opposuit.
et m hostes etiam liberalis fuit.
viii De martyrio eiusdem.
ix De quibusdam mridentibus al
ius temporis.
x De ultione dei sup chorcas: m
cymiterio.
xi De ceteris eiectibz illis tpribz.
xii De liberto colonensi et alio pbra
qui m eadem pfuit ecia.
xiii De religioso duce northmanie
richardo
xiiii De mpio conradi secundi et
suis illustribz illius temporis
xv De civitate rege anglie et fil
berto arnotensi
xvi De concilio triburicensi et quib
dam statutis epalibz
xvii De ceteris eventibz sub mperio
conradi et de morte eius.
xviii De mpio henrici terti et act
bus eius.
xix Adhuc de eodem
xx De sancto edwardo rege anglie:
et eius pbria.
xxi De benedicto papa nnore
et maiore.
xxii De gregorio papa huius nois:
bs. et actibz eius.
xxiii Responsio eius ad cardinales
tpm quasi omicidam arguentes.
xxiiii Rationabilis eius defensio ad
eosdem.
xxv Responsio ad obiecta
xxvi De muliere malefica a demo
nibus rapta.
xxvii De ceteris eventibz illius tem
poris.
xxviii De sancto theobaldo heremita.
xxix De iuvene qui statuta venerib a
mulo desponsauit.
xxx De berengario hereco et eius pma
xxxi De corpibz sanctorum anglie m
corruptis et de sancto rene martyre.
xxxii De regibz martyribz oswaldo
et edmundo et de sancta etheldrida
xxxiii De quibusdam aliis virginibz
sacris m anglia.
xxxiiii De ceteris sanctis illius tpribz.
xxxv De mcio mpis henrici qrti.
xxxvi De lanfranco cantuar et bonis
eius mchis.
De gestis eiusdem post archiepisco
patum suscepti.
xxxvii De muliere gemella et qu
busdam aliis.
xxxviii De guillo comite northmanie:
et eius origine.
xxxix De duobz archiepis rothoma
gensibz malgio et mauriselo.
xl. Qualr prefatus guillus anglie
regnum acquisiuit.
xli De quibusdam mcidentibz al
ius temporis.
xlii De quibusdam miraculis sci
dunstani cantuar
xliii De hyldebrando archidiacono qui
fuit pp gregorius.
xliiii De synodo eius m qua symo
machos damnauit.
xlv De sancto stephano grandmo
tensis ordinis institutore.
xlvi De austeritate vite eiusdem.
xlvii De miraculis eiusdem
xlviii De translatione corporis eius:
et miraculis sequentibz.
l. De discordia mr imperatorem
h. et pp hildr.
li. Apologia petri damiani sup

epatu dmisso.
lvi Narrationes eiusdem de quibꝫdā
casibꝫ mirabilibus.
lvii Adhuc de eodem.
lviii Iterum de eodem.
lix De eodem.
lx Item de eodem
lxi Item de eodem
lxii Iterum de eodem
lxiii Iterum de eodem
lxiv Iterum de eodem
lxv Adhuc de eodem
lxvi Iterū de eodem
lxvii Adhuc de eodem
lxviii De ceteris gestis eiusdem tpis.
lxix De constructione ecclesie alde
burgensis et eius miraculis
lxx De anselmo cantuar. et bonis
eius moris
lxxi De miraculis eiusdem
lxxii Adhuc de eodem
lxxiii Qualiꝫ abbatem quendam de ex
ceptionis austeritate redarguit.
lxxiv De promotione eius in archi
epm et scriptis eiusdem
lxxv Exhortatio eius ad secretum
contemplationis.
lxxvi Inquisitio diuine potentie
nie et iustitie
lxxvii Inquisitio veritatis eternita
tis bonitatis.
lxxviii Inquisitio summi boni in quo
sunt omnia bona
lxxix Inquisitio plene gaudii: et de
illo bono habit.
lxxx Deploratio miserie primi et
future.
lxxxi Invocatio filii dei cum memo
ratio passionis eius
lxxxii Invocatio matris virginis si
mul et filii.
lxxxiii Iterum Invocatio breuiꝫ.
lxxxiv Solamen Appetitus lapsus: et pe
ne future.
lxxxv De quibusdam incidentibus
sub imperio henrici.
lxxxvi De translatione sancti micho
lay et eius miraculis.
lxxxvii De ceteris eventibꝫ illius te
poris.
lxxxviii De guillermo pestilente re
ge anglie
lxxxix De actibꝫ eius nequissimis.
xc De pestilentia que temporibꝫ
eius accidit
xci De stilcone comite andegaue
si.
xcii De clico cui deus filius damp
natus appuit
xciii De muliere laudimensi que
ab igne euasit.
xciiii De consilio clarmontensi: et
statutis eius
xcv De immundis qui ad hemi
sphas: qui in occidente cruce signatis.
xcvi De ceteris eventibꝫ illius tem
poris
xcvii De monachis molismensibꝫ qui
ad hemi cistrienti migrauerunt
xcviii De constructione abbatie et mi
tio ordinis.
xcix De sancta itinere transmari
ni: et signis precedentibꝫ
c De itinere transmarino et
primo congressu comitꝫ thurcho.
ci De transitu exercitus dei per
loca grecie
cii Qualiter antiochia capta e
a xpianis: et post a thurchis
obsessa
ciii De mutatione lancee salua
toris.
civ De fuga thurchorum et descrip
tione urbis antiochie.
cv Qualiter capta est Jhrlm a
xpistianis
cvi De descriptione eiusdem ur
bis: et godefrido illic in regem
electo.
cvii De initio primi regis guillel.
et signis precedentibꝫ
cviii De baldwino ierosolimorum
rege
cix De clerico per quendam visi

onem ad ordinem cisterciensem con
uersō

xlvi De clade fuldensi: et wstano
epo. wigornensi

xlvii De hyldeberto epo cenomanesi
et scriptis eius.

xlviii Versus eiusdem de exilio suo.

xlix De miseria aime degentis in
corpore.

l Dicta eiusdem de .vii. artibz a
me.

li De vita corporis et eius appe
titu nil tedio

lii De misterio hostie sacre.

liii De confessione sancte trinita
tis.

liiii Ex eiusdem ad xpm dominū

lv De quibusdam prodigiis et mor
te henrici impatoris

lvi De moribz eiusdem et addisa
tio eius a iuribz denotato

lvii De gustione petri alfunsi quo
dam iudei et editione libelli su

lviii De errore iudeorum contra legis
intellectum

lix De errore xpor contra dei na
turā simplicem.

lx Iterum de erroribz eorum. et de
uinitatis infirmitatem

lxi De hoc quod fingunt deum
ul infirmū iacuisse: et cotidie flente
eccle pro xpor̄m captiuitate

lxii Suggillatio eorundē super pre
fato errore.

lxiii Q corpalia de deo dicuntur
in scriptura non oportet hoc propriste.

lxiiii Rationes de deo fisice.

lxv De creatione mundi principal
la seu dierum.

lxvi De formatione.

lxvii De quibusdam fabulis libri thal
mut.

lxviii De quibusdam aliis fabulis
eiusdem.

lxix Postremum de ceteris eusdē fabu
lis.

lxx Quod causa sceleris captiui
tatis non fuit eadē que priorib.

lxxi Et ultima fuit ffinor et dili
tiumor q̄m prior.

lxxii De portantis q̄ ultima captiui
tatem precessit et de tollania
dei erga iudeos.

lxxiii Quibz testimoniis probari pos
set quod eius causa passio xpi
fuerit.

lxxiiii Et iudei male intelligut ar
ticulum de resurrectione mortu
orum.

lxxv Expositio super hoc in profecia
ezechielis.

lxxvi Improbatio prefati erroris eor.

lxxvii Adhuc de eodem.

lxxviii De narratione cultus iudeor.

lxxix Expositio legis sanctorum.

lxxx. De primo obstinatorum et pe
na impiorum secm machome
tum.

lxxxi De scriptis vite machometi.

lxxxii Q non fuit approbatus verus q̄
falsus.

lxxxiii Disputatio contra legem eius.

lxxxiiii Adhuc de eodem et de fallacia
eiusdem.

Tempa henri [M] ri Scamdi.

J. De mperio hemici secundi et bo
mis mciis sancti elpheği

Henricus ig
diuo gsiliatis
sibi ammis
quozumdam
pncipum
regm. bngi
tur m regem
a Wilegiso ma
guntino archiepo et mpauit anno
vvm. Cepit autem mperare hemicꝰ.
anno dñi. ag. m°. mlxxiii. s. mp. hbi.
hic potencioꝛes regm diuos bella
sibi gerere volentes. celliter demmat.
et reges gentilium m mtioꝛi ger
mane gmozantes qui dicuntur
Wimdi. tributarios sibi fecit. Exge
stus sancti elpheği [D]or tempoze
floꝛuit sanctus elpiegius: cantuar
archiepc. Qui quidam splendidissimꝰ
natalibꝫ ortus: litteralis scia mbuen
dus tradituꝛ: lectis et pleetis que
saluti sufficiencia videbantur. toti
philosophie studium gulit ad dili
gendum deum. Cumq; antioꝛis vite
semitam arripere vellet: puenit ad
locum qui balneum dr. ibi q; habita
culum strauit: et meliꝰim se mira
bili rigore gstrinxit. Nec moza no
biles quiq; ad gsilium eius spiale p
quirendum gfluit. Soluers q; sub eo
disciplina: vitam simul et hitum mi
tatuꝛi accedunt. Ubi autem amplissi
ma mansione pfecta sobrietatis lege
discipulis mdixit. et moderari mma
les appetitus edocuit: ape m angustis
simam domuculam se gulit: de legato
pplito qui eis victualia feret. Su
mozem tamen negotiozum causa:
ad illum referebantur. m. De discipulo
eius qui furtim edebat a demonibꝫ
cruciato.

Puer q; autem discipulozum eius
monita spnantes pfessionis
immemozes. nichil q; gmine vitam
habentes mediis noctibꝫ gsurgebant
furtiuos cibos edere ebrietati opam
dare. lasciuire. et pozsus m honesta
q̃ntum latens sinebat audacia appe
tere. Sz nn dei illum qui m hoc
scelere capitalis erat: hozrendo su
bito q; iudicio mvoluens occidit.
Nocte vero q; dici sepulture illius
fuerat essent: elfego sacras de moze
excubias celebrante. et se domino
sacrificium offerente cꝛeuit mfra
ambitum monasterii validas voces
audiri. q; vim mferentiu ill illata
sustinencia. Vir dei ignozans quid
esset. cꝛebꝛo ad monasteriu tendit. Qui
mtis q; aliis; somnum capiens. iuba
disserit: domum irrumpit. Et cece
lius qui mp obierat. miseꝛe afflictꝰ.
solo iacebat. Sup quem hozrendi
aspectus homines stabant: qui tan
tis et tymtis spectaculis cum flagel
labant. Illoq; pre doloꝛis angustia
ululante: li illi ympabant. Nec tu
deo. Nec nos tibi. Eademq; sepius
repetentes: e loco captiuum extrixe
runt. Tunc sanctus recedens: qd
reliquum erat noctis. flens m somp
ne duxit. Orto autem sole. discipulos
m simul gpulit. et que manifestante
deo viderat: retulit. videns alios
psallere. alios flere. omis trepidare.
Ut illos quos mortui scelus sodales
habuerat. medii psiliut: errore
fatentur. Precare gesta postulant
ulcisci: ne diume ultiom remane
ant obnoxii. Requisiti autem mi
quiendi locum habuissent. il
lum celo cum designant. quo defuncti
eadem spe negligentiam crauerunt. Sic pi
deus ppt optima cura mitra dum
vmꝰ scelus noluit detegere. et dum
vim noluit prere: omnium morbos
noluit sanare. m. Qualiter idem
sanctus factus est Wentomensis
episcopus

Mca mortuo Wentano epo:
sanctus dunstanus cantu
ariensis epc qui vmalis urbibus

m anglia ꝓstitutis nec non et m
alijs regnoꝝbꝫ anglorum regno sup
positis ꝓmas ꝓsidebat. ꝙpto ꝺ̄o
de ꝟbentano pontifice eligendo ma
gna ꝓrum dissensio fieret. metuies
hoc scandalo plurimarum ruinarum
fieri animarum. orauit dñm. ut
dignaretur ostendere: quis regen
de ecclie deberet ydoneus pastor
succedere. Cumq; clici et monachi
litem. et ille precem multiplicaret.
ecce affuit andreas apl̄us: tali ora
culo usus. Quid lame ⁊ tristitie. et
tam lugubres questꝰ lacrimando ef
fundis. Surge. et elfego abbi mam
mpone eumq; desolate ecclie sacer
dotem ꝓstitue. nec te aliquorum ꝙ
hibeat potencia: quia non ab hoie
ſ̄ a deo ſ̄ ꝓcessit ſ̄ma. Fit letissim⁹
pontifex effectus: palatinis auribus
ſ̄ exposuit. facto q; ouentu: omnes
in sinam transierunt. clamantes id se
velle qđ deus vellet. qđq; dei ponti
fex deliberaret. factus g̃ pontifex
deliberauit. elphegꝰ. tam strenue se
in cunctis agebat. ut nemo dubitaret
quin ihs cordi cuius moderator se
deret. cuius electione ꝙmotus fuisset.
ita se omnib⁹ moribꝫ ꝺ̄onauit: ut et
omnib⁹ carus esset. et nemo q; mitis
est mit̄ homines. eius gloriē mulce
ret. Cumq; sitime mit̄ ac benefi
cencie in omnib⁹ esset: in se crudelis ⁊
impius appareb̄at. Nam hibernie
tempore cum terra glaciali frigore
rigeret. et ꝙfundus ceteros fluctꝰ
appareret. ipe clam de statu g̃sue
ti surgere: et ꝙtinuit locum pe
tens. ibi nudis pedibus et simplici
veste indutus in oꝝone ꝙnoctare.
tetā cum ueluti pransurus mit
teret. ⁊ tactus fere a mensa sue
vexit: qm̄ vacuus assumpsit accu
bit. ita ut nec ederet: nec non
ederē a ꝙsidentibꝫ vehementi ꝙ
seret. Omnibus pauperib⁹ ⁊ ꝙsbue
mt: ut nec ꝑ[illegible] multum quem
piam ꝓdice mudicare nec ex
traneū loci ꝓpauperem inanem abire
ꝓmitteret. honorandum nephas
reputans si qđ natum coē mīsti
tuit. ꝟ sibi ho ꝓpriatum usurpa
re velit. ubi autem illa defecissent.
que ex iure ecce mīsterio pauper
um ꝙpetere possent. thesauros
ecclie quos multiplices patrimon
uissit distribui. docens ad hoc orna
tissima qđq; ecclās possidere: ut ꝺ̄e
felicitatis sint: honestati. ꝺ̄e ho
nestatis sint: vtilitati. Prefatus
q; defensor iustitie dunstanus ac
cepto rumore quo hīs elfegus
in ꝓplo ꝓdicabatur: expressas deo
laudes referens eius mam postu
lat: ut cum patriarchatus sui
hēdem post obitum suum ꝙ̄ pro
stituerit relinq̄t. eu statim ꝙ̄ po
stulat ꝙmittitur: q̄us non statu
sed tempore decurso adimpleret.
Nam quinq̄mo quo simul uixerat
pontificeꝫ dunstanus ⁊ elphegꝰ
sepatō. Dunstano autem in gau
dia dñi sui migrante: tres sibi post
illum ex ordine successerunt. mr.

Qualiter archiepiscopus factus patientem se et liberalem exhibuit.

Anno q̄ natiuitate dominice
tris. a⁹. lxx⁹. vi⁹: elphegius de ꝟbento
roma tantuarīā translatus. ibiq;
archiepe leuatꝰ. post paucos
urbem romam adire instituit. fac
ausoma migressus. cum in quoda
oppido ex itinere fessus quiesce
oppidam hoiem incognitum ha
bentes. auaricie sue ꝙsulentes.
domui arripuit. tres diuitias ꝙm
q; oīm ſ̄pellectili ꝓpriam: albis
et barberis exuit. et ille
grumellas suas leuiter ferens.
sinistram ꝑ mediocriter dolens:
ma qua dem tedio repit. ne
dum ab oppido longe setesset:
et ecce horrende voces inema

corripuit: que cinsem edificiis et
ciuibz imanitur iactatum. Expl
tatus gs ppius ab igne strata reli
quit: et preceps ad oma discurrit.
cumq; nulla iam flama pplata
fuisset. nec euadendi modendi spes
uliqua ciuibz meet: sumori sensu
effri qui dirum pturbauerat. me
forte igns el ad vindictam deseuiret
animo ptractat. Exeuntes: hoiem
requirut: muenit. adorant. plo
rant. Ille vero ut semp pclatis
dim tenerrimi hns: redeamus inquit
ut ignem comm uideam. ~~inquit
ut ignem comm~~. Stans gs igne
mtuet. lacrimas distillat. dim ppel
lat. protinus in aere igns suspen
ditur et per imias domos timer
tus: cpit mena imuenit. Tuc de
vulgus cepit pr portas effluere:
et sancto munia offerre. Quibus
ille. vobis aut. sint vestra. nobis
autem sufficiut nostra. Verumtamen
si quod offensa promerut
lapsa vultus: nemmem demittes
e domibz vestris pturbetis. quin
potius oms suscipere et susceptis
que officia sunt impendere cure
tis. Sic fatus. sua recepit: turba
qz rebire precepit. Tante autem
fuit liberalitatis et mde. ut cum
michil iam superesset qd de suo lar
giri pomus posset: hoc ipm
quod erat dare non metueret.
malens hmoi moriendo dare. qm
pomus suus viuendo non pdesse.
Itaqz cum pfecte pessimu gen
pdomu. cum duce thilterillo danor
principe portus maris obtinuisset.
pomem angliam gens illa sprgit.
et quicquid obstaret. tu cede: tu
incendio ommuit. Deserta igit
ab incolis terra: ad urbes uicinas
gfugit. Iacuit qz terra. predoni
furori obnoxia: nullo cultore bea
ta. Nam rex anglorum ethelre
dus in bellis qz imbecillis: mona
chum potius qm militem actione
ptendebat. In tanto rerū discrimine
elpheg hostes adibat et eos quos
fames oppimebat. alebat. tantiqp
placendi hostibz el diuina gratia
gressit: ut non solū captiuos a
tempali uerum etiam captiuatores
ab etna fruitute liberauret. dum
fidei cyptes ad fidem reuocauit.

6. De gstancia eius in pcautone danorum et anglorum.

Durus tamen eorum non mo
dica in fidelitatis errore
detenta. sociorum saluti inuide
bat. detorem qz eorum salutis im
ficere ~~solebat~~ cogitabat. metues
ne sublatis hns ~~qui in brachio
suo~~ quibz auxiliaris bellare so
lebat. minorem nocendi licentiam
ut resistendi potentiam haberent.
Sed dum infidelium paucitate
ad nullam homib iusti necem.
ppt fidelium copiam dyabolus
non posset impellere. aliam pa
tiendi celeris viam aggreditur. Na
edricus totius regni pfectus. cuius
fidem nobilitas cantuariorum eo
qd ei in presencia regis gratuito male
diuisset. et bona quor da
nua fisset aggressum interfecit.
et edes eius succenderat. ultione
sanguinis eius succendit. ul
tionem sanguinis eius a rege
postulatu denegat. iure fratrem
pemptum puniciens. qui tanti
nobilitatem regali palatio impe
tere presumpsisset. prefectus
colore mutatus. palatium egre
ditur. uictis qz secum. v. milibz
uiris armatis. fidem ulciscī cogna
tus. Et dum resistentibz adhuc
eis. conatus suos par excessisse
aspiceret. elatus in iram deor
delliabla expetit. et auxilia pq
quirit. Regni post victoriam
equa sorte diuidendum promittit:
se orientalibz anglis pmitipari

illos vero aquilone poturi. Quis pla: Dextras dant et accipiut: sacramenta eyigunt et pozrigunt. hostes ponti fici: pfectus nobilitati. oms cantuarie nese mtentant. Cuius rei fima a uitate uehementer pmota: mov bmissa nobilitas que m legis uiola tozem bndictam evelleret. lacrimabli questu pontificem circudat. Orat ut urbem exeat: et vite sue oim m tra uitas excellenti gsulat. Ille. Filia miquit via michi grandiensim puto. dum pteritos mecum labozes zputus. etiam dei retributionem cogito. steq; em stelatoz malefica gmissim. ut hinc mozris simplicia timere debeamus. An forte illicd m crimine illozii est qd cozo dilectos a pagano errore retrayim. An ibi offendim. cum captiuos libenti restituim. et quos restinere no po tuim. m captiuitate pauim. Sz nuc pro tali offensa. tot m me mozris desiuiat ruina: quot m me mebroz uarietate formauit natura. Cetum meretmarius ee potero: si videns o ues meas a lupo deuozari. micipiam fugam meditari. Pmde quibus m spirauit deus. ut bona mala q; p peti velint: hinc q; nobis ppanita simt pacient expectent. Vi. Qualit ammauit ppls ad pacienciam. et de ferocitate hostium.

Cume quibusdam ad alia loca se transferentibz: alios plata di gracia ad danos accedentibus. el pliegius quocatis pauplib; ppli sui hortabatur eos bono animo ee: deum pre oculis hre. michil preter ea formi dare. Exemplum humilitatis et pacienciae xpi sume: qui cum eet omniu domin. non solum de mmm as se uleisci uoluit: sed et semente petri amozem. adultione phibuit. Ponebat quoq; eis gstancias martyzum: et victozias eozum. hinc illos simonibus institutos: ad quecuq; tozmenta ppsecutoz impelleret: reddidit patissimos. Deinde epali bndictione super eos effusa: pacis q; gmunio ne m osculo sancto libauit: dii sim epuli omnes ptcipes effecissent: se illis illos sibi et utrosq; omniu ppter tozi deo gmendauit. Bebe autem ab hostibz circuuallata: ciues pro muris gsistentes. resistendi audaciam non tam ostendebant qm similabant. iam vero exhausto quicquid ad usum vite pariant. missis est a pontifice qui dano suggereret: ut incepto desisteret: et dei iudiciu timeret. fieri em ple uiq; ut pater filium baculo pcu ciat: et ipm baculum m ignem pi ciat. Sz angli qui ad impietatem ptinaciores erant: eo ferociores insta bant ruineas agere. muris arietib; ferire. igneas faces iacere. Inde fera lis p grignas domos ignib; ceptis: per omnia loca dilatando ppgitur. Tuc miranda me ciues cuctiq. utrum desuis ppugnaculis ad domos ppias gnolarent an eis negligeris. minicoi meumbent. Vicit dulcis filiozum recordatio. tuende familie innata compassio. Currit furore precipi tes: rapiut e medijs ignib; guiges. et caros liberos. hostili statim gladio trucidandos. Sz illis ad cineres edifi ciozum attentius occupatis: effracta urbe. exercitus ingreditur. alii ferro iugulantur: alii flamis gsumunt. plures vero sup muros p̄cipites dan. dyatone nobiliores. dum thesauros quos non sint ppere cogimtur: capillis p plateas distracte. ad ultimu flamis miecte moriunt. parvulia matrum vberib; extulsi: aut lanceis excipiuntur: aut supacto plaustro. minutatim gte runtur. Vii. Qualiter pro grege se opposuit: et m hostes eciam liberalis fuit.

Pontifex autem non ferens suoz tantam deplationem. ad locu radailib; plenum cucurit. ut densis simos hostium aneos se ingerit. cla

Tempa henrici VI. Secundi

mans. Parcite parcite. si vivos nos
esse cognoscitis. innocentem etatem
p̄sequi desinite. Non est ista victoria
qua lactantium p̄mitur infancia. En
me. qui ut xp̄ianum xp̄m aufem:
multo vos mlite spoliaui. En qui mia
crimina semp libero ore damnau-
qui captiuos paui. uestiui. redem-
& gratis malos ee delectat. in me
p̄cipue uim ira deseuiat. quem tot
modis nos offendisse gstat. Ptinus
ergo in mumeris manibz athleta
dei capitur: et incepto gratulere.
ugo loquentis p̄repeditur. Palme
uiculis mmcetur: gene unguibus
dilacerantur: pugnis et calcibz latera
tunditur. Inter hec spiritus dei muto
silis. impiorum manibz ad aram
templi impulsus. iubetur flagicio
nouo spectator assistere. ut mortem
ante mortem videret: nullum qz
mortis genus evisteret: qd ei sine
patientem sine suis gdolentem p̄te
ret. Accedit gr̄ et cuppas sup mulcem
positas inflammant: ut tectum inde
gburant. Iunqz plumbum ab igne re
solutum. cepit intra ossis defluere: ei
sancta monachorum plebs caput
pallio coopta lacrimis faciem rigata
egreditur. datum p̄ro saluatore: qz
p̄ro omnibz ille dignatus est impen
dere. Sd qm̄ ferro excipiendam. ecce
aut mfex occurrens: misabili cede de
uastat. qz ex omi nuo qui ad dm̄
hominu p̄tendebatur. mr̄ solum
monastice p̄fessionis et. dctos in
feriores ordines vivos remansisse ac
cepim⁹. Quos ubertz acerbiter ex
uultos. aut pecuniaria redemptione
dignos iudicauerunt. aut suis libz opi
bus muncipando secum addux̄int.
Jam xp̄lo cso et urbe flammis: tem
plo violato. p̄sanctato. spoliato. di
sanctus toto corpore nudus ad por
tam septemtrionis trahebatur. ecce
hm quos ex ruina superfluisse divi-
pedes truncis mfri sub militari cu

stodia tenebantur. Qui viso ponti
fice. et qd contra eum agebatur:
elatis in celum manibz ei tugitu
exclamant. deum tante crudelitatis
inspectorem fore postulantes. pon
tifex autem subsistens. ut finitos
eorum animos ozone firmaret: repe
te abimpellentibz se gnu p hnos iuul
nere sanciatur adeo ut profluu
ente sanguims unda: humerus a
corpore diuulsus appareret. exhorret
facies gpediti exhorrent in dum.
Ducitur sanctus ad carcerem: que
fedebat horror tenebraru. angustia
pietum. importunitas renarium.
Ibi eum. vii-mensibz suauerunt:
tuti illum ecclie spoliatrem patri
moia spoliaturu. et p̄ro siu liba
tione eis daturu. Interea cepit un
dei in homicidam p̄lm a deo desciuc:
ut p̄uo tempore duob; eorum milibz
p duos menorum cruciatus p̄stru
tis. ceteru quoq; multitudo sili morbo
peussa simile operiretur exitiu. Tan
dem omnes ad eum ciurrit. eius sup
plicationem ad deum petiit. Tuc cop
manibz ad publicum honorifice delatq.
et in sella gestatoria positus. ait. Et
si vestra intollabilis crudelitas. nullu
sibi p̄meritu de me locum relinqt:
nostri tamen interest offici. non tam
q nos pati gemiat: qm̄ qd nos age
re cet. initier. Immolato gr̄ mundi ar
tore xp̄o. actoq; eis pane a se bñdco:
omnes de evitali clade liberauit.

Dm. De martirio eiusdem.

Regnant itaq; principes. mr̄
qui pontifice addito p̄mio.
quidem p̄ro impenso beneficio gra
cias agunt. deinde obedionem p̄onat.
ut si velit vitu et libertate potiri:
lx̄. argenti talenta p̄soluat. singlis
talentis. l. libz auri pondere appen
sis. Quibz ille sic respondisse fer
tur. Si ad explendam cupiditatem
utrum existimatis me ecclesiarum pos
sessiones spoliaturu: fallimini. quia

xpiam non est xpistianoꝝ carnes pagans dentibꝫ ꝛeuelendas dare. Ego autem id faciam: si gꝫ pauptas ad ritum patriat: uiris morsibꝫ abutendum tradam. Qd si beatus laurenci quos acepat thesauros laudabiliꝫ occultat: ego quos non accepi crudeliꝫ exquirim. crudeliꝰ qdam? Et si ille que non habebant egentibꝫ occultat. ego qꝫ hñt eis diripiam. Hostes fluctibꝰ: repente clamorem dentiū stridere attolle. fluit qꝫ mirabilis rerum gditio. ut qua die omnia mundi elementa de resurrectione dñi letabantur: ea bꝰ maudictis tormentoꝝ questionibꝫ punirentur. Sꝫ ille ꝓpter spem quem habebat in deo: omnibꝫ hꝰ malis quasi eplis delectabatur: ꝛgꝫditur cum dyabolus in spem angli: mirat se de supnis sedibꝫ destinatum: ut illum ad gnimem gentis salutem de sinistre carceris educat: hꝰ ille simonibꝫ delibutus: carcerem egreditur. illū sequens fluuiū itmeris. pluribus autem aquarū alluuionibꝫ obscura nocte transuadatis: hꝰ qui ore luciferum agebat repente disparuit. Elphegus autem ad locum etatis ab angelo reuocatꝰ. cum spe esset ut antiū tristicia mitigaret: apprehensis crumsicum turba plagis magnis afficitur: et cerebro violato. semianimis cryptule includit. ubi accenso foco: et quicquid fetidissimum generaret uel gemitum nutriret ꝑ singulas diei horas immicto: ianuas claudit. relicto illo intrim secus. illucescente sabbo. cepit hac ristica domus celestis ihe. ꝑticipiū sustripere: eterne dñe adoramenta spiritus. hymnos mellifluos sanctoꝝ animꝰ vocibꝫ modulatos ꝓsonare: Quos sanctus mituꝰ distanti qñ dam archiepm multu ac deste ihū simꝫ gspicit assistentem. protensis ꝙ ad illum manibꝫ dicentem. Ad te miles xpisti hemmꝰ nostro hono randum obsequio: missi ab eo qui tibi victoriam dedit: et coronā ꝑpetuit in celo. En ciues ihrlm. quoꝝ post mortem collegio fueris: si patient ea que defuit passionis supplesis. Int hꝰ laxant nodi uincloꝝ. stringuntur hyancia uulnerū. et absoluta ad integrum oīm corporis plagꝰ: elphegus psallens cum psallentibꝫ exultans incedit: Custodes pauefact. pectibus meminbut. ꝓsentem dei uirtutem cernere uolentes: Sꝫ eadem dictu ꝓcussi: resiliūt. Tandem elphegus tumento impositus ad gsilium furoris cum migenti planctu fidelium ducitur. lapidatur et martyꝛ efficitur. Cuiꝰ sanguis stillante: lignū aridum mox reuirit. Cuiꝰ corpus ꝓ tanto miraculo ꝙ missum dum reportari londoniam: ubi sepultū est. et post. x. annos martyriū ꝛeptum: usqꝫ ad hoc tempus durat. et ueteris sanguis et corporis illibati mꝛtyꝛis. ꝛp.

De quibusdam melitensibꝫ illius ꝛpis. Sygibertus.

Henrici m. genebrus ciuitatensis epc. et adelbondꝰ ultraiectensis epc magnꝰ in ecclia et in palatio hñtur. Anno. m. co metes horribili spe flamas huc illuc ꝙ iactans in austrili ꝑte usus est. a nostro othone duce: ducatus lotharingie datur comiti godefrido. filio godefridi ardenensis. hilpricꝰ libꝰ de tone compoti hoc anno scripsit: ut appareat ex argumento. ad mouendos animos dñi ꝙ m dictiones. Si bis mquit stire quot sint anni metatiati xpi. lx. vi. ex omnes mdictiones qui fluxerut ab eius metatiatione. multiplica ꝙ vi. et fiut nongenti nonaginta. huic adde vii. quia. nī. in dictone natus est xpus. adde etiam indictonem ꝓtitis anni. l. terciam: et ecce habes hoc anno. sinos. xpi

Tempora henrici VI Secundi

ay. et. b. Anno. iiij. fames et mortalitas tam gñis p totum pene orbem mualuit: ut sepelientium tedio. uiui adhuc ssm trahentes obtruncarent cum mortuis. Anno bñ. eclypsis solis facta est. vii. hora sexta: Gens hungarorum hactenus ydolatrie dedita. hoc tempore ad fidem xpi gñtitur p willam sororem imperatoris. que nupta hungarorum regi. ad hoc sua instantia regem adduxit: ut se et totam hungarorum gentem baptizari fecit expectaret. qui in baptismo stephanus est vocatus. cuius nutu p hungariam multa miraculorum gracia emendat. Anno ap. in lotharingia uupta montem castri. locum. fonticulus aque multis salubertimus in sanguinem gustus est. Qd ppauit mulier: que faciem suam ex huius fontis aqua lotha. extendit multis stenuolentia.

Anno. xo. indictus romane ecce. cclxxxi. presidet. v. De ultione dei super choreas ducentes in cymiterio. Guillo

Hoc anno gtigit in quadam villa saxonie. ubi erat ecca magna in martyrum: tale quid. in vigilia natalis dñi: robertus pbr p maiam missam de nocte inchoaturus. erat in cymiterio obtutus quid ei. xpm. sodalibus uicis. vb. et femmis tribus choreas ducens: et cantilenas secularis pstrepens. ita sacerdotem impediebant: ut ipe iuba eorum inchoata missarum solempnia multa resonaret: Ille mandat eis: ut tacerent. Quo neglecto: impetuosus est: dicens. Placeat deo et sancto magno: ut ita cantantes pmaneatis usq; ad annum. herba pondo habuerint: filius pbri Johannes sororem suam cantantem p brachium arripuit: et statim illud a corpore amisit. Et gutta sanguinis inde non exiuit. Ille vero toto anno cum ceteris pmansit: choros ducens et cantitans. Pluuia non cecidit super eos: non frigus. no calor. non fames. no sitis. non lassitudo eos affecit. Instrumenta uel calciamenta non sunt attrita. Et quasi uecordes cantabant. Primum usq; ad genua: deinde usq; ad femora terre demissi sunt. Fabrica tecti. alii super eos nutu dei erigebatur: ut pluuias arceret. Exoluto anno. libro colomensis epus eos absoluit a nodo quo manus eorum ligabant: et ante altare sancti magni regis iliauit: filia pbri cum aliis duobus grauio exaudita est. Ceteri grauius pyrmis tribus noctibus dormierunt. Aliqui postea obierunt et minuerunt ut fertur. chorus stetit: quia valde penituerunt. Ceteri penam suam membrorum tremore pdiderunt. Hoc ita scriptum reliquit. otho. qui fuit vnus ex eis: Et quibus scriptis finem fit scriptum est. date sint nobis lictere a domno pegrino beati herberti successore. xiimo. dñi. ao. viii. vs. De cetetis celebribus illius temporis

Hoc tempore sanctus guthlacus qui et adelbtus. pragensis epus: apud bruchnos martyrizatur. Comitatus beluacen. datus rogero epo. Duo gogestribus: comitatum montensem deplatur. Quem rugmerus cum patruo suo lamberto lonamense mouentur: apud florinas pugnam gerunt. vbi plus quam quadrigenti uiri occisi sunt. et ipe lambertus occubuit. ubi res mira gtigit: Cum lambertus spem victorie iam haberet: habebat quippe filacterium a collo usq; ad pectus pendens stole religiose refertum. quorum patrocinio se in periculis tutum fore credebat: instante ei termino dirupit filacterium illud a collo eius exilies

sup tumulum campi epiliquit. et mox comes antea ministrus primitur. Quidam militum filacterium accipiens: in caligia abscondit. Et cova eius et caute mutue scepte rem pdidit: et filacterium dno suo ethelom fratri ducis dedit. Symeon ciracusis sicilie oriundus. et postea monachus in monte syna. hoc tempore clarebat. Qui ir[hi]ma ductus: longam pro xpo peregrinationem suscepit. Et cum pponet. trenor archiepo ad galli as ducens: treueris in altitudine turris inclusus est. Ibiq; post multas hominu psecutiones. post multas demoniu temptationes: bto fine quieuit. Cuius merita: frequies miraculorum gloria declarauit.

Anno henrici. vto. cometes solito mirabilior in modum trabis mane per. mr. menses apparuit.

Anno. vto. in frisonia theodorico comite filio arnulfi grandanensis debellante frisones in bm dicta pnis sui ab eis occisi: godefridus dux ad eos debellandum ab imperatore mittitur. Et oscerto prelio: voce nescitur unde emissa. fugite. fugite: ceteris fugientibus a paucis frisonibz primum: dux vero capitur. De herberto colonien[si] et alio propheta qui in eadem pfuit ecclia

Anno. xiio. henricus imperator colonie natale domini celebrans: hubertum archiepm a se minuiose tractatum. humili satisfactione placuit. Cui reconsiliato archiepc: predixit se xpe diem mortiurum. Et non multo post mortuus: magnis cepit claruere virtutibz: quorum et in episcopatu successit. Gaulis coloma pius dicta est agrippina: ab agrippa genere augusti. Postea a traiano q[ui] ibi imperium affectus colonias ciuium romanorum co deduxit: colonia.

In hac fuit quidam epc clarus religione. et corpis corpore. qui factus est epc hoc modo. Imperator dnica quinquagesime uenatum pgens: solus ad eram silue deuenit: comitibz hac et illac dispsis. Ibi herbat cerla plebs ille agrestis: de formis valde et quasi portenti nature. Imperator se militem mittit: supplicitet missam vogat. Ille festim separat. Imperator interim cogitabat: quare deus a quo formosa amata creatur. tam deformem hoiem officere sacramenta sua sinat. Venerim est ad illum usum tractus. Satore qm dns xpc est deus. In quibz ubis tu discrebaret puer pbr: sacerdos geritatori voce respondit qi imperatori cogitandi. Xpc fecit nos et non ipi nos: quo dicto. repcussus imperator et pphetam verum estimans: multum fecit eum epm. Huius hoc factum fuit. Erat in monasterio sanctimonialium eiusdem urbis q[uae]dam virgo. que spe et dilecti ad omne simone amatores meendebat. Quor illius duces et gno sus eam abduxit. et loco uiuste q[uae] iugis luit. agendat epc. ut mulier monasterio restituat. et fit item absente pontifice: repetitur. Et coercitur raptor. ita ut nulli ciuium secum quicquam aut colloqui auderet. Tres exercitus: in predia ruris sui abiit. Veniente autem epc ad exitum dire: gementes pro exercitato. ibi ille respondit. Si miser ille male dictam illam mulierem deseruerit. sit absolutq. Si autem pstiterit: sequente anno hac eadem die et eadem hora qua ego decreta. sit ante dnm tonem reddere paratus. Si debitis autem me: qn signum ad sextam insonuerit: spm efflare. Sic omnia implenta sunt. Utroq; sic morientes. Anno enim sequente

eodem die et eadem hora qua ꝓdixat: cocuentus cum amica sua intus et ex animatus est. ⁊m. De religioso duce nozthmanie richardo.

Eo tempore etheliredus danos fugiens. venit nozthmanniam ad richardum fratrem uxoris sue eme. filium richardi ducis: qui cenobiu fiscannense qd pat' michahelis pfec. nunc noctibz custodias familiorum fallens. ad matutinas monachoꝝ ibat. genua flectens in ecclia usq; ad noctem lucem: Quadam nocte sic faciens hostiu monasterii inuenit obseratum: Qui exasso uolent' pessulo: soporem sacriste turbauit. Qui surgens a somno et uidens eum plebeio amictu uestitum. in scapillos insolat: et multos illi colaphos infregit. Ille mobili patiꝰ: nec responsum dedit. Postero die in capitulo querelam deposuit: et monachi illum ad dictum argentias sibi prepit exuere minitans se sic uindicare: qd tota de hoc gallia loqueretur. Die dicto: monachus a uinculis absolutus est. Qui ille mox absoluit: et iuuenem eundem qui optimus dnm se mox est officio sacriste addixit. pro meritis eum optimum ee monachu: qui bn custodiens mun' fuisset nunc. nec etiam uestitus fuerit sileneiu. Iste richardus post. xxbm. annos ducatus sui mortuus est: iussit. qi se sepeliri ante hostiu ecclesie. ut ab omnibz conculcaretur: et super se pluceret. Quem postea uillani albis tulit: inde: et ante altare locauit. Huius frater robertus archiepc rothomagi fuit: qui honore abusus. multa flagitia gessit. Et postea in semetipm ultus: multis cliis ipsam dele uit. Richardus iste filium habuit sui nominis qui fuit duo anno. ꝯ. qui dz fuisse inuenemat' a fratre suo roberto. Unde epc robertus: post. bm. annos ultima ꝓrexit. Qui dominum

ueritus apud meldeam urbem bitume veneno ꝓceptus est. Huic robto succ. Vbm puer. Ximo quoq; ꝓnota to: durandus fit lodunensis epc. qd qi fabula in thatro mundi fuit: qd duc ex humilimo et pauperimo seruulis gdato mo titule dnic sui eternalibz dnabat. Anno. xxc. aquisgrin quentu gnali et synodali per aliquot dies celebto: tanta siccitas et intempies aeris ex tenduit. et multi ꝓ nimio ardore de ficerent: multa etiam animalia subito mierent: pauimento et marmoreis colupnis. tanto sudore madentibz. ut aqua ee ipsa crederetur a nescientibz. Anno. xxm. in gallia belluacensi urbe melitus rogerij decessit epc. Qui inter alia bnficia dedit eccie sancti petri cui ꝓsidebat allodium in nozth mannia. et monciacum in cenomanden si patria. Comitatu quoq; eiusdem dibis ab odone campanensi comite impetrauit. Dato ei pro gmetio castro sancto in bituricensi territorio sito. qd sibi patrimoni iure ꝓpetebat. ⁊m. De imperio conradi secundi et diuis illustribus illuis temporis.

Conradus imperator hoc anno ysu entibz sibi ꝓcipibz super sub stitutione regni desiderans gradum di gnitatis regi generis et egregie libertatis. quippe qui nulli se subiugasset alicui seruituti moritur. Huius uicem adel boldus epc ultiectensis scribit. Ob no dens dux cum ad imperium aspirare uellet: repudiatur mistrectus albo me magontini archiepiscopi. et aliquorum regni ꝓceptum. Et comes dus ad imperium anno dn̄i. xxb. mi di scilicet. mi. decc. lxxxbm. sublimatur imperauit annis. xb. florebat ec clesiastica religio ꝓ abbes nomina biles: in francia quidem et in burgu dia ꝓ odilonem clunia. pietate in signem. per guillelmu diuionensem scientiate uenerandum. in lotharingia per richardum uirdunensem pia

grauitate et graui pietate distae
tum. ꝓponem stabulensem: ꝓ helyem colomensem. ꝓ osbti et silhepha
mum leodicenses. ꝓ hnonem angie
sem. clariuit hoc tempe in ytalia
guido aretin⁹ multi mꝰ musicos
nomis: in hᵒ etiam phis ꝓselendo
qđ ignotos cantus etiam pueri fa
cilius distant ꝓ eius regulam q̄
ꝓ docem magistri aut ꝓ dsimi ali
cuius instrumenti dimn. dꝫ. litteris
uł̄ syllabis modulatim appositis.
ad. dꝫ. voces quas solas regulariꝫ
musica recipit. hꝰbꝫ que vocibꝫ ꝓ
flexuras digitor⁹ leue manus distic
tis. ꝓ integrum dyapason se ocu
lis et auribꝫ ingerit intente et re
missę elevationes uł̄ depositiones
eaꝝdem sęp docuit. Anno imp̄ii
sui. v. gradus imperator rebellantibꝫ
sclauis ad eos debellandos ꝓficiscit.
et eodem anno scotᵒ ꝙ hungaros
rebellantes. ob. De consilio tribu
nensi. et quibusdam ciuitone rege
anglię et fulbto carnotensi. gestis.

Anno vero rex anglie roma
profectus. nauigio in anglia
rediit. et inov malcolmū regem
scotthor⁹ rebellantem subegit. Eut
tlie in anglia vir sapientissimus
egelnotus archiepc cantuarien.
sedus post limigii. post elphegii
martirem tercius eo decano assump
tꝰ in epm. Qui sem elphegium a lu
dowia revocavit cantuariam. Qui
romam tredecim: apud papiam bra
chium sancti augustini doctoris
magni. et talentis argenti. et ta
lento auri optimum apud guen
turiam misit. huius etiam monitu
rex cinuto ad trasmas ecclesias
pecunias misit: et maxime ad
ecclesiam carnotensem ubi tunc
florebat fulbtus epc. sanctitate
et phia notatissimꝰ. qui fluda
menta ecce sancte dei genitricis
iecit. et eandem ꝓfecit: multo la
pideo tabulatu. Qui etiam ab
eadem dei genitrice in mistica
te sua visitatus et dicitur fuisse:
et de eius lacte sanctissimo recre
atus. hic enim multo amore et
felicissimo. in honorem beate vir
ginis dei genitricis exarsit. qđ oste
dunt cantus de ea quos ille edidit:
celestia vota sonantes. Inter cetꝫ
eius opuscula. extat epłaris ad
lumen. In quaꝝ una. grius appel
cinitom. qđ largitatis sue munera
in copensis ecclie carnotensis ef
fuderit. huius cinitomis anno. pbꝫ
mortuus est. robtus rex francoꝝ
hugonis filius vir elemosinis de
vitus: a deo ut festis diebꝫ cum
coueret se ut induceret uestibꝫ
regiis. si non aliud ad manum
haberet ipas uestes pauperibꝫ distri
bueret: nisi ꝙ industria uestiarii
eyenos importune petentes ar
cent. vbi. De gelio tribunensi et
quibusda statutis episcopalibus
Sygibertus

Anno domi dcc. lxxxi. robertus
rege francoꝝ mortuo. hen
ricus filius eius regnat in fran
cia annis. xxx. hoc tempore
iussu gradi imperatoris regali ꝙ
synodali quentri habito apud tri
burias: inter cetera epi hi capitu
decreuere voluerut: ut si qñ ieiu
nium ꝓmi mensis inciderꝫ
misa ebdomada qua caput ieiu
nii in. iii. feria constat: ambo
ieuniorꝝ celebritas dni officii ex
plectione expleretꝫ. Sz gerardus
cameracensis et pauci cum eo. huic
nitoꝝ decreto contradicentes: ob
timuerut. ne ieiunia ꝓmi mē
sis in altera ebdomada in qua
habetur officium celebrentꝫ sicut an
tiquam consuetudinem Anno dñi.
lxxxii. modi decretum a francie
epis datum est suaui subiectis
sibi ꝓplis. dnus eorum diuit. ce

litus sibi delatas esse litteras: que pacem moliens tenuandam in terra. quam rem mandauit ceteris. et hoc tradenda dedit pplis. firma quisq; non fuerit: dirupta non repetieret: siu sanguis ul cuiusq; primi ultor minime existens: p cussoribz cogetur indulgre. Ieiunium pane et aqua oim sexta feria seruarent. et in sabbo a carne et lacticinio abstinent: soloq; hoc genti ieiunio: in omniu peccatorum remissionem millam sibi fuerint aliam adiciendam putam. Et hoc se suare sacramento firmarent. Quod qui nollet: ppriis amitate priuaretur. et exeuntem de seculo nullo uisitaret. nec sepulture traderet. filia quoq; importabilia qui pluria dedere mandata: que honeri dissi sut replicare. hanc mandatoq; nouitate cu multi cupidi nouarii rerum libenter iusto amplectentur. Gerardus cameracensis epc qui solus lotharingensiu appendebat ad prochia firmitatq; nullius hortatu potuit adduci ad hec suspiciendam. si singula capita refellebat: dicens genus hominu ab initio tfariam. et diuisim oratoribz pugnatoribz agricultoribz. et dnm duoq;. et duos unusq; esse uiros: ideo debere arma ferre. et rapinas reddi p auctoritate legis et gre: ultorem pcussi nullo occisi. non exacerbari cogendo. si sedm euangeliu ei reconciliari. Ieiunium in sexta feria uel septimana nec omnib dnm ee imponendu. que non est una omniq; possibilitas: nec omnis hoc uno ieiunio contentos ee. quia non est una omnib penitendi qualitas. hec sacrameto firmare. uel sacramenti uiolatione puniro audere. non ee utile. hijs contradicentes coercendi. confirmis dissuasionem: mortuis sepulturam negandi. esse detestabile. sufficere autentica patrum decreta. et super hijs negletis. iniposituru q gruem penitencie modum. Gilbertus Imo. pñs. henricus rex gradi filius. uxorem duxit filiam regis anglorq. xbñ. De ceteris euentibz gradi et de morte eius. guillus [illegible]

Rudemicq rex: sororem suam gunhildim cunitomis ex ema filia. henrico gradi filio misit. Que ad nauem ducta est: stipentibz omnibz anglie procerib. et in expensas milia q seruentibz. Que ad sponsum ueniens multo tpore cum eo fuit. Tandem adulteriu accusata. puerulum q dam suum sui alumpnio q secum ex anglia duxat. q delatorem gigantem molis hominem ad monomachia opposuit ceteris clientibz martis timore refugientibz. sub certo duello: insimulator per miraculum dei succiso poplite enervatus est. Gunildis autem post victoriam. uiro suo repudiu dedit. et nec minis nec blandiens cum eo manere ulterius consensit. si sanctimonialis habitum sumens in seruitio dei permansit. Gilbertus. hoc tempore in apulia erat quedam statua marmorea: circa caput suum ereu hinc circulum. in quo erat scriptum. kl maii oriente sole: habebo caput aureum. Quod quid sarracenus a rob to Wiscardo duce normannoru captus. quid portenderet intelligens: in kl maii oriente sole: diligenter notato timno umbre illius statue: infinitum thesaurum effossa. ibidem humo reppit. quem pro sua redemptione. eidem duci obtulit. Imo. vbs. in mense apli. dm. dus: uisa est in celo inter australem et orientalem plagam nigrea nubes mire magnitudinis

Que curiens sup solem iam ad
ortu sim ingentem visa est m
territum tadere. cui9 uestigia du
uidei potuerut. Conradus im
pator ytaliam adit ut rebelli
onem meditantes debellaret. Et
quia omnes longobardi quattue
rant. ut non patentur qlibet
dmm. qui aliud qm ipi bellent. qt
se ageret. quosdam epos m dm
tula gerit. Et quia epe medio
lanen fuga lapsus est impator
suburbia mediolani mcendit. Die
vero penthecostes. cum impator
m pria ecclia secus urbem coro
naretur ad missam: tum ifiua fu
erut tonitrua et fulgura. ut ali
qui mente exciderent. aliqui spm
exalarent. Hymno vero epe qui
missam tanebat. et secretariu im
patoris cum alijs tribz: dixim
se mi missarum solempna di
disse sem ambrosium. impatori
mdignando gmmantem. tunc im
perator ytalia discessit. pridie id9
man eclipsis solis fuit. et pridie
nonas Junii impator obiit. qdm.

De imperio henrici terci et actibus eius. helmandus.

Post qz henricus filius eius
impetruit. annis. vbn. ce
pit autem. anno domini m°. vl°.
mdi. s. d. m°. helmandus. Hic
henricus vndelicos subegit ppl os.
sueuos gtmnos. Qui vndelici ut
uit. Guillermu9 usq hodie. fortu
nam adorant: cuius ydolum m
loco notabilissimo ponentes cornu
dexte illius apponut plenu potu
illo qd ex aqua et melle qfectu
grecu notabulo ydromellu uo
cant. Idem fecisse egyptios: et
omes pene orientales pplos affir
mat sanctus Jeronimus sicq ysa
iam. Unde vltimo die nouembis
mensis sequentis in gmme pe
gustant: et si cornu plenum in
uenerint. magno strepitu ap
plaudut. qb eis. si in futuro anno
pleno cornu copia responsura
sit in ombz. Si contra: gemunt.
Hos populos henricus tributa
rios fecit. ita ut omnibz solemp
nitatibz quibus coronabatur. m°.
reges corum lebetem quo carnes
gdiebantur in humeris suis duo
uectibz per amulos. m°. mittit
ad coquinam uectitaret. Idem
henricus: iocundus et hylaris e
rat. habebat sororem stimonialem:
Que dum hyeme quadam que mul
bz et primis mhorueret. duo in
loco diu detinetur: clericus quid
ferialis familiarior iusto pcelle
crebras in cubiculo eius frequentabat
ingressias. Et qm difficile est crimen
non prodere: multu. adiuit hoc
aliquis. et iam remulgo uenti
lante solius impator non credebat. Quadam nocte dum duo9
simul dormirent. usq in mane:
ecce niv totam terram operuit.
Tunc clericus qui se deprehendendum in mulie puestigia timeret:
psuasit amice. ut dorso illius im
positus angustias illas euaderet.
Que a tergo leuans amasiu. ext
auriam extulit. et forte tunc impa
tor medium surrexerat: et vidit eos
per fenestram: Postea euenit
occasio: ut epatum vacantem
daret clerico. ita ei insusurrans.
Accipe epatum hinc: et vide ne
dicius mequites milierem. Eli
dans abbaciam gmanet. esto aut
albissa: et ulteri non patieris eli
cum equitem. Confusi illi afla
gicio destituerut. Idem imperator
habebat clericum satis litteratu
et bone vocis: q vbile meticulam
amantem audenciq. Cum qua noc
te qdam sollempni uoluptuatus:
mane ad missam imperatoris astu
bat. Imperator dissimulatu sciencia

Imandat. et.

Tempora Hen[rici] IIII ra tercia

mandat ei. Vt se ad euangelium
legendum paratum ꝓd. scilicet ei
melodia delectaretur. Erat em dia
conus abunde illi vt male cessa[re]
sibi. Venit Imperator vt probaret
ei[us] constantiam ad extremu parum
remanente. subito a prandi exultare.
Cū finem ampleus contentio
cessit. ministratur p[ro] eum. Qui iam
compilatus omnibus et in sarcinas
compositis iter matutinum. Violenter
ergo retractus ante imperatore sistit.
Cum letus subridens. pbe inquit fac
ti. Et ego tuitionis pbitatu tue ꝑd
timorem dei plurimum cū prius
filius imo dei cū meam. Qua ꝓpter
habeto epatum. et primo in impio
bachari tm insecuti amore remu
nerabo. xv. Adhuc de eodem.

Idem h. Henricus celebrabat
pentecosten apud mattin
cas. Paulo an missam cu sedilia
parabantur in ecclesia ortum est
murmur inter cubiculanos archiepi
et abbatis fuldensis cenobii prio
dns nostri imperatorem sederet. Ma
fuldense cenobiu in stemma sancti
mall corpore insigne et ꝑdiues di
tatu p matrimonia cui[us] loca abbas
.liii. milia armatoꝝ ꝑbet in hostem
impatore et sit ex antiquo privile
gium vt in maioris festiuitatibꝫ
ad dextram ei[us] sedeat. Itaq; uentu
e ad pugnam fuisset q[uo]d ꝑ etatem nec
fortes paulo ante fuerunt mbicu
nere. Sed statim epis consolantibus
pace inter reliquos dissidentes fa
tuti templi purgatur. missa fe
stinus clamoꝝ est acta. Sequenda
aute ꝓcinctu et ultimo cū versi
culo. Hunc diem memorabilem fecisti.
Nov ab aere lapsa e. Hunc diem
bellicosum esse fecit. Iuuentibus
omibꝫ ꝑtimore. Imperator diligenter
intendens letiam summa cu mi
nimis malicie inuentor simul et in
ventor. Diem bellicosum et armorum

tibus luctuosum fecisti. Sed nos re
demptorem qui illum memorabilem fecit
pauperibꝫ memoriosum reddem[us]. Et
mox remcapta sequenda sollempni
plenitu spūs sancti gratiam meditabat
intellectus illum aduenisse illis
plenitudinibꝫ illis cuitatibꝫ omnibus
simul pectora cum sensibꝫ. missa
euentis per preces celebratis. ob
dapes que sibi et cunalibus parabant
mensis eor exhausit. ipe ob soia
ponens. ipe nuda disciplina mi
nistroꝝ de bonitate consistens. ipe
superflua ciboꝝ abstinens. Idem
henricus ipse amodo patris sui a
quodam clerico fistulam tulerat ar
rentean qua puer ludentes aqm
iactabatur. Postq[uo]d epatum cui soret
imperator aduenit repetenti pallia
tium imperiale dedit. Non multo p[ost]
aspo morbo correptꝰ decubuit et
morbo crescente triduo exspensis et
omnibꝫ iactis epis preces triduano
in dicto ieunio pmissa ei[us] dno sup
plicabant. Comalestavis archiepm
epm q[ui] p fistula secerat sua cona
lia deposuit. confessus se toto illo
triduo demones infestos sibi vidis
se flama in se p fistula iactulantes
flama dico q[uo]d ad eo ptinacem vt
nil ultra respectu illi[us] locus putet
Intim uo uulnere semustulatu ad
uertasse serente calicem aureum
in mense maiestatis aqua ple
nu cui[us] visione et latius aduerse
extinctos ardores euasisse. Hic e
nit beatus laurenci[us] martyr vbono
sue cui[us] ecte tectu lonsta cine
dissolutu compaginari fecerit et
ꝓter alia munera calice aureo ea
dem ecclam honorauerit. Eundem
henricu aliqm inimicos fuisse ferre
dus quedam ubi[que] inuadabilem
fluuiu euexit. Symbertus

Heremo heremita. m[onachu]s. ordinis
clerici sancti lamberti dei spu sapie
et scie et feruore relationis mistice

tus sit leodiensis epus · xv · De
sancto Eduardo rege anglie
et eius ppha · Guillelmo

Hoc anno regnare incepit · Eduardus etheldi filius
qui tenuit anno stur · xxiiij ·
Hic ades mansuetus fuit · vt ni-
hil sibi ex verbo lesum nosset ·
et non erat ei apud domesticos
reuerentia debitum apud extos
mer⁹ minens Nam sperabat eius
simplicitatem deus vt posset time
r qui nescit uisa · Die sancto
pasche apud londonia magna
pompa coronatus · ab edisio ar
chiepo Eustachium filium rodbum
duxit vxorem in qua pene os
liberales artes conflauant Que
bus · mortuo marito pbri suspic
cione no caruit Sed moriens
tpre guillelmi pbro reuelando
de nre amicitie satisfecit · Rex eam
tractauit vt ni⁹ rhoto amoueret ni⁹
simili more commosceret Gordum⁹
ifte aligd sedens ad mensam nu⁹
rarem orto simone de elfredo fra
tribus Tu mihi ait o rex ad omnem
memoriam fras tuas vt nudo multu
me affricas Sed non patiatur de⁹
vt istam ossam transeat luctam · si
qd consilius alicui⁹ rei que spectat
ad eius periculum vt tuum iconmodu
hoc dicto ossa quam in os misertt
suffocatus oculos mouerit ad mor
tem · Inde ab ipo filio eius arold
qui rem affabat sub mensa abstin
ens e · Hic rodbum⁹ habet prius
vxorem soloram comitis ey. pia
puerd tenuit Cui dn⁹ equo pue
rili insolencia superbiret ab eodem
portatus in camensem fluuium
suffocatus mihil dixit quapp cum
ictu fluminis examinati · Hec di
cebatur animosa manupio⁹ in an
glium coempto danelacha sole
mitte maxime puellas pulcras
esse rex edwardus mirabilis et
ypsie clarum · pauperibus · hospi
tibus ip⁹ maxime transmarinis
bonum⁹ · munificꝰ Die sancto
pasche sedens ad mensam apud
obiect monasterium ornamenta co
ronatus et optimatu turma val
latus retens audio comedentibꝰ
aduocato athenis dio diuina ydea
speculatus effectus est in insim
remotis mentis tres optimates ex
pectata sustantiatur cui risent ·
Cui tacitꝰ multu diu⁹ respondit
vij · dormientes in monte celio
requiescunt et iam · ccc · annis
in dextra iacentes late · Tunc in
ira sancta ipsis mei⁹ lat⁹ misereat
ymperii · Victurum ip⁹ e vt hyem-
ans ita iacuit Horum miserum
miseris mortalibꝰ omen Nam in
hac hyem · annis omnia ventura
sunt que dns certa finem mun⁹
pdixit sentum · Gentem gal⁹ ·
gentes superaturas rerum aduersus
rerum et terre motus et pestilen
cias ip⁹ fame et terrores de celo
mentibus in vrbanos bella urbano
rum in eos victorias · et alia
minutibꝰ miraculis · vij · dormien
cium passionem ip⁹ habitu dnes
simulos qd nulla docet hia ita
eis dissentit ac si cotidie cum
eis viuat · Erant autem tres opti
mates qui eum sectabantur
arold⁹ et albin⁹ vn⁹ · et epus
vn⁹ · His auditis comes arold⁹
misit ad inquirenda ventitem
militem vnu⁹ abbas monachu
epus clericum ad imperatorem ce
sarum metropolitanum · dictis rem
sin literis ip⁹ mundi⁹ Quos ille
sed benigne habitos ad epm
epliesi destinauit epla quam se
cum portant committens vt offende
rentur letantes ratis anglie · vij · dor
mientiu corpora · statim qz est fin
ypsiam edwardi Nam timeri omi
nauerit se incepisse a prius illos

Tempom h. Hen VI nā Terci.

vn. sup dextrum latus quieſcē
sed p̄ nūtionē angloꝝ m̄ spēliū
cum sup sinistrū eos inuenisse.
Nec mora oīa illa scauta qe pre
diximus ⁊ arbes. et
turres sinam et liam ⁊ minorem
asiam ⁊ maiorē multas urbes
nr̄ quas ephesum et pherosoliam
depopulati sunt. vn. annis p̄cedē
pmmo tus p̄ē. victor. Steplis
et Nycholaus mortui sunt. xvi.

De benedicto papa minore et maiore Gilbertus

Ano hemma. vs. Bene
dictus qui simoniace papa
tum romanū inuaserat cum eet
nudus litteraꝝ altiꝰ ad uices eius
sua officiū exercendas sedi p̄fām
ep̄m suffragan̄. ꝯsecrauit sedē. qđ
cum multis non placet. teraus
sup ducitur tricesimus qui solus
vices duoꝝ impleuit Actor. Iste
Benedictus. ix. ut ait petrus da
mian⁹ Nepos fuit supioris bndi
octauj Et dictus e bndictus mai
rē patrui illi⁹ maioris De quo ma
iore bndicto. Idem petr⁹ damian⁹
refert ep̄us inquit quidem capu
ad⁹ vidit bndictū maiorem p̄dic
tum quasi corporaliter equo nisū
tem. Cui inquit nome tu es
p̄dē bndict⁹ quem ego desiderium
nouum⁹. Ecce sum inquit miserim
qđ quo inquit ē tibi pater.
Grauiter inquit torqueor. sed de
dei mia non desperō. si michi adue
rō? ꝑbeatū Sed ptē quesō ad
sedem meā Iohem qui mihi sedem
apl̄icam occupat. cuius de med ptē
dices ut illam potissime sedeā q
m tali fiducia repositā e p̄me nr̄
pauper disturbiat. sic q̄ redime
di me ee q̄cūq̄ tm̄ ꝯ misericor
dia dei cuncta decreuerit cōmoueat. Na
ceteꝝ qe p̄me indigentib⁹ tri
dita sunt michi mich pene nūt⁹ p̄ se
nunt. qua de rapinis et iniquis
acquisita sunt. Hoc audito epo
nr̄ pater romā adiit et Iohannē
p̄dē sue verba narrauit et epa
tum eius destruit ⁊ monachū
fecit. Eiusdem ō bndicti ne
pos qui p⁹ eum tm̄ Iohi vō se
cundus nr̄ papatū suscepit ut
hubert⁹ archiep⁹ mihi narrauit
apparuit cuidam iuueni molendi
ni equo residenti et iter attenti
Apparuit autē ei spe monstruo
si animalis. Eius aures et caudā
asini erant. cetera ut. Cuiq;
iuuenis⁹ siluram mirat transeuntes
clamauit monstrum illud. Nolī
Dñe expauescere. Scito me hominem
fuisse sicut tu es Sed qua bestia
liter vivi p⁹ mortem presente be
stie speciē meruj ad quem iuuenis
quisnā sis fiducia Ecce ait ille. Scio
nomē bndictus sum qui nuper
sedem apl̄icam indignus obtinui
Ad quē ille Quid habes retributi
onis Nichil inquit usq; ad diem
iudicij p̄ diuinosa ⁊ squalentia ⁊
subterranea loca ⁊ fetida ⁊ horribi
lia raptor ⁊ p̄turbator p⁹ exter
mini vō iudicium corp⁹ meum et
animam inmedicabilibus cruciatus
et inuocabile ollis tenebrosis
baratri detrudet. ita ut michi
nulla spes imposterum recuperandi
restat. Cui hec verba dissimulat
. fuerat autē ab ipo pontificat⁹
primordio usq; ad finem vite
mirabo sinistrum oberratus et
ideo ab iuuenib⁹ asinū caudam
deridebat Diuerunt autem p
totū vitam carnalem. ideo ce
tera versus erat. Quam illi
melius fuerat vt epatum dese
cuisset. Post hunc bndictum
sedit silūester. ix. vt supdictum
e Diebꝰ. lx. postquam Gregoꝰ
vi⁹. antedictus romanꝰ maxime
religiosus ⁊ sanctitatis vir

·xvm· De Gregorio ppa hi9no
mimo · My· et actibus eius
Guillerm9.

Ib itr aplicus romam statu
p meanam ancessor9 diminu
tum iuenit. Vbi pter pauca opi
da vrbi vicina et oblones fide
lium nichil habebat quo se sustenta
ret · Cuitates et possiones
m longinquo posite que ad us
esse ptinebant a pdombo ablate
erant Tramites publici et strate
viar9 per totam ytaliam a latro
nib9 capiebant3 vt nullus pere
nus nisi ad maiorem manu ipm
ne transiret. Cessatum e ab or
dinacia romanor9 antiquor9 in ipa
vrbe m medio foro baratabantur
sicarij. Apli etiam aliquis vide
ntes in sompnis suadere
nullo modo sibi esse vt solitus ap
no Domini residebat Sup ipi
sancto9 aplo9 et martyrum
corpom sup altaria ytaliq
inhabitabant · Oblationes antece
ssor9 suor9 appositas de manib9
arripiebantur · Irrepte m comes
sationes et sorcor9 abusiones m
ultiplicabantur tantis malis · tpe
pmo leonis. vt pontificatum decer
ptum cepit amore plusq3
terrore verbis plusquam verbe
rib9 ardens mandat vrbanus
vt a pernicios9 molestiaco cessa
rent et a rapina factor9 Quem
emq3 est contra naturam vt ille qui
ei resistit deus non ei frustr2
pace et vpian9 mt9 vpianos
libe pmed9 debz cum oms sint
ex vno stamine · et oms hm9
simus quatt coaptulo redepti
pcio Altim vo contra precepta de
q precepit vt qui altano destruit
de altano muniant Domid deq de
bent ee Domid oroms non spe
ciem latronu non trasgressor9
coronatulum p3mittent oblo
nes fidelium m vestis transire sacer
dotum vel m expensis paupum
se aliquo modo pmittu illi quos
extremis ad ruinas compellebat
Quos autem cupiditas exantla
bat ipi sibi ptmore dei et sco
li honestate modu ponent · Inua
sores extranea primom et man
datis r eplis minuunt vt aut
debita reddant aut se iure illa
tenere m senatu romano pbarent
Si neut3 sicent esse membra
se non ee cognoscent Talia sacrile
ge gionat9 aut michil aut paru
pfant Tunc evocantur oms qui
aut talia agent aut agentib9
quibus aut colloquio ptinaverint
Illi aute evocati qr sunt mimo
ares territare muros vrbis ar
mis circudare adeo vt pene
pram credent Tunc ppi ferro ab
astoms vtendum undiq3 arma
et equos vndeq3 conquirunt
milites et equites adornant
Ac primo enim tri petri poctipus
raptores oblom ut eveniret ita
effugarent Quisq3 itaq3 sibi resiste
nib9. pdia r oppida multo tpe
amissa in antiquum ius restituit
Sr3des nitida inpto nunc assueti
seruiunaru illum vrabant et
undiq3 qui deo offerret tot re
dia consciis · Ipi etiam cardinales
hoc dicebant adeo vt cum ille nati
uitate qua defunctus est decumbe
ret concilio prius inter se habito au
derent eum amonere ne se in
ema sancta petri cum retens apli
ca tumulari ptpet qui tot homi
nu mortalo officium sedasset
·vrm· responsio eius ad car
dinales ipm quasi homicida
arguentes

Hunc ille recolligens spu · tor
mis q3 hiemmib9 minar siue
oronem habuit oronem habuit
Si mi vobis vel seruulula hinc

Tempora hen[illegible] na terem.

rones vt sua diume auctoritatis
eet tam precepti suasione non co
uenientis pontificem um Qui
ritum viu et primonii meum
m vm omodi effudi r fama vm
libentioe neulem Et si alij
s pscendis attevent par erat
nos obsiste oppmones stultor
melioib9 intercipientibus leuen
tes · Em quesd chessoniam · fors
tam michi Et chessuuos anteces
sum meor libellum qm cumulk
anarie sufficient · Quibus saluce
quib9 libratem refutu · Referens
quid michi · Et adorabit a plo
et libe que volebam attribabam
Applaudebatur michi totis omn
bus Acclamabatur michi m lau
des meas totis diebus · Has lau
des · hos plausus absulit michi
hic temitatis contritus ad vos
flexi animu et seriu attendi
existimam fortivias vnio titu
los pde mipi9 abligurriebat vos
mopem mitem Dnus pacie ame
batis ille de obloibus vrs pcosa
sibi sorta mercabatur · Hoc ppla
ri et dissitto amictu oculos mo
uebatis meos · Itaq; cum hoc ne
quirem pati bellum alius mdu
vt dumpnis ciuium emerem illor
am clericor Sed vt modo expe
ror m mutuos collata busticia
pdidi Quod alij panulos mu
sicant nos m pu9 enomitis Et
libtatem qd plo · sed pretutez
regnu dolorentem prem filij
de sepultum sua exaltant · Id
miniem mortaliu domu michi
nemabitis Non arretur ab mitor
tu ee meruula non vsurpus
non latro r vos ppam mitred phi
betis · Et ud refert m mortuus ·
an bnd sacrarium intrecat nisi q
b nd multis adhuc temptatus
illecebris Et nec m eam a macula
sit mmunis · Ihs sepe peccandi re
perens materiam vbi venerit
diluere culpam Mortuus pecuu
nesat Sed vt modo expendor
m mutuos collata busticia pdidi
Quod alij panulos musicant
nos m publico enomitis Et liber
tatem qd plo sed pretutez regnu
m dolentem prem primo nequit
supino carens manto Qm m ma
nus · Et barbanes e ut sine dolo
do excludis cui peccandi desit et
voluntas r facultas Qua pter filij
tam a pripte audacie priam
ante Stulte emm r amara lo
quit estis · xxxvi · Rationabilis
enim defensio ad eos dem ·
Sed ne sola me mea auctori
tate putetis Et tacitem
adipte omis actus vros sim cor
dis mitorem debet examina
n vt eo ilicit fiati iudiciu vi
presit fructuosi consiliu Vt enim
veritas dicit Si oculus tuus
simplex to9 corpus tuu lucidu
erit Si autte nequa totum cor
pus tuu erit tenebrosum · Cre
bro miserabilis me9pellauit cogen9
vt enig lenarem inopiam Qua
futuro9 mea9 non abnim · Sed
diuersis monetis hominu dum
si discedens ille latronem offen
dit qui videns eu mimos porta
tem clauu quam ferebat pcussu
occidit Nunquid mihi iudicavi
Dum sim qui pennis dedalum
vide cum mortis meruit · Inte
rib9 enim9 et forensib9 id sem
diuerso respectu et punitur et
laudatur aduertitur m latrone
q9 hoiem occidens m occiso · pha2
m milite qd sedent hostem
m bello Itaq; hominidium m isto
laudabile m illo vituperabile iudi
tus est Solim pdecessor m adna
mus prim9 pdicande memorie q9
m vestauius eccl9 Karolo mar
no contessit Ita vt nullus eccl9

consecraretur ab epo nisi prius
a rege insignitur baculo ⁊ a
nulo Erat en animo karoli
mbitio aduersus anastasium ne
faciale tunc mbemisset adeptum
alquis nisi mtrusset p hostium
Hinc rea p tot terras mestissima
nequibat nequin sedes ap̃ca bt
bnitugs electo astensim simu
gmodocat Dum cet ppe rex ⁊
mchi p anastasiam disponeret
mit omia regu palacia simu
et ambitu occupauit ·Suave
mento sponsa xpi libtatem
suam asseruat ne illam tymm
mus ambitiosa vsurpatrix psti
tuat . laudatur qz m mm secuti
pontifab9 qd has donationes
tulerunt pnapib9 · Certe non
est epi officium bt ipe iubeat
gmitia prelia · Ceterum spectat
ad mm9 epi bt si naufragium
fmocentie videat ⁊ manu re
linquentia ocurrat Ezechiel sa
cerdotes arguisti qd non steterint
ex aduerso nec se opposuerint
vniuersi nel eliseo p domo
istiel Due sunt persone m
date ad resouenda inuia consti
tute vna que exactuat eloqui
um altera que portet ytlaudi
Ecce bt bos mchi testes estis
non neglexi ptes meas qd
spam psecere animam liuiusd
illum cui9 interesset acte rem
ytlaudio certificauit nuncio · Qui
patium se reserpsit bello uni
delitor voluens bt meis labo
ribus et suo expensis non
truncare latrones concaliabula
deturbare Si remisissem qm
excusacionem deo offerrem cum
imperator suas in me resudisse
pactes videm cede ciuium
dampnu patrimoy et dor
mitaui crudelius peat latro
ni occidit fmocentem ··

xxv·b· responsio ad obiecta

Ego obiectat non ee sacer
dotis bt se tecte tuum scu
pi amatulet . ym ee . sed no
se inquinat qm sontem pmens
in sontez libat . imo eo bti
qui custodiunt iudicium et fa
ciunt iusticiam in omni tempo
re Sacerdotes fuerunt ampli
ssima laude famosi finees ⁊
matharthias qui in delinquen
mam sua ulti sunt Alter
amplexus uenios pudicie
confodit · Alter pdolis imola
tem fmolatio cruor mmit
tunt · Zacharias sacerdos thim
rificantis rectum expulit et
p̃cul dubio no dubitassi octa
dere nisi deu illud attendisset
octide · Preuenit epalem
manu plancta diuina bt illi9
caduer depasceretur lepra ei9
animo usurpasset illicita de
turbatur rectis deuotio et
non deturbabitur latronis cu
pido Quid est ergo quod est
laudandu et qd secu · Contu
li eni beneficiu quibus videor
mtulisse exicio · penam im
mu dium mortem attenuam
Scelerati9 epi quito plus vi
vent tanto plus peccabit
nisi forte sit aliquis quem
deus exemplo smutulam ces
pevent a sorte in omnine bo
na est omib9 p eam nusq9
repomt2 in celestib9 minusq9
sensas pomt scelenbus malis per
eam dat flatteries tmim · bon9
pretendit ad bmuum Sanctus
ymquat ad palmam · Peccator
spectat ad penam ⁊ sicut sanc
tus metam Sic michi habende
sunt illoy nice qm tantis miser
is exempti sunt meo munere
Nec habui que p me dicem bt
mis assertones enacuarem · Si

Tempora hen[ricus] ma[gnus] Terra.

qm (t mee et vite tormacoes
stulli possint qmittam⁹ omia dio
evamim · Corpus meu dilecto
rum more compositum ante ja
nuas ecte sistate iacue sens et
reparatibus dampnentur · si de⁹
vobient vt mereat applaudi
tis miraculo Cm mim⁹ de cadu
ere meo fiatis quidquid vob
placuent Sic factu e mov em
vt corpus ei⁹ ante portas ecte
sens obelisas positum e turbo
nitens dimit⁹ emissis reparatu
ros obstacula dirupit (t ipas
valuas sepulcri impetu pa
tefactis ad parietē cū marmo
reatore impulit · vubi · De
Eadem tpe · muliere ma
mulier apd lefica a demo
bellelcuam angelis mbus rap
villam dugurarum stra — — —
malefica cum quadam die qu
uaretur cormicula qm habebat
m delicis vocabl⁹ solito nescio
quid cormicta est Quo audito
dne cultellus de manu evadit
simul (t mult⁹ expalluit mirem
stens diutissime aut · Hodie ad
vltimu sulcid pruenit ianuarium
meu · Hodie audiam (t antipha
rium vide mgmodu Adhuc eadē
quite venit ad eam mitt⁹ dicens
a sortilegis e filij tui et tota fa
milia subita ruina mtrit · Quo
audito continuo dolore stomacha
tus cecidit vocari qz precepit suppla
tes libros monachum (t mona
chas · Quibus simulacendo
aut Ecce miserabilis quodam fra
mea demonicas artib⁹ semp mis
mus Ecce dicor omniu sentina
et illecebra mearu stu/ Et spa
bam tantu in relatione vnd a
me tpe dessum Nud ecce qz
sao mee demones habuerunt ex
actores in penis quos habui sua
sores m culpa Mouto vos p ma
terna viscera vt mea tempestas tepue
tormenta Nam de aia finden dup
nacoms non revocabitis Corpo⁹
q⁹ meu misere in como exanimo
et mersidite in lapideo sarcofa
go/ et opertu sero (t pliubo con
firmitate/ et lapidem ipm trib⁹
mattinis cathenis circundate ·
Si trib⁹ noctib⁹ ita secure iacue
ro/ quarta die misodietis me in
humo/ qñqm barbar me terra no
lit me recipe p maleficus meis/
psalmtibus quinquagita sint
nocibus (t misse celebrentur p me
tot diab⁹ · factum e vt precepeat/
et mihi valuit · Primo enī duo
bus noctibus cum chori clericor
psalmos cantent ecce copia simiu
li demones hospitiu ecte m mani
obice clauso seu negocio confli
gentes/ duas extremas cathenas
dirupient/ a)edia q⁹ oposius ela
borata erat illibata dimisit Ter
cia nocte cum tali cantu strepi
tu aduenerunt hospitiu ome mo
nasterij visum e a fundamentis
moueri · Vn⁹ ante ceteros (t vultu
terribilior et statura celsior ianu
as maiores vi concussas m fragor
mota duxit/ et atrocissima voce
accessit ad sarcofagu mclamato
q⁹ nomie vt surgeret mipauit/
Cui respondente nequeo p vincu
lis solutus inquit (t malo tuo/
Statim q⁹ cathenam q ceteroz
fortiam elisit/ muro conamine
et stupam dirupit · oculis q⁹
tumbe pede depulit/ et appre
hensum manu palam omnibus
ab ecclia extraxit ad foras vbi pa
tuo erat equus miter superbus
simul tridecim demonias ferreas p totu
pturbantib⁹ Sup quo misa illa
mipositu mox ab oculis intuen
tium cum toto sodalicio disparuit

tum

Audiebantur tñ clamores · per mr. fere miliaria miserabiles suppetias omnibus. Hinc ipse multiplicatus.

Anno hen · xxviij · & cete ra vnq; ro ng eventibus me imo comẽ duos illius pris et duob⁹ comẽ vnd Symbertꝰ. De ꝓpatu contendentibus Rex henricus comẽ eos roma vadit et eis canonica imperiali censura depositis sindicatus habem bitensis epus qui et clemens romane ecce clim⁹. presidet et ab eo Rex henricꝰ in imperatorem benedicitur utrarumq; romanarum se sine eius consensu indꝫ ꝑsum electuros Deodato metensiu epo mortuo succedit adalbo sanctules eiꝰ germane predicte et sanctitatis Erat sancte ecclesie nimirum felix q̃ an aliquot annos p⁹ nequi tiam et nequitiam effusi sui cruris dñi concremata fuerant in nouã re edificata sindicatur ꝑsente imperatore henrico Anno vnq; damasus romane ecce clim⁹. presidet Viv tenta in ordinẽte creatur bt sibias fiouret studio scolaticꝰ leodiensiu et sua lite rata et mora pbitate claret qui ad hermanni archiepm scripsit librum de quadratura circuli De qua re Aristoteles aut . Circuli q̃ dratura si e stabile sua q̃ nichil e illius ro stabile Anno. rc. bruno lotharingꝰ epꝰ qui vocatur leo romane ecce . clvj⁹. ꝑsidet Hic cum ad capessendam sedem apli cam roman tenderet audi iit voces auttelor cauentium Dicat dns Ego comito comitato nes pacis et non afflictionis Hic de multis sanctis cantus composuit et multa fecit et scp sit vtilia ecce Hic cum in ꝓpatu pauperem lepsum ante fores osse disset cum totum diligenter i lecto suo collocauit Quem cum resentio ostio non inuenisset pau pẽm se vpm retepisse obstupuit Veri relatione et illustres sanctitate m vpo dormiunt Odilo ab bas clunacensis cui hugo sucre dit poppo stabulensis wilielmꝰ eps lemouicensis olibertus sancte memorie abbas uxellacensis Anno vj⁹ leo ꝓpa du norchima nos a romanor⁹ tyrannis detru dare satagit multam calamitate meruit qr cui multis et ipe ca pitur Sed tame relaxari nolunt nisi eis sius relaxatis Quadra gesime epo obit . cuius sanctitatis p multa miraculor⁹ testimonia patuit Sanctꝰ theobaldꝰ mr nobilis staricor⁹ non minimꝰ hoc tpre claruit qui mundo & semet ipo abnegato seruit⁹ vpm in vrbe cui ta vrbe nouicie reclusus . xxx⁹. sue conuersationis anno beato fine quieuit Cui qñ accepta sunt deo p⁹ mortem eiꝰ miraculor⁹ p̃dit multitudo . Ossa eius in tabulas translata multum mi tig in locis deuotione meruerunt ꝓponibus . xxviij . De sco hermita casa theobaldo he remo & hermita rem⁹ vomita ex staricor⁹ stallis structa est eius honore & honestatis dedit theo baldus reliquias multas deum bien reparatilium castro primmo ortu Hic matrimo⁹ do⁹ facultatum occulto et laudabili fructu se ipm sclo neq̃m subripuit et heremiticam vitam expetens p vpo pauperrimꝰ mansit manꝰ ejus in laboribꝰ fuerunt multis p virtutibꝰ & miraculis cla ruit Quadam die cum duobus sotiis eo itinãte cum fatigati essent & afflicta fame et sitiendi essent in via ipe comites aliqñ lium p̃cessit et panem in via adve

Tempora Henrici Regis Terci.

sibi ꝓpatum mbent vnde m
vpo confortatus ꝓmo ctus egit
Deinde panem sumit ex adque
frumenti ad testendu suauē.
Socios vt resiterent ꝓs emm
erat vniuersis placabissim⁹. man⁹
lauarent pane restaurent mutua
uit pquirentib⁹ illis tanquam
despectib⁹ qui pane testēnetur
b mgnit et panem qui sub testa
latebat ostendit illi sup̄ modu
attonti deinde ad se reuersi an
trelicum admnistratorem fuisse
mtellexerunt Cumq; mediola
nenses audita ei⁹ fama ad lo
cum ei⁹ sic ex diuersis partib⁹
confluebant accessissent. ymo eos
verbo dei spualiter refecit Dein
illis corporalem refectionem su
mentib⁹ Diacono nomine Dio
sio precepit potum ministrare
At ille mar⁹. eius no pbat qe
vin ꝓmaret vnu hospitib⁹ non
habebat. Ipe em nocte ꝓcedē
te castellum vbi vinu fuerat
totum cum staret euitauit et
vnde alijs ministraretur non di
misit Deum bis ⁊ ter admoni
tus p mpbitatem stulti prius
ꝓcepto ei⁹ obediens ad vas ac
cessit et qd vacuu ex toto reli
querat ex toto plenu mbent
Ad quod mirante accedente vno
ei impetu siliente ⁊remendo⁹.
pfluit Tanto miraculo stupefac
tus cum timore hospitib⁹ minis
trat. Vnde postmodum plene refec
ti sunt et fides de reliquo p tres
ebdomadas vixerunt his et mul
tis alijs virtutib⁹ clarus migrauit
ad dnm Imperante henrico filio
henrici in italia regnante anno
philippo in gallia. Quedam mi
m brachio suo non qud p meritu
suo aliquo. sed sponte crucifixum
crestens ferreum inuenit ad ea⁹
sepulchrum vbi cum pernoctaret
et ad candelam que casu a candē
labio decidit extendam vnū
ciuem brachiu extendisset statim⁹
ferre⁹ constrictus e manu qz tu
multu arripitans lomtin⁹ abiit nec
dissiliunt hui⁹ festum celebratur
quarto kl. Julij Sygibertus
Anno hoīa. xcv⁹. Baldui⁹
flandrensis in vasconiensi
um comitatu com̄ imperatorem
rebellat Guillermus. Eo tpre
erant due anucle mfirma qua
romanitus/imo mtumero con
morientes/vno mbute maleficio/
que hospitem si qn solitis sup
uenebat in equum aut asinum
aut suem mutabant/de quibus
iam sup̄dtm est.. xcvi. De Ju
ome pdem nene qui sui
tempus em tuam Vene
runtine quida locu ne amilo
ples et nobilis qui desponsant.
Quorem nomi⁹ Diuerit/⁊ sodā
lib⁹ suis omnium frequens pu
uenit Post cibum itur in campu
vt ludarent. Rex omnium ludo
rum militare palam proposuit. Initum
amilium sponsaliciu dixito ex
tento statuit venerit que
primo affuit compositum/et
cum pene ob solum impetum
simpmosius extis molestantib⁹
primo se aliusti removit reposcēs
qz amilii. Jubent statue diuitu
rusq; ad uola circuitu Duqz ibi
siluit⁹ nec amilium arcere potuit
nec diutu stranue Tandē qz
discedens reuelauit sodalib⁹
Nocte in tempestate cum stimulo
rediens diuitem jubent extan
tium et amilium extenta
tum et dissimulato damno ad
neptum redit Cumq; se in lecto
nuptu cum collocasset sensit qdā
nebulosum et densum inter se
et illam nolitare/qd sentit qd
se non videri potuit/hoc obstaculo

ab amplexu phibetur/audiunt
r vocem meam q cumbe qr
hodie me desponsaſti Ego ſi
uenus cui⁹ dictio imposuiſti
anulu illud nec reddam don
tus ille tanto pdicto mich re
ſerre nl ausus eſt nl potuit
insopne diuꝫ noctem illam
nullid secum deliberans Ec
factum eſt p multid temp⁹
ut quadrige hora ad sponsa eo
cumbe uallet illud idem sentu
rat r audiuat. Cum sane alias
ualens et dom aptus r mili
te tandem querelis uxoris
comonit⁹ rem pentab⁹ detulit/
Illi habito concilio palubo ciuda
pulchio subꝛbano rem pduit/
is erat nigro mantic⁹ et potens
in maleficijs. Illectus exto pm
is multis compositam eplam
dedit Juuem dicens. Vade illa
hora noctis ad qpatu ubi m⁹.
Vie quemiunt et stans tacita
considera Transeunt ibi figure
hominu uariusq; sonus omis
q; etatis et status et condicio
nis equites et pedites quidā
leti quidā tristes. Quidquid
audiens non loquaris Sequtur
illam turbam quedam feminā
priorem. forma corpulentior
curru sedens. Hanc tacit⁹ eplam
tradas legenda Et tacitum fiet
q; postulas. sic factum e/Inter ta
tos transeuntes uidit ibi mu
lierem ornatu matricio multa
mestantē/crine solito p humos
tractato nuda aurea simbe con
stricto ad aures/brachia tenerita
q; manib⁹/qua multam retinebat/
p tenuitate uestiu pene nuda
apparebat/pallus exequens i
pedibus/Ultim⁹ duc turbe ter
ribiles q; Juuenem oculos ad
uertens/ab ave simbo smaragdꝰ

et uxorib⁹ composito/eas duc ab
eo requirat/Nichil ille cont⁹. sed
protenta manu pomum ei. Demon
stat similiter non ausus contemp
nere temnit scarpturn/a Jove qr bra
chijs me celum altius/Deus mgt
omps/qm diu patiens nequas
patubi pbra?. Nec mora satelli
tes a latere suo mittit qui anulu
extorquerent aueric. Illa mittit
ei qui sata mox tande reddidit
ira mouens non compos sui
obstaculo potat⁹ e Dui suspensus
amorib⁹ patubi⁹ an ubi demo
nis clamorem ad deu audiuit
de nitellexit presumpsisse sibi finē
diep Cuo cū omib⁹ membris
ultro truncatus/miserabili pena
defunct⁹ est/confessus coram
populo romano maledicta flagitia.

xxv. De berengario hc
t. Mo pnota retica et ei⁹
ty traditiana pma. Sy
turbatur etiā per bē gilbertus
remensem turonensem qui asse
rebat eucharistiam quam sum⁹
pontifex no de ueram corp⁹ xpi
et sanguine/sed figuram corpo
ris et sanguinis/Contra quem
multum a multis et uerbis et
scriptis disputatu est/inter q̄s
dns Guido abbas de cruce
sancti leufredi/contra eum de
corpore cōt⁹ eum de corpore r
sanguine dn⁹ eluciante edidit li
brum Guillerm⁹. Leo ppa
cont⁹ eum Vercellis celebrauit
concilium Sed p⁹ leonis abbatis
hildebrand⁹ archidiacon⁹ cum
eet turonis nouo ppa rome ad
unatis canonicis eum compulit
ad sin⁹ dampnatis anathema/
Respondentes et laudantes archie
pus sed propue r subtiter Gu
mundus prius monachus de
sancto leufredo northmanne p⁹

Tempora hen[rici] VI na Tercy.

ea epc aūsand apulie m tpis
eloquentissim Verwulph vitem
m sine rti resignat ut sn retuto
ne aquib dam sanat habeatn
plen clemosinis - shumlitate ma
nnaz possiom dns dispciendo
non sromlius abstondendo et ad
omnlo Nullam femina consuc
tu sno patiebatur admitti Vere
rtor tamen qnus se convertit
eos quos deprauat quattere neq
adeo pessimis et alios exemplo
vel verbo abono mfirmare qua
fortasse pcm te renouabit alie
nu cum deletis fuerit tue - qd
epm carnotensem sulbertu pdisse
runt (Nam cum cum m extremis
positum multa visitauerit / et di
um capacitas nw consilientib
capiendis sufficet - Ille me oppri
mis cruciat oculos lonie rimat
berenitarium missus quo potuit
expellendi consilit / pcessitus m
mane demone pter eum consi
sse / multos qz ad eu sequndu blan
diente manu [illegible] anelitu cor
rumpe Sed et ipe benignu die
epistemor moriens / recordatus e
quot mlos quondo adolescens
pmo sin erroris calore sectis sua
mfecisset / pdicto retentu / hodie
niquit appicois sue appebit mi
chi dns meus ihus xps pter pe
nitentia / et spo ad ylliam / ul
pter alios / et times / ad penam /
et anno cor xxvj. de cor
pus edituus ponbus sancto
rensis ytastome se rum anglie
pulsi mssent abbas m corruptus
adilpardus m corrupt et de sanc
tum et qua locellis sicne mo
quem pauerunt magmartyre.
nitudine corporis anglisaor e
nit reliales expensas sero susp
e renentre unde optimo sanctu
sudatum omisit Tunc reperiu
corpus m sensu qz ipe ante contu

lerunt sup altare locatum et cum
capite sancti appollinaris marty
ris et reliquas sancti (vincencij
martyris que ille maximo pretio
emerat Abbatem vero teneri
torem sancti corporis nouo animu
relinquit (Nec multo po de ecia
extremum mortis emisit sanctus
est ibi sumosus et cecus Mussi
tencio et oppinor tepidus tot
sanctoru post mortem illibata cor
pora et m anglia que future
micorrupcionis spem pretendit
Quod ideo diuinitus factum cre
dimo et nacio pene extra orbe
posita m spe resurrectionis am
mittit ex consideracione tot cor
poru que incorrupta pduran
Hec sint sanctis edelnida et
bibliorum virtutes rex edmu
dus archiepc elphegu cantuarien
antiquius pater omis minoratis
cruce et carne flagellis articulis
mortalib quodq tpis spem dormi
entium meditantes. Filiu regis
rex victoru filium septene hic
nolimus quidem de spiritus fidei ale
dium amisisse - Ille falso rerum
presagiens infantilis tolleridu
e medio satellitu qui aliquis erat
maiorum fecerunt quos puerili ludicra
Dicens inter fructeta obtruncari
iuit quod celatum m anglia
statim rome diuinitus monstrat
(Nam mebrana sup altare sancti
petri stigme delapsa elemosinis
antecessis scripta scripta soluba
deferente et lecta et sepultu
per ordinem pdicta quod a qb
anglo me pretiata e / et mox
epla ipe. rembus anglie co
patrona martyre adiecerunt
Unde sicuti cultu corpus Imo
contra sollempnit lectionum e
Cuius deferatur Vbi celebra
clerico contu et laudes plan
sit excitata quidam pricipalis

femina e fenestra euangelii in quo
stabat capud extulit et forte psal
tentium p manibs him contrita
coe lectoris pruenerat ad psalmd
Deus laudem meam ne tacueris
Quem a me nescio quo psumo
retroq de dictis mtebatur cui
tantam leticia misrmare Tunc
bo in dna ocli ueneficte a cunis
orbibz emulii cruore possiuerut
uersum illum · Hoc opus eor
pri detraxit mecsi apud dnm
extuit usq; hodie cruore signa
imanitatem mulieris et blas
nem dei spiritalia .. xxvm · De
rr selesiensi rumbus et
cenobio pfate martyrib9
evorta multos mtr ossibalde
init mdiatu est tu et exhumu
Quand ieiuniu de et de
Secuda ieiuniu die sevitia e
puero cad nalitiu die thelburga
decumbenti apparuerunt ipsi petr9
et paulus dicentes non eum debe
metuere morte que et lucrosus est
extitus et bte plempnis mtroitus
Eternum nominem de illo mona
sterio hac pestilencia morituru
qd deus preclari regis osmaldi
concessit meritis p compatriotis ea
dem die supplicantis hunc emun
ce diem quo idem rex appidis
oratus aulam celi mtrauerit cune
stule e dies mortis ei9 et ma in
ventus ex tunc mr martyres
amiat9 est Duces danor hmi
nnaz et hulba orientalin anglor
depopulabantur primam quor
primu regem edmundu non re
sistentem sed precis armis solo
prostratu et omnite p aliqua tor
menta deapiauit Capit a hi
tore mr dumeta pretium est
Quod dū cunes querent audierit
vocem capitis os ad se mouentis
Quod lupus lacias cirnpleuus

custodiebat Qui et hinulos post
p9 tertium ad tumulu ussq; secu
tus e nomine ledus et a ne
mine lesus Sup corpus pri
mo erecta e capella lignea ·
Cui cum fluet expirare nollet
mdisibili9 lons m ipis conatib9
metuit Caput ei9 reliquo cor
pori compaginatu summi mar
tyris coronea cicatrice ptendit
Eusdem sancti crines et ungues
sensim pullulant quos ossibus
queda sca mulier quot annis
tondere et resecare consueuerat
sacru beneficio pferens pstitutos
him9 sancti corpus cum sibi mina
citer ostendi precuperet leostan9
adolescens time et dicebat me
tum oculoz fide explorare desi
derans mox ut vidit ame effectus
e et p9 modicum mmb9 statu
ens mortuus e Ethelbertu ut
beda autor e duobus uns nupta
uirgo primansit Pater eius sint
anma rex orientalium anglor
habuit quoq; alias duas filias
thelburgam et sexburgam Quar
prima in monasterio gallie quod
dicatur brigis sanctimonialis pm.
pt abbatissa fuit semp meminip
ti ante mortem et p9 mortem
sue et sororis sue Abbe ex cobio regi
cantuarior ubi dum e Ex quo
tenuit filias suas duas ex coniu
gam de qua beda multa scrip
sit et ii9 membra que ubinsio
rem merito data e m comite
Ex quo habuit filiam Werbur
gam virginem matre apud le
linu p9 mtem sexburgam abba
tissa fuit filia apud cuntate lenu
mi pausat que mayme omnes
feminas et pueros evangelice
creditur · xxxvm · De quibusdam
Ratter aliis diuersis sacr
Rissi mellardus in anglia

Tempore Henr. [M]I a Terra

ev ermburga filia ermredi fris
ercomberti habuit filias scristas
mildrita & milburgam Quar
prma in cenobio sancti austinfrm
cantuane Altera apd Wenelock
requiescit Eius mansoleu quod
tempore effluxu multu odore
debuit balsami pfudit Edwardo
regi ex hoore edelfrm habuit
filias multas Quar una edbur
ga Dum hec nr adhuc una est
sc a pre pbatur e Nosticum ille
m inclitu Dnm pfessionis
ornamenta . Hinc calicem et
emanutella mde armillas et mo
nilia . Illuc bruniculu allata e
a nutrice et membris pueris asse
dit Jussa q3 bre[m] nollet elongare
roro aspectu seculana despici
ens pupte manib9 reptante eu
manutella & calicem puellari
mo tenera admouit Exclamat
cetus assidenciu future sanctita
tis auspicium exosculat9 m puella
Pater ipe arcanb9 osculis eam
Dnmat9. Vade mqut quo te vo
cat Dnus tuus Jesus sanctamona
chu habitu nduta m vere vito
me sanctitate multa emeruit ita
ut sinutulare sudariu sibi suos
fletum nocte subripet & diligent[er]
locos & mutos lectus earu nr[m]
apponet Edrani regis filia cui
tha virgo sancta m Wiltunsi ce
nobio latet Beatus Dunstan9 du
consecraret basilicam sancti Dio
nisii qm ille m amore martyris
edificauerat vidit istam Juuencu
lam pollicem dext[er]m frequenter p
tendere & finem tenuis fronti sue
impmere Quo sumo delectatus
eps ait ad eam Nuq[m] putaueritis
hic dimitus Continuoq3 meor
missaru sollempnia flere cepit . Re
quisitus cam ait Cito hr flondi
ua matrescat cito anus dilecta deo
mnolabit Hic finitum e a mortua
e illa die predicto . p9 hr. s ab illa
die septimana cum eet domo
vr-tium Non multo p9 id Dum
famus videt p somnium sanctu
Dnonisium eandem brachiu mi
nu tenentem et evoniculo Dnmo
confratr nitentem & a simulis
honorificatu in terris sic a filio
so & Dno senembatu in celis hr
et in pfessione simonialiu auctas
describ9 probatur Unde palam mar
pita e a sancto ethelwoldo epo .
Que respondit hec & mestabile
nidicium dei sua mortalibu optat
consilia Nam & in sordibus luctus
sic poterit ee iactantia sua pter
puto q3 tam in corrupti meis pu
teat ee sub istis pedibus q[m] sub
tuis discussis pellibus . Hinc9 corp9
brunicum cum leuaretur altius
nuentu e to[m] in cruces solitum pter
dext[er]m pollicem & alia & alia subiect
ta unde disputantib9 nonnullis
cm ex his qui viderunt dormienti
brachio ipa astitit dicens Non mira
ri si putas ille corporis mei putre
rint Nam hec sic mortua corpora
sic deficere et ipa hr pote puel
la membris illis peccatu Sed mire
nent corrupt9 no e quem libido
non tetigit Immmis sin acrupula
et carnali copula . xxxviii . De
eterna sanctitate illi9 tpis Sup
bertus

Et no sequenti vm9 Leo ppa
remedium lenoz sup se d[omi]
cpi sanitate rete mirabilem si
modo hita per aplicam auctoritatez
detecit in mio suoz confessz
m cam sollempnit habendi &
no sequenti leo ppa moritur . Cu
ius merita apud Deum fuerit
amicitia patuit cum multis ad se
pulc[r]m eius rome miraculis osten
sis Deus eum clarificauit Quod[m]

Ho tempore corpus pullantis filii emidi rome inter.m raptum
e cum hoc epitafio fili emidi
pullas quem lancea trim militis
omdit mortuio iacet hic Quos
versus non tunc factos credidere
Quidam carmenue sua latinas
miemisse sed ut ab enno uel ab
aliquo alio poeta antiquo Eu hs
natiui e conditor corpor hs tur
ne tabescente citus exterior ner
uos nectu ossa contmunt simeus
Vulnens hs in medio pectore tur
n fecerat m. pedib et rome
mensiunt est Ardens lucerna ad
capid inuenta e cum eu nullo
affirme liquons aut flatus uiole
cia extinguere ualerent quida sub
cione mitem filo subt flamma
flo tamen seat et nov introducto
aere utnus cuamut Corpus mino
applicitum nasitate sui magnitu
dinem meruit licet Sed peracto
tib diebs sallicidne uenulentis m
fusum omne mortalitu corrupco
nem attmonit cute solutu humis
q fluentib Symbertus An
no vbn. Autor ppe in italiaq hem
ric ytalonose ab impatore sustipt
et eo prite non multo post impa
tor hemric mortuus et post eum
filius eius hemricus impat anno
.l. vvvb. De impeno hemrici
quarti

Henrico hemrico .p. qm fuit .s.
ab incarnacone dm .mo. lxx.
ab urbe co mxo. v. vv. colonie
generali consentu fuito Baldui
no et Godefrido mediante ppa
Victore ad urbem veris pacem
reducentib omib bellor motus
sedantur Henrico .n. fridenco
filio notlicolomis Ducis ex elico
sponsa sambita septimo leonta rome
ecce qr evosius erat impator hen
rico pro odio suis sui Godefridi re
gis post lesitatorem cosanctinopo
litanam apud cassinenses mona
chus et pbr ea abbas factus alia
tus noie stephi romane ecte.
clxm. presidet Subbrienna tarma
me ciuitas combusta e cum ma
ior ecta in monasterio aute mo
nachor scotus quida monachi
patrin nomie multo tpre reclu
sus qui ecta hoc mendiu sepe
pdicabat pter prostitum reclusio
nis cyne nolens se combum pas
e Autor. Hoc sic infert petrus
damianus In quadam urbe tento
ria erat quidam seruus dei iuxta
monasterium in cellula cui pre
latum est quia nisi pplus per
penitentiam deum cito placaret
infra .vvv. dies tota ciuitas in
cendio periret pro uilitate e
uisio Noluerunt querti. Ille at
prosa qr monasteri nimis auc
ti bi sibilia cant Tandem a
bn. urbis ruinibus subito ui
olentu pcuent qr usqr ad cella
bium dei Cunqr uocare cyne
nolunt Sed omia iudicio dei
omipotens combustus est cum
sua cellula Symbertus An
no tertio hemrici Benedictus
romane ecte. clxm. presidet
in patto binchatensi uirtutu tor
natum multitudines colubroz
altissimus commentare prodimio
so pirebo inter se concurrunt et
multis bnigs actis uicta pars
fugiens in cauo arbons se ab
scondit altera pars uincenci
um more insequens cum sibilo
circa strepebat donec circluctato
ab hominibus ultime omo cremata
te fuit Anno mo. hemricus
rex francoz obm Hehmandi
non multo po comites lotaringos
et flamencos cunctos primum du
centis apparuit de quadam mon
achus malmesbiri clmeri
nomine Bonifi miquit. Bonifa

Tempora henr[ici] a Terra.

multis mibus lugende du
dum e q te vidi Sed mor
multo terribilior te mtuesv
patrie hui⁹ evadium mina
tem sic erat literis bn mbu
tus euo matur⁹ qui mane
audaciam m pma iuuentu
te conatus fuerat Nam penas
manib⁹ suis et pedibus nes
cio qua arte mevitat et a
dam mortem volarat fabulam
piv vers amplevit Collecta
q3 estimo turris spacio stadi
um⁹ et plus volavit Sed
venti et turbinis simℓ et teme
rarij fatu conscia tremulius te
cidit pretio p⁹ hoc debilis
e crura effractus tpe vers se
rebat fuisse cum ruine q3 cau
dam m posteriori parte oblit⁹
fuerat aptare Symbertus
Post hemeam regnauit phi
lipp⁹ filiꝰ eius m francia anno
vlix. Eo tpre mauianus thro
nizasius claret qui a stoica
m italiam veniens collome
fratris monachus primo apd
fuldam p⁹ ea apud mutmu
ciam recluſus e xxvv⁹. de
lanfranco cantuarensi et
homo eius micus

De tempore claruit
lanfrancus prior mona
sterij beccensis Ad cui⁹ exem
plum adhortatione de Burgundia
quo fuit anselm⁹ vir post mo.
multa virtute et scia adornat⁹
Et ei m prioratu successit sub
quo existente fulcone abbate
primo qui ipm monasterium
beccense de pprio fundauit suo
fundo et edificio. hic lan
francus papia ciuitate regalie
oriundus omi scia seculari p
fecte imbutus alpes transiens
suis m normannia venit et
in abricensi ciuitate aliqđu
do cum deinde mortalium animam
capturus vanitates ee consideras
consilium salutis arripuit et fa
ctus est vt omia preter eum relin⁹
ret qui omia fecit Cumq3 ne
vellet rothomagum vesperi
m silua iuxta fluuium villam
inuenit in latrones Cui cum
omnia que habebat tollentes
fugatis a tergo manib⁹ et capias
capite ante ante oculos ei⁹ admo
to abduxerunt eum de via et
inter condempsa salt⁹ fructeta
dimiserunt Talibus anxietis
anxiatus comprehensus nescius
quid auferet m fortunium suum
lamentabatur Tandem noctur
no silencio m se reuersus et ad
deum conuersus ait Dne deus
tantum temp⁹ mi distendo cu
pendi et corp⁹ animu q3 mi fru
dus literar⁹ actu et adsue
quo te debeam omne et laudare
non dicta. libera me de hac
tribulatione e ero sic iuuem cor
rigere et instituere omnibo ut
tibi seruire valeam et sciam
Surgente aurora audiunt via
tores iter capientes et cepit ab
eis bonis mundo auxilium pete
Qui annuentes et eum sublicn
tes reduxerunt ad viam. Nota
iunt autem vt ubi⁹ et pauperus
ceniobiu q3 m regione nossent
sibi demonstrarent Molebat eq
adire locum vbi literati erant
qui eum honori et reuerentie ha
berent inuitus de consilio eor
dem adiit vbi venerabilis
abbas herluin⁹ eiusdem cenobij
fundator ac nuper ex iuuide
no milite m clerum promotus eum
cum studio suscepit Qui mona
chus effectus indistendis offi
cijs cunctis mauuma imperide
bat et sanct deo laudes publice
re sicut mouent Sic per tres

amos vivit sblitarij trahebat
ipd nesciebatur fere ombus ig
tus om ulitate et extremita
te m cenobio contentus et ut
scriptur lectionem nolebat m ec
clesia legere nisi pus eam cui
tor audisset et quadam cena die
dum ad mensam legeret quid
dam mclentendi duxit sic di
cere debuit quod presidenti
non placuit et alt dicere us
sit velit si diuisset dicere me
ducti et esse iubet eam breuia
re non enim poi ille litteratus
erat. sed vir sapiens et scien
mattis obedientiam vpo debe
re qm donato dimisit quia im
pm clamarent et dicunt qr non
tacte dicere iubebatur Cum
autem rumor et fama mtolen
te late qz pcrebuisset. clerici
accusarunt illo de licentia abba
tis siu scolam tenuisse huic qz
potentes et nobiles multa pro
cius amore eidem ecie contule
runt. xxvbij. De gestis eiusd
post archiepiscopatum susceptum.

Die post ex abbate eadem
statuis cantuarien. archi
epo multa bona m ecclia anteli
e fecit quadam die dum missa
celebraret et ventum esset ad
horam qua corpo dm manibo
accepit diaconus qui sibi min
strabat demone pulsus accepi
it eum manibo per scapulas
Venerabilis aute antistes m
millo turbatus reflexa manu
dextera per capillos eum tenuit
et ante pedes suos dedurit.
Peracta celebrata autem missa m
domd mistmor illium pduci
ussit ubi p aliquos dies m mi
sama pmansit Dicebat aute
de quibusda eiusdem loci fratribus
quedam neplianda Tunc no

minauerunt quedam dicentes
qd de illo non haberet quid di
ceret Et ille coepit affirmare
qd ille multa audaret m pre
sentiam suam venire Quod
cum frater timuit ne sibi aliqd
pcedm tristum impcaret
Tunc sapientes fres consiliu
ei dederunt ut cum archiepo
loquens pnia confessionem
faceret et sic fiducialiter ei
eius absolucoe et benedictione
ad demoniacu ret Qui cum se
cisset dicebat demoniaco q
adesset Exte ade cui mnaba
ns die si quid de eo nosti Et
ille m eum torno oculo respec
tans aut cathenam Pro hoc
malo omne quassc sic rebulli
uit et cavidebant Nichil qz
amplius duxit. Vnde datur
intelligi qd virtus confessionis
et absolucionis auferat diabolo
memoriam pri aut certe aui
endi Post alicst ani dies
deo misercnte et lanfranco
cum sibi orabo adunate
liberatus e ab illa peste. Ea
dem ipi lanfranco relatum
est qd abbas anselmus qua no
cte pd matutinas ad lectum
siu venens annulu m eo
cubitum mbenisset requirenti
sibi respondit Certissime scias
illum posi me sucturum archie
pm Et ita factum e Misit
lanfrancum missi berentanu
tuonensis sius qui asserebat
eucharistiam quam m altari
sepulchro non ee veram corpis
et sanguinem vpi. f. Datum
portator cum non mbenisset
eum m nortelmanna quibusda
clericis ea tradidit Unde de
ipo lanfranco orta e suspicio
quasi fovere et fautor ee
a Berengario diceretur. Qui

cum ad eas

Tempora henrici Quarti.

cum ad eas aquodam tremori si cleuito roma per latas retutator leuaret leone ppa. subito presidente intellecto q̄ Iosiem scotiam bernuam⁹ extolleret pascha sine ub̄ celebraret et omnium de eucharistia fidei aduersa sentiret pmittata e m eo celebrationis sua priuas eu communione esse et ipe sanctiane⁹ ex precepto pie coitum omnib⁹ fidem suam ex posuit prauq̄ tumores a se inaculam extersit Deinde ē eid beretici errorem scripsit m modum dyaloni de corpore ſ sanguine dn̄i. ostendens ibi non esse tm̄ figuram sed ea ueritatem corporis ſ sanguinis

·xxv dn̄i. De muliere cuidam alias

In tempore m confinio nor thmanie et britanie portentu visum e m via bel pocq̄ duab⁹ mulieribus Duo erant capita et m̄s. brachia ceterum membra omnia usq; ad umbilicum m̄s fm̄ sexum Illa omnia videbat comedebat loquebatur una flebat esurebat alteram tangebat Ore uno mandducabatur Uno meatu digerebatur una defecta supiuit altera pene tremo mortuam portans Donec ſ ponderi molis ſ medie cadauere defecit Putatum e a quibusda et litteris traditum q̄ he mulieres anglian et northmania significarent Que duos se licet fuerint tm̄ sub uno dno sunt unite hoc q̄ quid pec cuma⁹ audis similibus sorbuerunt m̄ via lasciuiam deflent que est uelut precipua audacia uel ex positura retentum seua mortuam ſ pene exhausta northmaniam minens periculis

sustentat anglia donec et ipa fortassis exactor violencia sue cumbat Symbertus ·xxvi· anno henrici dn̄i. Alexander lucensis epc̄ romane ecie cliē. presidet Contra que fidelio parmsis epc̄ ppatum ambiens magno scandalo ecie sicut q̄ romana inter eos concertacio. etiam usq; ad homicidia ·xxvii· anno. tu⁹. multi usq; ad dn̄i. milia omni di voto iocosissima petentes ab ambitis m parmsie m̄sa castello obsessi sunt et tot occi si aut multi m̄tu. aut de dn̄i. et eo amplius milib⁹ uix duo milia reuersi sunt ·xxviii· anno v⁹. comete apparuit tota pascha li ebdomada. hyemisq; nordmeb⁹q; rex cu mille pene nauib⁹ uenit m anglian rettnatur⁹ et m urbe eboracu plusq̄ mille laicos et contra prohibitorem de anglis occidit cum anglis rex anglor⁹ cum. dn̄i. sexto nubes supueniens eum cum multis occidit ·xxviii· De Guillelmo comite normanie

Interim Guillelm⁹ comes northmanor⁹ cum suis militibus anglia mittat ſ oscetto cu anglis prelio arualdum cum multis milib⁹ pmit ſ reuisit in anglia anno ·xxix· Guillelmus. De isto guillelmo hec narrari possunt que sint mentib⁹ meditanteto promptus et alacrib⁹ exemplo precedentib⁹ usu iocunditatis sequentib⁹ Robertus alter filius richardi secundi militie m choreis saltantis spem conspicuus non abstinuit q̄n sibi eam nocte quietem q̄n decepit bmodi dilexit et aliq̄diu iuste quietis loco habuit Puer ex ea dict⁹ Dunus e guillelmus nomine ab auo Cuius magnitudinem

situarum mater somnio pre
uidit qr intestina sua per tota
anglian et northmanniaz ex
tendi uidit et dilatari ipo q3
tpre quo id puer natus primu
primo attigit ambas manus cum
eo quo pauime publicus cauebat
impleuit stricte qd conspicientes
computantes obstupuerunt omne
que audamauit retrorsum fieri
rium/ hic septimus anni qui pa
ter eius hierosolimitanus iter arripuit
sus est Guillelmus comes tu
tor puer constituitur consilio
apud sistamu petenbg mduto
tutela tutoris reti sinuosa
henrico assignatur in nomen
et fidem puer ibi iubente pre
ab omnibus iuuatur Qui mox
ut adoleuit a rege francoz in
signe militie insignia accepit Duxit qz
lyouerh malchidam filiam bal
duini comitis flandrie anno
·xxv· comes fuit northmanie
monasterii sancti stephani edi
ficauit cadomis martirisq; qz
situit Vbi lanfrancum abba
tem instituit qui p ea fuit
cantuariensis archiepc/ vir an
tiqe stie et religionis compen
dius alterum monasteriu hastin
gis sancti ayarem fecit/ cum ad
huc pene puer esset Patrium
sue malignum ab archiepatu
rothomagensi remouit ·vl·

De duobus archiepis Rothomagensibus martino et mauritio

Hic erat litteraturis satis sed
pro consilia natalium pro
fessionis obstitus benedictionibus
et annuum certaminibus iusto sepius
intendens et uarias ecclesiasti
cas communis professionibus mi
sinuens Cuius rei fama crebrescente
tota uita sua usi pallij
caruit quod negauit sedes apca

honoris sui prudentius ea q
sue uti negligebat officium Vnde
crebro quentus exposulante
nepote suo iduersus eum et
omnibus inuenientibus
aurente conente ultima mense
statute demandate et seruate q3
depositionis archana cum
fuisse qr idem malgerius nepo
tem suum cui uxore matilde
exhibuerunt qr consanguinea
uxoris erant et ideo nepotem
ex constitisse accusationes depositi
one in persecutorem filiarum
suarum/ pro cui stolidus ex
piacione idem guillelmus po
ea edificauit monasterium
sancti stephani cadomis/ et illa
monasterium sanctae trinitatis/
Malgerio successit maynardus
sistamensis monachus/ mul
tis plenus uirtutibus/ et magna
me abstinencie. Idem ad ex
tremia deueniens in tali pri
uatus hanelitu fere dimidia
die iacuit desperatus Tandem
cum paretur in extremi seruo
rum sumpta qua ad circumstantes
aut ultima passionis uerba
susceperit Naturaliter mor
tuus fuit sed ut bob mirantes
que ibi reductus sum Nec
diu subsistam qr dormire in de
lectat Doctores mei nec sub
ornati et multis ad omnem cle
ri ancaz emunt Michil delecta
bilius illorum simone nitido Gau
dens ibam ut videbatur michi
uersus orientem Renunciabatur
michi sedes patrie si non mul
to p intranda in momento p
terita quoppa mirum assumi
bem uis hierosolima ibi sanctus
aduentus fortasse iem pertendam
Extremorum rupe amole duorum
meorum miuti conicibus lectore
certum facere Eno studio misericordi

Tempora Henrici Quarti.

Vltorum transitum maturabant
Tunc comites mi dominum pre
cepisse referunt vt ante demo
nis iusione tervisiavet quatim
veniales culpe quas confessioe
non diluerant pauore illo hor
rendar formar purpureitatis
absque eis loquentibus aspicit
ex aduerso tanta mg demonu
hastilia acuta umbrantium
et ignes efflantium vt ager
ferreus et aer flameus videretur
Ita horrore concussus sum ut
nec in celo nec in terra tutu
michi refugium estimarem.
Ita metuulosus eito dum quo
vadam dubito ut hijs dictis
subito me nisi nerfluitatis con
sulem recepi alitu confestim
effusior. Fuit fere cum ver
bo spm emisit Corpus eius in
ecta sancte marie sepultu mi
raculo vt aiunt diuino tubus
diebus alacri superterram eleua
tum est. Vbi. Qualiter presa
tus guillermus anglie regnum
acquisiuit.

Heruuerdus vero ppa audita
causa tuilli vexillum ei
in ome regnu anglie misit. Con
uentum e vballanos expectat
ps aura multis diebus ad trans
fretandu. Qua tandem ante minio
et pplo villinu murmurante
uasit corpus sancti vballani
fonis efferri pro vento postu
lando. Nov prospev ventus
carbasa impleuit. et hastiuntas
appulerunt. In egressu nauis
pede lapsus audiunt acclama
ri a proximo milite. Tenes
anglia comes rex futurus
Aioldus reuertens a bello q
regem nonuoy vicerat misit
explomatores qui intra castra
deprehensi vssi sunt a vbllo
circumduci per tentoria et
mox lacte prasti. ad dnm sunt
missores remitti. Redeuntes
miratur ducis magnificam
confidentiam et addunt pene
omb mi exercitu illo plebeos
videri qr. tota facie cui v
troq; labio rasam haberent
vnusq; em supio labiu pilis
incessanter fruticabat. Intonsi
Immittit guillelmus monachu
legatu misit tria sententia
ut. s. aroldus vt regno sceptru
dum conditiones discederet
vel sub eo remaneret vel ter
te spectante vtroq; equitu gla
dio rem ventilaret. Aroldus lega
tum nec responso dignatus: tur
bide abegit. Illam noctem ut ar
repimus anglis totam inanitib;
et potib; in somnum dispensit
Northmannis ante toti nocte
confessiom precib; dantes
mane dominico corpori commu
nicarunt. Comes arma popo
scit. et tasli lorica musam in
duit. mistis tumultuantibus.
Quem casum risu corrigens ni
tetur niquit comitatus mei
in regnum. Tunc cantilena
de rollando inchoata. preliu
commissum est. Pugnatum
est vtrinq; acriter. Fossatum
quoddam preruptum anglis fu
gientes. noto sibi compendio m
uaserut. Vbi vt northmannos
conculcauere: ut tumulo cada
uerum planiciam campi equet.
Aioldus a longe ictu sagitte
in cerebro percussus. occubuit. Ja
centis femur vnus militum gla
dio abscindens: ignoie nocentius
est abscisso et milicia pulsus.
Idem vultu eadem die discurrendo.
pugnando. hortando tres equos
fortissimos sub se confossos am
sit. Succurrebant et custodes
corporis ut se a periculo sub

tinheret: Si ꝓsistitus usq; m
noctem. Nichil sanguinis ex suo
corpore tractim est qm̃ uis iactu
lis multis impeteretur. Corpus
aroldi matri impetenti repe
tenti sine precio remisit licet
illa multa per legatos obtu
lerit. Die natalis dñi coro
natus est ab alfredo eboracensi
archiepo nolens hoc minus
suscipere a stigando cantuariesi
quia non legitime factus erat
archiepiscopus. Vexillum regis
aroldi romam misit ad papam.
qd erat m hominis pugnantis
figura. auro et lapidibz arte sup
tuosa conteptum. Urbem eyonia
rebellantem subegit. leui negotio
parte muri ictu tradente: et m
gressum illi dante: Qm̃ ille au
dacius assilierat: protestans ho
mines circulentes deiendere de
inde: quia mihi eorum sup
minus stans mutato mgne an
imum somitu in fenoris partis tur
baret: inconteptum recessit
maiorz. Post aroldum autem
harnagum super olim imperatoꝛ
constantinopolitano militauit.
Cuius iussu pro stupro illi
stris regis femine leom obiecto
est. qui beluam nudo lacerorum
nisi suffocatus. plñ. De quibꝫda
cadentibz illius temporis.

Anno henrici .vi°. obiit sanc
tus theobaldus m vincencia
urbe venete mcxlviii. Eodo
qui et contardus primicius colo
niensis. ab imperatore henrico
ad suscipiendum archiepiscopa
tum treuerorz missus capitur
a comite treuerorz deoderico et
a satellitibz eius militia dicto
de rupe trio papiratus. et ad
huc illesus. gladio transfuer
beratur. corpus qz eius foliis
silue obtegitur. Qd a rustico
inuentum. ad villam defert
et sepelitur. Inde a deoderico ut
dimensum ꝓ transportatum
ad collegium monasterii: multis sa
tim miraculis a deo glorificatur.
Eodem tempore. beluae: hoc hil
debrandꝰ ut audiui a quodam.
qui hoc audierat referre abba
tem eluniaci hugonem. cogita
tiones aliorum ꝓfectorum mi
mentis intuitu inquirebat. Que
ideo papa alexander cancellum
apostolicorum ꝓfecerat. Ꝓ cuius
officio meritu hildebrandus hu
cancellarius existebat. promictat
ut ꝓpriam actu corrigeret. Die q̃
dum cum equitaret cum multa
turba. e beluacensi ciuitate sito
descripta antistite. gaudio decan
custos q; ecclesie sanati primitus
viromandensis et archidiacon
laudunensis constituitur beluac
censis epc. et a genuasio treue
si metropolitano consecratur.
Qui similiter sciens cauere se
presencia primitus martyris in
honore et memoria edificauit
ecclesiam. hanc longe a menibus
belloate urbis: Nome duobus de
papatu contendentibz. mantue
synodus colligitur. et mediante
simone colonie archiepisco
po. Alexander se iure iuuando
de symonia expurgans in sede
apostolica subrogatur: eodem ut hi
monachus repudiatus. Anno
vii. dodericus comes treuerorz
de martyrizato cognome apud deꝰ
et homines reus. expliatur ab
imperatore. et susceptа pegrina
ne ad hierosolimam eundi: quid de eo
et de omnibz: qui in comitatu eius
fuerant actum sit: adhuc nescī
tur. hinc francis. hinc scotis an
gliam metrsanitibz. anglis fame
consumitur. aquitani eorum limi
tibz nescimitur. plñ. De qui-

busdam miraculis sancti dunstani cantuar.

Anno dñi treueris in ecclia sancti paulini confessoris in cripta sub terra inuenta inuentum est corpus eiusdem sancti paulini. Qd olim affrigia ubi exulabat reportatum. ibi a felice episcopo cathene ferreis fuerat suspensum: et iuxta eum multa corpora sanctorum ad depositum scilicet eius patriarche consul et patricius treuerorum. Ad sinistrum uero latus militum de principibus thebee legionis. cum multis thebeorum in hac urbe a ritionario martyrizatis adepti sunt. senatores urbis. mapencio constantino. terrencio. iustino. et tres fratres leander. alexander sother. Ad pedes. horum sancta patrius. constans. iouianus. et alii multi ibi iacebant: horum tam modo nomina et tempus et dies passionis aurea litera in pariete scripte signabant. eos qui omnes sub ritionario passos fuisse docebant. Anno dñi. xviii. diocletiani regis. de regno ostendit tibius. alter eorum a consortio regni pulsus impellat henricum imperatorem: se et regnum russorum ei subiugantes: si eius auxilio regno restitueretur. Et id fecit. quia grauissima in imperio orta dissensio monebat magis sua tueri qm aliena acquirere: Saxones enim multis: et magnis ciuitatibus et municipiis ab imperatore affecti contra eum rebellant. ad quos debellandos imperator intendit. Alexander papa romam reuertens lanfranco archipo cantuariensi dignum duxit assumere. qui se illud in signum reuerentie detulisse non honori archiepi sui amori magis. Ad huius lanfranci missam quidam nunc monarchus legerat euangelium: qui cum patenam portitori post pater noster offerret. uidit coram se quosdam vultus tetrerrimos maligniorum spirituum. Ad quorum aspectum territus pterritus. pontificem inter manus sacre tenentem utrisque brachiis strictim amplectit horribiliter clamat et dicens. Xpristus uincit. Xpristus regnat. Xpristus imperat. Contriti sunt omnes qui adierunt. et portatus est ille a militibus post missam in cameram pontificis. Quam cum intrasset. Adducitur ille demone plenus fortiter ligatus. Demone facta lanfranco de illo. et iubet continuo eo ordinem fieri. quo ut uidebatur sanus effectus est. et pergendis gratie ad sepulcrum sancti dunstani presentatus. Cumque complectorum cantaretur: subito ille raptus de stallo suo cucurrit ad priorem henricum. Quem ille statim apprehendens duxit in dormitorium et noctem in sopinem ante illum duxit. media nocte exclamans: omnes miserunt. Ductus ad sepulcrum sancti dunstani nimium remittens. ubi cum uenisset fluere cepit. et in dunstanum et in xpm. infinitas blasphemias. usque ad diem euomuit. quare refertur in domum infirmorum. ubi per multos dies cruciatus est. Quicumque ad eum accedebat si carmen aliquod habebant de quo nondum confessi erant. publice detegebat. et dicebat illos in penis preparatis sibi sociandos. dum non nulli erubescentes pure confessi sunt. Qui cum iterum illi se presentarent querebat qui essent et unde uenissent. et quomodo tam subito loti essent. et suam societatem amisissent

Post hoc cum positus esset in medio sanctarum reliquiarum cpi liens cum lecto in quo iacebat dolebat fugere sanctos. cumq illic retineret. demon per ventrem eius tanq ictus pmulus aurebat. nec iussus hoc. nunc iussus misericordia querens exitum. cuiq fratres resisterent. frater qui lectus erat ad custodiendu eid mulcto deuotus ergri sanctu dunstanu. consilio dei adiuto rio decepit eruorem qm sanctus dunstanus solebat facere portari ante se more archiepi. et posuit eam sup demoniacu clamantiu lacrimis. Sancte dunstane succurre. ajoq demon exiit. Tuc eger leuatis oculis celitu et pfusis lacrimis ait. Gratias t ago sancte pater dunstane. et tibi frater dilectissime. qua tuis meritis sanctissime domine. et tua caritatiua prece fruter hinc liberatus sum ab hoste. Post hq baiocacensis epc qui erat comes cantie. monuit quasi caligmas adiuuis lanfrancum. sup ritus et consuetudines ecclie cantuarien. Cumq adesset dies placiti: lanfrancus sollicite muouebat sum dunstanu. Ea nocte astitit ei sanctus in visu. dicens. lanfranc ne turberis. Ego tibi adero. Et si illos a non uicceris. scias me non de qui tecu loquor. Sic factu est. lanfranco meritis mu oma que sibi obiciebatur. uictis su pentibus admichillante. xlim.

De hildebranno archidiacono qui factus t pp gregorius.

Hinc quoq prenotato. hildebrannus archidiacon9 romanoz. qui et gregorius romane ecclie. eluc. presidet. Cuius hinc hildebrannus ute audiui a quodam. qui hoc audierat referre abbatem climiaca hugonem: cogitationes aliog plurio mentis intuitu inuestigabat. Quie deo pp alexander ancessu aliqo aplico preferebat. Deo cui officii intuitu. hildebrand tunc archidiaconus erebatur. quidnas ut quam acta cogitationes corrigeret. Die quadam cum equitaret cu multa turba obsequentiu. abbas hugo in extimo agmine cum suis monachis psequebat. Indigne mmq tanto uiri honore. cepit cogitare in animo suo. unde esset tantus honor hominium exilis status. despectibilis pontele. pcul dubio hoc ei ex superbia accidere. qd tot obambulatores haberet. Diu hoc mente iussarat: cum archidiaconus refero equo et cu ceteris meritu a longe clamat et albam admouens. tu inquit male cogitasti. Non enim michi hanc gliam si gla dici potest que cito tuisse uel imputo uel ab alijs imputari volo. Et beatus aplic quoq priuilegio michi ui detur. Erubescens abbas. et solid respondit. Queso time quid nosti cogitationu meaz. Ille ore inquit tuo: quasi qd fistulas ad aures meas deductu uctus est. Item ecclesiam aliquando simul ingressi. abbas et archidiacon9 ut oraret continuatis et multis lacrimis pstratu diutius oranerat. Tuc respexit archidiacon9 abbatem turbulento uultu intendens. abbas foras egressus. causam motionis inquisiuit. Cui ille. Si me amare uis. Tace ne ultenus hac re mihi iniuria exhibeas. Deus enim meus aliud speciosius ille pfitens hominib. postulationibz meis inuisibiliter astabat. intendens dictis. et serenus fa uens oratione tue

Tempa hen[IV]rici quarti

abiectus violencia me deiuit. ad te g̃ſius puto esse ḡmen miuric amico eripe actorem salutis sue. Preterea noueris mortalitatem hom. et huic loco m minime expedire. Vidi enim angelu dei stantem sup altare euagina to gladio. et iam putriam istam spissius et nebulosius. aer circuuolat. fugiamꝰ gᵈ gesto eius. hinc nitroeimtes in diuersoriu ad curandū corporis assedere. Continuo q̃ dapibus appositis. euertus est in domo lectus. plibus ex familia subito extinctis. Qua peste per biennas edes grassante. mox aste stes mulis diffugerunt. Idem archidiacon⁹ in gallia consedens in consilio. uice ꝑᵖ. ibi plures epi per symoniam facti. Quoꝝ dnus huius criminis insimulatꝰ nullis testibꝫ arguit. nullis argumentis potuerat conuinci. Ita dicendi arte callebat. Tunc archidiacon⁹. esset humanu eloquiu. Ediscatur oracio mea. Certum est. qd epalis grā. spus sancti domu est. Et quisquis meat domu sancti spe. Compari posse premia optimatur. Coram nobis gᵈ qui iudicio spus sancti congregati sum⁹: dicat iste gloria patri et filio et spiritui sancto. qd si expresse et sine dubitatione debit. constabit apud me no esse illum symoniacum. Dixit ille libens hanc condicione. michil mino tutus q̃m hoc dixe. Et certe glia patri et filio. in regno preulit. si in spiu sancto hesit. Suscitato cuctoꝝ strepitu. nullo conatu ul timore nil de inceps tota uita sua ꝑsumpsit nominare potuit. Hunc de iectum ab epatu abbas ꝑdictꝰ pro testimonio multotiens sepe secum duxit. Hic autem ꝑᵖ

gᵈ. excommunicauit omnes electos qui in restitutrem eccle siarum de manu laici acceperent. vbs. De synodo eius in qua symoniacos damnauit. Sygibto

Anno quoq; dom⁹. gᵈ. qᵖ celebrata synodo. symoniacos anathematizauit. inuocatos sacerdotes a diuino officio remouit. et laicis missam missam eoꝝ audire medivit. nouo exemplo et ut multis uisum est in consideratio qudicio. qᵈ contra sanctoꝝ patru sentencia. qui scripserut qd sacramenta que in ecclesia fiunt. baptismus. crisma. corpus et sanguis dni spiritu sancto latente operante. eoꝝdem sacramentoꝝ effectus seu per bonos seu per malos ministros dei ecclesiam dispensent. tamen quia spius sanctus misteria illa iustificat. nec bonoꝝ ministeria dispensatorum amplificantur. nec pecus malorꝝ attenuantur. Inde hic est qui baptizat. et quare tam gᵈ hic oritur scandalum. ut nullius hesis tempore sancta ecclia gnuos sustinuerit. hoc ꝓ iustitia illis contra iustitiam agentibꝫ. alios a symonia non declinantibus. alios notis aduersitatis honesto nomine ꝓuentibꝫ. dicit hoc qd se gratis dare iactant. sub caritatis nomine vendunt. et ut dominus dicit euisceribus sub nomine oblationis artificiosius munera accipiunt. Nouo contumeliam ꝑuersis tenentibus. aliquibus eam ei questus ac iactancie simulatibꝫ. multis incontinentiam puris aut multiplici adulterio cumulantibꝫ. ad hoc hac impoꝝtunitate laicis ministrantibꝫ contra sacros ordines. et se ab

omm ecclesiastica subiectione
evacuentibz. laica sacra mysteria
temerant. et de hmi disputant.
Infantes baptizant. sordido hu
more aurium pro sacro oleo. et es
mate utentes. In extremo uite u
aticum dnicum et usitatum ec
clesie obsequium sepulture. a pbris
communitatis accipere pspendit.
demias pbris deputatis igm
tremat. et ne mdno eternu p
spendat. laica corpus dominj a pbris
communitatis consecratum sepe pe
dibus conculcauerit. et sanguine
dni voluntarie effuderit. et milia
alia contra us et fas gesta m ec
clesia sunt. Et hac occasione milti
pseudo magice cpuncgentes in
ecclesia. psanis nouitatibz. ple
bem ab ecclastica disciplina alie
nant. Anno. vij. ggr. pp totius
m hentricum mpatorem mue
hitur. et quecumq; potest ab
eo lib et scriptis auertit. am
ecclam agnetis mitis spiritus ab
eo alienat. Gelu maxim et gla
cies validissima a kl. nouembris
usq; in medio aprilis mensis.
Vbi. De sancto stepho grandi
montensis ordinis institutore
ex gestis eius.

Anno dm millesimo. lxv
vj°. grandimontensis sub
patre stephano. hic filius stephi
nobilissimi viri de arisme pti
bus a patre suo in puericia ductus
est beneuentu ubi a sancto mi
lone archiepo. vij. annis eruditus
regulam bmuuendi didicit.
Demq; discedens pagrie multis
hiemis. et de canonicorum mona
chorum. et hermitarum uita que
mutanda sunt memoria omen
dans. m aquitaniam spe lemo
nicas ad montem nemorosum
qui muret dr vpo duce pue
nit. Vbi fontes reperit. a rupes
terram despectam et mutam. Qui
totum silvestris et sylis. horribus
mistum. et feris assuetum nouo
hospiti suo potum frigidissimum
et domui dentis cupositam offens.
afflictionem corporis et requie
mentis manifestis indicijs p
mittebat. Time gaudens stephus.
ibi se deo seruturu omi tempe
spopondit. et cum quoda amulo
p de omi substancia mundi tm
hebat. semel xpm castissimu vi
ginem despondisse dicens. Ego
stephus abrenuncio diabolo et
omibz pompis eius. et offero me
ac meos deo patri. et f. et s. si
Scribens p professionem suam
posuit sup caput suum fidens
quoq; oronem ad xpm ihm dnm
et ad matrem eius virginem. fo
de virgulis pro tugurio. anno
ab incarnacone dni mclxxvij°.
xviij°. annos agens etatis habita
te cepit hemi in cacumine. vigi
lijs et orationibz. continuis seruiens
deo. Vbi. De austeritate vite
eiusdem.

Cibus eius, panis et aq:
et interdum summule
siliginee. pua sorbicuncula q
cetis minus sapida. necessitati de
seruiit. non voluptati. Incede
bat quoq; armatus lorica ferea
contra cunctas insidias et mi
lacciam. quousq; toto corpore
exsiccato plenam de se xpo ob
tinuit victoriam. Indumenta
quibz sup loricam induebatur.
nullo tempore augebantur. sz
hyeme et estate. ad repellendu
frigus et cauma semp erant
equalia et eadem. Erat us in
quo post primam carnis sue
fractionem fatigationem ad qui
escendum se modicum offerebat.
a deo durus erat. et quieti con
trarius. qs in eo dormiens deprau

poterant non foueri. Erat enim
ex tribulis ligneis mistar sepulē
in terra gsertis. omi stramto omiq;
lectissimo carens. sp̄allam trimca
ferream qm̄ semp ad nuda carne
gestabat. nullissimū eciam linteū
quo deslip̄ mīdus erat. Sicq; eo ab
sente stratus eius nudus erat.
et vacuus. eo p̄sente tribus aut
atus et linteolis erat ornatus.
Preter horas canonicas et regu
laria debita genu flexiones in
numerabiles tam de osculando. et q
fronte nasoq; p̄cucendo humilit
faciebat. strataq; carni assidutate
manibz ac grembus in modum
cameli calleos gerebat. et nasū
in obliquū curuabat. psalmodia
et ordines ac diuine gremplacō
nes quam in tantū amabat. qđ
horum dulcedine mentis fre
quenter biduo aut triduo a cor
pali edulio vacabat. Et quia no
potuit lucerna accensa latere sb
modio. longe late q; diuulgata
est sanctitatis eius opinio. milti
q; ad eum venebant. et monita
salutis audiebant. Pauci q; ei
se sociabant. ceteris austeritate
conuersationis siue reformidantibz.
verumptamen dilectionis siue re
gulam ape nemini imponebat.
Et sibi quid asper. alijs pius ac
longe modatior erat. Dei p̄uidē
tia disponente deo discipulorum eius
numerus creuit. in illis no ppi
nus ex illis factus est. et mor
omnibz illis. Nam illis ad mesas
sedentibz et vestientibz. ille humi
residebat. passiones sanctorum
et vitas patrum. vel aliam
edificatiuam scripturam lege
do de salute cor solicitus. ipos
prudenter instruebat. et oibz
suis imitabat. Que tante vir
tutis apud deum erant: ut ab
ipis demonia fugerent. et p̄ius

machinationibz homi captos
liberare posset. vidm̄ ~~flam mi~~
~~les. De~~ miraculis eiusd̄

Nam miles quida gnosius
immensi criminis reus
ami me alios qui adeum visi
tandi gratia gratia venerant
assistet. aut obsecro te siue dei no
li p me deum deprari. Nam quidd
pter in tantū diligo. qđ illate
mus illius vl odire vl relinqre
nolo. Qđ si p me rogatus. ne hi
mihi contingat timeo. Tuus q
oronibz alijs auxiliare. mihi
ilo minime. Hoc dicto recessit
letus. et vir sanctus remansit
tristis et anxius. Ingressus q
crebrius congregat. et p̄ lacrimo
impetu diu loquit. tandem eos
hortatur. ut p̄ stultissimo mili
te deum cum eo deprecet. Illeo mo
za. precor. vadat. et de stulticia de
mam postulans. miquitate siue
corde et ore renūciauit. Homo
quidam dives victualia q fidelis
ipius in heremo comorantē curi
tate mittebat. fre q̄uebat. Et
quia longe ab eius cella manebat.
in ultimo sibi hospicium quiderat
in quo vadens et rediens hospi
taretur. Cuius hospicii domus.
quia duarias illuc hic cognouit.
suadente diabolo duobz eis lachi
bus tradidit. Qui ut ad redep
tionem illius cogerent: in speluncas
et cauernas fre cum eo latitabant.
ligatum eum tenentes et captiu.
post aliquot dies mutatis est
dei huo qđ ille familiaris suus
in via qua ad eum venebat ab
ignotis fuerit captus hoi
bus. et quo nescebat abductus.
Time fratribz sup hoc q̄uerentibz
et dolentibus ait. Cur estis anxi.
Scio eu manifestum est de homine
ubi sit et quomodo se habeat.
Iudatis igit pedibz eam in mea

torium. et beate virginis domini matris. in cuius obsequio captus est, implorem⁹ auxilium. Qd cum fecissent, ecce tristissima die diluculo q̄dam hospes cum duobus latronibus et homine quem ceperat ad telle damna pulsantes astitit. Homo iō qui captus fuerat et ligatus: solutus et liber, fures et traditor vinculis erant religati. Qd stupter hostiarius videns et gaudens patri more solito discipulos ministrantibus manifestauit. et ille fraudis mentis vultu dissimulans. verbum qd mandat, mimme mīsit, promisit. dans fratribus exemplum ut non in miraculis sed in solo deo gloriarent. Denique impleto sermone fures et q̄dam a vinculis quibus erant ligati solvit. deo q̄ et beate virgini gratias agens. tutos ac liberos abire permisit. ayiri odoris fragrantiam. cum eo loquentes. et astantes circa eum ex eo procedere sentiebant. ut pote in quo suauitatis auctor requiescebat. et in quo virginitatis armentis et corporis humilitas emmebat. excellentissimum quoq; cardinalem ecclesie. et petrus leonis. inter quos pro modum de prepatu sctissima fuit. q̄ in galliam missi in pacis lemouicine legatione sua fungerentur. Qd hmoi dei viri q̄ genuerit. et viuendi formam hanc a quo didicisset. et cur in loco tam sterili maneret, diligenter inquirentes. alba q̄ prudencia et humilitatis eius admirantes letabundi recepserunt. vlix. De tristitia eiusdem.

Octauo aut die ab eorum recessu, nullo tamen adhuc dolore leuatus ab exhortorum colloquio cepit quietare. sed tota doctrine discipulorum et oratione conferre studens per spm sctm. obitum sibi q̄pinquare. Cum autem eos ardentissime exhortaret. illi astantes vehementius dixerunt. Satissime pater quia diu tecum fuimus. non p amore tuo necia pbuisti deus. Et post mortem tuam quo diuerte potius. Qd ille in fide firmissima respondit. Deum solum vobis relinquo: cuius sum vmbra. cuius etiam amore dura patria cuncta patrem et nosmet ipos reliquistis. Et a mando pauperem et hospitem ex hesperiis: ipe prudencia qua frus nat omnia nobis largietur, qd no uerit expedire. Et vero qd absit amando temporalia ab eius amore recessitis: nolo vobis unde ad ipm impugnandū pascamini relinquere. Tandem eius membra letalis dolor mutasit. et post sacram unctionem. et viatici receptionem ad dim migrauit in ordine diaconatus hyem. etatis sue anno ffe vi idus februarii. Recc. in manus tuas do. q. s. m. ayov Qd monachi de ambazaco cui corpus lano eiusdem ciuitatis et populi multitudine pulsantur ad tamia ei merore clamantes et dicentes. Nom⁹ vri nolite nobis relatre mortem dm stephani. Iamtor autem uolens eos a sepultura removere. ut fine exequias sine tumultu deuotissime celebrarent. quasi gaudendo dixit eis. Dicatis quia mortuus est. Imo multo melius solito credimus et te. Cui sacerdos qui et sacerdos qui cum ceteris benat, dixit. Dne scimus quia mortuus est. In vico emm nostro puer quidam modo in extremis positus ab hora et mutus fuit loquelam amisserat. Qui cum a mane sua exitum expectaret quietare. subito in hec alba erupit. Video inquit stellam lucidissima. cuius altera pars celum altera pars tangit murum. et angeli mihi

destendunt per eam: ut anima
dnmm stephi pducant ad gloziam.
Qđ mater eius audiens. egressa
dmũ me et monachos hos voca
uit et in domũ suam duxit. Qđ
ciuus nitimationem cum a puo
quid diceret requireremꝰ. id ipm
ab ore illius audiuimꝰ. Et addidit.
Hoc erit uobis iudiciũ qđ uita
tem dico. quia iam moriar. nec
ultra uobiscum loquar ꝙ ascenda
cum sanctissimo patre et angloz
multitudine. Quibz dictis expirauit.
Q. feliu dispo. Quis enim ꝑgrueria
ugim testimoniũ debuit phibere
qm̃ dubio. Eodem quoq; die apud
nuromũ et uerzeliacum decessus
illius diuulgatus est. Qđ duo lo
ca a mureto adeo remota simt.
qđ nisi miraculose ad fieret. nec ꝙ
fieri posset. Sequenti uero nocte
quid canonico familiari suo. per
tussim apparuit. habitu roseo ador
natus. Nec mirũ si roseo: quia ꝙpi
martiz extitit. dum in hoc seculo
uixit. C. De exhumatione corpis
eius ꝙ miraculis sequentibus.
Defuncto igitur patre abbati fres
cibus de oriente suo petrũ
s. lemouicen in priorem sibi ele
gerunt. deo et hominibz carum et
amabilem. Sub cuius regimine
cum fructus proficerent. mo
nachi sancti augustini locum
mureti in quo deo seruiebant
cepit exhumari. Et qui pocius
auferenti timicam et pallium vole
bant. dimittere. qm̃ iam ad litigandi
assuetudinem tra hebetur habere
locum alium ꝙquirebant. ubi ea
quiete religiõis sue constituerent.
Nullo ꝙ idoneo repto. tandem o
ssilium meruit. ut prior humilit
et deuote missam celebraret. et
cum fratribz inuocato deo supli
ret ut qđ postulabant. indigne
non differret. Qđ cum faceret.
et agnus dei ter cantatur. suauis
uox celestis audita est dicens.
In grandimonte. in grandi monte.
in grandimonte. qm̃ prior et no
nulli de fribz audierunt. simtꝫ
missa pgentes ad locum sibi aptiꝰ
latius fratres mureto dirimũ: eccle
siam et domos fecerunt ad habita
dum. Quibz utriusq; sibi simate
pactis redierunt muretũ. et acci
pientes sanctum corpus in grandi
montem tulerunt. paucis pri
entibz subtus pbrium ante altare
recondiderunt. Illic miles quid
palitieus deportatus. ut in ordi
nibz fratrum reciperetur. ante
altare delatus. postq; sup la
pidem sepulcri pedes suos tenuit.
libere exclamans ait: Dimitte me
quia modo frater sum sanus. in
hoc loco. in quo pedes tenco. Et
dico uobis quia iacet hic aliꝰ
sanctus tumulatus. ꝙ cuius
meritis et amore sanitatem mihi
ostulit deus. Cumq; prior eum
increpet et uehementer ne hoc
diceret. prohiberet. ille validiꝰ
pre gaudio clamauit. Hic sanꝰ
frater sum. Quida etiam ciues
discipulus qui lumen amittat
ꝑfectus et orans ad sepulcrum
eius tussim recepit. Quam quo
sane reliquie muoluite fuerunt
semel et iterum ac iterũ pro
iectus in ignem ꝙburi non po
tuit. Qđ miraculo prior motus
timuit sibi et alius quietem in
nui. et infine suauitatis dulce
dinem turbus expiri. Ploratum
turbe locum ad quem deuenerunt
miraculoꝝ ea frequentatione. et
deuotio ad sepulcrum ita locum
est. Serue dei tu ostendisti nob
pauperiatis uiam. Et toto eo
nammie docuisti nos. mederi
per eam. Nunc uero de arcta uia
ad latam et spaciosam tue nos

dis miraculis reuocare. et qui pdecessi solitudinem mee in soli-
tudine foras ac uidimas me ogre
gare. Non recusamus dicimus ut
miracula videre velimus. sanctitatis
tue satis credimus. Cesse g̃ ne de
ceteris ea miracula facias que tuã
extollant sanctitatem. et nostram
deprimant humilitatem. Non sic tue
prudeas laudi. ut nostre sis memor
salutis. Qđ si alie feceris tibi dimus
et per obedienciam q̃m tibi promisi-
mus ostendi asserimus. qđ ossa tua
hinc extrahem⁹. et in flumen proie-
mus. ℔ De discordia inter impa-
torem henricu. et ppm hilde. Sigibg

Anno mxpm sue. xvi. henricus
impator coacto sibi marmanie
gentio. xvmi. epoꝝ. et multoꝝ pma
tum regni. decim uiber omia dectra
et facta hildebrandi pe irrita es
debere. ibi quoq; omes pene paruos
hildebrandu abiurarunt: cum qb; pene
abdicendum et iudicarunt. Hildebra
nus egt impatorem. excoicat sub
hoc sub hoc obtentu. ut pmates
regni quasi iustacperussa excoicato
regi obtenant. Dominica palmaꝝ
circa horam septam. sereno telo
stella apparuit primaribz saxonie.
qui in dedicationem impatoris erant
relapsaris. per eos quibz gmissi fue
runt saxones rebellare instinctu
hildebrandi pe. Ipe pe obtinens
impatori in longobardia sub falsa
cum pace absoluit. Qms enim qui
prius hildebrandum abiurauerant.
et robulfum ducem burgundionu
sibi se regem statuit. corona ei
a pe missa. ait erit in scripturis.
Decem dedit petro petro diadema
robulfo. Hunc sigefridus archie
pus maguntie in regem benedixit.
et facta a magnatibus sedicione ge
cos. robulfus cum archiepo noctu
aufugit. Hildebrandus pe omes
adiscentes impatori absoluit ab

infidelitate et periuriis. Impator al
pes additibz contem se mumtis. ubiq;
omes eoꝝ insidias frustratus. per
aquileiam venit. indisposita. et in
diuisum aduersum cum fligę compulit.
et tanta expedicone siciliã deplat

Anno. vmi. henricus impator
siciliam peragratus. castella fugit
omia deplando: nunciis suis for
midinem armis addit fortitudine.
et. milites qui ex desperone retrum
a se desecerunt ad se trahit. Herma
nus epc hildebrando pe adriam
obedientie. ac per hoc impatori
rebellis metensi urbe pellitur.

In hoc tempe cepit florere in
ecclia beati quintinum bellouacen
canonicus ordo. primu ab aplis.
postea a beato augustino epo re
gulariter instituꝝ. sub magno pfessione
uenabili eiusdem ecclie ppositio.
postea tarnotensium epo. ℔ De
apologia petri damiani super
cpatu dimisso. henrinandus.

De tempore petri damiani
scripsit ad ppm hildebra
num. rogans rationem quare epa
tum dimiserit. Erat enim vir re
ligione et sapiencia nominatissim⁹
qui qđ ibi narrat. que in hoc loco
excerpenda decreui. Quia inquit
reputaui ecclasticum regimen
c. animoꝝ prima michi uidetur
esse secta remedia regule monas
tice. forte de talibz remediis lo
quitur hic de quibz hic dicit. Duos
inquit lorica ferrea uestitos erat
ad carnem. duobz qz ferreis circu
lis. cinctus in corpore. et duobz
parmas brachioꝝ. hinc armatis
scopis utraq; manu. vii. psalteria
uestitus equitans totam noctem
ducens pruritem cum die altera
psoluit. et de. vmi. usq; ad beati ste.
Unus uir cui mos inoleuit in
nostris partibz: ut non solum uiri
sed et nobiles mulieres hoc purga

Q. stella in meridie
apparuit.

Narrationes per [illegible] damian.

torn genus mihiane arripet. Nā relicta tetbaldi mulier magn gñie et magne dignitatis retulit michi scp̄ ꝓpriam huius disciplime regulā. c. prīā illi minuta est. quia epatū dimisserat amore religionis. cum esset ualde ydoneus ecclie regimmi. ꝙ ipe rationem reddens. multos sanctos ante se —hoc idem dicit fecisse. Valerius m quit ydonensis. augustinū sibi successorem ostituit. lucadie ciuitatensis imminente obitu. ad cenobiū ~~uolauit~~ uolauit. cui ut ait. gñe m registro beatus andreas apparuit. et horam obitus nūciauit. Adalbertus hemisse epc monachum uidiens. martyrii palmam minuit. timuit. Item quid sanctus penitens epatū dimisso tandem ab angelo ꝛnstat. et iubetur ad epatum redire. ꝙ noluit donec admonete eodem angelo bis remigius celle adiit. qui hoc ei imputauit. et tunc primo obediuit. Et nisi melius est pontius abbe. qñ cum detineto domm cuius ego minus sum. fratres ciuitatis uidere. unde scriptū est. Quare non dedisti pecuniam meam ad mensam. et ego uenies exegissem cum usuris utiq; qd meū est. Idem quit Johēs depositusses ad altare qd ferre non poteras. Dum enim tu ignauus negociator denariū tenes. alteri⁹ locum qui pecuniam duplicare poterat occupasti. Nonne apud quosdam epos regales epule cotidie. cotidie apparatus. cotidie nup tiale cumulū. et unde refrigerare debuerunt. indigentes. terreant. milites. et ad eorum mensam delicijs affluentibus alienum ructant. cū illi quoq; est tota substancia. excluſi fo ras fames inopia grabedine. Et q diabolicam uidetur equare malicia. ꝓdis in malicia ꝓfligatis. omniq; possessione terrarū insup; decime et plebes addūtur in diuicias scelaribus. qd liberalitas possima et egentibus admittit. unde iuuant et dioc̄anos detinet. ut decimas non ꝓsoluant. illos occidens in corpore. istos maia florentine ciuitatis epc muniri ei ut peteret. tria psalteria ac. vii. pauperū pedes lauaret. et eos re ficeret. et singulis singulos daret denarios. ut manibus ablueret. qd manibus polluerat. hīc narrones cuiusdā de quibusdā aliis mirabilibus.

Diuus temporis simile quidā fatuis mirabiles quos idem petrus damianus ipse in libris suis narrat. quos hic misereor dignū uidiui. Diues uenetie ciuitatis nobilis urbis habebat uxorem. q̄ tam tenere et delicate uiuebat. et tam artificiosa uoluptate se mulcebat. ut se gibus aquis addignaretur abluere. et eius serue de rore celi uidiq; collecto laboriosum ei balneum ꝓparabant. Cibos suos non tangebat. sed ab eunuchis eius alimenta quecp minutim gradebantur in fistula. que inter illa quibusdā fistulis aureis et bisentibus ori sic ligneis adhibebat. Cubiculū eius tot aromatibus et thimiamatibus redolebat. ut etiam diuitis fetidū sit. et auditu incredibile. Cum adhuc in ueteret. dilatato sinu eam iudicium ꝙ corpus eius omē ꝓputrem ita ut totū cubiculū intollerabili fetore ꝓpleret. Nullus q̄ illam fre potuit. non cosmeta non familius. diu una sola ancilla non sine spe nobleneri auxilio in eius famulatu remansit. que tamen ruptim accedens. cursim recedebat. Diuitis hr langore detecto et insanabiliter cruciato. annis quoq; lentoribus diem clausit extremū. Huic potest illud aptari. Quotum se exaltauit. et ī delicijs fuit. tantū date illi tormētū et luctus. Et rursus. potentes

potent[er] tormenta patient[er] et fortioribz
fortior mstat[ur] narratio. Sophia fuit
duop[us] marchionu uxor[is] soror
et anni filia. hec dum sana esset
et meliorum pcep[tor] abbem sancti xpi
foris. ut sibi sepulturam in eccl[es]ie mo
nasterio pareret. Quo renitente. et illa
deliture dicente. illa tamen licet difficile impetrauit. fem est q[uo]d sepulcru
eius in claustro monachor[um]. Q[ue] illa
mox ut migressa ospexit. nescio q[uo]
dei iudicio extitit me mortua. et pau
lo post abortiu[m] et obiit. et ibidem
sepulta est. Cuius tumulus. cum
esset gypseus et arte sepulturali
studiosissime ornatus tanta tame
illicitu[m] est. p grauiu[m] ciuit[at]is animi ex
alauit. ut fratres in tota illa medi
etate claustri remorari non sinet.
Quis enim caro quo tenerius et mol
lius educatur: tanto deterius in pu
tredinem uertitur. Quida monach[us]
du furfures quasdam in refectoriu
deferret. in uasculo pruriente gula
mox unde in obscurum furtiue q
medit. atq[ue] tantus eum libidinis
ardor inuasit. ut q[uo]d michi ante se
cerat. nulla se ratione oppimeret
donec pruis mambz semen eiceret.
sic post bucellam inuoluit. meu
sathanas. Idem. Didymus de eodem.
Alius monasterio sancti vincen
tii non procul a monasterio
q[uo]d dicitur petra petrusa edificato
regulare edificandi edictu. u. vel
p triduu[m] non nisi modicu[m] panis
cum aqua omni sumeret. nulla
iuba preterit nec lectionu[m] nec
orationi audientia. nudis pedib[us]
incedens. expleto psalterio. mutua
se coparium castigatione cotidie
purgarent. hanc regulam quam
fieri edendo uiolauit. qui prius
erat scribendi. notandi. tornandi.
fabricandi. augur cenobites. medicq.
magus. omnia nouerat. agrestia. vl
ille crassius. et nitidius et obesius
repente infirmatus est. Iudicium
autem illius q[uo]d pedis sui amissa
celebratione sequestrauit. Cui qua
re amotu[m] est. Ille hoc negauit. Se
cundo die corpus dimidi sedens in
lecto anxiu[m] a me flagitabat. Cumq[ue]
abbas eum sepius hoc corripet. qui spus
nobiscum astabat. q[uo]d eo. s. q[uo]d nulla
signa mortis in eo apparerent.
Ille nichilominus p[er]stitit. Et iam sa
cerdote cum sacramento astante. ap
licatus ad se dimi de scribz nescio q[uo]d
filie precem et insiliuit in aurem. Qui attonitus et nesciens q[uo]m
ei pmam fingeret: tandem. vii.
annos pene ei mutuat. atq[ue] ut
ille corpus dimidi susceptit: anima
cum felle sibi simul euomuit: q[uo]d
fel usq[ue] ad sepulturam fluere no
cessauit. In p[re]fato monasterio
statutum erat. ut p premiu[m] iam sua
tum. ut horis canonicis beate ma
rie semp uirginis officia dicent.
de quo cepit murmurare. mona
chus quida nomine gazo reprehe
sibilis. et dicacis acerbe sacrudie. et ob
tinuit per quosdam suas. ut horas
beate virginis amplius non dicer
atq[ue] immune adiuuarites. adiutis
idem monasteriu[m] exerte simul. de
predationes rapinis. oppressiones
suoz et familiarii. eiusdem loci
truncatio. Iturus ad imperatorem
thantonicii. et frustra dente ad me
dicos eius hoc accidisse q[uo]d matrem
patris a se precluserat. et mox in tria
ostiarii miser. dicit se michi de cetu
laudes beate virginis omissuros.
Sic in breui post ea pacem recu
perauit. Monachus quidam nob
cohabitaturus cohesit. et p. vii.
annos nobiscum mansit. casste. et
laudabiliter uitam finiuit testimo
nium et milti nobis volumina scrip
sit. Erat autem peritus scribendi.
Post hoc truncu[m] obesius corpore
et robustior. Soluto uideret. cepit

obstinate deposcere. ut ad suum monasterium reuteretur. suadente hoc dyabolo ut postea patuit. Sed mox ut monasterium petiit. et ecclesiam quoda monachis diep malorum sentes litteris eq pitoluit: maestus meritet et cystrudine mox utriete deuoluit et non multo post defessus et defunctus decessit. Lib. Item de eodem.

Quidam monachus fraterne castitatis ardere feat agnum lampade p oleo. et postea in luxuriam cadit et publice ligris cesus: turpit decalciatq est. Ciusdam ciuitatis pbr angelus dni ex consuetudine adiuuabat et sacrificium dnici corpis. de offerentis manibz assistebat ridente principe. Tandem idem pbr in luxuriam recidit. ecce angelus dni eo offente ut osculetur recessit. et inspectante principe spongiam impletam aqua suy capit finit eius expressit. omes q sordes atq scelores quos de corpore illius ante extinxerat. agembus eius omnibz rursum superfudit. Obstupescens princeps secrete pbrm admonuit. Qui primo negans. postea confessus est se pcta nocte in quidam cubiculum lauacri eius corruisse. Lxi. Item de eodem.

Anno iuxta expinotimorum fraternitatis eiusdem ciuitatis diacono simil apparuere eosq p iussum: qui ferreis capsulis in modum sacerdotum talotenus vestebant induti. Primitante illo et dicente. Beati vos qui in illa vita estis. iugiter dnm videritis. respondentur. Vos qui apud inferos etno igne cruciam. nusq videbimus dnm. Quidam princeps salentanus quada die egressus de monte nemine flamas erupere: primus aut. peridubio aliquis sceleratus diues in primo moritur est: et in infimum descensurus. est enim tristis consuetudo in illis partibz. ut imminente morte diuitis reprobi monstra flamas euomat. picem ab et sulphureas. hmoi dicitur supuenire prima nocte. dum idem princeps secum cum mestitia deliberet: expirauit. Quem illa ut post ea referebat quid grauius ignorans diutius putauit. et uix tandem ase non hominem esse cognouit. Quidam pbr mea politanus uidens eius qd no licebat. adisse illuc ubi gehennale barathrum flentibz eructabat. presumpsit. post missarum solemnia infulatus. quasi armatus procedens. Et dum ultra. Et dum ultra quam solebant homines temerarius scrutator accessit. redire non ualens. p modum non apparuit. alius pbr matrem suam inuenit egrotare reliquit. Qui dum perueniret dnm suum p fines neapolitanos euidentibz flamis intendens audiuit clamorem. quem matris sue esse cognouit. Notauit horam. et eue quit matrem suam obisse. Quida clericus cum pelice sua p quinquennium luxurians. incensa urbe fortuito incendio simul in dna domo obiisse inuenitur. Quida pbr querelonem premittens et differens. in quo flumiculo de equo cecidit et submersus est. Lxi. Item de eodem.

Johannes omnibus epc pozzuolanum abstulit. plorauit illa. non est exaudita. Qui dum q medicis sanari non potuit. Tunc ge gressus est ad religionem. qm multo ante prom serui. et implere nolebat. Diu tamen postea in gestione uixit tanta laborans grauis molestia: ut cum magna difficultate alimenta caperet et ad gemmam refectionem fratrum sibi succedentium.

distrumberet. diuq; m trinto spiritu
cruciet, unde stomachū recrearet.
Dixit quidā duces hardūm certa
dilectione michi proponderat, qđ
si non posset ante saltē expleto
decemo tiffuret ad religionem. I
monasterio beati vincench. qđm
arpmati situm est. expleto tmdo
tyrūsuri cepit. et abbas eiusdem
monasterii uotis eiusdem fauebat.
et dissuadebat, qūti. eius mmitū
precibus sustendebat auxilius. Intea
langore conceptus confessus et pu
peribz et ecclīs multa largiens
quasi cunctis bn dispositis seruo.
assistentes sibi cognatos et affines
sub hac attestatione gstituit. Ob
sero uos mquit patrimte que
deus est. ut nemo me huic mo
tali uite. reddi deposcat. ne me
mpatrim qđ absit mpiissa mors
rapiat. ayortuus est gr̄e et aliquo
tempe post mortem suam abbati
illi apparuit. nocte pruissim. vide
bat et ecce in spatiosa campi pla
cie mpator ul̄ quelibz excelsa
potestas cum toruis regni copio
so gremebat exercitu. Cumq; ille
stupefactus huc illuc oculos
deduceret, ecce hardūm a quibzdā
custodibz relict̄ dicebat. Heus
mquit abbas siste gradū paruip
michi non loqueris hardume. Ego
frater. quid tibi est. letaris an pa
teris. In pena es an mgria. Tūc
ille tristis et debilis. quid me ipt
nitrogas de gloria. qui ingribz pe
nis affligor. Ad quem abbas. Quid
gr̄e tibi fecit. Ille. Sanctus
mquit bnedictus diu me fecit
flere colloquiū. Et quia dudū fati
gatus hoc obtinere non metui.
spem hanc. ois iam frustratus
amisi. sic pla primissionibus stu
debat ab eo quem similiter
promitendo frustrauerat. Hec.

Idem de eodem

In monasterio qđ eluminatum
dicit. qđ beatus egid. infra
romane urbis mema edidit. qđa
puer a parentibz oblatus est.
Qui cum adolesceret ad seculum
redit. et uxorem duxit. Cumq;
uiuens factus esset. diuino iu
dicio percussus mgritte cepit. egdu
te usq; ad mortem. ibiq; penitu
dinem de suis prauitatibz et ha
bitum monachi. Cumq; uxor eius
cum non nullis alis lecto iacenti
assisteret. cepit ille gemens. et u
lulans mordinatis uocē proferre.
Cumq; meueparet quare no que
ret. Nosce mquit uidetis hūm
andreū apl̄m. et sanctū egidium
acerrimis me suis ubibz flagella
re. Postea paululū quiescens
respirabat et dicebat. Ayodo ube
nuietur me. qua monasterium di
misi et uxore accepi. Et iterū
post fletus et ingrits. dicebat
quiescens. Ah ubenuietur me. qr
pauperibz mdicantibz. Ayaymeq;
scotigenis non modo nil debi. sz
eos etiam qđ pessimū frequenter
urrisi. Rursus que modo castigat9
sim. quia dī. minos a quada di
dua panpercula mutuo accepi
et reddere nolui. Quot passus
illa fecit. m laborando dum ven
ret illos a me requirere. tot mo
rsus ab amborū sanctorū manū
bz ptuli. dum me pariter libe
rarent. Et scatis aute mquit qr
non mecior. pedie hora. dī. de
hoc seculo migraturus sim. Erat
time. dī. fr̄o nocte vero qua dies
dies illucescebat. m trimis pal
matio de lecto cunctis mutantibus
cyliens. stupulare. et stilicet
q uxta se erat. repente corripuit
et mox ecclīam beati andree atto
nitus. et festinus intrauit. ubi
strato compositus hns qui flēt
ait. Fere sanctorum libris fla

gellatus ita purificatus de corpe egredier sicut de fonte baptismatis mudus exiuit. igit mox sacra missaꝝ solempnia dominica passione usq; plenta hora qua poscat obnt. Mudato eius corpore ad lauandu muente sunt in eo rubices et stigmata plagarii in eod mona stio tpta est et ecclia fons unde beatꝰ ihs bibebat. et cubile lapideu in quo in estate quiescebat. Qm aligñ fratrum pgnans cunicla ingressa t. ut in ea pariret. Q mox ut p fato cubiculo appinquauit: morien cornuit. lxiij. Item de eodem

Fideruus abbas mensis abbas narrauit m. Seruus dei neapolitane regionis in pruptu rupe uiu uita publica solitariꝰ habitabat. Qui dum nocturno tpre psalleret. et fenestram cellule horaꝝ explorator aperuit. dedit multos e thyopes in cauue et longo tractu honustos feno sagmarios gemmare. Cumq; eos inquireret qui essent et cuius rei gratia hi iumentoꝝ pabula uectarent: maligñ spus in quiuit sumꝰ. Heu autem pauꝰ nō pabula pecoribꝫ alendis: sꝫ fomita poꝰ ignitu hominꝫ gburendis. Detestolamur enim in ymno principem ca pue qui iam decumbit. et iohem magrm militu neapolitane ciuitatis. qui adhuc uiuit incoluemis. Alico die dei iohem festinꝰ adiit. que uiderat et audierat narrauit. Eodem tempꝰ otho scs cont sanctorum ibat calabriam. hns auctrtis: iohannes aut. quodo nocte habeo in pectore oratorium. et de statu tre huius diligenter tractare. Postq; eius absciss fuim spondeo qz se im deseruit: et monachus fiam. Vt autem exhauret utriu uerū esset. sp ille narrabat: mittit duxit ad capitia qui pan dulfum iam mortuū inuenit. Ipe quoq; magr militum. Johannes ante qm imperator ad illas pres attingeret. diu diebꝰ. vij. supuenies mortuus est. Martinꝰ qui in gal masulensi hemo gmoratꝰ dir mul tarū uirtutum et perpue in gra lachmarii narrauit. Monachus e iam maritimi tritoꝝ in cenobio qd dicitur ad pmū. milies pcedꝫ nepi bus muoluitur. Cui cū longa et magna pma fuisset minuta. Ille a quodā familiari suo auxiliū petit. ad exportandū pondus pmē. Qd hoīs ille deuote suscipiens. precepit eu se cum mane de tanta pte exsoluēda. Qui sic obligatus non multo post mortuus est. Erat aute uite mꝰ fies irreprehensibilis et opinions ho neste. Non multis post diebꝫ penite ti monacho in somnis apparuit. qui inquisitus quo se habet: male inquit et dure sꝫ ppt te. Nam hi a ppriis quia tuis me immeritis immo dum et aliena cautione no exsolui flagellis duris atteror. Et quicq te uti uigiles ppte et liberes me. Hac itaq; et deplorare quetu uti qd spopondi exsoluat. et me eruant. Qd cū factū esset: ille rursus p fato monacho apparuit diuulsu festino et sereno. dicens se p orones fratrū a pnis eruti. et sanctoꝝ cetū. lxv. Iterum de eodem

In ptibꝫ galliarū mꝰ abba tem et qdam seculi potē tem orta est magna gtentio de pos sessione. ita ut utrusq; ptis fautores post longa iurgia ad arma gdpmt. potens ille secularis turmis armatoꝝ stipatus: cumpiu pliatus igne dicitur. Abbas autem rectis qui pro se dimicare deberant. suis exhibuit gmittitu. solos monachos suos ex imposuit. capitia cucullis operi precepit. et sic armatus ad locū extremis uenit. Qrimꝰ aduersarii tanto horore pcussi sunt ut mox equis desilirent. arma ꝓiciunt. terre se

humiliter sternerent. indulgentia flagitarent. Et obiciat leonem papam bella gessisse. respondeo. non ideo petrum sum et apostolos principe quia negauit. nec dauid ee yphamq; quia mechatus est. mala uel bona no de uitiis habenciu. sz de pris debent qualitatibz estimari. ggr. multas nephas et violentias a longobardis passus est. ambros ab arriano. uelut sola pria diminuit.

Ansim epc in capite ieiunii. fr. mss. fecit sibi et militibz strato stum quiuiu et balneu parari. Cuius uulta repente paralisi corripiut. et faciem et os. et cu tali morbo diu postea uixit.

lv. De eodem.

Quida aliena uxem furatq; est. Erat autem dies ille hospitalis ualde. Intea adest ihc in effigie pauperis. et tangq; pius one cne rogabat tonsorem. Ille pro timus reuenti assurgens. assumptis forcipibz eu tondere cepit. Qd dū faceret. repperit in occipicio eius duos oculos latitantes. Expauit ille et inquisiuit quid hoc esset. Cui ille. Ego inquit ihc uocor. qui undiq; cuncta contemplor. et isti sunt oculi quibz uidi sue qui mea ue gressus sti. atq; dispariut. Quib epc lalde stupens uinu sibi afferri precepit. Cumq; prandia totu ghemt in disculo exhausisset. in poculu et epo detulisset. ecce pauper in portu. illud sibi dari poposcit. dicens quia si statim no bibet. ptinus expiret. precepit epc illud pauperi dari. Cumq; ampli sitiret epc qui ante. iussit item milias uinarii mspici si forte aliquid stepesset. et reptu est plenu. Abas quida uisit eum. lapidi. Emptu est dnarios. mimis papiensibz cocta et apposita. Et ecce pauper ad ianuam. id maxime sibi dari postulat. quod abbati apposita erat. audiit et ei abbas nitebat adhuc pistem. Illico pauper ait pabside. plena pistet sublime se extulit. et celit cuctis uidentibz penetrauit. Ecce ybatd. qd illud quod in sinu pauperis oculum. in celum reponim.

Ppe quida sacerdi spernere iussit. Cumq; missam cantaret. ille cebroso fastu eiusdem pistis temptatus est affectus. Erubuit ille. expleta q missa. febrecitat pistem pauperi dari iussit. Quida patrisfamilias unu solum nummu habebat. in loculo ad emendu aliq quod cum pane comederet. In tm pauper aduenit. et mam postulauit. Dat ei nummu illum. redit domui. panis qui solebat apponitur. Et ecce uir quidam ignotus. et quem nullus antea uiderat festm. tranq; xx. solidum denariop in linteo ligatos in manu eius posuit. dicens ei. a dno suo missus. tranq; qui expectaretur mox recessit. lvi.

Iterum de eodem.

Quida nobilis gne sz degen moribz duxit sanguinea suam in clauomaco regno. Ex comitatus est ab epo pio. Contempsit ad diuine uero stremplacentis indignationis ignitu uidi eiu. ut panes de mundalibus mensis in plateas ante canes proici. a crumbz non tangent. Non multo post. ille in cubiculo dormiens fulminatus est. Qui apud primensem urbem studens in diuina sancti gerualis sociorum martyrum gerualii et ythasii. uir quida maturius suscepit. et boues suos in remotiora pastua duxerit. Cuius quidem quida domui ingressus. et febricitare se simulans. lectu uxoris eius intrauit. Cumq; dentibz

Narrationes pe[tri] Damiani

strideret et tremeret illa veluti febricitanti marito compatiens illum amplexa est et lodice strepit. Qm ille violans. grimus recessit. Nec multo post marcus redit. stratum repetit. Cui uxor exprobrans ait. Optime poteris hodie ecclesiam sanctorum martyrum ipsi que tibi grauia est ad ceteros properans. Cumq; ille attonitus inquireret quid loquetur. et rem totam per ordinem cognouisset. cognoscentes uxorem se esse delusos. valde offensi sunt. Tandem resumpto spiritu. et omni rubore post posito. quecumque ei ceteris ad nocturnum officium et quecumque coram omnibus deposuerat. et dum dictam a uiro de tanto celeri posposuerit ut latentem adulterii notam fateretur. ajax adulter demone plenus et se ipsum lacerans ruit ecclesiam. modo in altum volans modo grauissimo impetu in mare se precipitans. modo ad parietem caput elidens. modo in pauimentum se semando se prosternens. Tandem infelicem animam expulauit.

Hem. De eodem adhuc

Scribitur in regione pictauis in apulia mel aquas nigras et fetidas saporis ee promontorium et scrupeum. et quibus aquis insuetudo more detrimentum dentur cuncule repente exsurge. et a uespertina sabbi hora usq; ad ortum secunde ferie humanis aspectibus apparere. et uelut solute a uinculis libere spaciari alas extendere plumas depectere. Nec unquam uidet uespertinus nec quisquis auscultans inde memoria possit capere. In matutino secunde ferie mane ad instar uulturis cas persequitur. et post illas euolat. Que primus aquis se tingunt nec ulterius apparent donec ad uesperam sequentis sabbi. Has nocturnis horis demones ad infernum deputatas. et dum redeam aduolantibus noctibus per resurrectionem diem ante refugio portum. Cui assidens pertextus et lino ostendit. dicens. Quot et quibus sepe nocentibus penas ferre. illa nocte sacra qua redit deus victor ab actionis inferis. et desiderantissimi abbas. rem sic se habere fundit. abnegauit. Umbratus tamen aurem per presentem desiderio retulit se hoc audisse. ab accolis apulie. Idem umbratus retulit. quod in monasterio sancti siluestri. in territorio urbinati quidam monachus obiit. et ab incipiente gallicinii nocturnalis articulo usq; ad sextam diei horam cadauer eiusdem fratribus circumquaq; psallentibus iacuit. Cumq; ad missam pro eo agnus dei diceretur. ecce subito mortuus surrexit. Cumq; fratres attoniti pro accessissent. ut ab ore illius tuba audirent. ille maledictis et grunnitibus in deum ecclesiam. et crucem oblatam ei ut oscularetur aspuere. et matrem dei genitricem ignominiosis opprobriis lacerare. et dicebat quare pro me psallitis. ut sacrificia offeratis. Ego in ipsa flamma tartari fui. Ibique magister meus et dominus lucifer coronam suam ex auro mentis nubili semper ardore candentem michi in capite posuit. eiusdem quoq; metalli clamide qua indueebatur me uestiuit. Erat autem clamis tam longa. ut terram posset fluere. tam fertiliter ingenti. ut quattuor emittere uideret. Cumq; fratres cum ut premissam afferret admonient. ille anathematizabat. et omnia redemptoris nri ore sacrilego blasphemabat mysteria. Tunc monachi toto ordine pro illo orantes. eiusdem

uestibz se ubertintes se ubentes
et quibus pectora tundentes. oibz
quibz ualebant precu gemibz m
sudabant. Et ecce despatus ille
ad sa tedit salutatoz ei imperem
iam laudat sathane lucifica
tones abrenuntiat. eiusq; abrat.
pmiam flagitat. confessus est
autem qua post abrenunciatio
ne sci mfernicatoniem meidat.
qđ cotem celebrat. laudans q; et
benedicens deum usq; in diem
ultimu uixit. et in sancta ofes
sione migrauit. hom. xxx de eode

Illebrandus michi fuit
qđm theutonia ennt qui
dam comes bone opinionis et vite
innocentis. sed opinionem hu
manu qui ante deum reflecto
fuerunt. Post cuiusdam obitum quida
vir religiosus per sinu ad miseri
cordia descendens. uidit eundem
comite in supmo gradu cuiusda
scale. Que scala mstrabentes
et erepitantes simile flamas
uidebatur erectu. ad suscipiendos
omes qui ex eade gente genea
logia descenderet. Gradebatur
autem scala illa de mmeso ba
ratro. hos autem ordine suos
denos seruos tenebat. qđ qui
nouus aduenebat supmum
gradum tenebat scale. et qui
in eo nequior fuerat ad inferio
rem descendebat. quia ille comes sui temporis. qui tm
iuste uixerat ille comes illic
torquebatur audiuit. Propter
quam de possessionem metensis
ecclie. qm beato stephano pa
tronus eius abstulerat. cui iste
iam stephs dnicus in hereditate
successerat. In ptibz babilonie
habebat possessionem sedes apli
ce. unde eadem balsami redditu
annuatim capiebat. sed sufficie
ret alluminande lampadi ante
altare sancti petri appense.
et semp ardenti. hanc possessionem accepta pecunia pp di
struxit. et canonie a totis que
accipe solebat amisit. Aligntq;
post eu idem pp an sepm altare
quasi devotus astaret orans.
ecce grandeuus et tribilis senex
m cuius etiam facie barbica sua
uidebat. elato brachio colaphu
illi uehemet mtulit et ait.
Tu extinxisti lucrna mea ante
me. et ego extingo lucrna tua
ante deu. atq; disparuit.
Ptmo ille corruit. et paulo pos
obiit. Puerulo quidq; quique
mis hubaldi filius nobilisimi
uiri qui metis regebat m hemo
m meo monastio factus filat
monachus. hic tu m stru
sio quieuisset uespe. mane
m pristino clausis uingis iuuis
inuentus est. Qui requisitus
dicebat se a quibusda hombz
ad magnu quidd deductum.
ibi omis epulaz delicie uidebat.
Ibiq; cum maducare fecerit.
Dicebat etiam q; cum usq; ad
castellum qđ subeminet. mo
nastio referentes. sup ipm tm
timabilis. qđ supta m excelso
pendet deposuerut. hom.
xxxi de eodem

In hanome ptibz duo qđ
amici et opatres m mu
mo discrebant. quibz allato
est gallus. qđ pulmentu dm
illoz arrepto cultello ut mos
est m frusta desecuit. tru q; pip.
am lignme supposuit. Quo fco.
alt ait. Profecto grate sic expli
cuisti gallu hui. ut ipe petro
sluclit redintegrare no possit.
Cui mox intulit alter. plane
non modo si beatus petro. q; et
si ipe xpus impet. gallus hic
m ppetuo non resurget. qđ hmc

Vide ut prima ecclia

Tempa hen MIIC vic Qrti.

Vacem repente gallus uuig et plumis coopt⁹ exiluit. alas pcussit. totq; liquame sup eos qui quiescebant aspsit. Illico sacrilegi blasphem. m aspe sione pipis lepra pcussi sunt. que plaga lepre eciam m pe stis cozi hereditaria pmansit usq; ad obitu. Unde m fabula tum subacti sunt bonomenses eccle. que hec petri mstigint uocabulo Quida mstitores uenecie cum aplicuissent. uiderut. leonem uiderut leone spuis draconis non pcul a litore m uolutu. truhi violent⁹ a dra cone m spelunca. pandocres aut qui repente huic spectaculo ueneruit audiet⁹ draconis mue muadut et pmut et pmut et leone libenant. Qui non mstus p aliq; dies quibz illic pandocres morati sunt. cotidie pellem unam. aual a se cipiebs aduexit Quida agricola di luculo uadit de mane surrexit. et uidens draconis enormit⁹ ma gnitudinis lignu putauit. et sup eum sedit. Que mox be stia deglutiuit. Quida cum ab illo solimia rediret et de fessi socius uiam nocte quiesce rent. leo tribilis dormientibus supuenit. ceteros que pcies solum plem muasit. ceteris q; leombz predam aduexit. Quie mox reuocauerut. ictus audie tibz mugiente Quida cum quercineo suo ad ligna cedendu pgebat. et ecce hpens truba lis magnitudinis uuobz attol lens colla cupitibz in eos petiit fecit. unus autem eoz qui tene bat securim unu cupiit eius abscidit. et mox ei securis ad terrum cecidit. Que hpens iter mox altero capite mordens apprehendit et spiris suis eu inuoluens in speluncam suam tulit. Qui du truhetur clama bat ad socios ut eum defendet. ut ei secuti qm tenebat in ma mbz daret. Qui timens noluit. s fugit. et retro a sacerdotibus tangm reus mortis cogi aut subire coactus est. Hec usq; de petro damiano et deo eius. hys. De anselmo ceteris gestis eius temporis Gyraldus

Anno mpn sui. xvim. hen ricus impator in pthia costen quietu hito magnicie de cessit. hyldebrand a pontu ee deponendu. et longobardiam pe tens quibtu. muemie epm pro hildebrando pfin designat.

Anno. xvim. hildebran⁹ papa quasi diuino⁹ reuelatu sibi pre diuit. hoc anno fm regem ee moriturum. et dm quib pdixit. s fefellit eu de filo rege dicturu. secudu suu uelle sup henrico rege mentitu. Rex enim henricus sayombz finu plio egreditur. et et mgressu. fulsius rex rodulfu cum multis sayonu principibz extinguit. dagramaia magnu tremotu psensit. kl. decembris. Claret in anglia lanfrancus doctrina s pbitate gspicuus. ex abbate cadomensi ordinat⁹ ad tuarie archiepc. Eo tempore florebat in nortmannia anselm⁹ bettensis monasterii abbas exi mi⁹. et pfia sanctitate s sapia plimu nominatus. hoc eciam tempore in cenobio sancti mesar di pollebat signis et virtutibz. vir beatissim⁹ arnulfus. qui p mtu sanctitatis flore pposituu recluse oms eligens. et arcti m mis abstinencia se affligens. pphie gra dininit⁹ accepit. et ex recluso abbas eiusdem

monastii fratus. ad xpam reflu
xionem. p contemptu mundi et
desiderio mene inquietis post
modu redit. Guessiomico aute
pontifice defuncto. electus est ad epatu.
et iussu pp gre. a sedis aplice
legato hugone lugdunesi archi
epo. in presulem est consecratus.
Cxbii. De constructione ecclie alde
burgensis z eius miraculis.

Anno xpi. regis dagoberti tpe
sanctus pisul ursmarg. et i
flandrensi prouicia predicans. sub ho
nore sancti petri apli xpo sibi
reuelante ecclia; maldenburgesi
oppido edificauit et consecrauit. qm
deus multis miraculis usq; glorifica
uit. Inter que illud tum memora
bile qm memorabile autem extitit. qd eo
anno dm ei nocte natalis egressit.
Campanarius pfate ecclie uehe
menti uento flante a suis locis
euulsum. et ad terram penitus fuit
prostratu. ita in aere pendens. z
ruinam sui minitans. ut semp ca
dere. et cuncta secum confringere
crederet. Cz cum p sex dies et
noctes id tractaretur applogite
nec inde tractui machinis sur
sum erigeretur et deinq; suo loco
reloc aret. die sci iamuarii circa
noctis medium aduenies. diuina
diuina tota ecclam intus et foris
impleuit luce ignea. et campana
rium ad terram reclinatu. totu ipsum
circuit. ac firmissime locis suis re
locauit. et campanas ibi depetentes.
mox sonare opulit. Eadem die. eccl.
et claudi surdi et paralitici cellima
in eod loco adepti sunt medelam.
Nec solum illo die. sz plurimos tepe
diuine uirtutis. tanta permansit
copia: ut de longe et de xpe nascitu
ris cgris cuncta celitus prestaret
medicina. Magnus et remotis
cum grauiu terre mugitu factus

- De campanili dñi a te restaurato

die. xii. kl. aprilis. prima hora noc
tis. portendens forte omnibus
malu. qd in toto orbe insonuit.
et unde terra dolet et doluit.
Henricus. ii. impator ad rebel
landu ppm hildebrandi italia
petit. contra quem pp urbibz
et castellis munitis se ad rebel
landum accingit. cumq; romam
hostilit adeuntem no recipit.
Henricus aute impator. oppu
gnatis urbibz et castellis. que
cuncta se p hildebrando emisse roma
norum obsidet. Cxbiii. De an
selmo cantuarp. et bonis eius
mobilibus. Eo gestis eius
Defunctus ancelmo archiepo
mo longobardie et burgu
die oriundus. litteris traditus didicit.
et in breui plurimu profecit. Nec
diu. xv. annis artigerunt. ut ia
qualiscumq; deum ditum mini
stare posset. melius mente trac
tabat. Expleto aute aliquo tpe
patria egressus. cu mentis
mentis cuiusdam fatigatus cor
pore deficeret. uires suas mini
mandendo reparare temptabat.
Nec enim aliud quo uesceretur
preter erat. Qd ministeri eius ad
uertens doluit. et ne forte quid
edendum in seculo corp habet.
Diligenti inquisitione cepit. et
mox contriti panem i eo
mundissimu reperit. quo ille refecto.
est refocillatus. et die meolimmis
refocillatus redonatus. Exactis
itaq; tribz annis. primu in burgu
dia. primu in francia northma
nam uadit. Et cum fama ma
gri lanfranci usq; ad pernecessit.
et nobilissimos clericos ad eu
de cunctis mundi partibz aduer
bercu uenit et eius magisterio
se subdidit. Cumq; ppe studia
corpus uigiliis et medita et

Tempꝛe hen rici qrti.

frigore fatigaret. uenit ei in mentem qđ si monachus fierꝛ: acriora qm̃ patiebatur eu pati non optaret. nec tue laboris sui mitis pderet qđ nec nesciebat breui sibi mahaberet. hoc ergo mente ꝛcepto. ita secum tractabat. Ecce monachus fiam & ad. Si climaci uel bedi: totum tempus qđ in discendis litteris posui pdidi. Nam et climaci districtio ordinis et beati sup̃emi nens prudencia lanfranci. me aut nullo pdesse aut michi ad ire qpiabit. Itaq; in tali loco qfitam quod dispono in quo et scire meu possim ostendere et multis pdesse. Mondu enim ut ꝛpemet referre solebat. in eo uigebat. mudi ꝛemptus. & post modu in se reuisus. quid ingnit. ee ne monachu h̃ est bene. si alios ꝓpon. prealios honorari et magnificari. Non. Illic gl̃ depositis grumacia monachus deuem. ubi sicut equu est qđ deum cuctis ꝓponatis. cuctis abiectior habearis. et quidem becci. nullis ponderis ero. qn quidꝫ ille ibi est qui p̃mineat sapie luce ꝑspicuus. cuctis sufficiens. cuctis est honorabilis et acceptus. Illic gl̃ monachus factus sit religiom. qm̃ma ꝑ uiebat. ut quisquis in tota ꝑ gratione uite uolebat in eius uita satis qđ imitaretur inueniret. lanfranco autem in cadomen sis. cenobii regimine assumpto: ipe prioris officio fungitur est.

Xxiiii. De miraclis eiusdem

Contigit autem quada nocte ut ante nocturnas uigilias in lecto iacens secum reuocari cogitaret. quo ꝑ hec ꝑsita simul et futura qꝫ ꝓsencia olim agnouerat et mdubitanter ea dicto aut scripto ꝓtulerat. Et cum in his totꝫ eet. et hoc nosse desideraret. de fenis octoꝝ suoꝝ tudinis audit ꝑ. medias matias oratoꝝ & dormitoꝝ monachos quoꝝ h̃ officium erat ꝑ apparitu matutinarium altare et alia loca eccle circu euntes lucernas accendentes. et duos eoꝝ sub tra ora stellam pulsantem. Ad cuꝰ sonitu conuentu frater de lecto surgente. mirabatur de re qđ accideret. Co cepit qđ apud se deo te seuissimu ꝑplus in spu bentura monstre. cum sibi ocurrisset que fiebant ꝓ tot obstacula coꝝpis oculis posse uidere. Quodā iuuenem in quietu hoc apud se ꝓposuerat. ut nulla umq̃ occone manu sua membris suis genitalibꝫ admoueret. Cui ꝓpter inuidens dyabolus time in eisdem membris dolorem et an gustiam fecit eum sentire: ut nullo modo se iuuenis posset ferre. Geniebatur et enim caro ipa tuti esse ponderis: ac si plumbi grauissima moles in illa penderet ꝑte corporis. Cumq; anxietatem iam dissimulare no posset. requisitꝰ ab anselmo quid haberet. rem celare non potuit. Admonitus autem ut modu ei studiis admota ma mi ꝑderet. diu cunctans recusauit. timens ne ꝓpositu uiolaret. Tuc anselmꝰ assumpto secu gñdeuo fre et religioso. iuuene languidum in secretoꝝem locu ducit. ut modꝰ infirmitatis illius agnituꝰ. et auxiliu pro possibilitate latuꝰ. Quid amplius. cauo sanissima repitur. Questio quippe omnis illa dyabolica uexatio cadit. nec fatigat ultius iuuenem qꝫ sim plex anselmi aspectus a tanta clade fecit mirabile. Hucusq; hec de eodem.

Quidam quoq; ex antiquo
ribus fribz qui veteri odio
primu infestus erat anselmo. nc
poterat. ullatenꝰ stup eum respi
cere simpliti oculo infirmitate
pressus ad extrema est ꝓductus.
Eumq; fres mdie in lectis ex
more. quiescent. ipe i domo infir
mor. iacens cepit. missandas
voces emitte. et quasi ꝯ
dem horrendor. aspectus. subit
fugę gestiz. pallens et tremes
vultu sum. dentitq; hinc inde
mutatę. Territi fratres qui ad
erant. quid hoc quererent.
At ille. Demnos immanes lu
pos mr brachia sua me tenere
oppressit. et guttur meum infes
sis dentibz rabiam suffocare vide
tis. et quid michi sit videtis que
ritis. Quo audito. vn ex eis ad
anselmu qui in claustro emen
dandis libris intendebat. gcitus
prepit. et ei extra claustru educ
to. quid circa infirmu finem age
ret patefecit. Tuc ille in secreto
rem locum. solus secedens. post
modicum domu in qua iacebat
infirmus ingrediens. in noie
p. et f. et sc. ad qd finem statim
eger ꝙquievit. et exhilarato vul
tu mtmo cordis affectu. deo gras
agere cepit. dicens. ꝙ anselmo ho
stiu ingrediente. et extensa ma
nu signu sancte crucis edente:
vidit ex ore eius flamas edentes
ignis ad modu lancee procedē
tem. Que in lupos rabiatas eos
detruit. et celeri fuga dilapsos
quos abegit. Tuc anselmꝰ finem
de salute anime sue secretius allo
quens. ad pniam et confessionem.
cor eius inclinauit. ꝙdamq; dem
aute absolutum dimisit. Hora qua
fratres ad nonam surgent. ꝓsenti
uita decessurū. qd et finem est.
Virulfus eiusdem cenobii secre
tarius. quadam nocte dum hora
qua fres ad vigilias excitaret ꝙ
claustrū iens obstinaret. anselmu
que ea hora sopori pocius exti
mabat. qm horam occupatu. in ca
pitulo vidit in ordine stantem in
genti splendentes flamę
globo circumcinctu. Quadā nc
cum eet in via. occurrenti sibi
cuidā monacho hoc quid gestiu
de hospicio sibi ferret. mirabatur.
Qui respondit. habemꝰ quidā no
longe hospitiu. si non est qđ no
bis et fribz apponat. ꝓ panc.
et caseu. At ille subridens ait.
Ne timeas vir bone. Sz cito prede
et misso rethi in brevi anem
statim multos pisces q sufficiat
omnibz nobis. Ille madato
accepto puolens mittit pisca
tori. Qui ridendu potius q at
temptandu quod dicebat fore
ꝙmittans. tandem tamen a fre
quentis conti spem rethe iecit.
et illico tracta mlitudine magni
tudinis cum alio quodā pisci
culo cepit. Alia vice vir quida
cum per fretum suam tñ sententem
ad prandiu detinuit. Sz cui de
penuria pisciu queretretur qđ
ei et monachis eius apponeret.
nisi iulia queda non hns. allu
dens dicit ei anselmꝰ. Ecce stultio
rum tibi defertur. et animꝰ
tuus de delicias copia queritꝰ.
Et ita factum est. hyp. Qualiter
abbatem quedam de correctione
cuiusdam reduxerit.

Quum autem abbas quidā q
ad modu religiosus habe
batur seu de his qui monastice
religionis erant loqueretur.
et mtā alia de prius melaustro
mutatis iuba referret adiecit.
Quid obsecro fiet de istis: Non
cessamus cotidie ac nocte iubentes. et semp fluit detestores. Hic

beres enim sime et bestiales. Sed que mirantur anselmi aut. Quib⁹ huiusmodi mentis mirum coppe distis. qui de horis bestias mut ulstis. Die michi quesō abba et platum arboris in orto tuo plantares. et mox illa ex oī pte geluderes. ut ramos suos libratē⁹ extendere posset: qualis arbor inde p̄diret: Sō facto mutilis. mendosus ramis et perplexis. Certe hoc facitis de pijs vitis. Sō plantati sunt p̄ oblīonem in orto ecclie. ut crescant et fructificent deo. hos autem illos in tentatiōe trozibus minis: et liberis endigis coartatis: ut nulla penitus eis liceat libertate potiri. Vñ fit ut quia michil amoris pietatis dulcedinis extra se in nobis sentiut. nec illi alicui⁹ bonī in nobis postea fidem habeat. Sī omīa mala ex odio et inuidia contra se p̄cedere credant. Contigit q̄ modo miserabili ut sicut demoniaci corpore crescut: sic in eis odiū et suspitio omīm malī crescat. semp q̄ri et in curiul adducta. Cumq; ad nullū fuerint in dei caritate nutriti: nullū in depressis supercilijs oculo ne obliquo valent intueri. hyñ. De p̄motiōe eius in archiepm et scriptis eius.

Die quadā dū ad lectū in dormitoriō diuitet. annulū in eo mirabatus inuenit. qui in ope cōi expensus est. et ne in vanum remansit. Sō post modū illo cum ad pontificatū assumpto cōi. qđa hoc tpm̄ q̄ annulum illum iam mīt time quoda p̄sagio p̄signatum asseruerut. Rector.

Scripsit autem anselmus p̄logio. i. alloquiū de deo. qđ opus quida incipiens reffelle gestiens. qđam scripta cōtra illud composuit. Sō cum sibi a quoda amico suo trāsmissū anselmus q̄sdā sententias sua ad hoc re sponsionem edidit in libello hmo. Scripsit et monologion. i. soliloquiū de sancta trinitate. in l⁹ fl. De veritate l⁹ fl⁹. De concordia libi arbitrij et p̄scie dine atq; p̄destinationis. nec no et grē li. fl⁹. De casu diabli l⁹ fl⁹. De casu originali l. i⁹. De incarnatione verbi l. i⁹. De sacramēto altaris l. fl⁹. De azimo l⁹ fl⁹. Cur deus homo l. fl⁹. ayedita comme l. ozōnī l. fl⁹. De fīnatico l. fl⁹. Extat et parabolaru siue proverbioz anselmi. li. ỹ. Cuiusdam cantica canticoz. l. fl. Explanatio quoq; eius ad diuisas p̄ab⁹ l. fl. De his omnib⁹ ea q̄ sequitur breuit expressi.

hyñ. Exhortatio eius ad secretū exemplatōmis. anselmi Sollogio

Erga mutē hominem ab ses dete modicū a tumultuo sis cogitacōnib⁹ tuis. Sibite nec honorosas curas. Excludē omīa p̄ter deū. et que te inuitet ad queredū eum. et clauso hostio qte eum. Erga q̄s tu dne deus meus dirige cor meū ubi et quo te queratē. ubi et quo te inuenīat. Dne si hic non es: ubi te queram absentem: Si autem ubiq; es: cur non video p̄sentem. Sz certe habitas lucem in accessibilem. Et ubi est lux in accessibilis. aut quo accedam ad lucem in accessibilem. Quid faciet iuuis tuus anp̄ius amore tui et longe p̄ rectus a facie tua: Inuenire te cupit et nescit locū tuū. Que rere te affectat. et ignorat vultū tuū: Tu me fecisti et refecisti. et oīa bona mea tu mihi tuliſti. et nondū nouit nouite: deniq; ad te videndū factus sim. et nondū fecisti p̄pter q̄d factus sim.

Q miserr sors hominis cum sh perdidit ad quod factus est. Q durus et dirus casus ille. Heu quid pdidit. et quid inuenit. Quo abcessit et quod remansit. Pdidit beatitudine ad qm factus. et inuenit miseriam pt qm factus non est. Abscessit fine quo melius est et remansit qd perse non nisi miseria est. Aianducabat tue homo panem angelor. q tue nue esurit. manducabat nue panem doloz. que tue nesciut. Heu publicus luctus hominu uniuersalis planctus filioz adde. Ille tractabat saturitate. nos sustinem esurie. Ille habundabat. nos mendicam. Ille felicit tenebat: et mise desiuit. Nos infelicit egem. et miserabiliter desiderium. et heu uacui remanemus. Cur no nobis custodiunt cum facile posset quo tam subito caremus. Grauc dampnu gsius doloz. gsue totu. Et heu me misit dns de alis mistis filiis eue elongatus a deo. Quid incepi. Quid effeci: Tenebam in deu et offendi offendi mme rpm. Requiem querebam in secreto meo et tribulatione et dolorem inuem in viis meis. doleham ridere a gaudio mtis mee. et cogor rugire a gemitu cordis mei. Spabatur letitia et ecce unde dentes suspiria et o tu dne usq. Usq dne obliuiscris nos. usq auertis faciem tuam a nob. Restitue te nobis. ut bene sit nobis. sine quo tam male est nobis. misere labores et cogitatus nostros ad te. qui michil ualem sine te. gemitus nos. adiuua nos. Obsecro dne ne desim suspirando. set ne spirem sperando. Amaricatum e cor meum sua desolatione. m dulca illud tua gsolatione. Festinem inuenire te ne desinam querere te. Miserere accessi ne recedam inpastus pauper ben ad diuitem. ajuser ad misericordem ne redeam vacuus et otempto. Et si anch comeda suspiro: da ut post suspiria qd comedam. doce me querere te. et ostende te querenti. quia nec querere te possim nisi tu doceas. nec inuenire nisi te ostendas. Queram te desiderando. ame inuemendo. fatear dne et gemendo ago. quia creasti in me hanc ymaginem tuam. ut tui memor te cogitet et ame. Et sic est abolita attritione vicioru. sic ecam obfuscata fumo pcor ut no possit facere ad qd fact est. nisi tu renoues et reformes eam. Inquisitio diuine potencie mee et iusticie

On tempto dne penetre altitudine tua. quia nullateno gparo illi mtem meu. Et desidero aliquatenus intelligere veritate tua qm credit et amat cor meum. Nec enim quero intelligere ut credam sed credo ut intelligam. Ego dne hui das fidei intellectum. Da michi ut quantu scis expedire intelligam. Quia es sicut credimus. et hoc es qd credimus. Et quide credimus te ee aliqd quo michil est maius possit cogitari. Et et omnes quo modo es si omnia non potes corrupi nec mutari. nec facere veru et falsum. ut qd factum est est non ee fem. et pluria similia quomodo potes omnia. An hoc posse no est potencia sed impotencia. Nam qui hoc potest quod sibi no expedit et qd non

debet/ potest. Qđ ꝯnto magis
potest. tanto magis adiuuitas
et ꝓtectas possit m illic: et ꝓpe
mmđ conꝫ eos. Quid g̃ sic pe
non potencia potest ꝑ impotencia.
Ergo dne deus. inde uerus es
omps. quia nichil potes ꝑ im
potenciam. et nichil potest ge
te. ꝑ et mficors simul et im
passibilis quo mõ es. Nam si es
passibilis. non ꝙpatris. Si no
ꝙpatris. non est tibi miserium
cor ex compassione miseri. qđ
est et misericordem. Dne misericors
es sedm nos quia misericors sal
uas et peccatrices ꝓtis. et no sedm
te quia non ꝙpatris. Non est n
tibi cor ~~suum~~ misrum ex ꝙpassio
ne miseri. misericors es no quia
tu sentis affectu ꝑ nos essem
dm mal quo tu ꝓtris si totus
et summe iustus es. Et et eis pu
nis malos iustu est: quia illoꝝ
mitis quemt. et cum patris mal
iustum est. quia bonitati tue
ꝺcrens est. Decendo ꝙ mal est
iusto es. Sic itaq; sine repugn
cia et iuste punis: et iuste pces.
Quicquid autem es non aliud
es quã ꝑ te ipm. Tu es ipa uita
qua uiuis. et sapia qua sapis.
et bonitas ipa qua bonis et mal
bonus es. et ita de similibz. Iam
muenisti amma mea quod
querebas: Querebas dne et m
uenisti eam et quidda summe
om quo michil melius cogitari
potest. Lyonn. Inquisitio Verita
tis. et mitatis. bonitatis

Domine deus meus forma
tor meus die desidertio
anime mee. quid aliud es quã
quod dedisti. ut pure videre
qđ desiderat. intendat se ut plꝰ
uideat. et michil uideat ultra
hoc qđ uidit nisi tenebras.
Imo non uidet tenebras. que nulle
sunt in te. ꝑ uidet se no plus
posse uidere tenebras suas. Cur
hoc dne cur hoc. Tenebratur
oculus eius infirmitate sua: et
reuerberatur fulgore tuo. Et
certe et in se tenebratur et ate
reuerberatur. Vbiq; et obscuratur sua
breuitas et obruit tua immensitate:
horret et ꝺtrahitur angustia sua:
et ꝺmetitur amplitudine tua.
Tanta namq; est lux illa de qua
micat omne vbm qđ rationali intel-
lectui lucet. Quã ampla est illa
latitas in qua est omne qđ dicit. et
exte quã nõ nisi nichil et sim
est: Quã immensa est q̃ dno intuitu
uidet omnia quicq; facta sunt. et
a quo et ꝑ quem. et quid de nichilo
facta sunt. Quid ꝓcitatis. quid
simplicitatis. quid certitudinis.
et splendoris ubi est. Certe plꝰ
quã a creatura ualeat intelligi.
Ergo dne si solum es quo maius
cogitari nequit. si es quidda
maius quã cogitari possit. De
nia hec est lux inaccessibilis.
in qua habitas. Ideo lynis non videoq;
quia immensa michi est. Et tamen
quicqđ video. ꝑ illam uideo. sicut
fulget non capit illam nec
sufferit oculus anime mee in
tendere in illam. Reuerberat ful
gore munitur amplitudine.
Obruitur immensitate. confundit
capacitate. O sicum et macer
sibilis lux. O tota et beata be
titas. quã longe es ame qui
tam ꝺpe tibi sum: quã remota
es a conspectu meo. qui sic ꝓs
sum conspectui tuo: ubiq; es tota
ꝓs. et non te uideo. In te mo
neor. et in te sum. et a te no
possum accedere. Intus te et circa
me es. et non te sentio. Adhuc
lates domine anima mea in

luce et beatitudine tua. et id arro
gatur ad hec in tenebris et mi
seria sua: Spabat iam sacietate.
et ecce obruitur fletu egestate.
Affectabā iam comedere et ecce
magis esurio. Conabar assur
gere ad lucē dei. et recidi in tene
bras meas. Quesumi vultu tuū.
uultu tuū dne requiuit me au
tas faciem tuam a me. Reseua me
de me ad te. munda sana. acue. il
luud oculum mentis mee. ut ren
tueatur te. Recolligat uires
suas amma mea. et toto mtel
lectu intendat in te domine.
Tu q̄ nmples et gplecteris oma
tu es et ultra oma. Et quidem
ante oma es. quia an quē fleret
tu es. Ultra oma vero quo es.
In quia illa cogitata possit
hre finem. tu vero neq̄q̄. Nam
sic illa quoḋ hnt finem quoda
modo. tu vero nullo modo. Tu
solus vne es qḋ es. et tu es qui
es. Tu tibi oma sufficiens. nullo
indigens: quo oma indigent
ut sint. et ut bn sint. hꝫ bonū
es tu deus pat. hoc est ūbum
tuū. i. filius tuus. Et emm nō
potest aliud qm̄ quod es. aut
aliq̄ manus ill' mirꝫ te ee? ūbo
quo te ipm̄ dicas. qm̄ ūbū tuū
sic est vera quod tu vera. Et
id arro est ipa veritas sicut tu.
non alia qm̄ tu. Et sic es tu sim
plex. ut de te non possit nasci
aliud qḋ tu es. hoc ipm̄ est amor
vnus et qs tibi et filio tuo. et
spc. s. ab utroq̄ procedens. Nam
idem amor non est impar tibi
aut filio tuo. quia tamen amas
te et illum. et ille te et se ipm.
Qm̄tus es tu et ille. nec est aliud
ate et ab illo qḋ dispar nō est
tibi et illi. nec de summa simpli
citate potest predicie aliud. qm̄

quod est de quo predicit. porro
hꝫ est illud vnū necm. in quo e
oma bona. imo qḋ est oma
et vnū et vnū bonum. imo qḋ est oe
et vnū et totū et summū bonū.
lxxb. Inquisitio summi boni
in quo sunt oma bona.

Erecta mea anima mea
et erige totū intellectū
tuū. et cogita quātū potes q̄le
et quāte sit illud bonū. Si em
singula bona delectabilia sunt
cogita in mente qm̄ delectabile
sit illud bonū. qḋ omnet totū
ditatem omū bonorū. et no quale
m rebus creatis certis sumꝫ expti
si tanto differentem quāto differt
creator a creatura. O qm̄ hoc
bono fruet. qḋ illi erit. et quod
illi non erit. Certe quecquid
uolet erit. et quicquid nolet
non erit. Cur q̄ per multa
vagaris homuncio querendo
bona anime tue et corporis:
Ama vnū bonū in quo sunt
oma bona. et sufficit. Quod
emm amas caro mea amma
mea quod desiderus: ibi est:
ibi est. quicquid amatis quic
quid desideratis. Si delectat
pulcritudo fulgebit iusti sicut
sol. Si velocitas aut fortitudo
aut libertas. corporis cui m
chil obsistere possit. erunt si
miles angelis dei. Si longa
et salubris vita. ibi est sana
etnitas. et etna sanitas. Si
sacietas satiabuntur. cum appa
uerit gloria dominī. Si ebri
etas: inebriabuntur ab ubertā
te do. di. Si melodia. ibi an
gelorū chori gsent gemut. Si
sapia: ipa dei sapia ostendet
eis se ipam. Si amicicia. dili
gent deum plusqm̄ seipos et
inuicem tanqm̄ seipos. et deus

illos plusq̃m illi scripos. quia il
li illum et se et multem per
illum. et ille se et illos p̃ scripm.
Si potestas omnipotentes erut
siue voluntatis. ut et deus sic.
fiam sicut poterit deus qđ
volet: p̃ scripm potuerut ita
illi qđ volent p̃ illū. Si honor
et dignitie deus suos suos bonos
et fideles supza multa ꝯstituit
et hēdes quos dei cohēdes aut
xpi. Si ita securitas erit erut.
multm et nullatenꝰ ista ul po
cius. istud bonū sibi defuturū.

Capitulum. Inquisitio plene gaudii
qđ de illo bono habet

Gaudiū vero quale ul q̃ntū
est nisi tale et tantū bo
nū est. cor humanū. cor mdi
gens. cor capitū erumnas. imo
obscurū erumnis: q̃ntū gaudes.
si hīs omnibz habuderes: intro
gra intima tua. si capes possimꝰ
gaudiū suū de tanto beatitudi
ne sua. Si certe si quis alius que
omnīo sicut scripm diligēs eandē
beatitudinem haberet. duplica
retur gaudiū tuū. quia non
minꝰ gauderes p̃ eo q̃m p̃ te ipo.
Si autem duo ul tres ul multo
plures idipm scirent: tantumꝫ
de singulis q̃ntū p̃ te ipo gau
deres. si singulos sicut scipm
amares. Ergo in illa p̃fectis
sima caritate inmutabiliū beatoꝝ
angelorꝝ et hominū. ubi nullus
minus diliget alius q̃m scripm.
non aliter gaudebit quisq; p̃ singu
lis alius q̃m p̃ scipo. Si g̃ cor
hominis de tanto suo bono uix capi
et gaudium suū. Quomodo
capax erit tot et tantoꝝ gau
dioꝝ. Et utiq; quia q̃ntum quis
diligit aliquem. tantum de bono
eius gaudet. sicut in illa p̃fecta
felicitate ubi nullus plus a
mabit sine ꝯpatrone dm̃ q̃m se
et omīs alios sctos. ita etiam plus
gaudebit absq; existimatione de
felicitate dei q̃m de sua et om̃
aliorꝝ sctoꝝ. Deus meus et dns
meus spes mea et gaudiū cor
dis mei vita anime mee si hoc
est gaudiū. qđda plenū et plagꝫ
plenū. Non g̃ totū illud gaudiū
intrabit in gaudentes: sz toti gau
dentes intrabut in gaudiū. Sz gau
dium illud nec oculus vidit. nec
auris audiuit. nec in cor hois
ascendit. Solendū g̃ dixi aut co
gitauu dne. q̃ntum gaudebit illi
beato tuo. Utiq; tantū gaudebunt
q̃ntum amabut. tantū amabut
q̃ntū ꝯgnoscent. Quodo deus ꝯ
gnoscitur te. amē te. ut gaudea de
te. Proficiat hic in me noticia tui
et ibi fiat tua plena. Crescat amor
tuus. et ibi sit plen̄. ut hic gau
dium meū sit in spe magnū. et
ibi sit in re plenū. Ascendat intim
me deus meus mea. loquat mihi lingua
mea illud cor meū sit motus ne
os meū. Capiat illud cor meū
anima mea. sitiat caro mea. de
sideret tota substancia mea. don
nitrem in gaudiū dñi.

Capitulum. Deploratio miserie preteri et fu
ture. Item mali ordinis sue me
ditatorius

Certet me diu mea. sedulꝫ
diligenter discussa. appareat
michi aut pctm aut stultitia. fere
tota vita mea. Et si quid fructu
in ea videt. sic est aut similitu.
aut ypocrisim. aut aliquomō cor
ruptū. aut possit aut non place
at aut displicere deo. Certe tota aut
in pcto est et damnabilis aut in
fructuosa et emptibilis. Et quid
scripo in fructuosa est damnabilis.
Omnis arbor que non facit fructū
bonū excidetur. et in ignem mittet.

Ꝺeſert/ aiam meam dite
mee biue etubesco. mozi ꝓtime
sco. Quid ꝯ/ restat o ꝑcto2: mſi
ut/ m tota uita tua/ plozes
bitam totam tuam· ut/ ipa tota
se/ plozet/ totam· ſz et/ m hoc qꝺ
est/ mſiabilis· mſiabilis· quia no
tm tntil dolet· qntu se nosciť· ſz sic
secura torpet: nelio quꝺ patie
tur· ignozet· quꝺ dnatas aiaꝝ
tepiꝺa et digna eternoꝝ· arboz ꝺi
gna securi et igne· digna succi
ꝺi et accendi· qui sine fructo tu
bzis spne pungentes et amara
ꝑcti· Que utina te penitendo
pungent ut ospue ꝯfringentur.
sic amarescent ut euanescent.
O lignu aride et inutile etiaꝫ
ignibz dignu· quꝺ respondebis
m illa die cum exigetur a te usq;
ad ictu ocli ome tempꝰ biuendi
tibi impensum quale fuerit a te
expensum. Tuc quippe ꝺemp
nabz· quicquid fuit nuctum m
te opis uel ocn· ſnmons ꝛ silen
usq; ad mmme cogitationem· ꝛ
ꝺ uixisti· si no fuit addel bolu
tate ꝺirectu· de· quot ꝑcta ꝓ
uient ibi ep mynuso· quasi ep
m stolis que mo non bides: Quot
que non ee mala putas· quot
que no esse mala putas· quot
que nlut ee bona credis· muda
ta facie apparebut ibi nigrima
ꝑcta tua cum iam ꝓma non
recipietur· cum emendatio non
ꝓmittetur· de· inutilib duricia·
ad quia ꝯfringenda leues sunt tu
ꝯues malle· O insensibilis tor
por ad quem gemendum sunt ob
tunsi· tam ꝯues aculei· Oh le
talis sopor· ad quꝺ exeitandum·
nuceu est tam terribile tonitruu·
Si dnbo quicquid potero exogi
tare nobis ad id qꝺ res est pote
rit ꝓuenire· sode trozem sup
terroꝝ· ululatu sup ululatu
ſſam ille te iudicabit/ ad cuiꝰ
ntumeliam spectat quicquid t
obediens deo nil ꝓuaricatoꝝ
peccat· Qui nut patientissi
mis· time districtissimi ꝺe· de
ura ꝺei ne uirtus sup me· no
est/ qꝺ te/ possit celare in toto
me· O· angustie· hinc etiam
accusancia ꝑcti· inde trens
iustitia· Subtus patens horri
dum chaos/ infernu· de sup iuꝝ
udex· intus urens ostia· foris
ardens mundus· Iustus uix sal
uabit· ꝑcto· sic deprhensus in
qu ꝓtem se ꝓmet· sic deprhen
sus in qu ꝓtem se ꝓmet· Con
stnctus ubi parebo· quo latebo
latē erit/ impossibile appete
intollabile· illud desiderabo et
unqꝰ erit· istus expectabor ꝛ
ubiqꝰ erit· Quis eruet de ma
nibz dei· Unde michi ossiliu·
Unde salus· Quis est qui dici
tur magni ossilii angelus·· ipe
est/ ihc· Idem est udex· inter
cuius manus tremo· Respira
opctet· respira ne despes· Spa
m eo quem times· affuge ad eu
a quo aufugisti· muoca ꝓpter
que sup be ꝙuocasti ihu xpe·
Propter hoc nomen tuu· fac
michi scdm hoc nomen tuu·
Obliuiscē sup bu ꝙuocantē·
Respice inpium inuocante· No
men dulce nomen delectabile·
nomen ꝰfortune ꝑcto2e ꝛ bte
spei· O· ihu ꝙpter nome tuum·
esto michi ihc· Qui me creasti
tua bonitate· ne ꝑeat opus
tuu mea iniquitate· Recogno
sce benignissime qꝺ tuu est·
et abstrige qꝺ est alienu· ihu
ihu miserere· dum tempus
est/ mipendi· ne dampnes in
tempe iudicandi· Que mihi
tibi utilitas in sanguine meo·
si descendero in etnu corrupti

ſſlacos IHM Anſelm

nem. Neq; enim mortui laudabut te dne. neq; qui descendunt. Et me admittis intra latissimu mē tue ſmii: non erit angustior ppe me dne. Admitte q̄so desideratissime ihū. admitte me intra numerū electoꝝ tuoꝝ: ut cū illis te laudem. te ꝓfiteat. et gliet in te. int omēs qui diligūt nomē tuū. hymn. Jnuocatio filii dei. et eius memoria passionis eius. Idem in ozone. ad dominum ihm

Dnme ihu xpe. redemptio mea. vita mea. salus mea. te laudo tibi gratias ago. q̄tus valde impes tuus benefactis. q̄tus miltum expectes digne remunerare. Et sicut pcognari: tibi ꝓfoluit anima mea. Spes cordis mei virtus anime mee auxiliū misericordie mee. ꝓpleat tua benignitas potentissima. qb copatiuo mea tepiditas imbellicitatē. vitia mea. finis intendentis mee. et si nondū valeo te tantū q̄ntū debitor sū amare: utiq; saltē desidero te tantū q̄ntum debeo amare. si bonū est dne quod misereris. imo quia bonū est. dne quod misereris ut te deliamare. laudes et gratias tibi ago ꝓ desiderio qb misereris. laudes et preces offerio ne sit indonū tuū misericordissim qb tua sponte dedisti. Conforta misericordissime meū teporem influentissimū tui amorem. Ad hoc clementissime tendit horo mea hec memoria et meditatio beneficioꝝ tuorum: ut accendat in me amorem tui. Tua me. dne bonitas creauit. tua mia creatrix ab originali pcto mundauit. tua patientia post illam emundationem baptismi in alios patres sordibz uoluptatum hactenꝰ tolerauit. nutriuit expectauit. Dominе deus creator meus esto adiutor meus. Te esurio. te sitio. te desidero. ad te suspiro. te gemisco. Et sicut pupillus benignissimū patrē orbatus ꝑsencia spūs q̄reo. memor passionis tue. memor alapaꝝ tuarum. memor flagelloꝝ tuoꝝ. memor crucis. memor etiam vulneris tui. exilii mei crimina deflco. Spero tui aduentus solam consolationem. video tui ꝓximus vultus gloriosum contemplationem. Heu mihi qui videre non potui dum angelorum humiliatum ad salutationē hominis. ut homines exaltet ad salutationē angeloꝝ. Tum deus offensus sponte moriebatur ut pcor viuet. cur o anima mea te pnitem non trāsfodit trāsfixit gladius doloris acutissimi. cum ferre non posses lancea vulnerari latus tui saluatoris. tum videre nequires violari clauis manus et pedes tui plasmatoris. Cur cum es inebriatus amaritudine. cum ille potaret amaritudine fellis. Cur non es opassa castissime virginis dignissime matri eius. benignissime dne tue. Domina mea misericordissima quos fontes diram e tripisse deputissimus oculis. cū atte deres unicam filiū tuū innocentē coram te flagellari ligari. macerari et carnem de carne tua ab impijs crudelit dissecari. quibz singultibz estimabo purissimū pectus nexatum et. cum tu audires mulier ecce filius tuus. et discipulus ecce mat tua. Utinam cum felice ioseph domini mei depositissem armariis gdissem. in sepulcro collocassem. uel saltē ꝑsecutus eem. ut tanto timeri no deret aliquid obsequij mei. Utinā

cum beatis mulieribz chorusta
bisione angelorz ecm territus.
et audissem mihi dominice re
surrectionem. mihi mee gsola
tionis. mihi tam expectatu. mi
hi tam desideratu. Benigmssime
ihu restaurambis michi quia non
vidi illam tue carnis mirrupto
nem. quia non deosculatus loca
vulneruz. fixuras clavorz. Non
enim capit mi me dolor meus ꝙ
diu dolor meus peccms sum a deo
modo. ubi ihu qm eum inuenam:
Quem rogabo. Quis michi abit
dilecto. quia amore langueo: De
fecit caro mea et cor meu. deus
cordis mei et ps mea deus met
mu. Renuit gsolari alia mea nisi
de te dulcedo mea. Quid. n. michi
est nisi celo. et a te quid uolui super
terra. Te uolo. te spo. te qro. Tibi di
cit cor meu. quesiui vultu tuu.
iuultu tuu dne requiram ne auertas
faciem tuam a me. Amator hom
benigmssime. tibi delictus est pau
per: orphano tu eris adiutor. ad
uocatre tutissime misere orphi
ni delicti. Sitiuit in te anima mea
qm multiplicit tibi caro mea. O
si quido videbo truditu meu qd
desidero. O si saciabor cum apparu
erit gla tua: si potabis me torrente
uoluptatis tue qm sitio. Sint
michi dne meum lacrime pa. di.
ac. n. donec dicatur michi cotc
deus tuus donec audiam: anima
cotc sponsus tuus. Pasce me in
ter singultibz meis. Dem et ita
fortisse redemptor meus quia
bonus est. ner turbabit quid pius
est. lxxxiv. Invocatio mentis
virginis simil et filii. ihu in
ordine ad sancta maria.

Sancta et inter sanctos
poste singlarit sancta m.
mater admirabilis virginitat.

virgo amabilis fecunditatis. q
filium altissim genuisti. qui
pcto humano gm saluatorem
pepisti. O mater salutis. O te
plu precatis et me. tibi se co
gnatur psentare. miserabilis
anima mea. morbis vicioz lan
guida. vulnibz sticimoz sepsma
sessa. ulcribz flagitioz putrida.
tibi mitis quitu moribunda valet
supplicare. ut potentibz tuis
mitis et pius tuis precibz di
gneris eam sanare. Sic et em
pia domina alienata est a se in
mante stuporis. ut piu sensum
habeat enormis langoris. Sic
sordibz et sedore sedatur. ut time
at ne ab ipa misericors uultus
tuus auertat. Sit tabefacta despa
do respectus tui gressione. ut re
os obmutescat ad ordinem. Heu
pudor sordentis iniquitatis. in
picia intentis sanctitatis. Heu
confusio mundi ostende: in aspectu
fulgentis nuditie. O tu benedicta
sup mulieres: que angelos hu
ic puritu. sanctos supas pietu
te. Languelat moribundo. spus
meus. ad tante benignitatis re
spectu. si erubescat ad tanti. m
toris aspectu. Horreo dna pare
re tibi immundicias et horroribz
meis. ne tu horreas me pcis
et non possim ne in videri sic
cis. Fatem enim pecta mea. o
dna agnosti a te cupiut apter
cuntionem. Non sanant in
fessione. nec producuntur sine
gressione. Si celant sunt insa
nabilia. si vident sunt detesta
bilia. Deus me dolore. terret me
timore. O tu illa pie potens
et potent pia maria. de qua
fons est ortus mei. ne despicias
precor tam veram miam. ubi
tam veram agnoscis miseriam.

Dana g°

Flores

Anselm

Sana ergo clementissima infirmitatem: et debilis ꝙ te offendit sanitatem. Ignosce benignissima langorem: et non seneces quem horrores fetorem. Sana aiam serui tui peccatis. ꝙ iuuentutem lubrici fructus ventris tui qui sedet in dextera dei potentis patris sui. Quicquid tu dna mea. mater spei mee: mihi obliuiscis tui odio mei. ꝙ modo tam miserè est miniatus. tam feliciter diuulgatus. tam amanter diuulgatus. tam amanter amplexatus? Ille homis filius homis nemet potuit sponte salnare: et mater dei potuit potuit eam mantem non curare? Homis ille filius hominis debuit uocare ad penitentiam peccantem et mater dei contempnet peccantem in pmia? et si uter ambo offensi estis. none et ambo clementes estis: fugiat ꝙs reus iusti dei. ad piam matrem misericordie dei. refugiat reus offense matris ad pium filium benigne matris. Ingerat se reus utriusq; inter uerumq; Iniciat se mater pio filio et piam matri. Ede homine. pro sanguine matris tue. pia dna. Ede sanguine filii tui. Qui me micio mater duas tam immensas pietates: non mei dam mater duas tam potentes seruitutes. Bone filii. bona mater. Non sit michi frustra ꝙ confitear de nobis hanc iniquitatem. non erubescam ꝙ scripo in nob hanc pietatem. Die michi iudex ceu pces. die michi reconciliatrix que reconciliabis. si tu dne damnas. et tu dna aduocatis: hominem bona nostra cum amore. mala sua enim metuere confitentem: Xpe. Iterum iuuocatio petitus.

Quis qui factus es filius femine ppter meam. femina que facta es mater dei ppter meam. uel misereri nisi tu pcendo tu nutriendo. uel ostendere. Si eam esse tuus qua est tam magna mea iniquitas. et tam modica fides mea tam tepida caritas mea. tam sua mea ozo. tam impia mea satisfactio. ut nec meream delicuz remissam. nec salutis gratiam. Hoc est xpm ꝙd supplico. ut in quo mihi mea michi uideris no sufficere: in eo mihi non dedigne tue deficere. Domina mater per quam talem fratre hemz quid gratz quid laudis tibi retribuemz. magne hominie. tu noster maior frater. magna dna. tu nil moliar mater docere cor meum. qua reuerencia uos debeat cogitare. deo gemino amore langueat cor meum. liquefiat dna mea. deficiat anima mea. demum sic diligam amme mee dulci filiozem dilectionis euadescant. ut diligam animas mee quarentes. Die fili. dne mee. dna mater dni mei. si ego non sum digna qui sic debeam uestro amore delectari. certe uos non estis indigni qui sic mo plo debeatis amari. Ergo benignissimi. ne sic deneges michi petenti. id quo me ꝙfiteor indignu. ut auferat nobis id quo certe uos negare non potestis dignos. Date itaq; pissimi. dante obsecro supplicanti amme mee. non ppter meritu meum. sed ppter uirtutem. date illi quito digni estis amore nimis. Date magis michi quo sim indignus: ut reddat uob si estis digni. Si enim non uultis dare. ut habeam ꝙd desidero: saltem nolite negare ut reddam uob ꝙd debeo. forsan ꝓsumendo loquar. si bonitas ea faciem me audacem. loquar ꝙd ad dnm meum adhuc et dnam meam. cum sim pulus et cinis. Dne et dna nolite melius est enim uos gratis donatis petenti ꝙd ipse non metetur. quam enim uob subtrahit ꝙd uob iuste debetur. Illud quippe est ꝓdicande

mie. istud est nephande in iustie impendite grauissime grauamur retribuatis debitu. Facite bos michi mam utram. que mihi expedit et bos decet. ne faciam ego vobis mustitiam mea que mihi expedit et nullum decet. Esto te uos michi misericordes. quod obsecro ne sim uob mustus qd expecto. Date aie mee amorem vr. que ipa non muste petit. et uos iuste exigitis. ne ipa bonis vris sit misera. qd ipa iuste horret et uos inuste punitis. Certe enim peto qd ut fiat. hec est in vra voluntate. tue q. ppe pena mea non fiet cum sit et in vra ptate. Amator et misator. tu potuisti reos tuos et usq; ad mortem tuam amare. et potis te roganti amorem tui et matris tue negare. Deneq; bos sicut digni estis mens mea. amet bos sicut equi et tor meu. Diligat uos sicut sibi expedit anima mea. sicut debet suam uob retro mea. et in hoc qsu metuit uita mea. ut metui psallat tota sba mea. Benedictus dns metui fiat fiat.

lxxxvi. Plancius qrit lapsus et pene fuit. Ide deploratione virginitatis amisse.

Reduc ad cor anima mea torpnosa enorme delictu et reduc de corde in manem tu gnitum. Tu nigiu que quondam an dilata celesti lauacro. dotata spu sco. in xpiana pfessione iuuenta iugo fuisti desponsata. heu me mortua pdite iocunditatis. cur sic sup aggeras pessimum pos sidentis infelicitate. Cum misa flos sor flagitiosi hois. cui et bona et mala qui simt in tor mentu. Torquet enim me mala gesta et cruciatus eius. in quib

timeo me arsuru. torqt me bo ne gesta et pmior eius memo ria. que scio me pdidisse nec ampli recuperaturu. De misu pdere. id pdere irrecuperabile qd fuam debet memmabile. Quis gnitas iam non delicta mea. si pdita mea. iam non locuda mea. si desperata mea quo deuci sti. Ingiu fetido migm amaro veno me deliquisti. Ecce me est dampnu inconsolable. hinc tormetu in tollerable. Tu namq; anima mea pfida deo. pulsu dei. ad ulta xpe. libent de sublimitate uirginitatis misabilit es dimissa in baratru fornicationis. Tu illa olim desponsata regi celor. ardenti fida es sponsa tor toris tui tuor. O misera et plusq; misera omnium. heu de qm sublim recidisti. migm profundu corruisti. de qm benigni ostempsisti. tam maligno te qui visti. quid feceisti omnis amicia. amens spurticia. spes negu tia. quid feceisti. In telo deliquisti casti amorem tui. et in miser mi secuta es odiosum corruptore tui. et in baratro pasta non tali mul si ppetibilu tui. Precipitate misel homuncio in tenebrosum pfundum inoderate mestricie. qui sponte pcipitatus es in baratru horrende nequicie. Obruere miselix mole doloris tribilis. qui corruisti libens interni infernal fetoris. Volutare in gurgite a maritudinis. qui delectatus es in volutabro turpitudinis. Terror horribilis. dolor tribilis. meror insolabilis. aggrute uos sup me. struite obruite. pturbate. obuoluite. possidete. Justu est. iustum est. Imprudenti au dacia ostempsi uob. et puteti delectione pfocaui uos immo

dm non vos. et nunc pma
mſiabili desiderio vos. Torquete
rem. mdicte dm. Pcrescnaat
formator mſialis tormenta q
menut. ꝓfiteat qđ ꝑpatiuit.
assuescat qđ est passurus. Re
uolue ꝛ reuolue m eodem tur
bmem amaritudmis. qui toties
reuolutus es m eandem ſtigme
libidmis. Consolatio. securitas.
letitia. nolo vos. remio vos. mſi
pcs pma redupit nos. Procul
este ante mortem. si forte indul
gencia reuocet nos m ul post
mortem. Fit otinua pma. ama
ri tomes etnis mee: sit acutus
dolor. mſiabilis tortor ute mee.
Et emm non sum dignꝰ oculos
ad celu leuare: certe non sum
indignus eos ul plorando ce
rare. Et timet exhri aia mea
ante gspectu dei sui: iustum
est ut heat ante gspectu sui:
tormenta celis sui. Cogitet ꝙ
et reuogitet cor meu. quid sent.
quid muut. Descendat mgm de
scendat ad tram tenebrosam.
et optam mortis caligine mea
mens: intendat et gtemplet.
uideat et gturbet. quid est de.
quid est quos audiuo in terra
mſie et tenebraꝝ: Heu con
fusio ululatuu. tumultus denti
bz stridenciu. mordinata milti
tudo gemituu. be. be. quot et
quot ꝛ quot ue ue. Ignis sul
phureus. flama tartarea. cali
ginosa uolumina. qm tristico
rugitu video uos voraturi. uer
mes m igne uiuentes. que mi
hi audietib rodendi sic dos
astendit. quos ille ignis ignis
um mꝰ intendit: Demones
quoq; frementes ardore. fre
dentes furore. hrme simt ma
gne deus. que pata simt for
mentoribz. et gtemptoribz tuis.
Anima mea expauiste. mens
mea defice. cor meu stridere.
Quo me tridie deus meus. Si
fecisti ut ceu treus tuus. nonqd
potui facere ut no ceu creatus
tuus: Si mihi castitate meam
ademisti. nonquid tibi mam tuam
pem. Domine dne si ego amisi
unde me dampnare potes. tu
ne dmisisti unde saluare soles:
Noli dne noli sic attendere ma
la mea. ut obliuiscaris bona
tua. Ne memineris ire adiuto
rium. sis memor esto misericors
adiutus mihi. dm est quia q
sciencia mea meritꝰ dapnatio
nem. et penitencia mea non
sufficit ad satisfactionem. sꝫ tu
es quia ma tua supat omes
offensiones. lxxxvii. De quibꝫdam
hereticis sub imperio henrici.
Sygibertus
Anno henrici xxviiii. quo
mt imperatorem et ppm
die ad causam mt eos discernen
dum. cu papa dissimulante. pp mt
eos non quieuisset. Romam et
milti ytalie epi a pp destituit.
Qui fugiens ad northmanos
se gtulit. Anno. xxviiii. roma
m imperatorem henricu recepi
unt urbe. et cor iudicio hilde
brandꝰ pptu abdicatꝰ. et gruber
tum urbis archiepm in sedem aplicam
intronizatus clemens docuit.
Bruno natione teutonicꝰ ex
urbe colonia litteris ad pme eru
ditus: remensis ecclie canonicꝰ
et scolaꝝ magr relicto seculo
hemit cartusie fundat. qposi
tum q monastice gusatoins sa
cis arduu instituit. Huic sed
qpositi coopator existens beate
memorie. Hugo gnnopolitanꝰ
epc ab eodem brunone hoium
monasterium suppsit. cuius q
ibi habitantibz in signe exeplu

ꝓbuit. Anno ꝙpiꝯ. Hildebrandꝰ ꝑp̄. qui et gḡg. dñꝰ. apud salinū
expulans moritꝰ. De hoc ita scꝑ
tum ꝛmuem uolumꝰ hoc scire. q̄
ecclīastice cure sollicīti estis qđ
dominꝰ apl̄icus hyldebrandꝰ qui
et. gḡg. huc ꝓximis positus
ad se uocauit unū de. ꝑn. cardi
nalibꝫ que ꝑ cetꝰ diligebat. Et
ꝙfessus est deo et sancto petro ꝛ
toti ecclie se ualde peccasse in pa
storali cura q̄ ei ad regendum
erat gmissa et suadente dyabolo
contra humanū genus odiū et
iram gestasse. Postea uero sente
tiam que in urbe trax̄ effusa e
ꝓ augmento xp̄ianitatis recip
se dicebat. Tuc demū misit ꝓdic
tum ꝙfessorem suū ad ympatorem
et ad totam ecclīam suam. ut op
taret el indulgentiam. q̄ fine
dire sue appropiabat et iam cito t
uebat se angelicis uestib⁹ et di
misit ac dissoluit hmōdi omniū
hanoꝝ suoꝝ. ympatorī et omni po
pulo xp̄iano. cuiuis et de sectis cle
ricis et laicis. Et iussit suos abire
de domo deodorici. et amicos ympa
toris ascendē. Cronicus. Post
hunc desiderius casinensis abbas
ꝑm eligit⁹ et victor uocatur. Et
mox dyssinteria dissoluit⁹. et non
multo post moritꝰ. fert⁹ autem op
mio qđ ep̄tinctus sit ueneno ad
ꝫmā missam in calice misso.

Anno. xxxv. mmia aquarum
inundatio multis in locis dampno
et periculo fuit. nam et in ꝑdilia
diluuies tanta fuit. ut trabes
lignee plures ullas ruina
sua destrueret. domestice uel. pa
uones galline. et anseres a do
mibꝫ se ꝓhibentes: omes fuit silua
tice. Nota. Augustinꝰ in libro.
ix. de ciuitate dei sile ꝓtentū
narrat gtigisse dicens. anteqū
se adiuuus roma socialē latinū
gmoliet: omnia animalia huma
nis usibus subdita. canes. asini.
equi. boues. et quecūq; alia pec
cora sub hominū dīne erant ꝓtio
effecta et domestice lenitatis
oblita. relictis tectis libera ua
gabant. et omem non solum a
lienorum ꝛm etiam dnoꝝ alissa
bant accessum. nec sine periculo
audentis. si quis de ꝓximo ultio
ret. Cūq; mali signū fuit: q̄ tan
tum mali fuit etiam signum
non fuit. lxxvm. De trāslatione
sancti micholay et eius mira
culis. Sygibertus.

Anno gratiē. xxxi. bene
tiam meditantibꝫ auxi
lio sancti micholay a mirrea
licie atris desolati. ꝓcurauit
eos hereses tiues nimio
ꝓdm ab antyochia mirream be
nientes: Qui a quatuor tantū
monachis ibi inuentis optauit
ostendi sibi tumbam sancti. Qua
effracta ossa sancti micholay i
olei liquore natantia mirifico
mio ꝓpetuit. z hausit cum gstia
detulerūt. Fit est autem hec
trāslatio. anno. dcc. xlviii. a depo
sitione sancti micholay. Rector.
Huius trāslationem scripsit
iohannes archidiaconꝰ barīe
ecclie. iubente urbione heresiē
et carissime ecclie archiepo.
ayssius est tuc temporis quidam
ex palatinis magnatibꝫ ab ympa
tore suo: cui debat terra mi
raculo. hic desiderauit scm
micholaū. ut ei aliqm sui ꝓfectus
dignaret ostendere qm osculari
ualeret. ayssi⁹ q̄ ecclīam cum
pemelo extraxisset aliquid de
liquore urne. deus huius et ex
tractus. Que mirrea ꝓuide
magnatꝰ ille abscondit. et sup
altare qđ erat ubi posuit. Pau
lulum post aspiciens uidit

Tempa hen[rici] Mīi.

de pipide oleum manere. et muol
uit eam pallio potens putas
sic posse stare oleu ꝙ tanto ma
gis mirauit. Dixitq; ei qđ
non possz lire m occulto. qđ sibi
ds manifestauerat. tm sanctꝰ
nicholaus in visione apparuit
dicens ecce postulationi tue sa
tisfeci. ꝙ nūc scire nō poteris
quia non permitto. ut minima
particula a membris alijs separe.
In crastino dentem ubi posuerat
non inuenit. Igitur barenses
cum tribz nauibz. ibant antyo
chiam msulam adierunt.
Deinde ad msulas magnas de
nerunt. Dein ad locū matri portꝰ
sancti georgij ab armis portuz
v. miliarijs distat. Ibidem posi
tum est corpus sancti nicholay
a tūssentibz in ecclia sancti bñ
dicti. Ubi primo die pluuiñ. vvv.
mirum simt sanati. homo qđa
de anchiomitanis ptibz curuato
corpore manuū et pedū carens
officijs. osculans cuppellam sanatꝰ
est. Eodem die de camino tritorio.
quidā paciens in spina deiens
bar ad sem. ex quo domū ad lo
cum unde bar primo aspici: cepit
paulatim erigi. puenit qz totus
sanus dentes adiecerit. puerū
demoniū ab amalpha: qui sa
natus est in loco supdicto. unde
bar primo uidet. Ubi cum essent
posita ab hijs qui sanati erant.
Sanati sūt & quedā castello in
fantula una toto corpore debilis.
et puerulus qui mutus in sto
macho poterat edulia retine
Quidā pauꝑ ciuis a damietho.
uxorem suam omibz membris
debilem p̄ter lingūā sanam re
diuit. Sanata est mulier de
dalmatia lepsa. ancillula sepe
tim cuidā dorso inturtuato.
Sanata est ibi mulier secta:
et lacte carens. Sanatus est
puerulus cuiusdam de macien
sibz: qui migꝝ gressus poterat
mouere naturales. Sanatus
est quidā pauꝑ carenti manes
pedibz non valens incedere. et
diu potens sedere. dicente ad
eum in somnis quadā ymā
gine. Quare non vadis bar
ri. quomo in quit possum: ba
de inquit qua potes. et statim
sit sanus. Miles quidā pdide
rit res aliquas. suspitans aut
hoc fecisse quedam: tybiam ei
siam pcussit. ictu arcipiti. In
quo vulnere limes mniati cur
me rodebant ultrosam. Qui de
mens ad sem sanatꝰ est. De gal
lia alsepina sanate sunt due
mulieres. una ceca. et altera
demoniaca. Que aut fuerunt te
ra: obtulit sancto oculos argē
teos cum lapidibz preciosis. hyv.
viii. De certis eueniibz illius
temporis. Sygibtus.

Anno dñice. vvvi. sanctꝰ
armulphus ex abbate sci
medardi post modum eciam ad
pontificatum ciuitatis suessionice
promotus. ꝙ pacis reintegratione
me flandrenses flandriam remit.
et in vico nomine altenbēh eccliaz
sancti petri iam diuinis miracu
lis illustratam renobiū monachoz
fecit ordinem regularis vite in
stituit. Tandemqz in eodem mo
nastio et finem vite et sepulturam.
sctm qđ ipe pdixerat accepit.
pisces in aquis morīuntur. Ex
cinas. Hoc tempe in hyspania
rex ampliꝰ fortis sarracenos
debellat. et toletū urbem eozum
maximā per aliquot annos
obsessam tandem expugnat. et
cultum xpianitatis in ea dilatat.
Sygibtus Anno. vvvii. odo ex
monacho fluniacensi epc hostiesis

contra impatorem et gruibtu
clxm. fit pp. et urbanus nouat.
hinc in ecclesia scandala et in
regno augustine discidia. dum
alt ab altero dissidet. dum re
gnu et sacdocciu dissensit diu
alter altm expetiat. alt altius
expectationem aut ex cause aut
ex p prudicio attempnit. dum
alt in altm expectandi auctori
tate magis ex suo libitu qm ex
iusticie respectu abutit auctoritis illius qui dedit pratem
ligandi et soluendi omnd despi
cit. Venit ut pace omnu bo
nor. diuin. hec sola nouitas
ne dicam hesis. nec dum in mu
do cessent. ut sacdotes eius q
diat regi apostatu et qui regi
re facit ypocrita apt petra pdi
deant pdim qd malis regibus
nullam debeant subiectionem.
et licet ei sacmentum fidelitatis
fecerit. nullam tamen debeant
fidelitatem nec priuri dicunt
com regem sensit imo qui re
gi pueuit p excoicato habeat.
qui com regem fecerit anoua
mulstrie priuri absoluatur.

Anno. xxviij. annus pestilens
fuit maxime in occidentali
pte lothariugie. ubi milti sac
igne meliora gsumente ppu
trescentes exesis membris mistar.
carbonu nigrescentibz ul missa
lit mozuntur ul manibz et
pedibz putrefactis truncati. missa
bliori uite restituant. multi uo
neruor. otractione distorti: tor
mentant.

Anno. xxviij. mccxlvj. decimo
torpus sancti clementis pmi
epi ab aplis illic ordinati mira
bili leuat.

Anno xxvj. dñi. domn
yuo sancti quintini beluacensis
epc pposit. a pp urbano gsecra
tus fit epc carnotensis.
Hic mt alia laudabilia. que fe
cit decreta aplica abreuiando
gpilauit et ordinauit. Qd quid
pruus ysidor. ut sup dixim in
dmu maxime uolumine redegerat.
nec sine magno sliptu trscribi
poterat. nec ipa decreta ordina
te sedm matias gtinebat. p sedm
ordinem temporu quibz data fuit
p successiones romanor pontificum. hic autem et ipa decre
ta aplicor ut p abreuiauit.
et p capitula distinxit. et mi
tas scor doctor sias ad eade
capitula ptinentes pit mt
fuit. Hic liber decretor yuonis
apud nos in plibz locis repit.
qui qm ipe quoz non pfic
cantitatis. nec est facile por
tatilis. hugo carthalamensis ex
eoz uolumine abreuiato libel
lum portatilem legit gposuisse.
qui eclam ipe apud nos est.
et summa decretor yuonis ap
pellat. Dozo liber illu decre
tor qui mt ubiqz in usu hat
gpilauit gratianus ut fert mo
nachus. Et quo tpre ignoro
misi qd post yuone ut estimo

De guillelmo pestalente rege anglie. helynandus. lxxxvj.

Anno dñi. xcj. guillo
rex anglor uir singularis
tensure et seueritatis obiit.
cui filius eius guillo succes
sit adhuc imperante henrico.
hinc guillm filiu regis guilli.
lanfrancus archiepc mitriuit
et militem fecit. et die sco
cosme et damiani in regem co
ronauit. Erat ita liberalis qd
pdigus. ita magnanim qd su
pbus. ita seuer qd seuus. Da
rium dum reliebatur. homines
nichil. cum deus timendus sit
omm tempore. homo p tempe
stiu suarum pceu in immisti
cpolli uolebat. designans si qd

Tempora henrici regis quarti.

alleuiasset. Quodam mane cū
calcearetur nouas calligas q̄-
siuit a cubiculario q̄ri q̄ statuet.
Cumq; ille respondisset tres so-
lidos. indignabundus et fremens.
fili aut meretris. ex quo hī rex
caligas tam ēxilis p̄cij. dude et
affer michi ēptas marelya argenti.
Iuit ille. et multo uiliores afferens
q̄ri p̄ceperat emptas. mitiq; est.
Vt qui miquit rex iste regie
maiestati q̄uenit. Itaq; ex eo
cubiculariq; p̄cij uestimētoq;
eius q̄ uoluntas mutabat. multa
q̄nde suis detrahentibus murmur.
Tandem exhausto exp̄nsis ad
tp̄mas q̄ritat am. adiuuante
eum in hoc stelē nemulpho clico
q̄ maximo genē hom. lingua
et calliditate q̄uecto ad summi-
Quo auctore sacri ecclia honō
res mortuis pastoribz uenum
locari sunt. Nam audita morte
cuiuslibz abbatis ocīus eius
regis eo mittebatur. qui oīa
mouenta stripto exciret. omis
q; in posterū redditus fisco regio
inferret. Substituebatur q; in
loco defuncti quib; non q̄ moq;
sp̄ numoq; exp̄imento. Sequē
bat curiam effematoq; manū
et goneaq;. tretes. ut recte a
quodā sapiente dictum sit.
Curia regis anglie non est
maiestatis duōq; q̄stibulum.
ad decens illius temp̄is q̄tm.
Sed anselmus archiepc̄ista cor-
rigere conatus. sp̄ societate sufftra
neoq; destitutus sponte discess
sit. nequicie tempis cedens. Qui
cum iam iamq; naufragaturis
in portu ventos exp̄ectaret. ius
su regis ut pdo publico exp̄i
latus est. mantellis omibz et bul
gis in medium q̄ratis et exqui
sitis. Iudeos quos pater suus
a rothomago londoniam trans-
tulerat. cum in quadam solemp
nitate ei occurrent munera offeren
tes. ausus est animare ad q̄ffatū
gentem xp̄ianos: quum ultra de lucra
q̄ncians. quia si dicissent se
eoq; secta tinsiret. a magno ig̃ie. Ba
bit liber decretoq; quoms apud
nos in plibz locis reperit. Qui
sm ipe quos no pene q̄ritatis.
nec est facile portentis. hugo
cathō tmoze epoq; et dictoq; res
acta est. pia sollicitudine fideli
xp̄iane timentem. De quo etiā
mne. audeo nichil p̄ter effusione
retulerit. q̄ius iactitauit se no
tione ꝑ factone sup̄atos. roberto
fratri eius cum aggredi uellet ni
si solimmitanū. northmannam ei
inuadiatus est. q̄ perunia. q̄
milii mutuauit. Qua ḡpt impor
tabilis mensioms pensioms di
tu q̄ totam angliam euacuauit.
Cumq; epi et abbates frequen
regē adirent. de hoc querimo
niam facientes. respondit ille.
Quiquid non habetis ferima auro
et argento exposita. ossibz mortu
oq; plena: igit capsas sanctoq;
mutuareto acti sint. crucifixos
despoliare. calices effare. non
in usum pauperū. ꝑ in fistum re
giū. denationes quas primo in
dulserat adeo exhibuit. ut capi
tale cet̄ terrui p̄rendidisse. ḡpt
hoc et huiusmoi: sepe a ducibus
gentis eius murmuris est. Guillus
de ou. exhoms apud regem ac
cusatus. delatoremq; ad duellū
euocans: excelsus et ex testicu
latus est. hac relatio plures in
nocentes mutauit. Quorum
unus fuit guillus de alderia ho
decoq; et gener regis. Qui puti
bulo affligi iussus. osmundo epo
salesberie ocīus. et p oīs eccle
sias opidi flagellatus dispsis ad
mopes uestibz ad suspendiū mitq;

Ibat. delicatam turrem frequentibz sup lapides genuu flexombz cruentans. Ppo et xpo sequente ad locum supplicii. aut. Sic deus adiuet animam meam et a malis liberet. sicut de te qua accusor mmunis sum. Nudum discordia pcessit inter urbanu xpm. et ciuibz tu tauenatem. tributu romane sedi negatum. pmor tm in ciuibz ejus. Que sunt pma causa discordie inter me cum. et anselmu.

De pestilencia que temporibus eius acta est. Lxxxbm.

Secundo anno regni eius exorta est pestilencia magna. mense augusto totam angliam evastauit. horrendo murmure. ut edificia omnia cmnr resiluent. et nov pstino modo residerent. Secuta est m copia omnis fructuu. tarda maturitas fructuu. ut uix ad festum andree messes reconderentur. Quinto eius anno facte sunt tumultus filiorum. motus turbinu. Idus octobris apud ibiceltribam. ictus de telo emissus. turris latus trementi impulit. ut debilitata materia mg sumo tecti magni foramen ad humane grossitudinis modu efficeret. Quo magnesius turbem maxima fragmina p totam discutit ecclesiam. et reliquias rapuit cum dextra tibia et ymagine sancte marie secum. Secutus est fetor mirabilis. Tandem monachi felici ausu irrupentes. didicere ag aspergine aquarum pestiferas effugare. Fuit quoq discordia ventor mt se dissidentiu ab euro austro de mens. vel. kl. nouembris. que ciuitatem plusq. de. as domos effregit. Cumulantur ecclie cum domibz. matie cum pictibz. Idem furor de tot tectum ecclie sancte marie p ad artus dextre pt sublevauit. et duos ibi homines obruit. seu

bantur. q tigna cu trabibus p mane manentibz qui longe. ti mentibz qui ppe stabant. Tria tuor tigna. sex et xx. pedes longa tanta bi quat in humi infixa sunt. ut uix mx pedes mstarent. notabile ipsu quomodo diuersam structe publice pruidit eo ibi ordine posita quo in tecto ab artifice fuant collocata. Que ob impedimenta tam secutu ad planiciem terre deserta sunt. q̃ aliut erui nequirent. Quinto eius anno. eadem violentia fulmins apud salesberiam tectum turris ecclie omnio disiecit. multumq; machiam labefactauit. Quinta die. post qm eam dedicauerat. o mnibz pclare memorie pp̃e. Sexto guilli regis anno tantu fuit in anglia diluuium ex habundancia ymbrium. q̃ntum nullus meminerat. ajor acerbente hyeme: fluuii ita sunt gelati: ut cent pun equis et quadrigis et plaustris. Gelu re soluto. ex impetu glaciaiu tres fere pontes effracti. Septimo anno regis guilli. apt tributu que rep in marchmannia posito edixat. agricultum defecit. Qua deficiente. secuta est fames. Qua crescente fuerat mortalitas hominu adeo crebra. ut decet marituros ruina. mortuos sepultura. lxxxbm. Quillo de fulcone comite andegauen

Fulco fuit antiquus co mes andegauorum. qui senex hyerosolimam adiit. Ibi a duobz suis sacramento coactus ut qdam fuerat per publicum tunc tatus est. meditq ad sepulcru dominu. turris inspectantibz. Ille reste ligneu collo cuiq intorsit. alte plagis tyra expoliari urgebat. Inter hec ille clamabat. Ne

Tempora henr[illegible]ici quarti.

apc̄ domme mſum fulconem
tium puuū. fugitiuū tuū. Do
mū tamen ḡr̄ deſiderū tuū
ſuū placide regreſſus: poſt ali
quot annos filiū hui⁹ gaufri
dum cognomēto marcellū. ſ̄dm co
gnomen ſibi uſurpauiſſet. ḡr bide
batur omēs ſibi obſiſtentes ſpr̄
cedendō. Nam dum ſuū comitē
pictauiēſem apto mate cepiſ
ſet. et oculis mnoburū. et m
nobilis patris obitōes recepiſſet ut
burdegala ciuitate ꝓtineret et fi
nibz eius. et de cetis annuū uec
tigal pſtaret. Qui captus pro
fuit multa et aboz copia pe
cuniā deferēs eſt. Cuꝰ nouerca
marcellus duxit. fact̄ in tutela
ſuſtipiens. ajov theobaldi comi
tis blaſiēſis ingreſſus limites.
urbem tulomeam obſedit et ipam
in eadem. Qui captus: et in eiꝰ
ſtulo recluſus urbem ſibi omnib⁹
ꝙ ſuis hēdibz impetrāt abiuraꝝ
iuit. Iſte gaufridꝰ moriens gau
fridō ſoroꝛis ſue filio comitatū
dedit. qui ſimplex fuit et imbel
lis. huiꝰ frat̄ fulco ducatū ac
cepit. qui cognominatꝰ eſt re
chin. quia germanā ſimplicitatē
arbzo oſtendens. ad ultimū
honore ſpoliatꝰ pretia temuit
mutatoria. Hic fulco duxit uxoꝛ
que relicto eo. philippo nupſit re
gi francoꝛ. Qui amoꝛe eius itā
captus eſt. ut illa ſibi omnib⁹
imparet. cum ipe omnib⁹ aliis
imparē cupet. Demū omi dignitā
ſe notam. et ab omi orbe ꝓpulſo
ſe ꝓcurāti ꝓpt̄ eius libidinem:
aliq̄tis annis paſſus eſt. filiꝰ
huiꝰ fulconis fuerunt: gelfredꝰ
marcellꝰ. et fulco ꝑma infidis
ſuoꝝ necatꝰ eſt. De fulco au
gustus ſuus ſupnatꝰ appellat
rannt. eo tpe hoxxxx.
Manetis ciuitate duo
clerici nondū patientibz annis
ꝑbis. litteis aſſatim inſtructi. mt
ſe mulcum amici. cum pactū in
ierūt. ut uſ eoꝝ prior
moꝛeꝛet. alter uigilanti uel
dormienti appareret. inſtr. ypp̄.
dies. data acceptis ꝙ corpali fide.
non multo poſt duꝰ obiit. ypp̄.
die aſtitit alteri uigilanti. et
noſtri quid opis nolenti. moꝛ
tuus: multū euanuit et pſtilli
do. Qui prior iuuit̄ ꝙpellens.
agnoſcis me inquit. Agnoſco
ait ille. et miꝛoꝛ quid tam diu
moꝛaꝛis filius. Ille prius moꝛa
eruſans tandem ait. tandem
ueno. et aduentꝰ meus ſi bolibus
tibi fiat ꝙmodus. michi omno
inſtructuoſus. Nam ſempiternis
deputatꝰ ſum ſupplicijs. Tuo aut
alteri iuuabo te. precibz ieiunijs.
et elemoſinis multis. Ait ille re
ſpondit. Hec ꝓma ſunt iudicia
dei in inferno. Dum totus aſtri ꝙ
lus. dum pulſat littoꝛa pontꝰ.
pro criminibz meis ꝓcumbat. Si
totus mundus michi remedia
quereret exquireret. etna tu
et immunia penaꝝ ignia pateat.
Et ut aliqm ex meis rationabilibz
penis agnoſcas: en dna. Protendit
q̄ manū ſinuoſo ulcꝰ ſtillante.
diret ne tibi leuis: Cum ille le
uem ſibi uideri referret: ipſe
moꝛtuus curuatis unguibus
digitis: tres guttas defluentis
tabi ſuper eum iaculatꝰ eſt. Quaꝝ
due tꝛoꝛa. una frontem attigē
tes. cutem ſicut igneo iaculo
penetrauerūt foꝛamen nucis
impaꝝ efficientes. illo magna
penam et doloꝛis clamoꝛe ꝓte
ſtante. hoc inquit moꝛtuus ꝙ
dū uiꝝ et penaꝝ meaꝝ
graue tormentū: et miſi ne
glexis ſalutis tue ſingulare
monumentū. Vade ꝙ dum licꝝ.

muta habitu ſimul et amm̃u
et eſto monarchus redmis apud
ſm̃ melam̃u. Cumq; vnus ad
hoc rẽſpondere nollet; mortuus
cum oculi ingroze ꝓſtringens.
ſi dubitas inquit; gitti miſer leue
luctus iſtos. Et hoc dicens ma
nu ꝓtendit tetricis notis miſ̃p
tum. in quib; ſathanas et ome in
feroz ſatellitiu om̃ ecclĩaſtico te
tu. ignis de tartaro emitebant. qb;
cum ipſi in nullo ſuis voluptatib;
de eſſent; tantu numeriu ſub
ditaru ammaru patent; ad miſ̃a
deſtendere predicatoꝛ in curia.
gnitti mag; retroacta viderunt fe
cula. hijs dictis. loquentis aſpec
tus diſſipat. Et audiens et dns
pauperibus. ſcm melam̃u adiit.
et monachus ibi factus optime
gnſatus eſt. xxxxxxxxxx. xv.

De mulier laudmenſi que ab igne euaſit. Cyribrus

Anno dm. ab. vtiſ. ponti
ficante in urbe laudmeſi
helmando: mulier quedam in
ꝓximo manens habebat ꝓnepo
mucli ſpe deoz. quem multa di
ligencia ꝓamoze filie ſue acu
tribat. Vnde et orta turpis ſuſpi
cio de mulier et gene ſuo inter
uicinos homines valde eam tur
bauit. Que impatiens ferens fa
ma ſuam huiꝰmoi opꝓbrio tur
bari mauit ſue cauſam in enm
retorſit; et clandeſtina machina
tione ut occideretur a duobz ꝓlijs
procurauit. Poſt modu vero ad
pmam facti omicidij gliſa. cuda
ꝓbro ꝓfeſſionem ꝑtim ſuu re
uelauit. Et elapſo aliq̃u temꝑis
ſpacio. ꝓbr idem cum ea litigans.
malu q̃d fecerat in faciem ei ꝓp
robauit. Quo audito. parentes
hominis occiſi ꝓcurantes multa
uenire iuſſe dño laudunenſi. Jube
te vic̃e dño uocata venit mulier.
et qualit̃ hominem occidiſſet
neq̃q̃m celauit. Judicatu eſt
igit̃ eam ignibz debere ꝑcrema
ri. Si prius ducta ad eccl̃iam bte
dei gemtricis marie ꝑtim ſum toza
deo et hominibz narraret. et ſic
mitis et ꝓbz ſtiſſime virginis
marie ſe ipam fideliter gmenda
uit. Deinde miſſa in igne. nec
dum mullaten̄ ſenſit. Et diuina
ꝓtegente gra. ſtipeo igne ipa
ꝑmanſit illeſa. Q̃d ſm̃ cognati
homis occiſi non diuine virtuti
aſcribentes. Et fragilem potius li
gnoꝝ matriam cauſante iterum
ſuccendit. ignem circa eam foca
ozibz lignis. Et nichil ꝓfecerut.
Stulto enim miraculo obſtuauit
eam deus inolumie ab vſtione
ignis. ad laudem ſui nominis
ſue q; gemtricis gl̃iam et honoꝛ.
Confeſſa i eo mendio non ſolu
carne ſed etiam veſte et ene ille
ſa. ad eccl̃iam ſce dei gemtricis
om̃ ꝑplo applaudente ducta e.
Et poſt laudes deo redditas. uo
lente deo. paucis diebz tri ſactis
tiſſit; ab hoc ſeculo. Anno ſe
quenti. helymandus bone me
morie epc laudunenſis obiit.
migelrius ſuccedit. ſtimes diu
gerpta validiſſime mitiatur.
et ſicut̃ calamitoſus multis fa
me laborantibz. pauperib; per
furta et mendia victum gtur
uepatibz. Cum valido ventoꝝ
turbine eccl̃am tremoꝛ factus
eſt. media nocte. iiij. idus ſep
tembris. In multis tam ꝓce.
ꝑdie nonas aprilis. circa dilu
culum. ſtelle ꝑ plures ſimul
de celo in terrã cecidiſſe viſe
ſunt. nec quas vnam maxima
labi in terrã cum quada in fricia
ſtupuerit. et notato loco ubi labi
viſa aquam ibi fudiſſe. Fumꝰ
cum ſtioris ſono nec ꝓcul magſ

stupuit. In comitatu namucest: panem sub tumicrit qi sanguine manifestum iudicium. Urbanus p burgundia et flandriam habitis generalibus. hylde brandi decreta renouat. et filiam matris philippi regem francorum qui uiuente uxore sua stupratu alterius uiuentis uxorem: excommunicat: Hoc anno sacro igne multi accensi. membris instar carbonum nigrescentibus. xcv.

De consilio clavomontensi et statutis eius. Guillelmus

De anno. i. anno dñi. ao. pcbi. urbanus pp̄ venit in galliam. et celebrauit generalem apud clavomontem. In quo multa statuit est. ut epi uel abbates uel aliqui de clero aliqua ecclesiasticam dignitatem de manu principum uel quorumlibz laicorum non accipiant. et ut electi in duabz ciuitatibz uel ecclesiis prebendas non habeant. ut nemo simul sit abbas et epc. Et ecclesiastica dignitas a nullo ematur aut vendatur. Et nullus cuiusq sacri ordinis carnali gladio utatur. ut eis auferantur ecclesiastice dignitates. qui statim a se uel a gentibz suis epatus habuerint. ut eis ignoscat qui hoc ignorauit a tanorumbz prohibitu. Et nemo laicorum a capite ieiunii. nemo clericorum a. l. usq in pascha carnes comedat. ut in sabbato pasce nisi post nona officium celebret. ut ab aduentu dñi usq ad octabas epyphanie. et a. lxv. usq ad octabas pasce. et a pma die rogationum. usq ad octabas pentecosten. et a nona feria occidente sole omni tempe. usq ad xam oriente sole. treuga dei custodiat. Et qui epcm cepit. aut eccl̄ep̄m. Et qui patrem ordinis duos uel eccl̄os famulos cepit: anathematis. Et qui epor uel clericor moriencium bona cepit anathematis. Et nemo in epcm eligat. nisi pbr uel diaconus. et cui natalium dignitas suffragat. nisi maxima necessitate. et licencia pp̄e. Et filii pbror uel geubmator ad pbratum non promoueant. nisi prius ad rem religiosam uitam transierint. ut qui ad ecclesiam uel ad crucem confugit. data membror impunitate iustitie traditur. uel innocens liberetur. Et una quaq ecclia decimas suas habeat. nec ad alterum transeant. Et laicus decimas non vendat nec retineat. uel pro sepultura mortuor aliqd non exigat.

Ibi quoq statutu est. ut hore de beata maria dicant. et eius officium diebz sabbator solempniter celebret.

In eodem gestis. excommunicauit papa philippi regem francor et omnes qui eum uel regem uel regnum suum iuuarent. et ei obedirent. Statuit et illam maledictionem quingentorum ei. et qui eam regnum uel diadema uocarunt. donec ad emendationem ueniat. ut alter ab altero discedat. Similiter guiberti ravennatem qui se papam appellat. et henrici imperatorem qui eum manu tenet. et actores qui eis consentiunt. Post hoc pmonem habuit ad pplm. et hortatus eos ad crucem sumendam. inter cetera dicens. ut ait salomo. nichil timidius nequicia. nichil laboriosius. Nunc a nob pax habet atq; mero pelo melioze penitur. an nescitis qm̄ diue hominbz ea iamitas mori felicitas est. maior enim accelerat bonis patriam malis resecat malitiam. xcvi.

De mirabilibz pplis in occidente crucesignatis. Sygibertus.

Anno dñi. ao. pcbi. occidentales pplī timentes dolentes.

loca sancta ihr̃osolimor̃ agentibus ephanati. turcos etiam timmos vpiã
nor̃ iam multa ep̃ pte muasisse t
miabiles vna mspiratone moti.
et multis sigmis sibi ostensis alijs
ab alijs animati. duces. comites.
potentes nobiles. et ignobiles di
uites. pauper. libi. et fmi. epi. clici
monachi. senes. et iuuenes. pui
et puelle. oms vno aio nullum ul
lo anguriante vndiq; gauisurus.
ab hyspania. a pruicia. ab aquita
nia. a britania. a scocia. ab anglia
a northmania. a frisia. a lotaringia
a burgundia. a ysmania. a longobar
dia. ab apulia. et ab alijs regnis.
virtute et signo sancte crucis signa
ti et armati. ultum ire pant. m
urias dei in hostes vpiam nomis.
Et qñto quisq; hactenꝰ ad exercenda
ultro dei militiam fit ꝑmptior fir
missima pace nusq; ubiq; gposita.
Et ꝑmo iudeos in urbibz in quibus
erant aggressi eos ad credendum
vpm ꝙpulit. credere nolentes bo
mis ꝑuant; trucidant; urbibz elim
nant; aliqui iudeor̃ zelo tenende
patrie legis ducti se mutuo truci
dant; alij ad tempus se credere si
mulantes. post ad iudaismu reuol
uuntur. Eminebant; in hoc dei ho
stico. duy lotharingie godefridus; et
fratres eius eustachius. et baldui
nꝰ. anselmꝰ de riboldemonte. Val
duinꝰ comes montensis. robtus comes
flandrensis. Stephanꝰ comes blesen
sis. hugo magnꝰ frater philippi re
gis francor̃. robtus comes northma
nor̃. rimundꝰ comes comes sancti
egidij. boamundus apulie et tan
credus nepos eius. hor̃ omnium
cunctis aptius auctoritate succepit.
nec enim̃ chamnarꝰ podiensis epc.
eisq; consilio et doctina usq; ad eruptum
antiochiam plurimu ꝓfuit. Hugo
etiam die memorat̃ petrus
quidam hermita fuit. qui usq; ad cap
tam ihrlm̃ in multis utilis cum
exercitu dei fuit ꝓsecutus. Guillꝰ
Mugin tot ꝙs in vnam rhome sna
opinionem hominu uincebat nul
lus estimaret̃ centies centum
ml. qui omnes ihr̃osolima ꝓcebant.

De ceteris eventibus illius temporis. Sigibertus. xcm.

Anno dñi. lxxxix. pbij. impij
henrici. vlt̃. p. comites in
occidente appuit. tota ꝑma ebdo
mada octobr̃. omnia aquar̃ inun
datone autumpnalis fatꝰ impedit.
et sterilitas fruges tre secutꝰ.
Exercitꝰ dei aggressus timmos pagañor̃ diu
lit̃ agit. Deinde ex eis fuit bellu
ad pontem pharphar. fluminis
xl. lit̃. maren. ubi milia turcorum
occisa sunt. Sedm eos bellum fuit
apud michea. m. nonas maren. in q̃
etiam pagum dicti sunt. Capta ꝙ
michea. capta laodicia. cum essent
plusq̃m trecenta milia armator̃.
in exercitu vpianor̃. triginta eis dñm
rerum suppetebat copia. ut aries
dno nummo. bos nuy. vn. mill̃ ven
derent̃. lanfranco cantuariensi ar
chiepo defuncto. Anselmꝰ albas beatꝰ
q̃ sila scripsit et doctina non solum
in northmania sꝫ etiam in anglia
iam celebr̃imꝰ successit in ꝓsulatu.
Qui licet a regre guillo et primi
pib̃ tre. totius q̃ ecclie gnerali
susceptꝰ honorifice fuisꝫ milies in
molestias et tribulationes post
modum sub ipo regre passus est. q̃
statu ecclie corrigendo. Nam reges
anglie hanc multum legem ia
diu tenuerut. ut electos ecclie
presules ipi ꝓ dirigam pastorale
ecclesijs muestirent. Anno se
quenti gradus ultrajectensis epc
fr̃. im̃. pridie post missam a se
celebratam a quodã suor̃ ꝺ domo
sua ꝓmot̃ ayulfis in locis. ꝺ. kl̃.
octobr̃is. cessit quasi ardere ulsim
est nocturno tempe. et secuta est

Tempora hen[rici] VI na [quarti]

grauis animaliu pestilencia ꝛ segetes imo ymbre et aurugine corrupte sunt. De monachis molismensibus qui ad hec ꝛra xpi cristi applicuit. xcvi.

Eodem anno ordo cistriensis cepit. In epatu siquidē lingonensi. situ nostre ce tenobiu nomine molismo fama celeberrimu religione ꝙspicuu. hoc asm exordio magnus sub breui tempe diuina clemencia sue gratie muneribz illustratus illustribz nobilitauit. nec mus amplum possessiombz qm clarum diuitiis reddidit. ꝙ etiq possessiombz ditatis ꝙ diuina non solet esse societas. h quidam ex illa sancta ꝙgregatione viri mmerii sapientes alcius intelligentes elegerut. eligerut po studiis celestibz occupari qm tēporalibz implicari negocijs. vide et mox diuitiaꝝ amatores de paupertate secuda uitaꝝ cepisse cogitare. Simul qua adulteriis ibidem. et si sancte honeste ꝙ diuerset. mmo tame pro sui desidio atq; ꝓposito ipam qm ꝓfessi fuerunt regulam obseruari. loquit altissimi qd singlos mouet. pauꝰ ꝙ mtes se tractant. quale illum uersiculu adimplentes. reddam tibi vota vota mea. que distinxit labia mea. Rus pluia. vnigenitꝰ et vnus monachi vna cum pro ipius monasterii beate ꝛ memorie roberto egressi omnium consilio omnium ꝓficere nitebatur asse su qd vno spiritu ceperut. Itaq; post multos labores. ac mimas difficultates quas omnes in xpo pie unice uolentes pati nrē. tandem desiderio potiti cisterciū deuenerut locum. s. tuc horroribus et vaste solitudims. Simulq; xpi loci asperitatem ab arto ꝓposito ꝙtam anno acceperant. no discedere iudicantes. ut deo sibi diuinius ꝓpatis tam ꝙtum habite locum qm tantum ꝓposituꝝ.

De constructione abbacie et primo ordine. xcvii.

Deinde ꝙ anno. ab incarnatione dm. mᵒ xᵒ. et. vm. venerabilis hugoms lugdunensis ecclie archiepi sedis aplice tunc legati et religiosi viri Walteri cabilonensis epi. necnon et clarissimi phcipis odonis burgundie ducis fretis ossilio et auctoritate roborati monasteriu hoc nouu in abbacia ꝙstruere cepue. ꝓfato abbate roberto ab illius diocesis epo. videlz cabilonense suscipiente curam. virgam ꝙ pastoralem. cetis sub ipo in eodem loco firmantibz stabilitatem. ꝛ vero post non multum temporis usum fm est ut ib abbas robtus requirentibz eum monachis molismensibz pape urbani sedi iussu ꝙcessit. cabilonensis epi licencia et assensu molismi reducitur. et albericus vir religiosus et sanctus in ipius loco substituit. hoc sane mitigatꝰ ut nichil ꝙ cartam sequestre pacis ymo retento. et aplica auctoritate ꝙfirmato. ut ex eo iam tempe neutꝝ illaꝝ diuersitatibz monachi. ad hoc dum fme emendatione regulari sustinent. ꝙ quo facto nouu monasteriu nouis patris sollicitudine et industria in breui non mediocriter deo coopante in sancta ꝙgregatione ꝓficit. opinione clarui. tebz mūdo creuit. Guillᵐ Tempe guilli secundi regis anglie cepit religio cistriensis. ꝓtinet aute ad gliam anglie. qd talem virum tenuit. qui huiꝰ religionis et actor fuit. et mediator. hms fuit hardings nomine. a puero scientie monachus postea pannos illos ꝓsus. sociam. mox sanctia

gtendit. ubi aliquot annis stu
duit. Deinde romam cum clero
gsorte ꝓfectus est. qui eundo et
redeundo cotidie totum ꝑsilium
mutitabant. Deinde burgundia
regressus in molismo nouo et ma
gno monasterio se totundit. Ibi cū
ei queda ꝓponentes obseruanda que
non erant de regula. cepit re
nem eorum inquirere. et tandiu
de quibusdam superfluis cum uno
et alio disputauit: ut abbatem
ꝑm et alios. ꝓbos. in suam sinam
mduceret. Igit cistellas uenit
locum pus salinosum: et ibi stete
runt. suffragio aurhiepi uiennen
sis qui mult aplicus est. abbas tan
dem qui cum eis uenerat a suis mo
nachis requisitus: ad eos redire
quasi coactus z nolens. Dimi
qui tum eo uenerant de molismo
cum illo regressi sunt ꝑter. xviij.
qui sibi abbatem ostituerut albricū
ꝓdum de suis. priorem uero har
dmgtū qui et stephs. xcvi.

De causa utriens tiñsmarum
et signis ꝓcedentibus.

Turci uero iam. quadraginta
annis possederant q est
pars mnoris asie. qñ romanam
dicut. ihm ds erat. tūc solimanus.
abiectis autem armis gtinuis
tribz diebz fugerut turci. Soldanus
autem apud ꝑsas est. qui apud
romanos augustus. totius orien
tis et oñ saracenor rector. Quor
dnus ꝑsarum impiu. ideo ut esti
mo tam diu durat. quia gens il
la pariu bellicosa et uiriatis san
guinis mops. semel acceptum
dedisce nescit fructu. ignorans
ut ait lucanus ideo dato nec ꝑsi
nuat enses: hoc anno qui fuit
vo. annus guilli regis anglie
sol appuit cometes. kl octobris
ꝑb. diebz maiorem ẽiem mittes
ad orientem. minorem uersus
euroaustrum. Apparuerunt z
alie stelle. qt tacula mter se emit
tentes. Eodem anno anselmus
lup anglie tenebras erroneor
fugiens. romam uit. baldricus
ex burgulensi abbate dolensi
archiepe qui scripsit hystoria
ihosolimitanam. dicit qd turci
qui ihosolimis erant: sepulturis
dim paulo ꝓsecabant honorificen
tiam. non qua multū de religio
ne ymmo curabant. sz qm talis
utilitatibz et cupiditatibz suis
satisfaciebant q oblones aduen
tuū. qui mpiū suū iam usq
anthiochiam dilatauerant. Dicit
etiam q ꝓcibus podiensis noie
haimari. ꝓmo oñm mpor gcilio
claromontensi licentiam ab urba
no ꝑ cepit eundi ihosolimam.
Dicit etiam q anno dñi. m. xcv.
ꝓdie nonarū aprilium. fuit. m. lūa
ꝑb. visus est ab omnibus inspec
toribz in gallis tantus stellar
discursus ut singulis lucent
ꝓdensitate putarent. Quas ꝓba
bilit dicit cecidisse. Quidam
motum eorum motū ꝓpinquitat
mtpretati sunt. Anno enim subse
quente et synodus aurime hitā
est: et bia mchata. Quorto ante
hanc synodum gñale ꝓcilium
celebrauit urbanus papa
apud plicentiam. xcvii.

De utinor tiñsmarum et ꝓ
cessu contra turcos.

Expressit aut medicina mo
dum. quia plusq debui
m quibusda uoluntas eundi iho
solima subrepsit. Nam et multi
hermite et reclusi et monachi.
domalibz suis non satis sapien
relictis. ire uiam ꝓcepint.
Quidam tamen ordinis gri
ab abbatibz suis acceptis licen
cia ꝓfecti sunt. ꝓplures aute
fugiendo se subduxut. astu

Tempora henrici quarti.

emm de gente plebeâ eructe sibi duumtᵘ natum iactitado ostentabant. qđ et idem queda de mulierculis ꝓsumpsit. qđ omino falsum ee deprehensu est. alij uero ferrum candidum mistur cauas sibi adhibuerit. uel peste iactance. uel bone uolutatis ostentacone. Boamundus roberti guiscardi filius regni ducis siciem secutus est. tancredo nepos suus et richardus de pncipatu. In duobz ꝓmis prelijs preualuerut turci gti gente sine rege et sine duce. Primo apud castellu exorogorgia qđ omibz metolis nacuꝫ ꝓpiam inuenerunt. omibz copijs refertu. qđ utrum timore an industria incole reliquissent. incertum est. fons et puteus quo castellu sustentabat. extra erat. quo ꝓpiams ablato. tumaldus quidam qui sibi ducem fecerunt cum turcis gsiliat est. ut fides suos illis ꝓderet. si posset. Et diffudit ad eos. quosdam ibi apostate facte sunt. alij uel fugitati ad signum uel uenundati uel capti uel abducti. Hanc ꝓmam ꝓsecutionem passi sunt ꝓpiam. in. kl octobris. Audientes autem turci qđ petrus heremita et galterus cognomento sine hꝫe in ciuitate cui nomen ciuitot ꝓpe niceam uenit. uenit gtra eos. et accurrentes obuiauerunt galtoni. quem cum multis peremit. Petrus uero gstantinopolim redierat. cum illi acquiescere gens litigiosa nolebat. turci autem castellu ciuitot obsederut et ceperut. et ꝓpianos ibi inuentos uel occiderut uel captiuauerut. Et hoc iterum passi sunt ꝓpiam mense octobri.

De transitu exercitus dei

per loca grecie. uerbum.

Cum hec agerentur. godefridus cum fratribz suis baldwino et eustachio. et baldwino de monte cum turmis suis. per hungariam comeantes gstantinopolim appinquabat. eodie sis epc et comes rotomagensis. per sclauoniam gradiebant. Hugo magnus et comes flandrensis robertus. et alius roberto comes northmanoꝝ uel suus ꝓceres roma. in apuliam deuenerut. Audiens boamundus fama aduentus eoꝝ. simulatoꝝ ꝓbitatibz signis et ꝓsertatis. pallia optimu sibi ꝓcepit. asserti qđ per ꝓticulas crucem umeruꝫ suoꝝ distribuit. suam et sibi retinuit. Imperator gstantinopolitanus alexius audito gstantinopolitanu exercitu de machumabat. uenisse. castoriam. ubi natale dni celebrauerut. Inde in pelagoniam castru munitissimu hereticoꝝ. omibz bonis refertu. Quo audito turuto. uenerut ad flumen bardarium. ubi tancredus cum suis imperatoris satellites fugauit. et quosda. pemquosda dictos boamundo ꝓmisit. Hoc bellum factu est. fer. iii. in capite ieiunij. Inde uenit ad stam ciuitatem. ubi sufficiens hꝫe materia. Ibi boamundo et duobz cꝫpalatis amicicias fecit. Inde uenit ad ciuitatem rusam. fer. iii. ante cena dni. de nerut miseram. ꝓdie nonas martij. Obsessa est ciuitas. per. vii. ebdomadas et tres dies. et tande capta. et a ꝓpiams imperatori alexio reddita. qui turcos qui ab ea ad se confugerat. in pace susceperat. Inde ad quedam ꝓ uenit pontem ebdatus dei. Feria die turcos innumeros.

offenderunt. saracenos. angulanos. persas. arr̃. et. pl̃. aj̃. et arabes innios. Cesa fuit ibi barbarozu multa milia. Cecidit ibi guillo marchisus sint tancredi. et gaufridus de monte scabioso et multi alii. Turci autem iactitantes se de francoz stirpe genitos et eozum gnos a vrbanitates descendisse. nulloq; naturale militare debe mis se et francos. sim est hoc p lat. tul. iulii. Inuentu est m copo tentoziq; aur et argenti. plumi. equi. boues. et cameli. mule iumen tes. asini. et copiosa supellex. Soli manus autem solimam semoris filius de nicea fugiens. uenit ad ui bil. v. milia. Quib; fugam psua sit. Et dementes ad ciuitates et castella in quib; morabantur su rsum vrbem. dicebant eis subdo le. qd ciuitum? fratres. Et sic me portus eoz ire recipiebant. In gressi autem domos eoz et eccle sias depdabant. et auferebant eis omia qcupisibilia et filios et filias. his auditis vrbanus eos in seguentes uenerut ythomiu. Inde ad ciuitatem cinechiam. q turcis abiectis. illis se reddidit. xcip.

Quo antiochia capta a xpianis et post a turcis obsessa.

Quoz autem exercitus ex ma gna difficultate. uenit in uallem anthiochie. que est syrie metropolis. Guillo hec post ro mam et constantinopolim et alexa driam. mr. in loco dictis porbem ciuitatibz. plata est. fluuius ibi est qui modo farfar. olim orons dic tus est. vi. ab urbe miliario pela go influens. fluentis rapacibus et ipo impetu frigidioribz. Salu bris aute tempie ciuitati medet. gmeatu nauiu appidans mue lens. per seueminciam obsidentiu qitoribz tempe deridet. est plea rpa ciuitis menib; tuti motib; dubia. ecclia beati petri. et ec clesia beate marie. qnda ibi tuber fuerut illibate manserut. Guillo hanc pmo obsedit. bo amudus. vm. kl. nouebris. mi. sexta. a tribz portis. Erant aut in ciuitate armenii milites et su riani. yriani quib; fz turcis obno xi. qui fugam simulantes audac ter exibant in castra mendican tes et castroz explorantes gsilia in urbem reportabant. qd mul tum nocuit yrianis. Ibi in ca stris tanta fames facta est. qd asselli on? uendebat. vm. pun tis. qui valent denariozu. cvi. solidos. Guillo carpentrannis. et petrus hermita latenter aufugerunt. Quos muentos tancredus apprehendit. et in honeste quer atos et coactos redire compulit. Erant in obsessa antiochia quida admiratus turcoz nomine pirrus. qui fedus amicicie per fideles int? medios cum boamundo fecit. fama cuius allectus. hic boamu do filiu suu misit obside. et red didit ei tres turres quas tene bat. et sic capta est ciuitas. Cas sianus autem dom? turcoz mt fugientes delituit. Cuius caput armenii abstulerunt et boamu do detulerunt. Corberanus autem princeps eoz qui ad auxilium anthiochie affluxerant. accepta licencia seuiendi in yrianos a caliphe siue gentis aplico t̃ras gentes sibi cognatas. Int? quos et admiratus Ro solimitanoz. et rex damascenoz. Vrbs antiochia oppugnatibz. obuiauit sensadol cassiam filius. qui dedit corbera no municipiu fortissimu. qd urbi imminebat. Quo facto. corberanus

Ciuitatem obsedit. ad quem dent ibi mater eius centenaria et augiuratrix et sortilega: ꝓdicens ei. qꝫ si pugnaret cum xpianis. superandus eet ab illis. ꝛetu samaritano. fugerent. fluuiꝫ demissi ꝓmuui. giulls de gentanesini. et albies fuster eiꝰ. guido trussellus et lambertus pauper ꝓpter ꝓtrio obybrio appellati. & meꝛs simautili. fames meiuuita te ꝓualuit. ¶. De mutatione lancee saluatoris.

Quadam uero apparuit dns cum beatissima genitrice sua et petro aplo. cruce supra caput dni resplendente. applaudens victoria q̄ xpianis gratulebat. et in gratitudinem eoꝝ cum mulieribꝰ feminarum. Cumq; minaret se vindicaturum de illis. et mala sua illis redditurum. mater mee et beatꝰ petrus ceciderunt ad pedes eius. supplicantes ne ꝓ paucorum culpis cuncta uastaretur. Qui ꝓ ablatione illoꝝ acquiescens. diuit pbro. dade et dic ꝓpulo meo lupanar et ꝓstibulum et omnem a nobis te mouete abusum. et infra. v. dies si reuersi fuerit ad me reditu assuos. et optimi uobis ꝙuidebo auxiliu. Et itim cotidie decantet. congregati sunt inimici mei. et gliauit in uirtute sua. Contere fortitudine illoꝝ dne. et dissipge illos. ut cog. q: non est alius qui pugnet ꝓ nobis. nisi tu deus noster. Dissipge illos in uirtute tua. et de. e. p. noster dne. Ciuidam autem ꝓcino nomine petro apparuit. scus andreas aplus. demonstrans ei locum in ecclia sci petri in quo inuenienda erat lancea saluatoris. Non multo post ipse de celo cadere uisus est in ecclesia turcoꝝ nocte. Omnis populus et per modicus bizanceo uendeba. equine carnes et asinine ꝓ omnipotalibꝰ computabant deliciis. Gallina xx. solidis. ouu duobꝰ solidis. nux ul glans uno appreciabat denario. Hanc passionem gentium tollentium diebꝰ xxxvi. Stephanus nichm comes blesensis ꝓpter infirmitatem secessit apud alexandriam que non longe abest ab anthiochia. quale stendi ꝑat. Cuius reditu omnes expectabant. quia uir ꝓsilii erat. Qui ut audiunt turchos ciuitatem exercitu uallasse. latenꝫ montana ascendit. et estimant clandestino discessit. putantes suos defecisse. ut in breui defecturos foret. et ꝓficiens ad imperatorem. qui cum magna multitudine gregoꝝ et gallorum auxiliu mouere nitebat. ꝓsuasit ei ut reuerteret. Quam offensam et hanc infamia stephi idem tractus ꝓstea q̄ structione cordis et effusione redieus a ꝓpria ꝑ ultimu piauit. et sic omnibꝰ satisfecit. Cum homines laboriosi et strenui fodere a mane usq; uesperam et mucronibus lanceam diu nimis alte in terram fossam. ¶. De fuga turcoꝝ et descriptione urbis antiochie.

Dum autem ꝓpriam exirent. de ciuitate ad pugna otiu coꝝ uenerunt quedam dulcis pluuia la tanꝫ rosea stilla cecidit super eos equos et equites. tm letificans ut equi hinnirent. et equi tui ex ilarescent. Erat enim pluuia illa tam subtilis et modica ut magis sentiri potuerit q̄m uideri. uelut quedam guttule ꝛorantes. Non multo post ab ipis montibꝰ exiit uisus est exercitus innumerabilis equis albis insistentes. et in manibꝰ ue xilla candida ꝓferentes. Cuius agminis duces erant sanctus georgius. et scus demetrius. et sanctus mauriꝰ. ille scus qui iuliani apostatam interfecit. Victi g̃ turci fugerunt. Ibi capti sunt equi multi et iumenta. oues et boues et graue

mmunē. et m ciuitatem reducte. factum est hoc pluu. mo. kl. iulii. Infra ciuitatem antiochiam sunt mr montane satis alte. in qua una sublimiori castellu est qđ oim optinet ciuitati. Deorsum ciuitas est decent edificata et duplici muro circūdata. ex quo melior amplꝰ et altꝰ et quadris lapidibus ꝙpactus. in quo sunt turres ꝛcte lre formosis memis munitate et defensē ꝓpugnaculis. ex alio ꝙtior mon est tante celsitudinis. ꝑ tamen admirande uetustatis. sustinet in se ꝛcte. mas et. vltra ꝛcteras. principalē. cuius principatum subitum ꝛcentū quinquaginta et tres epi. ab oriente mr. claudit montanis. ab occidente ciuitatis muros pfluit fluuius farfar. Octogynta. et. ꝺ. ne ges eam gloriendo sublimauit et nobilitauerut. quoꝝ maximꝰ et ꝓmus antiochꝰ. a quo denominata est. Hanc vrbem per octo menses a diem dñi obsederunt et ceperunt. postea in ipa ciuitate iam capta gentiles obsessos eos tenuerut per tres ebdomadas. In qua obsidione tanta cōfluxit gentiliū ꝛcitus. ut nullus copiosiorem meminit se uidisse uel audisse. Perquenerut vrbem mea. ꝺ. mensibz et. vi. diebz. Post hec uentū est ad martium ciuitatem opulentam q̄ capta est hora nona die sabbi. mo. ydus decembris. adorati sunt franci in ea p. menses nouē et m. dies. Ibi mortuus est ostensis epc. ibi passi sunt vrbem famem ualida. ut turpes carnes comederent. Cñ. Qualit capta est ihrlm a ppr̄is xp̄ianis. Symbertus.

Anno dñi. a. ſ. veriſ. vrbem a turcos fortit debellantibz. eorumq̄ urbes et castella sibi bellando uendicantibz. Ibi gnatꝰ apꝰ qđā nome castrū numerosissimū nomine castri arehas ex ihrlm. acto mansionibz suis. multos ecclesie. Cum quibz et anselmꝰ de ridodi monte lapide percussus capite ocubuit. Hoc solum modo pꝰ acceptum dulꝰ ter sibi repetens. o deus adiuua me. Erat alter vir prudentissimꝰ et experitu satis utilis. Hinc cepit beatū martirem gr̄i tinū adeo deuotꝰ. ut singulis annis sollempnitatem eiusdem mr̄tiris die suo electis fratribz agere gratis coram se celebrari faceret. Quibz post pactu officii copiosa refectionis mensam parauit. Petrus autem dei diuino nutu in melioꝛa hr̄ispame ꝓfectus. larga dei manu refocillatꝰ est. quia eius et castellam illius regionis legatos cum multis donarijs ad eos pmittebant: pauciti autem oppida uel urbes eis tradere. Quibz vrbem securitate accepta. et indicto urbibus tributo: mittim ecclam militis ꝛcipiu se subtrahat ad eos apud ty cum recurrentibz. tandem pueniunt ihrlm. Quaꝝ obsessa cum laborarent quietus et maxime aque penuria. ōmes ex ꝛcti decreto nudis pedibz cotidie orando circuibant urbem. Octauo quꝰ talis hꝰmiliationis die. obsidionis autem tricesimo iiiꝰ ceptꝰ est ihrlm ibꝰ nulli in ebd. feria. Et in templo salomonis. et in porticu eius. vbi am cum paganis q̄nto bello ꝙstero. tuti in eos ecte debacati sunt. ut sanguine occisoꝝ equitarent usq̄ ad genua equoꝝ. Cumq̄ ordinatū ꝛcc. qui ihrlm deberent retinē. iam principibz de reparando agentibus. ꝛcc saracenoꝝ ꝓr ad debellandos eos dem asalū iam cū. c. milibus. peditū. Quibz cum occurrisset exercitus dñi. in quo non plus q̄m b. milia equitū. et xb. milia peditū erant. deo pro suis suos ad se reclamantibz pugnāte. et nubē eos ab estu solis defendente. sam

rem solo ypianoꝝ impetu fuit. omnes quectis armis fugerunt. Et in hoc septo bello. ms. tul. augusti fro. cesa sunt centu milia paganoꝝ. in patria vero astolome suffocati sꝫ. ad duo milia. Nt eorum qui in ma ri pierut et qui mt̄ spineta sil uarum ꝙstipti sunt: numerus nescit. Hinc autē godefrido ecc̄i electo ad principandū remanente in ihrlm. ceteri principes repat ant. Capta est iterū post annos circit̄ quadrigentos sexaginta. ex quo sub henrico imperatore sa tuce capta. possessa est a sarracenis.

cm. De descriptione eiusdem urbis et godefrido illic in regem electo Guillermus

MOns syon nr̄ urbem ihrlm erecta ꝙ arce eminet. Ibi templum dñi et templi qd̄ dicut salomis. quibꝫ mirtum auctoribꝫ edificatū turcoꝝ celebri colebant frequencia. In templo dñi collocati sunt simulacra malometh. Ibi tecta opere ꝙplacta eccl̄ia sancti sepulcri capax. edificata a constantino magno. nullam umq̄ abnmicis fidei tulit ruinam. ex tu ut cognito igne celestis qui quot annis in vigilia pasche lampadibꝫ repente serenus infulget. qd̄ minime ꝙ cepit ut si ante tempa paganoꝝ fuit. illius hyſtorie nr̄e relatione co gnouit. legit̄ in libro bernardi monachi. qui ab hinc annis. cclx. anno. si. dñi. decc̄. lxvi. idem ipo solimam ꝙfectus ignem illum viderit. hospitatus ꝙ fuit in peno dochio qd̄ ibi karolus magnus ꝙ stitui fecit. ubi et bibliothecam ingentis expense ꝙcepit. Tanta q̄ egyptii et p̄d̄ locoꝝ gnemo cat pacem ypanos sub dmo sarracenoꝝ habuisse. ut si aliqu uanti in medio forte tuis in mentum quo nāia deuehere merete aut deficeret. ille relict sarcinis ad ꝙxima urbem ep̄ pedit ꝙ aupilio ꝙfect. omia que reliqtur intacta recepturꝰ. pō die ihrlm capta est ihrlm. Partem ligni dñi mici quida sacerd̄ antiqua fuacissione domi custodita reddidit. Ibi duy godefridus electꝰ est in rectem. fi lius eustachii comitis bononiensis. qui per matrimoniū genus ad magnū karoli ꝙspectabat lineam. a patre eius ida. Godefridꝰ autem ide filius imperatoꝝ henrico militauit vtra ꝙpm hildebrandū. et in op pugnando roma ꝙtem muri q̄ sibi obtigerant ꝑmꝰ irrupit. ꝙ ta ꝙ mimo labore et nima siti. nimi mmiu hauriens. febrem q̄tra nam nactus est. audita autem fama die ihrosolimitane. illuc se iturū nouit. si deus redderet sibi sanitatem. Quo voto emisso. mox ulcera eius ꝑmt̄ refloruerunt. In anthiochena obsidione turcū quendam singularem pugna ꝓtente. medium et latus gladio lotharingo dissecuit. Cuius de secta medietate iam in armis pal pitante: reliq̄m tulit equus cui insidebat. adeo infirme turcꝰ ille insedebat equo suo. Idem godefridꝰ alium turcū equo egressum. sublza to in ceruice ense altrice usq̄ ad mgnina diuidit. et ex eodem ictu sellam et spinam equi penitus di fidit: In eadem obsidione militē gdam sui pabulatū egressum a leone inuasum. et clypeo se def fendentem. tandem occisum adeo indoluit. ut uenabilo ferā tam foderit. Que saucia et dolore actꝰ seuiens. in eum irruit: ita q̄ ex ferro qd̄ extrahebat ex vulne: tibia eius sauciauit: Qui nouo gladio bestiam eu[illegible]auit.

cm. De mitu mipii regis Guilli. et signis pre

redentibz. Helymandus

Anno dm. ag°. c°. qui fuit ag̃ ultim⁹ vite regis gtulli an glie. diabolus visibilit appuit hoi bus. in saltibz et deum⁹ trifeutes al loautus. Preterea i pagio berrubie fare in villa hanfrede. gtimus pb. biebz fons sanguem tam ubtim ma nauit. ut biemii badu mficeret. Anselm⁹ autem cantuarien⁹ archiepc cum quo omn⁹ patrie re ligio cpulauit. bemt hoc anno maurenmacu. Cumq; ibi loqret cum hugone abbe clugniacen⁹. respondit abbas. pnia nocte re gem gtullm. ante deum ductum et adiudicatum dampnatum. Idem rex pdie gm̃ pret. audit. p quietem se flebotho. ictu sanguis emitte. tridui q; cruoris in celum usq; ptendi. ita ut lucem obnu bilaret. et diem mtpolaret. Eade nocte monach⁹ quida tinsmarin⁹ uidit. p sompnu. qđ idem rex in ecclia q̃dam mutiens stupbat et insolenter. ut solebat circustan tes despiciens. Tunc crucifixum mordic⁹ applendens. brachia illi corosit. cruu pene tructauit. Tru cifixu diu tolleraisse. q; tandem re gem ita pede depulisse. ut supin⁹ caderet. cui⁹ iacentis ore tanta flama effusa est. ut fimeos⁹ bo lummi orbes etiam subtus lambet. Hoc sompnu cum quidā ei retu lisset. respondit. a monach⁹ est. et nūm⁹ monachilit sompniat. Date ei centu sol. Eadem fraussu est in saltu pectus eius sagitta p̃ cussit. galterus cocaus miles qđa de francia. qui cerui uolebat fra tere. qui pre regem stabat. Obiit anno dm̃ ag°. c°. regni sui. xm°. iuxte kl. m°. nonas augusti. Multa suo tempe in ecclasticis fieri p misit. Sacros honores sui iuris esse dictitabat. Eodie quo mortuus est tres epatus. et. vii. abbacias uacantes in manu sua tenebat.

Cy tromas Anno notato godefridus lotharien⁹ dux. et princeps ihosolimitanu obiit. ei ẽ baldui⁹ frat⁹ eius in principatu succedit. cb. De baldino ihosolimorum rege. Sigibus.

Rex g° baldui⁹ coronatus est apud bethlem. anno dm̃. ag°. c°. dux tue erant in tota milicia ppiano. cccc. milites et tot pedites. qui ulterius et in mula et cayphan et ioppen ci⁹ stodierunt. Illo anno sacrato regis in vigilia pasche tardauit q; in mane resurrectionis dñice. Accessa autem diuinit⁹ una lampade se pulcri. ayon omnem eccliam ce tere lampades diuinit⁹ accense diuinit⁹ accense sunt. Postea ce pit baldui⁹ se sacream ~~ta~~ palestri ne. Ibi captꝰ est admirat⁹ urbis et epc ceciu. Ibi turcus in colloqui gno ypriam pcussus. bizanteos euomuit. ayares eius mē genitri nas. femine mē pudenda bizan cios abstenderant. Subegit ide rex postea gibliade. sydonem. ac cauonem. et cuctas urbes mari timas. Doamudꝰ autē mfidus cuiusdam admiraldi turcoꝝ cap tus et detent⁹. q; p cyrum dei libat⁹. diuentcos epedit. quibus illigat⁹ fuit. antiochiam secum detulit. Non milco post gallias uent. offerens athenas sancto leonar do. yporem duxit filiam regis francoꝝ. Ydo suscitatone nouie poms. cultellus habebat patru. qui ante hora ymedentib⁹ i fimus pdebat manuben. si alicui tecto illatu est ne nocien. Post hunc tancredꝰ nepos eius pre fuit. anthyochie cui successit rogeri⁹ filius richardi. cb. De clerico. per q̃dam uisionem

ad ordinem cisterc[iensem] ingr[essu].

Anno dnmi. mj. cm. quida clericus deuendopa cū studeret in scolis apud lugdunū vidit in visione noctis q̄da ballam sub quoda monte. sup q̄m ciuitas q̄da pulchrima sita erat. cuius aspect⁹ mīmū delectabat intuentē. ita ut q̄s eam videret. de aspectu illius satiari non posset. et modis ombz laborare⁹ q̄d ad illam puenire laborauit. Inter[ea] vidit fluuiū q̄dam sub pede montis. limo ciuit pedem currente. Que dū circuiret. querens autem quo illum trāsmearet. vidit sup ripa flumīis. vn⁹. pauperes sine vim. lauentes in flue tunicas suas. Int⁹ quos erat quida deste tandidissima indut⁹ multū alios dissimilis. qui adiuuabat illos in tunicarum suarum ablucone. Qui postq̄ adiuuerat vnū: ibat adiuuare alīū. Tunc clericus q̄ hoc videbat. accessit ad illū qui ceteros adiuuabat et dixit. que gens estis vos: qui aut. Isti pauper hommes sunt penitentiam agentes. et se a peccis suis lauantes. Et ego filius dei viuus vpr. sme cuius auxilio nec isti nec alii possūt bn facere. Ciuitas hec pulcra q̄m vides paradisus est. ubi ego maneo et q̄ quisq̄ tunicam suam lauerit. i. p̄māz pegerit in illam intrabit. Tunc pe satis diu quesisti viam qua ibit ad illam. et nulla alia via q̄m ista ducit ad illam. Hoc dicto clericus a sompno euigilauit. et intuit̄ cepit de visione. Cum autem no multo p⁹ rediss̄et a schola vpt̄na sua. narrauit epō cabilonensi cui familiaris erat visionem hm̄. Qua audita epc suasit ei ut se culum reliqueret et religionem intret emendans ei sup ommes ordines nouellū alīū ordine cist⁹ cienssem. Ille dent cistrū. et inuenit locum inultū et desertum et fres me bestias habitantes. Ad portam monastīi q̄ de nouo fiebat erat pendebat malleus ferreus. cui⁹ pondere ad portam portar⁹ appellabat ab intrare volentibz. Hoc pondus nocat⁹ portar⁹ dent. ad eum foras. et mutuans salutauit eum. Quem clericus intuens statim recognouit eundem se vidisse me cos qui tunicas suas in flue lauabant. Rogauit q̄ eum ut adduceret ad se abbem. Abbas igit̄ et totus q̄uentus dent ad eum. et recognouit ut clericus omes se vidisse tunicas suas in flue lauantes statim q̄ cecidit ad abbatis pedes. rogans eum lacrimis ut susciperet. Qui susceptus: non multo post strue e pior. rbn. De clade fulgensi t̄ Ruffiano epō Vigornensi. Willms.

Eo tempore in cenobio fuldē si epidemialis lues grassata p⁹ abbatem corripuit. nov multos monachos exemit. Suggestes p̄mo sibi quisq; eme orones. et elemosinas largiores facere. t̄ p⁹ cessu temporis. ut est naturi om pede tenuit̄ metui dempto omittere. p̄sertim celerit̄ q̄ palam clamitabat non posse penit tot expensis spasse sufficere. se semp aliq̄d allebiamenti p tot elatoris fructum michil ult̄ spei esse si q̄d inui nequissent mortui assumerent. Itaq; cum quada nocte q̄d nocta dui soporem distulisset. tandem e lagueatis meatuum uocib; i dor mitorii p̄strebat. et ecce videt m capitulo abbatem et oms qui obierant illo anno. eo quo decessant ordine sedere. Tremens et effuse gestiens. ui retrorsū est recepit⁹. et more monastico flagellatus audiuit ibi abbatis in hanc

smam. Stultu est m altius mor
te emolumento mhyare. Cum
sors eius sub eode pendeat fato
impiu ee eu mondeh omnem
uitam suam m ecclie gstipsit ob
sequio. ut caueat saltem dns am
post mortem stipendio. Secto g ec
citissime obituri. & quecquid & te
fiet. ad alios quib abstuliste refe
ret gmodu. m modo & alios corrige
exemplo. quos corrupisti libo. absit
ille. et michil se dampni dixisse. tam
recentib plagis gm morte pxima
demonstrat. Ea tempestate Ubl
stan Wigornensis epc eum de p
ua lutiz sua pulsato foras gelidu
exisset. ut strictiori gelido respon
sum comes suu. remoto animo
a timultib aut ad socios. Credite
michi. ndu centauum horam di
Socius aute referentib ut prius
epc gb deuenit ad quid demisse
expediret. qua satis sitq & suf
ficeret cantib temp. tegem et p
ceres si hoc audierint. risu se hz
ornatutos. aut. credite in. prius
facturo dei suscul. et post a tribus
hominu litigiu. hora & cantatu
et nulla tractatione expugnatu
ru. nullo gmtato splendore uest.
gestum aulam mirare prepit. suis
eu tetmere temptantib. psuadere
non potuit. gm potius illis esse
sue timentib & certo art. Nolitis
me nisibile hic uidere beatos ar
chiepos dunstanu cantuarie. et
osualdu eboracensem. qui hodie
sub me pedib tuentes falsiloquo
rum en hebetabut. Itaq data ben
dictione monacho mmme facti
die uno. & northmannie ligne scio
lo tepozans obtmuit. cum. cum.

De hyldeberto epo cenomanensi et scriptis eius helynandus.

Florebat hoc tempe hyldebtus
cenomanens episcopus.

berengarii turonensis discipulus
ilustrator et dictator egregius.
qui epythaphium eiusde beren
garii magnifice strapsit. in ilustz
lm. qui de roma gposuit hoc disti
cum. Urbs felix si tuu dns uerbo illa
turet. tuu dns est turpe aurore
fide. Actor. Idem childebtus. tribu
lationes et uincula & ipse sustu
mut. Nam ut ipe refert. i quada
epla gnali ad oms ecclie filios
cu m turre cenomanensi comes
tetrotus m vinculis teneretur ad
eum metu mortis trepidum epc
ipe benignus accessit. Cui ofesso
comes domu sue disposuit. testa
mentu fecit. et ecclis distribuit.
qb ut illibatu pmanet. ab epo
peubz impetrat quatmo matrem
eius adiret. et de testamento testi
monia phiberet. inhibens. ne
quis illeid mmere psumeret.
ne quis adulterare temptaret.
Ingentem & epm. mat comi
tis m pace susceptt. testamen
to applausit. quib agens gb gm
comitis accessit. Eadem die inter
est adiutus eum gsiliu. et m ex
timu mente sunt manu m eu.
Sic & ignominiose captus est. et
m custodia publica positus. diu
sine ecclam sibi uestimenta eius.
equos iam int eos distributis. q
gratis ad fretu discurrebant. Erat
tue m castello quo hec facta sc.
redendus carnotensis epc. qui i
spu districto hubitu. s. illoz scelator
principem pmo quidem blandi
cis guent & bestia ronem non
admisit. Deinde illum sacrile
gu libere arguit. et postremo tu
bibit eum sathane membrorum muti
lu. anathetis uinculo quo debuit
allig ritum. Religiosi quoq abba
tes et anachoretice estimati nois
ad eum guemut. & eum ut lapide

durum muenerint. et m ombz
hns non est alius furor eius.
hnc primus quidz fuit cenoma
nensis epc. deinde turonensis archi
epc. Jam gō ppsitus epc in dm
culis positis non mullas eplas
scripsit. z et quosda ysus elegia
tes de exilio suo exposuit. libru
quoqz pulcrū de todio huius dite
querimoniam sui ppig de serpo
ad serpm ptm metrice ptm p
salice grimentem. et ordinem pl
chrimam ad scam trinitatem.
et ysus quosda de eucharistia.
ep quibz z pauca hic misere
uolui. cxp. versus eiusdem de ex
ilio suo.

Inpy etam locuples mihiqz
beatus amicis. et risere
diu ppria fatua mi. Sepe michi
dixi. qua sint tam pspa reru
quid sibi dulci tantus tā citus
agyz opum. Heu michi nulla fi
des. nulla est costantia rebus.
Res ipe quid sint: mobilitate do
cent. Res hom atqz homines. leuis
alea ludat in horas. Et dementia
summo summa ruina grauat. Cuncta
subancipiti pendent mortalia
casu: et spondent ppria mobilita
te fugam. Quicquid habes hodie.
cras te fortasse relinquet. Aut
modo dum loquieris desinet esse
tuū. Has ludit fortuna uices re
ges qz superbos. aut suos inuidet
non sinit esse diu. Illa dolosa comes.
sola leuitate fidelis. nō impune
fauet. aut sine fine ptmt. Illa
michi quidam uultu blandita se
reno: adtulit dulcis nubila sera
silios. Incessit dapibus nouus ille gu
stus qz tyrāni: quo cenomanez gsule
us ptm: Cuius anios pudicus
scelera gemuisse patrui: fortune
qz patrem mobilitate dolis. Ille pu
dor pate me non impune tuente.
iustitie leges expulit a pria. Inde
ratem scando: uita gmitto procellis.
Vela timent gemma rimba ua
uat ope. In fragilem pmu tot
ope ggerit uras. Medius et est ho
stis: quicquid obest potest. Ecce
trepay turbo tollens ad sidera fluctu.
Impulit ad litus iam sine puppe ra
tem. Sic imse felix quasse rate re
bz ademptis. cuncti ventos. equora
saua iouē. Ecce quis est homo. qd
iure docare patrui. Quia imo ille
sibi plaudere dote potest. Hoc
est hic homo. semp ai tempe la
bi. et semp quada ydrone mori.
Est hoīs medu. nasci moriqz re
uti. ad mortem nec opes. tollere gos
se suas. Est homo putiere solo
fameqz futuri. et mbis gradibz
in cinerem redigi. Istius est heres ho
pprietatis. et illic: tetus hns dim
pima nulla manent. Res et opes
pstrict ei. famulant ad horam.
Et locuples mane. uespe pauper
erit. Nemo potest rebz ius assi
gnare manendi. Que nuq dominu
homis no didicere sequi. Jus illis
deus astrinxit. statuit qz tem. legi
bus et metas figere cuiq suo. Ille
simul semel et solus prudit et regit.
cui nec nulla alit uidit atqz. qz
alit. Vt dixit facienda fuere. regit absqz
labore. Distinguit formas. tpa. sine
loco. Crescendi studiu rebus metuit
et illas. defuturi usum legibz ipe ma
nens. Ipe manens dim cuncta mouz.
mortalibz eyeis. gsulit. et quosdā
spes statuenda docet. Ille potens
mitis. tenor et gcordia rerum.
Quicquid vult in me dignet. ey
ero. cv. De missa anime degentis
in corpore. Idem in querimonia sua
ad serpm de serpo loquit anima.

Angluste strangulis qz domus
animaqz tuentis: hospitia
fluili gdicione ptmor. Triste lugrum
ceruice gero. grauibz qz cathenis.
Ph dolor ad mortem nō moritura

tribz. Heu michi qm doctus fal
la. qm pmpta subire: turpia. qm
uelox ad mea dampna fui. Hospi
cia sponsus mihi fabricabat: arte
quo susceptu breui tpe casta fui.
Nam michi ustus fr origine caro,
adulter. Illuste famula sub tegate
foreo. acquisiuit: obloquiu ptentibz
mpat uti: delicijs. opibz. nomie
lactit heres: hms pisa modis:
reptu pueritie honestu: et mssa
quo bulte impiosa tribut: Hospicij
lex ista mei est. hinc exul ad hec
obligor. hoc fedus: soluet amaru
dies. Egrediar fr nescio quo. fr ne
scio quido. Et fortasse dies: iste su
prem9 erit. Est q3 ponenda dom9.
qua libera tristi. euitete petulo
iure cauere queam. Heu qm tur
pe, nephas. qm tepmendum. qm
discreo amme. hec nephandum
audi cura mouens. pectoris estu
infestare decet uitio et honestum
tedio abiecta. mmis patri pudori:
iurus est hom: carmen honori. dirto
tulit apex: dos sine fructu: Fu be
nale bonu. mens honesta. mens tm
supis ambitiosa: Depom frenis.
dura resilium: manestis uelut iugu
la fium. Non est cui placeas sine
plice doto: qui lesam doleat teste
remoto: Qui te pinitus mouet amet:
ill tueat. qui patrocinio pollice
atur. laus sblimis opes amen esse
ris: prepollet frem9 sordet hone
stis. Ira mit inocuis iuria mmat.
Iusti flagitiu srept luerunt
qm sollicito quisq3 labore: occurrat
medio carmis amore. De morbis
amme nulla querela. extremam
sequit tarda medela Multa
duces laem qo libitate tuleie: exi
lio sobolem. gladio caput exposcie.
felices si unqm tste sic excutere tur.
nec mitos quieqm mitabilis sequet.
fr qne seruicia male libera colla pe
mebat. et mos centu sua cremina
quisq3 ferebat. diue sua sb lib
tate placeret. non hoi fr pero
mune puderet. Illud. n. turpe sit.
et saltem morte leuat. hoc est
crimi nec finem fine luerit. qui.

Dicta eiusdem de .vii. actibz aie.

Vlis amme septem gradibz si
bi bendicat acto. diuisicat.
senior. duras amplectit artes.
Corrigit excessus: uirtutibz m
stat m pam: dirigit mutuo
deitate. mundet m illa. Semmi
bz quoq3 pmo mest. dalia bruta:
pticipant alui. duo tue pricu
tis: Tres sunt et supiu: supi tn
ante feritur. Ep actu pmo ne
getunt corpa crescue. Proficit
mde augere nequ. eplevi motus:
et stratus et spes et queie cia pfi:
Ep alio tangit: uidet audit gu
stat. odorat. Odit amat. petit ap
tu sibi. data nutrit. Soluit in sop
nos. in sompnia mente uagat.
Sterner memint: uenturis in
stat. agit q3 plima. que sensu no
et rone gerit. Tertius mgemi
ab: aliasq3 pambulat artes. Que
q3 ill mgemu nl disciplina in
strit: colligit et baro pfectu
mentibz heret. Quarto ab illi
citis reuocat. resistes q3 beatis.
abiurate docet: ep tue amicicie
fese: incipit iq3 nouu uiri ac tur
pe decorem. Diuinq3 ep quito nate
lege temperes mgessas iurtutis
amore exuere. gressis aliquot rt
sine teste cauere Tertius in aspec
tum solis lucis q3 supne: pene pa
rem supnis alam repit immacula
tum. Septim9 astringit stabilig
sub arctat amore collatit q3 deo.
Quia dorem iam speculetur. quos
thalamos. quis aulro eam q3 festa
serenent. quis dicat speciosa nem.
dicere beate maiors q3 ade. Nec
eis tamen aut ea iurtus: aut
ea lingua fiut: quibz hic aptre

licteret. Excedat sensus. mitiusq; re
conditu meritis. Denig; itaq; me
natus est mundificatio. sextus sensus.
tertius aut. quintus correctio. sextus
iustitie. Septimus contemplatio. Vel. quies.
hos actus non carnis desideriis im
pedire negas: profecto ill penitus
mistica hoiem defecisti ill sup hoiez
profecisti. qui solus tam libere beatq;
es. ut eam accipiam nescias. q adhu
sus prefatos actus et mihi militat.
exercitu: et diuso triumphat affectu.
Neq; enim in omnes animas par
ei licencia est. Ipi quoque actus in
eodem tempe omes. nec omnes eadem
infestant molestia. Alii quippe
ortu qui assi segetes in grimine pasco
cunt. Alii iam pueri uelut in
spicis grana q feruor immodicus exurit.
manescunt. Est etiam qd illos in
trinsecus pungunt. qd illos extrin
secus euacuet. cxvii. De uitio cor
poris et eius appetitu ill tedio.

Dum primo quito carni fe
rior est tanto a carnis in
quietudine securior. Dum enim
immundicias officiu amat: tanta
q; cum eo pacem pepigit. ut si
quid ei grau uomit. et implacabi
li odio abhorreat. et curiosa
sollicitudine aliset. Hinc est qd
illi quoq; qui cu paulo clamant.
cupio dissolui et te cum xpo. es
se. mortem exhorrescunt. quia cuncta
hi animie letitie officere. xpe mo
ra uertat. et ei dicebat. Pater
si fieri pt tranſeat a me. ci. ille
hi remota a sepulchris plurimi ora
tori. usq; ad sudorem sanguineu. an
xietate turbatus est passionis. in
quibus nihil aliud intelligendum est. q; quedam immundicias.
carnis. que sic merito ei lege na
ture. ut tamen bonu non impe
diret obedire. Que cum ita sint:
mutu in amorem ei q; genuit
fedus. plerisq; supuenientes te
ruput molestie. quibus exercitati cauo. ad immundicias odium
spm sollicitat ad gressum. quia
sicut illecebras desiderio sic et
pnicios gmouet anxietate soli
citudinis. Quibus dum benignus
illa delitiarum diu subest diuq;
fatigari formidat: paulatim in
cipit tedere uite. placet q immun
dicie frenum abnuere: cuius
obsequia pmittis mgnodis a
maiestate. Nausee inde turpis ac
ridiculosus mortis appetitus:
neq; s. pigemes et q more impeo.
sios plerisq; suffocat et extinguit
genitores. Non illo et enim tua
quoq; tempa hublie. quos ill in
aquas ill ad laqueu egit dolor
amisse pecunie. Nam de uetibz qd
logr. quor mortes sibi quotidianas
minima iudicis assumpsisse nequit
poete tacuerit. Non recolis de
te atestatu. cum affectate mor
tis originem supposititie. deamba
res insidiis. Cum placeat carni
qd immundicat. amet q. hi aie
obsequiu. tamen euenit ut diu
turnis. fractis malis. uitii fasti
diat. abdicet animos. ayalit obire
semel qm sepius. atq; supma:
morte uiri. qm tot periculis
et supstes: si liceat hms mistet.
non est dominadi uolentis: dom
derelinqt. fauceat q uxori illi.
spe hi stimulis et blanda lite
subacto: grignit excessus. qua
dum caro clamat eamq; spe
euadit offensu culpa creat.
In q creando nephas: cauo fit
dui spe uxor. cxviii. De mistio
hostie sacre. id; de corpe et
sanguine.

Dolimur e medio fatis
ingentibz omes. Et tralu
mur quo nos. uitii patria uocat.
huiusq; hm semp: alii plectut
ad horam. Quorsus hec dat.

transitus ad requiem. Hanc illis altare sacri. ille hmmis exps: victa ille obsequijs: empto amictus. emit. Perfectos valde q malos. mle nota suos: mle impensa pce cam. mle holocaustu iuuat. Nam nec illustris eget. nec pessimo astimetur. In medio est. uelut alle sacra mensa patet. Ipa tamen duos aute calle uagantes: ut redeant saltem. sero iuuare solet. Inde fit ut quotiens sacris adedimus aris: pricipis redut. hostia fracta tribz. Oaris mirrheta mero: pro uulnis orat. opusq; sanguinis et carnis expiat ipse cruo. Pro bene defunctis. quos purgatio2 ung: hoc mrucentu non egeret. alt egeret. Offerimus tibi xpe duas. q xpe eosdem: oblate patrit non optaut idem. Nam pars p sanctis: pars est p sanctificandis. Illa refert grates. supplicat ista deo. Hostia pro iustis: laus est pro iustificandis: merito pro reliquis. cum agit altius sit cibo hic ep pane cruo: ep deus ep elemento. missio simplex. utilitate triplex. Ipe calix tumultu denotat am crucem. ut q fides assit. fro2 q recedat. et horro2 esse cibus ipa cruo. panis ymago manet. cvmi. De confessione sce trinitatis. Idem in ordine ad sctam trinitatem.

Alleluia q eo. magne deus. helyo. helyo. deus. meus. rimus iutus totu posse: cuius sensus totum. Cuius ee summi bonu. tuus opus quicquid bonu. Sup cuncta. subt cuncta. ept cuncta. mt cuncta. Subt cuncta. net substratus. Sup cuncta nec elatus. Intra cuncta nec mclusus. extra cuncta nec exclusus. Sup totus presidendo: subt totus sustinendo. Ext totus ppletendo. Intra totus

. nosse

mpplendo. Intra ipm coartaris. ext ipm dilataris. Sup nullo fatigaris: sup nullo sustentaris. assidu moues non motus: locu tenens non tens: Temp mutas non mutaris: uagra facis manis non firmaris uagantis. dis extra ille nece: non alienat tuu ee. Heri nostru eras q prudem: semp tibi mte et idem. Tuu deus hodiernu. mdiusiu. sempiternu. In hoc totu studiosi: totu simul psentia. Id ee plasmatis mcis: formam pce stans elemetis. Qui ante patri coequalis: patri substantialis. patris splendo2 et figura: factor factis creaturu. carne nram mduisti. carne nram susceptisti. Sempiens temporalis moriturq immortalis. uerus homo uerus deus. impmutatus homo deus. Non gustus hic mortem: nec minuto xpe carnem. hic assumptus est in deum: nec gustato xpe deum. Patri quat deitate. immor carnis ut: Deus pat tm dei: ligo mat q et dei. Interim noua ligatura: sic utiq; struit natura. ut assuet iuncta erunt: facta quidda qd no erant. Noster iste mediator. iste mosaice legis lator. crucifixus baptizatus. obdormiuit et descendit. resurrexit et ascendit. Sic ad celos elevatus. iudicabit iudicatus.

Principalis mercatus. neq factus neq natus. Patre q sors genito q: sic precedit ab utiq; ne sit immor christe: ull discretiq; qualitate. Qsti illi tantus iste. Quales illi. talis iste. Ex quo illi extat iste. quitum illi tantum iste. Pater alt q gignendo: natus alt q nascendo. flamen ab hijs procedendo: tres simul

Floscul⁹ Hildeberti

dnū subsistendo. Quisq; tūm ple
nus deus. non tres tamen dr dr.
In hoc deo deo vero: tres et dnū
asseuero. dans ussie dnitate. et
psōns trinitate. In psōns nulla
prior. nulla minor nulla maior.
dnaq; semp ipa. sic est ostans atq;
siva. ut nec mse varietur. nec
m ullam tr̄ismutet. Hec est fi
des ortodoxa. non hic error me
nova. Sicut dico sic et credo. nec
m pria ptem credo. Inde dem
bone deus. ne despem q̄nus rec
teus moris non despo. si in mor
te uitrim quero. Quo te placem
nil ptendo. nisi fidem q̄m defen
do. fidem iudes hac mplor. leua
facem quo laboro. p hoc sacrū
crucifixū. quale erat. essu plas
ma. qvb. Oratio eiusdem ad xpm
dominū.

Extra portam iam elatu:
iam fetentem tumulatū.
vita ligat. lapis ligat. surgit.
Si iubes hic resurget. Iube la
pis reuoluetur. iube sudo distu
detur. Exitus nescit mortis.
post q̄m clamas. exi foras. In hoc
salo mea uitis: infestat a pira
tis. hyme assultus. inde fluctus:
hyme et inde mors et luctus. Et tu
bone nauta iuem: preme ventos.
mare leue. fiat absedant hui pira
te: duc ad portum salue rate. In
secunda mea facus. Cuius tumus
tuus sceus. Incidet. accendetur.
si spumigeras q̄ metur. Et hoc ano
dimittet: stroret: fordiat: q̄ si
necdum respondebit. flens hoc
loquor. tuc iudebit. dens hostis i
me fuit: aqua misit flamas urit.
Inde languens. et afflictus. tibi
soli sum relictus: ut hic hostis eua
nescat: ut infirmus qualescat.
Tu uirtutem iuuandi: des m
firmo. des orandi. Et hoc suo.

vpo teste. liberabor ab hac peste.
Ab hac peste solue mentem: fac
deuotu pentente. Da timore
quo q̄recto. de salute mi q̄recto.
Da spem fidem caritatem. da di
strictum pietatem. Da exemptu
frenor. appetitu spuor. Totu
deus in te spo. deus ex te totum
quero. tuitus mea mens bonu.
mea cuncta tuu domu: Tu sola
men in labore: medicamen in do
lore. Tu in luctu mea lux. tu
lenimen es in uru. Tu in arcto
liberator. tu in lapsu releuator:
in metu p̄sentis in q̄uectu. spem
suas in defectu. Si quis ledit
tu rependis: si inimic tu defen
dis. Qd est anceps tu dissoluis.
qd tegendu tu inuolus. Tu nutre
me non sinas. Infinales offensas:
ubi meror ubi metus: ubi fetor
ubi fletus. Ubi q̄rela detergitur:
ubi tri effunditur. Ubi tortor semp
cedens. ubi limus semp edens. ubi
totum hoc phene: quia q̄pes mors
ichene. aie receptet spon illa.
spon alta dauid urbs in sion ulla.
Cuius faber actor lucis. cuius por
te ligrim crucis. Cuius claues li
gna petri. cuius cuncs semp leti.
Cuius murus lapis uiuus. cuius
custos rex festinus: In hac urbe luy
sollempnis: uer eterni pax phe
nis. In hac orbo implens celos.
In hac semp festum melos. Non
est ibi corrupcela. Non defectus
non querela. Non minuti no de
fomes. omis vpo sunt q̄formes.
Urbs celestis urbs beata. supra pe
tram collocata: Urbs in porta sabe
tuto. de longinq̄ te saluto: te salu
to te suspiro. te affecto te requiro.
Quitum tui q̄fulent. qui festine
quuent. Quis affectus eos sth
guat: aut que q̄rima muros
pingat: Quis calcedon quis ia

enctus: nauiū illi qui sunt ītg.
In plateis hui⁹ urbis. sociatus pnę
turbis. ℭ cum moyse et helya. pne
cantem alleluia. Amen. cvbi. De
quibusdam ꝓdigiis. et morte he
rici mpatoris. Sigibtus
Anno mpn henrici. vl. vl.
Ab incarnatione dn̄i. c. l.
tuplia natalis dn̄i tremot⁹ factꝰ
est magn⁹ in ihosolimis. Iosolimite
innūabilem paganoꝝ multitudine
gl̄osa victoria ꝙterit. filius mpa
toris henrici a pre auctus. quoscūq;
pt ab eo auctit. et sub obtentu meli
orande rei publice. et restaurande
ecclie. m eum insurgit. Duo orbes
in modum solis. forma et lūe cot
diano soli si mixti apparuerūt. om
colop specie. undantes ad instar ar
cus celestis. Anno. l⁰. m⁰. nonas
februarii. stella per diem iussa est
celo. ab hora tercia usq; ad horam
nonam. quasi cubito distans a sole.
henrico filius mpatoris ꝙtra ius
nature. et fas legium m prem insur
gens. qm̄ indigne eum tractauit
declarat epla ex ore ipius patris.
scripta ad philippū regem ffrancoꝝ.
pridie ydus februarii. apud sanū
ytulie. stelle iuxe simul in celo per
diem. nec quasi aut se ꝙterentes.
nec quasi in ttram ardentes. Toto
pene mense februario. cometes ap
puit. Imperatore henrico morientē
leodn̄. filius eius aquisgrin venit.
Et uolens venire leodiū contra
prem suū. v. fr̄p dimcē tene ꝓmi
sit suos procedere. pontem apud
dusacum. ne quis veniens sibi ob
staret. Cz militibz pris ꝙcurrentibz
ad occupandū pontem. milites
filii a ponte repelluntur. alijs cor
eptis. alijs in mosam dimsis. alijs
occisis. inter quos etiam bruno comes
occisus est. Cui filius comit̄ prem
ueniens redit ingloriosus. Colo
mensibz fidem impatori suantibz:
ut eorum archiepo filium impa
toris ꝙ prem suū ammittente. colo
ma obsessa oppugnat. ꝑ non ex
pugnatur. cvbi. De moribz eiusd
et adiutorio a milibz denotato.
Guillermus.
Item henric⁹ impator. leo
nis mortui. hic henricus
hildebrandi mimici. ore facundus
fuit. acer ingenio. elomosinis lar
gus. Sexagies et bis. acie collata
inimicoꝝ. plures minoꝝ eius virtus
quo spiritu fimere.
Quidam ex adiutoribz eius homo
potens. et factiosus. du resipiscat
tucie in comunio resideret. repe
te a muribz circūdatꝰ est. ut
nusq; ipm posset effugere: tanta
erat nūs bestiolarum: ut in qualz
ampla ꝙtia tot ee non putarent
flstibz et subsellijs diu repul
se fugari non potuerūt. nullu
lucro nosce temptabant. nisi allu
solum. q dentibz et tribili quoda
acerbitu psequebant. Iste autem
a famulis ulc̄ iactis sagitte. in
pelago ꝓiecte est. ꝑ frustra. Nam
ingnuo tanta uis murium inun
dauit. ut marmor paleis ostra
tum ingrediēs. et cum tabulatu na
uis corroderent. et naufragiu
etiam aqua ꝓcurrulas ingredies
minaret. famuli pupem ad lit⁹
retorquent. anser q⁰ alle in terram
repositus. mox totus dilacerat⁹.
horrendam murium fame expleuit.
Cz ho io mirū inmō iudico q certu
est in asiaticis regionibz. si leo ꝓbo
alios mordicꝰ attigit. ofestim mu
rium copiam aduenire. ut dubita
tum ingrediant. immundiq; urine
diluuio comitari homis exitū.
Si uero sedulitate arrestū mi-
ri. dies tutata fuit pmicies. ad
uocari medicoꝝ ministeriam. et

pfecto salituram. Conspicatus
est relator meus qdam eiusdem
modi sanctu. cum desparet m tra
salutem. m altu ratis anchoris
pcessisse. Nec moza. plusqm
mille muges uidisse circiby ma
lop grnatop quop medulas exa
dentur metuentes mirabile dictu
& obstrepentiby nautis demissos.
Nichil emm ille parens retu
creatop destituit mysterio michil
nouiu sine remedio. cuius de
gressione petri alfinsi qda ui
dei & editione libelli sui. Notan.

In tempe petrus alfinsius
qdam iudeus. et moyses
appellatus iudaicam reliquit.
et ad fidem xpi gressus. libellum
elegantem satis edidit. in quo
gtra iudeos et gtra sarracenos
egregie disputauit. Et m pmo
modi sue gressionis exposuit dicens.
Petrus alfinsius. Omnipotens
suo me spu expirauit. et ad rec
tam semita direxit tenuem pp
oculop remouens albugginem.
et post. graue animi corrupti ue
lamen. Tunc mihi xpiana claust
apparuerut. et eop arcana
reuelata sunt. Unde ppendimus.
et qd est intelligendu. Cum itaq
peruenissem ad tam excelsum. huius
fidei gradu. mstructu diuine mi
sationis: cum pallio falsitatis
et nudato si trimen iniquitatis.
et baptizatus sum. mcede osten
sis cautatis. In nomine patris et filii
et spus sancti. gressi sacrm cuius
urbis epi. Anno ah. c. vi. a nati
uitate dni die natalis apli pet
et pauli. dni et ob ueneratione atq
memoria eius dici & apli: nom
qd est petrus michi imposuit.
Fuit autem pater meus spualis.
alfinsius imperator hyspanie glo
siosus. qui me de sacro fonte susce
pit. et ob hoc eius nomen pre
fato nomini meo apponens m
nomen imposui petrus alfinsius.
Et iuniop imiotuisse uideis qui
me antea nouerant et peritu
m libris xpianop. dictis q doctop
xpianop. qui legem xpianoru
accepissem. et diu ex illis tem
arbitrati sunt quidn me no hoc
fecisse. non quia detestabam omes
abiectam. qd et deum et legem &
tempsiam. Illi uero dicebant q
hoc fecissem: eo qd xpianop et legem
uerba non recte intellexissem.
Illi hoc ipm bene xpi imputa
bant: et hoc me fecisse calumnia
bantur. ad sui honore. eo qd xpia
nop gentem cteris omib; supee
ssse putem. Nunc et libellu exposui.
ubi oms et mea ignorante inte
rionem. et audiant rationem. In
quo biblicis omniu aliop gen
tiu credulitatis destructionem p
posui. Postea uero xpianam lege
omib; prestantiorem et celsi.
Ad ultimu etiam oms cuius xpi
ane legis obiectiones
posui. postmodq ip meo supere
ui tone et auctoritate destruxi.
Liber autem totum distinxi per
dyalogu. ut animo lectoris pmp
tior fiat ad intelligendu. In tribi
bus etiam xpianop nomibz nome
qd imo xpianu heo. s. petri posui.
In nomibz autem adiutop ipsius
die. nomen qd ante baptismum
habuerum. i. moysi. explr. De er
rore iudeop circa legis intellm.

Libera credo etiam nunc
moysem filiu amra uetu
xpiam istrelitica ppli ac bene a
deo missum fuisse & quecqd ex
dei nomine ppluit fideliter
enucleasse. omib; quop post moyse
pphas p eius lege ofuturanda
uenisse. Nam et eadem lex a mib
qdn quibz fidem adhybens doctio
ribz est tradita: et apud nos

hetur scripta. Et nūc quidē recto sensu spūs debeo ꝙplerum eiꝰ fidem ꝙfiteo. ac p rectissimas eius semitas recto gressu ꝙcedo. Iudeo autem iudeos legis cultores sola eius superficiem attendere. litteram ꝙ non spualit⁹ ⁊ carnalit⁹ exponere. Et ideo ab eius recta intentione alienos existere. ac primo ꝙ deceptī sunt errore: in eius explanatione. Nam remisceris o mihi sēs doctor uitor. qui doctrinam destruam. cui tota lex destruī sēm nos meritur scripsisse. quod dm habe corpus et forma asseuerent essꝰ ineffabili maiestati talia applicāt. que et nephas est credere. et ab sanctis audiri: qm nr̄a nulla gestant ratione. qhetiam de ipō tales protulerint sinas ꝙ non aliud nisi iuba uidentē locantem. in scolis puor. uel in circulis. in plateis militū. Item sēm intellectum uri capacitatem. dum legem explanatis: uos como quo fieri nequit captiuitatem euadere uos spatio. Item adeo mustitatum uobis fieri spatio. mmodum captiuitatis euasione: ut uos deus mortuos susciteti: qui tras demo sicut prius meplante in hyture. Preterea uos existentes in captiuitate: de omibz legis mee preceptis. etiam sēm explanatione uestra. michil misi. mmmm ꝙd ipse deo placere et acceptibile ee uidetis: de hoc autem ꝙd ptermittitis: cum necesse uos culpabiles esse ꝙfitebitis. ꝙd euidenter obtinet ma ximum locū erroris. cap. De erro re ipōr̄ cont̄ deitatis simplicitate.

Ecce uri doctores in prima epte doctrine sue cuius no cabulū est benedictiones. dixerit caput et brachia deum suū. et in cesarie pendem corrigia ligatam gestare. ipsiꝰq; corrigie nodū a posteri capitis ipse sub debeo formatū. Inē pendem vero. ms. ee tantis: gemmentes lauder iudeorū. In simo aute sinistri brachii gestare aliam pendem sili mō corrigia ligatam. ibiq; tantū ee: laudes omis que ꝙpre dictis. ms. scripte dicuntur gemmetem. Et de pendē quidē qm̄ ge stat in cesarie ac de nodo corrigie sibi attributa auctoritate: ab eo loco ubi dns ait ad moysen. vide bis posteriora mea. facies mea no uidebit? Tunc enim moyses ut ait. uidit nodum corrigie: nodū autem ipsiꝰ nemo est aliquis pendis ee. De illa vero qm̄ ge stat in brachio: ꝙferit auctoritatem ab ysaya dicente. Extendit dns in dexteram suā. et in brachio for. s. Ꝺ brachiū enim fortitudis sinistri intelligi voluit. in qua virtus illa pendis gemmetur. Et ego quidē remissior. illū me plenis se locum. ⁊ auctoritas illa nullū eius gestet patrocinium. Cum enim lex ꝓhibet deum moysi di xisse posteriora sua se uisurum. et quia deum uidere no posse ꝙ stat. ita postea licet scriptura tacente no dubitem⁹ sēm: n̄ qm̄ in lex memmit qd moyses. in eius posterioribz aliquid uiderit. Quale q̄ eum ibi nodum corrigie. qd sine visu nup dicti pt. dictis di xisse: Item cum per posteriora no solum retrop ⁊ quod pars corpis queuerit intelligi pos sit: hoc qd nos cum iudice ter tiucem asseritis. no rone ull legis auctoritate ⁊ sola voluntate gra tis. Et ut deum cuncta qd sa pientē nephas et dedecet et est hre credam: ⁊ tm potuit. ut moyses michil in eo ꝓter cer uicem uiderit. Aut si quid aliud eum sinistrum uidisse: potuit

uidere pilleum sine nodum corrigie. sm eius corona qm dos dicitis angelum mitratum capiti dei singulis diebz imponere. ut autem utar eciam rone nature: nos deum capud et brachia totum q corpis formam gtendi tis habere. Rdo si est: igit deu longitudinis et latitudinis et altitudinis dmsionibz gstare nece est: Si vero tribz hijs dimsionibz claudit corpeis qtribz limat: qd euidenti. modumeb ee qbatur. De corrigia vero qm eum in capite habere dicitis: duo nec ppono uob. Illa nanq corrigia aut est de ipo: aut aliu de. Si de ipo est: iam deus a se diuisus est. Si vero aliu de. aut creator aut creatura est. Si creator est: g duo sut creatores. Si creatura est: iam quedā cātā maior est qdam qte creatoris. qd mgiens est. Preterea quo a nobis utriu hz qd in capite sit in brachio gestare dicitis. alicz gestet necitate. aut sn necitate: Si necitate: iam creator cātā indiget. qd mgiens est. Si uo sine necitate: g deus aliquid superfluu gestat in se. qd aliud mgiens est. ¶ Quo. De erroribz corpis ge ipius imnestatem.

Preterea dest doctores aiunt in libro doctrinarū qd deus est in occidente tm. auctoritate. si est ze. hz confirmantes dicentis. expectatus celi supplicat tibi. sic illud exponentes. Cum oms stelle in occidente decidut. tunc expectatus celi supplicat deo. Et qm hz stellarū supplicatio fit in occidente: ideirco deū in occidente asserut ee. hec ratio est illoz prima. Qui qm a cognitione dei sunt alieni. si medi salte figuram agnoscent. sqm de deo tam indigna sentirent.

Nos enim orientem non dicimus nisi locum illum ubi prius stella apparet. nec occidentem nisi prius aspectu nostro disparet. igit in quocuq uis loco gsiste. et ab eo linea recta ad orientis ptem dirige. Que cum ad locu puenit. ultra q uisum nequis tendere: locū ipm orientem tibi ee cognosce. Eodem modo si ab eo in quo gsistis lineam rectam in occidentem duxeris: Cum ad talem locum qui uisui tuo terminū ponat puenies. ipm tibi gstitue locum occidentis. qd est omibz. nec eadem hora ortus aut occasus est nobis cum ceteris gentibz. q sed diuersitate locoz in longitudine variant. Itaq uti doctores in. sūs. docte libro. deum asserut ee in loco. seu ptibz terminato. affirmantes hoc dame lis testimonio qui ait. Cum eo dever. eere precepe gloz tuos. Ex hz enim datur. qd in tali loco sit deus. ubi milies sit et extra. Rdo si ita est. pter q qd in loco gsistit. seu ptibz terminato. Si uero terminato circustribit. loco. Tue aliquis locus vacuus est a deo. Rdo si est: quo sit ubi ipe non est loco. aut quo opatur in eo: Si dicitis qd talem sapiam et voluntate hre pt ut p sapiam nouit: et p uoluntatem opetur qd alibi est. Volo q michi respondentis utru illa sapia et voluntas in eo sint. et semp cum illo: an ept illum: et sic qm sine ipo. Nam si dicatis qd non ept illu sint. q in eo: de hijs ide quereo qd de ipo. quia non in oi erit loco: Quo q stue potentia aut opari qd alibi sit: Si vero dicatis eas ept illum ee: et omez locum implere: tunc ab illo sut diuise. Scimus enim aliqd qd nesciit ille: et opantur p se:

qđ non opatur xpc. Ipse ẽ sit treatres. et mudus deo non indigeat. Sz dicitis: Ipse sit quide in eo &c: et in omem locum scie do et opando emittit. sicut sol cum in uno ꝙsistat loco: radios tamen usq; ad ultimu faciendo diffundit. et illuminando. Et ita est de quit ẽ qđ illa sapia et voluntas non ubiq; ꝙsistat equalit. Quid quid enim diffundit hoc modo eandem uim hꝫ in ultimo qm̃ in sui principio: qđ minime quemq; deo. cvvij. De hoc qđ fingut deum infirmi iratu. et flentem orare pro eoꝝ captiuitate.

Quoniam autem deo timmd imponẽ audetis. ut ill simplic credentia corpis asscribetis. Nam dicitis quđ cum semel irata dieb singulis. assentes in medio templo quo dicitis. sortis ira sedat cotidie. Prima etiam hora diei cum ira sed assentis. huius ire cam &c dicentes. qđ in hora illa reges iniquitatis cruentatos diadema sibi imponit. et sole adorat. Videtis nunc ab quodo sit iste simo. et qm̃ futuu qui hꝫ pro tul erit. ut ne disponem ignoret. et qa si nosset: non hꝫ de illo sentirent. Ira enim est cu audito aliquo qđ displicet ilbo. fel colera rubea feruet. et sup par diffundit. et sanguinem inficit. Inde siquid homo calescit: et in facie pallescit. Hoc aute nulli euenit rei. nisi que ex imꝑfecto compo nit. elementis. Deus autem tali bꝰ non subiacet passionibus. Sto mmꝰ etiam illud abhorrendu est. qđ dicunt cum tali re irasci: de qua se non possit ulcisci. Qđ si posset: ira profecto eius quiesceret. Aliud preterea qđ ipm hore qua instituit punitum nemo nouit umq;. nisi balaam filius beor. In quo. s. vobis ipse gratiam estis. cum ex una pte. moyses eu uocet arguit: ubi etiam in quit vocetis. ex altera uo parte illu de deo prudentiorem et moyse significetis. quia quidu uolut hore qđ moysen latuit. Nec hoc sufficit eis de deo dicere. Ꝑ ipm eadem cotidie semel in die plorare. et abeuntes oculis duas ꝓdentes lacrimas. in ma gnum mare dicut decidẽ. Et has illum fulgore affirmant &c. qui tempe nocturno de stellis uidetur cadere. Hec aute vo deum ex. mꝝ clemẽtis ostendut opposita &c: Non enim fiunt lacrime. nisi ex humanis tribꝰ ha bitudinis descendentes a capite. Et autem est ita: qđ elementa sup dei matia: Omnia autem materia: poꝝ est hac simplicior forma. Ergo et ista priora deo sunt et simpliciora. Qđ utiqꝫ nephas est credere. Itaqꝫ si deus talis est ut dicitis: cum nec cibo nec potu fruat. et cotidie duas ex se lacrimas emittat: nec est illum deflere. nisi forte de aqis nisi forte de aquis q̃ sup celos sunt: ~~non est flendum~~ rugit bibat. Demqꝫ ex libis eoꝝ intueor: quod ignorare. Sz fu mosus quida est vapor. humidus siccus qui de tra ꝙsurgit: unde et loca nubiu tenet. quemcꝫ ad locu ubi non est calor mitescẽs qm̃ a motu firmamti est remotus. Quo cum peruenit: et in uno loco nubes coierit. spissus loci caloꝝ paulatim crematꝰ. et cremato euanescit. Et hoc ee dicimꝰ. qđ naturem distur bare videmꝰ. Letus quoꝝ spissus quem indigne deo assi bunt: iudeoꝝ captiuitatem

o cum illi fulgoris de nocte apparentis et astellis numeroꝝ. nulli dubium ee dicitis quin non est de materia stellaꝝ. cum

cum ee dicut.

causam ee dicit. Quecunq; ppt dolorem dolorem xpi in ter in die quasi dolo leonem rugire asserut: et ob hoc telum pulsare pedibz more calamenti in tortulari ferut more quoq; columbe quedam sui surrisomitu dare. et alii caput motie. ac dolentis uoce dicere: heu michi. heu m. dr quid domu meam mdebiti redegi. templu p meum dremani. et filios me os ingentes tristuli: heu patri qui filios suos tristulit: et heu filius qui tristati sue de mensa patris sui. Dicut etiam p quida doctor nrop in quoda loco tu nosq hanc audierit uocem. aut ptea q tangi pariens mulierem pedes collidat: et more dolentis manibz plaudat. et quia cotidie orat ut mia eius in xpo filio sit sup utrum eius. cxxiim. Gigillato pfiti errous.

Quum si deus ut aiut orat. atque queso adorat: aut ei id ppt qd adorat est potens aut impotens. Si est impotens: frustra se adorat. Si uero potes. aut fuit aut non fuit. Si non fuit: p michillo orat: Si autem fuit tñ orare non est necee. ep quo pot er fuit? Hec q. sua oio aliena est a cognitione diuina. Si ecia dm est deum p nobis ut aiut plorare: ut leonem rugire: celu pedibz pulsare. more columbe gemere: caput motie. ac dolente clamare: xpm pretea pre dolore pedes collidere: manibz plaudere: et cotidie ut mi mlieatur orare: qd tam ne liberum captiuitate impedit: An anob. an ab xpo h moza credit. Si enim ab xpo dicitis. xpm ad explenda uoluntate suam mmq ee potentem ostendi tis. cum aliqd uolente complere nec ualente more pui cum plorare asseritis. Si aute nec in potens est: dicite utrū in fuco ptatem hituq sit an no. Si nq hituq est. q. et me et illius ef dolor finc crubit. quid q ozo et spes nulla est. Si uo hituq est tco tempe: restat nobis dicere qd sit qd eum nio ephibeat hre. Vide licz utrū hoc imputetis. amoz eius paucitati: mlioz debilitati. an obstaculo cuiusz rei. a qua negat descendi. qd nephas est de deo crede. legimus enim in scripturis sanctis. quibz uos fidem nobis adhi beris: deum antiquis templis maio za mirabilia fecisse: q sit dos de cap tiuitate liberare. Inter que et egyp tium decem plagis puniens. inde uos manu ualida eduxit. et post modu ecia de captiuitate babilonis libauit. Non q dice potestis: qd potens non fuit diebz antiquis. Si aute eo uolente uos eio uolu tati ptinacie obsistitis. ut quia ille nos in captiuitate dicebat. uos eozio plusq ipe uelit. milla ppu tetis: debz utiq uoluntati deseruire satisfacere. et non se epm assidue tanto more deprimere. Si dicitis deum captiuitatis ure tminum pfecisse: et donc illud qd constituit et ultimuit et firmauit tempo aduenat: nullo modo uos libari posse. sit in hoc uro mi scriam deo astrebitis. cum cum tale quid scri. tu sse dicatis atq uoluisse. qd prea permanet cum firmasse. Cuius rei signu et ostendit. q tot modis pro nobis ultro afflixit. Qd si pre sciit. non antea constituisse. Suscipies q. secum nos fuit. Qd eciam ei apud dos gsistere et utiq indulgere debetis: non ei precibz inquietare assiduis. Qñto enim cum ut uos de captiui tate eripiat frequenci oratiõe: tã to magis eius dolorem mouetis. Debet q. quisq huiusmodi credere doctoribz. et fide ozo accomodare tractatibz. cxxxim. Quod corpo ralia de deo dicuntur in scriptã

non ꝓprie ꝫ tropice.

Sed dicat michi aliquis. et illi dicta sua ꝓbare aūte ꝙmentur. cuiusq; ꝙliter m eos m uehemis. et m ꝓbas mihi dicas. an nesris ꝓbas diuisse aiput et oculos et nares et mlang et brachia. et dmusse corpis lineamta deum hre. Dixit etiam illu sm gulis diebz mundi. et ut leonem rugire. et alia mlta hmodi. Cui ego respondeo. qđ obscura sint ꝓbaz dicta. nec ombz satis aptu. Propt hoc cum m eis talia muenimus. q̄ sm literam accipientes a tramite rectis exorbitemus. Allegorice illa mterpretam. ut ad rectitudinis semita reducamur. Necessitis enim hr cognit nos agre. qm alr non pt hre io struxe. Vestri autem doctores negligi deum ut aiput eo mouerint. Ideo dicta ꝓbaz ꝙpficaciꝰ exponentes m eu erraueruit. Si autem nus struxe qđ qda illa scripturaꝝ allegorice nos oport intellige. eo qđ ad literam exposita non possint struxe: unde quid liber mundi dicat. de filio chore. Sapiens mquit tria os simt: deuorauit illos. mich tria sūt os: Item m libro iudicu. aut tmal ad zebul. Item ꝓbe de umbilico hre descendit. mich terra umbilicu hr: Dauid quoq; ait: Gaudebut montes et oia que m eis sunt. Et iterū flumia plaudent manu &c. Mich montiū pinguitudē: flumia manus hre uel montes possunt cyuitates: Salamon quoq; ait. Aues celi portabut docem. t. &c. Mquid uel anus ubi dicē. uel hmōi penas alich potest annunciare. Item cuch etiam ꝓba dicit. lapis de pariete clamabit &c. Mich uel lapis clamare uel lignū poē respondere: Demq; corpea que deo asscribim. nō nisi corpee sūt &c. nec aliud ymaginarie. Deum aute hō ee. mdecens est credere. Conuenit gl que de illo tanq; corpeo dicut scripture. no litteraliter ꝫ allegorice illi tropice exponere. Nā si deum ymaginē aut similitudinē illa hre diamus. multis ꝓbaz auctoritatibz ostendi. Verbi gra. Moyses ait filiis isrl: Custodite sollicite animas uras. Non uidistis aliq; similitudinē m die qua locutus est dns m oreb. de medio ignis: ne forte decepti faciatis nobis sculpturam &c. Aliq; ꝓhibuisse eis ne deum compositis corporalibz assimilarent: uerūtamen ne forte corporibz eum simplicibz ꝙfor marent adiuxit. ne forte eleuatis ad celum oculis. uidens solem et luna et omia celi astra: errore deceptus adores ea &c. Nec reputes mortem hō ꝓbo iubetem metuisse ne predicatoꝝ corpoꝝ figuris aut ymaginē adorarent. cū iam futuris ee non dubitarent; ꝫ hō populus timuit. ne deum ymaginē alicuius horū hmōi credereut. et io pro illo huiusmodi similitudinē adorarent. Ysaias quoq; ꝓba ait. Cui similem fecistis deum. aut qm ymaginem po. e. Et iterū cui assimilastis et ꝙparastis me et fecistis similem: Dauid etiam similitudinem non ee locutū ꝓbant. ut ꝓ hō ꝙgnt eum non ee corpeū timeat. Nec emim: quo ibo a spū tuo &c. Salamon etiā ih sentiens ait. Si celum et celi celoꝝ capere te non pnt et&c. Et Iemias. Mich non celum et terram ego impleo dicit dns: Item hiis do patet qđ si scripturis dns corpus et omia corpis membra dicentes hre quoq; aūte uolumus hoc ꝓbare superficiem exponamus. omnibz supradictis testimoniis ꝫmus. Quod. Rationes de deo ꝓbice.

Nunc m magno palatio domus acturi sumus eius quibzda floribz ornamus. ut postea delectabilius m eo

Disputatio pe[r] [illegible] tri assumpti:

cinatur sc̄dam. Ille q; sme nob̄ erut quida g̃dus ad p̃robandū qḋ deus sit: et ad cognoscendū quid sit. P̃rius enim debem⁹ p̃bare deum ee. Q̃dam nāq; pure hom̄ et deum ee negabāt: et mūdum ab ēterno et sine creatore fuisse affirmabāt. Q̃ nos. necessitas cogit ut etiam rōnibz phicis p̃rius deum ee monstremus. qui mundū creauit: Et cum mūd⁹ cū omib; que in eo sūt creatū ostendam⁹. huc deum eius creatore necesse ee gelūdum. Cumq; mūdi cātore ee p̃bauerim⁹: q̃ sequit̄ ap̄m nulla hre similitudinem rone ostendem⁹. Itaq; in hīs fere oīb; phi q̃ seneuē: q; ysti sapia p̃cipuū est oīm tenuī. lumen relatū sba sacre. argumentū rerū diuinarū. Est hanc est aīa. postea vero materia. Que. s. duo simplicia sunt. et oīm creaturarū p̃ma. totius rei q̃ posite origo et cā. De quib; q̃dam fm̄ est firmamenti: cū oīm qḋ possidet varietate ymaginū atq; formaz. Nam firmamenti quid cum oīb; q̃ gignunt est rebus q̃ positū. licz eoz respectu q̃ cūculo lunari subiacent dicat simplū. Sic enim est in rebus oīb; ut aliquid respectu illius de quo fm̄ est. dicatur q̃ positū respectu vero eius qḋ de illo fit simplū. Et qm̄ omne nō eo qḋ de illa fm̄ est simplicior est. nec i se sūt q̃ positi forma illi ymagini hīt: patet firmamenti materiam nullā in se corpea forma hre. et ideo omino simplā ee. Si dicam⁹ aliquid in ea q̃positū ee: alia quoq; materiam necē est ee de q̃ posita sit: q̃ et illa simplicior sit. Et et illam dicentes q̃positum. aliam quoq; fatebim̄ simpliciorē. hre materiam: Et sic in infinitum p̃cedem⁹. qḋ ut vitem⁹. necē est ut illam materiam. s. firmamenti simplam ee fateamur. Et qm̄ materia ipa nudata in se q̃ nūq̄ habūdat nouit in se formas susceptū. q̃ stat̄ qḋ eas non ex se s̄ alterius rei adiutone. que et potentior et simplicior sit hmōi. q̃. s. in se diuersas formas et ymagines fecit: materie cū nulla sibi necessitas ee ut tales in ea ficerent forme uel ymagines. hoc magis ex arie desiderio fm̄ est q̃ tali rei noluit q̃ misceri. cui nūq̄ fuerat ōmpta. ut in ea sua pateret potencia. Hinc postq̄ illi rei ōmpta est parie et obstinatū: ex nouā q̃ mutatione nouus est materia formis informatā. Cum q̃ firmamentū ea omib; que possidet q̃ plios q̃ positū ee nō dubitat: necē est ut p̃cipuū hre credat. Est enim q̃positum ome. Necē est q̃positore hre: quia nec aliquid potest sine creare. Creatore q̃ mūdi qui deus est: ee necē est. Que. s. nec ee actum ee: nec nouatū q̃ etnū necessario credere queunt. aliquem creatore uel nouatore nūus fine carebit. Nec compositū q̃ simplice oportet enim intelligi. quia oīs compositio motū est et actus simplicis rei. Posteā qḋ p̃mum est: p̃cipuū hre non opt. Omis aut̄ q̃positio: p̃cipuū aliqḋ hīt. Itaq; nec corpeus est: q; corpeum ome q̃positum est. Item in mobile est. q; ome tale q̃positum est. Rursus nec uariatur nec corrumpet̄. quia destructio mortuoz est. P̃rimū aute omnium immobile est. Item nec crescit per se. nec augeet̄ aliunde. Nam omne qḋ uel crementum recipit. uel augmentū: q̃ueldubio est q̃positum. Item nec decrescit̄ p̃bat. quia qḋ decrescit corrumpit̄. Rursum nullū creatum in aliquo similitudinem.

hr. quia filitudo qualitf est. Ipe vo nulli subiacet qualitati. g nec si militudm. Ceterea diuo aliquo similitudo dni pariant alii. ei uo nichil potest m aliquo parisi cari. Demq cum matia que creata est. nulla hanc in se formam ut imagine: multo mino ipius nate creato deus qui simpliciois ac sb tilioib est nate. nulla putendus est hre similitudinem. capvi. De mu di creatione

Cce tomb phicis. hms qui non credut scpturis plaut mus deum om ee factore nilq hre cliture ulli silitudme. Dcto uapta cosdem phos ex quctone mundialis aie cum matia g deus facta simt oia. Dicut enim qd qi matie amia giuncta et ggelu tinata fuit. Dcmo om formatu est oppositum mdo firmamtum in quo nulla sunt sydera. et qd oms circulos mdi facit. Post illud uero formato est signifer circulus in quo duodecim emicant signa. Tercio loco factus est sydenum circulus. que semp situ suu spacia in locis suis obtinent fixa. Quarto loco situm factus est circulus. qui to. nus est orbis locatus. Sexti uero locum matis sibi vendicat ensis. Septimo solis circulus luce. Octauu deme globus possidet. Nonu mituq sortit. Mart lune pres. decimo locus mercurij. hms uero circulis omib; repletis. ac cetis que sunt in eis. tuc cepit motus iste rotundus. qui dr sim plex ac pfectus. Et mot ille in matia. calorem qui effusus est per eam genuit. ut qz eis recepit. Et mde facta sunt. iiii. elementa. scz ignis et aer et aqua et terra. Quia vero motu et virtute quali ab aliquo precedente: qito pmio za sunt illa adque pdent hms a quibz recesserut. tanto maiorem mde vim et fortitudme accepi iut. calor ille qui de motu firma menti cessit. in locis decimo ribz multo plo meruit. factus qz est ygnis celide nature fidelz ac fere. Quia vero paulisp ca lor ille longius a firmamento re cessit. unu suam modice iam amittes alicitudu tepuit. ac de bilior fuit. sz ecciam sese hac illacq gmouit. unde factu est aeris natu celitia fidelicz et humida: Omib em calor qui fuit fortissimo existit de sic cat et ghuerit. et quo loco tepescit: molestie ac ligricri facit. Cui aut adhuc longius a firmamto recessit: radice qi peul existente vigore a misit. Loco qi naturi pfluvit fri gida. facta qz est liquida. et pon derosa. unde aqua. et qua lon gius adhuc qm erat a firmamto recessit: ipa frigiditatis natura pter immanem remotionem for tior ac spissior gelatior et dur or extitit. facta qz est frigida. et sicca. et ipa est terra. capvi. De formatione reru p metal la seu lapidum.

Completu ig hoc modo elementa creaturi. mo uit cam natura et ius firma mentu ad faciendam volutatem et iussione dei. Cumq bis firma mentu sic admixtem mouisset et cu tu simt mdo se pariet et gignet. et ipa corum gmixtione gemina simt alia mineza corpa. scz aiata et mlia. Inanimata vide licz ut lapides et metalla: cetia qz q gmentur in terra. nec tm est: ut argentu vivu et sulphur et alia. Animata vero ut arbores et herbe. alia quoq et animalia ut bru ta. et animale. i. homo qui factus est post oia. hs autem oia lic diuisa. ita diuina restringit po tentia. ut in nullo penitus repu gnacia. sibi inueniat aut dissona.

Disputato pe[XXVI]tri Hispanica.

Et vnus q̄q; mferius respectu
supioris simplicis respectu vero
mfioris de ḡpositis: huiusmodi
autem corpus q̄d omnibz est in
ferius. quia sub eo melius est ei
dem vetus: non immito dicit
ḡpositis. factus q̄ est homo. ex sim
plici omnino. i. anima et corpe
omnino ḡposito. Dicit autem
plin. q̄ rōnalis anima precedit
de vmisali. Iudei vero oms alas
in principio mundi simul asserut
et creatas. et in vno loco tempo
ris: et quousq; mcorpent omnia
non ee venturū. diem iudicii.
ex quo autē mcorpabit status
quemre finem mundi: porro
xpiana cotidie nouas astruit
alas ḡcreati. formatis q̄ no
mis corpibz istidi. Quicquid aut
de anima quisq; crediderit. pro
culdubio. qui rationem dedit. qa
fecit et omnia causa exstitit.
Ipe q̄ hominem pficiscī et illus
trare sue celsitudinis sapia. q̄
q̄m̄ et cognoscere et discre
ret omnia. factus est itaq; spes
hominis mi[nor] spes animalium utiq;
melior. et elegantior: etiam omnib
pstantior. Vñ et iuste nocte my
rocosmi. i. minor mundus ed
hic mfidelium orit[ur] quo. Cum de
mquisit ait dicitis omnipotens
sit. cur si omnia q̄ creauit non i
vno q̄ in tot dierū spatio pauliste
ḡpacto ḡplenit: Quibz ego re
spondeo. q̄ ideo non patuit. vt q̄m
vna scriptura tardius esset creata q̄
alia. sed ideo simul cuncta creator om
potens credit[ur]. non enim his ex
eius impotentia fuit. si quia illaq;
altis mollior. altis durior i for
ma suscipienda fuit. Vbi gratia.
Si ferrum et es plumbum et stagnum
picem et cetera similia accipias.
et massam ex omnibz istis omis
sam eodem momento in ignem mit
tas. Siccine omnia vno eodem q̄
tempus retro ligniens: Non utiq;
q̄ prius cera. postea pix deinde
stagnum. demceps plumbum. post
modum es. ad ultimum ferrum. sicq;
impietas ignis ostenderit. an corpa
rare debilitari: Nam utiq; ignis
ignis. eandem ceram aut cuncta no
uit. et corpa que molliora sunt
cuncta. q̄ uero duriora truncis li
quefit. Sic q̄ et in futuris mundi
no alia dicta tot dierum tm̄ sunt
mora. missi quia queda eaq; turbi
nes fuerunt in suscipienda forma-
ndum. De quibusda fabulis li
bri thamuth. i. doctne iudeorum.

Q̄d doctores nri dum nob
in quibzda pernacit obsi
stere nituntur. ipi etiam sibimet
ipsis nocuerunt. Dicit enim q̄ deus
firmamentū constituit. potens
illud pficere non valens. cuncta
magni foraminis spacium. in septe
trionali parte reliquit. ut si quis
aliqs exultigens. equalem se ei op
poneret. responderet ei dicens.
Si tu sicut ego deus es. locum il
lum quem ego reliqui aptum clau
dere non potes. Hoc autem q̄ppiam pa
tens sic nūda cunctis est manifes
tum. Septemtrionalis et omni poli
arte altissima sp̄s est nos neq; q̄q;
occultari aspiciens. ipm̄ q̄ totum
integrū pfecit q̄ iudicem. Aliud
quoq; ridiculosum dicit balbe. si
lius iacob patrem suum portantibz
ad sepulcrum. filios esau patrem
suum filiū ad sepulcrum deferentes cū
magno comitatu eis occurrisse. et
cum utiq; magna et exercitus. sin
gule q̄ patres sibi vellent sepul
crum dendicare: dum aliū mōte
astendisse. tantaq; magnitudinis
lapidem p̄dixisse. q̄nta multitu
do totius exercitus esset ee possit.
ipamq; molem capiti suo impo
sitam attulisse. ut sup hostium
cumeū illam patiens omib bno
ictu p̄sterneret. Cumq; adueniens

ram ambos quineos contordes m
uenisset: molem q attuleritis m
mare ꝓcerit. Cuius magnitudie
aqua maris climinos suos excedens.
duas ciuitates sui effusione sbu
tit. et ipe sunt quas longo tempe
post ꝓharao rex egypti filios isrl
edificare ꝓcepit. Nonne quesso ri
si simo digna tibi iudet hac actio; Cum enim filii iacob adhuc
tm modo xm. cent. uiri essent de tbu
sua iam quadringenti existebant.
Nunc q mlto filioꝝ isrl tres ete
quito maior existimari potest fili
oꝝ esau nūs fuisse: Tantum enim
optulit coꝝ multitudine ee existe
uit et filius iacob et toti egyptiorū
genti q cum ioseph uenerunt possi
obsistere. Nunc itaq discite quid hoc
dignū sit admiratione. Si uel ubi tm
nuerit motem. uel quo monte
tante magnitudinis mollem. uel
quo in capite tanti ponderis ge
stare potuit lapidem: uti tyrana
nidem ꝓstinere possi cohercen
adhuc ad. motescendo ridiculū ma
iorem ostendere futilitatem ipoꝝ.
Illud enim qđ moyses ꝓpt legem
suscipiendam in celum ascendent.
et ibi cum angelis talia altercat
sit. Dicebant enim inquiunt an
geli ad eum. legem hanc fac tibi
mmmne simmꝰ qm nob plusqm
filius isrl neciam ee scimꝰ. Ad
hoc moyses m solita iusione ꝑfe
tus melius respondere ꝓsumpsit.
si quid se confectrinte. et uti secure
responderet ꝓcipientem angelis
ait. Cum lex ista regendoꝝ coꝝ
continear ꝓcepta. non satis q sūb.
aut nob qui spūalis creaturā fat
estis esse nocia. Ad hꝫ non limites qđ
dicerent angeli obtruerit uiatꝫ.
De moysi qđ victoria fortis dei
risisse. et valde letatꝰ fuisse. et ita
moysen post triumphū cum lege
alacrem descendisse. Quid quesso

futilitatis in hac lasciuia gme
tur? Quo enim moyses corporis
mole depressus altitudinem celi
potuit ascendere. aut qđ deo dare
legem dare uolente angeli pro
hibere: Quid iterū stolidius e
qm dicere deum dubitante. aut
alio uicto expulturū. ac puli m
rridere. Iterum si angeli ut dictus
legis illius retinende tam auda
ces fuit. cur non eam a deo quesie
runt. ut qđ ꝓdesse eis ꝑpetuo
mbz desinue: potuit enim lege
rum ipam etiam cum iudeis ob
tinuare. nec erat ro eam moysi
deberent inhibere. cxxvij. De
quibusdam aliis fabulis eiusd.

Ꝓterea ꝓ chore dis
serunt cum moyse et
filius isrl ꝓtibat trecentos ca
melos humeros habebat. nichil aliud
ferentes. nisi solas thesauri eius de
claues q iudeis cornis facte omnes
erant. ut leuius ferri possent. Nunc
qđ si placet ꝓputemꝰ. et utrum
hoc fieri possit nideamꝰ. Dem
libre. dn. claues ad mmmꝰ/ et ꝓ
camelos ad mmmꝰ septentas ti
lerit libras supponamꝰ. erunt
qz claues tria milia septente qs
unus ferebat camelus fient
itaq claues trecentoꝝ camelorū
mille et octogintā milia. Et cū
quelz claues admmmꝰ sit unus
arche: quot sunt claues. ꝓcul
dubio totidem erit et arche. Dem
itaq cuiqz camelo admmmꝰ due arche
et erit cameli ferentes arcbas
qngentas. pl. mlia. Et et iuxta
diuitii eius maior est cura de
custodiendis diuicis q quietudine.
optuit ad mmmꝰ duos camelos
ad mmmꝰ unū hic custodem. qui
cum summa diligencia thesauros
obtinaret: nec etiam dormitaret.
Sic qz camelorū custodes nuel
entur ducenti. et. lx. mlia Septē

lio attestante didiscim9: qđ ebrietꝫ
chore per domos et gnationes
et familias suas non erant nisi
vm! de[illegible]on mm9 hms omnibus
cultꝫ p̄estare ridiculm. a9 qđ ip̄i me
morant fem. Dicit enim anglm
martis ciuđa dito noie iosue
filio seui doctori apparuisse: eiqꝫ
dixisse: Ad hꝰ demisse me noui:
ut amma tuam suscipiam et
moriaris. Negꝫm mquit ille fu
ciam qđ hortaris. misi p̄us michi
paradisum ostenderis. Susceptu
ꝫ angelus m alas suas dirit
ad locum vnde uideret paradisu.
Quem ille ut uidit. de alis an
geli delapsus. m paradisum se cadē
p̄misit. Angelus ꝫ receptu se
ce dolens. uerso multu mmis. e
gredere mquit ut moriaris. Ne
quaqꝫ ait ille egrediar. Cumqꝫ
sedo ac trio id ipm anglus cum
magno clamore repeteret. et
ille illa eius negligeret. gmotus
mmit anglꝰ ad dm p̄gens que
rimoniam fecit rei huiꝰ. Deus
autem eum reuocauit reduc. ut
hoiem illum de paradiso egredi p
cipiet ex dei noie. itaqꝫ veniens
angelus ad paradisum ait. Deus ut
egrediaris p̄cepit. Iurauit ille
et ait p deum non egrediar. An
gelus ad deum rediit et dixit:
Iureiurando se mihi egressuru
nde firmauit. Deus itaqꝫ iudi
cium deus: respondit. Omia volu
mina bite et dictu eius reuolues
ac diligent9 relege. Si qs eum in
trasse ac peccasse inuenis. nec ꝫ
michi sibi nocuisse nalebit. Et illo
mꝫ̄ inuento ce Sabatus fuisse:
hac uice neqꝫ timebit. Itaqꝫ illi
uite uoluumma omia discurrens
studiose. mqꝫ inuenit eum p̄ce
casse. Dimisit9 a illum uictus
qui ut dictis usꝫ hodie p̄mia
net uoluums atqꝫ uuuis. Con

sidente mtt quesd: qm̄ risu di
gnissima notari possint. hoc
ꝑmoneo. Quid enim plus mi
remur. an fatuitatem anglꝰ q̄
callidꝰ hoīs artem non prius
agnouit. an hoiem qui audito qđ
anglm dei p̄cepto/qđ ꝑpm uiue
re p̄ceptu ausus fuit. An dicem9
p̄pm dei fuisse qđ no misi qm̄ me
dacium illud de paradiso potuisse ex
pellere. An ꝑpius dei assignā asse
bem9 ignorantie qđ alie scire no
potuit utile p̄ius fuisse. misi eiꝰ
iute libꝝ reuolu iuberet. Plane
hec oīa fatuitate sunt plenis
sima. cxxv. Iterum de ceteris etc.

Dicet mm9 sup̄ dictis stupe
dum illud monstrū qđ eg
lep basan uidens migentem filios
israel exercitum. uidelicet de. et
tria milia. et ḡgentos uiros a
xx. annis. et sup̄ exceptis mu
lieribꝰ et parvulis qui supputari
non poterant: molem m audite
magnitudinis capiti suo impo
suit. et cum ea totā expeditionem
p̄sterne uoluit. Si ꝰupra videlicꝫ
alus mmima eidem moli sup̄sedit.
Eamqꝫ tam diu rostro suo tridit. don
forasse magno iupta q̄ntitatem
capitis eius pacto: moles capiti
insiliens m humeros eius subsedit:
Capite autem sano et medium
corpe toto: fortassis adhuc eam a
collo subleuasset. nisi adauctorum
subito deneū q̄ntitas impedisset.
aqua enim ut lapis m collum eiꝰ
descendit: ita repente sibi dentes
adaucti sunt: qđ iam cum voluit
eum subleuare non potuit. Qđ
intuens moyses: cuius corpus dece
buisse cubitos asseritis. et eius ui
uule totidem asseribitis. se sup terrā
in modum salientis decem cubitos
exp̄sit: ut eum in aliqua corporis
parte ligni p̄cuteret. Si qs aputes
decem cubitos corpis eius et. p.

. fabula de ar.

qubi est a tra eleuatq. et alios. q. quos ligna eius hebat. maltum porrecta a tra usq ad ingē summitatem mmemes cubitos. vpp. Et tm ut dicitis. inge summitas. qua eim pcute uoluit: nequaq ullius attingere potuit. q ad nodu illu q stura pedi iungitur. qui mulgo caulla uocat. In quo bidelicz loco cum eu pcussit. ille otinuo cadens cpit ut dz planta pedis g rpus og. qua m tm fixum tenebat usq ad nodu in quo pcussus est. vpp. cubitos hebat. Ab illo q loco usq ad summu non mnor qm octingentor cubitor erat. solumq caput fa cile. v. cubitis gstare potuit. Unde patet liquescit qd alus illa. ß. lr molem ipam. v. cubitis pferaut. In quo facto quot sint mranda. q ne pcus murer eu g sidero stupeo. Ubi emm ul tantu lapidem potuit mouere. uel qualr potuit tantum pondus portare. Aut qd aliis tm grauia tanr tam diuti tamq spissum cor pus bidelicz saxeu ualuit pene trare. quo ne pacto dentes tm su bito potuerut gygranti tresse: Aut qua rone tam mense et m audite magnitudims credendus est flusse. Postm tmn lep dicat lectr alcuus ferreu non mst. v. cubitos habuisse. quo ne pacto tam homo tam facili vulnere corruisse: Quod si bmia que uir doctores sm filia g scripsit. hic ponem? multos sicut et ipi libros magnq fabulis mplerem?. Pauca uero hic mseruim?. ut ebz ul sapiat ul fatuitatem cuctis patescebe fuerem?. cvvvi. Qr causa ultime captiuitatis non fuit eadem que. priorib. [illegible]

Nunc que captiuitatis ure causa fuit. Prius uidere debem?. ut sic etiam euadendi modu melius mtimem?. Nam et sapies medicus infirmitate prius re spicit. ut qua sit opus medici na. stue possit. Priores quide captiuitatis. si babilonice causa que non duratuit. nisi per annos septuagmta. fuerut ydolatria. usura. falsa testimonia. homicidia. adultria. et plima que longum est enarare peca. que tue in tatis treslant. ue a dno audiret. ppha. Curuate vias ir?m. et que in plateis eius an muematis sunt facientem iudiciu. et queretem fidem. et ppicus ero eis. Iterum alius ppha. Quesiui de eis virit qui mterponet spem. et staret op positus gra me g tra ne dissipa rem eam: et non muem. Hanc bero rone cythne captiuitatis. que iam duratuit annis plusq mille. nulla uos uidet potitis auar firmare. q trecentis annis ante subiugationem ihrlm nullo m isrl ppha fuit qui h? predixit ul sepsit. Aiut quoq doctores mr qd edifi cato templo deus m manu cor pti puer precipe turbidit. cui liga tis manibz pedibz q oculu vnu eruisset. Et ab illa die no huic pretatem dcipe ppham in homicidio et ydolatria. et g sanguineam turpitudine revelanda. Non q omnia que fuant priozib; sed quoq causa fuere captiuitatis. Dicit etiam q templo stante. milia erunt homines bone ure. q ppice debuant cc. si tempo fuisset ppice. mlia quoq pt usus ul nature solita fiebant noua mi racula. Ubigm. Dicit de iohanna filio zacharie. qd tante sceleris fuit ut tu in cathedra sederet ad legendu libros suos. deus ad ostendendam mitor cuius ultionem omb aues sup eu uolitantes congregari et in terrum tue fecerit. Aiut etiam de amasia filio boza. q uoy cotidie de mote

Disputatio pe[rpetui] tri Alfunsi.

oreb sanctitatis eius hñs testimoniū afferebat. dicens. Propter hominem ananie filii doza totius mundum grubbo. cui tñ pax. qđ satis de ipo sufficiat mundo. De achiba quoq; scriptū legimus ē libe. quia quocumq; postulasset impetrabat a dño. hñs et alii similes erant in ppto maiores et iudices qui nunquam agere bona impabant. et quos monitis eos libenter obtempabant. Quos si ul' bñs in tempore pōris captiuitatis evitasset. nequaq; ut supra dixisse dñm p̄ remia ostendimus captiuitas capta fuisset. Qđ p̄ magis mirandū est: hoc diebz quibz meliores eorum pollentes evitetur. destructo templo: iudei captiuati sunt. cxxxvii. Qui ultima gñatio fuit et dulcissima ꝑ̄ priori.

Si prima demq; captiuitate cum aliorū more captiuorū in babiloniem ducti fuerint. nullam ibi penam p̄ servitutem iusti mererūt. Agros enim colebant. uineas p̄ plantabant. domos edificabant. et cum uxoribus ac filiis secure manebant. In secūda uero tot et tanta eis opprobria hostes intulerunt. quibz similia ul' equalia: nec uisa nec audita sunt. Venūdati sunt et venales facti. et captiuorū more venditi. adeo marcuit uenditio illa. donec pro uno argenteo centum dārentur triginta. Nec cum muemebāt emptores sicut ante p̄dixat moyses. venderis inimicis tuis in seruos et ancillas: et non erit qui emat. Naues etiam illis implete. sū ullo remige aut gubernaculo una cum per pelagus sunt diuise. Preterea postq̄ in hanc captiuitatem decreti fuistis: intollerabilia uobis dabantur mandata: videlicet ne legem dei legeretis. nec deos eam filios docueretis. Qđ si quis heu furiens mulierē aut crudelitate aut pectimbz ferreis acutissimis pectebatur. Silr si sabbm ul' pascha celebrare meminebat. acrime puniebat. ad ultra quoq; tñ sint tempis q̄ nemo nisi in occulto filii sui circūcidere audebat. et circūcidens audebat. mouentur quis penas grauissimas tolerabat. Edicta quoq; durissima uob promulgata. ut si quis uestrū puella ingenua duceret. prius eam a principe principem. adduceret. ut ille eum ea dormiret. et sic illa demū ad iudeū redire uideret. Quadere adeo strictis estis. ut nemo uirum desponsare virginem uellet. Si p̄ omnes successiones temporū diuisa nob iudicia mandata maiorū. ut ipoz quoq; alioz testimonia p̄bat libroz. Et ecce iam in captiuitate plusq̄ mille annos implestis. et adhuc q̄nto durare debeat tempore nullo scripto legis certum. Iustitia quidē forensis legis exigit. ut primitus aut mortuus hūc qui frem̄ alicui iniuriose fecerit. corp a captiuitate liberi debeat fieri. Sic enim legitur scriptum et et in lege q̄ exploratores fuerūt. p. cum dei voluntati rebelles fuissent existere. vl. annis morati sunt in solitudine et in hi spacio omnes illi quadricatores obiere. Quibz tali morte p̄muntis. corp filii q̄ patrū errant in sontes crimine terram illam patribz nris ire. In transmigratione quoq; babilonis annis. lxx. demorati sunt. donec defectis omnibus quoz, pcis captiuitas facta fuerit. corp filii de iugo liberati sunt. In hac autem captiuitate que actō facta est. iam innūmerabiles tulerunt generationes. nec adhuc finem hr. Qđ enim dr q̄ filii no portabūt iniquitates p̄rū: sic intelligitur. dr si filii non fecerint

miquitates illoꝝ. Nam et alibi dm̃ filiꝰ pr̃m celera portare. qui. s. mmitates sunt miquitatis patrẽ. dno ad moysen dicente. Ego dns fortis zelotes: visitans mq; pa. tꝝ. sꝝ. et qr̃. gr̃. hms qui o. m. Oms q̃ secuntur trnationes. ideireo i captiuitate pr̃m detinent. q illaꝝ m̃ gẽtes possint opa exequi. q si pr̃m opa diminuent. et de captiuitate exeuntes. Itaq; o iudei maiores vri peccauistis m filiu dei. dicentes cum magis et de sorte diuine natie fuisse. tota q; gente nimis in erorem induxistis. Ih et hms filia gratiarum sunt donet totam plebem sue pie voluntatis efficientes q sorte. iuxta iustitia admittit. dulde iudicii adduxistis. crucifixistis et occidistis. Tanti ergo reatus magnitudo tam longinq; captiuitatis exitium ei origo. Dumq; deo in patria manseritis tam voluntate qm̃ fide: ta diu pro culdubio remanebitis in eadem dapnatoms tribulatione. cxxvm. De portentis q; ultima captiuitate. precessit. et de tollerancia dei eruditos.

Posse quippe debetis q; pr̃ xpi mortem expletis annis. pl. ium a tyto fuit destructa. tm. vl. annis antechm̃ destrueret. sicut ecia doctre vre libri testant. in eadem signa visa sunt et portenta. liquido indicancia. qd ih templi et urbs destructio eet futura. Fuit enim qd annis. pl. pusq; sublimetur ne quaqm̃ more soluto albescebat lana q; edi cornibꝫ dicebat. Candelabra quoq; que ad occidentem respicie bant. ante q; sueti temp⁹ extinguebant. sz et ualue templi nullo tangente cum magno strepitu sponte reserabant. Quas ut quidem doctor vr̃ noie iohannes filius zachi sic cepit frequenter audisse: tade ualde q motus clamauit. Quelstic. et adiecit. Templu. templum. Aperto ergo oculi quia nouissima tua crematio possidebit. sicut xpus predixit. Dirui libenter portas tuas. et comedat ignis cedros tuos. Cum ꝫ ih predicta. pl. anns ante destructionem fuerint visa. et anno qñ. a morte xpi ciuitas a tyto fuit destructa. liquido ostenditur q ih signa a tempe mortis xpi. ciuitas a tyto fuit destructa. fuit facta. Sz et ih cum alijs doctoribꝫ vrs iohannes intellexit. q ipa xpi mors captiuitatis vre ei extitit. Nec tm hanc ꝫ maliuolentiam homm et tuidiam. s. tante cupiditatis am ei diu. et ham xpi cum tulerunt. Inuidia quippe iudeoꝝ. et malicia mortis xpi ei fuit. mors aute xpi causa captiuitatis extitit. Sz fortassis aliquis vr̃m dicet. Si homm̃ illum talem ut dicis. s. filiu dei fuisse ostauerat. cuiusq; mors tribulatoms nre ei fuisset. nullus ex nobis unic dignus eet. Tale quippe pcm maius est qm̃ negare deum. Non inuito scelus hoc magis fuit. eo q; hemo omibus. qm̃. si pro deo uitulum aureu adorauerunt. Tuc vero legimꝰ deum voluisse pitus istd omino delere. nisi moyses iram eius acutissi multo fletu ac ieunio et oroe. Itaq; inst moysi oro mittentis. nullus de toto xpolo superet. q; rum ꝫ hoc aliud filiꝰ psumpsisset. qd qñtitate excedit crimen. s. occidere dei filiu nec ullus eet. qui pro eis pruenet. nullus eoꝝ uiuere debuisset. Nunc autem nos deus unic pmittit. et cotidie qñtum amet ostendit. cum nobis in conspectu inimicoꝝ gratiam ꝓstat. opibꝫ q; nos locupletat. et honoribꝫ exaltat. sic per os moysi qmmꝫat dicens.

dicty cum ecclie in tra hostili: non eos penitus abiecit/ ꝛc. Quib⁹ ego gstanꝫ respondeo. Regnagiñ oiudei reliquias uiuie patrie deus de xpo v̄o: qđ sibi gplaceat m eo. ꝙ ideo tantum ut dimissis gentib⁹ fiulatis. et om̄i oclꝰ typi et fabl̄a et maledictis. sicut legis lator promisit nob dicens: Ecce m̄ gpulsu et fablam omib⁹ ꝑplis. ad quos te dns mediuxit. ꝛc. Qꝛ si tempe xpi quo pcm illud adiobis gmissum est/ totum iudaicam ꝙgemem fundito delerisset. multis temp̄m euentis tñs actis. culpa iam abolicone uel obliuone deleta. nulli mortaliu cognita ecc. Est et alia causa pp qm̄ deus noluit ut tota gens iudaica pieret. videbat em quosꝫ ex illo gne qui ad salute credituros in se: et ideo xpo illos noluit omino stirpem ecc⁹ dispdere. iuꝫ illud ysaie. Quod si mucmatur fim̄ in botro. et dicatur. ne dispdes illud qm̄ b. est: sic faciam xpo ꝓ. in. uit non dis. t. Testimoniu autem diuine ire uos pie tatis. q̄ moysi ꝓmissum de libro legis ꝙtulistis patet qđ non ad puitem ꝓ preteritꝰ babilonis captiuitatem respiciat. quia de illa qui uos eductur⁹ erat. Nam ibid̄ paulisꝑ superiora ꝙsideres: eidem moysen ꝓmisisse inuenies. Tue placebiñ tre fabl̄a. s. eiectis diebꝫ sol. s. et ꝛc. Qđ eis in babilonem ductis essꝫas ꝙpletu ee ꝙbat/ t libro temporꝫ: dicens q̄ tra eius diebꝫ desolacois egrit sabbatiꝫ. coppiñ. Quib⁹ testimoñs ꝓbari possit qđ eius causa xpi passio fuerit. [illegible]

Quos autem euidencius testimoniu querim⁹. dos xpter dei mozem hanc subisse captiuitatem. qm̄ id qđ apud nos scripturis legitis: Quia videliceꝫ in tpo captiuitatis egredio quidā fre destre ꝓmceps. v. de melioribus totius israelitici ꝑpli captos in carcerem misit. Sistratus ut qđ iusti uendidissent/ lex emm iqnit. decim̄. ut mortis sibi mulctē. quicuq; iudeꝫ venderetur/. Et nos ꝙ secm̄ iuditiu legis mori debetis. Dicto decreto: uarie dati corpa leto. sion emm omib⁹ una constituit pena. ꝙ singulis singula sunt⁹ quia mortis ꝓpria. Alii ꝺz igne cremant. Alii vero ferrei pectinis dentibꝫ lacerati⁹ expirauit. Alii mors quā dulcissa ostitit. qđ ꝺoctor ille lib⁹ exposuit. Doctores aute iuei huiꝰ iusti pro quo illi sint ita punit⁹ nomie multantes. In hoc facto gti euenit ꝓphe de xpo. dicentes q̄ ꝓmceps ille iustꝰ noiabis ioseph filiu iacob quem in egyptum fres vendidemnt/ intellexit. cuius ꝙsin gruiem ab illis exigens. ꝓpter illu tribꝫ illos supplicio affecit/. Et ꝙ ab studium tot iudeꝫ ut is ab eis exigeꝫ. qđ ad mm̄ mille qngentis annis antea fm̄ fuisse. maxime cum tpe quo ieremias est/ ioseph. nulla lex ecclie. quas eos ꝓmceps ille mortis reos ꝙdicere posset. Qꝛ si iuditis ut ecclam de xpo autem a medio deferat. qui a captiuitatem hanc ꝓpter hoiem illum tpm̄ nocē ypm esse ostendit. ecce ꝙfero ysaiam. Ut sim⁹ inquit tre laudes auditum⁹. qui am iusti. Habitauit huiꝰ laudes. ubiq; ecclie ostendimt fuisse. nec altius hominis istius laudes tentas dim⁹ fuisse audituꝝ. ut ꝓueniret usq; ad fines terre. Cui s. iusto quia tribulacões quas sine causa pas sus erat ꝓpha ꝓuidebat. hinc ubis ꝙpaciens dicebat. De michi ꝙuariantes ꝙuarenti sunt ꝛc. Videns emm quas ꝓphis eius

aduentum ꝓnũciantibꝫ tribulaciones
illaturi ẽent. aut. ꝙuariantes
ꝙuariati simꝫ. Intuitꝰ autẽ q
nec membris gẽti. ipm eccliam ca-
put ẽent oriturꝫ. ꝙuariationis
nomen mꝑemianis subiecit. et
ꝙuariatione tñ ꝓfessꝫ ꝙuariati
sunt. Qua vero pena ꝙ huiꝰ ꝓro
plectendi ẽent. dictante spũ ꝓfi-
cuo. aut ilico subiugens formido et
fouea et laqꝫ. qui hã. ca. t. fugit
tetꝛi quoq. de eadem gente aut. Ca-
uabit eam miquitas sua. et corruet.
et non adiciet ut resurgat. Vbi ꝛz
uobis. certum euadendi captiuitate
timui fundituꝰ dempsit. cuuꝫ.

Qꝛ iubet male mtelligit articlm de resurrectione mortuoꝝ

Quod autem poste captiuitatis
euasionem mutuitꝰ uobis
mitticm credatis fieri. s. mortuos q de
mo qui tras mhitent adeo resusci
tari: errorem iudico credere. qđ nulla
ꝓtas auctꝛe ꝙbeat. Nam si vultis
huic ꝛmi scripture testimonio. ego
oculum et ero iuxta. ſa. ꝙ. et e. sa.
ſ̃ deus ad ostendendam omipotẽcia
suam dixit. non qđ ipe mortuos
ꝛsos susciturꝰ sit. ꝓpm quide mor
tuos suscitare post se non nego. qm
omes ſhoies i die iudicii ab eo resusci
tandos et ꝙfiteor et credo. si qđ aduersꝫ
illos. s. tras mhitatiuos ẽe no ꝛdo.
Nullus emm ꝓphaꝝ qui fuerut an
ꝓpm ſ̃ ꝓdixit ee futurꝫ ante ꝓpm.
Si uꝝ doctoꝛes huic errorem ad hꝛe
ne ut gens iudeoꝝ in sua ꝓsistꝛet
infidelitate: Nam q aut ysayas. inuit
mortui. ne ssi ostendit mortuos suos
adm ſhitandi. Erunt emm resuscitati. Si
emm qđ ubi ꝛz diligenꝫ attendim⁹.
nec mortuoꝝ resurrectionem ibi
patenꝫ significati inuenim⁹. Aliqn
sibimet ꝓpha videbit ee ꝛsus.
cum dixit paulo supius: aꝛoziotes
non inuenit. ꝙgrantes no resur
gunt. Qbꝰ et ab usu nature
dissentit. et sensu ꝓpe ꝙtrariatur

mꝑfit. nequaq̃ itꝛ debꝫ expom.
cum alit sano sensu possit ꝛtel
ligi. Vntrime illic ubiq̃ ꝓphe.
duobꝫ modis possumꝰ accipe. ꝛz
ut ꝛ de iudeis ꝑtim suscitatione
ꝫ dixit. ut ꝛ resurrectionis do
cabo captiuitatis euasione sig-
uit. Hic autem posticꝫ sensus
magis ad litꝛam ꝓne videtuꝛ.
cum paulo supius ꝓpha sue ge
tis captiuitatem deflent. Cui
q̃ diuine ꝓmissionis ac pietatis
solacia mtulerit. dicens. mortui
uuent mei. resurgent. Si cer
tum euadendi captiuitatis ꝓfectꝰ
ꝓ hanc euasionem quolibꝫ meo tpe
ꝑ fit. post modicu tempꝰ euentura
insinuat. dicens. Vade ꝓple meꝰ.
me cubicula t. ꝛcꝛ. Que ꝛz verba.
ꝙgruent ad captiuitate mtelli
gunt. relata. Certm in ezechiele
legit ꝙ emm ipe plures mortuos
diuina ꝛtute suscitasset. de futuris
eciam hꝰmodi ꝛbis narrenatꝰ est.
ꝫ dicit dominꝰ deus. Ecce ego
aperiam tumulos. u. ꝛcꝛ. Et uꝛ
quidꝫ doctoꝛes mtunt asserere qđ
non ꝙ sompnul. si ingulans eos
fecerit exurge. Vt ꝙ ꝫ magis ap
pareat. Vm ee omes illos de ebꝛu
efferim phibent fuisse. quos m
ecclesione ꝓple de egypto dicunt
regione philistheoꝝ obisse. Hec
autem suscitatio signꝰ fuit ut
alie future. ut quemadmodu illi
omes ꝙ emm sunt suscitati: sic ꝛz
reliqui omnes. qui credunt suscꝫ
tandi. cuuꝫ. **Cꝫpositio supꝫ**
hoc m ꝓphia ezechielis.

Sed iam illis ac ꝓfectum re
surrectione negãꝫ reddidit.
Spe emm qui a. mſ. ventꝛis iubet
deinde. neq̃qm est ronalis anima.
si spe ille qui ex mſ. elementoꝝ
fit ꝛuctione. Est emm corpꝰ le
uissimu ac subtilissimu. qđ in
homie corde ex. mſ. ut dem est e
lementis effectꝰ. et ex eo loco ꝛ
omis venas ꝓgreditꝛ. Ipi q̃ corpi

Disputatio pe[illegible]tri Ylisimi.

tribuit vitam et actum. et artis pulsum assidui naturale hoiz faciens motu. aia vero tonalis nequaqm ex elemtoz cpdit copula. ⁊ est pse subsistens stu. Si. n. ex illoz nascetur quictione deficiente corpis robore. debet amme lutus deficere. et incipiente corpei nigoris dissolutione pit dissolucz. et virtus amme. Qd si credatur: corrupto corpe. amma quoq corrupti gelidituz. stue aue contrio acridere oculoz fide probatur. sequeue enim genuit ut qito magis corpus debilitetur. et morti appiat. tanto magis aia qualeat. ueluti quq mlis solz acridere: ut qito quis morti ppinq est. tanto pspicatedi ingeat meis acumine. pluscp solito recorderur atq pruideat: et in ipo momto quo melis amma uigeat. homo moreat. Inuenim pterea senes pleroscp cum iam nulla sit in eis fortitudo corpea. tue pollè magis corp ammas gsilio et om sapia. Ego quid in libris phoz legi. q cum placuit veris catoz dictum oim atq uirenaii pfare corpa. in[illegible] in bmt omisceut elementa. et eoz qualitates ꝙdas temperaut. sicq ex illa immixtione pdicta corpa preeaut. Ex qualitatum uo cepatione. in[illegible] puenerue ivtutes naturę. s. appetitiua. retentiua. digestiua. et expulsiua. Corporibus autem hoiz peractis omib; quid adhesit vegetabilis aia: sua q; ceis exeuit officia. s. crescendo nutriendo. et generando. Subtilioub; uo bestialis tota est anima: ut in eis sua exhibere possit officia. q stando. s. sensum et motum de loco ad locum. Qd aute ex eis subtilissimu fuit atq leuissimu. ac tempo ratissimu. et ad suscipienda rone aptissimu illi se tonalis anima sociauit. Ibiq; sua libent officia exhibuit. s. memoria do memoza do. discipulo et hiis. Sic q uno dei dispone[illegible] ille tres amme quene tue omis in homine. in animalibz bo tm due. tria uero sola in arboribz. et hbis que nascutur de tellure. Spm q dr ezechiel a. iiiior ventoz. ventilibz. ex dei iussu venire precepit. Spm corpalem intelligi debere cognosco. et de mortuis quos su scitauit. q diam tonalem receperunt. licet sic a nris credar illaz auctem repio. quam tm quoquo facta fuit resurrectionem. signu fuisse future resurrectionis. et dico et credo. q deus s. nros. quoq mortuos resuscitaturus sit. q ad ibidem apla ostendit. dicens. Et scietis quia ego dns cum apparuero sepulcra eoz. Qd enim subiungit. et requiescere nos faciam sp hunc vbi. sine accipi. pt tue a mie corpe requiescẽte significet. Qd non in nro tue nomie de qua sumptu est applatur. sicut scripta testat. formauit inquit deus hoiem de limo tre. Exposicio. Improbato pfati erroris eoz.

Quoniam q explanatis uris de mortuis uris suscitandis. hac tras in hitaturus tui scripture qm. rem nouit gtia: equitatis iudicio est repellanda. Qz enim scripte gtia sit: patet auctę dauid. qui de mortuis ait. Sepulcra eoz. domo il. in e. Et item. Spe pcussibit in illo etc. Job etiam idem senecius. ait. agnouito q bento e bita. in. et non reuitet oculus meus etc. Et item. Iudam et non reuiuet ad finem. t. Salon etiam hinc gsona senuit. dicens. Viuentes sciunt quia se ce morituros. mortui uo nichi nouerut amplius. nec hinc pcem in hoc sclo. et in ope qd sub sole geritur. Qd a ecclam a rone ista exposicio dissentiat multis argumentis gstat. Creditis enim

sciat dicitur doctores vri: p tum aduemente primeto vestre resurrectionis mortui. Adam q̄ et seth et mathusalam. abrahā ysaac. et iacob et aaron. cethi q̄ patriarche et ap̄he et oēs iusti qui ante aduentū eius obierūt parat sic cum eis resurrecturi. et omia officia humani gn̄is acturi. p̄stimos q̄ vitus resp̄ volentes vitis denuo sint hūituri. et aaron ac filii ei. a moyse sacerdotalibz vestimentis induendi. sacrificiū ut olim oblati. Si quisnā rogo tue maxime pontifex erit. Cuius ne similē vno tpe oīs. s. aaron eleazar phinees. cetiq; qui p̄ successiones olim fuerūt pontifices. Si dīs aūt viuente. reteros sumo sacerdotio fungi non posse. quid ergo ḡderit eis resurrectio? plus enim ad dedecus et incōmodū erit eis resurgere. melius q̄ erat illis in morte p̄manere. q̄m erūpnosā vitam ducere. Si sic t̄ simm sacerdotem ordine ḡcessis oēs equales futuros et. iam honorem sicut vtiq; audimus. qua nullus inter q̄m plures equales excellentem pontificem honorem hic potest. Preterea multis pontificibz multa nēcia sunt et templa. Ex hoc q̄ et aliud mouens sequit. s. de structio legis. ne plus q̄ vnus erit templum phibentis. Preterea multo plures reges an vnū futurū estis: vnū vtiq; putatis nuptū ysaiam ezechielis. vnū inquit pastorem oēs habebit. Nam si plures facerent discordes et no posset. regem q̄ patrem destruerent. Et quisnam erit rex ille. ducatus inquiunt in quibz adiectu capti nutritem cultum sum? nrq; mortui suscitandi mr̄ multo debet hic moderamen inesse. vn quid oriri q̄ dictis et possit. si ducatus ille deus et homo est. Si uo ut creditis homo tm futurus sit. Quid tue de abrahā ysaac et iacob et moyse cetisq; ap̄lis erit? Quone enim isti tales ac tanti viri huius vnici filiuli viri subiecti. melius eis fuisse negām resuscitari. Cetm h̄ hīt etiam fides nra. ut q̄d cetu humanitatis officia sic et gliandi futuri sint natura: adeo ut nil horrem cotidie gesturi. credatis pituri. Ad utriq; vix aures humane possit audire. Nam si hoc est. p̄fecto nec eos tm capet. et si duplo maior est: aut ponis etiam tm fieret. Adeo loci coartaretur angustia. q̄d non licet q̄ colle possent arma. imo semp̄ inter eos est p̄ tue angustia strumen et ripa. Si autem id oīs resuscitati dl sit qui mortui fuerūt. nq̄d redibit quisq; vir ad uxorem sua q̄m habuit. an aliam nouā habit? Dicitis sine q̄d quisq; sua habit: et h̄ ipm letitie ḡstimato erit. Illa ergo que post tres aut plures maritos est mortua. in resurrectione q̄ ex hīs est habitura. Nam si p̄mū habiturā respondetis: lex moysi destruet̄ recentis. q̄ post illum redire non debat ad p̄mū. Si vero aliū q̄ p̄mū respondis. eciam in hoc est destructio legis. Eadem enim lex iubente p̄mo viro ducere nec eam repudiante non potit cuiq; nubere.

exxvbm. Iterum suggillatio eiusdem.

Sed esto tum tot fuerint suscitati. totq; post eos nati. nunquid mortales erunt? aut mortales p̄manebūt. Profecto h̄t h̄ fides nra. quia comedendi et bibendi. atq; ḡliandi et naturam et usum simul habituri. et post mille annos transacti tm

Disputatio pe[illegible]VI tri Resumpti.

cula. mmpetue beatitudmis re
gnu sine morte alig tmsferendi:
vm si eos mmortales fore dici
tis. ad pstinu mgiens reditis. sta
mfia mille annos m tantum mil
titudo ppagabit eorp. ut nulla
tem mitia tre geludi daleant.
ambitum. azulto ut minp ad m
volendos annos illum superet
spaciu. Demp cum homo come
derit ac biberit. et gnandi usu
hulut: nece est ut ex quatuor
elementis gpositus sit. Quicqd
autem talit gpositu est: id cela
corrupi nece est. Illos g cum
taliter gpoiti fuerint: corrupto
ni ac morti subiace necitas gelu
dit. Rursum si magnma illam
multitudinem imortalem fore as
seritis: cum eos sine mi
missione gnaturos ee dicitis.
etiam si ad mos sapid sibi nute
supponerent. illatem implica
to tre spacio geludent. Si uero
morituros illos ee gcedatis. nolo
ut ap illa re sit eis ad penam
ad coronam dicitis. Ad honore
mquid erit et gliam aut. si. uicti
gliam et regnum aspiciant. p
fectum q cordis et corpis heant
leticiam. Nuc g de statu mtim
bonop defuctop. donec resurgat
audire volo quid senciatis. utru
s. m. pens ap m quiete pmaneat.
Et dicitis qd eos quietis bitudie
cum deo pfrui certissimu est.
Ex quo sequit qd illa resur
rectio ad penam eis postsm ad
coronam futura est. Cum emm
mic etne iuste munie affligent.
cur utim m corpop etgrastulis re
trudent. nisi ut fame ac siti et
uigilis uarisq et minus demo
cruciatib agitentur. Quin
secm pdam sententiam: sed
mortis timorem sustinebunt
et penam. Demp quid faciet
pentes corp m morte ipozum:
melius foret illi non resurgere
qm dolorem tm ex mortis filioz
sustine. Et forte dicitis. qd hom de
functi. et si nuc mtim quiete
et m deliciis biuut. de quib ad
corpu angustias redituri sunt:
tanta eis exultatio erit dncti
spiritus eam esse. et cuis regno ex
ultare. ihosalmis ut olim hitare.
m templo ritu veti sacrificare. ut
et corpop pena sit eis nulla. et
qm inde sint requies beatop
ca p mmmna. Vm h a iustis ex
horbitat semita. Nullus emm
mundi presentis honor nil glia
etne iuste deliciis et quieti qua
tione aliqua guent. quia nec
uno momento qusqm huj mudi
deliciis uti sine labore et pena
potit. Illius autem bte iuste glia
illa nitidente molestia qmna
net. spes atq gtinua. Perpue
cum et doctores uestri testent
omem mudi huj honorem et
gliam. id ee ad illius vite delicias.
qd est vnu ad. vl. patet. Ipse
iudex nisi tocius romis sit ex
pers. ignorabit mala ee grandia
etiam deum. qm talem qlem nos
dicitis fuisse. de hoiem creum.
videtis qm si ppenditis qd nos
pudicq romis ac diffugm semita
clausa sit: ut nullatenq como
quo dicitis resurrectio mortuop
fieri possit. coppop. De cua
cuatione cultu videop.

Quod autem nos dixi de
mandatis legis mmmu
quid obstare: nec aictis nec
romis cum liquido pateat m
diget pbatione. Iam nec agm
victima aut olim mane ac
vespe immolatis: nec sabbatop
neomeniap ac ceremoniaru
holocaustis celebratis. nec pa
nis et vini et olei libamina

pontis. nec pamb ~~et pum et oleum~~ mensi ppontis. nec lintearia nec tyniamatu ppatratis. Sac dotum ordinationes. uarias p uestimentoz mutationes. missio quos p singlas ebdomadas uitas stitudines. ac sollemnodas ysmie dis cibis varietates scim legis precepta non seruatis. legces q primicias ac decimarii et immudi tiarii atq; nuptiarum neglexistis. Certa p̄ quidem prima in lege precepta simt: q̄ iam dudū a nob omnino remissa sunt. Et dicitis. De legis preceptis que mmme obseruam⁹ negociū tedet tuendi sum⁹. Cum et apud uos uiles simus. temploq; ac legitimis sacerdotibz trucam⁹. Nam quia deliquim⁹ a conspectu eius: abiecit nos de terra ubi no possum⁹ eius mplere precepta. Itaq; impossibilitas nra non erit meritoria: donec aduenat tempus quo ad suum hitatorium mre redeam⁹. et tunc ea que iussit nobis dns ope q̄ plebis. et sacrificia nostra accepta erunt: q̄ad ppria diuitet. placebit dno sacrificium iuda et ierlm sicut diebz seculi. et sicut anni antiqui. Certe si deo sacrificia nra essent accepta: negocium utiq; uos deceresset de tuitu q̄ uos iussit facere: minime possetis mplere. Illud autem q̄d pferris malachie testimonium: michil ad rem attinet q̄ posteriorem iam si precedente ac sequentem hystoriam discutiatis. de sacrificio templi q̄d esdre rempli edificatu est. hec dem mucmetis. Ab homine natus itaq; deus opa sua et dictimas et cetera expulit. nos de templo suo et tui. sicut aptissime ubum hic insinuat ysaias ppha. Quo michi multitudinem v. n. dr̄ dō. plenus sū et c̄. Ad cui Jeremias q̄ summat. dicens. ut quid michi thus de saba affertis. et cal. su. o. de t. lon: holocaustomata uestra non sunt accepta: et victime u. no pla. m. De hiis et amos ppha. in ps̄ona dommi ait: Odi et spreui festiuitates. n. et non capiam odorem ce. u. cet. Et item malachias. Non est mihi uoluntas in uob dicit dns. et munus non suscipiam de ma. u. Et ps̄. Sacrificii et obla. no. cet. Ip oscee dns ait. Cessare faciam omnem gaudiū: sollempnitatem eius et neo. eius. sabba eius et omia t. e. Et alia multa talia. hiis sunt maiora et precipua legis tue p̄cepta: que sicut ppheticis auctoritatibz et ps̄entis temporis indicant etas. Deus negocium uult suscipere de manu nra: Cones quoq; quas loco sacrificioz dno fundimus. ad eius aures negocium ascendunt ut epulentur: sicut eciam doctores nri testantur. Deu. si. ab illo quo templū destructū est tpe. ps̄es nros no sustinuisse. Et ysaias. Cum extenderitis manus u. auertā oculos meos a. u. cet. Ceterum uos oms simul legem dni moysi: q̄ mandauit ei in oreb. Nullus enim in uob est qui mortui q̄cunq; non sit pollutus q̄ si. manda ipse non deleā. Cum eum ad pmissa no possitis: ab immundicia libari nequitis. a quibus eam sic reduntur oms fluxu polluti. cum p̄sim desint sacerdotes. q̄z erat iudicio derelictū nr̄m instrumentū et sanctuarium fluxu polluti di cente. filii quoq; uri de polluto nati. et oms tribi uri legis q̄libet iudicio polluti. Cum ergo tota gens nra q̄libet polluta. ubiq; oms immundi: et ordines corporū ad aures q̄cunq; del. nec opa placeant ei. quo ps̄ pnt ullatenus ee securi. q̄n ut malorum fumem simt habituri. ut apud deum ullius sint pcii: Olim quidem p̄cepta legalia q̄ moyses

Disputacõ pe [illegible] tri [illegible]

acrepernt a deo: sanctos patres
digne fuasse non denego. Et pter
qm vpe aduemt. qui pphārum
arcana reuelauit. legis pfb
lato uelamine spualem qui late
bat sensum aperuit. et tue legalia
debuerit istituta suam. no
secm litam occidentem. sd secm
spm uiuificantem. qm vpe qui
legem dederat melius eam qm
illi qui auditores fuerint intel
ligebat. qd quia neglexerunt fa
cere: deus antiquas obsuacones
remisit susceptę. spi gras ago: q
me de illoz labauit errore: cpl.

Expositio legis sarracenorum.

Sed forte dicet aliquis. Hac
tenus iudaice fidem qm
manus euincat. cor pfb obsequiu
qm irrationabile sit. ac deo tpm
ill cui ab eadem fide recessis.
ostendisti. et euidentissimis pro
batis pbrombz in quo hactenꝰ
errore pmaneris edidisti. Vm pa
ternam fidem relinquis. cui
vpianoz fidem delegisti. et no
po sinuteneoz cum quibz semp
usatꝰ atq nutritus es: lingua
intelligis. libros legisti: lex sab
illa pbatꝰ est. larga de pntis
uite delicijs multa gramens ma
dauit. parit pfb suis cultoribus
gaudia repromittit ineffabilia.
In qua certum aparet qd deus
illos multum dilexit. q multis
eos pceptis honorare uoluit si
peperit. Cuius signum existit qd
quinquies in die tm eos orare
precepit. Quę semp antequm oret.
ut pfectam mundiciam habeant. spu
cui. manꝰ. brachia. os. nares. au
res. oculos. capillos. decentissime
et ad ultimum pedes lauant. hoc
fcō. publici voce pconizant hmoi
ad stantes deum. qui nullum sibi
similem habet/ ict eūdem/ eumdz
ppham ee machometum. ac ten

sem itegrum/ in anno ieiunant:
et ieiunantes nocturno tempe
gmedium. diurno abstinent. Et
mel a pmo annos singulos ppter
solam recognitionem ad domꝰ
dei que est in mecha uidendam
uenent ire. et ibi adorare. capm
in ogressibz tegumentis circuire
atq lapides pmedia femora re
tro pro lapidando diabolo iacere.
Hanc domꝰ dicut adam cui de
paradiso exulasset dns exhibisse.
et omibz filijs eius donec abraha
ueniret: locum orōis fuisse. Abra
ham dei uero finis eam roborā
uit et instituauit: Et in ea dno
uotū uouit. et sacrificia obtulit.
Qui eciam filio suo ysmaeli pter
mortem relinquit. Qui et oibz
filijs eius pmulta annoꝝ curricula donec mahomet natꝰ
est. orandi domꝰ pmansit. Cuius
nato: deus tandem sibi cultus pgrationibz suis hereditariam iu
ri pbent pmisit. Vidisti nos
preterea dei et cor pbas pduci
uidentes. et captiuare et mactare
et omnibz modis psequi. atq de
lere. nisi resipiscere et ad eoꝝ
fidem cōuerti voluerint. aut tri
butum suis uiribus censum pdolimus.
Absoluta eciam est cuiꝰ omnis
illi pter proprei carne et sanguine
illi mortemue ad uestendum re
spuit. eciam quicqd i alicuius rei
nisi dei nomine fiuit/ secretum. licz
poste pe h ill eodem tempore.
mlres uxores legitimas habe. et re
pudiata qualz aliam semp acci
pere. ita tm: ut nullam quatuor
uiuentes habeat/ nūm. In repudio qz
id obstitit ut ei usqz tercio quilz
repudiare et eam iterum licea
recipe. Empticias uo atq ceptiuas quascūqz voluerit hec
licitum erit. et easdem vendendi
demuo qz emdi liberum pfitem

hebit. sic tamen ut post ℊ semel fiudam fecerit. nec ℊ alius ei iuro fruitus astingere possit.
Concedit ℊ sup de ℊpria ℊgnatone uxores hre. ut sanctus ples ac ecclesiat et forcius mr eos amicicie uinculo uigeat. De possessionibz rependis iudicia talia sunt mr eos qualia et apud ebreos. ut. s. peritor testibz ℊp bet. ac negator semetipm expurget. Testes aute nisi eos mr tales ℊplatas ℊsonas sustipiut. et quibz sine iuramento credere possint. In quibzda etiam alus mosaice legis morem custodiut. ut qui hominis sanguinem fuderit. eadem pena plectat. et quisquis m adulterio deprehensꝰ fuit. cum adultera parit lapidet. Qui aute ei alid qualz lapidem fiuit formicatꝰ. hvvp. flagella sustineat. ℊ tria manu. ℊ pedem amittat. Et qui cuiz homi membꝝ abstulerit. digno ℊ redimat. ℭ xlii.

De primo eius obstinatorꝝ et et pena contemptorum secundum machometum

Licet similia precepta ideirco sint a deo posita. ne si minus larga quelz fuerint. ceteris lucra. totius gentis fieret exitus ruina. Animo semp abstine iubent. qui fomes et seminariu omnis pcti ee ꝓbat. Hec sunt precipua mandata legis. ℊ morari longum ee. m singulis. Ad mistica magꝝ deꝰ sibi et mahomet fideli ꝓphe credentibz. legis ℊ illius mandata splentibz. paradisi. i. ortu delicias ꝑfluentibz aquis irriguu. In quo sedes ꝑpetuas habentes. arborꝝ umbra ꝓtegent. nec calore nec frigore affligent. omniuꝫ fructuu. et om ciborꝝ nescientur genibz. Quicquid appetitꝰ cuiuꝫ suggesserit. coram se ℊfestim inueniet.

Sericis mduent uestibz. diuolo rabz. In deliciis accubitur. et an gli ꝓnicernaꝝ. missio mr eos ecclie. cum uasis aureis et argenteis unu offerentes. atꝫ dicentes. ℭ comedite et bibite in om leticia. quia qꝫ deus uobis ꝓmisit. ecce splevit. Jungent uirginibz quas nec humanus nec demonicꝰ uiolauit. ℊ tactu. laciuti et coralli splendore forma ꝓstruciorib. Her bona du bitur credentibz. Non credentibz autem deo et machometo eiꝰ ꝓphe. erit mortalis pena sine fine. Quotiesciuꝫ vero ꝓcib collegatꝰ quisꝫ fuerit. si die mortis sue deo et mathometo eius ꝓphe crediderit. Ipo mduemente salvus erit. Et alia qm plima cui tu a pio nouisses scripta. et ab om saracenoꝝ gente ma ꝓma celebrione lecta. que tu ypocrisim et non possimꝰ pos sumꝰ cum religione eis sectatus. et ꝓsenti uite melius et future parit felicitate fruiturꝰ.

De scriptio vite machometi. ℭ xliii.

Quamuis. mꝫ oroms tue ℊtextꝰ plimu de eoꝝ hat et dulcedims apud eos qui simul bonu ee putant. delicijs. de me tamen id sperare te mirui est ut ad hec ꝓsuadendum mistis m quo me nullatenus falli posse crederis. Certum est enim mihi nr mꝫptum quis mahomet filius. quo callida hi milatione ꝓphan se ofmxit. et adhc machmaudu. quis eius ꝙ siliarius ostitit. extitit. Nec et emm uidelicet mahomet utroqꝫ orbatus ꝓcente. sub auu culi sui manephi amos age bat ꝑuicie. ydoloꝝ tunc tem poris cultui cum umisa gente

arabum inserviens quadã pẽ in alcoxano suo testat. deum sibi dixisse referens. Orphanus fuisti. et te in errore susteni. tegi dilexi pauperem et locupletauui. Post aliquantulũ uo spatiũ annoꝝ. in centenarius apud quendã nobilissimã uoce redigniam: ita in breui dne sue ãm obtinuit: ut uiue quidq in rebꝫ omniũ regi quã patrie ditatu potuisset. Cuiꝰ opibꝫ de pauperimo ditissimꝰ effectꝰ. in tanta mentis superbiam prorupit: ut terrarum arabum sibi spargi uolluit: nisi suos timeri tributes: quia dz cum quã rege non teneret. cum sibi sed equales fuissent et maiores. uiam tam execrandam. qua id posset efficere uoluit sectã machometi ingredere. ea uidelicet facecia fretꝰ eloquencie: qm apud delusas nationes du negotiationem desudauerat: magnum susceperat locutatem. Cetm tunc temporis arabum maior pars milites erant et agricole. Ipi qz fere oms idolatre. preter quosdã qui secm samaritanos legem moysi tenebant hereticos: et alios ypocritas qui nestoriani erant et iacobite. Jacobite namqz sunt hereticꝰ a quodã iacobo dicti. circumcisionem predicantes. ymmqz non deum et hominem tm uno iuxta de spũ sancto receptum ac de uirgine natum. non tamen crucifixum neqz mortuum credentes. fuit et illo tempe in regione antiochie quidã archidiaconꝰ ameꝰ machomet et iacobita. Dm ad gentilẽ doctus est et dampnatus. Cuiꝰ dampnationis pudore grauatus. de regione aufugit et ad machomet deuenit. Huiꝰ ipe filio machomet usus fuit. et qđ contristabat se p se adimplere non potuit. ad effectũ perduxit. fuerit quoq; ex illis arabie quos diuinꝰ hereticos duo iudei. audias et charula habar dei. qui et ipi machometo se adiunxerunt. et ad explenda eius stultitiam auxilium prebuerunt. Et dm tres machometi legem quisq; secm ecclesiam sua ingrediuntur. eigz talia ex pte dei dicere monstrauerunt. que et hereticꝰ iudei. et hereticꝰ ypocrita qui erat in arabia ita ee credideruꝫ. quin sponte credere noluerunt: ui tamen et gladii timore credidꝫ runt. Qz non fuit ypocrita terrus ses falsius. olim

Erat eius quidã nec aliam ypocrisim nec ulla miracula fecisse sicut moysen et iosue samuelem et helyseum milita fecisse miracula legimꝰ. Et nonne magis ypocrita est qui animal brutu dz bos mugiuit: Nonne luna pluuiarum matrem nigredinem. de sinu progrediens reintegrauit. ypocrita est qui mirificum designauit: Aliquid ad hoc immo tescendu manu illiꝰ demulsa ouis affluente mamilla hausit omni populo plenum lactis: aguit etiam fruit qui ficu arborem ut ad se ueniret uocauit. et arbor quidã ad eum uenit. pregz de fructu eius comedit. Et et brachium ouis qđ mucenatu in scutella sibi appositu fuit: cum eo locutum est et dixit. Non me comedas qz mucenatu sum. Cuiꝰ nulla publicitate demonstratu est ypocrita hui dixis. qui tantis denotatis miraculis frequenter audiens. Et mihi ista sunt frivola. nec omni uiro iudicii fide digna. maxime cum ipe machomet in alchorano suo michil tale retulerit. si quicqd in alchorano de illo scriptu no fuerit. illo uerum credi prohibuit. de quibꝫ inquit ypocrita multi multa mentiti sunt. Qđ ne etiam de me

contingat. illud solum de me ve
rum teneat. qđ alchoranū huiꝰ
autōre ꝓbat. qui etiam cur immu
tula nō fecerit ostendere uolens.
loquentem ad se dñm introduxit
dicens. ideo te facio mutila non
ꝓmitto. qr ne tibi sicut alijs ꝓphis
m mutilis ꝙtradixerit timeo.
ipo ipꝺ teste. nullū signū mon
strantur fecisse. porro indicia ueri
ꝓphe sue ꝓbitas uite. exhibico
miraculoꝝ. ueritas dictoꝝ. bite bo
nitas in mahometo uiolentia
erat: qꝺ se ꝓphām dei ꝓbitas fi
ri uoluit. furto et impietate gaudens.
igneq; libidinis adeo ffiens. ut etia
alienū thoꝝ adulterio fedare tanq̄
dño iubente non erubesceret sicut
legit de zanab uxore zeid. dns aut.
tibi zeid. uxorem tuā dimitte ꝓcepit.
q̄ dimissam. ipe sibi statim copu
lauit. cui etiam ꝓphia q̄m nulla
sit euidencia aisse uxoris eius tur
pitudo patefecit: cum eam in ad
ultio milꝝ testimonio deprehesa:
non ee deprehensam eo qđ nollet
eam dimittere. falsi gabriel nuncio
ffirmauit. De eius uiri potencia
s. libidinis deum laudasse legit.
eo qđ in eo quadragies siue suam
modum habundaret. sibi quoq; gra
tulans eo q̄ suauis oꝛ speciosius
q̄ miliꝝ deo dante plurimū eum
oblectaret. De bellis aute que dño
iubente ac victoriam ꝓmittente.
se gessisse fatebat. dentes contra
sibi in bello facies q̄ collisa. multa
quoq; cedes eoꝝ ac fugā fuoꝝ. de
ueritatem testant. Que si angelus
dei ut dicit eum custodiret. nūm
me acciderent ei. sicut de helya et
helisseo legim⁹. quos ab inimicis
suis semp eripuit angelus dñm.
Si etiam ꝓpha uerus est. plia ꝓmis
sura. mala sibi euentura ꝓstituet.

Disputatio contra legem ipsius. explicit

Quod q̄ dixisti me libros
sarracenoꝝ legisse. linguā
scire. et semp inter eos fore mutā.
non id uero fecit. ut assequar
legem illoꝝ. q̄m si q̄ singula ma
data discutiam⁹. ut ei⁹ totius fun
damentum iacet euertere possi
mus. Qđ enim quinquies mahome
tum in die orare. ꝓcepe dicas ideo
utiq; fecit. quia doctoꝝ suoꝝ q
filio mediatricem inter iudeoꝝ et
ꝓphanoꝝ legem suam effice do
luit. non ꝓbitate sui. neq; aduto
rio dei. Judei nāq; septies legem
orant in die ter. ꝓphanus uero sep
ties. Et iste trinus inter utrumq;
posuit. s. nec ter. nec septies q̄ q̄n
quies. Qđ autem pueri orent. illos
manus et brachia cetera q̄ corpis me
bra laudas ablue. neq; q̄m ad ora
tionem ꝙgnoscit ꝓtinus. quam ad ora
tionem quib⁹ mundari ꝓtinet. mtis
ceteris non extinctis. ad indicia ilo
rū membroꝝ ablutione ꝓtinebat.
ad stellē semp tuentes. qui eam
orare uolentes. ad mod⁹ femine
se aptabant. ora oculos q̄ tinyen
tes. Luna uero puncto stelle bene
uis mahometus ꝛep affectus
fuit. ideo hī ꝓcepit. Per mense
integrū ut ais ꝓcepit illos ie
unare quo restringunt uicia
carnis. qđ est inane ꝓtinet. Et dic
ipse. Quod q̄ dest ꝓ diem ieu
nare et nocte ter. illi quat come
dere. bonis q̄ carnibꝰ et optimis
cibis frui. ac mulieribꝰ uti: hec
quippe carnem non debilitant ſi
potius corroborant. qđ autem
semel in anno dicas eos ad domū
dei q̄ est in mecha ꝓpter recogni
tionem ire: ibi q̄ orare q̄m dicunt
fuisse adde et abrahe nō hī euidēte
aliqua sumunt ſi quasi ꝓmenti
aliqđ fingut. Inteḡm enim le
gem ꝓdicasset machometus: ꝙ
dolis plena erat illa domus.

Assutacd petr[us] [illegible] alfons[us]

Et ego quid nūc apte monstrabo qualis illa dom[u]s extiterit. et qualibi secretum fuerit. et aut illuc mahometus ire: et que m lege mueuit iussit fieri. Duo filii loth. amon et moab hanc domum honorabat. Ibiq; duo ydola colebat. Unum. s. ex albo lapide nomine rheumin. alterum ex nigro chamos appellatum. et illud quidē ex nigro lapide m honore saturni. alterum ex albo m honore martis edificatum. Huius in anno ad sūm adorandū multitudines eorū ascendebant. Ad mittere quidē qm sol primū ydolū mutat a retro. qm aries honor est mittens. In cuius discessione. put mos erat. lapides iactabant. Ydolo saturni bouis sol primū libre girandum mutat. quia libra honor saturni erat. Tertio mēse tonsis et capitibus thuribulabant. Arabes quoq; cum amon et moab. ydola hadorabant. quasi hodie gentes India celebrant. Mahometus autem post longū tempus uenies. ppter nam gsuetudinem auferre ne quiuit. si quasi quodā modo more mutato. in gsuetudinibus tegumentis coptos domū attrahere permisit. et ne videretur pecipe ydolis sacrificare. similacrū saturni in struxit in pte in angulo domus. et ne facies appareret. deorsum eius tm erat positum erecti. Alterum uero. s. martis ydolū. quia erat undiq; seuerum. ibi tm fixum misit. et lapidem sicut posuit. Hominibus autem qui ad orandum ibi conuenirent lapides istos osculari precepit. et humiliatis tonsis et capitibus. mittunt lapides retro iactare. qui et humiliantes dorsa denudabant. qd est signum legis postme. et ad effugandū demones. se dicunt. Hodie lapides iacere. Et ego quidē in libris eorū scripta uidi. quidā etiā homar quidā et decem socius mahometi. more solito lapides deosculans sic eorum est. Dobis inquit lapidibus dico. sed nec adiuuare nec nocere potestis scio. Et quia sic fecit mahometus. more eorum illius. Jam nūc ad inceptum redeamus.

Adhuc de eodē et de fictā eius dem. capitulo.

Quia dei aduersarios mahometus pdari. captiuari iussit et mactare donec credere uellent aut certum pfidie nō et dei opibus ut preceptis sic fit. si sic cupiditate peccat. ut minimos suos destruet. sic aut fieri nō debet. immo siquis aliquid uelit mittere: nō p moleneā. sed diligenter ac diu sic debet facere. sicut iste mahometus in suo testatur alcho rano. sub psona dei dicens sibi ipsi. s. mahometo. Si deus tuus uellet: totus orbis unū fidei gentis conuersus credere. Cur ergo coges eos credere. cum nullus credat nisi dei uoluntate: Et in alio loco. Qui crediderint: pro semet ipso faciunt. Item in eode. deus inquit deus tuus si uellet sub una lege cunctos sine discordia poneret. fingit item alibi. tanquā deus loquit sibi: Non inquit in lege: uiolencia debet ee. Qui noluit spōte sua crediderit. Et alibi. Non alteres cum alterius legis gentibus nisi urbis mollibus. Cur go pdari et captiuare ac cogere gentes ad credendum iussit. Et hoc ostendit semitas dei ee assit. Deinde cur me tu credere iubes legem q secum dissidet. Et nob quidē absoluta et omib cauo ad uescendum. in una tm. s. in qua caruē discordamus aritu corp. Hoc aute fecit mahometus. ut in eo a lege sua nos uprisciam

differentem⁹. Qđ itaq; de uporibus
diuisti licere. mⁱ. accipe. ac repu
diata q̃mlz aliam ducere. lz̃ nulla
ꝯcipiẽ lone. Qeqz enim mⁱ causa
filios gñandi ꝓceptum est. uxore
accipe. Qđ autem emptitias et cap
tiuas ḟẽlz possit hre. lz̃ quid est
adultrium. qz mlt̃ociens emit qz
stupeatur a filio. et cꝫ filius ul
frater a patre corrupta uel a fre.
Cꝫ lz̃ ideo statuit malometus. qz
femmas valde diligebat. ac ꝙ m
mu luxuriosus erat. et sicut ipeⁿz
ꝓfessus est. uis luxie. pl hom m
eo manebat. asapmne quoq; quia
et arabes ualde luxuriosi erant.
corꝑ voluntati satisfecit ut crederẽ.
Qđ autem de ꝓxia cognacõe
uxores illos hre dicis. mos erat
tue temꝑis. ut amarie uxorem
ducat m eis. De iudicijs autem
unde stupdixistis in quibusdam sa
ne dissentit. qđ et malometes fe
cit ut aliq̃tulu lex sua diuersa
esset a lege moy. Ruimo ideo
semꝑ abstinere iubeⁿt sarracen ne
forte soci ex hebraicate patefacie
ent ruinam ꝓpli. Que autem
de paradiso ꝓdixisti ꝓmitenda st.
qz tone ꝙbari no possunt. Anima
quippe separata a corꝑe. et mⁱ.
elementis a se nnullam separatis no
uterur hmõi rebz secularibus eo
modo quo prius. homines ante
temporis malometi sine lege.
sine scriptura tocius qz bom ꝓ
nnliciam et amorem ipsa luxu
riam appetentes. unde qz de ditt.
facile. s. uoluptatem suam patent
ub eo fuader. Si n. alit faceret.
non eos ad legem suam impelle
ret. Ut uero post mortem illig.
omb discedere voluerut a lege
ipius. hre namq; diuat corꝑa sua
terrio die deferendum ad celum.
ut autem illum nendacem co
gnouerut et audauer fedare vi
derunt. inhumato corꝑe una
ꝑma pars eorum discesserunt.
Aly uero quidã ex decem illo
rum habitatu filius post mor
tem ipius regnu adepti. Qui
blande predicauit et callide ge
tes ad credendum amouit. eos
qz non bene simonem malometi
intelligere dixit. a malometus
inquit non ait qđ ante sepul
turam ul' uidentiz hominbus
ad celum sublevaretur. Cꝫ qđ
post sepulturam corporis nesci
entibus. Cunctis hominz ab an
gelis in celum deferretur. Unde
quia non statim eum sepelierut.
ideo fetere cepit. ut statim
sepeliretur. Hac igitur causa
gentem in errore ꝑstimo parup
detinuit. Quomodo igr hmõi
mendaci credere me horruit.
cum in omnz eum fallacem in
uenio. Omnipotentis dei ꝓpi
cr pietatem ut me ab errore
illius eruat. et ypristi q̃m cepi
legem implere perficiat. Amen.

Explicit liber vicesim⁹ q̃rtus.
Incipit tabla vicesim⁹ q̃ⁱ libri
Vicesim⁹ sextus liber. ꝛtinet
hystoriam tantum. xv. capi.
quibz imperauit henricus quartus.
et mꝰ hec miracula fecerit. sce
marie laudunens: et miracula
sancti iacobi apli. flores q̃ hugo
mo parisiensis. sci victoris ꝛtinet.
Habet autem capitula. cxiv.

I De impio henrici quinti: et
iusta iustitia.
II De moribz abbis stephani ast
ensis.
III. De sancto hugone abbate clun
iacensi.
IIII De gra eius apud romanos
pontifices.
V. De miraculis eius et spu ꝓphie.
VI De tholosano epo: qui capcio
libato.
VII. De fratre stephano qui sibi man

intulit m ste godemmo.
Clm De iusione aplatoris qm ps
retulit m triplo.
Clp De tristitia eiusdm abbis
Cl. De reuelatione glie eius ps
obitum.
Clp. De reconciliatione mr̄ impa
torem & ppm.
Clp. De tribulationib; et mirabi
libz illius temporis.
Clm De miraculis feretris ste
marie laudunesi.
Clmj De lims que facta sunt turo
nis.
Clp. De lims q̄ facta sunt carnoti.
Clpi De lims que facta fuit in urbe
iusus anglam.
Clpn De lims que facta sunt m tri
stitia maris.
Clpm De lims que facta fuit cantu
arie et vitrome.
Clpp Qualr apud pliers susceptu
est feretru.
Clpp De miraclis ibidm ostensis.
Clpp De lims que facta sunt m ce
teris anglie locis.
Clppj Adhuc de eodem
Clppm De bto bnardo clarevallensi
et bonis eius meritis.
Clppm De quibusdā meritis illius
temporis.
Clpp. De fundatione cenobii clarevall?
et abbe bnardo.
Clppi De quibusdā actibus eiusdm
abbis
Clppn De anselmo laudunensi et
ꝑdignis illius temporis.
Clppm Item de ꝑdictis et quibusdā e
ueniebz aliis.
Clppp De mirac. p̄monstratensis
ordis et ꝑre norberto.
Clppp De quibusdā. ex. p̄monstra
tensib; m meritis gestis.
Clppp De libello miraculoz sancti
iacobi a Gelasio pp̄ apilato.
Clppp De miraclis sancti iacobi capti.
Clppm Adhuc de eodem
Clppm Item de eodem.
Clppp Item de eodem.
Clppp De eodem.
Clppp Adhuc de eodem.
Clppp Adhuc de eodem
Clpl Item de eodem.
Clpl Item de eodem.
Clpli De vindicta celesti ui non
iurates festu sci iacobi
Clplm De fundatione cenobii bone
uall. et eius abbe iohane
Clplm Qualr norbertus p̄monstrates.
sium est archiepc.
Clplp De miraculosa victoria ha
noz ex saracenis.
Clplpi De certis mirabilibz illius te
poris.
Clplpn Adhuc de eodem et morte
henrici ip̄atoris
Clplpm De magro hugone parisien
et septis eius.
Clplp. Documentum eius ad oratio
nem.
Cl. De ꝓfectu oronis.
Cli. De quibusdā psalmis q̄ no
vident ad oronem ꝑtinere
Clii. De sta recte uiuendi.
Cliii. Qualr homo se hre debeat
ad ꝑmios.
Cliiii. Qualr hre se debeat i scripto.
Clv. De disciplina membroz in
genali.
Clvi. De disciplina spualia in
habitu.
Clvii Inuectio ꝙr illos qui de be
sto gliantur.
Clviii De disciplina in gestu.
Clix Adhuc de eodem.
Clx De disciplina in simone.
Clxi Adhuc de eodem.
Clxii De disciplina in cibo.
Clxiii Adhuc de eodem.
Clxiiii De cognitione dei p̄ naturam.
Clxv De compone naturaꝝ.
Clxvi De dispositione uel ordine
earum.

lxxxiij De spe et qualitate earp.
lxxxiiij De sapiencia dei in rerum creatione. d
lxxxv De cognicone dei p̄ motu eius unitz.
lxxxvi Q̄ deus mutari no possit facile. nec formale.
lxxxvij Q̄ deus aliter no possit.
lxxxviij Q̄ deus no ꝑpt opa sapiam suam diligit ⁊ cognoscit
lxxxix Quale ꝑficere debz unus hoīs ex contemplatione.
xc De duplici amore ⁊ spualibz mansionibz arche
xcj De archa intellectuali que ⁊ structa in corde.
xcij De exitu actionis et cogitationis.
xciij De adaptatone exit corui et columbe.
xciiij De seminatone et ꝑfectu arboris sapiencie.
xcv De illis qui mmos expandit in altum et non in latu.
xcvj De exercitio circumspectionis p̄ est in mf.
xcvij De subductione illoꝝ.mo
xcviij De floze et fructu arboris sapie.
xcix De edificatione templi in corde hoīs.
c De reuocatone sponse ad spm suum.
ci De illis qui in archa non saluantur. ⁊ pcut.
cij Q̄ p̄ opa restaurationis sue unit cogitatoēs distracte p̄ operi ydiotis
ciij De tempib⁹ et quibusda arche capitibus.
civ De litute animalib⁹ qua sit fortis et cum.
cv Adhuc de gubernatone eiusd.
cvj De gubernatone laudis eiusd.
cvij De meditatone creaturaꝝ et scripturaꝝ et moꝝ.
cviij De discordia iusticie ⁊ mie ⁊ filii dei mediatione
cix De mundana desolatione et sequenti desolatione.
cx De tribz bonis quibz placatur deus.
cxj De morali exp̄one pistime sup̄iozib⁹
cxij De amore ordinato et mordinato.
cxiij De supore et mouemento ubi dei.
cxiiij De humilitate quale deficit aut ꝑficit.
cxv Exhortatio ad prelatos et iudices.
C. De triplici iusione: et ꝓtriplici bautate
Ci. De castis et curiosis inuisibiliū tentatione.
Cii. De occupatone mentis in exteriozib⁹.
Ciij De iactancia et vana letitia.
Ciiij Qualiter sapiencia attingit a fine usq̄ ad finem foz. ⁊ d. o. s.
Cv. De quadruplici ope humdo.
Cvj. De mutabilitate hoīs sedm tp̄ora.
Cvij Quale tradit hom discipulis suis.
Cviij Quale homo p̄ concupiscencia assimilatur est.
Cix De anmo in diuiss fama ꝑfecto.
Cx Soliloquiū hoīs ad animam sua de rectitudine amoris. Cxj Q̄ uale anima possit ad unū amoꝝ meritū.
Cxij Q̄d licet deus omibz unis tribz tempalia coicet.
Cxiij Q̄d multitudo dilectoꝝ no minuit ⁊ auget felicitem singlaꝝ
Cxiiij De bonis ꝓponsus dilectis suis quit ꝑtulit
Cxv De hiis quibz lapsos misia repauit.
Cxvj De hiis quibz spaliter ul sm ystoriā aliam narrauit.

subito calore longum tepozem
plimoz sustauit. Post hec fes
pzioz etiam beato odilom defuncto
abbati in regimine succesit. liez
cum lacrimis remitens. bonus
utiqz sta. melioz gsta. obtimq
tempencia. forma anteli et mo
ribz gpositus. naturali mestiu
gspicuus. simone non affectato
suauis et alijs hui curiosinatibz
spectabilis. Illo in tempore henri
cus secundus impator regni api
cem strenuissime gubnabat. cuj
pater augustus insignia que ro
me gestauit in regni adeptte
climacio delegauit. Qua pter
filius dilectionem climiaci quat
uus hereditariu medulitus ueri
nens floridum pzem colligere
sibi arcq decreuit. Itaqz sem hu
gonem pubescenti etate linate
remire ad se multauit. Inuitatu
gliosissime excepit. et ut filium
suu henricum regni de sacro fote
leuaret gratanter obtinuit. Tuc
celam pasca celebrauit pascalis
agni filius dna cum impatore.
anglica climacencia cenobia
stipatus cathia. in agrina colonie.
Nec multo post. uip ab augusto
lapatus climaciu redit. muni
bz comitatus et gsti. Cuj cela
gsti stephm qpin non fugit. qui
cum in ciuitate florencie vali
tudine gstrictus decumberet.
aduemente sancto hugone im
micum recedere: eqeunte eodem
accedere circustantibz gtestatq
est. Quere ne nisceterribilis in
festacombz hostis insurgeret.
sedulitatem ipius augiq expza
bat. cuj pstencia insidiator con
fundebat. Jamqz malignos in
cursus lacrime pzis longe remo
uerant. cum vir apticus in sinu
psidentis diam exhalauit. Cuj
manubz digne gpositus. tradito
est sepulture. Et recentissi

mo hyldebzando. mutato nois
et gradu. Post modum ggorio
nonacipato manifestissime cla
ruit. Qd nullum gre specialis
pat hugo obtineret. Vnde sane
nondu plumali insignito posito
in climatensi capitulo. ipm midi
udicem phibuit. se vidisse seo
hugonem collatalem. qui sedens
a dextris regularem disciplinam
fluore psequebatur. Nonne pp fes
blandum tyzannus cum uoritare
solebat. qm scims leonem. mitti
bz agnu accepat. Haudignarum
pcere subiectis. et castigare sup
bos. Tempe sancti leonis ppe
noui. temis tinctum est corpus
sancti remigij. Vbi fuit tante tin
ctom aplico ac gniale gelium
peipue contra symoniacos cele
brauit. Inde fuit pat hugo fide
armatus. ipmqz mitens illustrium
virop sequebatur agmen. ac tanta
erat pisop multitudo. ut hom viz
audirent reprehende. et si aliq
fuissent. fortiq eripet. Reclama
cio male diuencia. qm hoy liberti
cop qui sanus senescebant. ayor
exhortacionem synodalitam iussi
dim pp. e psuasione cuiusdam
nomiatissimi viri sancti gstanen
sis archiepi cognomi et
alioz laudabilit etiet. et pba
biliter gfutuit tpli sacratos.
qui contra veru mendacio stare
gsueuerant. De qua eius apud
romanos pontifices. mi
Hyldefonsus quoqz rex hyss
paniarum patrem sem
plus omnibz excolens. dotis aurem
tibus uti eum videre meretur
impetrauit. Primo qua a capti
one fratris sui sancti precibus
sancti hugonis emisit. Deinde
qua unctionem pzis sui fredc
landi et climacensium gpagma
re fortius disponebat. Ad hoc qum
beato petro mobediens. benefic

q̄ ingratꝰ gsecuerentur. ꝺo. n. cum
auctissima tenetur custodia. et clu
niacenses q̄ eo ꝺnō meliorent.
per epm q̄ ꝺ beatꝰ petrꝰ sibi notuit.
q̄ cumbēt. qualit̄ instancia p̄cum
sancti hugonis et suoꝝ pulsatus.
breui ipm ap̄lice potestati reconsi
gnaret. et ad septrum iuste q̄e
reret. nec mora clauiꝫ reli sancto
regnū usurpanti tribuit. nostri
appens. mortem intentauit. nisi
frem mox dimitteret. Surrepit
ꝺcius exhibatꝰ tyrannus. et eo a
vinculis emanciꝑato rubitum redit.
Ita fim est ut rex liberatꝰ. duplica
to sensu patrno mitescentibꝫ suis
ducentis auri uncias annuatim
estimaret. diemq; libertatis mis
relinqueret. Multa ad usus pau
pum sanctꝰ hugo ꝓferens. si iules
sacrimulas reputans. dupcionem
illaꝝ sepe ꝓtulit non iratus. Quin
ceriam ꝓceptoꝝ talem habuit mise
ram. ne aut minima remissio. aut
seueritas exercens nocere. Spū q̄
ap̄lice discrete m nouicis solebat.
qui cent firmenti stabilitate soli
dandi. et qui tanq̄ valide spū ma
ligno lentilandi. Quodam tpe
dum eet apud matrimacet. adducto
sibi p̄clari anselmo cantuariensi
archiepo qui p̄ iusticiam ab archi
epatu semotus ꝺcidebat. eius so
latio diuina reuelatione gmonito.
mortem guilli regis anglie mo
mentaneam p̄nūciauit. et ut
ꝓdixat ꝺcidit. Nam dum ille p
saltus. fugaces cervos sagittare
gestiret. sagittam subito in corde
suscepit. qua miles suus terre
mpetrebit. Alio tempe cum do
mnet ꝺs pater. uidit p somnium
sub capite filio cubare spentu mꝫ
titudinem et femrum. subito capi
tale exercens et exquirens sup
posita. inuenit librū maronis fo
te ibi collocatum. ayoy abiecto se
culari: in pace quieuit. Cognouit q̄ mody m̄ libri lusiom gnu
ere q̄ obscenitatibꝫ et gentilium
titibꝫ plenū. indignū erat cu
bicul̄o sci spūs. **De miraculis
eius et spūtu ꝓphie. 6.**

Quida fr nomine duting
debredon. pus ydiota ap
pens. postmody morisiacensis abbas
non magnus. De hmt ad tholosanu
epatu sapie ꝓgratiua ꝓmotus.
int̄ oparios agriculture dei mito
sollicitudinis et industrie claruit.
hinc circuspecto ꝓcteta liba
rissim monencia sepe mcauit
ꝓferebat. Qua de re luchanibus
pater inlidens cum merepas
nec satis ꝓficiens. de futuro mi
minans misit̄ q̄ptie sic ꝑmo
nuit. Certe frater hinc mi lu
dicra libi monacho ꝓfuis rdda
uuens dmiseris: eremit̄ appa
rebis: q̄d sane uaticinii eo im
gruente gstat fuisse ꝓpletum. sta
signuno cuidam cappellano p̄bi
spūmoso ore appens. postulauit
flebilit̄ eius iuuamen. cui no
luit obedire dum ꝺuceret. hoc
ubi dno abbati signuno retulit.
p̄cepit ut septem fres una ebdo
mada p̄defuncto tacturnita
tem q̄p̄ch horis ꝑmanerent.
Ad hꝫ septem fribꝫ electis. ceteris
obedientibꝫ. vnꝰ coꝝ boti gtemp
tor silencii mitrupit. Rursus
pontifex eidem denuo reuelatꝰ
est valde gquestus sup illo fre
q̄ibꝰ: qui dum no silent. sanita
tem illi mitpolauit. Audiens
ista pissimꝰ hugo. p̄cepit ut
fractura silencii q̄ p̄dicti gnge
rat. alioꝝ septem dieꝝ silen
cio sarciretur. Quo facto anima
pontificis ꝺno reuelata in statu
ap̄lico se exibens. p̄uigratori suo
memorato semp q̄ memorando
hugonem grias sue integritatis

Tempora henrici quinti.

reportauit. [illegible]

De tholosano episcopo per eum a penis liberato. vi.

Item in silminato quidam de nomine stephe hostis antiqui supplantatius insidiis. mar sibi ingerens ad corona martyrii anticipanda serpendam serpm in quada silua necauit. Fuit tamen nrisdie filius. qua eius offensione temptator eveitatis fortè fualuit. Huius anima ad iudicii raptea. accusatorem pte dentem tultellum. necatorem infestum huit. miser sue pdigus amme. expurus a culpa. aplica mterssione obtinuit: quatinus ante mitium claustri clumace sis tam diu manet cuculliam lms in manibz. donec pabz sci hugonis et frm illam induere meteť et ordinem suu recipere. Huic dicim finiter quidam in visione gspiciens. dno abbati nuciauit. tm non statim ut debuit. Qo cum in tpre rogationu gm que uiderat. nuciare distulerat. ubibz ad gpalabium utile gpulsus est. Ceteris quippe ad gcessionem di rectis solus in choro remanšat. ut pote claudus. Apparuit sanctus obilo eid iugilanti visibile forma cum duobz viris. et ecce facta ozone ante altare. illo vocato capsum ingressus est. fissis. pigri ciam in crepauit. magna asperitatis uehemencia. peripiens assessoribz suis acrima illi infere disciplinam. Post letumas correptus. nuciauit abbati tam visione qm sui afflictionem. Confestim pius pater elemosinis pcibus et hostis tam diu pcepit missle. quousq spe alia visione cu hitu sacro apparuit. et corpus emendo non iudicatur indignu. Contigit aliqn sem hugonem eucharistiam pbuisse cuidam lepso gnumom hom corpaliter subtracto. tue vero gnumicanti. Qui tu mentibz labijs et uleoso ore corpus dni murtose mastica. portuelam importuna sreatone reiecit. sequente mmiti nausea ac spuma horribli. vpi miles go derinnus qui adeiret dni sui sacramenta indigne gspiciens agitari gh diligebat celeri collegit obsequio. Et ecce vir magnanimus manu uisu supponens ulnifices sacramentis more suo precipit. uo mitum manšantis egri letalibz coleris tolsentibz fidelit absorbis. Equa m re magis plus stupefactus et hesitans. discipuli pfectione attonitus lauream cuticlam tolabiliorem fuisse. indubitant asserunt. Hic demum godefridus ad equatii sanctum eu pmotus. quo alcuus ostendit. eolacusne fulsit. De visione consolatoria quam pater h. retulit i capla de manuali. bn

Dob est clumacensis mona sterii ceteris solempnitatibz natiuitatem dni quoda singulari affectus deuocius agere. et cantatu melodijs. cereoz accensiombz gdiz longe pstancius est spuali deuocone mitiaz lacrimarum pro fusione. cum angelis sollempnizare. hac igr instante festiuitate fres more solito se suaq omia spa tiuerut. benabilis ille pater hugo. qui ad hs senex supsitat. capitulum ubi fratres quenant ingressus. hs ad oms uba ptulit. noscentis fratres benignu ihm disposuisse suis sollempnijs mitee. at cont hostem negii inuidia laborare. ut aliquas tenebrarum suarum nebulas tanto splendori

possit ministrare. frater enim aut. quidā se deip dnīs intelligi. ac nocte vidit matrem mīe ipm filium quem pnti genuit nocte dulcissimo gīmo grīne. eiq; scoꝝ angelorꝝ multitudinem. cum mirifico lumine astare. Hem deus puer exultabat. et cordis leticiam gestu corpis et plausu manuū demonstrabat. et gnūlis ad matrem iebat. Cernis mater noctem natiuitatis mee. que imminet gaudiis illustrandam. m qua et ꝓphetꝝ oracula et angelorꝝ ꝓcoma renouabunt. et de meo ex te ortu oīa simul festa et festa lebrarū. Vbi est nunc hostis mei dampnati ꝓfidia: Vbi est potestas qua ante hoc singulare gaudiū mundo inhabitauit. Quo ille imprudens audito de labitabulo suo egressus a longe se pntabat. et ignominiose detruncatꝝ. cum miro planctu et ululatu ut admitteretur orabat. et si aut in nulla ꝑte celeste admittor. saltē quo saltem reliquaꝝ officinaꝝ loco susteniar. Ait filius virginis. Vade inquit fugiens. et ne te mea potestas ꝓiudicium laniet. tempta qđ potes. Ait ille solutus. aditum capituli petiit et intrare conatus non potuit. In tractu enim et se tumidum et mestum capiti augustum inuenit. ut nullatenꝰ intrare ualeret. Ne inflatus superbie uentis apostemate ꝓhibente aditum non potuit transire. Inde ad dormitorium sum gressum gessit. et phantasmis solitis se eos inquietare posse gaudens intrare temptauit. Et eadē grossitudine sua ab hostio repulsꝰ recessit. Postmodo ad refectorium nostrum ꝑpe gressus. ibi ꝓpe aliquā tulam corpis eius magnitudinem sibi spacatus mensuū mensuram. Ibi etiam tot obices diuinoꝝ ex lectione librorꝝ tot trabes ex de nocte auditoꝝ tot repagula reperit. ex caritate sibi multum profuisse. ut nullomodo ulterius valens procedere. cogeretur retrocedere. Sic ab omnibus officinis monasterii reiectus a gspectu piissimi redemptoris et gloriose matris virginis matris cum ea qua digne est gfusione pestifer ille recessit. Cauti gr̄ o fres estote. et in mensas gratis omipotenti. ac misericordissimo saluatori gratias agite. qr et nequissimi hostem a nobis expulit. et ipe nobiscum festum celebraturus remansit. De transitu eiusđ abbatis. ex gestis eiꝰ. vm.

Dicebatur autem diebus antequam moreretur seruis huguo cuidā rusticano hominī in agro laboranti apparuit sepe visio quos precedebat quidam regalis dnūs. cuius desiderium tūsientis et frictum videbat. Illud tum agmen quidā semper subsequebatur. qui restitit et ait. cuius est o agricola aspice iste que tolis. Illi ait. Beati petri et dom abbis cluniacensis. Et semper ad ill. meus est inquit ager. et abbas et familius. Tu autem festina modo abbi. ut disponat domui sue quia inquit post modicum temporis huius vite finem sortietur. Dic autem ei petrum aplm ill tibi missasse. Qui vero me precedit a dei genitrice sanctoque denuncia famulantes.

Idem huguo in articulo mortis positus recolens animi sui gaudia archiepi et diuersis abbatibus obliuiosis admonuit. tum tenacis extat memorie et tante curiositatis. qui ibi frater de salutis exitu non memor. ubi uiro quisq; remansit ꝓprie. In ipa nocte qua mortuus est: benedictiones lectionū lectoribus imposuit. exhinc eius ubium fuit ad circumstantes. Videte. corpus eius in capitulo a fratribus dealbatum ꝓius aqua deinde bnio

ablutum est. Ad ultimū modico balsamo qđ superat in breui na sculo. tūs uicib; totū corpus magn affluent. pūctum est. qđ hūp ad so lum lepidum caput sufficeret. ñ būdictōne celesti multiplicatum mlt manꝰ obsequencīū sup habuda ret. De reuelacone glorie ens post obitum. xo

Beatus autem dyonisius ari opagita apparuit cuidam fratri apud nongentū. dicens ut festinaret. abire clumacū. ut dale de posst sancto hugom stratum decess suo. dem ego infelix. et sem migra tem non salutaui. Datum est tñ spūs qđ g stat corpi denegatū bidi enim inpios mortalib; sepos. et cum monacoꝝ collegio matrem dei matris stellam clarius coruisca re. Cuꝰ psencia sagittarios quosdam appentes ita extruit: et fugauit. sicut ventus validus antipodales fronides deice gsueuit. Jnꝺ quos martinꝰ gemma sacerdotū et bidictus sol abbūm spm hugonis deducentes mlt gdam uineam spe ciosam et fertilissimam collocauit. ut ibi recubaret. et in modico ma situret. ubi ipe sanctus hugo me aspicientem taliter inuitabat: Comede hinc de cunctis incensis qui nob sup habundant. et fac me cum sollempne grubinū. Ego nempe parum hinc pausabo. don quoꝺ timoꝝ subsidat qđ in pedi bz pulsiuolentis de longo circuitu terrarꝝ gterripl. Et e uestigio cun tis gressib; et excusso cinere mū dano lib' ad potiora trāsibo. Dic autem successori meo ponito ut humilitatis et innocencie thesau ros custodiat: et necessitates om sias reputans nne studeat. zelū monastici ordinis exemplo mei sapient disponat. Sic enim uiri liter agens a deo gsequet auxi lium qui non deserit sperantes in se. Eadem quoq; nocte q̄ pat beatꝰ dormiuit in dno. uidit ab bas quidam duos lectos in uisio ne decent adornatos angelorū manib; ad astra sustolli. et au diuit uoces in sublime dicencīū. Horas geminos sui correctores et stelli. stratis auro radiantibus uite mito collocabim. uidelicet cantuarien archiepm et clumo censem abbatem qui mlto; sue patres filioꝝ in gla. Isti quidem duo pene sub uno tempore decess serūt. Notoz

Hoc abbatib; clu macensib; a primo usq; ad hug hugonem facti sunt ym usus. Ordine bno. p̄stat; honore bea tioꝝ odo. Surgit ab his sanctꝰ maiolus: forma brioꝝ. Igneus ardentem uix cohibens animū Post fuit aurelis sac odilo mis sus ab hoc. melioꝝ nigremo qui fert impio. Quintꝰ hugo bens discretis usus abemis. Ordine po steroꝝ utilitate prior. Sygibtus

Ego quoq; tempe in prochia legrensi. pozta cuna est. pozcel lum habentem faciem homis. Natus est etiam pullus galli ne q̄dr pes. Obiit anselmus cantuariensis archiepc. philip pus quoq; rex francoꝝ obiit. p̄ quem ludouicꝰ filius eius regn uit annis. xxix. Ho annus

Hic philippus apud floriace se cenobii tumulatur. post que ludouicus aurelianis. a gilbto se nonensi archiepo in regem g secratur. Sygibtus multi loco sa cro igne accensi sut membris instar carbonū nigrescentibus.

De reconciliacone mtev murcutorem et pñm. D.

In mense iunio comete ap paruit radios dirigens ad aquilonem. multis comicientib;

hoc signo portendi futurum re
gis henrici expeditionem ipsius
ytaliam. Igitur rex henricus
romam redit. Ppe celebrandam di
scordiam q erat int̃ regnu et
sacerdociu. q cepit a pp̃ gregorio. vii.
qui et hyldebrandus. et expugnata
a successoribz suis victore et urba
no et p̃ omnib; a paschali magno
scandalo erat toti mundo. Rex. n.
uti volens acute et astucie dme.
et auctoralib; priuilegiis imperato
qui a karolo magno qui primus
de regibz francoz imperauit roma
nis. iam p̃. cc. & eo amplius
annos imperabant. sub. lx. ebd
aplicis et dabant licite epatus
et abbacias p virgam et anu
lum h̃ec sicut ius allegrabat.
Contra hanc maiorz auctem
censebant pape synodali iudi
cio nec debere dari p virgam
uel per anulum epatum aut
alicui ecclesiasticum dignitatem.
uel investituram. a laicali manu
et quicumq; ita epatum aut
aliam ecclesiasticam iurisdictionem
accipiebant excommunicabant
ppt hanc peipue cum rex ro
mam tendebat. et si qui longo
bardoz. quoscumq; ei resistere dole
bant. potenter eos percutiebat. In
reconciliatione a q̃ facta est it
imperatorem et pp̃m. nam ipm
papam cum epis et cardinalibz
egrat de pasche henrico i imp
peratorem coronato. post lectu
euuangelii tradidit ei papa
ante altare beatoz aplorum
petri et pauli in oculis omn
precipiens. priuilegium. de investi
tura epatuum uel abbaciaz
tam p anulum q̃m p virgam.
s. ut regni eius epis uel abba
tibz libere p̃f canonicam et sine
monia electis. et investitura
urgie et anuli gferent. Post in
uestituram vero canonice gra
cionem accepiat ab epo adque
primuerit. Confirmatio pacis
int̃ apticum et imperatorem di
ui celebracione misse tuderet
ei corpus et sanguinem dñi nri
ihu xpi. h̃ est. Domine imperato
toz hoc corpus dñi natum ex
maria virgine passum. q̃ nob
hucce sicut sancta et aplica
tenet ecclia damus tibi in confir
mationem vere pacis int̃ me
et te. De tribulacionibus et
miserabilibus illius temporis. Tri
mo henrici. vi. do pecis
hom offenso milicia cue
mine. In monte austriloco ecclia
sancte waldetrudis & toto pene
oppido arsit. Ecclia sancti mi
chaelis de pirch maris fulgura
tu diuinitus arsit. cum edificiis
appendentibz sibi. Waldericus
epc laudunensis clues epis
urbis a sacramento pacem in
trantes fidelitatis reuocare nisq
a sedicionis ad arma geuertentibz
qsdam dicti nephas est gladio
confossus meruit. fer. v. ebdomade
pascalis. vi. kl. mai in letania
maiore. Tumultu ante ecclam
impetu cfluse multitudinis dom
ni suscendit. vii et ipa mr
ecclia dei marie et ecclia sci
iohannis baptiste in abbatia
monialiu. cum omib; aliis ec
clesiis eiusmo appendentibus
crematur. In auctores aut
sedicionis a ludouico rege
francoz tam severe vindicatu
est. ut tam futuros q̃m p̃ntes
a sili ecle deterrere posset exem
plum. Heymanricus. de hac
tribulacõe laudunensi qda
perturbatio possit q future hui
calamitatis seminarii et tradi
tur. et quoda modo p̃uicia.
Quidam enim preceps nobilis

et castellanus

agnacula fer[illegible]ri laudunens

et castellanus laudunensis noie
guiardus de cursiaco. dum in eccl
sancte genitricis dei ecclie gemb
flexis supplicit exaret ab immi
cis sub qui eum alibi aggredi no
audebant dolose extinguent. et ab
ecclie surgens diuisis gladioz pla
gis ibid est interfect. Cuius sanguine
pauimentu ecclie respsim. cum
multociens aqua superfusa no pos
set ad plenu ablui. plures q spec
tatum venientes non parui stup
h mirarent. magr anselmus tue
temporis laudunensis ecclie decan
vir scie et eloquie fama notissim.
quibda secrete colloquio innuias
se fertur illam sanguis effusione
no nisi eiusde ecclie carnatione di
luendam. qm tm sres non aqua
h post igne ecclie expiandi. Et ita
gtigit. Sygibto Ante hos
dies natus ibidem fuit puer gemin
a celume supius duo. s. hns capita
duo usq ad renes et sing brachia
hns corpa. Qui baptizatus vno
quoq vixit. Vmo. vii. mense in
mo. siligine et arbores facto igne
adiuste. spe sui fructus merite fuit.
et qdam silue misit arefte. Subse
cuta est grauis et diuina hom
valitudo. cum pfluuio ventris
mortalitate dom sigibto venabilis
monachus gemblacensis cenobii
vir in omni scia litteraz mgemosus
temporis descriptor obiit sing q grauis
simu meroze absencie sue reliqit.
De miraculis facti ste marie
laudunen Cronographus. xon.
Ualdrico laudunensi a sue
urbis ciuibus nequit pempto.
hugo aurelianens ecclie decanus
substituitur. Quo post. vii. mses
mortuo vir illustris bertholomeus
ad epatu laudunice ciuitatis p
uehit. Cuius industria et epalis
ecclia que incendio fuat in parte
reparata item gsecutus. et ciuitatis
ac quincie desolatone sublenata
multis locis in quibus antea nullus
filiat religionis fluor et dei cultus
fundat et inde in villas ac remo
tas etiam tusmarinas regiones
pagatur. Sigibertus lib. vblm.
Electi sunt gr. viij. canonici lau
dunensis ecclie. et vi. burgenses
qui feretrum sancte marie et ali
as inpsas reliquias p diuisas nutri
entes quincias ad expetendas ele
mosinas fidelium q restauratione
ecclie minuta scripserut canonici
ei ecclie laudunensis. Et quibus
pauca breuit et edificiorum ex
terpsim. Apud isoldunum duo con
tecti sanati sunt. quoz calcanei na
tibus adhebant. hoc q dei amore
mlto iam tempe patiat in domo
sua galsuidis eiusdem castri dns.
Apud castellum buscenti sanatus e
filius dni castelli inptoris pessimi
puer annoz. vii. a natiuitate sur
dus et mutus. Quo facto pater pue
dis discalceatis pedibus ad ecclam
cucurrit et feretro. S. marie. vi.
solidos obtulit. non enim militem
habebat pecuniam. Qui etiam fe
retrum. S. marie. cum ceteris mi
litibus humis suis inposuit. et
illud usq ad castellum nouellum
pyrimi duobus miliarus distans
nudis pedibus portauit. Qd audi
entes immici inptoris illius et
miraclm. filio eius factum: et
ipi nudis pedibus immicis suis
obuiam ruunt et feretru ab illis
pacifice susceptum in castellum
suum deferut. De hns que fra
ter tuvonis. xom
Inde venerut tuvonis. Ibi
gdam femina que de lecto
surgere non potent. iam p. vii.
annos et nusqm ire nisi portari
retur sanata est hoc modo. Ap
paruit ei dormienti mat me.
precipiens ut se ad feretru suum

m ecclesia sancti mauricii facet deferri. Et portata est in domo. suppota ꝑ fetro. ꝓtin obdormi uit. et sana surrexit. Ibid apud sem martinu sanatꝫ iuuenem a natiuitate surdus et mutus. ep toto corpe sudorem emittens. et demꝫ ritu aures inflatis. sanguis ubtim ꝓfluxit ex auribus. Qui postea cum feretro iuit laudunu. Post hec venit illud feretrum ad sem laurencium de cula in festo eusdem mitiris. ayonathus autem quidā ibi habitans pati non potuit. ut feretrum beate virginis sup altare sancti laurencii ponetur. si fecit illud pom sup gdda mmꝫ altare in pte ecclie. timens amittē oblationes gsuetas in eod festo. Cum vero turonenses qui feretrū subsecuti fuerant referentes mīracula q̄ viderant omnes pegnos supplementes ad feretrū nutrirent. ayonathus ille timore pcussꝫ fecit feretrum et oīa reliquias de ecclia eici. Et ꝓpositus castelli tentoriū spacioſum qđ sibi ꝓparat tradidit deferentibꝫ feretrum. et matrone ꝓlumas deferentes cortinas idem tentoriū detentissime ornauit. et luminibꝫ copiosis tota nocte splendidū redderet. Ꝑfatus autem monachꝫ ad hospetas epilepsie morbo grauit arreptꝫ. coram oī ꝓplo in terrā cecidit. magnumq; timorem videntibꝫ īcussit. Campana eciam maior de turre cadens ꝗfracta est. et turris ipa in superiori pte sipa crepuit. ayonathus ꝗ sero penitens nudis pedibꝫ coram feretro tre ꝗstratꝫ celesti regine humle satisfecit. rogans ut idem feretrum super maiꝫ altare referretur. Et laudunenses noluerūt. Hinc que fiūa sunt carnoti. Cum

In natiuitate sancte m̄. venit idem feretrū cum motum. Cui occurrit benaudꝫ suo epo cum tota ꝓcessione cū nomicoꝝ usq; ad limeas. portū ꝗ est feretrum in maiori eccliā sup altare sancte marie. Ibi mulier contrita erat iam p. 8. annos in domo ubi cōstatur pans epi. Huic ꝓma noctis hora apparuit in somnis beata virgo maria. precipiens ei ut q̄ntocius surgeret et ad maiorem eccliam iret. feretrū ꝗ laudunense tangeret. ꝓtinꝫ euigilans sana efficitur. ad eccliam. Per plateas cum gaudio uociferans et clamans et ingemmans. dīa sancta aī. Statim epe omia signa precipit sonari diuciꝫ. et ipemet incipit. te deum laudamꝫ. Qđ dum cantaretur altera ꝓtacta sanata intrauit. duo q; scabellula quibꝫ reptando se circuferre solebat sup altare posuit. Cursus signa pulsant. et te deum cantatur. epo incipiente. Qđ ante q̄m finiretur quidā iuuenis miles qui in castello quodā carthenis religatus captus ꝑmanebatur. liberatꝫ ep missato eccliam ingreditur. matre q; sua cum ciuibꝫ occurrentibꝫ ad altare ꝓgredit. genibꝫ q; flexis coram feretro et dicens se ꝑ beatam mariā ereptum obtulit solidos xxl. Jte rum iubente epo. q; oīs eccliās signa pulsant. Et ipe tertio te deum laudamꝫ incepit. milteꝫ ibi pre gaudio ploratum est. Igitur ex oblationibꝫ fidelium per finēciam collectis toto autumpnali et hyemali tpe eccli sce marie laudunensis ex magna pte ꝗstructa est.

De hijs que ficta sunt in tene uacensi ecclesia.

miracula feretri XLVI laudunensis

Sequenti .vl. cum adhuc pars operis maxima surgeret. et pecunia paulatim decresceret. electi sunt ex canonicis laudunensibz. viri. quibz traditum est feretrum sce marie cum aliis plurimis sanctorum reliquiis. mtq̃ quas eminebat forma et dignitate vnum philatrium. in quo sic scriptum legit. Spongia cruoris dñi. cum sindone faciali me fecerat. atq̃ tui genitricis et virginis capilli. Cum hiis reliquiis profecti sunt in angliam. Cui tunc temporis magna diuiciarum pollebat opulencia. qd pace et iustitia qm̃ rex henricus in ea faciebat. fere. ix. post discessum isti sunt dies profecti sunt a lauduno. et eodem anno circa natiuitatem beate marie laudunum redierunt. Miracula q̃ plurima gestant enarrantes. Apud vitellam in pago viromandensi quidam iuuenis a natiuitate surdus et mutus sanatus est. potatus aq̃ reliquiarum toto corpore post dormitionem sub feretro sicuius. sanguine de naribz et auribz et demum circa collum inflatis ubicum profluente. Cum processus est feretrum usq̃ ad mare. Curia quasi breue venerunt attrahentium. Ibi erat quidam senex aurifex iam per annos. viii. luce orbatus. Hic audiens feretrum sancte marie laudunensis allatum cepit mirifice formam et celitatem feretri. qm̃ cognouisset. primitus ex pectore alta trahens suspiria. et ubicum plorans dicebat. Hoc feretrum ego pater quondam manibz in iuuentute mea composui iussu dñi clarembaldi epi laudunensis. In quo idem epc preciosissimas reliquias posuit. inter quas fuit caput sci valerici abbatis. et capud sancti montani abbatis monachi reclusi. qui natiuitatem sancti remigii pdixit. et de lacte cuius me manibz eius lumen recepit sicut predixerat. Si hanc miam faceres mecum o pissima mater mea. ut mistur sancti motum recepto lumine rursus feretrum tuum qd exposui possim videre. Hec dicens et plorans. voluit ut de lotura reliquiarum oculi sui tangeret. Quo facto de ipa aqua bibit et tota nocte coram feretro pervigil in oratione mansit. ayanie facto lumen recepit. Ad. Item alia mulier quidam puella manu hms aridam a natiuitate sanata est. De hiis que fuerunt in transitu maris. xbi.

A festo sancti martini cuius reliquie venerunt apud wiscant. et a nautis quocunq̃ nauem mouerunt. Et cum eis plures negociatores qui propter lanam emendam in angliam ibant. et cum feretro securi se tutius transire putabant. plusq̃ .cc. marchas secum in marsupiis portantes. ayagium nauis dicebatur coldistamus circa maris medium videbant piratas nauigantes. et in nauibz ceteris lanceas et gladios et clipeos coruscantes. Ut singuli ad altitudinem pre timore peccata sua confessi sunt. et plebi laico confitebatur. Predicti negociatores de vita iam desperantes. marsupia sua cum tota pecunia feretro obtulerunt. flentes et orantes beatam mariam ut eos de piratarum manibz liberaret. et de periculo mortis et totam corum peccuniam ad restaurandum suam ecclesiam retineret. Piratis appropinquantibz. magister nauis exhortatus est barones pbm ut assumptis armis contra piratas reliquos piratis nocendi potestatem mederentur.

ayor ille phylacteriu cum capill beate marie assimentes cu timo re et deuocone in emmetioꝛem lo cum pupis ascendit. ipo magio nauis ferrigꝫ manu eum sustentante. ayami ꝙ contra hostes eleuati ep auctoritate ꝑpi et matris eius fortit aduersus ne ultra remant negꝫ ꝓtatem sibi nocendi habeant medicat. statim ut signu crucis de eodem phylacterio eis hostes fecit. dicto siquis ventus vehemens et ꝓtrius nauem eoꝝ retro tulit. malus nauis frangit. pars mali sup ꝑmu ep ipis decidens ipm ep retrahat. et in mare mortuu pecipitat. post modicum nauis cu feretro sana et leta ad portum p uenit. negociatores liberati: sacu los suos quos obtulerat restituisse runt. Cumꝫ tota anglia circuita magnos aeros lane empto suam pecuniam expendissent. et de ipa lana magna domu implessent. sicꝫ lucta maris qd dixim de eadꝫ nocte qua in custodiu tuisse debu erant dom illa cum tota lana cre mata est. De hijs q̃ fecit ꝑ sc̃m cuthbertum et ꝑ sc̃m tomam. xxvij

Post hec feretrum venit cantuariam ubi laudimenses ho noꝛifice susceptu a quillo archiepo. qui audiens ꝙ audendo et audiendo magiꝛo anselmo laudimi pertens. diebꝫ multis in domo epi mansit ubiꝫ filios mendulphi cantellarii regis anglorꝝ deuexit ibiq; matrona quedam ditissima iam p. vim. dies dolore ꝓpendi fuit cruciata. Q̃ cum maritum suum misisset ad laudimenses qrente siquis illoꝝ forte aliquid medicine nosset. hosp ꝑbr illum ammonuit. ut ꝙsuleret quigi sue fuerat paroꝝ suoꝝ ꝑbro suo confessionem facere. et de locatꝝ reliquatꝝ aqua ꝙsidet bibere. Illa vero que iam pre do lore loquela penitꝰ et memoriam amisit. ꝓtinꝰ ep ipo allate fidei alligatulu roborata fementi ꝑbro ꝑcta sua fideliter confessa est. subultene. eadꝫ nocte sibi in visu quida speciosissima dominam de francia de fricia vementem appuisse. et ut ꝑcta sua venerit ꝙfitetur ꝓpisse. sicꝫ eam sanandi ꝓmisisse. Igit statim postqm aqm reliquiaꝝ biberat: ꝓtus edito sanata est. Qui munera et ornamenta multa beate marie obtulit. Nemo autem ibi sanari potuit. nisi de ipo epatu. et nisi ꝑcta sua ꝑius confessus. si tamen idonee etatis ect.

Quid Wintoniam lanatus est quida miles ꝓmena regis. qui iam ꝑ. vim. annos sectus fuat. et alius ditissimꝰ gualtus noie qui iam. qui iam. vi. annis lecto decubuerat. et ꝑter h fluxu ventris laborabat. hic tribꝰ clicis qui ad eum reliquias detulerant tres annulos aureos obtulit. et accurrens ante feretrum tres ciphos argenteos et nitidam pecuniam. et alia oꝛnamenta obtulit. Hec cum ꝓ platea non nulli vidissent et dicent cum pauca obtulisse tm multitudinem diuiciarum suaꝝ. Nam ferebat ꝓlixꝫ tri milia libraꝝ anglice monete in thesauris hic respondit se ad ꝓns nolle amplius dare. do nec omnes usuras quas a debitoribꝰ suis acceperat redderet sic deo ꝓmisisset. unde ꝓtinꝰ ꝑ totam urbem fecit clamare ꝓcones: ut quicuꝫ ei usuras dederat veniret et sua acciperet. ꝓter hec alia. vii. publice sanati sunt. cecꝰ. claudi. surdi. muti.

Anal. apud xpi xps cam

Suscepturum est feretrum xxxvi

Post hec uenit feretrum ad uillam quam sic dictam uillam super ecclesiam in octauis pentecostes. ubi celeberrime erant negociatores quorum. Ibi erant decani quidam cum duodecim canonicis qui noluerunt feretrum suscipere ne prohiberent oblationes negociatorum quia ecclesia eorum nondum perfecta erat. et cum ingens pluuia erat nec tandem decanus cessit ut feretrum ponetur super minus altare in remota earte. Et cum uideret negociatores fere omnes qui miracula Wintonie facta audierant uenire ad feretrum et offerre. iussit precipit feretrum de ecclesia duci. Ibi quoque equi laudunenses et bestes pluuia madebant. et pre multitudine negociatorum in tota uilla hospicium non inueniebat. Tunc matrona quedam illius patriens illius egritudinem rogauit maritum suum ut domum nouam quia edificauerat et iam duabus mansis negociatoribus locauerat. regine celi que de ecclesia eiecta fuerat commodaret. et in ea tam ipsam quam clericos eius hospitari sequente nocte permitteret. ut nichil sibi aliud officium quererent. Annuit ille et clericos iam pene pre pluuia deficientes in domum illam suscepit. uestesque illorum luto perfusas abluit et siccum fecit. et feretrum beate uirginis optenti loco detentum ornatissimo adornato collocauit. et eis deinceps omnem hospitalitatem exhibuit. Unus ex negociatoribus tres campanas quas uenales habebat. ad domus hospitalis suspensas pulsat socios suos ea sompnu quietos. et locum eminentiorem aspen dens quomodo decanus feretrum de ecclesia eiecit euasit. et ut nullus ad ecclesiam eat si potest ad hospicium feretri sancte mee diuinum officium auditurus quemadmodum exhortatur. Postremo cuidam suammit edicto proponit ut si quis ad ecclesiam uenit quique solitos sedes prohibet. Erant autem tunc sabbatum ante octabas pentecostes. De miraculis ibidem ostensis. xxxvii

Deposcies ille quo oppidum habebat uiam domum in qua boues et pecora habebantur. Ibi quoque manebat quidam pauper rusticus. eisdem pecoribus custodiendis deputatus. cuius filia puella pusilla tortum pedem a natiuitate habebat. ita ut calcaneum anteriori parte. digiti uero pedis in posteriori essent. hec bibens de aqua reliquiarum. et pedem suum de aqua aspergens. uigilanti coram feretro mane sanata est. In crastino draco quidam flammicomus de montanis ingressus in uillam illam aduolauit. et primo ecclesiam. deinde quasdam domos flamma quam ex suis naribus emittebat succendit. Feretrum sancte mee uie dimidio stadio iam recesserat. Post quem cursores sui equos adduxerunt. rogauerunt quoque laudunenses ut ardenti uille subueniretur. Qui humana cuncta tantum prodigium uidere fugientes. deputatis feretro idoneis custodibus deserto sui equos ad uicum recurrit. Viderunt quoque draconem mirabilis longitudinis similem quinque capitum. flammasque sulphureas per nares emittentem. et de loco ad locum uolantem domos quoque singillatim suffocantem. ecclesia uero ita

cremata est. ut non solum lig[n]a
sed etiam parietes et maximi lapi
des et ipsa altaria in cinerem redac
ta essent. ut nullomodo appareret
ubi fuisse crederi[n]t. Decrim[us] autem
videns cereum et domui sue succe
surum vestes et supellectilem suam se
stinanter colligens et circulig[er]is
ad nauem que in proximo maris
litore de ipsa erat defixa ferri fecit. Et
diacono ac sacerdote hoc solum rema
nente. nauem volatu petens fluctu
um in ea erant succendit. et quam
nauem incredibile dictu. Dom[u]s
autem illius hospitis qui fetrid
collibat meolinum et illesa cu
omnibus q[ue] mea erant remansit.
et illa etiam quia pro posito in qua
eius peccata fluabant. Negocia
tores etiam illi qui militum lau
dunensibus impenderant benuole
ciam. ita ut dei timum fuerit
ut de omnibus suis aut nichil aut
parum perderent. Decrim[us] autem ille
qui fetrid de cella ejecerit seruamo
tus grima nudis pedibus illud pro
fectus est et coram eo prostratus.
Itaq[ue] dei iudicia protestatus mdul
gentiam postulabat. De cetis q
fuit sc[ilicet] cetis anglie lond. vo.

Apud ecclesiam honorifice
suscepit laudunenses ad
feretru. robertus archidiacon[us] qui
diu laudunum manserat. q[ue] audien
da lectione magri anselmi. ibi.
vbi. mirum cuiusdam fuit. Ibi autem
erat grauatus de epatis sacerdos qui
qui curari non potuit donec fe
retrum venit in epatu eius. Et
salesberia venerunt ad abbaciam
monialium que de wiltonia. ubi
ostensa est eis sepultura venerabilis
bede pbri. iuxta quam sepulta est
mulier illa iusticiatrix melitu.
Ibi iacebat quidam iam longo tpe
febricitans ad sepulcrum venerabilis
bede pbri. quia plures ibidem
gsueuerunt sanari. Ipa vero nocte in cuius crastinu[m] feretru[m] lau
dunense illuc ducent. mulier
illa iusticiatrix apparuit mirabi
lis dicens. Non potes hic michi
bedam sanari. sed beata dei genitrix
ad nos descendit. Hec cum
laudunensibus in crastino retulis
set mirantib[us]. et ex aqua reliquias
loturo bibisset illico sanatus est.

Inde venerunt in pliciam da
nariepie. ubi ostenderunt eis mi
gene cathedra et fluuium famosi
illius regis sedm fabulas britan
nor[um] arturi. Ibi eos plurimu[m] hono
rauit alexandus clericus qui fuit
postea exoniensis in northmannia
epc[us]. qui fuit laudunu[m] auditor
magri anselmi. Ibi apud villam
q[ue] roma dr puella decem a na
tiuitate secta illuminata est. et
iuuenis a natiuitate surdus
auditu recepit. Quidam vero
manu lesus aridam iuergatur
cepit ad duo ex famulis lau
dunensiu pro arturo et ideo
sanari non potuit.

Adhuc de eodem

Apud totones sanatus est
quidam senex a natiuitate
claudus. cuius sanato. mox fratres
eius obtulerunt. coram feretro. pl[ur]es
selinguor[um]. et post eum populus
infirmus multi addidit. Fuerunt
autem ibi tres iuuenes eiusdem
tritonii armis exsanguitate pro
pinqui. Qui videntes tantum
pecuniam defixam ad feretru[m]. delibe
rare cepiunt laudunensibus. dicentes
eos questu[m] frui q[uo]d magicam ar
tem facere minuta. Quorum vnus
alios ortatus est ut secum iret
ad feretrum. simulantes se illud
osculari. et sic de minus super
altare positis cera sua lambendo
replerent. Illis autem hec face

nolentibz ꝙfidus ille fecit qđ
dixat. et de aĉuo numoꝝ ꝙtitu
potuit ore lambendo rapuit.
ꝛedienꝭ ad socios. numos quos
rapuerat ostendit. muitans
eos ire secum ad tabernam quibz
cum sequi nolentibz mꝫ ille
tabbam meĉt et saciat ꝙuit.
Ceti duo ad gcentu ꝙpli ꝛedi
erut. Ille autem astens equo ꝙ
ymam siluam meĉut que bip
dimidio stadio abeunt. et reste li
gnea collo suo aureligata. ad um
arboꝛis ramu se suspendit. ꝙꝝ
cui mstderat baculus ad ꝙpli
quentum ꝛedit. Quem videntes ꝙfuti duo iuuenes equi be
stigia plustrando et cursim pro
sequendo ad siluam celit que
uenerut. eum suspensum et moꝛ
tuu ꝛeperiut. Solicites ꝙ mit
stipiu eius qđ pendebat ad bal
teum. inueneriut numos quos
rapuiat adhuc recenti salma ei
nfectos. Quos ꝙximꝰ ei ma
gno emulato ad feretru deporta
tes sup altare ꝛeposuerut. ꝛeꝝ
ꝙstati. ꝙ amma cognati sui mi
sericordiam dei gemitꝫ mploza
tes coram ombz facinꝰ qđ defue
tus ꝓfuerat ꝛetulerut. ayimi
ti sunt omb tam celem dei vin
dictam et pectoꝛa sua tundendo
ubtim lacrimas effuderut. hinc
usq; miracla laudunensis fetri
que facta sunt anno dm ar. c.
xb. De beato bernardo cla
ravallensi et hmo eius
uiuo. cronographus. xpn.

Anno dm. ar. c. vm. henrici
quinti. vn. bernardus iuuenis
egregius sua moꝛibz et gra
clarus. ulꝫ postmodu magne
virtutis exemplar futuꝝ castel
lione. castro burgundie oriundꝰ.
cum cognatis suis et aliis co
mitibz multis castem habitu
religionis induit et miro re
ligiosoꝝ fluoꝛe guscitat.
Ho gest cui Hic beatus bnar
dus annos natus. xvm. cum
socis plusqm xxti. missꝰ
est cellam nouicoꝝ sub abbate
stephano. int quos fuit hugo
masticonensis qui pontimace
se cenobiu edificauit. qui postea
factus est antisiodoꝛensis epc.
Pater sci bnardi dictus est
tescellinꝰ dns oppidi fontanetu.
mater eius dicta est aelez ex
castro monte hauti. ch. vnlibos
huit. vi. mares futuros mo
nachos. et vnam femam futuꝝ
simonialem. quos aliens ubibz
nutendos nolebat ymittꝛe. infa
dens eis natam bom matꝛni ex
lacte matꝛno. Non patiebatur
eos delicatoꝛes assuescꝛe cibos.
Ch cum iret in ordine trium in
uto bnardu. sompniauit se ire
in deo castellum totum candidu
et in dorso subrufu et latantem.
Responsum est qđ infans ille ge
minos dei magnos latꝛus ederet.
et mudam vitam duceret. et
magnu patiencie exemplum
preberet. adultꝰ puer traditus est
magro apud castellionem. cuius
castri ecclia postmodu ꝙ eius
opam a gnsione sclarui in ordine
regulariu canonicoꝝ ꝙmotꝰ
est. In nocte natalis dni appa
ruit ei uelud sponsus ꝙcedens
e thalamo suo benigne puer ihe.
Dicta vero aelez mater eius
laborans in extremis et psallens
cum clericis et dicens letaniam.
cum diceꝛ ꝙ passionem et cruce
tuam libera eam dne. leuata
manu signans se sptm reddidit.
ita qđ deinceps manu suam de
ponere non potuit qn ad se sig
ficandam leuaret. Quadam
vero nocte mistice demone

miectu est m lectum dormientis bernardi puella nuda. qm ille sentiens uirtus se m ptem altum et dormiunt. illa palpante et stimulante ptmansit mobilis. siqz illa victa et confusa aufugit. Illo tempe sollicitatus est a qdam hospita sua que se m lectum sui ciius iacens. alliciebat eum ad carnalem copulam. Ille ad ostiu non mopis clamauit. latines latrones. qd illa audiens aufugit. Et hoc fem est ptet. Cum autem aliq implicauit amore seue sclatis. uidere sibi uisus est matrem suam gstrentem et dicentem qd non eum mutasset ad hanc nuptialitate. Semp pensare post cibum solitus erat. qntu qmedirat anime m cella noueloz epetierit. cum ad hc putaret m capite cellie unam tm fenestram et bitream cum ibi tres erat. xxm

De quibz macharius alius temporis. Cp xxxvi

De tpre m pago bracha tensi arca tornatu. my tanta cecidit. xv. lil. man. ut et filias fregit. Apud trauena et parmam ciuitates ytalie. m agris et mt menia sanguis pluit. iumo mense. Idibz nouebz. m suburbo antiochie noctu ira dispens turres. milites et adiacentes domos cum hitatoz ibz absorbuit. Balduinus rex irlm cum rogero comite antiochie. otra turcos duxit. Et rogerus cu exercitu suo iuxta qdam fluuiu residente. rex cum suis processit. ut aduentum turcoz explorare ret: Turci uero montē qdam occupantes. insidias p. ms. ptes loca collocauerant. singulis ms insidiis. ims. militz equitu deputatis. Ꝺ quibz exmstrato rex uidigz

intreptus mille qngentis suoz mefectis. misabili fuga est liberatus. Turci cenobiu m monte thabor situm fundito eruntm. monachos mtficiut. et omia sibi diripiut. Eo quoz tempe. s. anno dm. ay. c. vmo. m ciuitate beluacensi a tanone sedis aplice legato gallie celebratu est. Post yuonem aute qui uita atq; doctrina sua carnotensem ecclam illustrauit. quip mlt ceteru opa sua illud uolumen qd decreta yuonis dne utilit opilauit. Gaufridus dite mito ac prudencia benia blis carnotensem ecclam regit. Anno dm. ay. c. xlo. lambertus bone memorie attrebatensis epc obiit. A tpre structi dedasti usq; ad istum attrebatensis ecclia. xxio iudiatu p sule carnacensi epo erat subiecta.

De fundacoe cenobii clarevall et abbate bernardo. Hoc uno anno hec gesta sunt.

Eodem anno clarevallis fundatur. fundatum e cenobiu. anno dm. ay. c. xlo. sub pmo abbate sancto bnardo. Et et cenobiu pontiniacense a mastriconensi huguone. qui postea fuit antisiodorensis epc. Hi duo uiri. d. anno a gressione sua abbes facti sunt. Iuerunt enim parisi dnica ei. anno dm. ay. c. vi. situr sarbit guillo abbas sancti chodegi. et anno a gstructoe dom astrien. xlo. Set qnnulis signibus in sua cronicis dicat illos. xxv. sclos mesce domu cisterci. anno. v. a gstructoe eiusd dom anno. s. pmo abbatis stephani. Ferat autem beatus bernardus annoz. xxiii. qn gressus est. et quando abbas

Incipit liber quintus

claraualles factus est anno dñi. mcxvii. Qui profectus catalaunum ad suscipiendam benedictionem suam quia lingonensis epc tunc habebatur. susceptus est cum magna reuerencia a catalaunensi epo guillo de champell. Qui videns iuuenem tum materiali et exesi corpis. toto corpe prostratum in terram pecit a capitulo cisterciensi ut anno uno sub cura sua eet. et obtinuit. In quo spacio sepe sagimen crudum comedit p butiro. et oleum bibit p aqua. a fratre negligentissimo et michil sciente p errorem sibi oblata. Tunc enim sensum gustandi perdiderat quitum ad saporem diuersitatem p nimia abstinencia. ut solam aquam fridam sibi sapere testaretur. felix culpa que solum illud reputat ad culpam. qd alii plurime sibi solent ad gulam. Clareuall autem non longe a fluuio alba antiqua fuit spe lunca lacus. que dicebat dall abbatialis. ut pre copiam absinthii. ut pre amaritudinem insidencium in lacubus frus clare uallenses tunc temporis sepius pulmentum ex foliis fagi faciebat. Janua erat filius illi applicio ex ordeo et milio et uicia. xxc.

Quibus actibus ipius abbatis didit tunc temporis beatus bernardus puerum sibi in diuina claritate affatum. et magna auctate sibi precipientem ut fiducialiter loqueretur quicquid ei suggereretur in aperione oris sui quia ipe non eet qui loqueretur. sed spe patris sui loquetur in eo. Quidam frater qui p secreta culpa abstinebat precepit a coronel in quadam pripua sollempnitate erubescens et soluit remanet sigmunicatus uiet cum alius gratiare. Videns sanctus gratiam illi negare noluit. sed tacite petiit ut deus aliquid melius de tanta psumptione ordinaret. Ille gr̃e sitiens septies corpus dñi nullo modo gluture potuit. Post septem uero tur pitudinem gustans eius sumptionem suam. Quem in ore pans factus. orando cepit ut corpus dñi sine difficultate gluturet. Quibusdam militibus eunticis ad tornamentum iussit dari cuiusda qui benedixerat ad bibendum. Qui statim gustasset. Walcherus de monte mirabili cum infantulus oblatus eet ei a matre sua ad benedicendu. quia in eius domo hospitatus erat. cum mirabiliter loquendum sancto aliciens manu protenderet. mirabiliter ostulatus est manum eius. tulens eam ad os suum. Clericus quidam michahelus nomine impetiuit p eum a dio grauiter lacrimari. xxc.

De anselmo laudunen. archidiacono illius temporis et obitu ipius.

Anno dñi. ac. c. xviii. Anselmus laudunice ciuitatis magr nobilissimus. litteris satis clarus. uir moribus honestate et ciuili maturitate uenabilis obiit. qui inter cetera opa in psalterio glosas marginales et interlineales ordinauit. Anno autem sequenti mense januario tricesimo nonas ipius. mii. fri. in aliquibus locis fr non usitatus sepe tremoto accidit. alias clementior. alias validior. adeo ut pene urbium pretes cum ecclisis subruisse dicatur. Nova etiam fluuius rupta abbatiam que de insula ii pendet in acie. finibus suum bisus est deiuisse. Hoc quoque anno leodium ciuitas multis plagis acta est. Parense enim maio. b.

nonas eiusdem dum in maiori
ecclia vesp̃os cantent/ celebrant
subito tonitruus cum tremotu
oms ad tim̃ stũit/. et fulmen a
leua templi ingressu non mo di
cas austris de muro hac illac
disiecit/. Deinde turrim mgdiens
miltus turbiu ptes diffidit/. Sub
secuto est/ fetor mollabilis. a deo
ut milto aromatum odore mi
potiuit expelli. Item iuno mse
bis. 189 kpias mensis circa hora
nonam nubes pluuie subito
rupta a monte qui dr roberti.
subiectam sibi pte ciuitatis
penito oppam pessudedit. a deo
ut miltas domos diruceret/ et in
mensam añonam pderet/ et ma
trem duos infantes altisecus
ni brachiis amplexa necteret/. et
alios. bin. homines duisis in locis
oppmeret/. pulsantibz vespis
sabbato qdam dum caput lauat
pluo manu rubent/ sanguine flu
do. a kl̃. eciam uulti circa horam
bi. turbonimis vehemens et/ ob
scuro ciuitatem opuit/. et nubes
ex arrupto fissa ita ome tectu
ecclie maioris denicit ut et ym
bribz patet/. et totum pauimetu
pfunderet. Illico fulmen a pte a
quilonis ingdiens qdam elicu
retro altare sanctor cosme et
damiani in pulpito legentem.
et alterum ante crucifixu orante.
tritu destruxit ecclie. primo e
gredientem. in ipo ecclie ingres
su extinxit/. bin. idus uulti ab hora
tria usq; nona. mi. turbines a
mi. or plagis celi urbem circulare
runt. Ventu eciam magna bi mto
muit/ et urbem nimio ymbre alluit.
Tertio nonas augusti p̃mo noc
tis gticimo. q̃ tunc p̃ c tonitruus
audiretur et fulgura sepius mi
carent/ in urbem leoduit aplius
ipe turbo deseuit/. ita ut homines
e stratis exilientes ecclias tristi
cetu opletent/. et tota nocte
supplicationibz intendent/. Sumo
vero autore diluculo a pte ori
entis ignis cum ingenti flama
eructulauit/ tantu ut omnes flu
mina tremuerint/ exhmuerint/. post
hec magnu turbo erupens ab occi
dente. ipm ignem bisus est/ ali
quantulum obstruasse. Iterum aute
q̃ victor ignis cum flama vocu
luit/. et itim turbine relitente
paululu delituit. Tertio eciam
ipe ignis readuit/. et tercio mul
tu turbine victus cecidit/. hoc
spectaculu a primo mane usq;
ad horam tria uehemet̃ fuit.

Item de prodigiis a multis
cuentibus anis. xxxix

Monstrum qdam inaudi
tum natum est/. cui par mul
lus retro uisum est/. videlicet bi
ceps infantulus. Qui hic vidit te
stis est ppls. hic tam sexu duplex
q̃m ceteris. simplex erat/ opage
corpis. Tercio idus septembris
ad mediam noctem lucentibus
stellis celo sereno. vii. luna eclipsi
passa est/. et ptracto orbe
multis coloribus q̃ maxime san
guineo pene hora integra suffu
sa est/. Tertio decimo kl̃. ianuarii
p̃ma hora noctis ignice acies a
septentrione in orientem in celo
apparuerut. deinde p totum ce
lum fluxe. pluma noctis pte di
dentibz minucio et/ stupori fue
rut. Pascalis papa moritur
succedit iohes romane ecclie
cancellarius. et appopulatur
gelasius. Ut imperator quia cler
icom non metuebat/. hyspam
ydam nomine burdinu ei supor
dinauit/. Gelasius aute papa
dicto remis gelio transgrediens
alpes in gallias venit/. Gualdu
mus sedis rep ihrlm obiit/. finit

Tempora hen[illegible]ra fuit.

godefridi ducis lotaringoz et
pmi regis ihosolimitaz. cui
godefridus pncceps nobilissimꝰ
cum in regem ꝯstitutꝰ fuisset.
nullꝫ tame in ea ciuitate in
quo dns spms coronatus est.
dyadema portare ꝯsensit. Hmo
dni. a. c. xiv. gelasius pp̃ elu
niaci moritur et sepelitur. Cui
de biennensi archiepc in papa
elicitur. et caliptus vocat̃ ꝺeꝯ
gnatus eluniaci iudicatur. Di
autem preconsiliacone regni
et sacdocij legatꝰ nuc a rege
ad pp̃m uadit. et nuc a pp̃ ad
regem redit. luy paris mt eoꝝ
gturbatur et impatar cum sibi fa
uentibz excolitat. ꝓpoꝫ.

De mõe pmonstracensi
ordine et patre norberto.

Anno dñi. a. c. xx. ordo pmo
stracensis ordinis incepit.
cuꝰ. s. loa et ordinis fundatoꝛ
vir dei norbertus extitit. Hic qꝫ
de pribz lotharingie oriundus gne
diuicis atqꝫ facundia etiam ipis
sumis pncipibz familiaris atqꝫ
notissimꝰ diuino seruoꝛe fuerat
sus. Postpolita sibi pompa re
pente ad votum sui diaconus
et pbr simꝫ ordinat̃. pauperatis
xpi tunicam induitur. et ubo
pdicacois feruentissime mistaus.
humilans sibi crucem nudum nu
dus xpm sequit̃. Quoꝛ ꝺa ecia
religiosoꝝ moribz exploratis ar
tioꝛis uite ꝓpositum et tuc tem
poris maudictam distructonem
arripit. et p aliꝫ titulum tempis
medijs incedens pedibz etiam
brumali rigoꝛe ubium dei sparsens
multos ab erroꝛe gutit. Denigz
gelasius pp̃ cum in gallia be
misset et in prouincia sancti egi
dij synodales causas ageꝛet. Ad hunc
vir dei norbertꝰ. medijs ut erat
incedens pedibz accessit. eigz ai

sui ꝓpositum pandens. licencia
et auctem seminandi ubi dei
accepit ab eo. Tandem a pp̃ cali
to bartholomeo laudunesi epo
spalit gmendato. cum ei eccla
beati martini a pdicto epo offre
tur. trium pp̃ urbis diciniam. tu
quia eiusdem eccle elici ꝓpoti
uite eius austeritatem horrebant
eq reliquit. et ab epo diuisis eius
eccle primis locis religiom gyru
entibz sibi ostensis. tande diuinitꝰ
in loco pmonstrati resedit. ubi qꝫ
solitariꝰ religiosam vitam agere
cepit. Tempe-vl. ad colligendos
socios solus egressus an pascha ei
um. socios redit. et cum hmoi
pmonstrato loco scdm canonice in
stitucois normã. ad tenoꝛem
regule beati augustini deo mili
tare cepit. Papa vero calixtus
roma ꝓficiscens ab omni cenatu
et pplari turba gloꝛe suscipitur.
et in sede aplica ꝛfirmatur. Hur
bini pseudo pp̃ situm positꝰ. di
pegnos roma exules ul redeuntes
depredatur. tandem ut nullisꝫ
apostata capitur etiam monachꝰ
tundetur. Deq̃bꝫ et pmostren
sium multa gestis.

In pmostrensi ante ecclia
culꝰ finitꝰ altꝰ de ineffabili
tnitate q deus est cogitanti. in ma
tutinis demon astitit. et ei tria
gestanꝫ capitis apparuit. tnitate
se ee gtestans. et ob fidei sue in
tum tnitatis uisione enim dignꝰ
ee affirmans. Et frater nimmei
dolum agnoscens gulciando ei re
cedere a se ꝓpulit. Norberto apud
niugellam ubium dei ꝓdicante.
et puellam demoniacꝫ coꝛa se
adductam exoꝛcizante. demon
ululans cantica canticoꝝ a pn̄o
usꝫ ad finem p os puelle edidit.
et ad ubium in romana deinde i
theutonica lingua itꝛpratꝰ est

Gz dei suo auri? mistente. tm̃dem egressus est. Rexbto autem ad qien dns sanctoz reliquias colomam de mente. et suis mdicto ieiunio ozd nibz mstruite. Una de mlio. vi. mi lium uuttrim nomen suu et locu ubi iacebat spalit designanb. in an stmo solempnit leuata. et ai alius sanctoz reliquis ad locum pmo stratum est ab eo trasslata. Sequen tio die apud stm gconem in ozone pnoctans mane facto in medio ecclie ubi nullm apparebat sepulc uestigiu effodi precpit et corpus sancti gregorii integru absq; cebro honorifice et diligent collocatu in uenit. Sicut et de ipo legebatur qd pars capitis et non totu caput absciss fuit. Qd cum honore et reuerencia a clero et pplo eleuatu est. et inde pars hui dei donata est. Inde pmonstrum rediens. et vl. la clericos cum militis laicis secum lnis. pfessionem eos hre facere sm̃m apli cam instituconem et canonicam re gulam beati augustini docuit. et ad dolaturia paupitatem et pmptam obedienciam cetraq; milicie spualis mstrumenta eos diligent mstituit. Anno pnotato in ecclia bicaliace si in vigilia tiusti? bee marie mag dalene. metu quo iusto iudicio dei mmutabiles pmsui sexus et etas atq; ordines in tpo crepusculo noctis atq; diei cecu subito offagra te abusti sunt. Guillo rex hemrici regis anglor filius in mari mst apud burbes fluuiu pont cum mlt tis nobilibz. antistodorensem hoc tpe regebat ecclam dns hugo sci grimam pus abbas. sci hugonis cluniacensis nepos. cui suatu virtutum in signis memorand. Hoc eciam tempe mcepit ordo templarios milicie. anno dm. ai. c. lxviii. scs geraldus bituensis epc fide sanctitate doctna et miraculis clarus in dno quieuit. xxxx.

De libello miraculor sci iacobi a gelasio pp̃ compilato.

Anno dm. ai. c. lxviii. obiit bone memorie pp̃ calixtus actor. Hic est ut legitur calixtus sedis qui libellu scripsit de miraculis sancti iacobi. q sepius legerat in unu volumen ppilando. De quo non nulla ad edifica conem legentiu hic inserere cu mus calixti. pp̃a. Cum iuuenem scolaris et ab infancia bea tum iacobum aplm diligens. xm. amor spacio. pambulans tius et puincias barbaras q de eo sep tu mu memebam graues et dilig sedulis diligent sebebam. ut in uno uolue aplhendere possem. Omnu fortuna mea ꝓdones cea di. et raptis omnib spoliis meis. codex michi tm remansit. et ynasta lis tristis fui. et pdito toto censu meo. michi tm meo codex remansit. in ꝓfundum aquaz militarium crebro ceciderat. ꝓximus morti. et im me codex infecto euasit. Dom in qua etiam cremabat. et ꝑ sliptis rebz meis codex meus euasit tuto. Cumq; studiose cogitarem ut co dex iste ꝑ quo multas passus sit anuietates. ꝑ et manibz meis stu debam pficere. deo forte acceptabilis. nocte raptus in extasi. in quadã regia splendida iudi uenem pulcherrimu et splendi dum laureatum regaliter. qui i cathedra sedens in sedenti pedib sius ait. Scribe quas in manu bus cyrotecas. Cui cum libenter obtulissem. illo thalamu mydie te. quidam e socis suis dixit in. Iste est filius regis summi. Cui sicut cyrothecas de manibz stub tuas accepit. sic codicem aplicum placide susciplet. postq; impleue tis. Rursum tristicijs aplis fmo

Tempora henricia quinta

nem benanda die michi rumina-
ti et septuum eius mi mam
tenenti. Vna cum beato iacobo
ystasi ape apparuit dicens. Scri
be q cepisti. corrige celeria puor
hospitium manesiu in ime apli
mei. Nemo q hinc libru despici
at. Quicquid in eo septum est
auctentici. a magnaq auctore ex
pssum. Itaq munera q in hoc co
dice gnent dieb festis eius in
refectorio legant. Idem de histo
ria karoli a beato turpino rem
si archiepo descripta statuim.

De miraculis sancti iacobi
apostoli. xxxvi.

Empib adelinsi regib.
m hispanie ptib. vv.
uu vpiam quor vnus erat sa
cerdos a sarracenis captus simt.
et in urbe cesaraugusta arce
tenebroso diusor grau nexibus.
obligatus. Qui cum deo mspante
admonete pbro bti iacobi m
uocarent. in obscuro carceris sit
eos alloqui resilsit. Ecce assu.
quem vocastis. Tuc ora q p dolo
re fixa in genib tenebant erige
tes. ad pedes eius pcidit. Qui
suffuso eius durutis bnguento
eor vincla gfregit. suaq potecia
captuor manib gserta diuinit
de carce erepti ad portas ciu
tatis eo duce puenerut. Que
facto crucis signo aplice relien
te egressum ultro ministrauerut.
illos q iam fere illucescente ad
quod castellum qd vanor erat
mme tenebat prupit. ubi eos
se ab eis uocari perpiens. celos
ussibiliter gscendit. Tuc ci ma
gno clamore aduocantes aptis
soribz mrius susceptu simt.

Bedam empib beati theodmi
ri gprotellanesis epi. quidam gne
pem gmisit. qd viu sacerdoti suo et
epo ausus esset gsiteri. Quo audito.
episcopus stupefactus pmam ei
dare non audens. homine illu
cum sedula in qua erat pem illius
scriptum ad scm iacobu misit. q
cum illuc uemsset die festi eius
sedulam sup altare posuit. flet
et rogans scm iacobum ut mitis
sius deleret illud pcm. Interea
epe ad missam celebrandam acces
sit. et sedulam illam videns. ei
gretur cur et a quo posita ibi est.
Vir ille ptus occurrit. et rei seri
em cunctis audientib flens narra
uit. littras illas appens et nil ibi
septum inuenies. pcm illud
dimissum ee cunctis narrantib
intellexit. Expon. Adhuc de
eodem. Huberius bapt̃m

Anno dm. ay. lvvv. vvii. uir
de lochamigia scm iacobu
adeuntes pmisserut. Vnus tame
me eos fuit qui hoc eis no pmi
sit. Cum itaq ad urbem q portu
clusa de noctumes puenissent.
unus e socis ibi exstantem pter
pactum qd fecerunt p. vb. dies usq
ad portus tulerat eos cum grandi
labore tulerut. cum ille. vb. diete
ab expeditis. v. diebz agi possent.
Tuc tandem effuati infirmum
reliquerut. Ille tamen solus qui
fidem non pmisit. cum eo remia
sit ad pedem montis sancti mi
chaelis. Tuc dixit infirmo. ut
cum si posset sup illum monte
ferret. Quo ille libenter detulit
et die declinante ad vesperam. in
firmus migrauit. Qd videns hi
mus valde timuit pter imminete
noctis caligine et desineti pre
senciam et gentis barbare feri
tatem. Tic gs omnimodis destitut
ad ordinem se gtulit. et statim
sancto iacobus ei in spe equitis
apparens cum fleto inquirit.
Vnde inquit. quia nov est. et
mortuus iste sepeliri non potest.

Tunc ille. tunde michi huc mortuu. et tu ascende post sup equum. Quo facto. nocte illa ante solis ortum. ym. dietas ꝓagentes ad montem gaudii q̄ est dimidia leuga extra cit̄ sem iacobi ꝓuenit. Ibiq; sancto fruit et mortuu de equo deposuit. rubens uino ut amicos sancti iacobi ad sepelien dum ꝓgrue inuitaret. et pacta ꝓgrinacōe cum muemret socios m urbe q̄dā legio. cos de facto pactos corripet. et dicet eis qd ꝑpte sancti iacobi q̄d ꝓpt hec corꝑa ꝓgrinacō no haberet. Et hijs dictis dissuit. Ille aute rediens. cum h̄ muemtis socijs mi rabili. valde mirati sunt. et ab epō legionis ciuitatis ꝺ ille ꝙsecutꝰ fuerit sup hoc ꝓmam suscepit. xxxxxxvv. ꝺyem.

Item de eodem. aliꝰ ꝓp

Anno dñi. ayº. vc. quidam theutonicꝰ sem iacobum adiuit. et m urbe tholosa agēti burgense hospicio susceptꝰ fuit. Quos nocte mebrianꝭ ciphum argenteū m mantica corꝑ posuit. et mane exeuntes quasi latrones mclamitans reuocauit. Ait illi dñus ut illū ꝑmiret sup quem peccuam suam muemret. illoq; discutiens m mantica pa tris et filij ciphū suū repperit. et sic corꝑ bona ꝛapiens ad iudicium traxit. Cum gº iudex hui tim ex pietate iuberet appendi. et pat̄ ꝑ filio. et filius ꝙ pater uellet mori. tandem filius su spenditur. et pat̄ tristis et amicꝰ ad sem iacobū ꝙrenditur. Post xxvbi dies reuertens. ad corꝑs filij ad hec pendentis lamenta do duit. Tumq; cum lacrimosis gemitibꝫ mclamaret. ecce filius suspensus cum blande ꝙsolari cepit dicens. Noli pater dulcissime flere. et gaude. quia nichil michi fuit. ita bn. nam huiusq; sanctus iacobus me sustentauit et celesti dulcedine refocillauit. Qd pater audiens cucurrit ad villam vrbem. et quosdam ꝑpl̄s diuentem et simul deposuit et hospitem illoꝝ ilico suspe dere. Anno dñi. ayº. cº. fuit quidam mortalitatem hom que erat m francia bitare de siderans. cum uxore et filio sem iacobum adire disposuit. Qui cum deuenisset ad urbem pampilonam. defecit ibi uxor sua. hospes eius totam illius pecuniam cum iumento quo ꝑui uectabantur retinuit. Ille tm sic penitꝰ desolatus. puꝰ suos humꝰ portans et manibꝰ te nens. ita sui non diuisit. Cui de urbe exeunti. et dolores tanti m fortuni ꝛetinenti. vir quidā cum asino m via occurrit. et auditis ejusdꝫ eius. ei asinū suū ad vehendos puꝰ gmodauit. Itaq; cum sic adiutus ad sem iacobum ꝑuenisset. vigilanti in ecclia et oranti sanctus ia cobus apparuit et si se cognoscet inquisiuit. Cui negāti. Ego sum inquit iacobus apl̄s. qui tibi in pampilonia meū asinū gmodauī. et nunc iterū eodē modo reuertenti. et ꝓuincio tibi hospitem tuū qui tua in iuste retinuit. ruentem de do domꝰ sue solio mortuū. et hospites omēs ei similes bona hospitum detinentes que debent dari ꝓ ꝛemediꝭ defuncto ꝛ. Et hijs dictis disparuit. Peregrinꝰ rediens cum asino et puerꝭ hospitem suū sic mortuū sic apl̄s ꝑmissum inuenit. Et cum leto ad ꝑtam ꝑuenisset depositis de asino puꝭ. asinꝰ

ille statim disparuit. cccccc.

Iterum de eodem. xxxxvm

Anno dñi. ay°. c°. 1°. cum nauta quidam nomine frisonꝰ nomine nauim pegnozꝫ mare ducet. quidam sanctꝰ nomine autꝫ otia eum ad puginam venit. uolens omꝫ secum pegnos mitram moabitarū captiuos duce. Cumꝫ duc ritos sanctenozꝫ. s. et ianozum quererent. fortitꝫ debellarent. cecidit frisonꝰ inꝫ duas naues. loricis ferreis et galea clipeoꝫ indutꝰ in pfundū maris. Et cum dei clemencia roboratus beatum iacobum inuocauit. ilico beatꝰ aplꝰ in pfundo maris ei apparuit. eumꝫ pmanū arripiens medietatem naui restituit. et ptinꝰ cunctis audientibꝫ ait sanctenoꝰ. Nisi hanc ianozꝫ nauiclam dimisis. cozꝫ potestati te et galeā tuam tradam. Cui ille. O. heros melite aut pdam meam auferre molitis: Nūquid tu es deus maris. qui genti mee in mari resistis: Cui aplꝰ ait. Sto ego sum deus maris et famulus dei maris: subuenies piclitātibꝫ ad me clamantibꝫ tam in mari qm in tri. Statimꝫ dei uirtute sanctenozꝫ nauis ualida tempestate piclitari cepit. et ianozꝫ pupis btō iacobo ducente ad optatū locum pduxit.

Anno dñi. ay°. c°. ii°. cum quidā antistes a ihoſolimis. iuxta hozam nauis sederet. et apto psalterio psalleret: ueniens unda maris ualida illū rapuit. cui quibusdam alijs in mari. Qui cum a naui fere .lv. cubitis sup undam fluctuantes iam distarent. et btm iacobū inuocarent. ptinꝰ affuit. et stans sup undas sicis planctꝰ pclitantibꝫ ait. Nolite timere filii mei. Statimꝫ tetis eius omꝫ pio omꝫ quos male iuasat in naui apto etiam cobiec adhuc quo lectebat antistes mimme infecto sine restituit. et aplꝰ ilico disparuit. Ille autem an antistes in honoze eius responsoriū. qđđa cum ilsti suo edidit. cc.

Item de eodem. xxxvi.

Anno dñi. ay°. c°. iii°. quidā pegnus a ihoſolimis rediens sup horam nauis sedens cecidit. Cui beatū iacobū altis vocibꝫ implozanti. quidā sociꝰ ipius clipeū suū ei in mari iecit dicens. Gloriosissimꝰ iacobꝫ cuiꝰ auxiliū inuocatus auxilietur tibi. Nec ille clipeo accepto. btō iacobo ducente .ii. diebꝫ et noctibꝫ nauigans nauis de stigia sequitꝰ ad optatū portū cum alijs .ii. bus venit. et qđ modū btus iacobꝫ ab hoza qua eum inuocauit. ante illū p capitis siticinem iuxta manu tenens pcepat. cuctis emanuit

Anno dñi. ay°. c°. v°. bnardus quidā in ytalia captus athenis obligatꝰ est. et in pfundo cuiđa turris ab immicis eiectus. Cui die noctuꝫ ptinue implozanti. apparuit beatus iacobus dicens. Veni sequere me: usqꝫ ad galeriam. et disruptis athenis eius disparuit. Ilico pegnus suspensis ad collum bonis usqꝫ ad tres sti mitratem sti hugonis inuocatione beti iacobi auxilio suffultꝰ ascendit. et de sublimitate turris p. xl. cubitoꝝ erat usqꝫ ad solutte formis ꝫ saltu tuti facti ens. nicolaum penꝰ euasit. Anno dñi. ay°. c°. v°. quidā ad lobos miles nauarrum qdam rusticū

sui sancti iacobi pegrini muste pugno in gena pcussit. Qui dum plangeretur dicebat. Deus adiuua me et sancte iacobe. Statimq; diuina ultione miles ex toto effectus et brachio uelud exanimis facto solo affrictus et a pleuis absolutus ueniam petiit ab eo dicens. Audi sancti iacobi pegrine. exora apud eum in quo confidis pro salute mea. Quo cum fecisset miles sanatus est.

Anno dñi. m°. cc°. lxi°. mstante pentecosta miles quida uelud uentre pleno inflatus est. Qui cum a nullo medico sanitatis medelam inueniret. effectus in hoc iacobo dixit. Quod si inuenire posset aliquis crustilla. quam a sancto iacobo pegrini redeuntes afferri solent. et ex ea quam cito gulam tetigeret. statim remedium haberet. Quod et factum est.

De eodem

Anno dñi. m°. cc°. lxi°. quidam negociator uolens ad nundinas quas ibidem ad honorem illius ad quem profectus fuerat. erant. qui forte fuit in villa illa erat accessit rogans ut eum secum ad nundinas illas salutis duceret. Quod ille facturum se promisit et fide dedit. Et cum profecti essent. ille diaboli instinctu omnibus. negociatorem et res eius accipiens in carcere trusit. fortiterq; constrinxit. qui cum beatum iacobum inuocaret nocte quadam uigilantibus adhuc custodibus ei in carcere apparuit. et manus ut surgeret usq; ad limitem tuetis eum produxit. Quod se tantum meminisse dixit. et uisa est catenam sibi in terram deponere. a qua sine saltu et lesione descendens solutus a uinculis abiit. Custodes retro illum insequites iuxta eum uenerunt. et non inuenientes exercitui retro abierunt.

Anno dñi. m°. cc°. lxi°. mstante in italia milites ex duabus ciuitatibus inuicem se dissidentes ad certamen aggressi sunt. Quorum una pars ab alia superata fugere cepit. In qua miles quidam sci iacobi limina prae solitus aufugiens. iamq; uite sue diffidens beatum iacobum multo cauit dicens. O beate iacobe si me ab imminenti periculo liberare dignaberis. me et equum meum. meliorem priosiue hodie. presencie tue representabo. Tunc apprehendit eum et hostes qui eum acriter insequendo capere sperabant appulit. et hostibus illum. ibi. lenguis insequentibus clipei sui protectore liberauit. Qui ne uoti reus existeret. se et equi sui qui. vi. sol. medietatis monete non valebat. apud obtulit.

Anno dñi. m°. cc°. lxi°. in horis pallie. uir quidam uxore sterili filium nobilem. sancti iacobi apud hoc adiit et rediens filium habuit. Cui iacobi nomen imponens. cum esset annorum. vi. cum ipso et matre ibidem sancti iacobum. et cum ei offerre disposuit. si in medio itinere puer egrotans expiranit. De cuius morte parentes valde dolentes qui amentes totum nemus clamoribus repleuerunt. mater autem sic sanctum iacobum appellauit. quod si filium ei non redderet se simul cum ipso facturam sepeliri. Interea dum puer ad tantum referret. si de somno excitatus resurrexit. et qualiter cum sanctus iacobus in sinu suo tenuit. et iuuenem ei ut ceteris penitus ignotum patefecit. Cuius astantibus enarrauit.

De octo militibus

Octo milites diocesis lugdunensis ad sanctum iacobum properabant. quos mulier cita rogauit ut sui memores

Tempora Henrici quinti.

duplariu suu amore sancti iacobi deportarent. Qđ cum vir eorum et uxor ab. xii. dietas a galicia mulieri sacculum deportassi. qđa infirmu in itinere reppit. a quo roga tus equu suu ei accomodauit. Et accipiens burdonē infirm et et sacculum mulieris equu suu fe rentem insistens sequebatur. Et fluore solis et labore itins infirmatus terminiscens qđ in multis offendit amore apli infirmita te suam uxi ad galeciam ei nimiu tolabat. Ibiq; decubens. a sociis suis monitus est ut more hom vpiam ofessus sanu se faceret. Ait ille bn audiens q; respondere non valens. p tduu mutus fuit. Unde socios suos de salute corpis et anime sue vehemēt turba uit. Quarta autem die bigila tibz circa eum et mortem ei9 expectantibz. grauit suspirans dixit. Gracias deo et sancto ia cobo quia liberatꝰ sum. et gen tibz quid dixiss ex quo inquit decubui volebam facere qđ mari ebatis Et cum hr cogitarem de uenit ad me ostrigens ut michil loqui possem. qđ ptine at ad salutem. et vos qdem au diebam q; respondere non potui. Et modo huc misit sanctꝰ iaco bus ferens in sinistra manu sac culum mulieris. et in dexta baclm pauprs. quos in itinere sic adiuui. Burdonem hebat p lancea. et sacculum p patina. i. scutu. Et statim quasi ictus vemens eleua to baculo fugientes demones exire cegit. Et ecce bn iacobi ostia me libauit. et loquelam michi red didit. dicens gd venire ptem. quia diucius in hac vita pmanere non possum. Qui cum moram faceret. vnu de socis admonuit dicens. Amice noli a modo tuo militare. Scias enim qđ de trucid est dampnatus et mala morte primo pituit. Qđ p̄a ꝑuti rei euent. Sepulto socio cum redissent ille se uo emendare p̄simpmo uba eoz dupit. Sed paulo post m bello lancea cuidā militis trissossus mrit.

Adhuc de eodem. cccv.

Pope ciuitatem lugdun. iuuenis quidam pelliparius patre defuncto matrem sua p̄prio labore sustentans. singulis annis sci iacobi adire solebat. Cum gr diu ciste virissi. tandem quadam nocte cum quadam mu liere formicatꝰ est. ayane autem facto. quia p̄us ad scm iacobum ire p̄posuerat. cum duobz bicenis dutens sccm asinu ad sanctu ia cobum ire cepit. Cui sibi q̄dam mendicum in via occurrentes. cui societatis et amore apli secum duxerut. ei mera largiantes. Cui illi iuuem. dyabolus in spe sancti iacobi nocte apparuit dicens. No sti quis sim: Cui neganti. ego sum inquit iacobꝰ apls que sin gulis annis visitare ꝙsueuisti as quia multum gratulebam de te. quia valde magnu bonu spe inbuim te. Et nuc ante qm de domo tua exires cum muliere formicatus es. et cum pcō tuo pectore p̄fessus es p̄fectus es. qm pertinacē tua deo placeret et m. Non relinqui te. Et quicuq; p̄p me vult pegrinari. p̄mus debet pcā sua p ofessionem dicere. Et post pectinando cad; missa pmē. Hec dictis demon euanuit. Tuc amaratus iuuenis. domu redire et pcā sua ofiti. et sic ad rema nere disposuit. Et statim demon ei ut p̄mus apparens cogitatione talem reddargnit. dicens qđ pcm istud nullo modo delere posset.

nisi sibi genitalia membra secaret. et multo beatiore et martyrem fore. si se auderet occidere. Quibꝰ dictis. Juuenis simplex nocte socios suos dormientibꝰ cultellu extraxit. et sibi genitalia amputauit. eodem cultello se p̄ ventrem tussipit. Cum gr̄ sanguis effluceret. et ille moriens palpitaret. expecti socii accenso igne morientem inuenerunt. Et timentes enim omnes diu mane fugientes. ipsum eu egeno relinquunt. Post paululu eu eius fouea patuit. ecce defuncto ap̄l fluxu sanguis ejus ecclias posty reuisit. Et in feretro vehebat. Et statim gr̄istantes diffugiut et ad clamore eor̄ omnes alii conuenerut. Et sic ille loqui cepit. Et ructa q̄ illi gr̄igerant enarrauit. et cum p̄dicta dixisset. addidit. Cum me inquit occidissem demones me ceperut. Et cu me ipsis roma duxerut. Sancto iacobus post nos velocit aduolauit. Cumq; p̄ me et gr̄a me diucq; admodu cem disceptassent. illo cu gente uenim ad quoddam p̄tum. ubi beata maria cum multis sanctis ad colloquiu resedebat. Beatus gr̄ iacobus ante eam p̄ me gr̄a demones q̄riturꝰ. et cum illa demones meretrassent. iussit ut reuoluem. Sicq; me ses iacobus suscepit. et h̄ q̄festim restituit. Q̄d cum audissent astantes eum in domo cum gaudio detulerut. et statim sanato sole cicatrices loco vulneru remanserut. Post triduu p̄gens p̄get ipse cu asino et mendico redeuntibꝰ socii obuiauit. et nisi truditem recogn̄o stupentibꝰ q̄d gestu fuisset enarrauit. Et post omis ad priam p̄fecta peregrinacone rediens. hoc q̄dā socii prius narrauerunt. re ipa q̄firmauit. Vidit hominem et omia signa mortis sancto hugo eliemachii abbas cu multis alijs vidit. et p̄ adminicone hoc ut reuelatu est. septimus sepultum se vidisse asseruit.

Item de eodem.

Anno dñi. ccc. quadragesimo. cuius barchinone urbis eius ad sepulchrum iacobi peruenisset. hec solum ab ipso petiit ut de manibꝰ a nullis hostibꝰ capty detineri posset. Rediens gr̄ ad p̄pria peciliam a sarracenis in mari capitur. et p̄ fora et nudinas m. xm. urbibꝰ paganis venditur et emit. et semp cathene quibꝰ ligatꝰ fuit solvebant. Tercia decima vendicone cuiusdam cruce duplicibꝰ cathenis astitit. cum sepe iacobum miclamauit. apparuit ei idem apl̄s. dicens Quia cum eo in ecclia mea tim a me petisti liberacionem corporis tui. et no anime salute. Ideo in hijs p̄ciis lapsus es. Et quia dñs dominꝰ misertus est tui. misit me ad te ut eciam nunc eruam te. Et statim apl̄o discedente. ruptis cathenis. vinculis solutꝰ per urbes et castella sarracenoꝝ q̄ndā p̄tem cathene ferens. in manibꝰ in testimoniu tanti miraculi ad patrum suam videntibꝰ sarracenis palam redit. Cumq; aliquis paganꝰ ei obuians eum capere temptabat. mox missa cathena fugabat. Multi eciam ursi et leones leopardi et dracones. p̄ desertu fugiente dominum dolebant. Et statim visa cathena q̄m apl̄s tetigerat recedebant. Vidit ipse hominem cathenam in manibꝰ ferentem. et h̄ narrantem audi ego ipse.

Anno dñi. ccc. xxxiiij. quidam nomine bruno de luze

Temꝑa hem[XXVII]a Pmiti

liáco a ſco iacobo rediens mi
mis deficientibꝫ eſſe cepit. et
non hꝫs vnde ſaltem mẽmata
panis emeret. Die quadã uſq;
ad noua iuuiens et indicate
erubescens. tristis et anxiꝫ ualde
fuit. Vnde ſcm iacobũ implorat
ſub qdam arbore ſolus quieuit.
Ibiq; paululũ dormiens ſomp
mabat. qñ ſcs iacobus eũ paſce
bat. Fulgurans ſtatim pane
ſubtemicium ad capud repit. de
quo. vñ. diebꝫ bis ꝫ die ſuffi
cient edebat. Et alto die eũdẽ
panem integrũ ꝫ ſeculo mi
uenit. Item de eõdẽ. xl.

Dix omes ſancti egidi
ponas nomẽ cũ fratre
ſuo uiit ad ſcm iacobum. Quo
quiescentes migrauit edilem
ut ante corꝑ apli ꝓmitteret
eis vigilare. Conſuetudo aute
erat ut poſt ſol occaſum ianue
cuiuſq; oratoꝝ claudereẽ uſq; ma
ne. Qui noluit. At illi triſtes
recesserut ad hoſpicia ſua. et
ygressantes omẽ ꝓximos ſue
ſocietatis parauerut ſibi lu
minaria que tenerent ꝫ ma
nibꝫ. Et ꝯfortati ꝫ fide bene
rut ad ianuas claſſas fere
re. pxim et orantes dixerut.
altꝫ voce. Sancte iacobe ſi tibi
placet mꝝ pxim aplꝫ nob
oratoriũ tuũ. Nondũ uerba
finierant. et ecce ianue cum
tanto ſtrepitu aplꝫ ſue ut pu
tarent eas ꝫ minutias fruſ
tas. Rupta ſue autem vepa
gula et ſere et cathene qbꝫ
obꝛabant. Quidam epc ſte
phanꝰ nomẽ de tꝛia. relicto
epatu venit ad ſcm iacobum
ꝫ pauꝑe habitu. et ibi facta
eſt ei cellula de nucib. ꝫ qua
die noctuq; ieiunabꝫ et vigi
lijs et oꝛõibꝫ intendebat. Cuq;
oraret quadam die. turba mu

ſticoꝝ iuxta cellulam eius aplm
ſic rogare cepit. Beate iacobe
bone miles ab mſtantibꝫ malis
nos liberes. Qñ ille audiens
miratus eos dixit. O ſtulti
ruſtici. beatum iacobũ non mi
litem ſ piſtatoꝝ appellate.
Eadem nocte beatꝫ iacobꝫ ap
paruit ei ꝫ veſte candidiſſima
duas claues ꝫ manu tenẽs.
arma ferens fulgentiſſima ut
nudi ſolis. Qꝫ tuo dominꝰ ait.
Stephe ſue dei. qui me non
militem ſ piſtatoꝝ uocaſti
uiſiſti. Ideo tali tibi appeo. ut
ſcias deo militare. Et ut fortiꝰ
hꝫ credas cum hꝫs clauibꝫ quas
manu teneo portis colimbrie
urbis aptis qꝫ. vij. annis a fer
nando rege xpianoꝝ obſidio
ne oppmittur. craſtino die hora
iñ. mitto miſſis xpianis eorum
reddam. ptatu. Et ita factum
eſt. Actum eſt aliqñ bellum
fortiſſimũ inter comite fonſ
ſalcarie et militem ſuũ noie
guillm. Qui captus eſt a co
mite. et ante eum adductus.
Quem cum comes decollari
iuſſiſſet. et miles clamaret.
iacobe aplꝫ dei que herodes
ihoſolimis gladio occidit ad
iuua me et libera me a ſpicu
latoris gladio. Ter ictum ꝫ
menſum nudo collo erectis ad
celum manibꝫ ſuſtinuit. et nil
leſus eſt. Tuc ſpeculator nu
cionem fixit ꝫ ventrem eius.
Quem iacobus ſic hebetauit.
Qꝫ nec ictum eius ſenſit. Tuc
comes iuſſit eum ꝫ caſtro
ſuo recludi. Cui bẽn iacobum
muocanti mane aplꝫ ſuus
apparuit dicens. Ecce aſſum
ꝫ muocaſti. Tuc impletũ eſt
dom tanta ſua auditate odoꝛib.
qꝫ oms qui ibi erant puta
bant ſe ee ꝫ paradiſo ꝓpter

odorem et ꝑpr et ꝑpe lucem que
ni mensa ibi apparuit. Huc m
ꝑpo fulgore hec iacobz eduxit eu
coram ombz manu tenens. et
ꝑduxit usqz ad postima portam
castri custodibz qz exeuntis. Et
aptis iamus pariꝫ usqz ad bnu
miliarii extim muros ꝓpexerut.
Hinc miles amore apli accen
sus ꝓcurrit in galleciam ad visita
dum corpus apli. De ymdicta
celesti m no fuantes festum
beati iacobi. xoli.

Et sunt autem mmuracla
que olim sancti iacobi festa
non colentibz ultione diuina
opante euenerunt me hyspanos
apud tudelionu die festo sancti
iacobi triticum tota die rusticos
m area exaussitz qui aduospaste
te die baluei qd nupta eidem ca
strum muro ope sanccmeco anti
quo fim est mittut. Hunqz in eo
sederet stutim pellis dorsi eius
ab humeris usqz ad crura baluei
parietibz adhesit. cuius ꝑ vicin
tibz ob tñsfixionem tanti festi fm
exhalauit. Hmt iuuenes ap
albuetum sancti iacobi diem
plebs colere renuens tota die ope
batur. sz diuina ultione totum
castrum eius nocte sequenti ꝑsump
tum est igne. Nec fuit qui sciret
ex qua pte ꝓsiluerit ignis. sed
e celo de aduenisse. In epatu
bisuricnsi bnauꝫ de maiora. hac
die sancti iacobi tritici mamplos
cum bno tota die bicmis grudice
tibz duxit. et ad vesperam eo sic o
rante tempestuus ignis ac bali
dus e celo ruemens. triticu mam
pulos et boues m aream vexerit.
Sz et mulieres q̃dam q̃ cum illo
erant. ab aliis supuementibz m
fonte ꝓximo deportate sunt ut
ignis calorem euaderent. et
my euaserut. Item hardum

eiusdem ville miles eodem die
plaustrii sui cum manipulis
tritici tota die dilexit duxit. sz
ultro diuina boue oculos excecu
auit. Inter gothos q̃mecia
montispessulanam russi cuiusda
militis murcianensis rusticu
q̃dam apud villam sancti damia
ni die sancti iacobi panem sub
cinericu fecit et coxit. Quo alla
to ad mensam atqz a fricto coram
ombz discubentibz sanguinolentus
apparuit. et dum magis fricu
getur magis ac magis sangui
nem vomuit. Ad huc fem est ipse
et cꝫ. Ho de libello eiusdem apli. qui
sufficiant. actor. xoly. De
fundatione cenobii bone
uallis z cꝫ abbe eiusd. hely.

Aymericus iste cisterciensem
ordinem ꝓmo in tritorio
viennensi plantauit. in monas
terio bone uall. Cuius cenobii
ꝓmus abbas fuit iohannes lug
dunensis. postea pontifex va
lentinus. Cuius dignitatis fuit
ꝑfectus fuit letissimus. pulchr
rima quedam visio qm idem io
hannes an grusione sua vidit
hoc modo. Gaufridus sup
apocalypsi. Cum prima nostri
ordinis cisterciensis iacent funda
menta erant in eccia lugdunensi
quidam clericus et honestus et ho
norabilis Johannes. q̃ rumore
celebri mi ordinis ꝓpositu audi
tum proposuit in mo se colligio
sociandi. Qui ꝓpositu post pau
cos dies subeunte alia cogitatoe
mutauit. et ꝑ quedam vagope
ratione talis ꝓpositi ꝓpinatione
sancti iacobi aggressus est. Qua
deuote ꝓpleta vidiens a domestic
is tulabilde susceptus est. et fati
gatus ex itine in cubiculu se re
cepit. Quiescenti qz mox affuit
in visu deus et dns m ihc xpc

Tempora Henrici VII. ma quinta.

cum duobz beatis aplis petro et iacobo. Quoz petr⁹ librum manu tenebat. quem p̄cepit dn̄s apl̄is. Erant autem scripturis aureis littris ornens normā p̄destinatoz. Jussus g⁹ apl̄s cepit legere. Et cum ibi legeret nome iohis illius. tolle aut dn̄s tolle dele eum dele. quia meu se futur⁹ p̄mittat et restitui a p̄missō. Accedens autem p̄fat⁹ beat⁹ iacobus et obsecrans dicebat. Dne meus es⁹ p̄cepi⁹. Ne deleas obsecro nom eius. Cui dn̄s meus inquit. no p̄cepi⁹ si cuius se debuerint. Nome mag⁹ est eius meu est q̄m tuu p̄cptu. Apl̄s aute iacobi p̄sistens in supplicatōne. ne deleas inquit dne piissime ne deleas eum obsecro. Ego tibi p eo fide iubeo facies q̄d p̄posueras. et dn̄s ad eum. sm̄ faciet. Apl̄s autem infra dies. vii. dixit ad h̄ubi iohes. solo p̄stito et fideiussōri suo cum ubrima lacrimaz effusione ginis egit dicens. faciam p̄cipis apl̄e sancte. faciam q̄d tam misi cordit⁹ p me pollicit⁹ es. Non mito post fletum magnū. Jtem obdormiuit. Jtem q; dn̄s cum duobz p̄dictis aplis affuit. Jussit q; item librum aperi in quo audiuit ide iohes bem petrū legentem. annumulas aureas faciem⁹ tibi cum culatris argento. Ajoy iohes surgens et p̄fixum diem p̄cedens adimpleuit votum. Hoc fuit p̄mus abbas cenobii boneuallis. et post ecclie valentme antistes. cuius vita et moz mitis mitis et miraclis claruit. Plane cum to israelitis mutuitur. q̄d in egyptum corde redierunt. sm̄ iste iohes quia a cistrio corde resiliebat: iuss⁹ est deleri de libro vite. Emulq; assidendum nob⁹ q̄tin deuocoe sanctoz nob⁹ implorande fuit

suffragia qui tam amicabiliter spondent p nob⁹ et tam efficaciter mediant. Anno dn̄i. M. C. xx. xiii. Norbertus Premonstratensis factus est archiepc⁹. Chronographicus. Polim. Gulipto pape defuncto successit lambertus qui et honorius hostiensis epc⁹. Ad quem p̄fectus norbertus pat⁹ norbt⁹. et ab eo honorifice susceptus. et q̄ flagitabat digne assecutus p̄theno pol se futurū epm̄ diuinitus animo uit et rediens. cum in die pasche apud Sbipolim in p̄cli frequentia missam celebraret. cecu mulier ipo post sumpta mistia in oculis eius sufflante misum fuisse cepit. recepit. Unde quidā diuites apparuisse et sua deo reddidisse fert. et ecclesiam ibi edificaturos divino cultui p manu p̄dicti p̄dis eam manci pauerunt. Inde p̄monstratum re rediens in ecclia bti martini que cata est in suburbio laudum q̄da de suis bonis ubi⁹ gratiam abbem p̄mii assecuti fecit. Cuius industria deo cooperante cath ecclia tam in tpalibus q̄m in spualibus in tantū est in breui multiplicata ut famam bone opinionis et opaginem sce plantationis in cytis ac longinquas iam extenderit regiones videlicet in neruiam. in flandria. in anglia. in angliam. in wasconiam. in gothia. in hispaniam. i burgundiam. Defuncto aut parthenopol ciuitatis archiepo norbto elig⁹. et regali p̄sequente quiete ecclia ab sacerdotii p̄fate urbis gubernatur. In p̄monstratensi aut ecclesia successorem sibi hugonē qui ab inicio pauperitatis sue socius fuerat ordinari fecit abbatem. Demq; norbto archiepc⁹ vir potens in ope et sermone. multoz monasteriorum fundatoz. et sancte religionis eximius p̄dicatoz. innocentii

ppe. catholici equissimq; fautor. petri dei stigmatici illustrisq; expugnator. cum imperatore huthone ab expeditione italica regressq; mauuitatem suam no multo post in infirmitate corripit. et in ea pacis. mse. mensiu laborans. cpatu sapient ac fidelr ammstrato p annos. viii. astantibz filiis data benedictone moritur. Cui dei sepultura mt chicos maioris ecce. et ibi sancte marie g tenens fieret. res ad imperatorem delata est. et ex eius precepto in ecclia sancte marie cum filiis ac fratribz quos in xpo genuit et xpo educauit sepultus est. Cuius extitit in xpo dormitio. viii. idus iulii. De miraculosa victoria ypolanorum de sarracenis olim

Preterea anno dm. ab. c. xv. imperante baldwino rege iherosolimorum a sanctorum fluenta accepit. Qua de re mente cogitantes. imperiq; fines euocati. ad. lx. milia cogregantur. ut ypolanos a finibz suis cohibeant. et apud ascalon impedimenta sua gmendent. ypolani vero in arto positi. nichil spei nisi in deum habentes exemplo minutarum utiq; sepius ieiunium indicunt. pueros etiam lactantibz infantibz. unius quoq; pecoris pabula negant. Dies pugne indicitur. Procedunt ypolani cum militibz et peditibz ut ad tria milia estimati. Principes gentium in fronte. s. priorissa pro vexillo ferens crucem ypolitabbas olim clugniacensis pontifex ferens lanceam transfixam in latere xpi. et ipe bethleemites. ferens in pixide lac sce marie virginis. Sanctum vero sanguinem effusi ex eo lactis in orbem circumgestant ypolanos ne quis possit euadere. Dum vero in tempore hyemps ypolani vident deo sibi auspice splendorem sepe aeris super paganos subito cecidisse. si non visum si satis nocuisse. quos hinc ipsi sanctum non viderunt. illico enim omni uirtutis robore enervati. passim fugientes arcentq; non solum a viris sed etiam a pueris. et a femineis. pereunt in bello. viii. milia subintrasse sunt. maquis. v. milia. Omnes eo ypolani nicolaites relicti sunt. et dulce epimethion reboant. de me exalsis. De certo miraculo alterius temporis. vbi

Anno dm. ab. c. xxv. hyemps solito arbitrio et aggressu nimis sepius decidentibus nimis horrida et importuna fuit. multi enim pauperum infantes et mulieres minuta te frigoris defecerunt. In multis lacunaris pisces absorti sub glacie pereunt. Glacies enim adeo spissa erat et valida ut uehicula hominum sup eam ducerent. et qui sup solum equitarent. in brachiato anguille innuabiles sub glaciem a paludibz exeuntes qd dictu mirum est in femoribz fugientes latuerunt. Hec iam ibi p nimietate frigoris deficientes sputrierunt. Mortalitas quoq; ad huc maxima fuit. Hyemps successit intempies aeris. nunc nive. nunc pluuia. nunc gelu alternatim satis noxia. usq; in medio maio. Postea diutino frigore et pluuia aeris nostancia my tandem arbores floruerunt maio mense. my tandem gemi hibernu et geminum reintegrant uirore. ymbr uero singulis mensibz assidue decidunt. satis arroz pene absorsit. Malligo et auene pretium suum satis simul emittit. a multi quoq;

ſtatꝰ igne aduritur. Tyrus hebrea lingua ſor dr. Urbs fem
ꝑ maxima et antiquo mercede
maris ſita. ſydonioꝝ colonia. ne
gociatꝫ maris. emporiū tocius
orbis. naticinato ꝑphaꝝ celebra
ta. et carminibꝫ poetaꝝ melita.
olim quidꝫ insula. ꝑa nabucho
donoſor uel ab alexandro ꝑter
expugnationem militis in breui
ſpacio agꝝ ꝑtibꝫ oportunis ſua ꝑtinen
ſacta. ꝑdem a nabuchodonoſor
expugnata et ꝑtim captiuata.
et ꝑdea ab alexandro penitꝰ
deſtructa uſqꝫ ad ſolum et diruꝑ
ta. Ex uiuxta ꝑphas poſt. lxx.
annos redificata et in antiqu
ſtatum reſtituta. mꝫ modo te
poribꝫ in fine mundi a ꝑpiamꝫ
lia mariqꝫ obſeſſa capitur et
ꝑ impio ſubiugatur. Vbi
Adhuc de eodem et de
morte imperatoris
Hanno ſequenti hyemps
aſperima ſex ebdomadibꝫ
ꝑtinua et ualde noxia. fames
ualida ubiqꝫ magna militu
dine utruſqꝫ ſexus ꝑcunte. In
haſbania ignobil muliercula
monſtrū bis terminꝫ corporis
eſt empta. a iſtis multibꝫ et cor
poribꝫ ſibi coherens. ante qde
effigies hominꝭ. nec corporis
membroꝝ qꝫ ordine diſtincta.
retro uio facies cruris ſibi cor
ꝑis et membroꝝ ꝑtate mutatꝫ
tum. In brachianto uilla ne
ꝑta. Ilia mulier empta eſt. ꝑ
maſculos uno partu. In gembla
cenſi ꝑrochia dum pater fa
miliaꝫ dnica die mixtum se
getum ꝑ penuria famis mo
leret in usus familie. ſubito uſta
dei indignatione arſit farina
cum putoris ingredine. ad ex
emplum poſtis ne quis ꝑſu
mat. Sile
Henricus imꝑator
maltildem henrici regis anglioꝝ
filiam uxorem accepit. qꝫ tam
poſtea dimiſit. Ipſe aut ut ſtuꝝ
a quibꝰda nigꝫ audiuit. Poſt hꝫ
ipa maltildis gaufrido comiti
andegauensi nupſit. ex qua
henricum ꝑmo ducem north
manie. Poſt regem anglie
ꝓcreauit. alibi uo legit qꝫ hꝫ
henricꝰ leodii paſca dñi cele
brat. Inde aquis ꝓtendens mor
bo draculculi qui ſibi erat nati
uus moleſtari cepit. ꝑ qꝫ
et illi aliquot dies remoratꝰ
eſt. Demde qꝫ penthecoſten
celebratuꝰ multicentu uenit.
et tandem feria. v. in penthecoſ
te uitam cum regno amiſit.
Corpus eius mediis intestinis
ſale reſpſim ſpue relatu eſt.
De hꝫ autem imperatore qda di
cuntur q fabuloſa ee dicimꝰ.
ſertur namqꝫ qd ſe qꝫ mortuū
fingebat. et occulte ſuoꝝ ꝑſen
tiam fugiens ꝑegrinationem
aggreſſus fuit. et ad ultimū
monachꝰ clumaci factus fuit.
Fama a ut dr quidā erat val
de ſimilis eidem imperatori et
uiribꝫ corꝑis plurimū ualens.
qui monachatu clumaci ſuſci
piens. henricum imperatorem
ſe ee firmiſſime aſſerebat.
Rex in uolm baldunꝰ. data re
demptione a ſanctis dimitti
tur. De nugis h. Piſcenſi 2 ſeptis
cenis. et aromeis. libꝫ.
Floreba tue temꝑis ue
nerabilis hugo piſcenſis
ſancti victoris canonicus. reli
gione et litꝫa ſtia clarꝰ. et in
libꝫ alius artiū ꝓcia nulli ſui te
poris ſedꝰ. Qui inter multa q
utilit ſcripſit etiam libꝝ de
ſacramentis ualde neceſſariū.
Duobꝫ uoluminibꝫ ꝙhensu
edidit. In cuius liber uolumine

sedō quidam mirabile mireruit de quodā pegino. de quo. s. supius dict est. q̄ dyabolus in spē s. iacobi apparens ad hꝰ seduxit. ut q̄si manu se mitteret. Cumq; eum dyabolus secum traheret. sanctꝰ iacobꝰ supueniens eripuit eum de manu illius. et mira ei ostendens ante iudicium dei statuit. atq; ut demum uite redderetur obtinuit. Petente etiam rege ludouico. explanauit terrarchia sancti dyonisii miris obscuritatibz plenam. Scripsit etiam idem hugo et alia plima opuscula s. dyadascalon libros. d. super ecclīastem oīm. vb. Sup lamentationes ieremie. l. i. Sup ierarchiam dyonisii anglicam. l. i. De arca noe. l. i. De virtute orandi lib. i. De institutione nouicioꝝ l. i. De auctu mundi l. v. De anima l. i. De excellentia virginitatis beate marie. l. i. Ex pōmis sup magnificat. l. i. Sup tota psalterium ex. l. i. De sacramentis. l. ii. Item notulas sup quosdā libros psalmorum. et alia plura opuscula. de quibus hꝰ pauca q̄ sequunt excerpsi. i hunc modum. Incipiunt documenta eius de ordine Hugonis lib. de virtute orandi

Quo studio et quo affectu a nob orandꝰ sit deus ex mā impia sunt et eius ira assidue possimus. In assiduitate misericordie. discamus quid nobis sit petendum. In assiduitate mentis dei nisi quo desiderio debeamus postulare. Cognitemus q̄ sit huius uite iter. q̄ via lubrica. q̄n mors certa. Cognitemus q̄ lugentes in hac uita mereamur. cum dolore pensemus. cum luctu exituri sumus. Ut autem preteritorum malorum illa q̄ omnes quid homines oppressit. qualia estimamus ee secreta pricla singulorum quoz sibi quisq; de cuiusq; mentis cogitare quisq; uoluit que ab mente erate mala fecerit q̄ sustinuit. Quociens q̄ amore vite eius huius frustra desudauit. quociens in laboriosis conatibz fallacis exitus mutauit. et post longinquos discursus requiem nidū ullam adeptus sit. cognoscet quid de hac vita iudicare possit. Cum aute vite huius ruinam q̄sideret. etiam que sit pricie celestis suauitas atq; dulcedo attendat et pondus quid mutent. quid prideret. ut ex utroq; intelligat q̄ntū sibi in hoc exilio lugendū sit. hinc enim salamon dicit. Qui addit scientiam addit et dolorem. quia q̄nto magis homo mala sua intelligit tanto amplius suspirat et gemit. Postremo sicut in memoria malorum etiam me dei recordemur. quia fiducialiter de fuis eius misericordiis requiramus. si q̄modo in p̄senti miseriis sit cogitemus. reuocemus ad memoriam bona q̄ tribuit. Et q̄m in pueritia sepe q̄stitutos clemēter eripuit. Et q̄m puericia sepe q̄stitutos clemēter eripuit. nec unq̄ peccatis nris quo minus nos puniret. uinci potuit. Oblitos sui de se admonuit. abiectos a se reuocauit. Venientes ad se benigne suscepit. penitentibz indulsit. psistentes custodiuit. Meditatio namq; assidua q̄ritat. scia q̄ puncti. q̄ punctio autem deuotione qui deuotio ho orationem p̄ficit. Scientia est qui homo ad animi nem sui illuminatur. Compunctio est qui ex q̄templatione malorū

suoꝝ cor mꝛno dolore tangit. Deuocꝯ est pius et humilis affectus in deum. qui ex gꝓuidentia ne gꝛiat. Trito enim maꝛimitudine malorꝝ suoꝝ animꝰ et diffidens de gꝓpꝛiis viribꝫ ad deum se gꝛuit. et tanto ardencꝰ patrocinia illius expetit. quanto sibi mch extra deum relictum ee videt in quo ꝛesidere possit. Deuocꝯ ꝙ est gꝛusio in deum pio et humili affectu. Laudis enim ex gꝛacia mfirmitatis sue. pius ex gꝛatuitione diuine clemencie. Hec in se tres pncipales ꝛtutes hꝫ. fidem. spem. caritatem. Neq enim homo pdeuocone se ad deu gꝛueret nisi et ꝛederet se ab eo saluari posse et sperꝛet eum miserꝛi velle. Postremo nisi eum pluspꝫ mala sua diligeꝛet. necꝫ in illa fugiens ꝛefugium sibi in ipo eligeꝛet. mch ꝙ aliud est ora ꝙ mentis deuocꝯ. i. gꝛusio in deum p pium et humilem affectu. fide. spe. et caritate sꝫ mixta. De pꝛibꝫ orandi. libi.

Quatuor sunt pres ozonis. s. Supplicacio. postulacio. insinuacio. Supplicacio est sin dcinacone peticonis humilis et deuota petcio. Postulacio est dcinate peticonis in certa natracio. Insinuacio est per solam natracionem voluntatis facta signacio. Tria sunt gꝛa supplicacionis. captacio. exactio. pura ozacio. captacio est ꝙ fit ante postulacionem ad ꝓparandi et mitigandum animꝰ auditoꝛis. Ad tribꝫ modis fieriꝰ. Homo cum aliqd dicit ꝓpꝛ pꝛsonam ut eam multum gmendet. sine mitum mitigat. sine mfirmitatem. sine aliud. Sed modꝰ est cum aliqd in laudem eius ꝓfertur ꝙ eramꝰ. ꝙ ꝓpꝛ apud animum eum carum et acceptabilem ee significatur. ut mꝛi caritate uicissim eius dilectionem mancꝯ. Tercius est cum aliquid dicimꝰ ꝙ quod apud eum auditoꝛem ad adiutum mi ꝓpꝛia pꝛsona ꝛepmit. ut odio poꝰ ꝙ a moꝛe digna iudicatur. Exactio est ꝓpꝛi factum postulacionem. in auditoꝛem ne petio mea apud eum in obliuionem veniat ꝙdam instancia memoꝛem faciens. Hoc genꝰ quin apꝛ homines importunum videtur. tam apud deum gratum et laudabile est. Pura ozo est qn ex hmilitate deuocois mentis ita accenditur ut cum se ad deum postulaturꝰ gꝛuit preamoꝛis eius magnitudine etiam peticonis sue obliuiscat. Inꝛ hꝫ tria suppliciconis gꝛa mfimus locum captacio. medium exactio. supꝛemus et excellentissimus pura ozo obtinet. ꝙ captacio timoꝛem. exactio fiduciam. pura ozacio pfectum amoꝛe hꝫ. ita ut pura ozo magis in nichilo gꝛuit et appꝛopiet. ꝛeꝙiet et efficaciꝰ obtineat. Postulacio est dcinate peticonis mea natio. hꝫ tribꝫ modis fit. Obsecrando rogando. simplr postulando. Obsecracio est qn vehemencioꝝ caritas deuocionis pribꝫ mfiste rogit. In mediocꝛibꝫ causis rogamus. In minimis simplr postulamus. Excellentissimus est obsecrare. medius rogare. minimus simplr postulare. Insinuacio est sine peticione ꝓpꝛ solam natationem voluntatis fieri sic. hꝫ quoq; tribꝫ modis fit. timoꝛe. fiducia. gtemptu. Timoꝛe fit qn magna est causa qm agimus. aut ꝓpꝛia qm rogamus. Sicut illo. Dne si fuisses hic. frat meus non fuisset mortuus. Rogare enim voluit. ut dns fratem suum mortuum ꝛesuscitaret. Si ꝙ ꝓpꝛ magꝛ

tudine cause et p reuerencia p-
sone eptmmut. mſimuare possum
qm postulare elegit. Dicit bñe
bolumtas intelligēt. Et temitas
non reprehendetur. fiducia fit qñ
ull de facilitate cause ull de be
gnuolencia qsone ꝙsidm. et
ideo patent desiderat mrm exprime
negligim. quia nob obtine pos
se sola mſimuacone spam. sicut
est illud. bmud non hñe. Contep
tu qñ causa vilis est. ull psona
que togat humilis. Que oimno
ab ozone diuina excludit apud
homes autem maxime superbos
et potentes magno studio exte
tur. Insimatio ex fiducia effec
tis quent. ex timore incipienti
bus. ex gtemptu malis. — k.

**De quibusdam psalmis qui
no bidnt ad ordinem ptinet**

Quosdam mone solet qđ
in ozombz mis illos cela
nomiu qm psalmos qui ull pe
ticoms tuba non hñt ull ad mim
petitionem non ptinent dcntra
re solem. Ecce emm mquuut
dm p mdulgencia peccoz nroz
depcari volum qđ nob ad hoc dest
si ull que fremuerut gentes
ull attendat ple meus. ull aliud
huiscemodi psalmū dcntrum.
Et quis quis sicp deus ozoms
spet diligent pspexit qualit cela
ista in ozombz dicta valeant
facile discuit. Dicam gr omb
illas scripturas idcirco utiliter
debere et queunt posse mt bo
tu spum nrm ab oantibz re
tiuri. et m nob affectu pie de
uocoms excitant. et coz mm
ull narrando laudem dei ad ei
amoz em quotant. uel mim
miſiam gmemorando ante g
spectum eius nos humiliant.
ull malitiam aduſtatoz nroz
ei agnoſcendo. et utilem nobis
sollicitudinem et fiduciam re
zam ipo ampliozem pstruut.
Siue gr laudem dei m bomtate
et potencia. siue mſiam mam
m mſirmitate et culpa mā siue
malitiam aduſtatoz nroz in
tuamde coz. et astucia exercita
conem mentis et augmentū
bone deuocoms oantes gmemo
rem. mēs meptum faciam. si
qd vid affectum que ipa m nob
tuba excitant ubiqz oantes si
mus. Unusquisqz gr cum m ozo
ne ull psalmos ull alias quas
cumqz scripturas decantat. di
ligent gsideret cui affectui si
uiant et ad illum effectum
toto nisu coz sud exerceat. ad
quem id qđ loquit magis pti
nere videt. Sicqz p tuboz in
telligenciam m maiozem deuo
conem affectum attendet. Cer
te videm adulatozes qualit
se erga illos a quibz aliquid ex
petut deuotos similant. Et
nos pribz mis spuemam fuc
em dm. et ut mam obtime
qđ petim non similatam deuo
conem. sed veram caritatem of
ferim. Beatificem amicos
dm mi. indignemur mmicis
eius. laudem m eo potenciam.
pietatem sapiam. equitatem.
Item narrem ei miſiam mam.
Confiteam ei culpam nram
offeram ei obedienciam mam
Dicam et credam aliud non
ee p p possim exspl. p quem
spem habeam. Item ostendam
ei aduſtatoz nroz demonum
et pessimo hom malitiam. cru
delitatem. iniquitatem. tuum
dem qđ ei aduersant qui nob
psequunt. qm nob nob hostes
sunt qui ei ꝺdicunt. qđ odim
qm odit. qđ diligim qm diligit.
malle nos ꝓpter eum odia

mmiarum eius ꝓpetī: qm̃ ꝑ eum hꝫ pacem eozum. ℞ li.

De sciencia recte viuendi ſcm̃ ri libro de mſtitucõe nouiciorum.

Sciam recte et honeste viuendi ꝙrare sibi oꝑtet. ꝓtim rõne. ꝓtim doctrina. ꝓtim exemplo. ꝓtim meditacõne scaꝝ ſcꝑturaꝝ. ꝓtim assidua mſpectione oꝝum ac moꝝ suoꝝ. ℔one quid hꝫ modo. Debet si quid ho diligenter ꝙsiderare quid liceat et quid non. quid deceat et ꝙd non. in oī actu in oī loco in oī tempe. extra omne ꝓsonam. In oī actu. hꝫ est quale sacrū et diuina mſteria mpleri oꝑteat. quales humana officia que ad usum ꝓtinent corpus exhibere queat. ut semꝑ sibi sit paratus. ꝙpmodo ꝓmpty. et deuoty. Non solum autem ꝙd agat. ſz etiam in quo loco quid agẽ debeat. ꝙsideret necꝫ est. Aliꝰ est modꝰ se habendi in illo loco ubi deus adoratur. Aliꝰ in eo ubi corpus reficiat. Aliꝰ in eo qui loquendi deputatus est. Aliꝰ in eo ubi silencii custoditur. Aliꝰ dempt in secreto. Aliꝰ in publico. et ꝓt ginꝰ in nullo loco disciplina homo deſere debeat. diligencius cum et magis sollicite ibi ꝙseruanda est. ubi ill neglecta pluribus gnat scandalū. uel custodita bone imitacõnis exemplum. In nocte secum debent ee hoies. et aut fossa membra sompno refficere. aut ozõibꝫ ill meditando ibꝫ stãs in silencio am exhibere. In die uero de secreto suo in uiuid exeut. et ad inuicem uidendos se et mutuandos ostendut. Aute cibum sumptum magis hylares nos et quiet. ne ipa in mutua abstinencia grauis et molesta fiat. post uero magis modestos et tacitos ne ꝑ gule uicium cumpula nos inflammasse putetur. Aliꝰ uero decoris addit diebꝫ festis ges uacacionis. tantum oꝝ namenti ꝙfert diebꝫ cetis studium bonis opibꝫ. stingꝫ carnales ꝙdmentes ne ull mistis in bono opere se exhibeant. pigricia ligent.

Qualiter homo se habere debeat ad ꝓximos. liij

Discreto ꝓsonaꝝ quitum quidem ꝓtinet ad dilecti onem sedis mitum. quitum uero ad uenerac̃onem sedis etatem et officium habenda est. equalio res diligere. superiores honorare debem⁹. quia pari gumatia. siue in eo qui ꝓpt inferiorem gradum in homine uirtutem despicit. siue in eo qui ꝓpt uicii inferiorem gradum superiorem temptat. Istis gr̃ honor. illis amor impendatur. sic tam ut honor istoꝝ sit solutiuus. et illoꝝ amor uenandꝰ. Reuencia enim sine amore magis uilis est. et amor sine reuerencia uilis uidetur debꝫ. Ceu demꝫ modis discꝛc̃onem ꝓsonaꝝ habe dam exhibis colligim⁹. Tribus sedis dignitatem. et tribꝫ ꝙsac̃onem. Sedis dignitatem superioribꝫ obedienciam timorem. obsequiū et uenac̃onem debem⁹ exhibere. Cum eqlibꝫ pacem et concordiam custodire. minutem obsequio beneficio et honorem ꝓuenire. In oī actione et ubo superiore locum eis tribue. et si quando fortassis in aliquo negocio eos ꝓuice contra cum oī humilitate et reuencia ꝙ faciendū sit. non ꝓripere ꝛz demonstrare. et si eos ꝓcedere uiderit cum alacritate et deuocõne quasi

ēr nrātē subiecti obedire. Insi
oribz semp̄ bñficium et auxiliū
impendere sine̅ murmure. sine
otumelia corripe. sine superbia gu
bernare. sine crudelitate castigare.
cum pietate iustie. seriatatem
non exigere. societatem atq; equa
litatem amare. ayoribz p timo
rem subdi. equalibz p caritatem
obsequi. minoribz p humilitatem
recēri. sapientibz parati. obedi
entibz modesti. maledicentibz ta
cti. laudantibz uigili. Item secm
gradationem superioribz. quid in oi
loco. et in omi opē ul' simone ex
hibere studeam' reuerenciam. et
quid' cesset aut obrepat fratri
uirtutis exemplum imitemur
quoda mō tacite. tm ozando eos
pandi nihil p̄sumam' expetere.
Negligentes uero et maxime
eos quoz ul' studia reprehensio
ne digna apparent. tali nos cau
tela declinare optet ut et fuga
mus qd facere et tm mdicare
no p̄sumam' qd sit. Cognitem'
in cuiusmodi nob̄ neq; dari exem
plum. neq; p̄mitti iudicio. quia
si fortassis in eis ignorancia sit
infirmitas excusat qd si a nobis
fieret excusacionem non haberet.
Cum medio et cōsilio tanta no
bis pacis et concordie suauitate diligo
cia sit. ut in nullo unq̄ negocio
qūtum in nobis est firmior dilec
cio p̄turbetur. Studeam' minima
eis nihil aut molestiam inferre.
illatam uero p̄pt' amorem sine
murmure equo ao sustine. mich
i tenere se aut arrogant' extra eos
agere. si pati semp̄ in oim opē
et timeat' assistentibz cedere.
et laborantibz libent' subuenire.
Et quia mt' patres non multū
p̄sit quedā uirtutis emulatio
ce solet. opam nimiam neq; inge
nuo' nolentibz neq; petentibz
subtrahamus. quia in utroq; su
spicio ce potest. Si qn autem
in aliquo forte negocio labora
tibz opem ferre cupim'. tanta h'
humilitate et mansuetudine fa
ciendum est. ut hinc de ipis ma
nifestum sit. qd non excellencia
oris sz obsequii quietum' laboris.

Qualiter se habe debeat in scipo lim.

Ceterum qūtum pertinet ad
nos summopē intendu est.
ne qn̄ ul' in labore nim' pacien
tes. ul' in obediencia p̄ceptoz
nim' alacres. ul' in caritatis
oribz exequendis nim' immem
mur fuentes. Spūalis doctne
studiu non litigantes sz auscul
tantes requirit. sicut p̄ moysen
dr. Audi isrl et tace. Et sicut
iacobus admonet dicens. Sit oīs
homo velox ad audiendū et c. q.
qui linguam suam a malo quo
q̄ peccē non bridat. non potest am
plius diu a furore tragedie custo
dire. Eadem p̄ alios superbe sapie
tes uideri uolum'. erubescamo
ul' minim ignorancia ab aliis
arguī. ul' aliozū sapiam qūtū ab
nimia depressione appetam. Et
nonnūq̄m qd ostam nimia ul
nimia errorem imprudent' defen
dim'. ul' altius ulitate malicia
ose impugnam'. hoc est superbie
huius mundi p̄ quem apls carnalē
vocat et diabolicam. q̄ astuta
est et malicia. ullas solum' ma
stucie vias exquirens quibz pos
sit sua errorem tegere. et aliena
ulitatem q̄nus manifestam in
optione stultoz et insipiencia
hom̄ depuare. Et non talis sapia
q̄ desursum venit. que nescit ce
lemet ipam ornu ulitate diligere.
semp̄ pacifica ul' bonis q̄s sit no
centibz humilit' impendere. ul'
bonis ab habentibz libent' petere.

Flores hugonis de sco victore.

ul malum qđ sustinet cum alio et coram alio iuiciter accusare. Et ipa doctrina sanctus tales auditores amat. Nec erubescit magros habe omes a quib discere possit qđ ignorant qui libenter applaudant errores vero alienos p tempore studet. ul modeste corripe. ne prudent dissimulare. Qui denq studiu sue mor disciplina exercuat. Sicut cera nisi prius emolliat sigilli formam no recipit. sic et homo quidem per manu actoms aliene ad forma uirtutis non flectit. nisi prius p humilitatem ab om elatione et gdictionis rigore molliatur. Neq enim p exemplu alterius aliqđ in melio reformari potit qui adhuc p elacoie iuicio et bona aliena oppugnat et sua mala defendit. In lectione diuina prius debetis querere qđ mores vros ad virtutem instruat. q qđ sensum acuat ad subtilitatem. magis q velle instrui preceptis scripturarum qm ocionib impediri. Cum gr diuinas scripturas legitis. solleret ppendite quid ibi dem sit ad exercitandu in nob amore dei. quid ad exemplum sibi. quid ad cauendus insidias inimici. quid disciplina in ope. qđ humilitatem in cogitacoe. quid obedienciam in preceptis. qđ pacienciam in aduersis hre debeat. Et hanc ipam sapiam qm pro virtute libenter despicatis. melio posti modu p virtutem mutemur. Sepe opus qđ bona intencone melioari creditur. tanto ceciis hominem in decepcois laqueum precipitat. qno de intencois sue principio secuto finem actois no obstruat. et imprudens qi via plana adfoueam curret. q videt qđ faciat. si quid frm sui sequi debeat non attendit. Propter qđ cuncta

spectio hominu ubiq nocua est. qua sollicite attendat quid agat. quid age debeat. si id qđ faciendu est faciat. si qntum et qualiter faciendu est faciat. si bono opi malum aliqđ non admisceat. si alterius bonu ut suu diligat. si suu ut alterius malum reprehendat. qntu ad bona agenda solito sit alacrior. qntum ad mala vincenda a solito astancior. Cum aliquo ope suo infidus inimici supplantato sit. q[uo]d demu p iudicium tue facte decepcois futurum illius fraudem auere possit. De disciplina mentis hominu in generali. lim.

Disciplina est membroꝝ omnium motus ordinatus. et dispositio decens in omni habitu et actione. Disciplina est oppressio cupiditatis. malorum desideriorum cureet frenum lacuue. elacois rugitu. uinculum tristicie. Que domat mentem pauciam lenitatem ligat. et omnes inordinatos motus mitigat atq illicitos appetitus suffocat. Sicut enim dissolucio mentis nasci inordinata motio corpis. Ita quoq dum corpus p disciplinam stringit. animu ad constancia solidat. et paulatim intrinsecus meus ad quietem componitur cum p disciplinę custodiam malus motus cius foras fluere non sinitur. Intrinsecus q[uo] virtutis est qui p internam mentis custodiam ordinate regitur membra corporis. Et qui statum mentis perdit. foras in dissolucionem motoꝝ defluit. Unde p salomonem dicitur. homo apostata ꝛc. Ligandi q[uo] sunt foris p disciplina membra corpis. ut intrinsecus solidetur status mentis. qntus dum undiq[ue] cautior custodia interiori mobilitati cohercende opponit. tandem mens ad quietem stabilem i[n] semetipsa

ipā colligat. omniū namq; di
uerso motus disciplina coheret.
et giūtum mala desideria foris
coherendo ꝓmit. tantum per
eam bonū desiderū minus qua
lesit. paulatimq; eadem vir
tutis forma ꝓ assuetudinem mti
mꝓmitur. q foris ꝓ disciplina
in habitu corpis ꝙstatur. Cō.

De disciplina suadu in habitu

Quatuor sūt p̄cipue in q̄bz
ꝙstuanda est disciplina. In
habitu in gestu. in loquione. in
mensa. in comestione. in habitu
quoq; modis. In etate et qualita
te. In colore et formatione et co
aptatione uestimentoꝝ. In gra
ssi. ne sint nimis pciosa. In ālitate
ne nimis sint subtilia uel mol
lia. In colore ne nimis nitida siue
quolibz alio mō sup̄ qua disciplī
na et ꝓpositum religiose ꝙsta
tionis appetit fucatu. In formaco
ne ut sint decent̄ et religiose
ꝓpositi. i. ne nimis magna
aut dependentia aut fluxa. i.
ne nimis stricta. siue quolibet
alio mō sedm sēli vanitatem
decorta. Coaptaco ad modum
portandi ꝓtinet. Nam sunt
quidam stulti qui stultis pla
cere cupientes quoda artifi
cio uestimenta sua circa collu
ponunt. alii uero maiori sēli
tate ridicto se tūsliuit. alii aut
ut pompam de se faciant ꝙ
plicant ea. et quitum possint
lacius distendut. Alii tenere
corrugata in unū colligunt.
Alii ptorquetes et aplectetes
muoliunt. Alii toto conamine
ꝙstringentes et fingentes ea.
omia corpis sui lineamenta in
uerecundissima quada turpitudi
ne aspicientibz mutanda ex
ponut. Alii tractando et ven
tilando pannos suos. leuita
tem mentis siue ex ipa habitu
sui mobilitate ostendut. Alii
mordentes sinuose sumate tu
nicule et limbis dependentibz
imo retro ꝙsequentibz crudis
imitatoribz uestigia
sua obducut. Qui ut ostendat
se de nūo illoz ee de quibz psal
mista dixit. Non sic impii non
sic etc. quoticiens prevint quasi
turbo tempestatis pulueris fa
tant. et ipi filii tenebraꝝ il
lud lumen foris oculis hom
subtrahut q̄ dns eis ea mte
ꝓdiderut. Tedet me omia ta
mentis oculis meis mutare. in q̄bz
stulti et vecordes milieribz imo
meretricibz studia sua auferunt.
et tanto dedecore q̄ēti suppli
cio cum habitu pene sexum
mutauerut. Et gīt dei omnes
qui modo in religione ꝙstitu
ti talibz student. et ꝓ hīs hoibz
placere cupiut. omibz hoibz
magis viles et ꝙtemptibles
fiut. et eqlibz qui hīs ꝓpt̄ deum
despiciut. non solum coram
deo sz etiam coram hominibus
honorabiliores et cariores ex
stunt. Inuectio cont̄ illoz
qui de veste gloriant.

Dicunt q̄dā nūt mihi et stul
ti honestatis ignari cū
et comant panos suos. qui
non intelligut q̄n iuste in di
uis religiosam vitam ꝓfessis
cultu pciosiz ~~vestiuz~~ vestium
reprehenditur. qui ꝓ aplm
petrum. etiam femmis ꝓhibet
non intuit in veste pciosa vi
derant quia ille dives qui
in euuangelio purpura et
bysso induit. postea in tor
mentis infm etnaliter cru
ciandus sepelit. Quid autem
in purpura nisi color et plau
et quid in bysso nisi mollia
es reprehenditur. Tum ergo
carni sue et in purpura deco

rem et in bysso mollicie adhi
buisse dicitur. Qui dubio simi
stribus et luxuriosus fuisse p
probatur. Si g̃ ille qui a ꝓpria
abusy est tantam dignacõne
meruit. quid putam⁹ istũ fa
cturu cui ꝓpria non licuit ali
enam clemosinam cultui suo
clacõnis impendere nõ ꝓtime
scit. De elb. ꝓpria ꝓpli gmedue
rc. De corõne superbie et flori. de.
quia omis caro fenu rc. Quid
g̃ superbit pulvis et cinis. fim⁹
evanescens et vapor ad modicu
parens: Quid est homo: Pu
tredo. et filius ho. ui. Vmis ꝓpe et
vermis hereditas eius. Hereditabit
enim homo. b. p. Quitum q̃ ex
colatur et ornetur ꝙd est aliud
atro q̃m atro: Quid g̃ q̃d est in
habitu qui foris ad tempꝰ adhibet
gliam querere et corripcõnis
putredine q̃m nob est et semp
ꝓmanet non gsiderare: Propt
erea debent amatores veritat
onis ope demonstrare. q̃ntum
ipi trena despiciant. Nec car
nem q̃ morituru est cultu sui
pstitioso excolere. g pompe im
dumentoꝝ moꝝ ornamenta au
ferre. uestimenta plꝰ vilia
q̃m subtilia. plus asꝑa q̃m
mollia. plus fusca q̃m nitidi
plus neglecte q̃m accurate qpo
situ illi aptu amare

De disciplina in gestu. Lbr

Gestus est modus et figu
ratio membroꝝ corporis ad
omne hendi et agendi modum.
Hic sex modis reprehensibilis
inuenit. s. si est aut moll⁹. aut
dissolut⁹. aut trudꝰ. aut citat⁹.
aut prav⁹. aut turbid⁹. Mollis
signat lasciuia. dissolut⁹ negli
genciam. trudꝰ pigritiam. citat⁹
inconstanciam. prav⁹ superbiam.
turbidus meridiam. Homo aut
apostata rc. Et dixit dominꝰ.
Pro eo q̃ elevate sunt filie syon
rc. Nemo q̃ debeat putet
parui delinqre eos qui ignari di
sciplinam ad turpes motus et
mordinatas gesticulatones
membra sua inflectut. quia
nugꝰ scriptum tam severe istos
exteriores motꝰ corporis in nob
reprehenderet. nisi omis exte
rius homis in honesta figuratio
et modo indecens ab interiori
mentis corruptione maneret.
Propterea multum eius disciplina valet ad cohercendos ꝑuos
motꝰ animi. Omnino g̃ diligenter
obsuand est. ut singla mem
bra sua teneant officia. neq̃
usurpent alienu. Dr. s. id agat
unumq̃q membr⁹ ad qd factu
est. ut neq̃ loquat manꝰ nec
os audiat. neq̃ oculꝰ lingue
officia assumat. Aur enim
quida qui nisi buccis paten
tibꝰ auscultare nescit. et q̃i
p os sensus ad cor influere de
beat. palatum ad aures loquentis
apperuit. Alii quodq̃ adhuc
peiꝰ est in agendo illi audien
do q̃i canes sitientes lingua
extendut. et ad singlas actio
nes uelut molam labia tor
quendo attribuunt. Alii loqn
tes digitu extendut. supcilia
erigut. et oculos in orbem ro
tantes aut grossa quadã
gsideratõne defigentes cuidã
mimice magnificencie cognatꝰ
ostendit. Alii capud iactant.
coma expauent. uestimenta ad
aptando opponut. et latꝰ cubi
cando pedes q̃ extendendo
ridiculam satis ostentationis. Alii
q̃i ambe aures ad audiendum
free non sint. alteram tm collo de
torto uoci uementi opponunt.
Alii tipi nescio que figurantes

oclm mtiudend aliu claudut. aliu aptat. Alii maiori ridiculo am medietate ozis loquit. Sut ptera mille larie. mille sub sanacões et corrugacões natu. mille balgia. et otorsiones labioz. q̃ pulcritudinem faciei et decorem disciplme deformat. Est emm facies speculum disciplme. Cui tanto maior custodia adhibenda est q̃nto mmꝰ s. d. m ea pcm fiut celeri pt. Temperandi est gr̃a facies et modificanda in gestu suo. ita ut nec ptue exasperetur nec mollit dissoluat. sꝫ semp hcat et rigidã dulcedine et dulcem rigore. Alii nauigantem brachiis meedentes et duplici quoda mostro dño eodemq; tpe pedibz deorsum in tra ambulant. et cactis sursu macie uolant. Q̃ est quesꝫ mostru hoc q̃d simul in se fingit et hominis necessitatem et nauis remigiu. et auis volatum. libet in hoc poetice illius subsannacõis elogio subclamare. humano capiti cervicem pictor equa. iungere si velit. et varias inducere plumas &c.

Adhuc de eodem. cõm.

Decuro optet ut ad hanc pturbacionem sedandam custodia disciplme opponat. que dnũ q̃q; membrũ ad suum officium restringat. sic mmꝰ dum alterum membrũ oppatur. altũ aut omnꝰ quietum maneat. aut si forte eius opa illi nocua ce cognoscat. suo motu et ad cooperandum illi decenter et ordinate moueat. ita ut mch offuse. mch oppostum m membris corpis agnat. Est em sr̃ quedã res publica corpus humanum. in quo singulis membris sua officia distributa sunt. Dū q̃ dnũ membrũ alterius mbri officiũ inordinate sibi mendicat. quid aliud q̃m concordiam dñi uersitatis pturbat. Dum q̃ aliud suo motu alteri motum impendit. certe illi q̃m matura moderat dispositionem q̃dicat. s. d. ma gr̃a est custodia disciplme in gestu. ut dnũ q̃q; membrũ in eo ad q̃d creatum est officiose q̃uiceat. neq; alterius ministerium sua admixtõe q̃fundat. Sed dū est custodia disciplme in gestu. ut dnũ q̃q; membrũ ad q̃d facit eo mo atq; mensura faciat q̃uo faciendu est. i. nec plus nec mmꝰ nec alit q̃m oportet faciat. q̃uis in actu suo sic et dirigatur et moueat. ut in nulla umq; pte temperancie limitem aut forma honestat excedat. Hoc est ut in paucis exemplificem. videre sine apte deneiu. videre sine defixione oculoz loqui sine extensione manuũ et mitentiõne digitoz. sine extensione labioz sine extensione et tractiõne capitis. sine elevacõne superioz. incedere sine modulacõne gressuũ. sine ventilacõne brachioz. sine gesticulacõne scapulaz. sedere sine diuaricacõne cruriũ. sine altitudinis suspectione pedum. sine extensione uel agitacõne tybiaz. sine altera acubitacõne lateriũ iacere sine dissectione membroz. et ut tandem de hac pte fine loquedi faciamꝰ gestu hominis in omni actu se debet grauiosius sine mollicie. quietius sine dissolucõe. gr̃ius sine tarditate. alacr̃ sine inquietudine. maturius sine precipitia. et seuerius sine turbulencia. molle gestu temperat turbidũ. et turbidum mollis dissolutum. parum. pro se dissolutus citatũ turbat. tardũ citatum. quia inter vicia gr̃a

medij limes.

medius limes est virtus.

De disciplina in sermone. Liber.

In loquicione quia res sunt obscuande. hoc est quid dicatur. cui. qn. ubi. quomodo. Quid ut videlicet in in sermonibz disciplinaris otiosa adhibeantur. Otiosa autem sunt omnia que sunt aut nociua aut inhonesta aut inutilia. Inutilia sunt que nec loquentibz nec audientibz prosunt. Inhonesta que vel illius qui loquitur. vel illius cui loquitur. vel illius de quo loquitur dignitati non queunt. Nociua quia suis suasionibz alios auditores siue ad errorem siue ad peruicatem inducunt. Hec tria duobz discernunt. scilicet. 1. secundum qualitatem rerum. de quibz loquendo fit. 2 secundum qualitatem personarum quibus vel ad quas vel de quibz loquendo fit. Qualitas personarum multis modis capitur. Secundum etatem. quia aliud queunt loquentibz iuuenes. aliud senes. Secundum sciencias. quia aliud loquentibz. aliud simplices. Secundum officium. quia aliud loquentibz prelatis qui negocia exteriora tractant. aliud eis qui secretioris vite quietis et studio et contemplacioni uacare solent. Secundum ordines quia aliud loquentibz eis qui sunt clerici. aliud loquentibz eis. qui sunt subditi. Et nec loqui debent de discretione bene eloquendi. Iuuenes de naturalibz disciplinis. Sapientes de mysticis scripturis. Simplices de exemplis bonorum operum. Illis qui exteriora tractant negocia solleritia acquirendi. Illis qui quietam vitam ducunt de disciplina viuendi. Clerici de prudencia subditorum. Subiecti de obediencia preceptorum. Eiusdem de discretione loquendi dictum est. Cum vero irreligiosis tractat de scripturis. etc. Sapientes velle videre superbia est. et obstinatos corripere insipiencia. Qua et iuuenes sunt primo. qui meliori non exhibet reuerenciam. et minus sibi est qui non emendat. Si quocirca ergo se meipsum uestimam. Ergo qui cum alio loquitur. primo considerat. utrum expedit se an expedit illum loquitur. Si expedit sui utilitate loqui videat. ut ille talis sit de cuius colloquio utilitas ei prouenire possit. Si expedit illum loqui caueat ne talis sit ille qui illius exhortacione non indigeat. vel ita in malo obstinatus ut exhortacione alterius ad rectum se non permittat facile. Si cui sit loquendi agnoscimus si id quod de quale sit diligenter considerauimus. qui id profecto tanto magis diu quaerit. quod ad illud in quo ipse plus laborat malum sanandum vitio quodlibet inducitur. Verbi gratia. Si reperimus in publicis laudare constantiam. timeo eos ad virtutem ortum credimus. amplius in suo vicio confirmamus. Exhortemur ad constanciam timidos. ad timore simplices. Ad frugalitatem prodigos. ad liberalitate auaros. ad humilitatem superbos. ad patientiam iracundos. ad zelum tepidos. Ad silencium iniquos. ad illum exhortacionis munus tractatos. Ad alacritatem segnes. ad mansuetudinem impacientes. Ad iusticiam negligentes. Ad indulgenciam crudeles. Ad verecundiam audaces. Ad quietem pacis. Ad prudenciam incautos. Ad sollicitudinem obliuiosos. Ad modestiam insolentes. Et omnino quod quod dicere volumus cui dicendum sit. ex ipsa prius mentis animi qualitate colligamus. **Adhuc de eod. Liber.**

Sequitur tria discretio loquendi. Aut cum aliquid dicere uolumus prius ubi illud dici queat considerat. Neque enim in diuinis et sacris locis fabulaciones inducere. neque in illis locis ubi de disciplina e

agendi ꝯsiones aut ꝯtenciones
ribor uentilare. neq; m illis
msi de intelligencia diuinaꝝ
scripturarꝝ tractandi est exclo-
za negocia admisce debem⁹ nec
ea que sint plibz dicenda / nec
culto edere. nec ea que sint
paucis reuelenda / manifesto
ꝑulare. Tempꝰ est qn̄ multa di-
cendum est. qr tempꝰ tacendi
est qn̄ aliquid dicendi est. quia
tempꝰ loquendi. Tempꝰ uero qn̄
omia multi Tempꝰ tacendi.
tempus loquendi debz ꝓcedi. quia
prius ꝯsilencii tpe tacendi ꝺr.
quid postea ꝑ ordinem tpe loquendi
ꝯferat. Aliqn̄ tacere debem⁹. ꝯsulta
q̄ aliꝰ ꝓr loqui cepit. Aliqn̄ ꝓpter
multiloquium utrumdi. alii q̄d hm q̄
ꝑntes habent⁹ negligen tales sint
ad quos debem⁹ dicere verbum. dum
ill reuerencia dignitatis ꝑsone impe-
dit. ill malicia incorrigibilis
atq; ideo indigna admonicone es-
timatur. Sapiens autem eq̄ cauz
ill ne in eo tpe qn̄ loqui debet
ꝑ negligenciam sileat. ill ne ei
tpe qn̄ loqui detet ꝑ licenciam o
cessam in multiloquium cadat. Aliis
i. modis loquendi in tribz ostat ut
loquitis sit. gestus modestus et humilis.
sonus demissus et suauis. significa
tio uerax et dulcis. a rodestiam debz
hre gestus loquentis ut nec mor
dinate nec impudice nec tur
bulete mr loquendum membra
moueat. Neq; oculoz nutibz aut
aliqua indecenti ꝯformacone
vultus placere sui ꝑmonis mmu
muat. Eom demissa me strepitu
et immodesta clamositate audito
rcs aut tedeat aut offendat. Sed
et cum ritate mesta est ut ꝑmo
loquitis dulcedinem heat q̄ sepe
etiam ritas auditori amara ef
ficitur. Si aut sine rone aut sine
dilectione ꝯ eum ꝯferatur.

De disciplina in cibo. Lvi.

Ita mensa est duplex cu
stodia discipline. in habitu.
in cibo. Disciplina in habitu. tbz
modis. tacendi. uidendi. sese ꝯti-
nendi. Tacturus me epulas ne
cessaria est. qm lingue q omi tpe
apta ad ꝑm labitur. Periculosus
enim ꝑ epulam inflammata fiunt
ad loquendum relapsus. Custo
dia oculoz quia non decet ibi ꝓ-
prie ut impudens ea q̄ apud alios
agunt circumstando ꝓspiciat ꝛ
ut post prudice demissis luminibz.
ea tm q sibi apponi sunt attendat.
Custodia quoq; ꝯtinendi sese ibi
negligenda no est qm̄ uidelicz
neq; in habitu neq; in gestu mo-
tens aliquid aut inhoneste agi
tur. Sicut quida faciut qui ea
ad edendum assedunt inquieta
ꝑdam agitacone et ꝯfusione m
broz intemperanciam aut sitim desi
gnant. Caput ercutiut. brachia
ereuiut. manꝰ in altum expan
dut. et non sine magn turpitudi
ne qn̄ totum epulum sint absor
turi. ingentes quosdam conatus
et gestus indecoros ostendut. In
uno loco sedentes oculis et manib
q̄ppe et q̄ longe oma circumcur
rut sunt. panes et minuut bi
na in calices et patinas effundut.
Pistos in gyrum circumducut. et
velut rex suis obsessam ciuitate
assultum facturus. dubitant ubi
prima expugnonem aggrediant.
Omn sunt in omi ꝑte irrepre
nem face ꝯcupiscut. Hanc igit
tribz modis debz quisq; in epulas
ꝯseruare disciplina in sensu ipo. ri
delicz ut ꝛ lingua suam a loqci
tate restringat. et oculos suos a
circumspectone cohibeat. et ut ꝛ
membra oma cum modestia et
quiete ꝯmeat. Hym

Adhuc de eodem

Sequitur ecīam triplex obſeruancia diſcipline m cibo. ſ. ꝗtum. quomō. Quid ſumat. i. aut neqꝫ nimis ꝓciosa et delicata expetat. nec nimis rara et inſolita requirat. nec nimis acciurate et laude ſpiarita ꝙcupiſcat. In ꝓmo luxꝰ arguitur. in ſcdo curioſitas. in tercio ſuperſticio notat. Aut nanqꝫ ꝙdam quoꝝ ſtomaches ſatis vilibꝫ la infirmitate egrotant. ſi miſi pinguia et delicata deglutire non poſſunt. ſi ſm eis parci ac frugales cibi oblati ſumit. ſtatim aut indigeſtione ſtomachi aut pectoris ſtrictitate. aut horripilatiōe capitis. aut ſi qua ſunt talia ad excuſandas excuſaciones ꝓtendit. Alii delicias et luxuum ciborꝝ magna ſtrinccia aſſpiant. ſi ab eis ītm non nimiꝝ aut tolerti biliori peculancia ꝑmittūt ciborꝝ uſus oīo reſpuit. Nouа quēda et inſolitꝫ ciborꝝ ꝓgnia exquirit. ita ut ſepe ꝓpter unꝰ ventrem homīs ꝓcōs circūpositos turbā famulorꝝ diſtrahat. et viy tandē ill de ignotis ac deſtis motibꝫ prurienticeꝫ euellendo. ill pauculos de mus gurgitibꝫ ꝙſim du ſtrictaꝫ de piſciculos trahe do. ſme intempeſtiua de arentibꝫ rubetis arbuſta colligendo. vm appetitꝰ peculancia ꝙpetere queat. et michi non ſatis pan tere poteſt. ꝙ dicat iſtos euagari. niſi forte quia ꝓ ꝗndam ad inſolencia miles ob id m ſuo obſequio occupari gruident. ſiue ꝓ ꝓ timorem claudis ceteris omibꝫ ītm cibo diſſiles ſimet. tm mito diſſiles videri uolut. Alii ſuperſticioſum nimis in ꝓpe pandis cibis ſtudium adhibent infinita decoctiōe et frivuꝫ. et ꝙdmodꝰ ꝗna excogitantes. modo mollia. modo dura. mo frigida. mo calida. modo cocta modo aſſa. mo pipe. modo allio. modo cymmo. modo ſale ꝙdicta ſcdm ꝙſuetudinē pignancia mu lierum deſiderantes. hm ꝓfecto non ſolum arguendi. ſ ecīam de ridendi ſunt. qui iſti caupones ad omem ꝯcupiſcam eliciendi guſtꝰ ītm palatum extendunt. Sequit custodia diſcipline in eo ꝗtum quis ſumē debeat. Cuiꝰ menſura h michi ꝯ videt. ut neqꝫ ītra honeſtate neqꝫ ſuꝰ meritatem ſit. Non omib venit idem ſapit. aliud ſit. aliud ſero ſit. Cui mi nꝰ ſufficit. iſte ꝓnuſꝯ ad turpi tudinem edacitꝰ ꝓruat. in ſuperfluitate oſtendit offendit. Cui multum opus eſt in eo ſepe honeſtis comedendi ledit. et ꝓ ꝗ ad ſuperfluitatem ruat. Ille cui parum ſatis eſt. magꝭ ſuperfluitate caueat. illi uero cui multum opus eſt. magꝭ ad hone ſtatem attendat. Poſtremo eſt obſeruancia in cibo. quo mo quis ſumē debeat. h eſt ꝗtū mode ꝗ temperate. Quida mꝭ comē dendi dim ſcutellas euhoniare uolut. ꝙdam frustoꝝ frusta ad rem ſiue ſagīnem ſuperpotatam diſtillancia in ſalibꝫ muoluut aut ſuꝑ mentē donec ītm cui ſatis in alibꝫ ea ꝙ remanent in ꝑſtinū locum reponut. Alii bibentes digitos mediotenꝰ po culis in ingut. Alii uncas ma nus ad veſtimenta ſua detergen tes. rurſus ad cibaria tractan da redeūt. Alii nudis articulis uelcare uice olei ſua piſcant. ita ut in eodem uase et manꝰ ablucōem et ventꝭ refectōe ſimul habeat. Alii ſemicoctoſas crustas et ꝑmorſas ſalluras ciburne ītrudo infigut. et reliqas

odenſium ſuoꝝ offis facturi m po
tulo tenguit. Tempanciam ma
dueredo intelligim? meo. ſi ho
tanctum? et no cum mmia feſti
nacone comedat. Lpm

De cognoone dei p dnimas
Am de tribus diebus

Uia ſimt muſibilia dei.
potetia. ſapiencia bengm
tib. Potetiam manifeſtat ctitu
ꝛe mmſitis. Sapiam decoꝛ
bengnitate utilitatib. Immenſitas
ctituraꝝ oſtat m multitudine ⁊
magtudine. a multitudo m ſimulib
m diſpm pmutis. a magtudo eſt
m mole et ſpacio. a moles eſt m maſ
ſa ⁊ pondere. ſpacii eſt m lato ⁊
longo. ꝙfundo et alto. Decoꝛ ate
atuiꝛ eſt m ſitu et motu m ſpe.
et ꝙlitate. ſitus eſt m ꝙpoone ⁊
ordine. Ordo eſt m ꝓprietate ⁊ tpꝛe
et loco. tonalis. localis eſt ante ⁊
retro detroꝛſum et ſinſtroꝛſum.
ſurſum et deoꝛſum. et circum. Na
turalis eſt m cremento et decremento.
Animalis eſt m ſenſibꝫ et appetitibꝫ.
Rationalis eſt m factis et ꝙſilib. Spes
eſt forma uiſibilis ꝙ oculo diſcrnit
ſicut corpes colores et figure oꝝ
poꝝ. Qualitas eſt ꝓpietas mtioꝝ.
ꝙ certis ſenſibꝫ ꝓcipitur. ut melos
auditu. dulcoꝝ guſtu. fragrantia
olfactu. lenitas tactu. Utilitas ci
tuiuꝝ oſtat mgto et apto et cmo
do et nēcio. Gratum eſt qđ placet.
aptum qđ quiet. cmodum quod
ꝓfit. neceſſariu ſine quo quid
ee no poteſt. a quid iſte ſenſibil
ſi quidā liber eſt ſcriptꝰ digito
dei. hꝫ eſt uirtute diuina creatus.
Et ſingule creature ſi figure.

De compone dnarum hom.

Compoco duo hre debꝫ ap
titudine. et firmitatem. hꝫ
eſt int ꝙponenda apte et ꝓpter
cocant et compoita firmit cohi
beant. Et mmiſtratis huiꝰ ma

chinam mtueris. Fluentes qñ
mutabli one et ſapia ꝙpoco om
nem pfecta ſit et qñ apta.
qñ ꝙgrua. qñ decora. qñ ctis
ꝓtibꝫ ſuis abſoluta. in qua non
ſolum ꝙcordia ſuauet ſimilia. ſꝫ
ea etiam q̄ careant potencia di
ſſta atꝫ repugnātia ad ee pducit.
dicerunt ſapia in ma quotā mo
amicitiam et ſedacionem ducit.
Quid repugnancꝫ ee poteſt aq
et igne. Que tam in natā rerꝰ
tu dei ꝙtemperauit prudencia
ut non ſolum admiucem ge ſoc
etatis vinculum non diſſipent. be
rum et naſcentibꝫ ctis ut ſub
ſiſte poſſint. Utile mutuetum
ſubmiſtrent. Quid de huane
corpis ꝙpage loquar. ubi omni
mebroꝝ ductus tantum adm
uicem fruant auſpicium ꝙcordi
am. ut nullum omnio muti
ri poſſit mebrum cuiꝰ officium
alteri no videat ꝓſtare admm
dum. Sic omīs natura ſe dili
git. et mira quoda no ꝓlium
diſſiliū. et in unu redactoꝝ ꝙcor
dia una in ombꝫ armoniam
facit. Aptā eſt gl et quiemens
om rerum ꝙpoco. ſꝫ quomodo
eſt firma. Quis no videat. qs
non miret. Cere celi qui ambi
tu ſuo cludit oīa quo ſoli
di ſint. et qñ ex ere fuſiles de
ſup ctuꝝ ꝙpanſi. Terra ſem
in medio pondere ſuo libratā.
ſemp mobilis ꝓſiliat. ut ceteꝝ
in medio fluctuancia hinc ſoli
ditas celoꝝ illinc tre ſtabilitas
in unu cohereant et ꝙfirmigant.
ne atra legitimos hymnos nob
diffuſa ꝙcordiam diſciplinis diuinis
ee quomo ꝓ biſtera tellus
meruſcaꝰ truones aqꝰ ſpi
et foris ꝓ alueos ſuos ad diuſa
loca deducti. mtō ſatiſtentem
ne diſſoluatur ꝙfluentmanet. et

Plozeg huiomodi liber VII de sto victore

foris ne fatiscat/ arentem rigat. Vere quomo in humani corporis fabrica iuncturas ossium humela nuor ligant/. et medullis ito y fistulis tubiaq; diffusis cana lia. eram vena vitalem san guinem y omem corpus deducit. Ac demceps tenuitudinem carnium cutis tegmi/ muolui/. ut et rigor ossium intrinsecus corpus su stineat/. et pellis mumen foris defendendo custodiat/. De diffone nel ordine earum. lib.

Post egritudinem sequit/ ut de positionem rerum q̄lis sit ostendam. In celo luminaria et stellas collocauit/. ut subiecta oma illu straret/. In aere ventis et nubibz fecit/ viam. ut agitatis humbz suis dispse pluuiam deorsum fundet. In gremio telluris moles aquaq; recepi iussit/. ut y gurgites suos hinc illinc q; quo muto ferret/ ne ventis discurrent/. Quasda regio nes ditauit/ ubitate frugum. ossa vineaq; alias olerum. alias pecoz. alias potentibz herbis. alias gremio pecosis. alias animalibz et bestis no xiuosis. alias coloribz variis. alias diuersarum arcium studijs. al metal lozo. al tumainarum gemmaz diuis. ut nulla prsus regio sit que non aliquid nouu et rare ab alus accipe gat/. Quod qd eciam ea q̄ humanis usibz necia sunt/ m gnium homm frequentia prudentia cautoris gstituit/. ea vero q̄ no ni ppt necessitatem q̄ cupiditas expetit/ ppt spem. m abditis tuz simbz abscondit/. ut q̄ amor virtutis ab immodito no astringat/ ap petitu. saltem laboris tedio victo q̄uescat/. Quid de dispone tpoz. ecce post noctem venit dies. ut torpentes motio laboris excitat/. post diem sequitur nox. ut fessos ad reficiland quies excipiat/.

Item q̄admodum vicissitudines dierum et noctiu alianca/ renouant/. ita mr. anni tempa ordine sibi succedencia totius mudi spem renouant/. Primo p tempore veris. q̄dam innouatione mudo nascit/. deinde p feruore estatis q̄si iuuentutem roborat/. Post h̄ supueniente autumpno ad maturitatem ostendit/. postmo succedente hyeme ad defectum ligit/. Nec vero autem semp deficit/ ut semp post defm renouari possit/. quia nisi pius a statu suo defficerent/ vacua ssi illis locum occupantibz no valeret exurge nouu. Ome sensus de foris nias venuit. solus visus dentus foras exit/. et emin pollet omnia pce cetis agilitate p̄cipit/. Bene q̄ q̄si speculator quida eminentiore locum cuctis obtinuit. ut q̄ re tenis sensibz supuenturu sint/ ante p̄cim p̄videre possit/. Post huc auditus et loco et mo bilitate sedis est/. deinde olfactus. Iustus autem qui nil sentire potest/ nisi id qd tangit/ multo velut tardior ceteris sensibz immo resedit/. Tactus q̄ualem sedem no bit. Qui ideo diuisus est: qua cuctis corpus sensibz. Unde et in digitis pollex qui tactum si gnificat/ coadunatis in vnum digitis solus omnibz respondet. qua sine tactu nullus sensus esse potest/. Videte eciam quomo in humano corpe ossa intrinseca collocata sint. q̄tus robur eoz corpus sustineat/. Deinde arcu ossa uestit/. ut duricia eorum mollitia tactum excipiat/. Ad ultimu pellis carnem induit. ut sua quoda modo tenacitate ab incomodis foris accidentibz corpus munat/. Sic corpeu munit arbores. sic pennis volatilia

volucres. sic sequane pisces. vide
quo in motu locali sapia ditoz
ris appareat. Cogitet aut vide
defluentibz aquis semp indefi
ciens semp vena ministrat. vnde
noto ventoz educat. quis infa
tigabilem astivz cursum mo
derat. quis solem plybna de
scendere sigma precipit. et silia.

De fig. qualitate cap. lxvij.

Species est forma visibilis que
tm̄et duo. figuras et co
lores. fige aute rez multis mo
dis appent mirabiles. Aliqn
ex magnitudine. Aliqn ex pul
tate. Aliqn qua nue. Aliqn
qua pulchre. Cedm magnu
dine figura attendit. qn res qlz
sui generis motum in qntitate
excedit. Sic miramur gygantem
mt̄ hoies. cetum mt̄ pisces. gryphe
mt̄ volucres. elephante inter
q̄drupedes. draconem mt̄ serpen
tes. vide quid magn̄ mireris. den
tes apri aut trnee. alas gryphis
aut serpis. caput equi aut locuste.
aurem elephantis aut culicis. astu
aut formice. leone aut pulicem. ti
gridem aut testudine. Ibi miraris
magnitudine. hic pulchre. corp̄ pui
magna sapia ditu. ac magna sa
pia cui nulla surrepit negligia.
illis dedit oculos. quos vix q̄plen
dere potest oculus. et in tam ex
quis corpib sic distincta liniame
ta ne sue egritia plenissime dist
buit aut mihi videas deee in mi
nimis. corp̄ om̄ que nata forma
aut in magnis. Rursus alia ad
citro minuunt. qua mostruosa
quoda mo sint. aut ridicula. q̄z
quide plasmato q̄tum ab hui
one aliena: tanto leuis quand
am in admiratione appellere pt.
Quare crocodillo maduanus v
ferioꝛem molam non mouet:
Et quo salamandra vigne

illesa permanet: quis dedit
hericio spinas et docuit enim.
ut se discussis pomis turbine
inuoluat. quibz homus in me
dens stet quasi plaustrum: for
mica hyemis suppetiture ppria
finis horrea sua replet. aranea
quoq̄ de visceribz suis lagos nec
tit. ut pdam capiat. Isti sunt
testes sapie dei. Est adhuc aliud
verum et euidens diuine sapie
argumentum. qd ome genꝰ simile
sibi procreat. et in tam multis sim
litudo vna egregia q̄me origi
nis forma non immutat. hꝫ
quoq̄ mirabile est. qd in vno cor
pe tot distinguit membra. tot me
broꝝ forme. tot loca. tot officia.
et cum sint ita diuisa in se sin
gula: in mucem tamē cooperan
tur omnia. Post figuram sequitur
color. Quid luce pulchrius: Que
nam colorem in se non habeat.
om̄ tamē colores retin. ipa
quoda mo illuminando colorat.
Sol sicut autem rutilat. luna
pallet q̄ electrum. Stellarum
quedam flameo aspectu micant.
alia luce mitea manent. quedam
vero alternatim nunc roseum nunc
viridem. nunc candidum fulgore
demonstrant. Quid de germi
nantem: Ecce tellus redimita
floribz. q̄m iocundum spectaculum
prebz: quomo visum delectat.
quomo affectum prouocat. Vide
mꝰ rubentes rosas. candida li
lia. purpureas viola. In quib
omnib non solum pulchrido sed
origo quoq̄ mirabilis est. quomo
s. dei sapia. de fig pulchre talem
produxit spem. Post spem: de
qualitate rerum dissere debemus.
Tam diuisas deus qualitates
rebz indidit. ut ibi omnis hois
sensus sua oblectamenta inueni
at. Quot enim oblectamenta

mueniat. Quot emm oblecta
menta octor in diuisitate co
lor mostruum? tot oblecta
menta auriu muarietate so
nor mueniu? Jnd que pma
sunt dulcia fmonu gnicia. qbz
hommes adinuices suas volu
tates gmunicant. pretiu mar
runt. pscia mdicant. futa
nuciat. occulta reuelant. a deo
ut si hmb caueat uitia humana.
bestiis oxibilis videat. Quid aue
gsensus auiu. quid huane vo
tib deco melos iocudum. quid
dulces modos sonor? om? ome
morem: Sic est de om factu
ac cetis sensibz. De sapientia
dei in rerum creacone hom.

Deus hominem ppter se
fecit: non qb ipe hoie
indigeret. sz ut hom qua me
lius dare nil potuit. se ipm
fruendum daret. Aliam vero
creaturam sic fecit. ut et sub
iecta hom cet p ydeoniem
deseruiret ad utilitate. Homo
g? quasi in quotid medio collo
catu. hr sup se demm: subt se
mundum: et corpe quide deor sm
mundo gnatur. spu aute sur
sum ad demm subleuat. Recte
se g? fuit. ut visibiliu ydeo
ita ordinaret. quatm? homo
in eis foris agnoscet: quale cet
immutabile bonu qb intus qre
re deberet. hoc est ut subtus
se videret. Quid sup se appe
teret. Non ig? decebat ut rer
visibiliu copia aliqua in pte
defectum sentiret: que ob id
mavie instituta est. ut me
stimabilem et nor bonorum
affluenciam nuciaret. Hoc
est eam cur deus illa cta
creare voluit: que humanis
usibz nria non ee prudit.
Si emm sola nria tribuet.

bonitas quidem cet. sz diues
non cet. Certe homo tu fuit
desiderat. magna facere non
potest. quia tanto min? pua
let in singulis. quito plura
sunt. sp que intencionis sue
conatus diuidit. Rursus cu
ad magnitudine mtitur: a
multitudine retruditur. quia
miltis pstare non sufficit. di
ves quas ad vnu? rei effectu
spalit effundit. Eodem modo
minor diligencia decori opis
impendit. quociens ad mul
titudine solam siue ad ma
gnitudine pficiendam am?
occupat. Sed in ope dei. nec
multitudo magnitudine nec
magnitudo multitudine stri
gitur. neq; simil ul multitu
do ul magnitudo pulcritu
dni officit. neq; pulcritudo
vtilitatem tollit. Et sic sua
sunt oma: qz facta sunt sin
gula. ut cum vniuersa aspexis:
singula mireris. Jmensitas
creaturarum magis ad cen
ciam: decor vero magis ptinet
ad forma. Cencia vero absq;
forma considata: informitas
est. Quod autem in forme est
in hoc quide qb est deo simile
est: sz in hoc qb forma caret a deo
dissidet. Ad ergo formatum e
magis deo simile est. qm id qb
forma non hr. Unde gstat. qp
plus euidens simulatru est
decor creaturaq; que ptinet
ad formam: qm immensitas ca
turaq; que ad solam spectat
cenciam. Item decor creatura
rum ppt formam naturale
ptinet ad hitum. utilitas vo
ad actum. quia creature in
hoc vtiles sunt. qb subiecte
hom sunt. et obsequiu red
dunt. Ad autem ad hitum

ptinet. magis ꝑtium est. et magis certum. qñ id quod ptinet ad actum. quia scitum natura indidit: actum vero institutio adiuxit. Simulacrum q̄ decoris immensitate. pulcritudinem et subtilitatem in cognitione ꝑcedit: quia in manifestatione est euidencia. In hijs igit: ꝑmutu vestigium gtemplacois ponē debem⁹.

De cognitione dei per motus creaturarum. liber.

Duos creaturaꝝ. mot⁹. q̄ plectit. situm. motum. ſpem qualitatem: Et in hijs motum excellenciorem. Totum hīc dubiū no est: quia vicinora vite sunt mobilia. qñ ea q̄ moueri no possunt. motus autem: ꝓpinquitas est. Sed motus naturalis locale motum supat: quia in naturali motu. non solum ymago vite expimitur: Et ipa quoda modo uita inchoat. Rursus animalis motus tanto naturali ꝓcellit: qñto insensibili id q̄d sentit. Postremo: animalis actus supponitur. Jamia q̄ gtemplacois homo appetitur: qñdo ipe se sua ꝛone ducente. ad se ipm cognoscendum ingreditur. Si q̄ intellectus ee non potest nisi intelligens: restat ut quic non semp intellexisse cognoscam⁹: non semp fuisse. ac ꝓ hoc aliq̄ esse credam⁹. Si q̄ mutabile nim mian habuit. superest ut no displacente matia ꝑ de nichilo fem sit: Id aute nichil est: ee sibi ipi dare no potest. Et ideirco quicquid in eo habet: dubiū non est quin ab alio ee acceperit: Id aute a semetipo non est. ee alius dare non potest. Igit quicquid alle est qui vere ee habuit:

ab alio ee non accepit. Id inde quoq; liquido ꝓbatur. quia si quidq̄ est futurum de credim⁹. nichil in rebus finem inuenim⁹. Nostra q̄ nos natura instruit: q̄d eternorem habeam⁹ etatem cui suum et ꝓsens est q̄d subsistit. quia si ab alio ee accepisset: prima rerum origo retrahit dici no possit. Item q̄d a semetipso est no ee non potest. Nunq̄d n. a semetipso est. habet idem est ee et id q̄d est. Et q̄ stat. q̄d nulla res: a semetipsa diuidi aut separi potest. Cum igit idem est ee et id q̄d est. nāq̄ semp est. quia a semetipso separi nichil ꝑt. Hanc cognitionē. immutabili motu inuenim⁹. Huic autem cognitioni: ceteri quoq; motus attestant. In animali nāq̄ motu: sunt sensus et appetitus. Omnis autem naturalis appetitus. in rebus explemetum inuenit. Constat q̄ quia prudencia ꝓcessit: cuius gratia hoc factum est. ne q̄d nisi indigentibus rerum natum ꝓsidium deest. Qui enim appetitus instituit: ipe appetitibus alimentum ꝓparauit. Idem motus naturalis ꝓbat. Sicut enim impossibile est. ut ꝑ se aliquid de melius fiat. Sic omnino impossibile est ut ꝑ se aliquid augmentum sucꝛipiat. Hoc est q̄d sibi ipi dare non potest. merito sibi ipi dare non potest incrementum. Quicquid enim crescenti in augmentum uenerit. ꝓ ee ꝓbatur. q̄d ꝑ se prius solum sine incremento fuit. Et q̄ nil crescere potest. nisi addatur ei q̄d prius no fuit patet. q̄d nulla res crescens.

Prolog Hugonis VI de scō victore.

per se in crementum sumit. Qui
gl̄ crescentibz dat crementū. ipe
existentibz dat motū. Idem moto
localis ꝓbat. Quasda namq
creaturas ꝑpetuo motu agitā
ri cernim⁹: quasdā vero sedm
tempꝰ molu videm⁹. et alias
sic. et licz ita dissimlit res mo
ueant: nusq̄ tamen ordo rep
ꝙfundit. Vnde nō est dubium
quin unꝰ sit dispo ꝑsidentis.
qui mīa certa lege cuncta
moderet. Vnus mīm. Nam
si diuisa mota gerlia ꝑsideret
cent: ipi se foris rerum curs⁹
ab inuicem aliqūdo diuiderent.
Nunc autem omnia dum sic
concordi ad vnū finem currunt:
effecto indicante quia vnus fōs
et origo vnde ꝓcedut. ꝫ quia
vnū diuisis modis accipitur.
fas non est ut optimiem⁹ crea
torem rerꝰ aut collectione
diuersꝰ aut ꝙpone partiū aut
similitudine pluriū vnum
ee cum illud eciam qđ in nob
unale est. horꝰ omnium ipsemz
ipo melius possit inuenire.
Vere aute vnū est qđ essencia
lit vnū est: aut totum est vnū
ee et simplex ee qđ est. Sz ad
huc queda res inuenimur
que vere vnū sint et time
sime vnū non sut: Sicut aie.
que vnū sunt essencialit: ꝫ vnū
no sunt inuariabilit. Qđ aut
vere et sūme vnū est: essencia
lit. et inuariabilit vnū est.

**Qđ deus mutari non possit
localit nec formalit. lxxv.**

Ribus modis fit omis
mutabilitas: loco for
me et tempe. localem autem
facile mutacionem facile ab
eo remouem⁹: si enim vbiq̄ ee
ostendim⁹: Qđ enim vbiq̄ est:
de loco ad locum trāsire non
potest. Deum autem vbiq̄ ee
multa sunt indicia. Primum
ipa aia mea qm̄ et ro simpli
cem essenciam ee non dubitat:
et sensus q̄ome qđ vniuersaꝫ
corpus: diffusam ee ꝓbat. Que
animꝰ enim aiati corporis pars
leditur totus est animꝰ uel
spus ad que sensus omis dolo
ris retorquet. Qđ omino no
fieret: si totus et idem ubiq̄
diffusus non est. Si qđ ronal
spus homis cum sit simplex
q̄ omne qđ regit corpus diffu
ditur: dignū non est ut ille
creator spus qui omia regit.
et possidet. vno aliquo coartā
ri et non omia potius implere
credatur. Nam et ipi rerum
motꝰ. qui tam ētus et tam ina
bilis ubiq̄ modamine curat:
totam intrinsecus mouetem
ee ostendit. Nec tamen ullo
modo credendum e: qđ sicut spe
hominis cum corpe qđ sensificat:
ita quoq̄ creator ille spe cum
corpe huius sensit mundi ꝑsona
liter quidqđ: quia aliud implet
mundum deus. et aliud anima
corpus. Anima implet corpꝰ
et attingitur: quia circumscripti
bilis est. Deus implet mundū.
ꝫ mundo non includitur: quia
ubiq̄ ꝑsens. nusq̄m ꝙphendi
potest. Preterea cum diuine vir
tutis effectus nusq̄m desit cur
eum eandem dei virtutem. omib⁹
nec ubiq̄ dubitem⁹? Si autem
virtus ubiq̄ est: cum alia no
sit dei virtus qm̄ deus. ostat q̄
nusq̄m deus desit. Nec enim ut
homo ad operandum aliena vir
tute deus indiget. Qđ si quis
forte qrat quomo diuina scien
cia que simplex est ubiq̄ ee
possit. sciat q̄ aliter spus simplex
esse dicitur. aliter corpus. Corpꝰ

emm ꝑ ꝓpriꝰ ꝓpriate simplex dicit. Cum autem spūs simplex sit: non paruitas ꝫ vmitas significatur. Creator igit et simplex est. et vbiq est quia deus est. Quia igitur in omi loco est. mutari localit nō potest. Et neq; formalit. Qđ quid enim ſm formam mutat: ill ſm alticonem mutatur. Et hoc omniū diuina natura nichil recipit. Non potest igit crescere qui semetipo amplius nil potest recipe. Neq; minui potest. Quicquid enim semetipo mino fieri potest: uelle dmu no est. Quia id qđ in separatione se diuidit: In uolitione idem non fuit. Deus igit cui totum dmu est et qđ est: nullo modo semetipo mino fieri potest. Neq; perfectio potest augeri neq; dmitas minui. De sens altan non possit. Capitulum

Altitio corporis fit in tripo ne ꝓcii. et vicissitudine ſlitatum. Altico spūs: ꝓ cogitationem et affectum. Secm affectum mutant spe. ut nūc tristes nūc hylares. Secm cogitationem: ut nūc plus nūc mino sapientes. Duo vero sunt precipue affectum opantis mutare solent. i. siue quia aliquid pementendum fecit in ꝓpito siue q aliquid inordinatum ꝓponat de futuro. Et quia deus de suo non penitet. satis euidenter ostendit immutabil iste cursus rerum omnium. qui sic lege ꝑpetua ꝓ me institutionis modum non deserit. Qđ vero nil in ordinatū ꝓponat rationabilis ꝓbat euentus. qui in toto nature corpore nusqm sibi contradicit. Tempꝰ igit immutabilis est voluntas dei. qui nec mutat gestuum de ꝓpito. nec ꝓpositum de futuro.

Sic quoq; cognitione immutabilis et credendꝰ est. Tribꝰ enim modis mutabilitati subiacet: humana cogitatio. ꝓ augmentū. ꝓ diminutionem. per vicissitudinem. Per augmentum ut qñdo dicimꝰ qđ nescimꝰ: ꝓ diminutionem. ut qui qđ scimꝰ obliuiscimur. Vicissitudo autem quadripertita est. In cenera. in forma. in loco in tempe. In cenera vicissitudinem patit humana cogitatio qñdo nūc hoc nūc illud cogitamꝰ. quia simul omnia nō sensu cōprehendere non possimꝰ. In forma ut qñdo id ipm nūc tale nūc vero tale attendimꝰ. qua vtrumq; simil no valemꝰ. In loco ut qui nūc huc nunc illuc cogitatione ducimur. q simil vbiq; cogitatione ee non valemꝰ. In tempe. qñdo nunc ꝓtrita. nūc ꝓsencia nūc futa considerantes. qñdo nūc huius cogitatione nutrimurꝰ. nūc mō missam retro resumimꝰ. Quomo vicissitudinem recipe possit sapia. que omia simul et semel sub vno visionis radio cōprehendit. Et mul quia omnem cenciam omem formam. omia loca. omia tempa. Semel: quia visionem nec mō missam recepit. nec huius ꝺ mutatione. ꝫ qđ semel est semꝑ ē. et qđ totum est semꝑ est. Omia videt et de ombꝰ omia videt. ſ. semꝑ et vbiq; videt. Quid admodꝫ si totum corpus tuum oculꝰ esset. nec aliud tibi ee et aliud videre quocūq; se res uerteret. nisi tibi non ee non posset et sub vno visionis ictu immobilis ymanens cōprehenderes. quicqd ꝺ spūa lis sim in respectu hꝫ. Immo non nisi ante te cernes. quicqd cuiuscūq; positum hꝫ. Res tuis stret et uisio staret. et qcūq;

se sua mobilitate uteret: stati non misi ps̄ns cet. Nunc autem quia ex pte uides: ecclesiam mutabilem videbas. Et cum res videri cessat: aut videri desinit. aut se cum visionem mutabile trahit. Sed si totus oculus ees: sic mutabile non videres. Quicquid ex pte est. mutabile est: et quicqd ex pte non est immutabile est. Deus autem qui idem est ee. uide. et intelligere. cum p̄ centesimam ex pte no sit. nec p̄ sapiam ex pte ee potest. sed sicut immutabil est eius eternitas et eius sapia. hoc

Qz deꝰ non ꝓp opa sapiam suam diligit sed eoꝝ

Omnes sepe solent diligere scam suam ꝓter opus: non opus ꝓp scam. sicut est scia agricolandi texendi pingendi: et cet huiusmodi. ubi ꝓp suis pcia iudicia mutilis: nō sequat in opꝝ fructus utilitatibus. Absit autem ut credamus qd deus sapiam suam ꝓp opa que p illam fecit diligat qm̄ pocius omnia opa sua no nisi ꝓp illam amat. Propterea enim dixit. hic est filius meus dilectus in quo mihi. q. non in terra aut in celo non in sole et luna cet. quia et ista si suo modo placita sunt: tam nisi in ipo ꝑ ipm placere no possunt. Tanto enim amplius amore meo digna sunt: quanto viciniꝰ ad eius similitudinem accedunt. Beatitudo quid nisi rectus qm̄ in summo bono collocatur. Deus igitur solus et ꝓprie et principaliter beatus est. Beatus autem quomodo ee potest. cui id ipm non placet qd est. Si ꝑ pat et filius et amor ꝓp et filii vnū sunt. et vnus deꝰ sunt: cum in solo deo vera beatitudo sit. necesse est ut et quisq amet semp et admiscem quisq alium. Neq enim beatitudo teneri vel possideri: imo potius summa infelicitatis foret: si p̄ diam voluntatem se diuiderent. et p eandem naturam ab inuicem separari no possent. Sicut ꝑ naturam vnus est pat et filius et amor patris et filii: ita quoq voluntate et amore vnus non ee non possunt. Uno amore se diligunt quia vnus sunt: nec aliud est qd quisq amat maiꝰ. qm̄ qd quisq amat in seipo. quia non aliud est qm̄ qsq est: qm̄ qd alt est. qd pater diligit in filio. hoc idem filius diligit in seipo. et qd amor ꝓp diligit in filio hoc idem filius diligit in seipo cet. hoc est qd filius. m. d. in quo mihi. q. hoc est qd mihi de me placet in ipo est: extra ipm non est: quia qd ego sum ipe est. Quia enim aliud qm̄ ipe non sum: extra ipm mihi placere no possum. Quicqd mihi placet in ipo et ꝓ ipm mihi placet. Ipe est enim sapia: ꝓ quam fecit omnia. in ipo etialiter disposui quicqd tempaliter feci: et tanto amplius vnit qd ex opus in eum diligo quanto perfectius illud pme disponi ordinare video. Solite pterire qd ipe tm sit mediator in reconciliatione hom: ex ꝓ ipm etiam emendabilis et placita sit aspectui meo qdlibet om̄ creaturarum. In ipo ex amino cuncta opera mea que facio: et nō amare nego. qd mutuor simile illi qui amo. Solus ille me offendit: qui ab eius similitudine recedit. Si ꝑ vultis mihi placere: estote ei similes. Ipm audite.

et si forte ab eius similitudine
male agendo distes sitis: ipm
imitando redite. In ipo datur
precium ut p sistatis: consi
lium ut redeatis. Sexon.
Octaū pficere debz vita ho
minis co contemplatione

Quid autem nobis pdest
si in deo cognoscim⁹ ma
nifestatis celsitudinem. et nllam
inde nobis colligim⁹ utilitatē.
Appareat go qđ ibi fuim⁹: ap
pareat quid ibi uidim⁹. Si ibi
diuim⁹ potenciam: apportem⁹
lucem diuum timoris. Si sa
piam apportem⁹ lucem veritā
tis. Si benignitate: apporte⁹
lucem dilectois. Potencia
torpentes ad timorem excitet:
sapiencia ignorancie tenebris
ceatos illuiet. benignitas
frigidos calore caritatis mfla
met: Tres go dies sut mutabi
lis vite cursus distinguut:
Primus timor: Secds veritas.
Tertius caritas. Primus dies
solem suu hz potenciam. Se
cudus sapiam. tcius benigni
tatem. Potencia ad patrem
sapia ad filiu: benignitas
ptinet ad spm scm. bonū dies
isti: qui nūqm tūsciit. De ill
ipsa ait. In diebz meis multo
abo. Istis diebz hommes mple
ri possut: ubi futuris supue
nientibz psentes non tūsciut.
ubi munera cum augetur cla
ritas multiplicatur. Primum
hommes sub peco astituti p
legem macerati sunt: et cepe
runt deum timere iudicem.
qua cognouerut iniquitate.
Ipm go timere: hoc iam erat
cognoscere. Jam dies erat: sz
nec dum clarus. quia ptinebat
huc te tenebris caligrabat.

uenit go dies veritatis. dies
salutaris: qui penā destrue
ret claritate prioris diei
illuiaret: et timore no tol
leret. Sz melius gmutatz.
Gz nec dum plena erat cla
ritas: donec adungeretur ver
itati claritas. nam ipa veri
tas dicit. Cum autem venerit
ille sps ve. ce. Ecce tres dies
sunt. dies timoris que mani
festat malum. dies veritatis
qui aufert malum. dies claritā
tis qui restituit bonū. Mu
tato go de die in diem salutare
eius. De his dicit osee. Viui
ficabit nos post duos dies.
ce. Sicut go ipe ut veram
in se et p se salutem oppone
tres dies hīe voluit: ita et
nobis ut veram in nobis per
ipm salutem oppemur. tres
dies dedit. Ideo enim sexto
die mortuus est. septimo die
in sepulcro iacuit. octauo
die resurrexit: ut similimo
potencia in die suo p timore
nos a carnalibz desideriis foris
occidat. Venie sapia in die
suo meus in abscondito ster
placoris sepeliat: Postremo
benignitas in die suo p desi
derium diuum amoris diuificatos
exuere faciat. qua septimus dies
ad laborem: septim⁹ ad requi
octauus ptinet ad resurrectio
nem. De duplici amore
et spiritualibus nuptiis
anime. Idem in libro de
anima ca. pmo. sexto.

Erat unu et verum bo
num hominis plena
et pfecta cognitio sui oditio
nis. Sz pfectus a facie dni fu
est vagus. p inordinatam q
cupiscentiam. p fugus per
peccatricem q scientiam. cui

Voce etiam illud apte subiungitur. Quis michi dabit occidet me auxilio. qua michi de uino desiram quecunq; temptatio intercesserit: subiungit stabile pstitutu. et bnu amando bnm pmansit: postpm desideria terrena diffluere cepit. ssi in tot diuisim est. quot ea sunt que cupierat. sic q; fit ut meubq; verum bonu amare cepit. ne sciat. minq; valeat ee stabilis. qua desiderii sui finem in his que amplectitur non inuenit. dum semp se desiderio extendit. segnis qd assequi non valet: nusq; requieuit. huius mundi amor in principio dulcis ee videtur. sed finem habet amarum. amor vero dei ab amaritudine incipit. sed vita eius dulcedine plena sit. omis namq; homo. i. carnalis primu bonu vinu ponit: si sponsus in postremo. Si deu amare cupimus: primu eum cognoscere satagamus. Tanta est enim spes pulcritudinis eius: ut quid potuit cum viderit. non possit non diligere. Tres mansiones in arca: signat tres ordines fideliu qui sunt in sancta ecclia. Quor; primu vitiatur mundo: licite tn. Secundi fugiut et obliuiscut mundum: et his sunt pximiqui deo. Qui in superioribus arca continetur. in inferioribus dilatatur: hoc significat qd in ista ecclia maior est numerus carnalem vitam ducentiu qm spualiu. ita ut semp quito perfectores. tanto sint pauciores. In supmo ad unius cubiti mensuram arca artabitur. q; xpus capiut ecclesie sue qui est sanctus sanctor. p; naturam assimilem mihi hoies est. Secdm illam sententiam: qua intrinsecus altitudinem archie distinguimus in quibq; mansiones: hee sut quiq; strictures psentis vite: et duo future pmus illor; hom qui dicit carnales: secdus illor; qui amat males. tertius spualiu. Quartq; animar; exuitar; a corpe. Quintq; in anima et corpe resurgentiu. qui supmus est: et cubito supmo cognitus. qua tue omn desideri or; mor; finem ad unu restringit.

De archa Noe q; asseruit corde. Ja mlc. vo. lxxxvm.

In hoc quoda modo rationalis anima similitudine ht creatoris sui. qua sicut in mente diuina omni rerum causa eternalit sine mutabilitate et distinctione temporali subsistit: ita et in mente nra. pterita psencia et futura. p cognitionem simil subsistit. si go per studium meditationis assidue cor nrm inhitare cepimus: iam quodam modo temporales et destitumus. et quasi mortui mundo fiet: intus cum deo viuimus. habeamus go rectas vitales et certas cogitationes: quia de talibus materia fabricabimur archam nrm. Ista sut ligna que in aqua missa natant. in igne posita ardent. qua tales cogitationes fluxus carnaliu delectationu deorsum non premit. sed flamma caritatis accendit. postea bitumminabis archam tuam: intus et extra. Nullatenus enim in sancto ostio tue suauit paucare potis: nisi pus malos. et extra p; mansuetudine tolerare: et mitius vicens p caritate non odisse. Bitumen calide nature est. et nascitur de terra fulminata: et caritas pcutit animam.

timore diuini iudicij. arrha diuini cordis mei secretum est. in quo late debem⁹ ab strepitu huius mundi. Et quia mee ydonis infirmitas. diu nos in silencio mee mentis templacois pausare non patit. ostium significat. fenestra exitum p̄ oracionem. fenestra exitum qui fit p̄ cogitacionem. Ostium deorsum est fenestra sursum: quia actones ad corpus ptinent. cogitacões ad animam. Hinc est. qđ p̄ fenestram aues exierut: p̄ hostiū homines et bestie. Qđ autem p̄ auem anima significetur. et p̄ hoiem corpus: habem⁹ i libro iob ubi dicitur. homo ad laborem nascitur: et auis ad volatum. Cum sit natl⁹ sum⁹ in hac vita. ut si volum⁹ diam⁹ per ymaginem sublevare: necesse sit corpus p̄ exercicia laboris atterere. Qđ vero hostium in latere ponitur dr. hoc significat. qđ magis a secreto cordis nostri p̄ oracionem exire debem⁹ ex proposito mentis nr̄e: si ex accidenti occasione necessitatis. hoyb.

De cyrtu accolo 2 cogitacois

Actiones alie sunt carnales. que ad usum corporis p̄tinent: alie spuales que ptinet ad instructionem mentis. ad vtrumq; bon et mali exeūt. Et tuor modis exim⁹ p̄ templacoem. Prim⁹ mod⁹ est qn̄ ostendim⁹ omnem creaturam qđ sit ex se. et nichil⁹ omnia dampnatem: quia omnis creatura sine nichilo adesse venit: utq; cotidiana immutacione iudicat. quia quidquid esse est ad nichilum tendit. Sed quia ostendimus qđ sit ex dono creatoris et finim⁹ in ea diuine vocis similitudinem. quia ipa que p̄ sua ydone mutabilitate subiacent. dum hoc ex beneficio creatoris accipiūt. ut magis p̄ sus et destinant: quoda mō opus tempale cuius opifices imitatur stabilitatem. Tertius qn̄ ostendim⁹ quom̄ utatur deus ministrio creaturarū. ad iudicia sua implenda: siue p̄ sua mala beneficia largiendo. siue p̄ nra merita exorando supplicia. In hoc gne ostendimus: audim⁹ omnem creaturam tribz vocibz nobis loquentem. Prima vox dicit accipe. Secūda dicit redde. Tercia dicit fuge. Accipe beneficium. redde debitum. fuge supplicium. Prima vox est famulantis: secūda admonentis. tercia comminantis. Vox famulantis est. Celum dicit. ymstro tibi lucem in die ut vigiles: tenebras in nocte ut pauses. Ego ad oblectacionem tuam gratis tempora vicissitudines pario: temperem veris et estatis. florem autumpni plenitudinem. et algorem hyemis. Ego alitantibz in arem tis. dierum et noctium spacia simili tone dissimiliter extendo: ut et varietas tollat fastidium et tibi pariat oblectamentum. Ver dicit. dicit: Vitalem tibi phebo flatum: et omne genus auium ad tuum mitto obsequium. Aqua dicit. potum tibi prebeo. sordes purgo. Arenela rigo: et dulcedo gnia pascuu. ad tuum esum ministro. Terra dicit. Ego te porto. Ego te nutrio: pane corporto. vino letifico. Omn̄ gnis fructibz oblecto: diuisis animalibz mensas tuas reples. Vox omnipotentis est. Quando dicit. Vide homo quomō amauit te qui fecit me propter te. Seruio t

Flores hugonis de prato de vitiis.

et factus sum ppter te ut et tu fruas illi qui fecit et me et te me ppt te: te ppt se. Si sentis beneficia: redde debitum. Accipis benignitates: redde caritatem. Hoc tribuit et hoc exigit deus. Qui benignatis est. Ingrus dicit. Ne me ghabueris. Aqua dicit. Ne me submergeris. Terra dicit. Ne me absorbeas. Infernus dicit. A me de gluciaris. Quia omis creatura aut est sicut ex condicione sua homi famulat. Sic etiam pcedit ibi qp malos mitior constricio nominatur. ut in singulis arturis pcti timeant: qd se meruisse cognoscut. Quanto. dcm modo est. qm in eis cogitam non natu tralis infirmitatis subsidiu: sed libidinis oblectamentum. Hoc oculo eua ligni vidit: et comedit.

De adoptacoe exitus corui et columbe. Lxxxiij

Qui hoc modo prognitricem exeunt: similes sunt corno. qui reclusus non est. quia dum foris qd male delectat inuenit: ad archam ostie amplius redire noluit. Reliqua vero tria exempla columbe gnia. In exitu columbe figura tri sunt. Que bacula exiuit. s. fluuia no redint. qr foris inuenit qd mtm no habuit. Per tame foris amauit. qd mtm detulit. Ramu oliue uirentis. bonu mentis affectu demostrant: quia sepe sancti viri quanto magis foris opa diuina assumunt. tanto magis ita in amore conditoris burdescunt. In primo gr. matia sanitatis inspecta. in nobis gnat exemplu mundi: In secdo: simulacrum nominis laudem dei. In tcio: instrumetu dispensacois. timore et amore dei. In quarto cupiditas incentiua libidinis. Unde gr. quantum caueamus: ne exheredam temere. Re

mo de gsona sua gfidat. Ema mtm vitryo. mtm castra. mtm columba fiunt seducta non hns ex. egressa foras. colorem pariter cum nomine mutauit. Que nu opprimntur. patet. qr non ideo exit ut corrupatur. Sz tamen quia teme exunt. pudicicie sue dampna q' multa sustinuit. Qd autem subiungitur. congluma uit eam sibi: hoc est cadauer inuenit et amplius ad archa redire noluit. Tres mansiones in intellectu archa: significant tria gnia cogitacionis. Rectum utile natum. Et mt has omnes precipue una est necessaria. caritas que nos deo gungit. Et ideo in sompno archa ad unu colligitur. ut iam unu cogitemus. unu expectem. Verum desiderij dnm ihm xpm. In prima g' mansione est cognitio. in secda opus. in tcia virtus. in supremo premiu virtutis. dne ihs xpe. Hoc gfdo hec in psalmo. ubi dr. bonitate et disciplina et sti. si gustus scias et disciplina et bonitate doce me dne ihu xpe. De seminacoe et pfectu arboris sapiencie sce mis libro. Lxxxiiij

Per timore seminat sapia: quia timor dni. pm. sapiencie. per gnam rigatur: per dolore moritur. per fidem radicatur: per deuocionem gnminat. Feruo ro est feruor bone voluntatis: que meus cohibere non valens. certis manifestat indicijs. Hec diuiditur in tria: in zelum. et passionem. et benivolentiam. Zelus est dum p amore iustitie defensorem. ultro se offert. animo. caluy niam ditatis pati non sustines. Compassio est. qm in miseris alios dolem. Benivolencia est. qm prompta voluntate beneficia te

gra ammum. Sexto loco sapia per gpuctonem oritur. qui se ipam vere grenda est sapia. Nichil enim melius est. et ido indigm est sapia. qui alīus p ipam q ipam obtinere intendit. qui non ut possideat. sed ut bena lem pstituat. sapiam quirit. Sic tca si xpc est sapia: qui sapiam pro huana laude querit. simle gnititur gditori iude qui xpm vendidit. Igitur p timore eoīm de tra mea. p gritiam de cognatone mea. p dolore de do mo pris mei. p fidem et deuo tionem dīm sequim. ac deinde sexto gdu tra nobis pmissa p gpuctonem demonstratur. per timorem telingnum sensum tre mum: p ḡram et dolorem mu tatm affectu. p fidem et deuo tionem gfirmam ammi: per gpuctonem memm desiderii. Extressis autem de tra mea. alia tra a dno ostenditur. qñdo nob pfecte huic mudo moztuis. gd dam iam de futuris gaudijs. qsi de longe odorare gceditur. Afflatus enim spu sancto i solito gaudio ammo hilarescit: et mirat̄ quale ad gustandum ee possit. gd tem mire eciam p odorem reficit. Septimo loco. p desiderii crescit. sicut gpuc tio meridie gpatur: ita desi derium simle est fumo qui de meridie nascitur. Postqm autem per ignem gpuctonis rubigo peccati amente fuerit gsumpta. et ille interius ful gor in corde micare cepit: gfe stim ammo ni quidam gtempla cionis speciem sublevatur. ibi quoda mō scipo altior effecto quidam ut ita dicam lucidam regionem et tram nouam e mmus pspicit. animatur subd se in dno quo pstrato iacuit. minatur siqp se in simo quo eleuato tendit. Gaudet se iam tm euasisse qđ doluit: do let se tm adhuc abee ab eo qđ diligit. Conatur igitur. festinat ascendit: crescit p desiderium. Et q admod virgu la fumi quito magis sursum tollitur. tanto amplius evte nuatur. ita celestibz applicās et omnem terrene cupiscen cie nebulam euaporans. totꝰ spiritalis efficitur: tandemq se huanis subducit aspectibz. dum ad terrena ista et visibilia cupiscenda amplius cruciat̄ eusang. mto m. absconditio facies dīm gliatur. Octauo loco p caritate roborat̄: Caritas simlis est dno: quia quos m ebriauerit reddit hylares au daces fortes. obliuiosos. quoꝰ mo insensibiles. Nono loco: p spem iuuat. Est enim spes qi memoria gdam inuisibiliū gau diorꝝ: que in corde homis reco ditis celescit illud mirabile. et non simit arescere frigore in fidelitatis in hyeme p̄sentis vita. Decimo loco: p circumspectō nem frondescit et expandit ramos. Incōtemplativus in altum surgit: activus in latum se expandit. Quibm. Et illis qui ramos expandūt in altum. et non in latum sunt vere nonulli qui p quietem diuinitꝰ sibi q essam primo multum in ctem placone exterminat. Et dum vident alios simpliciores frē tiens actōibz occupari. eos in gpatione sua despiciunt. Et dum ipi steriles sint a bono op: bona tamen opa in alijs. no timescunt iudicare. Neccse

Semm est

Flores hugonis de sco victore.

emm est m oculs eoz vilescat facta aliena: qui de suis mtis sentiut imodata. Ner fieri possit ut vitam alienam iudicare p sumet: msi prius m se tumuisset. Que tame superbia prius se palliat sub spe boni zeli. et psuadet sub decepte menti non ee pfectum amatorem iustitie: qui offensum pbet culpe aliene. Cum autem delicto alieno omino offendere: qui negligit dum potest delinquentem arguere. Hoc ꝑ male quida mens cito ze decepta. totam se curio stratri dedit: et paulatim crescente morbo dum primu erratu aliox imo deinceps psequi assuescit. Postmodo ad hoc deducitur: ut quicquid viderit uel apte caluniari uel sinistre interpretari conetur. Vt si forte aliquos pro omnium utilitate aliqua titulum sollicitari uiderint hos cupidos vocat. Quos prudos ee prudentes pspexit: auaros nominat. Eos autem qui se affabiles et hylares omib pbent: uicio adulatoris inseruire dicit. Illos vero qui sepius tristiciam vultu pferunt: inuidia tabescere credit. et quos alacres et deuotos in ministrando pspexit: leues et inquietos ee asserit. Quot debiles aut grues viderint. ignauos et mercedis accusantes labores: et eos qui plus necessitati indulgent. lucru desiuire existimant. Hinc quidem errorem multiplex confusio sequitur: acedia scilicet et pestilens curiositas. que secretum alienu in pbe scrutari contendit: sepe quanuis mihi inueniat qd iuste reprehendere possit: prisa tamen suspicari non desistit. Si vero aliquid dignum reprehensione inuenit: statim tumidam mentem non ad passionem. sed ad exemptum trahit. Contemptus autem iram trahit euitat: quia turpe superbie inflato animo intolerabile ee credit. ne quid ab eo sustinet qui despicit. Deinde ira in indignationem excrescit: indignatio inuidia odium parit. Inuidia vero a animo tedium generat: et suffocato gaudio medio. in semetipsa conscientia tabescit. fit sibi ipi grauis anim: et si plumbi inobil. pinanens sursum erigi non valet. Et qui prius pene exemplaribus celos penetrare consueuerat: nisi grauius pondere sub se cadit. Exhorrescit tenebras suas quas intus patitur. et possibile ee confugere vellet se metipm. Igitur relicta exteriora foris fundituri: tremis se timescit actibz. ut uel occupati obliuiscat proximi malox suoz. et quia leue ee iudicat omne malum eo tpe qd mtis tolerat: iam msp etiam dolores sue occupationis foris amat. Et quia dulcedine longo tedio palatum cordis gustare dediscit: carnalis concupiscentie acetum sciens anima cum desiderio bibit. Igitur iste qui per superbiam exterioribus de altitudine sua supbus: et ideo bonu est ei ut prematur: et assuescat in latum expandere ramos suos. Bonum est ei ut mtis suo studio exemplaribus ad tempus foras exire compellatur: et exteriora sua dispensanda suscipiat. ut distractus exemplo qm difficile sit pfectu exterioribz msceri: et tm p desiderium mticam non deserere. Sit ou se ad curam suscepti regimmis impotem imparem ee agnouerit: tut sciat qd de hmoi sensisse debuerit. quos pius in eodem loco positos insidentes despiciebat.

Distant/ ee ꝙuidus et circuspecty/ et non torpescant/ ocio. ut/ ante ꝓclim animam furnet/ nec soluꝫ quid euenat/. sꝫ quid euenire ꝓsit/ attendat/. de eodem capitulo qđ ẽm quatuor. lxxxv.

Modi quibz circuspecto ex/ cetur/: sunt/ m⁹. Timor cum. necessitas affectꝰ. Timor est/ anxietas ꝓcletrandi. cum est/ sollicitudo euadendi/ incommodi aut/ incommodi adipiscendi. Necessitas est/ debitum/ dandi: aut/ indigencia accipiendi. Affectus est/ desiderii ꝓfruendi. Timor ꝑmt/. cum trahit/ ne cessitas ligat/: affectus vul nerat/. Ignitus ira dei ꝓ timore ꝑmt/. benignas mundi: cum⁹ superfluas dimittendo deorsum trahit/. Infirmitas mee condicionis: diuis necessitatibz ligat/. Invidia diaboli: illicitis desideriis nos inflammando vulnerat/. Ex hijs omnibz dei famus exercetur ad ꝓfectum. et/ tue quoqz el mala subiecta fuerit cum cum affligendo ꝓ bant/ no subuertit. quia afflictꝰ vicioꝝ exercicia sunt virtutum. Et/ sicut/ sepe cadendo discit/ homo qualr gressum figere et/ caute ambulare debeat/. et/ m⁹ flictu belli qui frequenter plagatꝰ est/ cauci⁹ dementem ictum evasit: sic qui a diabolo sepe decipit/. subtilius post/ modꝰ insidias eius deprehendit et ma chinaciones subuertit/. Et/ hoc ẽ qđ multos videm⁹ post/ magna seculum ad virtutis fastigia conscendere: et/ tanta virtute omnes diaboli conatus conte/ se erectos atterere. ut/ in quo se/ prius vinci se gaudebat/: iam non spoliasse. sed/ onerosius eos armasse videatur. Ex tribz/ id est/ timore necessitate affectu: nascitur

qđ/ timet/ euitat. qđ enim ti mem⁹ incidere: sollicite studem⁹ euitare. Et qđ dolem⁹ adesse sollicite studem⁹ a nobis remo uere. Et qđ desideram⁹ adipisci: sollicite studem⁹ obtinere. Et sic post/ affectione passionis sequit cura sollicitudinis. Et/ post/ se quit conatus in exercicio opacꝝ mꝝ. et/ ꝓ hoc creuit/ cautela circuspectionis. Et quia ex vicio mee corruptionis magis sollici ti sum⁹ ꝙ eo adipiscendo qđ ꝓ ul se capim⁹. vel eo euitando. qđ superflue formidam⁹: fit/ ut cau telam circuspectionis qđ in bonis studijs ꝙare neglexim⁹. per mala studia facile adquiram⁹. Sepe qui animę morte non me tuit/ mortis carne ꝓtimescit/. Pro hijs euitandis laborant/ hijs: que suis dei no solum fugienda no sunt/. imo eciã non nulla cum fructus eoꝝ agnoscitur appetenda. Similr sepe homines ꝓ caducis desideriis ad implendis plu mos labores graues et amaros libenter toleraut/: quos ꝓ amo re etne vite vel modicum sꝫ ne recusant/. et dum ꝓ exꝑi menta rerū multa discit. qui ex ipa occupatõe sua ꝓuidencio res fiunt. Et tales. aliquãdo in placẽ diuina ab errore suo q dam. in bonis agendis tanto cau tores fiunt: quãto in malis ꝑ petrandis prius studiosiores ex titerunt. Unde manifeste osten ditur: etiam hoc eis ꝓfuisse qđ ad tempꝰ derelicti videbant. Ꝙd qđ supius dictum est. nam. ee que expectant/ circuspectione: timorem fidelicz cauti. necessitatem affectum de subtractõe

Tres sunt/ ulteri⁹ m⁹. spes timores/ mutam VI.

flores hugonis de sco victore

ill carnales: timor militaris. timor pene. timor mortis. Quor singuli: curas suas gnat. Necessitas autem duplex est: alia in debito dandi. alia in indigencia accipiendi. Ille enim dr. necesse est tributu dare cesari. Ille necesse est dare estus ventri. Utq tame exactor est: et cesar et vent. utriq tributum est: et estus pecunia. Si ppte consistentie volum mmo nocet cesar tolle do pecuniam. qm vent accipie do estum. cesar semel auffendo pecuniam sollicitudine tollit. vent autem sine intermissione exigendo estum nugm nos sn sollicitudine dimittit. Cesar ausar auferendo pecuniam magis nos alleuiat. ventr accipiendo estum et corpus nim pariet et animi gnat. Cesar auffrendo pecuniam. p paupte humiliat. vent accipiendo estum p habundanciam. ad vicia nos inflamat. Et ut briet concludam: ego p oima miabiliore video eum qui seruit ventri. qm illum qui fruit cesari. Necessitas que in debito dandi est: multis modis accipitur. Debent enim plati subiectis prudenciam: subiecti platis obedia. equales e qualibz amicitie fructu: sapientes recipientibz doctrinam. diuites pauperibz almoniam. Et sicut de timoris dictum est: sic etiam singule necessitates gnant curas suas. Perfecto est desiderium pfluendi. Bona desideria sunt spiritualia: mala sunt carnalia. Spirituale desiderium qi bnum dulce suauiter inebriat: carnale qi bnum acidum et intolerabilem furorem libit aut necat. De illo dr. calix dm inebrians qm pr. e. de hoc aute. sol dra comi. u. e.

De flore et fructu arboris sapiencie. lxxxvij.

Post hec arbor sapie per disciplinam floret. In flore tria sunt: spes. species. odor. Et omia p similitudine in bono opere fiuemus. ubi future retributionis pmiu expectatur: p exemplu fulget: p odorem demulcet. p virtute fructificat. fructo bonu opis est. Virtus ocultam recte intendimus. Unde quisq uacuus a virtute. bonu opus in oculis hom foris exhibet. Deinde arbore est q̃sme fructu floret. Inde pacienciam maturescit. Inchoata virtus non pdest: nisi ad finem pducatur. Inde mortem expitur ut ad quietem regis etm tñssimi. Ibi cibus dei eri mus: quia ei gplacebit in nobis. et ipe cibus in nr erit: qua nos delectabim in ipo. ut illud Aplic complear in nobis. Gaudiabor cum apparuerit gl tua. Concludam gr̃ summu pfectionis gr̃ dum et dicam. Inde exemplar com abbat: de q̃ ysal. dicit. adm plebis me letitia cum vultu tuo: delectationes in dextra tua usq; in finem. Ecce arbor sapie me: p qñdam gradus usq; ad summu in agnitionem pducit.

De edificacone templi in cordibus ex mo libro. lxxxvij.

Deus in quo edificari op tat domu dm est cor hois: multa cogitaciones inde. Nemo se excuset. Non est necesse maria tñsire et ignotas exqui rere mundi regiones. ad optimos lapides preciosos et marmora electa: nec cedros excelsas.

maias de libano & alta mania
nalibz ducis aduehere aut
nuiosa artificum multa confi
gere. qui et thesauros regum
attenuare possent: michil hoc
ate postulatur. mte et de te
fabricabis domu dei. Artificiu
autem duo sunt: dei bidelios et
homis. Deus enim qui dignat
eum hoc habitare: non dedignat
sibi cum homine habitabilem apparare. Unde non debz homo sua
impiciam aut infirmitate ssidere
mis desperare: si enim pocos qui
secum opari dignet attendere.
Deus enim est diuitus et sapia:
et non pt aliquis aut eam diu
tute deficere. aut eam sapien
cia ignorare. mauie cum idem
ipe sit qui et nobis exantibus
bonu coopat: et non exantibz
ut debim et possim opari bonu
laudat. In omi edificioe tria sp
pquue ssideranda. ordo. dispo.
et definita dimensio: ide prin
piu hno. et finem definationes
Superest igitur nunc ut inquira
mus qualem ee optet ordinem
et disponem cogitacionu nrar:
ut ex eis struat domus diu. sta
qua res mudane qs mordinate
appetim infinite sunt. cogita
ones quoq qs ex ymagie retu
memoria nrarum sepe ee non possut. Nam du
plicata mouent alie ex aliis
exorientes multiplicat. ardent:
ne ipi nos ipsos prehendere valem
quo ordine aut quomo ad eor be
nitu. aut a corde recedut. Ido
nde si ordinatas et stabiles et
quietas cogitacones hre volu
mus: ab hac in moderata distrac
tione corda nra cohibere studeamus. Hoc autem fieri potit:
si certas quasda et definitas
res nobis ppstituamus in quib;
assidue et intento cordis mi
ssari et meditando ipsis pos
sit. Tria enim sut: videl. ymi
nita distractio in eodem sp ipsis
modis nagrari. Quor duu
hre non possum. duu hre no
debem. Et ideo hoc solum hre
superest. ut quia adhuc deve
corde stabiles ee non possum.
intrim saltem ab immoderata di
stractone corda nra colligam.
ut dum semp nitim minus
stabiles fiert. semp magis ac
magis incipiam ipsis stabili
tatem nitari. et ut qd loqm.
p exemplum manifestius fiat:
primo ponam mundu. in cuius
deum: In medio ipsorum collo
cem humanu animu. Dein
ssidem deorsu in mundo isto ma
gna quidam et horribilem om
nium confusione. et infinita
humana mentis distractio
nem sursum autem apud deum
peticam et ingenitam stabi
litatis. Post hec ymaginem
qi humanu animu de hoc mundo
sursum ad deum ascendentem:
et ascendo magis ac magis
diuu se colligente. Et tue pspi
cacius videre potimus formam
arche nre que primo lata fuit:
et sursum in augustu surrexit:
quousq ad mensuram dni cu
biti in staturam sue plenitudis.

De renouacione hominis ad imaginem. Capitulum

Primus homo postquam facis
est autem ad suasionem spi
ritus aptus: aure mea ad vocem
dei clausit. Quia ergo auditu
nrm ppedit. quo minus loquente
audiat. reuocans nos deo ad se.
foris clamat. Et cum loquit.
semp qi occultum volens se
subtrahit: ut mente humana
et per hoc qd loquit de se amo

Florez hugonis XXVII de scō victore.

ueat. et p hoc ḡ se exultando fugit ad se trahit. invitat em desiderii mm ut augeat. quā longo amore sui in nobis excitat et fugiendo ut se sēmur inflamat. Tale est est enim cor hoīs: ut si qs diligit adpisci non valeat. amplius desiderio ardescat. Sic in canticis canticoꝝ sponsus venit. stat post parietē. prospicit p fenestras et cancellos: ut qi lateat et non lateat. admittit manū sua p foramen: tangit sponsam. et sono depsso. vocē emittit. vocat eam: et dicit. veni. Illa ut audit sponsum adesse. surgit movet se firmat. aperit. brachia. ad amplectendum parat. loqui liquescit anima eius: frenet pecordia elevultat. gaudet. tripudiat. Et ille cum se deputatur. declinat: et subito qi de medijs elapsus amplexibus fugit. Quid est hoc. Dum no queritur queritur. Dū non vocatur venit. Qui aute queritur declinat. et dum vocatur fugit. Si non diligit ḡre venit: aut si diligit ḡre fugit. Diligit aute et ideo venit. si quia hic non diligit. ideo fugit. hic non diligit. ide in hoc mundo in hoc exilio. ꝑ vocat nos ad sua suam. ad patriam suam: quia non decet talis amor patriam istam. Immmunditiā gignit locum. Ideo ejmendat nobis terram suam. Ideo laudat patrem suam. Ideo dicit. Florez appar. Dum hominis natura. ita adeo ordinata et instituta fuerat: ut anima que corpori preerat. per sensus quidam ministria corporis foris impleret. si mtō p totiem semp ad creatorē suum mitenderet et michil foris ageret. si ex eius dilectione no p̄cederet: et caritas imperaret. et eo disponeret. et sensus impleret atq; p̄ficeret. Ex postrēmo uno puaricatōis sue electus est a facie dñi. factus est cecus p ignorantiam mentis. in stabilis p̄ cupiam carnis. Unde ab illo in omnem posteritate influxit. vnde mala exorta sunt. Ideo inde post illam p̄mam veritatis ordinem que sic fuerunt ut sibi subessent: necesse erat aliud facere que iacentes erigerent. et tanto p̄mis digniora sunt. quāto magis nōia et quāto dignitatē p̄cedit: tanto pluriori tempore queruit. Illa enim sex diebus facta sunt: ista sex etatibus fiunt. Sex diebus facta est ordo rez: et sex etatibus p̄ficitur homo reparatio.

De illis qui in archa non salvantur. si peremit. xxvob.

Considerare possumus tres maneras hoīm. In diluuio archam habent. si in ea non manent: hi qui veram immutabilem et veritatē credere videntur. si temporalium rerum dilectionem animum suum subiciunt. Nam ibi quisq; sedem interiorem hominem habere videtur: ubi cogitatione quiescit. Itaq; hi qui delectatione cordis sui in vanitate huius mundi constituunt: quamvis archam fidei habeant. nichilominus naufragium sentiunt. Ut taceam ceteros mundi amatores: quot modo luctatos cernimus qui veritatem docere voluit et cum ceteris fidelibus certitudinem mutuant. et de sacramentis xpisti participant: in quorum cordibus sepius est memoria saturni et iouis. et herculis. socratis et platonis.

et aristotilis. qm̃ xpi et scoꝝm eius: nugas poetaꝝ diligunt. aut qd peius est irridem et ꝙ temptauit. Ego eis principio. qua eis in fine sociandi sunt: quos aut in cogitacoñibz suis ꝓ affectum cordis sibi iungut. Quid illis ꝙdest hẽ fidem. et no male in fide: Quid illis ꝙdest naue integra hẽ. et in fluctibz naufragiu non dicam pati sed ponte facere: Quid ꝙdest ueritatem cognoscere et falsitatem diligere: Non sut tales: qui uere sut Quidi qualis unus eoꝝ fuerit: et tales oms intelligere. lex dei eius in cor de ip. Sola ꝙ naues fidei mare tinxit: sola ad archa diluuiu euadit. qm̃ diu caro concupiscit ad. c. oms homo in hoc diluuio est. Et hom in eo sunt sicut hm qui ñ natat nisi manu portant a naufragio: mali uo sicut naufragi qui nuolunt in fluctibz. Intelligam⁹ ꝙd in nob ee qd fugim⁹. in nob ee. ad qd fugere debem⁹: concupiscenciam et fidem. Concupiscencia ptinet ad opa q dicoñs. fides ptinet ad opa restauracoñis. q et illa mordinate a mando ꝓ concupiscenciam diffluim⁹: et ista pie credendo ꝓ fidem soli dam⁹: et ideiro monita tocius nob suadent mundum fugere. Non utiq ut extra celum et terram ex eam⁹. sꝫ ut in concupiscencia mundi non maneam⁹. Ꝑ cogitata enim mundi spe. nascitur in corde affectus concupiscendi. Unde si concupiscenciam mundi declinare uolum⁹. prius necesse est memoriam mundi hui⁹ a cogitacone mea euelidam⁹. Nam sicut celi pascitur qui spe: sic animꝰ cogitacone. et turpi quodã gmemio in pudica mens desidero suo fruit: dum quodamo mto ꝓ cogitacoem rem concupitam amplexat. sic

ecclam no nugꝫ ut qd frequẽ cogitam⁹ ociose: aliqñdo seu pistam⁹ illicite. reuisꝫ facti iudicandi. qui ꝓ consensum in cogitacone delectat. Ceteru qñtum ad ipas res ptinet. q oms creatura dei bona est: Nulla res est que cogitari no possit sine pcto. Uerum tm. si suos affectꝰ attendim⁹: nulla res est in qua peccare no possum⁹ cogitando. Nam et de malo bn. et de bono male: de mundo munde. et de mundo immunde possum⁹ cogitare. legim⁹ sctos uiros no solum cogitasse sꝫ et loquutos ee et scripsisse de rebz immundis. qbꝫ utiqꝫ non fecissent. si cogitacones rep immundaꝫ animas inquinarent. Nichil mi est qñ sit illud qd cogitam⁹: sꝫ qual affectꝰ ex ipa cogitacone generetur. qua cogitacio mente non polluit. ubi delectatio animam non corrupit. Expedit tamen ut obliuiscamur mundi. ne forte dum frequẽ de eo cogitam⁹. ad eius concupiscencia inflectam⁹. Qꝫ ꝓ opa restauracoñis immunde cogitacones distructe ꝑ ꝙ opeꝝ cõtrarios.

Satis ut reor apte iam demonstratum est. unde sꝫ infimata qm̃ patim cogitacoñ mu mtꝫ destructio oriatur: a mundo dilectiꝫ et a concupiscencia eius. sꝫ est ab opibz qbꝰ: retrorsum ꝓ quod sit illud ꝓ qd colligi possint in unu cogitacones mee. hoc est ꝓ opa restauracoñis. Et quia ordo ee non potest ubi finis no est: superest ut relictis opibz qbꝰ qrum⁹ ordinem cogitacoñm mtꝫ ibi ubi finite sunt. sꝫ est in opibz restauracoñis.

Hoc enim supplꝰ inuestigare
proposuimꝰ: quis nam ordꝰ
cogitacois maxꝰ ordo ee debe
ret. Qmꝰ ex eis spualis domꝰ
sapie in nobis edificari possit.
Et quia ex rebꝰ uenit: optet
ut ex ordine rez sumat ordo
cogitacois. Demoꝝ ꝑ tria
tria memoriaꝰ de opibꝰ restau
racois de quibꝰ qꝫ de eode sub
fluente diluuio expressi sumꝰ.
et nue in opa restauracois
qꝫ in abraham migdimꝰ. Igitur
opꝝ restauracois sunt: oma
que ab initio mundi usqꝫ ad fine
seli facta sunt. ad faciendaꝫ
restauracone hominꝭ. In quibꝰ
et res gestas. et psonas ipas
ꝑ quas et ꝑ quas et apud
quas gesta sunt loca simlr
tempa ubi et quido gesta sut:
Considerare oꝑtet in opibꝰ restau
racois. tribꝰ modis ordo con
sideratur. scdm locum: scdm tepꝰ.
scdm dignitatem. Scdm locum
ut quid ꝓpe. quid longe gestum
sit. Scdm dignitate. quid humi
quid excellentius sit: Scdm tem
pus: quid prius quid postꝰ ge
stum sit. Hystoria longitudine
adhibe metitur: quia insene rez
gestarꝫ ordo temporis muenit.
Allegoria latitudine: quia in
quircipacone sacramentoꝝ. con
stat collectio ꝑplorꝫ fidelium. Tro
pologia altitudinem adhibe me
titur. quia in ꝓfectu diuturni
tatis crescit dignitas meritoꝝ. aliter
liter. ꝑma mansio est fides:
scda spes. tria karitas. Vel scdm
anagogen. ꝑma mansio est ci
gitacois terre. Scda meditacois
pudꝫ: tria gtemplacois claru
Vel scdm oꝑacone: ꝑma mansio
est scia. scda disciplina. tercia
bonitas. Vel scdm status differe
tes: ꝑma mansio est nature.

Scda lex scripta: tria uero gra.
ꝛ tempꝰ et gnubiam
arche exponunt. Idem in
libro gnito. Lxxxvbi.

Ab adam usqꝫ ad diluuium.
ꝑma etas seli. gtinens a
nos mille ducentos. qnqgnta
sex. Scda etas a diluuio usqꝫ ad
abraham: gtinet annos ducentos
nonagnta duos. Tercia ab ab
raham usqꝫ ad dauid: hꝫ annos
nongentos qdragnta duos. Qr
ta a dauid usqꝫ ad trasmigracionem:
gtinens annos quadringentos
septuagnta tres. Quinta a trꝰ
migracone usqꝫ ad aduentum xpi.
hꝫ annos qngentos octoagnta
octo. Sexta etas nec agnitur:
nulla annoꝝ serie scribitur: qꝫ ut
etas decrepita. ipa morte tocꝫ
seli ꝓsumenda. Sunt alie ad
hoc differencie: quibꝰ altitudo
arche distinguitur. ꝑma mansio
quadrata: scda contractes. tercia tri
gones. Vel ita. ꝑma mansio re
pencia. scda ambulancia. tercia
volancia. Item ꝑ singulos angulos
ostendentibꝰ a frigore orientis
i. a stybia: ꝑma mansio est ti
mor. scda est dolor: tercia est
amor. Ascendentibꝰ a calore occi
dentis. i. a cupiditate carnis: ꝑma
mansio est pastus. Scda est ma
teria est opulcio. Descendentibꝰ a
frigore occidentis. i. ab ignoran
cia: ꝑma mansio est cogmco.
scda est mobilitacio. tercia est
templacio. Descendentibꝰ a calore
orientis id est a spu feruore: ꝑ
ma mansio est temperancia: scda
est prudencia: tercia est fortitu
do. De mutua cuntatione ꝑtis fortis
sit et cauta. Dum tractatu
de laudibus cuntatis. Lxxxbiij.

Quis sanctoꝝ a principio
mundi extiterit. qui nō cun
ctatem nobis aut ubo aut sco

gmendauit: Caritas abel martyrē fecit? Abraham de tra sua abduxit? qua et ille p caritate mortem ptulit: et iste natale solum libnt? defuit. utq; p caritatem tra celu cōmutauit. Cōsideremꝰ quot iam martyres p tormēta ad regnum celoꝝ ptransierint. Qualem ergo in eis dim amoris arsisse tredimꝰ? quos ppt deum nec sibi pepercisse videmꝰ? Cōueniamꝰ nūc coꝝ mm. et videamꝰ si acquieuerat nobis ora que mudi sūt relinqre: non arridere gspnis. non gdelectari blandis: non gratulari letis. Dic mpsem me. tu. o. t. qm̄ longe ab hac non dicam pfectione p pfectionis mchoatōne me video: Et certe parum erat hoc amanti dei: ut p amore ethioꝝ ustā sp neret. ista calcaret. Et abiectis hīs omnib; alacriter ad uotum curentes. nec minus tren potentiis nec tormentis. Tardabat eos caritas: et ideo nec retardabat cupiditas. nec deterebat aduersitas. Currebant gr mundum post se relinquunt? deum ante se habebat. p mtpposita sunt tormēta: ut mtrogrederentur ill quo desidero hinc deuertitur. ill qua gstantia illinc despiciunt. Intrinsecꝰ est dilectio: pbata caritas. gfusa migrans. Nocendum ad penas mtrepidi: et gnīum metem mro amoꝝ gulnauerat. tanti erat coꝝ dulcia sua despiciebat. O caritas quomo illis sapiebas: qm̄ dulcis eis fuisti. quos tanta ppt te sustinere docuisti. Quib; illos ad te dnicalis trauisti. qs mudo et p blandimenta retinente. et p tormenta repellente. pdere tamen non non potuisti. Cucurrerūt quia tu eos gtraxisti: et trāsierūt quia tu eos mundi. peuenerūt quia tu eos suscepisti.

Qm̄ m extrmis nubilū m pcor dne coꝝ arsisti. qua nec p brīs. nec p mis. nec p mis ob nu potuisti. Ista qr quedam flumina mundauerūt: s multa flumina et aque multe caritatem extingere non potuerūt. O caritas quomo laudabo te. Si sapierem te: appetam te: Si seruem qm̄ tu bales. p eum appetierem p te: appetam te si forte p cedis angustias meas. nec mihi me potero p eu tuu penes me. Dabo tame gd lico: et totū gd lico. Tota dom̄ mee sbā te mutabo: et cum totum dedero. totū qm̄ michi nu reputabo. Omis delectationes curas mee. omes iocunditates coꝝdis mei p te libent impendam: ut te solam possideam. Tu sola michi cariꝰ: Tu sola brioꝝ. tu sola suauiꝰ. Tu sola iocundiꝰ. ampli dilectus habundanciꝰ sacians. tuciꝰ saluans. felicius ofuans. Nūs eam annūciabo de te. Dic michi o coꝝ hūanum: quē magis eligis: semp gaudere cum hoc seculo. uel ee semp cum deo. Qd plus diligis: hoc pcius eligis. Nudi gr ut cognitas dilectionem: non dissimulas electionem. Vide quo totum tibi est dilectio. Ipa est electio: ipa cursus: ipa p uenio et mansio et beatitudo. Diligere gr deum: eligere. curre. apphende. possidere. frui ere: Iam iquis eligi. qua via curram ut p ueniam: da socios ne abeam. Recte sūt vie dm̄: et usti ambulant in eis. Justicia gr est via: et usti sunt qui in via currūt. nulla via iustitia rectioꝝ. nulla societas iustoꝝ melioꝝ. nulla requies deo tuis quillioꝝ: p dei caritatem coꝝ dilatatum: coꝝde dilatato. via iu

Flores Augustini XLVII de sco victore

stiae auritur. Adhuc de eo
uendr̃dne eiusdem. lxxxvi.

Obona caritas quid ampli
dicam de te: Ducem te di
a in via dei: quid si te ipam via
dei dixim. Adhuc mquit apls.
excellenciorem viam. u. de: Tu
es caput viar̃ rectar̃. O mes
vie recte ate exeut: et in te re
auiunt. Nam p̃cepta dei vie sp
cuus: que omia a te pendent
et in te assistut: Tue plenitudo
iustitie: p̃fectio legis. summa
virtutis: aymo veritatis. via
ẽs: o caritas. Qual via: Sup
excellens: sapiens. diligens et
p̃ducens. Tuus via: via homis
ad deum: et via dei ad hominem.
Tu deum ad hoiem reducis: tu
hoiem ad deum dirigis. nec misi
p te ad altissimum tñsire possum.
Tu mediatrix es. adiuges ocultas.
disiunctos socians: et dispes quo
da modo coegñs. deum humilians.
nos sublimans. illum admira
bilem. nos ad summa erigens. Sic
time ut nec abiecta sit pia sit
eius descensio: nec superba. si glo
sa sit nra exaltatio. Magnam
ẽ dñm habes caritas: tu sola deu
trahere potuisti de celo altissimum.
q̃ fortis est vinculum tuum.
quo et deus ligari potuit: et
homo ligator. unctia iniquitatis
disrupit. Nescio si quid mai in
laude tua dicere possim. q̃m ut
deum de celo trahares. et hoiem
de tra ad celum eleuares. Magna
nia est virtus tua ut p te usq
ad hoc humiliaretur deus: usq
ad hoc exaltaretur homo. Con
sidero deum cu femina natum.
infantem pannis obsistum: la
gentem mamis. suggentem
uberi. respicio postea apprehen
sum. ligatum flagellis cesum.
spinis coronatum: spuris illitum:
lanceatum. clauis fixum. felle
et aceto potatum: illic indigẽ.
hic dura passum. Et tamen cur
ill̃ ita dignaretur. ill̃ ita pa
teretur. Si eam querim⁹: alia
p̃ter solam caritatem eam non
inuenim⁹. O caritas q̃tum
potes: Si tm inualuisti erga
deum q̃nto magis erga hoies:
Et fortassis facilius vincas deu
q̃m hoiem: quia quo magis
vim eo magis deo est debitum
a te superari. hoc optime tu no
uisti: que ut facilius vincer̃s.
pius illum superabas. Adhuc
nos rebelles huiusmi: q̃nto illum
tibi obedientem. de cede patne
maiestatis iussit ad infima nostre
mortalitatis suscipienda descende
re cogisti. Reduxisti illum vinculis tuis alligatum. sagittis tuis
vulneratum. ut amplius pruderet
homini tibi resistere: cum te vide
ret etiam m deum triumphasse.
vulnerasti impassibile: et ligasti
insuperabile. vicisti immutabile.
eternum fecisti mortale. hec ola
fecisti. ut cordi mu emolliret:
et insensibiles affectus cõpunges.
ut se a corpore suo resilirent.
et facilius ea sagitte tue pene
trarent. Sic maxim hoc fe
cisti. Multi enim sic a te superati
sunt: multi iam tibi manus
dederut. multi iam in suis p
cordiis. sagittas tuas infixas
portant: et alcus adhuc eas
infigi desiderant. Delectabilit
enim et suauit vulnerati sunt:
et plagas tuas se precipisse in
dolent nec erubescunt. O cari
tas q̃ta est victoria tua. deum
p̃nis vulnerasti: et p̃fectum
omi post modum superasti. Te
igitur ad hec laudes eiusdem
caritas laudum. dc.
te quantum potui. Nescio

emm si forte maius sit te deū dicere: an deum te superasse. Sēd si maius est: etiam hoc libenter et fiducialiter de te dicam. deus caritas est. Nichil parium est deū in se manentem hre. Tantū caritatem possidere. hoc pulchrū quid sola caritas hē: ut deus dicatur et sit. Non emm dē. dei humilitas est: aut patiencia. q̄ cum omnis virtus domus dei sit. nulla tñ solam caritatem hoc hē. ut non solum domus dei ſ et deus dici possit. Reliqua q̄ⁿ gratiarum dona largitur deus ēis hīs quos replet sola autē caritatem q̄ se ipm hīs tm quos diligit. in ꝑmittit fluat. Caritas q̄ⁿ est fons ꝑpr̄ius de quo non enumerat alienus. quia qui cumq; illam habet: non iam alien⁹ est a deo. sed ipe in deo et deus in eo manet. Sic familiaris est deo caritas. ut ipe mansionem habere nolit ubi ei caritas non fluit. Si quis inquit diligit me &c. Nimirum inquia caritas habitat: superbia non inflat: inuidia non deuastat: ira non dissipat: tristicia mala non deprdit. et auaricia non exercitat: gula non inflammat. luxuria non inquinat. Semp munda est. casta est. quieta. semp leta. pacifica. hūmana et semp modesta. in adiutis secura. et in ꝑsp̄is temperata. nullum ingrediens: et deum diligens. omn bona amando sua facit: et sua omnib; libenter impertit. In quo caritas dei est: semp cor sursum hꝫ. et desiderium in superna eleuatur. Et si quādo ambulat. si quādo sedet. si quādo agit. si quādo quiescit: quieto egredit. cor a deo non recedit.

Tacens deum cogitat. et loquens ꝓter deum et q̄d ad dei amorē ꝓmet loqui desiderat. alios ad caritatem exhortando semp inflamat. Caritate omnib; commendat: qm̄ dulcis amor dei. qm̄ amara et qm̄ impura sit amor huius sēli. non solum hoc sē et opē quoq; demonstrat. Deū det huius mūdi ystoriam: et scīā artium. Discat caritatem hom̄ qui hꝫ diligit: quom̄ iam dudum diuisa hꝫ caduca omia non ingrediunt. Omnib; estimat dulce et q̄d sibi sapit: et omnib; placet q̄d diligit: omnib; manifestum q̄d cognouit. Ista nudiens caritas sepe dicit. Igitur o bona caritas quid digne dicam laudibus tuis: certe post tanta pro ꝑcoma. nil de te dicere mea paruitas ꝑsumet: ubi mult̄m de te dici satis potuisse. Illabere igr̄ nobis o dulcis et suauis caritas: dilata cor nrm̄ et expande desiderium amplifica cordis mi habitaculum: ut capax possit hospitem et inhabitatorem dñi. De meditatione scripturarum et scriptarum z moribus.

Ia de ꝓpria meditatione. xxi.

Meditatio est frequens cogitatio? agnitum et examinatum et tenem diligenter vel diligenter. agnoscum quid sit: causa ꝙre. tenem quo. Tria sunt genera meditationum. in creaturis. in scripturis. in moribus. Omnium fiunt exercitationes: sed in lectione: trium ex arte ꝓspectus. In ꝓmo admiratio ꝙstionem gignit. et ꝙstio inuestigationem. Inuestigatio inuentionem. In mundo est dispositio: et questio cause. inuestigatio rōnis. In lectione autem: sic ꝙsidemus. ꝓmo lectio ad cognoscendū

virtutem matiam mstrat: et meditatio coaptat. ozo sublevat: oratio e. pomt. ytemplatio m ipa eponit: exultat: bona autem quedam sunt necessitatis: qda voluptatis. Necessitatis sut: que sunt m precpto et doto. De ce teris siquid superexpatur. red ditur: si meth no impediat. Item meditatio m lectione: est triplex ordinatois. Sedm hystoriam e: quid eoz que facta sut tonem illi sunt ul admirtm suis tem poribz et locis et mo ogruis p fectum. Sedm allegoriam me ditatio oratur: m disponc prec denciu futuroz significationem attendens miratone et prudeti coaptata: sicut optuit ad m telligenciam et fidei formam fabricandam. In tropologia oratq: que fructum dicta assument: ex quirens quid faciendum mstruet. ill quid vitandum. quid ad eru diconem. quid ad exhortatoss. quid ad ysolacionem. quid ad tri tem scripture lectio qponat. et quid ad mtelligenciam virtu tis illuet. quid mutat affecto nem. quid forma viuendi ad itet virtutis edocet. ayedita co m moribz est. et sedm affectq et cogitationes et opa. In affectibz ordinanda est. ut sint ut recti. sincen. hoc est ad id ad qd debet ee. et quomo affectus est m eo et qd recto. et quomo debz sine tus. In cogitationibz considerun dum: ut sint mude et ordina te. a vnde sunt: qnto neque de malis affectionibz generant. neq; malas gnant affectones. Ordinate: qnto tonabilit hoc est tempe suo adiuuat. Tempe etiam non sic etiam bona co gitare sine mao non est: ut m lectone de oratione et m ordine debet q sideranda est pri mu: ut bona intentone fiat. Itaq; intentionem debz optet ee recta p discretione. et simplicem benignitatem. Sedo m opibz q sideranda est: ut ev recta intentone melioata cum psciantia feruoze ad finc pficiantur. ut ne psciancie torpeat: nec amoz tepescat.

Adhuc de meditatione m moribus. xxvi

Item meditatio m moribz: duplici q sideratione distur bat. foris ad famam: mto ad q sciam. foris quid expediat: et quid deceat. deceat ad exem plum: exp. ad mentum. Nobis ad mitu: pximus ad exemplu. Intus ad sciam: ut si mudi que et de pcrito iuste accusa tur. nec de pnti musice delec tatur: Item m moribz: ut omnes motq cordis depien dat vnde bemant et quo te dant. ayotus q cordis aligd occultum manifestum habet origine: aliqnd occultum. Que manifeste bona est a deo est. que autem manifeste mala sive a diabolo est sive a carne. Omne aspiracones q mui sibi lit aduenit: ab istis procedit. Que autem dubia sunt a ori gine: pbantur a fine: et que mala sint. discernit. qm que a carne sunt frequencius surgut. qnt necessitatem: que vero a diabolo sepius pter ronem. Item meditatio mor finem et directionem constituit: fi nis est qd tenditur: directio quo facilius pcuitur. Qui directe pgit: citius pcuit. Sunt enim quedam bona: in quibz etiam multu moru. parum est pmoru. Alia com

pendioso labore fructu magnu adducut. Et hec g̃ distinenda sunt: eligenda magis g̃ magis ꝑsunt. a multi hanc distinctionē non ℓntes. plimu laborauerunt: et parum ꝑfecerunt: et ꝙm cultum foris habuerunt tantu ad spem opis: et no mtus ad fructum virtutis. Claudebant emm magna se facere. magis q̃m vtilia excercere: et dilexerunt poꝰ illa in quibz videri non posset q̃m emendari. Item meditatio in moribz ꝑmu ꝑsiderant que debita sue sine eo ꝓcepto sine ex voto: et ea ꝑmu agenda mdicant. que sic facta habet mitum: ut no facta geñent. reatum: Post hec si quid voluntarie sup addit: sic faciendo est ut debitum no impediat. Item meditatio moꝝ duo mala in bona actione ꝑcipue cauenda considerat. hoc est afflictionē et occupationem. ꝑ afflictionem dulcedo mentis amaricatur: ꝑ occupationem tñ squilitatis dissipatur. Afflictio est q̃m ꝑ hmõi quo non valz ꝑ impatiam sustinet: occupatio q̃m in hmõi q̃ valet agendis ꝑ intemperantiam agitat. Ne ig̃ male amaricetur anim. suam impossibilitate patiendi sustineat: ne autem male occupetur: possibilitate suam extra mensuram non extendat. Item meditatio moꝝ ꝓbat. nec ea que no fuit impatiendi appetere: nec ea q̃ fuit nsipienti fastidire. Qui emm semp qd non facit appetit: et qd facit fastidit: nec priꝰ fruitur. nec futuris saciatur. Inchoata emm ante ꝓsumacionem deserit: et inchoanda ante tempꝰ appetit. Propterea bonu est bono suo ee grem: et ꝑsencia bona supuenientibz auge. non ꝑfuturis abice. Leuitatis em est bonoꝝ mutatio. multum q̃ diuisa rumpit via. qui pronus detri abiecit: et qui ab nferioribz ad superiora ascendit: qui emm mutationem fugit. fastidiosus est: sicut qui ꝑfectum appetit. studiosus.

De concordia misc 2 mie ꝑ filiã de mutuacone. ꝑcm

Misericordia et veritas ob sibi &c. veritas erat celo cum iudice deo. et misericordia in tra cum homine iudicando. ubi emm mia cet. si admisso non cet. accepto utiq̃ tempe. assumpta vitate desecit deus. ut ronem poneret cum homie. Qd videsset mia: non ignara viuum g̃ filiã. ꝓcepit in obuiam illi. deu aspicies mutuare. et placatu adduce. Ibi g̃ mia et veritas ob. sibi. veritas affirmauit. neq̃m homines mito debere amari dampnari: mia respondit. eos ut bom fierent spontanea eam pietate deberi vocari. veritas dixit quia deus malos omnino ꝓcre non deberent: aia dixit. Si nemm ꝓcreet deus &c. mlos bonos hꝛet. veritas dixit se nolle nec posse tot scelera hom tolerare. aia respondit. grum dm ad indulgendum sup habundare. videns deus tã diuisas sententias ad affectu. simil ꝓcedere non posse. ait. Scriptum mam et veritate diligit deus. veritas autem vult ut totum imputetur: mia deo ut totum donetur. que simil fieri non ꝓsunt. Propterea ꝓcem hominis et

ex pte ppt veritatem puniat. et ppt miam ex pte dimittat. veritas autem mitigans cor hois. clamare cepit de tra homine accusans: ma lic non desisteret m celo orare dnm. p hoie postulans. Homo confessionem ad salutem ore ppio faciebat. et mia fabus suis dnm ad iustificationem hominem pellebat. Iustitia de tra p confessione homis oriebatur. et iustitia de celo prospiciens. p miam dei de tra mitebatur. Qua p mia cum deo p homine erat: iustitia et veritas a deo cum homine erat. iam mr deum et hominem erat pax p iustitia. Tunc aut iustitia ad pacem. Quidq satis est optimo mala dimitte nisi etiam studeat bona operire: laxauit petra p medullam: nunc operuit virtutum dona p ignem: Respondit pax: et ait. Dns dabit benignitatem etc. Confessio et mmis est in detestatione mali: confessio laudis in exultatione boni. Confessionem et paulo ti mor: con. laudis. amor. dcm.

De mundana consolatione et sequenti desolatione.

Vt nob diuitib etc. anime rationali. si deus sapere: nichil sapere: preter deum bonum. Hinc autem p̄mu malum eius finis est: ut illo sublato ei gestatem illius placatur. Dem sedm accessit: ut in alio bono consoletur. ut illud non requirat. Perdito g̃ eo qđ mus erat bono: egressa est ad ea q foris erant bona aliena. et p actum fecit cum delectationib: stli. Et regressa induxit eas ad se. ut formaretur cum eis mtus t abscondito cordis sui. et requiesceret sup eas. et non respicet absentiam hom sui. qm secum hr societatem alienam delectatione huius mundi mundanorum ad ipsam p sensus carnis ipius: ill cum ipa egreditur ad illas. Cum autem claudi oportet porte iste sensuu carnaliu: non patebit. Deinceps via insequendi ad mutuem. Et tut separabitur societas vanitatis: et erit mundi foris exclusa ne ingrediatur. et anima mtis clausa ne egrediat. Et venet anima ad portas oculorum: et clausas muenet. ut non egrediatur p visum: Dem diffundet se p aditus sensuu reliquorum: et nō erit transitus illuc. qm reparatula mortis pretue inflexibili rigore et in mobilit: seris valuas sensuu et additus omnem antiqui fine fine occludent. Tunc anima misera in hoc tristi discidio solam se muenet: et quicquid se requirere meminiet socium illum qui mtus est et excludi non potest. et non potit hre societatem illius in desolatione sua: quia non requisiuit illum in consolatione sua. Tunc illa miserrima desperatione cadet a se. et dampnatione sub se. et aperiet se ignium in obuiam ruenti: et cum illam excepit. continuo claudetur sursum et apprietur deorsum. ut sine fine cadat ad finem non resurgat: ppter ea dixit dns. Orate: ne fuga vestra fiat hieme. ut. su. Quid enim est hyemps nisi tempus mortis: Et qđ sabbatum. nisi post mortem tempus pretue damnationis: hyemps siquidem tollit ambulandi potentiam: sabbatum negat li

reniam. Sic et m̄ bluentis mortis torpore astrictus ho. a correctione impeditur: post mortem vero: pnia non recipitur: hīs ligatur ne bona opa ebe at: ibi ligatur. ne dampnacōe cruciat. hic correctio ḡuis. ibi emendatio impossibilis. Propter bonū est fugere unum de nentem: prius ꝑ̄ sentire malas imminentem. ne ul doloris mai efficiat sit sme ope: ul dolor mutilis. sine correctione. Cogitet ḡ̄ anima m̄ soci etate alienor mit posita. q̄ non potuit semp pmane cum illis: et erigat mecum socium il lum qui cum omia subtracta fuit. solus fidem dilexit. fuat dilecto cibi suis. De hoc homo qui placatur deus. Dcbj

Vdicabo tibi o homo &c. q̄ et deus qui timtas est: no misi tuo sacrificio digne placari potest. Offer ḡ̄ iudicii filio iu dici: mām spūi sancto mentati sollicitudinem patientie. Sic tu ut non discretione muneris. dm tate trinitatis diuidas. ꝑ̄ singla sua et simul dm singla exhibeas. Primu enim iudicii faciendum de te ipo: deinde mit te et ꝓximi tui. Postremo de ꝓximo tuo. In eo iudicio quo iudicas te met ipm: ee debes districtus. In eo q̄ mit te et ꝓximi tuū: iusto. m eo quo ꝓximū prius. te ipm iudica: hoc mo. Considera dili gent. quid facias et quid non: quid fugere debes et quid no. Postea hoc admirucem referan do. Prende fidem est q̄ facias. et q̄ debes. Qd si ita mueris: gaude. sin aut em time. Int te et ꝓximū. hoc modo. Vide quid facis ꝓximo: et quid faciat t. Si tibi facit bonum. et tu illi malū reddis: malus es. Si tibi malum facit et tu illi bo nū reddis bonus es. De ꝓximo tuo: hoc modo vide q̄ faciat. Si certum bonū est: parum magnum. magnum mai estima. Si dubiū bonū est: verum pu ta. Si certum malum est: magnum parum. parum mi nus iudica. Si dubium malū est bonū puta. Oportet q̄ te primū facē iudicū: ut q̄ tenere discernas. ope compleas. Deinde dilige mādm: ut bonū q̄ agas. no ex timore. ꝑ̄ ex a more faciaꝫ. Postremo solli citum medere: ne ul bonū q̄ nondum habes no mereā bis accipe. ul bonū q̄ habes amittas. In his tribus trinitati ni te optanti cooperis. Per illuminantem sapiam: et cum lu cente rectum discernas. Per inflamantem caritate: et cū ardente misereris. Per prudam vero. patientem: et cum te te tenet ipm custodis. Per trinitatem utriq̄ cooperando trini tati. trinitatis ymago efficeris: Deinq̄ sacrificium te ipm deo offers. cum ad eius similitudi nem reformaris. Dcbj

De motu exptione piseme superiorus.

Similiter est anima sup̄ior pisima. ut to ꝑ̄ quam complendit celestia. Inferior sensualitas: ꝑ̄ affectus terrena. Superior pisima: a que dictum hic magro fil. Sillo est vpe: qui patios suos alatur: quia electos ꝑ̄ tribulacōem emit dat: ut eos sibi vestimentū faciat. Cumbus fullonis est ista cum vallis lacrimarum: ꝑ̄ psens. s. mūdus in quo ad gaudendum ꝑ̄

flores hugonis XLVII de sco victore

ictri sum⁹. ꝯ dum calcam⁹ uritimur et mudamur: quia ꝑssura tribulacois et caritate accendit et culpam abluit. Iste est fullo qui illa dealbauit fecerit. que candida erunt sicut niv: qualia non potest fullo fa. sup. e. Iste agrum hꝫ ubi flores nuemutur optimi. ad colorandos pannos Ager est sancta scriptura: ubi pascunt⁹ animalia dei. In hoc aurimus: quido legimus flores colligimus: quido precepta discimus. pannos coloram⁹: qui precepta implenda uirtutibz animas nitide decoram⁹. Paciencia est rosa: et castitas in lilio. auritas in croco: et humilitas in viola. puritas in saphiro. Bene ait ꝑ agrum fuit situm aque ductus piscine. qui est modus contemplacois. Ꝑ studium enim diuine lectois: aperitur via cordi nro ut possit ad contemplandu lumen diuinitatis. ut illuc ꝙ de fonte dite aque spualium donoꝝ descendant ꝑ modu contemplacois: ad irrigandu et implendum sinu mentis nre. piscina inferior: hec est sensualitas hꝫ quidꝫ aque ductus. ginꝫ sensus corporis: quos oblectamenta huius mundi influunt. ad replendum appetitum nre carnalitatis. Isti quidꝫ porci⁹ sunt: in quibz multitudo langrenau iacet. Et angelus dñi secm tempus in piscinam descendit et mouet aqua: quia diuina aspiratio pectorem nro tangit. ilico turbatur carnalis ascientia. et quicuꝫ post motionem aq̃ in piscina descendit. sanus fit: quia diuina gra quenq̃ pector ꝙ bene se ad pniam humiliat. et ostiam impugnat. quemcuꝫ autem acta mala districte diiudicat⁹: de quolibz delicto ueniam consequitur. Congregatio inquit aquaꝝ pis. mis. Non est dictu aquas miꝰ pis. bibere ꝫ ogitare: ꝙ liez nobis bona tribuatoris uti ad necessitatem: ꝫ non diligere ad superfluitatem. Et utrum animas dicim⁹: domos ier. corpa. Domos ꝙ ier. numerare e? Considerata multitudine hom timere de defectu uerꝫ. oportune sup⁹ corpis: et no ꝙ deue mi munificencia largiri. Unde et post subiunxit. aqꝫ pissime deꝰ col. ꝛc. Animus exterior est corpus quo anima claudit⁹: melior est ei⁹ naturalis uigor⁹ anime qua uiuificatur: et extra tempꝫ tamenta munitur. Preter muru et muri. ad colligẽdas aquas lacum facere: et necessitatis loco cupiditate admittit. De amore ordinato et inordinato ꝙbꝫ.

Unus fons dilectois unꝰ sufficiens: duos alios mstruit. ayeiui quippe est cor homis: unde fons amoris erupit: et cum ꝑ appetitu ad exteriora decurrit. cu pditus dicitur: cum uero de siderii sui ad meliora diuertit. caritas et omꝫ malorꝫ radix est cupiditas: et omꝫ bonorꝫ caritas. amore dilectatio cordis alicuiꝰ ad aliqd ꝙ aliquid: desiderium appetendo. ꝰ ꝑfruendo gaudiu. ꝙ desiderium aurens. requiescens ꝙ gaudiu. hoc bonum et hoc malum est tibi tuum: cor humanum. ꝙ nec aliunde

bonu nec aliude malu ee: nisi qđ ut bene ut male amas qđ bonu est. Nam ome qđ est: bonu est. Nec qui amat nec qđ amat malum est: si qđ male amat. Ordinate g̃ caritate: et malu nide nullum est. Omnipotens deus qui nullo indiget: tonalem spm creauit sola caritate. nulla necessitate: ut cum sue beatitudinis ptcipem faceret. ppter to ut ad id aptus ee: fecit te dilectionem: spiritale palatum p hanc sanctificans ut gustum dulcedinis hnue: ut ei semp inhiendo ipm quo beatificanda erat bonu et ex ipo sugeret. et de ipo p desideriu biberet: et ex ipo p gaudiu possideret. Sugge te o aprica: sugge. Sugge et bibe: dulcedo tua in emarrabilem suauitatem. Imitgere et re plere. quia desiderare fert nescit si tu non despicias sustinere. Adhere g̃ et inhere: fruere et fruere. Si sempitn̄ gusto fuerit. Sempitna quoq; beatitudo erit. Igitur p amorem socia ta est a morti sno creatura ronal: solu p est dilectionis vinculu qđ ligat utroq; in id ipm. et tanto felici qđto fortiꝰ. Apte qđ ut et in duu sa societas et concordia et concordia pfecta utrobiq; haberetur. et ge minato est nem̄ meritate dei et proximi: ut p caritate dei: omis ad inuicem unu fierent: ut qđ de illo uno aui omis inhereba qusq; in semetipo non capere. plenus atq; pfectus. p caritatem proxm in alio possideret: et bonu omnium fieret totum sin gulor. Ordinate g̃ caritatem. Si desiderium est. amor g̃ cari tatem bene curris: si gaudium. bn requieseris. Tria quide sit. que amari bene aut male pos sunt: deus supra nos: proxm iuxta. mundus subtus nos. Or dinate g̃ caritate. Si curris bn curris: si requieseris bene requieseris. Desiderii curris: gaudiu requieseris. propt qđ gaudiu uniforme e: quia semp in uno est. desiderii autem. moto miciabilitatem sui sert: et id circo non se getinet in uno. si uarias uarias spes representat. Tria deus. duo proxm unu mundus beat me cui sit desiderii mei: et in desiderio ordinanda caritas. Primo namq; p desiderii et de deo et in deo cum deo et in deu ordinate curriere potest: De deo curris: qñdo de deo accipit. unde eum diligit: cum deo: qn eius uoluntati in nullo studi uit. In deum: qn in ipo requie scẽ appetit. Duo sunt proxm. potest enim desiderii de proxmo curriere: ut de eius salute et pfectu gaudeat. Cum proxmo: ut enim in uia dei et comitem in his et sociu p ueccionis habe gaudeas. Et in proximu non potest. ut in homine spem et fiduciam suam ostituat. Unu est mundi: de ipo curriere non cum ipo aut in ipm. De mundo enim desiderii curris: qñdo inspecto foris dei ope. p amm nationem. et laudem ardenti nto ad ipm se gustis. hꝰ est or dinata caritas: et pt ipam de qđ agitur: est inordinata cu piditas. Verbum.

De sapore et nutimento verbi dei

Quam dulcia fau. ꝛc. ver ba dei utiq; cibꝰ sunt: no uentris ꝫ mentis. imo ceuiud uentris. et cibꝰ mentis. Cibi corporis th sunt in se. Sapo delectat. nutimentu sustetat:

massa ornat: (

massa oneratt. Sapor ad palatu ptinet: mutmentum ad natu ram: massa ad miseriam. Iusti peipit sapozem: et stomachus mutmentum et massam. altm ad refectionem. altm ad gsua men: Mutmentum ut illud i corpus trnciat: massam ut ut illam eiciat: Sapor quoda modo spualis est: et ideo solu modo delectat. non gsuat. Inde est qd fames in faucib; saciari nuq; potest: quia ibi nec appe titq; mensuram hr. nec delec tato finem. In stomacho aute sacietatem recipit; et delecta ad finem. Nam quia ille mut mentum qd sustentat. non pa pit sine massa que grauat: ne id qd prodest ultra modum appetere incipiat. ipa qm si mul peipit illum omando re frenat. Ergo fruter cum man ducas. noli mitrogare fauces tuas si satis est: qd si iudicium illaz segnis. pussim illas de lectacone repleas. stomachum tuu onere suffocabis. Ventre poaus de mensura edendi q sule: et pussim illum dolere meipias. fauces ab auiditate ppesce. Hec tamen de cibo cor porali intelligo. Nam de refec tione spualis cibi: fauces poca qm vent gsulende. hr quippe spualis spus cibis id illum dei simulit saporem suu. qui fauces spuales delectat: mut mentum qd sbam spualem pa scit et vegetat. massam qui firmitatem premit et gsuat: fauces spuales dicim: palatu cordis. Sapor dei est verbi ytu sti mtne dulcedine. Anima autem ipa: sba est spualis: massa vero: pondus laboris: Quia gr illc sapor mtne dul cedine sine fastidio sumitur. quasi de quodam spualis cibi gu stu fauces cordis delectacionem peipiut: z saturari non possut. Quia vero exercit uirtutis q anima pascitur non sumitur sine pondere laboris quo cavo gsuatur: quasi quida sensuali tatis me stomachus dum cibu bom opis ebcendo peipit. ne virtutem qua refciatur ultra modum appetat: ipe eum quo pmitur labor opis castigat. Non gr ait dulcia ventri meo: si faucib;. ac si dicet: Io verbu quidem tuu dne vent cerma lucratis pmitur: z palatu cor dis mto sapore dulcedinis delec tatur. quia et si foris mfirm tatem grauat labor opis: mto tamen desiderii pascit dulcedo et gust suauitatis. Hinc est qd dilectq ille iohannes: de se plr bet dicens: Accepi librum etc. Sic et tu fruter devora libru vite. verbum dei avide comede et noli ppter ea dulcedinem sapo ris eius despere si aliquid amari tudinis sentis in ventre.

De humilitate qualit & fiat & fiat uel proficiat.

Duob; modis dyabolus in nobis humilitate impugnat: p iniuriam videlicz et p reuerentiam. Nos sic ergo pas mur et misias attente inspicere volum. tue fortassis nec indignu iudicabim si nob inferatur iniuria. nec dignu si reuerencia exhibeatur. ayens et enim homo actus in laude sua decipitur. qz qd libentius accipit. difficilius repellit. Ad dum bona sua non nuqm forte laudari audit et se tm modo te stimomo sentitis consensum p bere existimat: Non ipa eam

dentis ꝙ adulatio potiꝰ delectat. Vt autem ꝓpius ab elationis vicio innocens ee videatur: maiori adhuc callidate se paliat. Et postꝙm id de se dici est verū ee ꝓfitet: ne ullo modo sibi tūc existimet, statim se ad gratiā actionem existimet tutū. Ih autem non ad humilitate ei: ꝙ ad elationis augmentum ꝓficat; ꝙm tanto iam fiducialiꝰ apud se extollitur. quāto manifestiꝰ bonū suū non ad se ꝙ a deo ee ꝓfitetur. Pharisaeus ꝓpius superbia dicens. Deus gratias ago tibi: et vide quomodo iuxta pestilentiae paulatim se diffundit. dum mens in sui admiratione occupata diffunditur: Paulatim iam et eum a quo hec obliuisci incipit, et ꝙi sibi iam sufficiat ꝙd est; mala sua amplius ad memoriam reducere non dignatur. Hic hostis postꝙm mito cor tumidum vidit obprobria foris et iniurias admouet. qui scit ꝙd omnia decepta mens tanto iam cas impacie rius susceptum sit: quāto in se michil ꝙd laude dignius est agnouit. Dicta demigi sunt; ꝙ que humilitas adiuuans illatum contumeliam se defendit. Nunc ut videremus culpam nimis ꝙ meritum ut talia patiamur. Deinde quia quociens ad iram lesionem excitatus ꝙximus. hic qui non ille: si in illo iusto iudicio est suo ad iram ꝓiacentem siue iubendo siue ꝑmittendo opetur deus. Postremo ꝙd malum agenti non irascendum ꝙ ꝓpascendum sit; sicut coꝝpaliter confirmanti. quia omnis qui male agit; no quasi ex virtute agens ꝙ quasi a virtute deficiens. et velut quadā frenesis egritudines laborans.

pie rolandꝰ est. Nunc gregorius tibi suadet, nob iusticiam. sed reuerentiam: tibi miam: Cōtra reuerentiam autem et laudem nemo ꝑ eandem malorū suoꝝ memoriam. hoc modo se defendere debz humilitas: si attendat, nec cogitet: verum verum sit qd defenditur. Iuxta dignum qd sibi exhibetur: ꝙ statim ne deceptus mens ꝙ manens gloriam laudem qua foris pulsatur. intus suscipiat; ex ipso suo vicio ei opponere curet, unde potius erubescat; dicens cum ꝓphēta Mirabuntur statim er. Quis qd enim laudato de virtute consultius gratiam addit; ex corpo grauiore adulationem abhominatur: quia occasione occasione egritudinis eius non quereret: nisi eam tremore potius qm̄ abiecte maluisset. Et ideo fit no mihi ut talem iusto iudico deus ꝙ tatem dispicere non ꝑmittat; et testimoniū gratie iam illi respondeat. non ad id qd grauiter se fuvit; ꝙ qd inuenire desiderabat.

Exhortacō ad prelatos et iudices. xxxxvi. C.

Considerate fres dispensationem dei. Solus peccatis iustificare potest; tamen ut humanam gratiam de sua pietate certum faceret, ꝓtatem relaxandi peccata hoi accessit. ut homo ad hominē qui ad similē sibi familiarē et fiducialius peniret; quem et videre possit remam postulaturꝰ; et acceptuꝰ audire. Deus enim orantem videre potest: ꝙ homo dimittentem videre non potest. Petro voluit deus. ut homo homini loquitur: et de sua salute cum illo tractaret; ꝙ ne forte ab homine salus dubia esset.

deus homo factus est: qui nec falleretur iudicando. nec fallere mirando. Sic ome iudicii datum est filio diuina potestate m ꝑticipacionem hominis tussit: ut homo pcti dimitteret. iuxta tamen diuinu iudicium. cum idem ipe homo deus cet. Ipe autem homo vpe. sicut ꝑticeps fuerat sue nature mie. Ita ꝑticeps nos ee voluit honoris sui. dicte ꝙ mysterium. S. iudicate iudicii sui in finem distulit. ut nos prius iudicetis ad correctionem: ne ipe postea iudicare cepit iudicet ad dapnacionem: vos enim non quasi iudices criminu ad puniendu positi estis: sed quasi iudices ad sanandu morboꝝ. dicte ꝙ languidum in manib; mis: quem nobis mysteriorꝝ ille samaritanus commisit. Certum no dum xpe crucifigebat: et tamen petro suorem suum exhibe no potuit. sed ꝑcussit s. p. nec multitudine timens nec ptatem. Ige dicte quid facitis. vpe in oclis vestris crucifigitur: et vos adhuc gladium in vagina ligatis cum tm multitudo maior vobiscum sit qꝫ cum illis. Quid nos in passione vpi fecissetis. qui modo ad ꝑcussiendum pigri estis: Ipe quippe dixit. Qd dm ex mimo ꝛc. Ige in vpiano vpe occidit. et in vpiano tribulatur: Quid ꝙ facitis. quid pigri. quid timidi estis: forte quia non statis sicut fines: id autꝫ num placare non poteritis potestis. ut cesset quassatio: forte quia discubuistis ad ollas pharaonis. et sagmam diligitis: pigrum e nobis surgere ad bellum. forte qꝫ lanam diligitis et lac non oues: id autꝫ pascatis nosmetipos no oues. et fugitis veniente lupo: quia de ouib; non curatis. Salte si lac ouiu comeditis: carnes comedere nolite: Si fructum pro custodia ouiu queritis: ipas biuas fuate. Bonꝰ pastor animam suam ouib; suis exponendo dedit. ut eas reficeret. et nos non solum rhetenam vestra pro custodia quaeritis. sed ipas etiam oues lupi facti ad mum refectionem necatis. De tplici ascensione et quadruplici contuitu ydem super ezechielem omē. i. ci.

Tres sut anime motalis visiones: cogitacio. meditacio. contemplacio. Cogitacio est. cu niens notione rei ꝙ tm sensorie tangitur: cum ipa res sua ymaginacione animo subito ꝓsentit. ut ꝙ sensum ingrediens. ut a memoria exiungens. ageditacio est: assidua ac sagax retractatio cogitacionis. aliquid ut i bonum explicare intens: ut seruans penetrare occultum. Contemplatio est. ꝓspicax et liber animi otuitus in res ꝓspiciendas usq; diffusus. Et ita quodam modo is qꝫ meditando quaerit: contemplatio possidet: Contemplacionis autem duo sunt gna. Unu qd primu est et melpienciu. in exercitatoꝝ osideracione. aliud qd ultimu et ꝓfectoꝝ est in contemplacione creatoris. In ꝓbis salomonis qui meditando necessit: i ecclesiaste. et primu gradum contemplacionis ascendit manuel ad supmum se transtulit. Tam in hi. omelia Vanitas alia est in rebus conditis: alia in operib; humanis. alia in corpib; alia in mentib;. Prima est mutabilitatis: secda curiositatis. tria mortalitatis. quarta miquitatis. Vanitas mutabilitatis duobus modis in rebus

gsiderat: siue quia manes sut: siue qua tñsitorie sunt. In illo du ne sut qua non ymanent: & eo qđ habent. Vanitas cupiditatis in tribz gstat. in concupiscencia carnis: et in superbia vite. In ombz em vanitas est. Peccata tam vanu est in hijs que bona uident spem ponere: qm̃ que mala putantur formidare: Quid enim facit concupiscentia oculoz: fallaces nec fucos et lubricos captans aspectus oblita sui funditur: ac totam se curiositati deditus cernit omnia. si qua forte nouia. si qua insolita. si qua mira occurrunt. Ad omnia rerum motu alacer: semp preceps temerarius. procax. mirabilis. peculans. impaciens. et lubrica sepe vana. spe exultans: sepe mam timore trepidans. nullam mira rationem hns: si semp si suspecta ad cptiones rerum pendens motus. Certe omis datum talis est homo. qualis homo ipe est sibi: ut ab hijs que foris sunt. nec bona mens leedi possit. nec mala iuuari. Igitur hec omia nec ad malum bono. nec ad bonu malo ee possut: nisi gitum ipe animus nil ista aspiando ptcipit. nil despiat. pisse amando. aut metuendo vane. Quid prest carnem morituram deliciaz fluxu et voluptatum affluentia contra corruptionem tanto impetu defendere cum nemo sit qui possit eam a corruptione custodire: Nam si superbia vite. siue de diuicijs siue de dignitatibz gliam uelit: quid vanius ee pt. Hoc profecto diuicie: hoc dignitates suis possessoribz solum ostentant: ut quo in eis plus alijs accipe videntur: hinc plus alijs ornati incedant. quos certe p eisdem acquirendum nil gsuandis plus semp nil labore attenuant: uel cum afflugunt. vanitas mor talitatis in suis gstat: in pena scilicet que affligit: et in pena que dissoluit. De casta et aurosa visibilium contemplatione. ca. xlvi. Ramo visibilium rerum aspectum: castis mentibz noxiu putet: Prius enim dei: quasi vestigium illius est q̃ qđ nos loquitur. Sicut gf auris instrumentum est ad percipiendum verbum hois: sic oculus instrumentum est ad percipiendum verbum creatoris. Propterea gemine in humano corpe et oculi sunt positi sunt: et aures a late gstitute. vt p hoc nob significet: qđ mi intencio sedulo diligi debent ad primu principalit ad deum. Quare cordi humano totus mundo non sufficit: Quia no saturat oculo visu: nec auris impletur auditu. Frigo scia sue cumbit. Affectus tñscendit. Tendit se scia gitum potest: et totu capere non potest. Immo vero totum hauriat: et adhuc saturum non potest. Quare hoc: Quia scie cupitas superemnet. Nec diat sufficit cor humanu: donec ad illum puenit et illum inuenit a quo fem est ut ect: et ad quem fem est. ut in illo bem ect. Species visibiliu si bene tim modo iuda sunt: p quas inuisibil pulcritudo se manifestius ad nos usq emanat. Et ideo anim ita sensibilit atq affim naturaliter quo cunt: non quidem desiderium replent. si ad inquirendum ostitas spem et eius pulcritudinem inuestigandum inuitant. Sm v. Anim anim dignitatem desert: Hanc primum repulsus amoris erroris sui pena patitur: ut ipsam qui in se et ppt se amare voluit dignitatem iam pro vanitate spere meriat: et no tam

Floreo hugone XVII de sco victore

ueritatem sine nouitatem affectas. milita scive ocupisca. Incipit miš defecto sui erupina languens. ssi quodā fastidio. de aliis semp ad alia appetenda discurrere: et priora abiciens sl vacua et sterilia. spat se desiderii ui effectum in hīs que sicp simul posse obtinere. Sz huius tam imprudentis desiderii et stulte curiositatis iusta statim pena subsequitur. qm ibidem. ubi de lectione pfisse scribit mich pret dolorem mouent et spe afflictionem. et multitudine pariter distrahit: et pfunditate rebellantur. Et in alio scia tali vanitate affligitur tantoq; labore ex pte ciuitatis quoq; mouentur animus pstuppbiam inflat. ut dum de bonis melioris gtia ad appetitum exterioris labitur: semp ad ad deteriora vanitatem capitetur. Tanto q; auidius totum se ad carnis voluptatem male dulcem effundat: quito magis mihi fastidiata et ab inquisitionis sue intentione repulsa: de muemenda vitate desperat. Sz et ibi quoq; vanitate muementis requiescere estimatur: qm in carnis voluptate fugientem delectationem nec eum psens est de tale potest. nec eum pficient reuocare. Sicq; undiq; fatigata et dissipata. pcella vanitatis sue concutit: ut p ipsum q̄ male delectata abiit salubrit tandem afflicta. redire opellatur. Et sepe grauis quedam sit. lucta in animo. ut dum se minus delectari patit et affligi sentiunt: magno desiderio et amore libertatis. dilecta etiam si fieri possit desere cupiscat.

Quoniam de meis peccatis
dicam q̄ occupatio hominis
nem. p. d. d. f. h. cm.

Qua enim mente homines in illo vno bono stare noluit in quo potuit feliciter requiescere. et sine distinctione ul occupatione sine fastidio plenitudinem possidet. Hiecta foras extra semetipsam in multiplicitatem rerum inuisibilium spargitur et veritatem qm mens recta a fonte hauire non potest. qm p riuulos quasdam inuisibiles. a rescentib; pcordiis saltem fugere conatur: Sz dum amplius p exteriora spargitur: magis ab interioribus auersa redditur. vnde bn am legitur diuisse ad dñm. Fere ceciderunt pedes mei: et ego magis et p. magis p mordinatam concupiscentiam: et pfuctus p peccatum ostiam: Iquit hanc occupationem quare dedit: vt distendant in ea: ut se tendant et distendant. laborat et deficiant: et reformentur. et sanet eos: Sz emm in occupatione sua non distenderentur neq; laborarent: dilatas fieret mmis ipa occupatio et nollent illam desere: neq; redire ample ocupiscent ubi veritas est: Ptea dedit deus illis occupationem pessimam: ut distendantur in ea. Nganes pietatis huius grius: quia laborare nos fecit in malo mo in aliene mte. que sepiuit spūs bias nrum ut reformamur ad ipm vtq; et spo sum et animam amice sue: q̄ hoc erat nob tue magis q̄ mut. hoc autem non intellexim nos: et putauim bn esse nob cum male erat. Et adeo assit ipe amaritudinem et absinthium: et fel in poculum dedit. sitp male dulcem et blandiem ad mortem alienem nrā et occupationem pessimam. Occupatio enim est distractio

et illigatio mencium: que aditus et discipat et illaqeat animas. ne cogitare qualeat ea q̄ salutis sūt. Et distendunt̄ur m ea. q̄d est distendant̄. Cuius intumescant. mihi manes fiat. q̄am q̄d distenditur: foris quib⁹ mal⁹ appet. ꝑ hinc ep̄hisseus in crementum accepisse scribit⁹. hinc bestiat mihi solidita tem amisisse ꝙbiant̄. Dum em ultra se ꝓmicte nutritur m id q̄d non est: m semetipso deficē macrit et manesce ab eo q̄d est. De iactantia et vana leticia. ꝑ. m xvi. cum.

Ut scirem prudentiam: atq; doctrinam. Cupius se sapi ent⁹ ꝙtemplatum fuisse et di scisse testat⁹ est: vnde patet q̄ superiora ad terrenam naturā referenda sunt. Ih̄ vero q̄ subiu git ad mores hom: ꝓsterius q̄d ordine vsus est. quia prius vita ꝓpria corrigenda erat ꝙ caritatis ꝓspectionem mor⁹. ac deinde cetera que extra ꝓpriam natura fu erit studiū adhibendum. ut ꝑ mu mtiores cordis oculi muda rentur a vicijs. et post appa rentur m ꝙtemplatione veritatis. Sz elatio que foris magna apparere voluit. ꝓmu exti or⁹a quesiuit ut prius extrius sciam ꝙ via iactantie aperiret: Deinde eam mtiora sua scrutan do ad ostentationem foras prodeat: vnde recte cum dicit⁹ prudentiam se quesisse: patenter adiu pit et doctrinam. quia mens glie et ostentationis cupida nequit⁹ prudentiam alterius pectoris ad hūc lucrandum si ad docendum hoc voluit⁹ et ideo sciam pru dentiae siue scia doctine mutile sibi et infructuosam foris reputauit⁹. Id autem eciam errores et stulticiam scire se voluisse fatetur: necnō ad hoc mala cognoscē voluit⁹ ut cognita vitaret⁹. ꝑ ut se de malor⁹ cognitione extolleret⁹: alios de ope dampnaret. Error vero est: cum p ignorantiam malum committitur. Stultitia autem cum malum cognitum non vitatur. Jungitur et bona pariter et mala scire voluit⁹: et cum scia utror⁹q; doctrina simul gaudiuit⁹. ut totum q̄d mens p sciam ꝙhendet⁹: p doctrinam et ostentationem viam festinare valeret. Visum minuit reputa tu er. Q̄d visum quodammō con cepta letitia foras tribuitur: et q̄d de gaudio mitius latuit. ruptis velud modestie clausis quadā leuitate et incontinencia lubrice mentis ꝓlatum. Stulte gaudiū nequit animū ad tristi dissoluit⁹: ꝑ ea tm letitia que a animis blandimento capitur etiam p motum animi facile apparitur. Nam quia primum ad animū ingrediendo mordma tum gaudium claustra conti nere nesciuit⁹: eadem post mo dum via qua lapsum est. cum intrinsecus ex efferre cepit. sine modestia facile erupit⁹. lubrica enim mens. semen ꝓ visum q̄d primum sine modestia concipit: si ꝓtruiens postmodum sine pudicicia effundit⁹. ꝓmuum ꝙ⁹ dicipitur. quādo blandientis mundi illecebras nimis ad gaudia suscepit⁹: postea errat⁹ q̄m ocep tum mtis gaudijs ad lasciuiam mundi ꝓ risum effundit⁹. ob. Quā. sapia attigit a fine ḡsq; ad finē. Tertium m xvi⁹.

Transiui ad ꝙtemplandum sa. er. q̄ et. si. Quid est error? Nescire q̄d rectum est.

Flores Hugonis XXVII de sco victore.

Rō est stultitia: non sequi. Rō est sapiencia: cognoscē et amare bonū: Si fortiter ptingit sapiencia a fine usq; ad finem: g̃ non est defectus opificis. differens pulchritudo ḡdicomis. Quare g̃ non eque pulc̃ sunt omnia nisi ut magis pulc̃ sine simul bmissa. Nam si non essent differentes pulcra omnia: non essent magnalia pulchra bmissa: quia si esset una pulchritudo in omnibz: q̃libet ex eellens illa foret et cetis omnibz eminentior. non esset omne pulchritudo in bmissis. Igit̃ sapia a fine usq; ad finem. fortit̃ ptingit. quia sic opa sua usq; ad fi dum rerum psequitur. ut ceia defectum inferior ad bmissor pulchritudinem moderetur. Et inde bmissitas magis pulcra sit. quo in bmissitate quedam aliox compacōne et respectu defectum ptrahitur. Nam hoc ipm q̃d in quibusda eius opis pulchris non pulcra uidetur: turpe tamen non est ubi est: g̃ mmō in pte pulchritudi mis sit. quia hoc in toto pulchri est. ad q̃d est. Ortio ex eo in toto patrat maxima est. q̃d in ptibz differens et multiplex uariata. distincta q̃ omi faria pulchritudo est. Suauit̃ enim omnia disponit: q̃ vitam multis tamq; diuisis rex gentibz sin gula quoq; ad finem sui pro mouens. nichil bmissitatis ordinem. pacem q̃ turbare p mittit: g̃ sic bmissa q̃ sui est tribuit. ut dissimilitudo cura ad bnū finem ḡducat: et ut bus optato bm esse magis altius non impediat. Aialem quidem aptam sedem non sit g̃ natura petiit a suo in alienum morari. quia non est ubi se posset malicia: si non eam in suo patet tur quo eam non fecit sapia: Non enim sapia maliciam fe cit. g̃ in eo q̃d fecit maliciam ee p̃misit ut collata malicie sapiencia bmoueret: et optata pulchrior appareret. Confert enim se et cometitur sapiencia malicie in opibz suis: et bmouet eam btriq; ut attingat a fine usq; ad fi. Ido enim malicia ad defectum currens. sapiam non euadit: quia no potest ma licia ipa q̃d corrupat nuncmē nisi in hīs que sapia creauit. Sapiencia vero aptea mali ciam ad q̃uctum surgens ul scendit: quia non pt malicia corrupe. q̃d stulta potuit dare. Currit g̃ sapiencia ut attin gat a fine usq; ad finē: tum scendens malitiam i mocorrup tis hīs quo malicia no acce dit: et q̃ sequis maliciam in hīs que corrupta sunt. quo malicia no procedit: Dum suauit̃ enim omnia etiam non suauia dispo nit: ut omnia que circa eius uoluntatem se circuit. neq; po tent̃ extinguat ut nichil sit: neq; violent̃ appellat ut nich possint. g̃ ee sines et posse an nuens: currentia contra sua uoluntatem manifeste p̃mittit. et occulte ḡducit ad implen dam suam uoluntatem. Testat nunt maxim̃ ille: et sursum sapie excursus a fine usq; ad finem qui nullū hīt finem. Sursum sublime ctemplacō nis: et deorsum p̃fundum dap nacōnis. Ad istos duos fines. bmissor cursum incipiens a medio sapia: hinc inde siue p mouendo siue deserendo dispo nens conducit. Sursum aste dentibz bram sinens iusticiam.

deorsum descendentibz viam relin
quens inquitatem. Quo cum
ventum fuerit: sistent undas
in semetipsis suis: et fines ei nusq̃
habebit finem: Et tut quoq; ipa
sapia ptingit a fine usq; ad fine
for: ut amplius nugiñ nil aret
butyne iustoz deficiat. nil pena
inquoz desistat. Disponens
omia suauit. hmoi ad gaudii.
illius et supplicii etnum. Et ipse
que suauitas in miseris erit: Et
ipa suauis pmanet que dispo
nit: licet illis suaues non sint
quos disponit. nec illud suaue
sit in quo disponit. ipa dispositio
suauis est: eciam si illa suauia
non sint que disponit. ℞.

¶ Quadruplex opus dei in mundo.

Quatuor sunt opa: quibz
oma temporalia explicantur.
Primum est opus dei. Secun
dum artificis cum natura: Ter
tium solius artificis sine natura.
Opus dei est: ceciam rez de
nichilo creare. materiam rerum
informem disponere: motum aut
rez sub certo ordine temperare.
Propter ea tria hñt ad opus dei ptinent. i. cencia rerum. et forma
et ordo. hñ autem tria sicut ptea
auctor iste ipe attestat de opibz
dei stabilia sunt: nec temporis ca
piunt mutabilitatem. quia et rez
encie desinut et rez fore secm
pniam editoris sui institutionem
in suis gnibz. Eternia vicissitu
dinem custodiut et motu rez pm
ordims legem nusq; trascendunt.
Neq; enim ul encie rez mutari. ul forme rez aliud esse: ul
ordo rez dispo q; ab inicio mutari potuerunt. Opus itaq; dei est:
creare. formare. disponere undas.
Opus nature est. semina rerum
de occulto sinu q; incrementa p
ducere. Eadem q; retrusum materia
cum concipiut pfectum. ad occultum sinu unde pdierunt revocare. Opus artificis cum natura
est: ea que oriuntur de tra studio
et industria adiuuare. Opus solius artificis est: in subiecta rez
matia opari: ul discreta ponere
do: ul iuncta separando. Tres itaq;
opifices sunt in hoc mundo. Deus
natura. artifex mixtus natum.
Hñ tres: ualde dispar poten
cia id qd ad essem pducut effi
ciut. Nam deus in opere suo nec
nature opa indiget: nec opifex mixtus natum. Operatur
enim deus alia sine natura: alia
in natura. alia sup̃ naturam: Nam
sine natura primu fecit ipam
naturam. Cum natura facit:
ea que de natura secm naturam
producit. Sup̃ naturam: quando in
natura preter cursum nature soli
tum et posse pmit maiori addita potentia quid ad effectum
pducit. Omne ergo qd natura
facit deus facit: si non omne qd
deus facit natura eciam facit.
qui sine natura naturam facit.
Tertio loco sequitur: opa artificis mixtis naturam. Et
ipe quidem aliq; cum natura
sine deo: aliquando cum deo sine
et cum natura: aliquando sine deo
neq; et sine natura. Cum deo
operatur qn opa iustitie: sine deo
quando opa iniquitatis operatur.
Cum natura. quando semimlz rez
ac scelz pagrandis quibz natam
incrementum subicit: foris indu
striam et studiu apponit. Sine
natura: quando ptea in subiecta
matia studium explicat: ut
aliqd ptetq; ad effectum promoueat. In quo natura patitur tm
non operatur: quia matiam opi
di prebet non effectum opanti
exhibet. Talia sunt oma opera

hominū que fluit supfiam: ex
quibꝫ milia mortal vite neces
sitas coegit. multa suadet cupi
ditas: multa cupiditas optauit.

De mutabilitate hominis sine tempore. cap. xlvi.

Sm obediencia mandati
stinxit homo: non subdit
momentis tempꝫ. fixus per
gtemplationem in soliditate etnop.
Post gm autem cor suū declinauit.
ut illud pp cupiscentiam rebus
mutabilibꝫ subiecit: quasi de celo
lapsus cepit deorsum cum hīs
quibꝫ meretur defluxere. et p
volumina mutabilitatis suc duc
tus: tempoꝝ momenta sentit.
Sic gō tempa venerut in corde
huano: gīdo multa desideria mit
terut in illud. et mutabilitas
illic dnari cepit: et venerut alia
et alia discesserut. et facta est
fluctuatio et in ostancia magna.
Jam enim cum mundo visibili mu
dus musibilis uoluebatur. et re
pit in eo tempa et momenta
discurrere. et ecce ann et ann.
dies et noctes sementes et mes
ses: natura ad etatem facta.
ei que tempaliū tulit pue asso
ciata. Necesse est autem ut ho
qui a carnalibꝫ ad spualia con
stituitur: pus animo ab his quibꝫ
p affectum inhesert auellatur.
Tunc siquidem libere se spualibꝫ
p amoꝛe ogflutinat: cum de tremo
affectibꝫ mens supest. qđ eius me
tem in desideria aliena attrat.
Itaqꝫ tempus scindendi est: ut pus
homo mentem a desideriis tremo
auellat. Postea tempꝰ ostendi:
animo p amoꝛem spualem etnis
et pmanentibꝫ homs adhaerere
incipiat. Sic quippe consummit
humana et diuina in unum:
ut que duo fuerunt p naturam.
fiant unū p gratiam. Computato
siquidem apa acus est et dilectio
filum: et facit viam acus et gesto
rat utrūqꝫ. ut filum utrūqꝫ ptmeat.
Qui ergo deum amat. sicut scrī
tm deo diligit ppinqꝫ: sic contra
deum nec diligē nouit seipm.
Tempus ergo est dilectionis: et
tempꝰ odii. ut qui p deo studem
inimicos diligē: cum causa dei ledit.
non pximam eciam amicos ama
re. Est adhuc alia dilectio: et odiū
aliud. ut quisqꝫ carnem suam et
in hīs diligat que infirmitati su
stentande necessaria sut: et odiat
in hīs que desideria prava expo
sciut. Sequitur dein post muta
bilitatem verum gīus confirmatio
animoꝝ qm pgnit corda sup bo
lumina et tīstus tempum. ut
non stent in veritate: sꝫ defluat
cum eis que vadit ut tīseant.
Intellectus autem hominis excitatꝰ
verum spe. surgit: et secm emu
lationem veritatis ad meliora co
natur scrutanda. et hīt principiū
in operibꝫ dei pme gtemplationis: et
non pvenit usqꝫ ad finem operum
dei. ut capiat totum qđ abscondi
tum est. Si enim ad finem pue
nire potuisset: inuenisset btūqꝫ deum.
qm a quo sunt ibi finem hīt omna.

Quidlibet traditus et mundus hominum disputationibꝫ. cap. xlvii.

Propter stultam facit deus
sapiam mundi: quia posuit
mundum in disputatione eorum
pmanere spe occultus: donec
deficerent disputantes. et gentes
tama. Post hec revelauit se de
et evenit ut inuenirentur: cum
gliam iam non possit homo qui
spe sensu suo et sapientia dm eo
gnoscit. qui in ope dei scrutando
defecerat. Sunt adhuc alie qđa
disputationes in desideriis hom
multiplices minus et haree. et
ex ipis surgunt multiqꝫ studia

vanitatum. Omne enim homo pre
qđ diligit ipe: et tribuitur corda
om minfinitas sessiones et lau
dant ptem suam singli. Et m hiis
ombz non mouemt homo opus
qđ operatus est deus: ab imcio usq
ad finem. Imtiu namq; operum
dei est. usus rerum temporaliu fims
vero fructus eteꝛnoꝝ. Primo tradit
est mudi amatoribz mudi. et quibz
eteꝛnoꝝ bonoꝝ dulcedo tollitur eis
carnales date sint delectationes.
et mudi gaudia expoitu: in desi
deriꝝ suoꝝ malorꝝ dissipatione.
Inuenim adhuc et alias disputa
ones m iudicio homis: gnes z multi
plices. Nunquid enim homines dice
dei violent: et iudices sibi se ostituut.
et disputant de mudo et de opibz
dei. et de gubernacula eius. et a iudi
cio quibz mudu bmodu disposuit.
Reprehendunt deum qđ noua faciat.
et nemo tamen reprehendit cum le
ditur inimicus eius anm sine ipi
bmodi. Inimica dei et aduersarii veritā
tis. a ultra opatur deus arca hoiem:
ab imcio eius usq ad finem illius.
Et non mouemt quo fine fiant hec
oia: donec ipe finem accipiat.
Tunc autem intelligent et tuc m
uemet que operatꝰ est deus in eo:
ab imcio suo usq ad finem suum.
vel in ima vel in iudicio. Interim aut
latent oia. Et sepe deus malos
tolerat. et differt penam illoꝝ
manifestam: licet tamen omib ma
licia penam occultam. et iudicat
deus. Et videtur differre iudicium
vel facta hom non attendere omino
ab hiis qui non vident nisi ea que
foris sunt. Similr alii qđat deus
iustos aduersitatibz. et tribulacionibz
exercet: et videtur iusticia no hre
primum apud ipm. et tm magnū
curet retributione sua: occulta vel
manifesta. Et aliqn differtur ut
interrogentur de pseuerancia sua

scientie hom. hec est qđ afflic
tio hom: disputatio eoꝝ aduersus
deum. qđ in eo qđ iudicio dei huic
subdi nolut: non solum eos qđtū
pena aduersitatis et tribulationis
molestia attrit: sed multo magis ire
furor et impatiencia murmura
tionis afflixit. Qua hō p omia
assimilatus est iumento. Cap.

Duo in homine sunt sue: duo
trenu. aliud celeste. duum
similitudo iumenti: aliud dei. Et
nuda sunt in homine corpus et ala:
duo in deum. Et datum est corpi
bus ficti societatis: ut precaueret
de mortalitate amme ad meritu
onem. Et hoc totum ad gliam
amme factum est: quia placeat
deo munificia et veritate con
sistens. ut non auferetur testimoniu
eius: si preualuerit obedienda illi.
Postea autem se in ab alienacone
amoris: et oblita est qđ melius
erat suum: et intuita est foras
pulcritudinem alienam: et in
tendit in faciem pallii sui se oble
tauit ibi. et cepit formari ad lle
cebras corpales: et subtracta est
ab oculis eius dilectio spualis.
et inimicus est deus. Et voluit
hoiem reuocare intro ad id qđ
vim erat: ut semp non liceret sibi
imagines fucatas intuendo falla
ces. Et abstinuit gliam in dum
eius. ut iret in corruptionem:
et scidit vestimentum eius. ut
ostenderet hom qua no esset
in eo glia eius: ubi se bestiis si
mile videret. Et cecidit ipo.
et dilapsum est qđ erat tremu
corruptibile: et fluere cepit. ut
rediret unde venerat. Et dictum est
est ut gloriretur homo si mem
inisset hom sui. et si nosset redire
illuc. Dum cogitur spem vane
relinque et exire ab eo cui prise
mi hesernt. Propter aut gloriz

Flores hugonis XXVII de sod victore

deus filios hom. et ostenderet eos similes ee bestijs: ideiro dis est mitius ho. et iu. Sic et pus homm cum iumentis una origo erat in corpe qđ suptum est de tra: et una viuendi ędicio cum iumentis. ut simlr corpus hic num alteretur de tra. Sic hmis finis cum iumentis homi non erit: quia factus erat homo. ut non morĩ. neq; in tra remaneret de qua factus est. ita tm ęp mcorruptionem corpis. hmmlis origo tegelatur. et dissimulatum erat ꝑ immortalitatem ne lemiret in evpbratone qꝺ homo simlis ee bestijs. Neq; ostendere hom voluit de vnde ee ignobilitas eius ut eum in ꝑpius ędicione totum exponeret: si restituit enim pristinam virtutem immortalitatis et po suit seorsum extra ignem sui in sortem altam: cum vero peccasset homo deo: privauit eum gloria sua et aerumsit ad originem suam: ut ꝑ id qđ ibat agnosceret vnde venerat. Et si quis dicere voluit qꝺ hic homo amplius iumento: in eo qđ spe filios adam vadit sursum ut occidente in mortem corpe supstes immutare maneat. et spe iumentoꝝ descendat deorsum. i. pariꝺ cum morte corporis defluat in corruptione: Quis nouit hoc: Non tamen qua verum non est: sꝺ qua occultum est. Ideo quis nouit hoc: verum est qđ creditur. et ꝑpa credulitas non dubia sed firma est. Et tamen nemo hom hoc sit. qđ scitur ea que videntur: qua ideo absconditum est ut credatur. ut fides meritum habeat: et infidelitas locum. Et sicut mihi infideles: et dicit: Quis nouit hec: et putant certa ꝑ incertis non ee relinquenda: et magnum quęda amplecti. et ea que videnꝺ rapere. ut teneant que certa sunt. Et ludificantur in incerto: qꝺ tm sequit et elabuntur. dum teneri putantur. et succedunt que certa sunt: que putabantur in incerta. De animo miñ fortuna perverso.

Prudens animi virtus ꝑte directoris impatiens. nec ꝑpis eruitur: nec aduersis castigatur: Cum enim dulcia vite quid respiciat: hereat animo mallis. et dicit. satis est hoc. cum vero aduersa attendit. hebetantur et corruit diffidencia: et optant magis non ee qm̃ male ee. qꝺ non nouerit viam aliam qm̃ effugiant malum ee: nisi tuse at ad non ee. Propter hoc malis que sub sole sunt: animo loco illoꝝ sub insertur. cum dr. et laudaui magis mortem ec. Ista quippe nov illoꝝ est qui verum bonum non nouerunt: nec aliud putant hominem ad bonum vel ad malum ee nisi qđ ꝑsens est totum. Ideiro in bonis supra modum exultant: in malis deficiant. et ubi spes illoꝝ est: illic desperatio constat. Hoc etiam ad ędificationem omnium accedat: qđ homo ipe caligat ad videndum se. Si enim videret homo quid: et qualis factus sit: recognosceret vtiq; bonum suum et iam non magis felices diceret qui nichil sunt: qm̃ eos qui sunt aliquid. Desidero namq; tanti bom astrictus animus. licet malis temporalibus afflictus vitam ꝑntem sustinet: spe tamen ędificationis venture. animo ee magis qm̃ non ee diligeret. Quare stulte dicis me liberum pusillum cum reliquie

qm plenam vtrumq; manum cum labore. forsitan ꝙ deus qm pugillum habes: & non attendis quid nec ipm pugillu habis quid tue facturꝰ sis: et qm re quiem tue sis hiturꝰ. Ideo nunc comedis pugillu mrequie: et placet tibi ociositas tua. neq; curas nunc mtum aliu pugillu querere cum labore: que comedis cum iste defecit. Ideo comedis ungues tuos nunc: quia ipe ꝛpulabit hoc importunu. et sua macione post modum exsoluct. qꝫ requies m ꝙsulta expenderit.

Soliloquium hominis ad aiam sua de veritudine amoris. Idem de aia anime. cxj.

Loquar secreto amme mee. Sic cimm nec mh timor erit adultri queraris: nec illi prudo: ꝺa responsore: Dic michi queso aia mea. quid est qꝺ sitis omia diligis: Ego scio qꝺ vita tua dilectio est: et scio qꝺ sine dilectone ee no potes: Certus sum ꝙ qꝺ aut horu que videnꝫ aliquid amas. aut si iam post postulsti vmulsa & aliud hes qꝺ pce lms omib; diligis. ad. Audiebam equit amare non possum qꝺ nuqm vidi: sic de lms omib; q̃ videut. mihi adhuc amare potui. Et tamen multis iam expmentis didici fallacem ee et fugacem amorem hui⁹ seculi. q; semp ul cu pterit id qꝺ magis elegerim qꝺ: ul cum aliud qꝺ magis placeat. supueniat cogor mutare. Sic ad huc desiderio m certa fluctuo: ut nec sme amore te possim: nec veru amorem muemo. homo Gaudeo qꝺ saltem m amore te ꝓximi non figeris: si doleo qꝺ m amore ei⁹ non dum requieste. Infelicior ees. si de exilio patriam faceres. nec vero quia m exilio erimus. ad viam reuocanda es. Ti

temꝑalia ista et visibilia ideo amari debere existimas. qꝫ illis ꝙdam sui gms decorem tuu conspicaris: cur temꝑam ꝓcul non diligis que spe tua omnium visibiliu decorem vincis. aug Oculus carnis videt. sepm non videt: et eo lumine quo reliqua videt. cernim⁹. quam magna ꝓpositum est lumen faciem no videmus. Ego qꝫ faciem meam qualis sit. ꝙtemplari nequeo: facilius mea que foris admirꝫ da videntur affectum dilectois mee extendo. Restim quia amor nunq̃ solitarius ee ꝓtitur: et in hoc ipo iam quoda modo amor ee desinit. si m alterꝫ partis tatis ꝙsortem dilectois non diffundit. homo Non est solitarius: cum quo est deus. Nec id certo ius dilectois extinguit: si a rebz abiectis ac vilibz appetitus eius cohibeatur. Ille magꝫ mutuam sibi facit qui mihone sta sil terre ea que amore sio digna non sumit. m societatem dilectioms admittit. Non vis hec anima amorem solitarium moliri hec ꝓstituta. quere vmet electum. Amor igms est: et igms quidem fomentu querit: ardeat. Sic enim ne id mereas qꝺ finitu postus aũ fetorem mmm stinet. Talis amoris est: ut tale te ee necesse sit. quale illud qꝺ amas. Et cui ꝓ affectum diligens: in ipius similitudinem ipa quoda modo dilectioms societate trasformeris.

Quia. dia possit ad veru amorem mentis. cxij.

Quam ꝙ anima pulcritudinem attende: et intelligẽs qualem debeas pulcritudinem diligere. Qꝺ si forte eterna illa tua visio per negligenaꝫ

obscurata est. et temetipam ut
decet. et expedit contemplari no
suffias: aut saltem quid de te evi
stimare valeas debeas ex uidio
alieno non prendis: Sponsum
habes: si faciem eius non vidisti.
ille te vidit: munia misit. aiam
dedit. Si spes illius dubitas: no
amplius de tua pulcritudine
ambigeres. Scires enim qm tam
pulcher. tam bnign. in tuo aspec
tu captus non esset: si eum singla
tis dieb et ultim cebos admitte
non trahieret. Quid ig agis. Si
adhuc scire non potes qualis
ille sit qui te diligit. consideta
saltem aiam qm dedit. Nobile
domu eius: qui nec magnu de
cuit ut parua daret. nec pro
pauno sapiens magna dedisset.
Magnam ig est qd tibi dedit. si
maius est qd in te diligit. Quid
tibi dedit sponsus tuus: Respice
mundum istum. Omis natura
ad hunc finem cursum sitit dur
gitt. ut obsequiu tuis et bnitati
desinat tuisq oblectamentis pa
ritter et necessitatibz sedm afflic
aam mlesiciend acuerint. Quis
illud natuie precepit. ut sic bno
de offensu tibi fiuiat: Beneficium
accipis: et actorem eius non a
gnoscis. Domi in manifesto est:
latronem occultus. Quicuiq ergo
ille est: multum tibi contulit. qui
hoc totum et tantum tibi dedit.
Multum diligend qui tantum
dare potuit: et qui tantu dare
voluit multum dilexit. Vide ig quid
agis: cum in hoc mundo aliari et
amare capisces. Totus tibi mundo
subiectus est: et tu non dico totu
mundum sed quid dico alqm mu
di parti bnellam in societatem
tui amoris admitte non aspnaris.
Certe si hec diligis: ut subiecta
diligite. Ut aiam sponsi. ut munia
amici. ut bnficia dni. Sic tame
ut semp memineris quid illis
debeas: nec ista p illo nec ista
cum illo. sz ista propter illu. et per
ista illud et supp ista illu diligas.
Cave o amma ne qd absit non
sponsa sz mercen dicaris: Si mu
neri dantis plusqm amantis
affectum diligis. Majorem cari
tati eius injuriam facis: si et do
na illius accipis. et tame inaffi
tudinem dilectoris reprende. Di
lige illu: Diligete propter illum.
dilige dona illius propter illum. Dili
ge illum ut fruaris illo: Diligite
te qd diligaris ab illo: dilige in
domo illius qd data sunt ab illo.
Illum tibi et te illi dilige: donas
illius ab illo tibi propter te. Iherpiu
m et aistu dilectio est. **Quia licet deus omnibus benefitia tribuat quibus se ipsum non tribuit. non dum. amma.**

Ego omnibz tuis illum sup
omnia diligere: a quo me di
co omnia impigruus dilectionis ac
cepisse. Tibi sz ego unice electu
et unice dilectum diligo: sz hac
huius dilectionis mee iniuriam
patior qd solum diligens sola no
amor. Nam hanc dilectionis ar
ram qm michi obtulit: non diram
cum bestialibz sz cum ipse bestia
conditionem accepi. Quid enim m
luce solis amplius offert qm iepti
bz et humilz fie. Omnia similit
bullit. spumant: idem illustrius. id
potius omnia **homo** dia sunt
in quibz id qd te mouet inue
nias. Discerne que dona a spo
so tuo accepisti: Alia enim
communit. alia spalit. alia sin
gulariter tibi data sunt. Comu
nit: que omnibz propter te tecum
fruunt. Spalit que multis nec
tamen omnibz propter te tecum sunt
concessa: Singulariter: que tibi soli

sint data. Quid g̃. Quicquid g̃. Quicquid ideo mihi te diligit. qz quecūq bona sua fecim similr omnibz creauit. Quicquid tibi solū mundum dedisset. Ubi g̃ illa grata et vtilis societas humane ḡsolacionis. Ubi solacium. Ubi oblectamenta. quibz nūc frueris. Vide g̃ quia et tu multum & grauiter offendis. qñ hec ad solamen tuū tecum creauit. Si mundus istis et tibi omnia seruiunt. quomō ecia omnia ad obsequiū creata no sunt. Quicquid patrifamilias panem suū solum comedit. poculū suū bibit. vestimentis suis induitur. Totū tamen non mihi cuius dicit. quicquid hmt hm qui ei p̄ dilectionem illi p̄ subiectionem famulant. siue g̃ illa que tibi seruit siue illa que seruientib; necia sunt. omnia tibi obsequia impendunt. Nec te turbare debet. qñ mundum rerum temporaliū cōd. bonis et malis est p̄uia patio. nec ideo similr eos a deo amari existimes. qua hmi oib; tecum similr omnium communia videas. Nam sicut non bestie p̄ se & p̄ hominē create sunt. ita quali hommes non p̄ se & p̄ bonos viuūt. ut societas illorum bonoz ditiam ereat. quos et felicitate sua admoneat. potiora hmi et que mali communicare no possunt bona querere et inquirere sua cognitione cunctis amare virtutē. Postremo ut dum illos diuina gratia destitutos. videt p̄ quelz abrupta viaz ruere. discant q̃ntus & sua salute debeant creatori suo referre. Simile g̃ bonis ac malis ista accidi debuerunt. qz aliter bona pocioza sibi fruari no crederent. nisi ista tam malis q̃m bonis omnia ee videret. Quom. qz nichil dilectoz no minuit sz auget felicitatem singulorum. Quoniam

Nunc restat ut videres. vtrū ne id cuius de singulari amore sponsi tui gaudeas non possis. qñ ab eo non sine societate bonoz diligis. Diui societate homo dono tibi creatoris ee necessaria. ut solamen viuendi capias. nec vita solitaria mentis uita grauescas. Sicut g̃ vita malozū tibi est exercitii. sic solamen est uita bonoz. qui certe tales sunt qñ nec felicitatis tue p̄ticipes. nec amoris tui assumi debes here et gaudere. Nam si deus bonos diligis. quicquid illis benefici impenditur. inde caritas que in te est non quasi de alieno. & quasi de ppio gratulatur. licz g̃ vtrūq ecet isto amore illi solam p̄frui. nichil beatū est in ipso nichil bonoz congratulatione delectari. quia cum in eos ecia qui eum p̄ticipant affectus dilectionis expanditur caritatis gaudiū et suauitatis ampliatur. Spiritualis namq amor tui melius quoq fit singularis. qñ omnibz est omnium. nec p̄ticipatione pluriū minuitur. cui⁹ fructus vni et idem totus in singulis reperitur. Nichil enim in p̄uilegio singularis amoris tui societas bonoz p̄scribit. quia sponsus tuus in omnib; diligit & te. quos diligit p̄ te. hac p̄ hoc singulare dilige te. quia nichil diligit sine te. Non autem timeas animū illius in amorem alium quasi p̄ affectū distrahi. Et videtur minorem ee ad singulos. qñ p̄ticipes quodā modo et diuisis videatur in cunctos. Singulis adem quasi omnibz. quia aliud nec maiorem dilectionis affectum singulis impenderet. si absq; amatoz p̄ticipatione singulos amaret.

Ergo omnes vnū vnice diligat: ut omnes ab vno vnice diligantur. quia nec alius pter vnū vnice ab omnib; diligendus est: nec alius pter vnū vnice oms diligē potest. Omnes autem in vno se quasi vnū diligant: vt vnā dilectione vnū fiant. Iste amor vnicus est: non tame priuatus: solus nec tamen solitarius. pticipatus nec diuisus. omnium et singlaris cunctor singulis et singulor totus: nō pticipatione deficiens nec vsu deficiens. nec tempe detriscens: antiquus et nouus affectu de siderabilis: copiencia diuitis. fructu etimus: iocunditate plen. refaciens et saciens: nec umq; fastidii generans. De homine que sponsus dilectus suus ad mutuu contulit. cxvi.

Anima mea in hoc quoq; studuit et optimū amator tuus: ne mihi eet in quo singlariter de tpo gloriari possis. In omnib; hoīb dilexit te: que ul gmunit tecum omnib; ul spalit quibusdam ul singulariter tibi soli tribuit. Cum omnibus tursum dilexit te: quib; te pticipacōm dom sui sociauit. Nec hīs omnib; dilexit te: Quibus te singlari gre dono ptulit: In oīm creatura dilecta es: cum omnib; homīb dilecta es. Nolo ut parum existimes ul in tantis ul cum talib; ee dilecta ui. ubi et bonos oīes habeas socios: malos vero et q; odita sut tui usa subiectos. Primū cogita q; align non sueris. Et ut ee meipes. hoc cuius dono acceperis. Quid dign si mihi amplius de disset: p eo tpo tamen a nobis laudandus et diligendus ee. Nunc autem amplius dedit ut pcellam; et hīs que non sue pēciam: et hīs que mordinata et composita sunt: pformam. et que mammata pdita. ayagno debito obligata es: anima mea. multum accepisti: et mihi a te huiusti. et pro hīs omnib; nō habes q; retribuas: nisi tm ut diligas. Nam q; p dilectionem datum est: nec melig nec decentius q; p dilectionem rependi potest. Nec ideo plus dilexit te: qm plus diligendū meruit te: sed quia gratuito plus dilexit te: talem fecit te. ut iam merito plus diligat te. Post ee post pulcra te: post blue datū est sentire. datum est et discrete. Sensibz sois decorauit: mtis sapia illustrauit: sensus deus quasi ex floze ornatum: sapiam qi mtiorem habitum. Sensus quasi q; dam gemmas fulgentes appendens ptius: sapia quasi naturali pulcritudine. ~~cum nichil turpe~~ faciem multis tui decorans mtis. Talem omnio ee debebat. que ad celestis regis talamū meditu cenda fuerit. ayultum gloriari poteris: et multum custodire debueris. ne tale donū pderes: ne tantum decorem contempteres. ne eo amisso ul in minuto amplius misa fieres. qm eo non acepto ul non pfecto misa sus ses. ne te cum dampno amisse pulcritudinis: simil torqueret. confusio seditatis. Et vide quid feceris. dereliquisti sponsum tuū: et am alienis pstituisti amorem tuū. fedasti pulcritudinem tuam: disppsisti ornamentum tuū. Oblita es sponsi tui: et p tantis bnficiis condignas gratias non egisti. ut autem te relevaret illuc vnde ceciderat: ipe descendere dignatus est huc

ubi iacebat. Et ut iuste tibi redderetur qđ ꝑdideras: ipe dignatus est pie pati qđ toleraba. Descendit ꝙ suscepit sustinuit uicit restauruit. descendit ad mortalem: suscepit mortalitate sustinuit passionem: uicit mortem: restauruit hominem. Co gita quātū diligat ſcte. qui tanta dignatus est facere ꝓpter te. Plus cum non ces: dilexit te ut conderet. Postea cum se da ces. dilexit te. ut pulcrum faceret. Et ostenderet tibi quāta te diligeret: non nisi moriendo a morte te deliberare voluit. Sume autem tam sincera caritate te diligit. ac si semp cum eo ꝓfuisses: nec exprobrat tibi iniquitatem nec mmꝫdat beneficia. Et si deinceps cum eo ꝓficere fidelit ipm ꝙ ut decet amare. actum illi amorem motammatū efficere volluis: maiora se pcioribꝫ datu rum promittit. De hmo quib; lapsos a mensa reparauit cibo. Summa

Iam quodammodo mapio a mare culpam meam: ad quā diluenda dum ille caritate tinhitur. mortuus est pro me innocens: nichil in me qđ ama ret inuenens. Quid ꝙ dne dile xisti in me. et tantum dilexisti ut amares morere pro me. Quid tale in me inuenisti. ꝙ quo tanta et tam dura sustine voluisti: Simpli michi nulla ce non debeo: que tantu placui deo ut mori eligeret pro me: ne ꝓdere me. Homo. Et quid si cogitare cepis quot et quales in ꝓpacoe tua abiecti sint qui habent que tibi data est gratia ꝙsequi non potuerunt: Elegit ꝙ te et prece legit sponsus tuus. Elegit te in omnib; et assumpsit te ex omnib; et amat te pre omnib;. Summa

Multum fateor collatum est mihi. Et queso te. si ut asseris ego iam assumpta sum: quid ad huc dese ro. qm ad amplex sponsi nec dum venire possum: Ho Nescis qm sedas prius fuisti. qm polluta. discissa et discapata: et quomo tam cito in illud castita tis thalamu introduci expetis. nisi salte prius cum aliqua et studio exculta reperis: Nec te pudebit tuc prece turpitudinis: cum mihi turpe: mihi pudore di gnum habebis. Audisti qđ rex assuerus fecit. qm do vasti ꝙ superbiam ꝓpter insolentiam illius repudiauit. Vide qm multe electe sunt. ut una eligeretur: illa felicꝫ que ceteris regis formosior et ornatior uideret. Ammissa re gia multitudo elegenti ad cubitu: rex ipe suam elegit ad thala mu. Posuit te sponsus tuus. in limo ubi mulieres ornant. Caue ꝙ ne ad excolendam tem plum negligens sis: Ecclesia tu dicitur: ꝓpter ordines fidelium. Et iam hoc ad dilectio nem ꝓme scias qđ hec unde re nare te possis: q̄ unꝫ ex te mi hec misi ab illo accepis. Primu est fons baptismi: in quo sordes pcedentiꝫ criminu abluis: Deinde crisma et oleum: in cuius unctione spūs sancto linuis. Postea deli buta et unctione letitie ꝓfusa ad mensam venis: et pcipis ibi alimentu corporis et san guinis xpi quo intrinsecus noviam illa ꝓcreatorē iram mortē mortis depellis: Deinde vestimenta bonoꝝ optima induis. Ad ultimu sequuntur aromata diuti tum: quoꝝ odor suauis spūalis omnem illū antiquū sordis fetorem fugauit. Datur etiam

tibi specialiꝫ

Flores hugonis de sco victore.

tibi specim sancta scriptura. ut tibi videas faciem tuam: neq; mm neq; aliter q̄ decet ati. heat compositio ornatus tui. vide q̄m pia dispensatione tibi vbiq; occurrit. q̄ non hui sti et datum est tibi: q̄ dedisti et restaurut tibi. Quicquid tibi gcia bn operandi nulla data est: Si magnia opa facis: misericorditer sublimaris. Si non facis magna opa: fortassis salubrit humiliaris. melius nouit ille quid tibi expedit: q̄m tu. et ob hoc. si vis de illo bn sentire: totum q̄d ab illo tibi fit bn fieri intellige. sforte gratiam virtutu non habes: sed dum vicioz impulsu. concutis melius in humilitate solidaris. Quanto redolet deo humilitas in firma: q̄m virtus elata. Nichil g̃ dissonum illo q̄ audeas: h̄ semp cum timore et reuerentia ora eius ut q̄dmodu ipe nouit tibi subueniat: si qua adhuc mala in te remanserut pie diluat: si qua meliorata sunt bona benigne efficiat: et ea te qua ipe voluerit via ad se ducat.

Et hinc quibz sctis ut singulare quam meruimus. cvbm.

Dulcedo vite mee et lumen oculoz meoz. quid retribuia tibi p omnibz que retribuisti michi. vis ut diligam te: et quo modo tu dedisti michi dne sensum ut te cognoscam: et pre ceteris multis de tuis secretis intelligam alios coetaneos meos in tenebris ignorancie dereliquisti: et michi p illis lumen sapiencie infudisti. Tu dedisti michi sensum capacem intellectu facilem memoriam tenacem: lingua desertam. sermonem gratum: doctrinam suadibilem. efficaciam in ope. gratiam in locutione. profectum in studio: effectum in ceptis. Solamen in aduersis: cautelam in psperis. et quo cunq; verteb̃m me: ubiq; gratia tua et ima p̄cessit me. Et sepe cum michi q̄sumpt videbar. subito libasti me: q̄ndo extrabam reduxisti me. q̄n ignorabam reduxisti me. q̄ndo vocasti me. q̄ndo peccatum corripuisti me: q̄ndo contristabar q̄ consolat es me: q̄ndo desperabam confortasti me. q̄ndo cecidi erexisti me: q̄ndo steti tenuisti me. q̄ndo nutaui direxisti me: q̄n rem suscepisti me. Hec omnia in fecisti dne deus meus: et multa alia. de quibz in dulce erit semp cogitare: semp loqui. semp gratias agere. ut te laudem et amem. Ecce habes anima mea artum tuam: et in arta tua cognoscis sponsum tuu. Serua te illi tractim: serua impolluta. anima

Quia fateor mito amor iste singularis dicitur: qui cum in multos diffundatur. ita tamen hinc singulos amplexatur. vere pulcrum et mirificum bonu: q̄ co mune est omn et totum singulos. cunctis p̄sidens. singulos implet. ubiq; p̄sens: omn curam agens. et tame singulis quasi omnibz p̄sidens. Sic certe michi videt. cum eius mirationes circa me attendo: q̄ si fas est dicere quodamo michi aliud agat deus. nisi ut mee saluti p̄sideat. et ita totum ad custodiam meam occupatum video q̄n omnium oblitus sit: et michi soli vacare velit. Semp pritem exhibet. semp paratum se offert. quocuq; uteronion me defuit. ubicuq; fluonio recedit. quicquid exterio parti assistit. Qz si deus adz diligit totam fidem. misionem ex pte meritum. cvbm.

Dpc ꝙ cōsiderans timore
paul̄ ingenti et pudore
cōfundor: ꝙ illud cui tam vehe
mēter placere cupio ubiq; in
ꝓsentem et omia occulta videntē
metuo. Q̄ qm̄ multa sunt in me
de quibꝫ coram oculis eius eru
besco: et ꝙ quibꝫ iam magis illi
displicere timeo. qm̄ ꝓ his q̄ in
me laudanda sunt. ꝙ qua sunt
posse placere ꝙfido. O macule
veteres: o fedē et turpes. quid te
diu lhetis? Abite. discedite: et me
ꝓsumatis amplius oculos dilecti
mei offendē: nolite falle vosmet
ipos. non semp mecum ipo ad
maiante manebitis: qm̄us ad
huc me pigitante: existimari no
potuistis. Horrore ab hominor
turpitudinem meam: iamq; de
mecipo et si possem non videri:
nollem tamen a vobis mihi. Quo
magis nud. qua pala ipi sum:
Et q; plꝰ certe ꝙtristatur eius
offensio: qm̄ mea eadem turpitudo.
Recedite ꝙ. Inuamus michi adhetus
amplius: q; et mecū manentes
mee non estis. alienas a sorte ma
los iudico. Habeo aliud exemplar.
ad ꝙformari cupio: et ad illud
iugit respicio. ut qm̄tum possim
magis semp ac magis exinde si
militudinem traho. Ex quo eadē
hoc didici ꝙ vos existimare de
beo: et quali hoc faciam iam a
gnosco. Homo
Q
uisti dilecto
nem simulatorem parit et amu
nem se non posse: ꝑ inde ꝙpro
bata est magis amplius mira
bilis. ꝙ demostra et amicū ꝙ sm
ulatis. Ad extremū modo dubita
re cepisti: an in hac deformitate
tua qm̄ licet duta patiās: ab illo
posses diligi: Et si te tuc diligere
dignatꝰ e. qñ do tota tuepis et
mch adhuc deoris hmi fuisti:
quito magis nūc diliget te. qn
decorari et prisca turpitudi
ne deponē cepisti: Et qm̄us
queda adhuc mte videat que
sibi no placet. Diligit tame
hoc ipm ꝙ tu quoq; intemetipa
iam odisse cepisti que illi displi
cent. Non enim tam statū qm̄
ꝓpositum respicit: nec quid sic
ꝙ quid velis et attendit. si tame
in ḡitum potes setatib. ut ꝙ
te no cepisti et mereatis. Sonp.
de visitacionibꝫ sponsi. anima
Q
uid e illud dulce. ꝙ m
eius recordatione aliquido
me tangē solet. et tā vehemēt
atq; suaut afficere ut iam to
ta quodāmo amemetipo ab
alienari et nescio quo abstrahi
me putem: Exhilarantur ꝙ sensus
oblione dent omia ꝓtitoꝝ
malorꝝ memoriator illuatur:
desideria iocundant. Jamq; ali
bi nescio ubi me et video: et
quasi quibusda amplexibꝫ a
morib⁹ mtꝰ teneo. et nescio quid
illud sit. et tame illud semp
retme et multm ꝓdere toto
nisu laboro: luctat quodāmo
debilit anim̄ ne recedat: ꝙ
semp ampleti desiderat. et qui
illo oim desideriorꝝ finem iucūd
issime et ineffabilit exultat:
mch amplius querens: semp sic
et nolens. Numquid ille est dilec
tus meus: Queso die michi
ut sciam si ille est: ut si demo
ad me veniat: obsecrem eum ne
recedat: ꝑ semp ꝑmaneat. Ho
Vere ille est dilectus tuus
qui visitat me te: ꝑ venit sui
sibilis. venit occultus ut taugat
te: non ut videat a te. venit
non ut totum infundat se. ꝑ
ut ꝓstrahendo ꝓficiat se: non
ut impleat desiderii. ꝑ ut
hat affectum. Omnia ab ī
dum ꝓsurgit sue dilectionis

non plenitudinem exhibet/ p
fecte sōcietatis. Et hoc est/ qđ
maxime ad artum desponsaco
ms tue ptineat/ qđ ille qui t
futuro se tibi videndum. et ipe
tuo possidendum dabit/. nunc
aliqđ ut qñdoleis sit agno
scas se t ad gustandum prebet/.
Simul eciam ut intim de absē
tia eius qđoleris: qđ eius visita
cone ne deficias impetrant ne
ficeris. actor. Et de scriptis
magri hugonis. ad pns exerp
ta sufficiant. Nam ex libris
eius de sacramentis. et ex ce
mentariis se ierarchiam. et
ceteris eius opusculis: plena
ceteris eius opibz/ mris locis con
gruis inserimus. Nunc ḡ ad
ordinem hystorie redeamus

Decessimus octauus liber
continuz hystoriam
xvb/ annoz p tempa
duoz imperatorum
scilz lotharii secundi comitis tri
stanev hen flores hugonis & fol
eto corbiensis monachi. flores
etiam quosdam richardi pisien
sancti victoris canonici et visio
nem tundali. habet autem
capitula cxxxbn.

I.

De impio lotharii secundo.
De testimonio sacri nimis n.
mi ecclia bte marie successoris
De muliere quadam m.
ibi senatu.
De pud quoda alia muliere
De ceteris euentibus b.
illius temporis bi.
De innocencio et aut papa
petro leonis. qmbzdam aliis
De profectu norelli auri. bn
relationis eiusdem tepis bm.
De sco hugone tyrnauensi.

et bonis eius finem .w.
De quod ab ingressu sacro libro
pv beate marie magdalene
De immobilis p beatum .p.
virginem in cod hoiez assumto
Qualiter idem homo pi.
reclusus diabolum visibiliter
expugnauit. mcl vii.
De sacris ordinibus predicti
hugonis & obitu eiusdem. vm.
De quibusdam euentibus et
signis mirabilibus. vmm.
De legatione bti bernardi
ad papam episcopi clarevallensis. vb.
De eius temporibz lotharii &
impio conradi regis. vbi
De quibusdam euentibz in tempis
De petro abaelardo. vbn
et heresibus eius. vbm.
De obitu hugonis parisien
et libro de claustro animę.
De mor. octaginta vnb.
pertinentibz que claustralibus in
cumbunt sunt. vv.
De securitate claust & pacis soli
Quod vita claustralis vvi
et pauper sit abundans et me
diocris sufficiens. vvn
Quod eadem etiam diuitis sit
desiderabilis vvm.
Quod larga sit misericordia vvmm.
Quod despiciens sit de alienis
Quod modesta sit fortunis vvb.
Quod misericors sit penitentibz vvbi
Quod pacis sit seruens. vvbn.
Quod bonus sit optimis vvbm
De falsis claustribus vvno.
et ordinatione claust. vvv.
De edificiis & possessionibus
monasterii. vvvi
De cibo claustralium. vvvm.
De habitu & cultore suppellectilium
et de pueritia. vvvm.
De vii. abusionibz claustri
et primo de puerito negligente.
De eodem. vvvmm
De discipulo obediente. vvvb.

De iuuene otioso xxxvj
De sene obstinato. xxxviij.
Hinc de eodem xxxviij.
De mõcho curiali. xxxix.
Et causidico. xl.
De superbia bestiu in mocho.
De cibo exquisito xli
De rumoribz i claustro. xlii
De lite in capitulo xliij.
Hinc de eodem xliij.
De dissolucõe i choro xlij.
De mirueñ ãt altare. xlv.
Hinc de eodem xlvj
Et cum de eodem xlvij
De claustro anime xlviij.
Et eius latenbus. xlix.
De receptaculo hospitum. l.
De capitio z culcitre mansuum li.
De refectorio. lij
De armitorio liij
De oratorio et mõdo orandi
De recreatiõe potetis lv.
De lectulo grauidis lvj
De situ stu celestis z lvij
eius dispositione. lviij.
De rohaudo pausiens et lxix
corptis eius lx.
Omnis eius expõ de 6 pceribz
et filiis iacob lxj
De mor filiis lie i. affectois
De rachel. i. fructu pr lxij
Iussar filios ex balla pmatrimõe
De duplici pmatrimõe lxiij.
De duobz filiis bale lxiij.
De offo zum. lxv.
De offo neptalim lxvj.
De duobz filiis zelphe lxvij
De offo ruben z mam lxviij
Gregorio eius. lxviij
De mor filiis antillarii et
officio eorum. lxx
De ortu yachim z eius offo
Hinc de offo zabulon lxxj
id est ben z elatorio lxxij.
De ortu dine lxxiij
Quin pr zabulon ortus sit
De corruptione ouis lxxiij.

De bello sim eius cũ sychem. lxxiiij
De ortu ioseph m. lxxv.
quo designat. quid designet
De ortu benamin. lxxvj.
in quo quid gregalcdis lxxvij.
De monte gremplacdis
eius ascensu lxxviij.
Quali homo secure possit
ad illuc ascendere. lxxix.
Quali illic ad tolutuen
dam dñe adiutor. lxxx
Nullu ho ppriz cor suu ad
illius ascensum lxxxj.
De duobus gregalcdis grauib
De cultemio pr m. lxxxij.
et quibusd alijs lxxxiij.
De reuelacõe mysm sem stullo
De visione eiusdem lxxxiij
puer a medis crucifixi lxxxv.
De oualio remensi et gile
berto pozuete. lxxxvj.
De pestilencia et fame illo
tempore lxxxvij.
De raptu aie tundali z eius
visione. lxxxviij.
De aspectu demoni z angeli
qui deduxit eum lxxxix.
De valle horribili z pene ignis
De bestia monstruosa. xc
et terribili xci.
De saxeo tempestuoso z pene
periculoso. xcij
De fluuio flammeo. xciij.
De bestia alata z saxeo igneo
De valle fabroꝝ. xciiij.
De puteo infernali. xcv.
De principe tenebraꝝ et so-
cijs eius in penis xcvj.
De statu medioꝝ bonoꝝ
et malorum. xcvij.
De statu cholmart regis
De visione eiusdem xcviij
Hinc de eodem xcix.
Et cum de eodem c.
De mor ecclie ipsius. et
ibi tundalus cognouit eam.
De reditu aie eius ad corpus.

velaue. Fedit ad ecclam beate virginis: facta q; candela q̃m offerret, fulsit dextratu. Eadem nocte maturius euigilans. sensit lauatum fluuiare premictim. Quem dum restringe sursum q; restringe reduce mittitur et parum q̃ficit: coacta est auxiliacenam implorare auxilium. Qui dum morant sompno ut frigore tardi: illa posset lucernam accendi: et sibi auxilium ferri sensit q; mihi cernem sub digitis. et pannulo ipsum molestie: et nesciebat quia cauo est nasi et labii reformatur. Quo sepius reduxit pannu. sepius q; puelle attingebat creaturam nouit plasmatu clamauit ter magna voce. Deus et sancta maria adiuua. Ad q̃m vocem excitati et turbati qui aderant maturius miserut lumen: et vident nasum et labiu nouit formatum. De puero quod et alia muliere. my

Quidam puer antwerp. vi. pecoy custos: ardens pedibz a matre sua adductus est. Remedio q; dolorib mitius pauos dies accepto ad domu reuertus est. Erant aute de talibz. Et dum mutu duumo puer idem non immemor tanti beneficij desiderio iuuende dñe bte virginis flagraret: et sup hoc cotidie molestus matrem puerperet: et illa pene non acquiesceret. redeat inquit in me infirmitas. ut licte ibeam illuc referri. Qd et factum est: Relatus igitur a me illuc. ad ingressum processionis matris ecclie cruciis aduentu: in gressu accombz ipit clamoribz ethia. Nunciant q; omnibz raptum se fuisse ante dem: et ri genitricem p̃pto supplicantem vidisse: ut digna retur deus hinc morbum a pplo auferre: et hanc scintillam que accenderat aufferre: et hi Responsum a filio suo benigne accepisse. ayat tu eb marie stella. fiat omne voluntas tua. Dum q; eadem virgo rem gerebat sup domo sua. q̃dam filie et adiecte p̃cepis erant: audiuit a filio suo q; de tristitia et de tristicia pertinam faceret asserri. de qua dom eius edificatu est: et in omni oclis nituem eius claritate magna et gloria illustraret eam. Populo eadem successionensi mala euenisse ex parte dei p̃dixit: quia sue genitricis eccliam non reficerent. et quodammodo ex eade tribe: ingens imminuasset. Que et qualia restat: nescim. Idem puer paulo p̃ se mortuum testatus est: et sic euenit. Non enim mansem sine uenit: aurum autem de hoc puero erat: q; ab imagine mundi omnem hystoriam retinens: totum narrationem suam cursim ritmice digerebat. Ad extrema euigilet et actus dim sic ordine recensebat: tanq; omnia in libro legeret. et dicta ab alijs nunciaret. De ioseph quoq; duo bte virginis mr eccle aut. Qui tenet sceptrum florentie iuste custos eiusdem glose puelle. Ih nazarenus claudus debilis: tanq; lucem tenebrosa excussus. latens et illustris vir dignabatur facere verbum: tu q; ignorantiam eius p̃terq; Ad mortui corpus tanta gratia p̃fecit: ut candore et claritate vultus. angelicum nescio q; et diuinu significaret. Aliud villam q̃dam bate matris ecclie sue possessionensi. q; possessio est matris ecclie bte martyris Quiasii et ephasii: mulier ob partus difficultatem laborans. grauius

tribꝫ ebdomadis pelitrabatur.
Pſuasa ꝙ a gnetrie mlieribꝰ.
se nudis pedibꝫ itrã a beam
maria sucessionesꝫ siem et li
berata est: ſ ordine stupendo.
nam ꝑmꝰ ex utro suo emisit.
tres lapides. pmꝰ m magnm
tudine ouj anserm. ſcdꝰ fere
m magnitudine ouj gallme.
et trꝰ non minor alijs mice
ens. hꝫ lapidibꝫ effusis: strati
sequitur parꝫ mfantis. qui et
gratiam baptismi accepit. et
paucos dies supuivit.

De cetis euentibꝫ illms tem
porib⁹ ꝙ hyppocraphus. ꝯ.

Illmo ꝓnotato laudium
m eccl̃ sancti Iohãis.
galio regnãte et ꝓcipiũ. moma
libꝫ que male ifames erant
electis. et monachis m earum
locum substitutis. dogo religio
ne et fama uenabil̃. a barthe
lomeo epo ꝑmꝰ abbas ordinat⁹:
qui postmodũ a ꝑꝑ innocencio
rome ostiensis epc cardinalis or
dinat⁹ ascribitur. Hehymanis

Hmo sequenti cenobiũ ursicampi
fundatur. Post honorium sedit
rome Inocẽcius ijꝰ ꝑꝑ. lviijꝰ ame
vnis. cui ꝙ ꝓtencionem ordi
natus est petrꝰ leonis: ad cuꝰ
ſsumatis pestem ſcdm̃ dicatꝰ
a clarenalle scdꝰ bernardus:
multum laborauit. et multum ꝓ
fecit. hic cum ect aliqñ turbe
nouonio. in domo ſymonis epi.
adductꝰ est ad eum hued de bau
gencio puer. ad modum ethiopꝫ.
ore ex tetro sanguine: et capillis
epi nigros. De quo sequenti nocte
famulo suo v̊ ostendit. qd cum
post tpꝰ longũ fuerim. Siquid
videbatur sibi tanq̃ m missa ꝑ
celabracõe. angelo cuida parie
ostiũ dare: qd ad puerum dest
ruitur. Nec dubius de reuelacõe:
cuꝫ hucum renunciaturum
ſcclo. et futurum aliqñ deuoti
vpi familiã ꝓmittebat. Quem
postea uenerabil̃ Valeriꝰ
ꝑmꝰ abbas ursicampi mona
chum fecit: et anglico fluctus
osso. pacem ꝑ ex ore sancti ipe
accepit: tenuit hucio. Qui
eciam ꝑdicto Valeriano ꝛegi
mine ursicampi successit: et
nouissime obitum sum immue
tem. sanꝫ adꝫ et meolimnis cũ
Valeriano. ꝙ ꝑ reuelacõem an
nunciante ꝑcium atq̃ ꝑvit.

De innocentio iijꝰ et antipa
pe leonis et ambitiosis
aliis. vj.

Innocencii fama et vita
et scia: digna ſsimo sacer
dotio habetur. Petrꝰ autẽ leonis
adhuc honoris apicem ambiens:
a suis fautoribꝫ ꝑco corruptis.
notatꝰ est anacleti. Contigit
tamen sane apes inlias tam m
exactionibꝫ curie. ꝙ m legatio
nũ negociationibꝫ: quas ad
expectatiuas nudmas ꝛesilua
runt. Insup et ꝑm̃ cessus apla
gencies catenꝫ sigillatas: nõ
distributa m ꝑplm̃. ad fas et
nefas uenalem armauit ple
bem. Quibꝫ elongatis: donaria
regum m ornamentis eccl̃. ab
ipis euulsit altaribꝫ. Et cum
milites frangere et crucifixos
aureos membratim diuidere. ipi
ꝑplam̃ vpiam ill̃ erubescentes
nil timent: quesiti sunt ubi
qui vasa sacra et ymagines
deo dicatas. audacter ammiser.
Conuocato inter apud stapas
gilio: sanctũ bernardꝰ innocẽcii
illustrem ꝑsuasit. Petro igitur
ob parentele sue fortitudinẽ
apud sem̃ petrum ignorante:
innocencius roma egressꝰ. m gal
lias ꝑficiscitur: et earlia gal

licana sibi adhrente celiu celebrim ppm confirmat: et petro aboibz gallie ac gmanie epis anathe matizat. Igit innocencius au reliano honorifice: a ludouico rege francoz susceptus est. Inde cisnotum deducit est a gaufri do cisnotheñ epo. magnarii virtutu viro. vbi acquirit ei he reaus rex anglo[rum] [d]enobiu apud bellumontē fundat sub abbe primo alexandro: a viro venabili. volto de caudos. Cuno ppīus [A]nno dñi. m.cc. xcvi. philippus puer filius ludouici inclīti regis francoz duca. fu in ciuitate parisius equo belli tor. equi pedibz se forte sub mittens. equus sup ipm cecidit p capitem: et de eo subita et misera runda morte. francis luctum induxit. [C]ui synodus magna remis celebrat a pp innocencio. in qua multis ad honore dei dispo sitis: regem ludouicum p philippo fre. q de equo electum po cius electum, arridet. diuente ad ecclīe patre coronauit in regē. Idem innocenci⁹ monasteriu mo sancti medardi suession. q est tissiuuiu situm dedicauit. Nā sub mud celos mulier de pago laudunensi: q cum alijs mona sterium ite virginis ingressum p cessit. q virtute inuisibili: ab ingressu repulsa est: tunc in mo pauore cepit tremere et to to corpe tremere. Confessa vero et absoluta: mirabiliter punit. Cuno ppīus [A]no dñi. m.cc. xcvii. anno: edita sancti medardi statuta. ab innocencio pp confirmantur.

De pfectu nouellaz religion⁹ eiusdem temporib⁹ .bñ.

[D]iuersis temporibz ordo cisterciencis monasteriensiu. et mona sterioz cisterciencium: qui due olim

in aspectu dñi. pfectus lumen et deuocionis priguedine mudo ministrabant: et qui dulcis fructu fere. religionis palmites curuiq; spargebant. Erant q ecclīa ip̄a ac decora facies ecclīe diuisoq; ordi nu ac pfession edocta pariete. dim hmc p monstracenses. hmc cisterienses. mde clunarenses mo nachi: cum eciam diuersi habitu. et pfessionis. sanctimoniales et mulieres deo deuote. motinencia atq; nupcie. sub obedie iugo regulariter viuentes. feruore reli gionis mucem nouarent: et noua etiam diuersis tuloris mo nastia fundarent. Cum hmd ecia monachi cisterciencenses. et ipi paulatim pullulabant: qui pxe cetis contrarios. pesti duam. qua plurimos sub religionis habitu. labo rare et laneolare videmus timuos posuerut: dum certum numeq; hoim alium possessionem. q eis ptegredi nullo mo licear statuut: et ipi singulas singulis cellulas limites: ac uno ad ob dei cultum. ad eciam ob mutuu mutitate solaciu queientes. pfectu mon mudo et cetis tanto diligencio. quito secareti nunc deo elegut. Ad hec eciam milites templi. ho solimitani. fres quoq; de hospitali. sub religioso habitu viuentes q multi. ibiq; se multiplicando diffudebant: et qui quidem ad de laboribz ppis. ad de fidelium elemosinis. ad opus deo militancium et infirmoz quoq; ac pauperum ihosolima mitebant. q et pfules ecclīe ac pncipes scli. promptissime annuebant. ad ecciam sponte offerebant: tunc. pta. nemora et cetera que monastice edificandis nata erant. Erat se mare in episcopio. tota pene ci uitas nouiomensiu. incendio offlagrauit. ustio ut fertur ipoz

tumo: qua simul pontificem nocentiu. libis inviscens mlti illoz exhonorauerut. Clareuallis duo cenobia vna die edixit. s. longiponten. et vezalle. et post paucos menses eam Cancellac.

De scō hugone gratianopolitano et bonis eius

priens. 6m.

Anno sequenti. s. anno dn̄i. c. vopis: obiit vir scūs hugo gratianopolitan⁹ epc. aut religiosam ad mod̄ vitam: descripsit ipm̄ go prior carthusie. autor huius hugonis viri. ut refert ipsius ipm̄go dcē solitri erat: quia dum ppinans suis cum ferret uisceribz. tussim sibi ꝙ sompnū fuit electa tem avasse paulum ꝙ sistend̄ dei aspectibz. sed in quibz et bnis erat petro adsebant in celis. hec fem est eadē amittente. ut discendis aplicaretur lris. spirabatur em nec frustra singlaris apicd deum gre futurū et mti. Congessit emm in illum dia gra. ꝙ plima virtutū ornamenta: q̄ per singlos distribuit. plimos illustres sufficient fiēe possent: atq; aspicuos. Si emm laudat castitatē: quis illa mundior: Si humilitatē: quis in laqueo cauciōr. Si dei caritatē: quis feruēcior: Si pximi: quis benignior: Si humilitatē: quis deiectior: Si elemosinā: quis largior: Si oōz: quis deuotior: Si lacrimaz fluuia: quis in quo effusior: Si ōtemplatiō: in quo sublimior: Si collancia: quis in tribulatione fortior: Si iustitia: quis districtior: Si prudencia: quis circūspectior: Si temperancia: quis moderatior: Exceptis hijs que clero et plebi ꝙ eius bona pruenit: hēm⁹ cartusie. silesien sis abbatia exubiaz hēm⁹ regula rem canonicoz. et apud misenu. et apied scm̄ victoriū. dom⁹ ipo annitente cepit. ipo q; spiritu solicte gr̄ecerūt. hoc ut legit in solitudine carthusie. deum sue dignacōm gr̄stituentem hi trecim ꝙ sompnū. stellas q; septem. sibi p̄stantes vtilis ducatū. Et ecce scriptis eius odore tracti ad ipm̄ venerūt. bn̄e vite: qui omis bno desiderio succensi. locum hemitice vite q̄si quierebant: nec dum q; repe tebant: horo. p̄m⁹ fuit magr bruno: vir religione scia q; famo sissim⁹. Dein trium virtutū: duo q; laici. Quos scūs hugo gratanter suscepit: et toti q; potes erat: ipo nanq; gr̄ulente. uiuente comitante. carthusie solitudinē inualuit: atq; extruxit. Hic cepit ordo carthusiensis q̄m tute mentis: ac theorie studio singlaris. De quodam ab ecclesie sacrario ꝙ beati virginis raptato ꝙ. b. virg. nr̄i. magdalene hugonis temporibz.

Fuit acciditte miraculum ꝙ beate mariam magdalenā tractam: q̄m quoda quo mundali tempi sacrarium in hac mo vir quib; priuilegiis hinc: qui dum ei bubulci seruiret offim. dies bte magdalene obiecit: q̄n ei uniuersis nomine petro in dictione sacerdotali. cum audissi ope forensi inhibitum: iuxta ritum aliarū ecclesiarū impiorū. celebrari solempnitatis obiecat: Et victi minantis impiū matri tanq; boues animo subiugens. cum ipius opis atq; auditu ex cursoe ꝓsequitur. Tumq; ictu iugibz maledictis illapidat: inutile sibi exauditur. ad totius flam boues et bestialia. motus subitaneo tonitru clementie sublime abstinent: et ipe qui

hor fieri eveyat ympredo attra
da attion supplico. et dutmori
supplico addicit. Eudem enim ce
lestis flama que bruta bigneaq
deuauauit. eius pedi extimplo
subripuit: sim in breui ad red
didisset vesim. tibiam quoq; q
uadens eius qui suppma ce
ripuit. Carnes quoq; uoranis
nervoq; duricia tabidis fluo
ribz latescente ossa retexat; cad
que cotidiano usu ad gemelm
hac et illac dissipat. Eum q
pro missa sua hatudme. quitori
et pudori suis cet pentibz ad
q dum ecclam bte marie magd
dalene nomi dedicatata offerri
se fecit. ut aut temata festiuitas
acto pumodo exhibat: remedii
causa mursus exstat. Itaq; facer
ignis qui ptes iam corpis sepro
zes attigat. mito illius extmato
est. q ad pedes ihu crucifixi accu
ignem: lacrimis extinguere meritat.

De miraculo p beatam virginem in eodem homine consummato. xb.

Mirica vim experiencia pie
tatis iaiamq; maiora p
simens. cum adhuc exims pti
bz prius cet mutilis. optent qida
dei genitrix ecclam. celebribz ubiq;
dia miraclis insigne: q hebat
et ypoliti mris memoria: ad
hunc cum se deuehi impetisset:
cepit ibi crebris obsecracionibz
inpellare mudi regina. ut q
alios tulencioribz: impendebat.
sibi prius impoti non negaret.
ayiles autem quidam sepe mtu
ens enim. basilicam reptando sub
ire: eloqne causa in domu ypia
declinare psuasit. ubi cum aliq
diu residisset: pedisse que nesao
quid actuie noctu. a camera
i domu exhoiem deuenit. q
petit crebris planctibz in gemi
scentem subaudiit. Quoq; ge
mitum: h ea fiat. virgo maria
cum bto ypolito. in visione stitu
eius astiterat: q ut iacenti vide
batur impabat. restituie mquit
eu antiquo vigori. a patre vero
impetrati obsecundans hmle caus
tybiam. pedemq; quaq; deciss. m
olim sue diuinitq. admstat. fuit
resurrectionis. impdicto opacto re
colligens: corpi eius quasi sureu
lum arbor subiunxe. In qua ascende
cantis torquebat arboribz: ut no
sme clamoribz subsistendo. crebris
quoq; ictibz et membroq; motibz.
q patetur indicarit. Iniuit q
ancille: et illato adiacentis cubile
fauo. dum hac illacq; dispicit:
duos hue pedes et duo crura pe
tru repsit: ex quo mutatu tam
eas illico stupor muasit: ut no
se eas ee q tenant. q mutatu
altas estimarent. Contrahant
tn: et vera membra q tetigerat.
senciebat: Tandi difficilime ex
acto anno apuisset oclos: beatam
cum martire hymne ad hoc estima
bat astantes. Quibz visibile absen
tatis progato a femib. quis sibi
restituisset amissa. tem retulit:
miteosq; in admiracionem adduxit.

Qualiter idem homo re clusis diabolum visibiliter expugnauit xj.

Erat aute hic homo: oriundq
ex ciuitanopolitano territorio.
Qui cum ptinaci ira sibi impe
sa. q deo crederet vicem cogitanz:
ad h tande animu repulit: ut
soli deo victus: sub reclusione vi
ctet se cederet: Itaq; dum diume
speculacom sic iacuz: muent
dia q eius immunitatem q
machinaq; mgeret. Quadam
enim nocte dum cubitu sese de
poiet: mopinate ad puteu sin
exoms spes: imo vera effigies

mulieris sibi apparet: que membra corpis impudenti intendens ad fedos usus. promissis lenocinijs molliebat allice. Porro blandiens mimi agens. hoiem trore mactabat: et cum neut posset. manibz nectis pollice di mactrabat volebat. Omnibz g noctibz se femina illa plebat. et in tantu eum fatigabat. ut mane ad se dementibz di sitandi gra. vede viu talebat: viu q id sp pretulisset edicet. cumq multis sp ab eo serebat semiet in scriptis. accidit illicastro supuenire. munanesem epm. Cui nocte quida equites cum ceteis suis. p reuerencia basilice cu ille appendice hebat cellula: in vestibulo ipius vigilabant. et ecce i edicula strepitum audientes ad fenestra deuenit. int ipspicant: et in medio oratu petri mulieris attendut. Quo valle pscia no bozatioz: tamia lassabuda eyclamabat: stolam ab ecia sacerdotalem ocl eyberi. Qua sibi inptm vecte diabolice illius pelicis colli ompliciut: ita ut eam paulumento pstringeret. ac penit suffocauet. hi christiani: milites epi referunt. Videst epc. victoriam stupet q p petri stupere debuit deus: clientes pprios dirigit. Qui tecto retecto et fune dimisso. gemu q mnevo. ami mgentissima eruerbiut: et seuis ignibz. a remedium ab oppido abduxiut. Postqm non eam petri effocauit in cellula: tanto fetoz ipm qui sacris illam armis peremat: astantes obsedit. ut nemi m ambigiu foret: cadauer turpissime aucta cutisse. q diu mduisset. Hinc opioi hi etiam pre stat argumetu: q m fenestra latrinaz p q illa urriere osueuat. pann sassi ac putridi repti st. Quis enim hos ee putauit: ni

quos mpuissimus illud ob uoluptate sua eodem habuerit.

De sacr moribz p̄ris hugonis et obitu eius. Cap. xx.

Sancto autem hugone q̄uis multis virtutibz adornato. et ecce dei miles p̄fectus: sp tñ m p̄fectionem sua cogitans. episcopalem sarcinā omnino ep. uere. et quieti animae vacare desiderauit: quo desiderio ab meo sue p̄mocionis usq ad mortem non cessauit. Vn et sup hi legatonem ad p̄m honoriu misit: q̄ cum postulata no impetrasset. tpemq q̄ p̄ morbis et senectute grauato. eundi p̄m admit: rogans et obtestans dari senectuti sue licenciam quiescendi. q̄ obtinere non potuit. Defuncto autem honorio et succedente Innocencio: cum petro leonis cognato p̄sulatus p̄sidis. qui certe ea ipe q̄ pater eius. sancto hugoni mitis olim diaconos et obsequia p̄stituit: adiusq innocencium apud ecclesiā: ibi tñ vir sanctus hugo nec amicia flexus. nec potencia tristis. q̄ zelo dei ducis: q̄uis morbis et etate oppressus p̄cepit amicu: ut eundem cum alijs epis evocaret sacrificium. Innocencio aute eiusdē pestilentiante p̄secutores et gratia ingressio: occurrit ei sanctus hugo cum lacrimis. rogans et obsecrans q̄ ab incepto suo p̄cent: q̄ nec sic quid obtinuit. Credebat enim q̄ sola auctte et exemplo: plus posset p̄desse: plebi subiecte debilis et egre: q̄ quilz alius h̄ robustus et sanus. Ab h̄ tpe cepit magis in dies deficere: et molestijs ocrescentibz morti p̄mineri. Adeunt ei viri religiosi de carthusia ac de calensiensi. et ex abbatijs domibz ad videndi:

nec ulla prius ppona sclaris-
ad eius admittebat obsequiu.
Si quid opus fiebat, no aliqm
fiuenem iubendo tanq dns: sz
humiliter rogando ppter
deum. diuina remuneracem ei precando
postebat. Videre autem ill occio
sis sibis uacare. successores suos
nesciebat sustinebat: sz strictim hijsmi
seuissima macepiacoe frenabat:
assiens tpa fletibz debita. et ipi
lamitos occupada: nec euchimie
et magicis relicionibz retenda.
Obiit autem anno dni. M. cc. xxviii.
etatis sue admm. lxxv. gsecrois
cuius admm. lij. lxi. aplis fr an
nnos palmas. Eo emeas
Eodem anno luitherii imperator
expedicoem in ytaliam paret
et cum eps et archiepis inocen
cium ppm roma deducens. gr
petru leonis qui monasteriu sa
pet. munierat. ipm in epm
latinensi: in sede pontificali
potent collocat. ppm uo lu
therii: inocencius ibidm imperato
rem gstaret. De quibusdam
eventibz et strismate aqui
tanie. Cronologiarum xpm
Anno dni. M. cc. xxviii. mo
nasterium de prato fundatum est: pma plantatio qm pr
bateriu ex pria domo ptulit.
Eodem anno rex anglie henricus
obiit: cui stephus ex sorore ne
pos in regno succedit. Ei ma
gnate regni pte mutilato. non
post multum totam normania
amittit. Nam filia regis henrici
matildis. q primo nupserat ut
supdem est henrico imperatori.
Postmodum gaufrido andegauie
si comiti: ope ludouici regis
francor. normanie ducatu occu
pauit: et in ipa anglia maximas
ei molestias et calamitates
suscitauit. Quem etiam p ea
bello cepit: sz pro comite fec
suo roberto eudi relaxauit.
dentq mmm il lib. nouembris
fuit: qui turres et edificia mul
ta diruit. Eodem ano guillus
comes pictauiensis. ad sem ra
tisbonam ypiscopat: et in. bi. fr. qa
scene. in festi bti iacobi moritur:
et ad altare sepelit. Qui mo
ritus precepit suos quos secum
habebat otestat: ut filia sua ma
ior alienordis. ludouico francor
regi cum aquitanie ducatu bpa
tizaret. Qui fideus ludouicus
apud burdegalam. cum optima
tibz regni presentibz. uxorem sibi
nupsit solempnibz: cui pr
ludouicus mr eiusdem fere mensem
apud pisas defuncta. in eccia
bti dionisii ante corpus ipius e
sepulta: Ill. nuncupatus anno
regni sui. florebat. Ip tpre theo
bald comes campanie: pr or
phanor et iudeor viduar. eccle
rector. ac pauperum clamor. singulis
munificus in pauperibz sustenta
tandis: in edificandis monasteriis:
et erga religiosos quosq laudabilitate mirabilis. Ih genuit
comites. henricum. et theobaldum
ac stephanii: guillm quoq te
mensem archiepm. filiam eccie
primas fuit: qui ultimus nore
adelam. ludouico rex post in
uxore accepit. Ex qua filium
nomine philippum. successore regni
sustepit. Florebat et guillus co
mes niuernensis: iur iustitia
et honestate mirabilis. cuius deuo
tio mira postmodum extitit:
dum ex potente principe sili-
ster est in carthusia guillelmus
pauper xpi. Hely Habo
rabat eo tpre subscismatico
oppssione. tota burdegalensis
prouincia. et non erat in aquitania
qui posset resistere principi. cuius am

nrdiuniliat deus: qui psuadete
giuuldo engolesmesi epo: et mstil
lante d cor eius sed dissensoib:
seus erat scismaticus defensor et
auctor. Hic giuuldus misit ad pe
trum leonis. ut ei legationem con
cederet: et ipe ei fidelitate iura
ta obediret. mstis et pncipem
tie et quoscuq; posset ad eius ptm
piu melioraret. Quausus ho
dieonis. locum se mutasse in
quo dilatauet malicia sua: cato
dmuit et libenter: et misit ad eu
gilone thusculanu cardinalem
epm: qui solus de romanis au
petro portuensi ei adhesat. Igit
giuuldo resumptis animis: qua
non fecerat publice procedebat
mitrat. Ab his g duobz violent
expellitur a sede sua guillo epc
pictauiesi. uir honesto et catho
lico: et pro eo alius quidu nobi
lis gnie. sed degener fide inuisus
est. Silr in lemouicensi ecia in
truserat aimulfum quida decane
sem: qui no multo p cadens resu
pmu de equo in via plana. duo
tm lapide ultore: qui ad hs ibi re
lictus erat: ifixo capiti eius et
quassato expirauit. Audiens
h et his gaufridu benabilis anno
tensis epc: sibi a pp thoceno ag
tame legato fuerat gmutata du
vit secum sem bernardum.

De legatione bti bernardi cum
episcopo carnotensi. xxm

Peruenit g nanetas. Ibi sana
ta est mulier per biennium
sem: q iam pl sex annos ab iniquo
demone fuat oppssa. Decanus aut
ecie pictauiesis: altare in quo
sanc bnardo missam cantaturat
ostringe ausus est. Post breue
tpus peruisus a deo. anima iam aiaz
evaluerat: vidit domu suam ple
nam demonibz. Et se a demonio
ingulari clamitans: a circastantibz

postulabat intellectum. q ad demo
nem exhibendu timentez gutt
suo: et inde hs uba exprimunt.
Archipbr uero qui petri sua
sonb plectuesis ecie denuncia
bat sinodu: coram ipis qb
ad quentu pfidie mutabit.
a dyabolo correptus est: Si et in
alios multos qui in scismate
illo feruentiores extiterant:
manus dei manifesta exercuit
ulcione. Tandem pncipe re
galiato. et epis qui expulsi
fuerant. in suis sedibz reno
catis. girardus solus pseuans
in malis. sine confessione et bia
tico. reponte in lectulo suo
mortuus iuuenis est: et
enormis timidus. qui ane
potibz suis in basilica quada
sepultus est: q agraufrido car
notensi epo inde extraneus est.
et alias gnecis. Reputes q
eius ab ecie ecia eliminati
sunt: et omis grecis ex pla
tico a iudice annulsa. p oim
regna tanti iudicis circuis
rens sinonias exulauit.
Rex sicilie rogerius solus de pn
cipibz innocencio no obediens.
misit ad petrum leonis. ut
petr sibi pisanu a suo late
delegaret. q ibidem in cloga
pet pisanu. Et abas sancti
petri pisani papie innocen
tio reconciliauit. Post triduum
petrus leonis penitens mort.
addatu cuius in latebris sepe
litur. et usq hodie fouca illa
a catholicis ignorat. xv.

De fine tpm lotharii z xpto
conradi tertii. mcxxxviii

Cronographia.

Anno dm. a. c. xxxviii.
sicitas tanta fuit in
francia. qntum nemo qui
tunc uiuebat se uidisse. uel ab

antessoribz suis audisse testaret ita ut fontes et puteu quod sc̃ fluuiu siccauent. Comes pictauensis Wills. ad scm iacobum in gallicia eundo causa ꝓficiscitur: et in bij. sty ꝑsceue in eccl̃ bti iacobi moritur. et ante altare sepelitur. Qui moriturꝰ decreuit suos quos secum habuit attestat̃ ut filia sua maior alienordis. ludouico iuniori filioꝝ regi. aq̃ aquitanie ducatu uxor tradet̃. qđ et sctm est. Hcymadꝰ Eo quoq; anno. abbas alexandri qui cum omi conuentu suo. amicte rege anglor hentico in foresta de lions bebat: et in hemitorio q̃ dicebat̃ mortuu mare. monasteriu suu edificauerat. ꝑpaꝝ domu suam sedz mortuu mare. ordim cisterciensi ingressꝰ et sue tradidit. abbas ursicampi eam in filiam susceꝑit. monachosq; suos illuc trasmisit. hec milto. Videm alexander abbis cum dimisit: au adam gisdem priꝰ ursicampi suaꝑsit. Eodem̃ ꝑ Eodem quoq; ꝑnotato. luitherꝰ impator sum expedicionem in ytaliam fecit. Post subacta no infidelitatem romane ecce apuliam. redieus in ꝑriam sua moritur. et gradus qui an ipm imperiu affectauat. hemrici imperatoris de sorore nepos. ad regnu puenit. Cepit anno dn̄i. c. vvvviij. mudi vero v. cl̃o. et imperauit annis vij.

De quibusdam euentibus aliis temporis. xxi.

Hoc tpe quid pseudo magister in ptibz alemannie surrexit: qui p aliquot annos apud solodoꝝ in reclusione uiuens egressus inde. imperatore henricum se ce mentiendo dixit. et cum multos seduceudos a

alexisset: in tm ut ꝑ eo etiam graues pugne et omicidia fierent. alijs cum recipientibz. alijs se dictoꝝ palam ꝑfitentibz: tandem declarata eius felicitate. clericus in monachu attonsus est.

Anno dn̄i. a. c. xxxiij. hauricus prior dei in laco qui dicit̃ ad mo tem dei ostruit. Floreb̃at h tpe gallicana eccl̃ia: p uiros religione ac sapia illustres. milone morinensem epm. humilitatis uirtute ꝓcipuu: et aluisium attrebatensem. liberalitate atq; consilio et facundia clarū. godefridum lingonensem. hugone antissiodorensem. solenni successione huius. gisfridum carnotensem. albericū bituricensem archiepm. scia. simul atq; consilij ꝓuidencia clarissimu. Inter hos etiam alios multos tuc claros scia uiros. bernardꝰ abbas clarauallensis. uir optimatissime religionis eminentissime claret: qui multoꝝ miraculoꝝ patratoꝝ. et sibi dei ꝓuidentissimi ꝑdicatoꝝ. atq; plurimoꝝ monasteriorꝝ fundatoꝝ. diuꝝ lucan magna dei exhibebat. a deo ut magr scolaꝝ cum magno cleroꝝ comitatu. eciam de longinquis regionibz ad eius optabile magisteriu confluentes: centenario iam eciam ampliori nouicioꝝ suis domui ꝓbens mꝑscerne. et uno die. vl. monachi fierent. Eodem anno iohannes de tempalz moritur. qui annis. cc. lvi. uixat. a tempore karoli magni cui armis suat.

Anno dn̄i. a. c. xl. cenobiu sce marie de firesmot: fundatu est. Hcymadꝰ Eo tpe henricꝰ imperatꝰ ludouici regis: apud ca mum bella monachꝰ effugit est: qui non multo post ad quintum bellu atrebatensem assumptꝰ est. Dum ytalia fame et gladio atteritur:

primcipibz illius tre me se discor
dantibz. Ego tpre pp mocencium.
apud saluas fundauit monastiu
sancti anastasii. structis ibi ceno
bialibz mansionibz. et prenta
clarevalle quentu et ablem. ayu
tuv illuc cum quentu bnardo.
pfsane ecclie olim dicedimus.

De petro abaelardo et her
sibus eius. xxbij

O tpre fuit petrus abelar
dus magr in stris: celebri
rim in opione sue. si de fide pfide
dogmatizans: librum scripsit in
cendio et scriptorem incendio
silencio: odempnauit innocencius
pp. Capitula in libris eius re
prehensibilia denotauit bnus
bnardus: in epla quam scripsit in
nocencio pp. Libru cui hui⁹ a mul
tis curiose suaui: quibz aque fur
tiue dulciores sunt. et panis absco
ditus suauior. Ego tpe: in eis
multa reprehensibilia inuem. Iohes
petri alij discipli filiat guaufridi
antissiodrensis: qui multo tpre
nostro fuit bn bnardi. hic ait
etenim: de eodem petro dicit. Ego
michi alm magrm michi fuisse
recordor: qui cum pdictis et re
stimis. michil amplius de agno
paschali. aut tpe dorans. aut
discipliis exhibens. et se pie et
sctos no modica eius pte fuisse
dubitet. Siquide placuit redempco
nis exercitium. michil aliud nob
in sacrificio pasche passionis dnice
ymaginabat. nisi virtutis exem
plum et amoris incentiuu. Qd
enim scripture plurimi. de pluri
bus amoris incentiuu. Quid
enim scripture plurimi. preciosi
illo sanguine. humanu etenim ee re
demptu: in eo solo ostitue dicebat.
q exemplu nobis exhibitu est
usq ad mortem. p ueritate et iusti
cia certandi: et exhibitu est de
licti quoddam incentiuu amo
ris. cum ep impenso amore et
cassio data est redimendi. Ri
teru et hec duo in mortibz pro
phaze pp seruitute et iustica
occisoz. nob exhibita no sunt.
set quida maiora. h et seru⁹
h non sola. benedictus deus. qui
michi simil et dobis magrm
dedit. postea melioremq pet
pp prioris redarguit ignoranciam. insolencia ostitauit.
Ille enim tanq uerus hebreus
aude pristus loquebat. et loqui
nob solitus est nob omendabat.
capiti agni cum pedibz et re
stimis: sic immolandu dum pp
dicens pacientem: et sic red
amandu. imante ut principa
lem huius sacrificii causam: celud
agni capiti redemptionem. in
corporeitet et adoraret huiam.
ria. nagr nob spalia in sua
passione exhibuit: exem
plum uirtutis: incentiuu amo
ris: redemptionis sacramenti. Qd
tm euacuati hystorico: michil
prodesse ceteris potuit. Sine ea
enim pp uirtute certauit usq
ad mortem: nob pacis plenum
exemplum. et sine causa exhi
et omendauit huius immensi
dilectois affectu: sed nro receptui
ab olim iam addicta captiuum
copiose redemptionis effec
tum. Guaufridus contra petrum olim
magrm suum: fortiter et catho
lice scribit. xxbm.

De obitu hugonis pansto
et libro de claustro anime
Cronographus

Anno ynotato. i. aij. c.
xlo ab incarnacoe dni
hugo parisiensis sancti victoris
monachus. religione et lite
racia clarus. et in septem
liberalium artiu pricia. milli

tempie sed obiit: qui me multa
multiplicat scripsit, etiam lib
de sacramentis fidei, metrum. duob
voluminib; apprehensum edidit.
actor: Cui hugonis libros
in superiori libro mihi sum: cor; et
flores exercerpsi. Extat aut
etiam liber hugonis de claustro
anime: note quod hugonis
de folieto matricularij. qui et ipse
sci petri corbiensis fuisse dicit
monachi: et quo tpre ignorab
paucos cuius libri floseulos et
utilis est ad edificacone le
gentiu: breuit hic inseruit.
Ego sic puto de claustro. aut
episcopi mi hodie domos no
mirabiles cemis magnitudine
construunt: pictos delectant
hre calamos. pauy aute in
vestib; incedit: et dicuo vent
clamat ad hostiu. Omnia de
lectatio. Vivianos gestat, parietes
picta. purpuram et auro vestitos:
et vpriamis negant veteres
parm. hectori clipeus datur
auro splendens: pauper hero ad
tamia clamitanti non porrigit
panis. Et ut verum fatear
spoliant pauperes sepe, ut vestiant
lapides et ligna. monachi
claustr sibi faciut: quibi homo
mitior ordinate tenetur. Sic a
que disertus. non ad tempi si assi
due. ne adulatus tradatur auctr:
ne et ipe capiat. Istri vita mo
res instruit audiencia: loqui
de eo eciam debilis membrib; pre
bet affectu. Nudare enim homi
diligenter et scrutari: magna pars
sapientie est. Ait dias. Et quosda
de edificiu suo. claustralibi minat.
Ait diabolus ut cohibeat: et alios
blandit ut decipiat. et aliquos
promittit ut putat: et aliquos
insidiat ut rapiat. Ysidorus am
docet. de oppressoribi loqr: infirmi
tates dicitas si teneatur religio
sus predicat. Et sic hi: Non ut
mederi velit: et ut occidere possit.
Videt ex subtractone cibor; sanie
dires posse minui: et ideo non
curabat minuat egritudine. Tumi
dum pus et sanies destruu:
Et ideo labrus medicus ferramenta
et prensa vigiliar; spacia prendit.
Abstinencia et ieiunia damnat:
et q ista natura carnis deficere
astruit. et tm vicia superfluitates
tacet: et q natura suffocat. Ait
De mud; ordinib; prudi: sunt
claustralibus fugiende sunt
Sunt aute quatuor diversita
tes rerum: mavis remedia
tibi huic seculo inde respectu.
Confert enim pulcritudo delecta
cionem. ornatus affectu. locus oppor
tunitatem: diuicie effectu. Audi
ant q hi. ut caueat illiqui lo
culos portam: qui medias et
foras pte nocturne sim fregentant
qui secularium domos et curias
plustrit, deuitent solarii ascensu:
huius chamar: talamu amon
filii dauid regis. Deuitent et
psonas istiusmodi. hospicia suspecta
municula dure et accipere
premia pliniam peregrinare. ne
mi ipa lognis latrat: mi quo ami
alio pcare. Audiens oculus
iamtor est cordis: quicq; indecens
noluit ce excludit: Impudicus
vero iens q placet pomma
discurrit: voluptates mire putat:
nolentes vero monz et hortat.
Inde scripturis dicit. Oculi prima
tela sunt adultre. Solet homines
tribz gradib; armor suis: telis hz.
hastis et gladio. Immisit ira dni
sui: oculos suos in ioseph. hi sunt
in pudicicie tela: quibi bellicant
longe potiti. Ihus vero pudicicia
oculos oppressit, vibracio hastis:
Blandientis hz adultere sermo:

Huic opponit cordis indicia denata emm colloquia. non recipit indi cordis indicia pitras. gladius quo affligit affligit commi. agollis adulte tactu. huic restitit per indiciam cordis corpis: te spuit emm adulte tactu. tupit fimbria ne speret gtagiu. hinc gr modis docet nos ioseph: ne per pulchritudinem mlierum ad delectationem turpem. Vestitu vero ornatum et affectu qui inde subministrat: vilis hitus amor evitat: Nemo emm qui vere hinc ppm hitus gtemptu: alieno delectat ornatu. et et loci optimma tem netemptacom sit gtrua clausti assiduitas excludit. qui emm discurrit p alienas domos qui societate secularium gaudet. qui fori spectacla sect. qui non ad neritatem gminet. et ad propriam dolutate sut pati: qui causas intimis sui non hinc sed fugiut. tales sicut sut facules ad discurendid: ita forsitan ppm sut. ad ea q loci oportunitas subministrat.

De securitate clausti et periculis seculi. xxv

Securum est ubi clausti assiduitas. et cum fabulis rei non turbat: qui non sollicitant accessus hom. ibi me sted alicui ad alicui dilectionis hic custodia. Ibi platoy subiectis discreta quidet sollertia. ibi silencii cu fabulacombz auferet locum: cu tmeguit hic. Ibi disciplina actus moty corpis fluxe cogit indicie. et sic omis oportunitas q est ad malu. p clausti assiduitatem excludit: p pruuptate vero voluntatis quid peccati effectus evitupit. stimgit qm ut qui nimis terreri nequeut. nec blandimentis adq esaut: ymissis actus flectant

mumbz. Providencia indicia est q ymittit ut plurat. s. dignitates et honores. Item cupiditatis est: item superbie. Ymittit si mihi dat: et si alii recipiat homies q ymittit: no dat illud si emittit. Raptoribz ymittit agricole subiugues vidue agros pupilli. scheneratori: viem siu dom. amplitudine possessiones. auditoribz ymittit. Inter enses lucem inter telox grudine. Sub specie ris: sub mortis pictoi. Negociatoribz: ultra mare ymittit lucra. Ibi naufragii timor: ibi lucro gmendantur opes et aie. in utroq pticm. in utroq difficilis acquirendi modus. Claustralibz vero: vagandi licencia qm rigor clausti abstulerit reymittit. Fabulosas vero confessiones oratoy. plateaz. auras plausus. fori spectacla. ciboy affluencia. vestis molliciem: et ut cuncta gplea libertatem faciendi qd placeat. Ultimo loco: de superbia q insidiat ut ymperiat est agendum. Hec est q sata res possidet et retinet: nouit gressos texat et revocat. ruinas vero temptat et illudit. In scalaribz apparz: in nouit gressis notatur. in religiosis qui latz. elephantis nati talis ee dicat. ut ossa illius luctuus caueant. et ideo flectere inbia sua nequeat. si stetet. a remb. superbie inflexibilia sut. Cum emm superbz loquit: si imponas silencii ei non acquiescit. Si aliquid optatur et gradiens. no cessat. et flecti neglit actus superbie. Et qui sic stat: male stat. Nil pruia voluntate quasi ad arboz latus inclinat superbz: ut quiete recipiat. Et em

p dispoem ppie uoluntatis agim⁹: ꝫ quieto suscipim⁹ animo. Si aut aliꝰ ordinetur: p labore reputabit. Cugidat ꝫ arbor ppie uoluntatis: ut cadat et aridat bestia superbie: Et cauend nobis est: ne cadens oppimat aliq⁹. Sic ꝫ: nouit ꝙ sibi insidiatur superbia.

Q̄ uita claustralis et paup sit abundans et mediocr sufficiens. xxvi

Audiant seculares quos delectatio ppria uel timet. q religionis abhorret luctu: ꝙ suauis sit uere religionis tolerantia: habundans enim est paupi: mediocri sufficiens: tolerabilis diuiti: mirum in modum larga. delicatis ppa riens: fortioribz moderata. pusillis sedula. bonis optima. hec sunt nostre religionis beneficia. quibus rebz ppriis egent ꝙ muti: et hec uocum solet egestas. Egent enim rebz et egent bona uoluntate: qua nichil est ꝙ. Quida de stilo uenit: ut in ecclia possint honorari. qui in sua domo nonnisi stemptibles esse potuit. Quasi secte earum in qua paupras amatur minuerint: nitoleabile illius loci consuetudinem. summa platoꝝ seuitate ꝓtendit. Alii ꝙ de suis opponit sibi: ꝙ in nolint pati dicunt ꝙ non possint. callide machinantes. ut ad dictoꝝ deleat tinsure earum. quasi iugule rogat. a uinculo ꝓfessionis absoluti: miscentes blandis aspa. aymant enim scandalu si male discessit: et iurant in alia ecclia sequete mentis posse esse. in sua uero nō sident abbi suo: fronte libera. Rarissimi sunt finitores: quos da cimmerios. quosdam ꝓtoma iustos uocant. Quos uero iustos esse negare no possint: uidentes bonū minimum iustos esse negare non possunt: in uidentes bono minimo iustos appellant. (ꝙm) sui erubescunt: pro pio nomine nolint appellari. amat enim nouia dignitatum. Et docentur abbes. si priores. si ꝓpositi: auriꝝ oculis hilaresse facies: et sit nudat animi quid oporteat. his pauperibz non ꝓmittit uperare tymi: si misereri. Sunt alii qui ex pauptate teneuntur: quibz si deuocia. ex humilitate putant esse superflua. Deum dei imi: sacrilegium ee credunt. Gratum libi cibis: arbitrant sicut nulli equales esse ex debito auctis fruire estimat. Illum bonas erubescunt uestes hre: et mi sduert humilitate discretu. utilius latum ee dubitauit. Tales sed uianoꝝ pauperem christo recto: ꝙ pauperes pauperem. humiles humilem. his dant ad necessitatem ꝓtalia: et ꝓmittitur ad eternitate celestia. a pdicari religio sufficere debet: ꝙ necia prebet. Dat satis: et dat sine. a pdicatus est via media: q̄ ducit ad claritate simm regis. A dextris uero et a sinistris sunt egestas et diuitie. In una angustiant ꝓpter state: in alia uero ruunt ꝓpter superbiam. In periosa em est peste superbia: in paupertate aliene rei ex cupia timet. a mediocritis uero quasi mensura: qua tocius hom tatis spacio dilatur.

Q̄ eadem etiam diuti sit tolerabilis. xxvii

Tolerabilis est diuiti religio. Jugum em meum inquit suaue est. Tauroꝝ duces. humiliat hom ꝙ trahitur: superbia autem ꝙ quasi ex adipe ꝓcedit domat. Et dicet aliquis. Vita ypi: est opprimi pati. nichil possidere: affligere corpus. mori ꝓ primo. Et cui ē hō leue: Audi aute cui: Tu pio inquit paulo dissolui: et ꝑ mitentes. hi abhorrent: cotidie se

aulares: et h̄ cotidie pacientur. Ti
ment obpbria pati pro vpo. pro
mudo no pacient obpbria sempi
tna. ajori p̄ primo ptimescit: et
pro tempali lucro cotidie morit.
one leue est mori p̄ primo: et
ee cum vpo. Spes minuit labore
homis imminuit: beue hom leue vita
vpi: q̄ nec militi portat nec diu
teligio non acquirit cum cupiditate
non possidet cum amore: non
dolz si amplit. Jugum aute dya
boli frnat et opprimit: multa enim
patitur diutum superbia. Nonn
mus diuitu missas: nouit et
aliqui mm. Protinus acquirit
ibidē sibi locum: non simplicitas.
Rubrda dat ibi abz sin potu:
et eḡ. multi vero retinū surgut
a mensa: et tm leti urbanitate q̄da
fam suā q̄solant. Ajensa vero re
ligioms est ordinata: sufficiens
no superflua. Nullum amittit
locum ann rubore. qua omnia
disponit humilitas. Jeiunat mi
lites ut aliena rapiant: scola
res ut subtiliores fiant: et no
luit ieiunare ut audiant: Ve
nite ad me. qui laboratis etc.
Dicit vpe refician: et dicit ho
deficiam. Fui aeda: et credo qua
qui potuit homem facere. labor
diutum grandis. Leuior est labor
claustri. et tm timet. Leui enim
est pondus trunce: q̄ lapidis. Tu
cus est claustrum q̄m astrum:
tucior est abbis obedia: q̄ regis
ussio. H̄ mt gladios mittit: illa
pacem fatat: laborant milites: sed
non p̄dest eis. labor claustri tolla
bilis est: quia mediocris labore
tempat. Nec aufert diuti missi
superflua religio. q̄ nocz aufert.
q̄ nocē est ministrat. ¶ Dum.
¶ Quanta sit infirmis.
Langor est infimus. Quedam
enim sunt qui infirmant
ex semo: alii vero ex membroz
lesione. alii ex infirmitate ad
tpe: alii grauio langore. Quī
dam alii quoz senectus est grā
tulia tragedia plena pblis
stabulis dicunt. et h̄ ocls eoz
cecidit. h̄ manū tremebunda
cessit ab ope. h̄ offm sunt pes
ignorat. h̄ toti corpe et animo
meedat cruuus: tm cor et lingua
non senescit. Hinc sunt qui gliant
se fuisse diuites. bella p̄cepta
relatuu non stoz pace reatat.
Ad causas reverti volut: qua
p̄tita nouerut. Tales accusant
fusama si belles: et laudarent
ierubel. Quī et alii qui cū tm
non vident oculis: celum mete
sideraut. Qui h̄ offendant
pedibz. h̄ toto corpe mutet: no
offendit tm lingua. nec mu
tant animo. Tacent noua:
p̄ instruit narrat. Hominem me
diocrem labori supponit: cum no
possint exteriorem instruere
cogitant omb animos suos.
in amantiū ne amme sue. et ido
renouabz ut aquile iuuentus
eoz. Illoz vero qui membroz
lesione. siue molestia corporis
siue langore patiuntur: quibz
egre ferentes q̄sulut medici.
si statim no qualeat retrusti
dolorem capitis no patiuntur
hemigne: et quomo p̄ capitis
abscisione patent: flagellum timet: si quomo tor
menta sustinent: Quī alii qui no
uuut arma. Et dolut ut spuat
cruor spiu. qui no q̄rut medicu
msi vpm: clamates tm: sana
me dne. et sa. etc. Soli portat
infirmitate sibi. q̄ no inquie
tant aliq̄ querimoms. Qua
tuoz sunt unde q̄stituit infir
mi: scilz de infirmitate. de me
dicina. de cibo. de ordine. De
infirmitate ideo q̄stituit: qua
pondus infirmitatis portat

Flores hugonis LVII de s[illegible]

mmuti: Alii vero eo q̄ labori sim mtee negant. De medicina vero: q̄ no subueiat eis ut dicut fratia cau tute. Alii q̄ dispendiu pacat ecam q̄ saluet corp. De cibo aute q̄ non sufficiet nil quomo nil q̄rdo volunt mistriet eis. Alii vero q̄ delicata cedant: michil opantes. q̄ aliquis eis suuat et tpi nulli. De ordine autem q̄stituit. mpu tantes q̄ultimi ordines infirmita tis sue cam. et sic q̄ bn egerunt male pdut. quia a quietu sunt separati delicate tractantur. Si aut a lectulo sum in chozo psallentiu voces audierunt. pb rumminant. Illos qui claustri tedui benigne ferunt: felices se putant. Siclis de ordine mple se fatent. Sed misi fallor mplent totum. Infir mitatis clausto oantur. disci plinant anvietatum burris. spi nis dolor. Jeunat. vigilant. labo rat. q̄ abum sompni. et quiete infirmitas negat. Et tm si petur lectulo suauior. si cogant sme religis dormire: quasi aliquid criminale fecerint. multimodi timet vitium fimre. Quomo est infir mis larga religio. Et si dentur alijs nīa: infirmis, pla et de licatiora q̄runt. voluit: ut emul tis aliquid placeat: delicatiora. ut cam gustatu refocilatur ex aliquo. Q̄ compaciens sit delicatis. xpom.

Delicatis est compaciens. Quatuor sunt delicatoru species: solis voluntate. usu. yie et natura. voluntate delicati sut: qui cam q̄ossionibz cibis uti pos sent nolut. Et vilissa et exquisita fercula quierentes: Respondente ventri et petenti obediut. Respon deo huic et ego. q̄ si camaliter non vivit si pane appetito. a nichi soli q̄ fercula pla pantur:

et multis sinatribus bnu datur: a multis bnu: et bn pla. dsu vero. qui cum in seculo eent. fuerunt teneri: in eccl vero q̄otid. usum solati cibi mutare noluit. Infirmi tate corpis timent: et aie sue mortem gferut. Impossibilitatis sue usum: vite p̄cedentis fore causa testant. Et ut q̄ solis malis usus abolendus est. Sic delicata sit. filii nobiliu. Qui sicut fuit in seculo nobiliores dignitate erant: sic in ista in quentu sim nobiliores q̄ p̄cessi hom opis. Jactant se non ee delicatos. humiles sunt verbo. vestitu. et ope. sic et p̄centi suoz dignitate gliant. si occultat eas superbie. nepes cor. subit in beau: natura vero. quor. applevit talis est: ut pond labor. ieunii. et vigiliaz. sere non sentiat. Qui eciam cibos exquisitos fastidiut: qui sibi sint honeri. qui calor sol dissoluti cito lassant. et frigor statim torpescit. Tales eciam: Quosda de ipso natura plasma uit. Omnibz hms: impaciens est re ligio: est aute vera et falsa com passio. utriq; tm tribz modis si solis. si ore. corde et ope. Ore fit fal sa. q̄n aliquis flebilibz tm vbis dampnu alterius ysolat. Corde vo. q̄n dimittit aliquis offensis ei fratrib. sive eciam egestate acurrit: et pietate moto affectu melinat. tñ si lens aute no succurrit effecti. vo impassio steril est: cepit si no pepit: De concepcu emm vere q̄ passionis nasci solis elemosina: si tangit beneficia mulier. q̄ trium imundiarum. ne q̄deat in lucem. Illa q̄ ore fit tm. cicada tozia est: Sequitur alia que mitat tribuit: si ideo ut laudetur aut plus recipiat. Sic eciam qui ypocritar sibi: ne mesticiant cue. Alii vero fratri suo: Si quis

non hmt unde ppassionis opa ꝙ
passionis opa ppleat: platis ꝯ
et prudere et impendere nria
qualis sit et quid possit ff ille
diligent mensat. ppacuit et ma
gis; ne qu pure dbz deficiat m
bia. bn quida usus moleuit. ut
alip de fribz abbi suo ꝓponat. cui
obediat. in agenda sui curri. ne
rigor placoris frangrent hmana
fragilitate. et hꝫ est ppassio pru
dentie. Tria sut ꝙ que ꝓbat bem
ppassio. s. oaulta bnficia. paupes.
et moz. Denficiu emm si impen
dntur occulte: hmane laudis fmo
rem extinguit. Cm aute pnupt
mittetur aliquis: tpalis remoz
spe retribucois. sim ꝙ proximo
mortem pati non remuit: amoz
mundi no ꝓmit.

Qz moderata sit forcohibus

Orconibz est moderata re
ligio. Tenendꝰ est m omnib
modꝰ. Qd emm excedit modꝰ: ex
cedit et uires. ayodius eꝯ lance li
brat onera fortiorꝫ suis debilius:
ne gruent forcores. aut debiles
sub hoc oppmant. Tres simt
spes forciu. Scia fortes simt.
qu hz diligentis affectu ad ceuat.
hz fortitudo corpis non suppetat
ipis: tame quada rationabili scia
qua creatoris sui benignitatem
et suam negligentiam recognos
scit. melmat ad rigore. et cor
pus cogit fruire suo creatori:
et sic discit dm amare. quia
scit dm opari. Corpe fortes st:
quos natura solidauit ad tolle
randos labores. quoꝝ quida ꝙ
ꝓsit opari possut si nolut. alii
possut et nolut: ꝙ qd pati possit:
Qui corpe fortes. debles autem
animo: peut sibi. scipos anates.
Sectant ocia: facunt fabulis:
strues sut. quia cor nudatu sb
trahut ꝙ dm sectant. nenaut
autem coram deo et hominibus:
qua qd nouerut redde possut
si nolut. Decipiut fres suos. i
gnorantes qd possint. Alimo sp
quida fortes: alii uero fortiores.
Alii fortissim. fortis tobias. for
tior iob. fortissim abrahe. Duobz
modis ꝓbat fortitudo ai: aui
ditate. s. et carnalitate. Thobias
comisit. Job amisit. abrahaam di
misit. hꝫ pecuia iste stam: ille
domu tram et cognatoem. hꝫ
m spe: alt pacient. alius uero
sponte. ꝓximꝰ egenti ꝓpaciendo.
Deus ꝓsequtem tolendo terras
iubenti obediendo. Sic nō cedit
auiditati: que m tribz ꝓsistit.
i. m amore possidendi. m dolore
amittendi. m coactione defendi.
Et similes expellut. tres tra.
quillos sui. Nec cedit carnali
tati. Non plus amauit thobias
filiu: qꝫ debuit: Job de morte fi
liox non doluit: plusqꝫ mtes fuit.
Abrahe uero no tm ysmaelem
expulit: sꝫ etiam ysaac ad dm
laudu deo obtulit. Fortissim
abrahe: sꝫ beo laurencio fortior
fortissimo. Abrahe sua dm misit:
laurencio sua dispsit et dedit.
Abraham filiu suu deo obtulit:
laurencio scipm ꝙ filio dei. hic
igne pat: colligat filiu. Ille ad
igne positus opi ꝓdicat: ef
ficitur holocaustum dni. bene
totum incensum. iste igne ca
ritatis: cuius flama tribula
cois. hꝫ quia fit obediens: filiu
recipit incolume. Ille qz ꝓfciat
in tormtis: a dei filio recipitur
ad salutem. Sic ꝙꝫ in tribz hmi:
ostitit fortitudo totius religio
nis. Qui scit emm et uult et po
test bene operari: si modu in
hoc semꝑ teneat ꝓfectus est.

Qz mfiscors sit penitentibus. xxbꝫ.

Penitentibz est mfiscors
religio. Tribus modis penit

homo. Saul ore. petrꝰ corde: dauid ore et corde simul penituit. Tria ꝑmisit dauid erga uriam: ꝑfidiam. homicidiū. adulteriū. Tria corde penituit: audiuit. Dimissum est tibi ꝑccm tuum. Ter negauit petrꝰ: et tm̄ respexit eum dns. Tribꝰ modis peccauit saul: ꝑ superbiā. ꝑ inobedientiam. ꝑ evasionem ꝓri. Superbie ꝙ dra. ꝑuaricacoms ade. excusacois cue: ꝑ ceps efficit. Idam ꝓtra ꝑdm. eua ꝓtra filiū: dyabolꝰ ꝓtra ꝑm̄ sanctū peccauit. hm tres sunt qui testimoniū dant in celo: ad iussū saul. ꝑ. qui est ueritas. de mendacii excusacoe: filius qui est petri obediens de inobedia- spe suis de ꝑsciencia ꝓri testimoniū ꝙferit. Superbi non obediunt saul. nec pepcit in feroci ſ sibi: dum ꝑfm sibi subiectum acerisat: dum scipm excusat: dum samuel ꝓcepta reausat. Tribꝰ modis pmittit homo: et tribꝰ modis mittetur deus: ꝑcctm expectat ſ re uocat dono ire: desperantem ꝙsolat ꝑ spe ueme. pmittentem roborat ex ꝑmissis ſte. aspicit et homo hom̄ tribꝰ modis. aspicitur ꝑlato discipulo. dum peccantem ꝛbis lenitate corrigit. Desperantem ad spe. per exempla mee erigit: et correctu post amissa diligit. Somnilli cum aliq̄ familiariꝰ hrent: si ꝓcul despiciūt. ſtinent ꝙ no diligat eos. sicut et pri. peccauit ꝑ. ſ ꝛpe cum no despexit ſ re spexit et dilexit. aspicitur et ꝑlato discipulo: dum iniuto no resistit magro. aut peccati non detraxit. ult. ꝑ. Plus patitur. Plutum enim saul fugiebat dauid: pursantem in speluca uentre cu posſ occidē non occidit. ꝑ. Plus magꝰ passus est. qdm dicit. aspicitur discipl discipl. dum peccantem orando ꝙpacit. aut ꝙ me se et illum solum corripit: aut ꝙ peccatrim se benigne dimittit.

Qꝛ ꝑ posſ sit secura. xxviii

Perfectio est scia religio. Ter uiat honestate seruitus: le uitate castigat: timet ab indoctis: ipa est decor senū. Iuuenu iuga. platoꝛ ps ornat: futuru spem coloꝛat. Sicut enim tuboꝛ mixtꝰ candoꝛi: sic seueritas mixta rectitudi. si dulcedine ꝙdiat: cultum religioms decoꝛat. Dulcedo plati trahit ad pentencia peccantem disciplm: seueritas coꝛrigit. Rectitudo dat legem de limite. Sic nec seueritas lenitatem patitur. nec dulcedo dissolucoem: nec rectitudo lineā iustice trāsgredi ꝑmittit. Iura plati cum da ꝑfecto: iustum ꝛho ꝙcurrit ad finem. Due spes sunt ꝑfectis: apte. ſ. et octe. Sunt quidā adeo ꝑfecti. ut ꝙ ipi male opantur apte defendant: ꝙ autem alii bn̄ facta ꝑuerse detrahant. et impugnāt. Incorrigibiles sunt: ih̄ solum qđ bonū fore bonū credut. Obediam aut negligent implent. Hudes stes ꝓuocat. turbat silencii. Talē figuram gestat philistеus ille: qui egressꝰ de castris philistim. ꝓuocabat filios isrl. Cuius magnitudo et armoꝛ distinctus: morale statum ꝙsoꝛ qui magni sunt apud semetipos. et moꝛ qualitates designāt. Galeati capiti cassidē tegunt. dum ꝙse actoms intencionem laudant. Ensis ferꝛ latꝰ obumbrant clipeo. dum sinistra ꝑte actoms excusat ptem. Ocreas hinc inde ferreas habet. que est ꝙ extrema ꝑs corporis: ꝙ usq̄ ad finem mobstinatior ꝑseuerat.

lonea, munitur qua totu tegit corpus: quido totam defendunt arbem. hoc sped armoz ex eu fatte phibent: qua quecqd aut. pusis, non humili confessione pficet. nec ueie beatitis, si clamoso spitu stadiario eloquie deffendit: et ex exepla roploz confirmat. Unde sequitur. Et amicꝰ eius antecedebat eum, hꝫ est quide replet. exempla eius antecedit: et ex his sumentꝫ defensionis arma, hꝫ est apta pusis. Unde sequitur. Stans clamabat adusus fal. ne. Sunt alii quoz pusitas est occulta: qui consilio suo. fratres amouet ad unum: excitant rixas. qui consilio suo ssuete faciunt absalon unu danid. i. filios spuales unu coz pres. Utrisqꝫ scia debz ee religio: ut apte pusis resistat in faciem. et adulteroz ostia mutent. Sic danid philistei fronte lapide ommunit: sic chusi consilium achitofel destruxit. Stultus philistus est cogmeo peruisitatis. Peruerte quo philistei in fronte: qn pusitas mei pientis aguita reiuberet a sapiente. Chusi autem mpretat silencii: achitofel uero ruina fris. Destruxit ergo chusi consiliu achitofel: quia p silencii coz qui sunt quasi ruina frm. adusat consiliu. Hec duo adse iuuate: rari, si simo. et rigor frmois ptmet. Rari enim frmo gaudiam fuat: rigor frmoms coringit. eme danda. Expon.

De bono stropomo

Bonis et optima religio. Bonos facit uez distributio. meliores, mudi tenciatio: optimos uero religionis colitatio. Inter bonos et pessimos: religio autem et malis est optima. Facit enim ex malo de bono: de bono melioꝛem. de meliori optimu. Quuoꝛ simꝫ in religione notanda: suauis est enim et mitis. quieta et secura. Nec tm sic suauis est. ut non sit discreta: nec sic mitis ut paciat. muusta. nec sit unde quieta. ut homi no cogitet ociosa. nec sic secura ut dnm no timeat. si ut p̄ amoꝛe huano ab ope bono no desistat. Dissimulat mulieri caste: q pulcra est in templone. sapies mi sui circuspectione: nobiliꝰ q̄ libera est a pcti seruitute. diues ꝑ dignitate. Amat luxuriosus speciosu: si non amat casta. Cui enim quidꝫ qui delicata ac uoluptuosa sam foꝛe credat religione: ex ꝑe laboꝛis. Lucrante ocio: et in huiusmi religionis mdiscrete in piut. Cum aute oꝛdine et consuetudines eiusdem adusantes earum nouim: in mob pbonis uoꝛem suam tendit abrahe expellentes eam. ut ubi remanent in egypto. Abiecit enim huiusmi religionis: et in desideriis sue carnis ꝑseuant.

De falsis claustralibus et oꝛdinacde claustro ꝛpon.

Scio multos ee in maioꝛibꝫ eccliis. qui licꝫ iuste possideant: in alis tm pauptatem amant. Possident ea q̄ non possidentes: utiuꝫ q̄ non habentes: exempla paupꝫtatis diligunt. et ea que de pauptate scripta sunt studiose legut. Legentes sepos aspiciut: et sub oꝛe diuicias dolentes gemit: Hꝫ sit pauꝑes spū: no huiusmi. Oculi aute ad ocios pauꝑes sunt. locum mutuum q̄ nō amꝫ: uestem no mutatam. Time etiam in maioꝛibꝫ eccliis aliqui sublimes oculis. inflati superbie spū: qui pauꝑes fres cu superbia despiciut. eos: detrahut illis. Deridet eos: detrahut illis. Lucrantes ocio. ponentes sim

balium. quasi canes dente liuido. ossa paupim frm corrodentes: o dientes sicum cõmmutantem bn dicti. matulam culam. lacrimas arsem. nuditate appli. ollam eli sei. Ad nr̃. libro De ordinatione claustri matialis: assidãda nobis huor acciderit. Qui sit q̃ teneat ordinem: aut quid teneat. Vbi maneat. et hinc viuat. ut ples sint: et bom ꝓpositi. ut cohibendi suppetat edificia: et unclm habitacula. Sit tm in nrõ discretio. m ꝓpositi deuoc. m edificiis mediocritas: m rebz possessis frugalitas. Tenenda est discretio m nrõ fem: ut tot simul cohabitent. qui ordinate viue possint. ne ill excusate paucitate irregulariter viuat: ill pro multitudine cohibendi. neutri cor illicita grant. Qui enim multos congregant: necꝫ est ut eoꝝ victui multa querant. Et dum gre plum: crescat exterior cura. Et quia p diuisas regiones ecce beneficia: spargitur et fres. soli mr silaces habent: nolentes pati fraudem. si iudicio grendi pati. Qui vero pcellulas duo ill tres. ill eciam plures aut quinq̃ simul habitant: claustrali non contenti lege. locum et qui et au et qd volunt: et religiosus opus / paucitatis negligia corrumpitur. Propositi mi tenebra est institutio: ne ill dissoluti viuamus in deliciis. aut arbitrate ꝓpositi desistamꝰ accepto. Ait enim ambrosius. Timet m nobis qui habet timorem dñi. si non fm scripturam: statuentes diuina ꝑcepta. q̃ no possit humana iudicio sustinere. Edificia fm ecclie cohibitionem sectarum debent ostitui: ne silencium claustri sine dormitorii quies. tumultuantis ipsi strepitu obturbet. ne dum lingua tacet cedat cor: ill dum corpus quiete recipit. animꝰ sit inquieta.

De edificiis et possessionibus monasterii. xxxv.

Edificia fm non superflua sint q̃ humilia: non voluptuosa q̃ honesta. Vtilis est lapis structura: q̃ quid prodest in lapide celatum: Titule fiunt h̃ in ostructione templi: cuꝝ enim forma significationis et exempli. legatur genesis in libro: no in pariete. De stitur eua in pariete: pauper autem iuxta parietem nudus accubat. Datur tde tunica pellicea. fm seco nuditudo coartat hyemali molestia: liceat q̃ sicut licitum fore debeat. illis qui in vrbibz aut in uicis moratur: ad quos affluit ꝓli frequentia. ut simplicitas cor delectet delectatione pietatis: qui no delectantur subtilitate scripture. Nobis autem qui solitudine delectamur. utilior est equus aut bos in arvo q̃ in pascuis: hic sciant oculos mundando: ibi laborat nouacula subiciendo. Pastor. timeat ab oculos pecoꝝ fures: prata. lacus mutiendis piscib; aptos. scribi hinos accedunt: hec enim victui necessaria pbent. non villas. non casa reddi tus. non iuga boum. non theloneum nummos: non tributum mercatoꝝ. labioriosos ut iter dicitur replat obolos. Que enim iustitia est. ut si deꝫ videat oue fidua: q̃ foris nunc foris nimia reddere cogat. aut si quis aliquis humilis suis pennas tristitie micet. tristitie no liceat: ñ q̃ tristitia penas reddat. sed obtineat iudicis vices: nec more principis nulitibz dñetur. q̃ oppressis subueniat: et pauperum sim ministret obsequijs. Quatuor sunt rebz possessis obseruanda. s. ne licita iniuste acquirantur. aut iuste acquisita

illicite ꝓsiuam. ne multa ꝙnus licita possidam⁹: aut illicite licita defendam⁹. a multa enim possidere ꝓpm⁹ est cupiditati: et sic ꝙq; quod minus diligit male desse dicitur.

De cibo claustrali. xxxj.

Tria in cibo ꝑsiderenda sunt: videlicet quod et ꝙm. et ꝑlit comedam⁹. Primo uti ꝙpositi abhorreat. abstinentiam: que de omnib⁹ ciborum generib⁹. solum carnis excludit⁹ usum: cetera uero coedi. ac benigne sibimmistrat. In his tria sunt obꝙuanda. idest modꝰ mensura et nūs. In mensura dr ee ēqlitas: non qūtitatis ꝫ sufficientie. unde bte augꝰ. Non ēqlit⁹ inquit omnib⁹ et⁹d. Tunc enim res equaliter diuidet: cum ille qui diuidit⁹ put cuiq; opus est singlis ꝓtribuet. In his multi inscitia decipiuntur: cum delicatorum alie⁹ usum lauto rio sibi necessium uidet. Non est quidē hec equa religio. q ꝑs recipit. diuites honorat. Et sic ubi qūtum possint simul diuites laborioſi. fiant pauperes delicatum mensuram simul uoluptuosus: non natalis. Quatuor dicitur ee mensure. Quarta mensura est ꝑcatas. uoluptatis superfluitatis. dispensatoris benignitas: necessitatis sufficiens equalitas. Solent mercatores duabus uicibus uti: una qua uendentes sua distribuunt q minor est: altera uero qua emendo aliena recipiunt. ꝫ hꝫ maior sit. Sic et ꝑlati quarta et uoluptatis mensuram tenentes. minime ꝓximis sacerdotibus subiectis imsunt. Ipi autem pleno superfluitatis utuntur modio. Parcitatem ꝓdicant subiectis: sed ipi uoluptate sequunt. De his autem sterilor: cura nob⁹ considerenda est. no. ne si multis offensi uim. alicui sit mitius: aut si nimiosi tatem sterilor uidear.

uicium superfluitatis euitans.

De habitu et labore fratris et de prelatis. xxxij.

Quatuor autem sunt: in habitu religiosorum notanda notabilia. In habilitate uana gloria et similitudo: in preciositate superbia aut delectatio. in paucitate nimia tenuitate seu despectio: in superfluitate uero amor seculi. amor celi. amor paradisi. Augꝰ. sanctor inquit: De ueste preciosa erubesco. Et bts Ioñes. Cauꝫ inquit et ceruum arma sue pene et remedia peccatorum. quia manus uentꝰ et luctuosus. ambitiosus deum deprecat⁹. et exoratus. Labores aut manuum tuarum. qr manducabis ⁊c. Qui autem erit illi⁹ qui in labore hominum non sumet. Ipi nō flagellabit⁹. idest cruciabitur. Quod autē de his dictum qui uagi et ociosi discurrentes fabulis. et nugacitates agimine uerborum: fratribus labori manuum studentibus horis insistentibus. substantiates deiungit⁹. Augꝰ. labor labiorum iporum oppetet eos. A tribus maxime prelatis ꝓximi minuti debet. qua loco ⁊ sue. i. dignitate. prelate ⁊ officio. Situr enim ꝛpe sacerdos. rex et minister. dignitati debet⁹ reuerentia. prelati uero obedientia. prelatis exhibenda a subiectis. cum uero subiectis impendenda a prelatis. Qui ad uidetur prelatus in dignitate humiles. in prelatione mites. in administratione curiosi humilitatis studentes. sicut ipi humiles. mites. multa officia benigne suscipientes. Turbem quidā. qui prelatorum occupationes accusant: ingressus et egressus eorum detrahunt. causas ignorant. et si cognoscunt turbant. consilium se ingerunt. cur. quo.

a quo fons sit quesitus. Sic ma
tia que in silencio delenit et mar
che detrahit: et q̄ verba dro debet
audire q̄ siciat. ihc̄ testatur sanct.
Ih̄c est fl̄a maria: q̄ritur q̄ no
cyd̄iatur: q̄ exteriora no odiet.
q̄ scandal̄ no admittat. Tales
enim. platos p̄ dignitate no relict.
nec pretem timet: s̄ claustri
statuta turbant. De vn. abuso
mb̄ claust̄. et primo de pre
lato negligente. xxxvm
Quodam aute sut abusiones
claustri: quib̄ tota religio
mis sima corrupit. Est. Primus
negligens: discipl̄s mobedies.
iuuenis ociosus: senex obstinat̄.
monachus curialis: monach̄s
causidic̄. hitus p̄digosus: abus
cyquisit̄. rumor in claustro.
lis in capl̄. dissolo melioro. irre
uencia circa altare. Immorem
g̃ in singlis. et de singlis. et de
singlis pauca dissentanea. Cur
quida qui sciut et possiut et volut
p̄esse. quida qui sciut et possiut
s̄ nolut. quida qui nec sciunt
nec possiut s̄ nolut: quida qui
nec sciut nec possiut nec nolut.
Scire et posse et velle caritat̄
est. nec sup̄bie: scire et posse et
nolle hūilitatis nec mḡrie: nec
scire nec posse et velle cupidi
tatis et stulticie: nec scire nec
posse nec velle discretois et
prudencie. Qui enim sciut et
possiut et volut p̄esse. si velint
p̄desse caritatis est: alioq̄n sup̄
bie. Qui vero sciut et possiut s̄
nolut. hūilitatis est q̄d remuat.
mḡrie vero cum sciant si cito
desistut. Qui aute nec sciut nec
possiut et volut. cupiditatis
et videt̄ q̄d volut: stulticie si
velint q̄ nec sciut nec possiut.
Illi siquidem qui nec sciut nec
possiut non volut: prudent̄ agut.
Prima est enim discretio: nolle
q̄ non potes. q̄ videre q̄ nescis.
Quatuor ex hīs q̄ p̄dximus. stul
ticia et mḡria. cupiditas et
sup̄bia. negligenciam gignat. re
liqua vero q̄tuor. i. prudencia
et discretio. hūilitas et caritas:
ip̄am negligencia et si mutta
fuerint eliminant. Ad prudencia
siquid p̄tinz scitu: ad discretionem
iudiciu. ad hūilitate custodia:
ad caritate diligencia. Consi
lium prudencie sepat a bonis ma
la. iudiciu discretois eligit que
sunt meliora. hūilitatis custo
dia virtuta euacuat dampnu: di
ligencia q̄ctum. In his negligens
locum no habet. Illos vero qui p
udencie oculos. stulticie caligine
coopt̄os hīnt: qui ab exercitio bon
operis mḡrientes torpet. qui per
cupiditate illecebrosum distrahu
tur: et p̄ sup̄biam hūilib̄ no con
descendut. illos vero negligam pos
sidet: et eoz dissoluit actiones. Q̄d
stulticiam intrat negligia. p̄ mḡr
ciam intrat negligia manz. cupi
ditatis desiderio pascitur: p̄ su
p̄biam regnat.

Adhuc de eodem. xxxvm

Audiat negligens pastor.
quid sibi et diligenti pa
stori dicatur. Bonus pastor mḡt.
a. s. p. p. o. s. succrescant vero fu
git: Diam p̄o. o. s. p. qui pecto
sum regimē ascendens. locū solus
mḡt mundana pericula exteriora
negocia curans nocia fugit. qui
nūq̄ adulancia ac detrahencia
linguas medij meredit. qui p
ūfectus laborat et laborantes
pascit. desolatis pusillanimes:
et cum sup̄bis mercando con
tendit. Tales oues agnoscit:
dum subditoz mores et actus
diligent̄ attendit. Cui p con
fessionem corda. p circūspectio
nem opa: per experimentum q̄d
possint. per effectus quid velit:

intio manifestat. Oues pastore
segtur. Ad vitam si diligens: ad mor
tem si negligens pcedat: Quons
pcedit: vita et doctrina. Sic fiet
vnu ouile: et vn pastor: Pastor
vnus dr ee nse: et vn cum greye.
vn nse: ut qd docet libid imple
at in ope. ut pniciam no mute
tur a manstietudine: no cleuet
ppis. no frangat adustate: si
idem pmaneat patia pficiante.
Tem aute vnitate cum gfye: qn
no diuiditur a subiectis p pcio
siorem hitum. nec p delicatiorem
cibum. dum fit vn p oppssione
cum mstimis. p dissipatorem cum
delicatis. nec cum a plo die possit.
cibus omia. f. s. u. o. l. f. pastor
vero negligens fugit. Fuit enim
quida plat qui oia imponit
importabilia. et ea digito mouc
noluit. fugiuit q pcipiut. fugiuit
cum se subtrahunt: fugiunt cum
p alienas domos vagantes disau
riut. fugiunt. qui q sua sut querut.
fugiunt. qui hi pntes sint cum
negligentias vidcrint. se sub silc
cio abscondut. fugiunt. qui remoti
a gentu sub ocio viuut. q a ci
ftate galio recedut. qui pua arguit
et reprehendi noluit. qui male
viuut. et subiectos vn vite cogunt:
ermites reuocant si fortes occidut.
Reuocant libis. Occidut cos: Reli
mosi videri studet: quia religiosos
sub se hnt. Gloriant de eoz pcedi:
non de sua. Q opari noluit nmpat:
opant ipi p alios opari licitu ee
non putant. Subiectos cogunt:
et ipi a neme cogi volunt. xxxb

De discipulo mobedience.

Mobedie morbi ex superbie
tumore pcedt. sicut fames
ex bulie. hi morbo pm homo la
guit. qui hestis tie ppositus fuit:
p mobedie de culpam suppositus.
etiam nunc mustis et aulicibus
p posos fiunt. Hi autem tribz mo
dis medeti solz: emplastro. s. vngue
to. et plo. i. exemplo bom operis.
libo amonitois. disciplina correp
cois. Assumit sibi mobedientia
gn nomen obedience. ut solo noie
glietur. Imponit enim nomen
obedience: precepto facto. et loco.
leue est perpere: si labor est imple.
locus vero aligi placet: aligi
displicet. placi q iubenti. no qua
hmodi tribz si pistribz: placi q
familis hmodi. et fabul. et sic
fit: ut dicat obedia cum no sit.
Hanc multi desiderant: ut evi
obediam ee dant. aliis aute
modis hi obedia qui solz: s. penali
exactone. seu fim seductoria exhi
ortatione: ut etiam bom operis
simulatoria ostensione. Ite mu
nus pmissione. Sic adhuc cum
petro simon magus morat in
ecta: morat et saphyra ad ana
nia. voluit emere spm gn: isti
obediam. Ananias et saphyra
absconderunt pte sbe: isti vero
negocio meruit acquirere pe
cunie. hi est obedia cum symoma.
Est et alia spes mobedie: que
tm obedia hocnitu: de qua dicit.
qi obedisti. no. ign. t. c. Iudica
ri pt locat in me dic: nigi dyal
etio. ali. md. Bov muris bov
carnis. s. voluptas: bov mudi
timitis. bov diaboli mistab.
bov dei bomitis. Est aute bov
creatois ad subiectos: de plat
dicens. Que dicit sa. c. Ubi
etiam male op antib obedit
tussit: ut sic mystecdiaus c eg
diaus cum dauid sub saule. et
eid honores licz regnu ei sa
muele: Nec bons tm obedias
in malum: nec pfsis ydias
in bonu. De mone ociosi.

Otium stultitia: xxxbi.
labor etiam gnat. labor

hominis melioris: labor scē. labor exercitii: exercitium operationis. scē labor: in tria dividitur. In pueritia labor disciplinē: in iuuentute exercitium sermonis doctrinē: ut qui nescit in pueritia discat. qui didicit in iuuentute adusum ducat: quē adusum ducit in senio docat. Est et alius labor interior. s. cogitationis et meditationis: ut ad requiē queciat ꝑ templationis. ut si quid ꝓ obliuione sub nube dubitationis latebat obscurii: fiat cognitione liquidum: meditatione liquidō: ꝑ templatione liquidius fiat. Cum enim aliquid de celestibz offert memoria menti: ꝓ quasi ꝓfusum in cogitatione emittit. Postea vero meditatione distinguit: ad vltimū vero ꝑ templatione dulce fatur. Accendit ergo ꝑsideratione cogitatio: inflamatur dilectione meditatio. illuminatur cognitione ꝑtemplatio. est enim cogitatio mente qi fumus in igne: meditatio qi flama ad fumū. ꝑtemplatio ignis cum flama sine fumo. Cum autē mens ad ꝑsidenda celestia laborat: tunc cogitatio actuꝑ tione temporalium impeditur. meditatio obturbatur otio: ꝑtemplatio curiositate reuocatur. et fit quies: ut mens otiosa voluptate torpescat. Cum ergo homo in tenore iacet in lectulo voluptatis: dum somno torpescit nitentie. et somnum deliciis curiositatis. quocat et hortatur exterior. ut in elmet autē rumoribz: loquatur vana. mollibz induatur: mane comedat. cymbalus cene tenet locum. Cum tubis dormitio: surgentes aduersarius obuient fures. vigilantibz illis dormanti re deuntibz fugiunt. Et melius forsitan est si michil dicent: ꝙ si subtractis syllabis ait dormibz

esitando ꝓnos detrahuerent: laboret ut homo melior et exactior ne dicatur esse. Mi ds statis. d. d. o. audiant in platea cum sermone inquiunt. non. non expedit ꝓbis ꝓximis: no abbes no ꝓpositus quidquam ad hoc laborē diuisi bene ut: et diuisis temporibz. ayme pueri. midie iuuenes. vespre senes. ayme mauis. midie paulus. vespre grecian? Gola in iuuentute portat pondus diei et estus. portat matiale matriale pondus laboris. et estum solis: morale pondus carnis fragilitatis et estum libidinis. labore et manu: adulatur pondus temptationis. Iuuenis autē in otio: iuuentus sine iugo. Qui dum no tenet obedientie vinculo: in exilitate sue societatis: qi hos lacuens disturbat ꝓ desiderata ꝑprie voluntatis.

De senec obstinato. xxxviij.

Inter abusiones seculi. sola maior est senis obstinatio qui morti ꝓximus mortis aditum no abhorret. qui quasi ad ostium mundi huius positus foris spectat: nec in vite priscis ejus simus nec negressum future considerat. Nec mortuos mortis: et credere no vult eis. Casus mortem nuciat latentem: nisi mortalitas appetentem. senectus ꝓsentet. Et forsitan funicis tuplex quo luctatur senex: difficile rupit. Primum enim a pueritia in mente senis. ꝓcogitationem semitam fecit voluptas: in sermone vanitas. in otio ꝓpositus: ꝙ aliud agitur: nisi ꝙ in ociositatem qi in fame hec tua torqueatur: Est autē laqus in fame: dulcedo temporalis in ociositate. Curiositatis funis: impedimenta sunt curis. Dulcedine igitur

decipmur: q̄ fluctuđme lignamur:
Absalon cū hīs mlīs erens ḡcau: du
rīciam designat cuīlīz obstinati.
Cum hīs mlīens suspedit: quia sup
fluitatis amore detinet. amulo autē
cōsentiunt ptīnsnt: quia luxīa cz
dolus ē suppstudiat ptīnt. si pena
peti remansit. Tribz lanceis a. aua
rīcia. superbia. cz luxīa. cor eius p
forat: unde et usqz actus lapid
magnū sup eum ponit. q̄ peroz
suce supplicioz multitudie ultīo
ḡuat: qui p obstinacōem usqz in
finem cor impenitēs gessit. Sue
eciam tres spēs obstinatoz. scīlīa
s. cop qui ex correptōe ptīnt:
Scda cop qui ex gmonicone deteriores
fiunt. tria cop qui emendacōem p
mittut: si no ficut. manasses in
carcere positus. cathenis cz ignedibz
astrictus. demū cognouit: q̄ prius
liber cognoscē noluit. Tales sunt
quidā claustrales. qui q̄mdiu sui
iuris sunt: prīse uiuut. Dimitto
in claustro q̄ in carcere. tenet astrī
gerens obedīcie stīlz et timoris:
fit q̄z ut deū q̄ prīz despexerat. cor
recti diligant. cz qui fecerat de li
bertate superbiam: faciant de ne
cessitate uirtutem. Nabal de cōz 38.
Nabal uero designat quosdā
doctores: qui ex cōmonicone
subditoz sunt deteriores. Cum prius
dauid cibum negant: quia pure
uite uolentibz. cibum dei no ḡpiat.
Tonsoribz uero suis gnuum grant:
quia uacantes otio. adulancur q
fabulacōnes amat. Recusat nabal
dauid: et dicit. Hodie meretriunt
cz. Potest siquidem, plati: dolent
cum uident mlīm religiosoz multi
plicari. Timet cum uident dauid.
i. bonos subditos ungi in regem.
et saul deici: ne et ipe p̄uenē ho
noribz. et ne loco cop restituatur
aliquis melioz. Et uidicat abygail
nabal. Bom siquidem subditi per
uersos magistros de negligia gmo
nent: si ex gmonicōe deteriores fi
ūs solent. Et emortuus fit cor
nabal: et factus est q̄si lapis. q
morte ꝑpetua induratē in peccīs.
Dauid uero qui ꝑplm dei moysi
dimittē ḡmisit. nec tñ dimisit:
illos desigt. qui uite meliozis
emendacōem ꝑmittut. nec cul
pam dimittut. nec in spū co
lubmo grictonem. si in loco cor
uma dilacōem ꝑcerut: quoz
timmū diuīs plagis efficiatur
nec emollit. si ex q̄fluctudme
pcendi magis ac magis indu
ratur. Time enim dns aquas
in sanguinē conuītit: ai de rep
cūs aliquis carnalit sentit.
Terra minas ꝑducit: ai in
aliquo ḡrrienti duratur ba
na locutio. Cynomia sīgdem
et cymplies: sīt ipetum mtis
metus impetus et cumulmo
res. aqre pcoz: morte desigt
cogitacōnū. qui rōnabili intel
lectu carent. Sic enim homo
q̄ratur. ut. isip. cz. Scutū pla
tea est cum timet uesice. et
corrupit uisū: q̄ fit dum m
liora mentis timet odio. et
ebullīut ira. Platea uero in
dmis in fructibz: iniquitatem
manifestā designat in opibus.
Platea locuste: instabilitas
est aie. q̄ore ledit dum detra
hit: dat saltū. dum ad carna
les se extendit affectus. Pla
ga tenebraz: cecitate desigt
animā. q̄ palpabilē ee optant
dum ꝑsūa que mens cognat.
ope ꝑperitur. Nouissima est
mors ꝑgentoz. Unus enim
dolositas et intencio corrupit:
q̄ ꝑgentes extīpcoz morte
pcutiunt. Hīs q̄z platis af
fligitur obstinatoz sēs: qui
carnalibz delectat. loquacitate

gaudet: mpotrum et ijius e
omib⁹. more pecoz. pm ad bria:
nugdia timices. ad muias mai
festus: ad oma mobilis. luce beri
tatis carens: et ideo septim qal
pans. De monacho curia
li et causidico. xxxiij.
Anm aute dicitur monach⁹
curialis. et ep aduntio de
signatur aliquid leuitatis. Ido
claustr et ordo curie: diuisi est.
Ibi sedet m nisidns anm. di. io:
Haudis no sedi ai. gri. ua. sz.
Ibi deptatua repleta est mumbz.
h⁹ lauas mdo mo. ma. r. Ibi pau
pmures violent auferut: hic
a pauplbz sponte offimt. Ibi lau
datur petor in desi. a. s. h⁹ aute
bndicitur iusto. Contingit em
qnz solz. ut monachi qui curi
as frequentant: causas audiat.
udicia pquirat. Dinat decreta
galiozu: no secta mistiozu. lauda
ri appetit. quia pmltis loquit:
si monach⁹ miltum loqns mlt
is displicet: Conjugia copulat
illicita: licita qnz dissoluit. dem
ceritis udicat: testant sepissime
p ignozat. Si bona res ad effm
pcine no valeat. monach⁹ cau
sidicus ter pat: ut q alibi fieri
no potuit. forte fiat. Pozo ph
cipe g⁹ secularal piu frig⁹ italie
calozem libent patitur: qui
p magro spuali. milto leuiora
forsitan iuuru patet. Quat cur
tail: auctibz fulc⁹ relinit. Ponit
diem cause: ps mdicat. q pate
sit mutare q est: et si velis utm
uret q no est. Quid ergo dica:
stone magis amas monach⁹
causidicu ee. de simil disturbentibz
cum hode: qm m vinclis et carce
teni cui iohane: De superbia
vestium m monacho. xxxv.
Ait aplus. Non in veste
pciosa. &c. Nisi mollicie
muliez pciosorem veste negat:
putas ne monacho pciosoe ha
bitum accedat: plz amat sponsj
sponse castitate q preciosam veste:
plus simplicitate q tortum aurem:
Sic immortal sponsus: plus amat
mtiozem habitum q exteriozem. ajol
les mollia querit: elati preciosa
delicati speciosa. exterior enim si
pfluitas: animm nitiat vanitate.
Sic divisitas mdi indumtu palacii:
et monasti. Qui em mollibz in
duuntur: indno. te. st. Et quid dici
debeat de quibzda mri ordinis camo
mas: et nates et facies erubescut.
lectuli et enim eoz cultrib⁹ fulciunt⁹
plumeis: limtheis et lodicibz accu
rate pant⁹. Quos si forte videres:
lectulum sponse que sponsum de
sideraret forsitan estimares. Non
miltum differt: hirtus vestitus
et setatus. q si forte regulare vide
as: archidiachonu nil epm te di
visse ostendas. Et forsitan dices:
Delicatus delicata sit. Nec enim
vetus augo. Et eis qui venerit ex
moribz delicatoribz &c. Consentimus
ut detru delicato quod sufficiat
ne deficiat: non quo superbiat.
Audi et tu augustin. Non etiam
ignt mgt detestanda pusillus &c.
ajencior si no audi quosda: qui
eligentes finitez noluit sociari
eis. ad quos foris accedere nonau
debat. Si egressi de paupe cella ar
cuerit dicoz ut ibidem recipe
tur. Et qui semp vetes ad vilez
primos hic osuetiant: nec semp
nouos aut preciosos hic ostendut.
Et qui ad visione lectuli ppi
nqui velunt: nec si forte volu
tas eis fuit eudi alicubi. orna
menta lectuli secum portant.
Timeo aut ne m huiusmodi lectul di
deant sompnia vanitatis: ne
m eis pacat aiam illusionem
carnis. et anima spoliata bu

tutibz eñuit delectet. In lectulo iacob ad caput pomt lapis: non plima leuitatis. Int illos etiam qui tumias mduuntur. uoluptas pedem posuit: no ssh camisias mduant. ssh quoda delicato panno qui vulgo saya locatur. In ostensione ssh lance festis. aspiratt gulosos ostendut: sm delectacoe delicati pamm. fiducitatis mollicie ssh utribi et ego msi fallor. monachu camisia restitui: iocante et dmantem. Carnor est stramia: ssh camisia. Sunt qi sun et peculans. et pm gui residens equo: hndans rebz et curias frequitans. Qui tame ante gulosis hitum. pedes ne gsiciat: nec semp bneis mduela.

De cibo exquisito. xlix

Dum autem legas deliquisse monatha m gustu mellis: esum m edulio lentis. sodomitas m saturitate panis: putas ne sine vicio ee. tot carnium ferculis. tot piscium grubz: tot frisuratu dulciaturis delectari: Rome sic differt palacium a refectorio. sicut e gyptus a deserto: si gr m deserto sim: mirandum no est. si ollas carnium suspiratas. Isti aute quare suspirent: qui ollas carnium semp hnt. Sed hec mquid este cor. emur m o. tp. ze. Esca emm dent: et. u. e. ze. Perdit emm pmptues cor quor deus dent est. Deo siquid tenui templii est coquina: altaris mensa. mistri coci: immolate pecudes. pate carnes: fumi incensor odor suavis. Hec m ihrlm no astruuntur sm babilone. quia quor deus dent est. et gloria cor m gfusione. Ipe est enim princeps cocor. qui muros ierlm destruit: et sedit basa templi basa palacii. et basa etiam mese diume: sedit basa coquine. Qui nutriant mquit m arceis ze. Et vocatis m oriente nascitur: coloratr et sapore. In arcele gr mutatur: qui mtio gustome sue mtis sapore virtutum reflautur: exhis bene bom operis exemplo coloratur. Et hm amplexant steora: dum post solicitudis et otiositatis vitia. revocat eos dentis cura. Et sic fit. ut qui m sua domo an gustionem sobrie uivant: post modu monastio guloši fiant. placatur bent deus cor. dulcor hostis ferculor. melinat aure tumoribz. equatat sapor grubz. Demulcet fabulacoe no ore: oculo gaudet. sompnolencia delectat. per similitudinem gr deo bent assimilat: dum ei tante devocoe pomma fruitur. Habet qi monachos et nonnicos. gulosos. qui obmurmt fruit: eos. si qui sub ocio m cella dei remisse diuut. qui no querut secretas orones: sed fabulosas ociosor sessiones. Int quos no audiut singultus et suspiria gruete mtis: sed risus et cachinnacoes et ructus mgnercitantis ventris. exhabilior mte alias hr abusio: ut delicatius m cella. qi m domo ppria bibisse gaudeas. et dicatur de te. Nauti stilem que non p. ze. xlix.

De rumoribus m claustro

Fugiendam cibor. comitan dor mundicia liborum. Satietatem ventris: sequitur leuitas opis et lumitas mtis. Sedit gsimia. zbi: et sur. lu. ludere mquit: non lege. Cum em quida post delicati cibi diuisa ferrula. qui amm m claustro sedeat: no loqui et silencio. sed rumoribz et curiositati vacare. qui loqui et tpe loquendi et tacendi. musicis ze musicis fruat. sed mfructibiles et ociosi. nullos michi illos ad colloquiu vocat. Bone mquit custodiam. o. m. ze. Postea dixit: no muro. A

Emm mus

enim murꝰ ponetur: loquendi
locum omnino negari videtur.
Ꝙz ostiū ponit: q̄ tpre et loco
clauditur et aperitur. Est tempꝰ
et locus: tacendi et loquendi. Aperit
itaq; ostiū in claustro horas sti
tuta locum: in capitlo confessiom. i
certa ora. Claudit itiñ in claustꝰ
fabulacom: in cap̄ꝰ evangeliom
in certa hore modulacom. Hoc
ostiū claudit sepe fratꝝ nouit
quisq; repidus et pigrus. Aperitur
et eisdem q̄nq; ppt necessitatem
corripit: ut ad doctrina ordinis.
seu ad edificacoem melius. Postre
ostiū appellari: licencia loquendi
Ho sepe meruerit: qui ostiū meis
frāgit. Silencium etenim imposi
tum. Cauendū est tm. ne ostium
pateat vento vehemti a regione
aquilonis: ne domū q̄tuor angulis con
cussa subruat. et filii iob oppressi
moriant. Pestis regio est: demon
seu pressor sim a deo derelicta
multitudo. a quibꝰ vento vehemti.
i. grauis temptacio intrat: q̄ atiss
quillitate q̄sticam subruit. Domū
vero mentis que quatuor an
gulis. i. prudencia. temperancia.
fortitudine. et iustitia. ostituit: q̄n vento
temptacionis seu turbine iuborū
quassata turbat. Septem filii
septem sunt virtutes ai: qui
morimur q̄n a suis q̄bus seruit.
Obruit enim stulta p stulticiam:
intellectꝰ p electum me. galiū
p phariseum: fortitudo p ti
morem. sca p temperancia: pietas
p duriciam. timor p superbiam.
Ꝙz ab hac ruina puer euadit:
qui bto iob nuncet: videt discre
tio mentis. q̄am ad quid agit: ut
q̄ fieri cepit penitendo q̄sumet.
Cum sunt rumores claustraliū:
ad quos non pertinet bella pin
cipum seculariū. si puppis temp
tacionis. Delectare gl̄ leue cum

rumoribꝰ: non explorabꝰ. Gaudet
miles claustralis. cum de regibꝰ
fabulant: dum exercitus militum
narrant. dum q̄ illis loquitur:
a quibꝰ xpi no agnoscitur. aut
torū partes defendit. pro militis
habetur. pro militis litigant. i
gnorat tm q̄ negant aut affirmat.
Si aut de regibꝰ sanctis est. docet
lectio claustri regum crimina.
exercitus et eventꝰ belloꝝ: quomo
moriat saul. et quis eius morte
nuncietur dauid. Audire forsitan
belles rumores pacis no belli:
concordie no discordie. Regna sa
ba nouit rumores hiram. q̄ audi
tu fa. salomōis. xxxxxxxxx.

De lite in capitulo xlm

Si mittatis mortuum omne
pr benigne prudens. in
certis q̄stiuit tria. s. medicos. loca
et remedia. a medici sint plani: loca
capta: modi primi remedia. Utitur
tm samaritano planum: i sta
bulo capitis. in infusione vini et
olei fomentum consolacois. et aspe
ritatem correctois. Vinū est etiam
pistima q̄ditatis: in qua sanatꝰ
est infirmus. p̄ innocuum vere
confessionis. sicut tm sanabat: mul
tus. Nisi enim assit humilitas. deest
omnis sanitas. Oleū q̄ amantē
litem: destruit omnitate. Intollā
bilis q̄ est li abusio: ut in litigiis
ubi tempus accusare debes: ut ibi
augeat culpa. Ubi delere potest.
ut ibi contemptus ubi crimen. contem
nas xpm: Ꝙz forsitan dicet ali
quis. Religiosum possim pati
magistrum: Ꝙ cum negligam platorē
q̄ sedeo obedire contempno. Cum
videro fres meipso deteriores: acer
bissimos corp pati nolo. Cum
dicas fres tempo deteriores: deteri
ores eis. Quare contempnis magistrum:
Dum nescis xpm coram pilato
iudicantem: Tulit crucē q̄ perit

tuis non pro stus: et tu dignum re
mus: flagellari no erubuit coza
pplo: et tu dedignaris spoliari coza
magis: Accusat et tacet: accusa
ns et tu lingua. Si in h pfectas.
n spu pcedis. Igit in loco remis
sionis: indueris litem dicoms. Hic
est locus pr cetis dyabolo odiosus:
hic amittit q̃ alias acquisiuit.
H est emm locus spūs scō oserrat.
offlicta spe sancti. in qua filii dei
ggregant: ut ei rogelient. Stoli
ce fiat. quasi sathā mt filios
dei. Sathā est: qui magis dicat
er filiis adūsit. De eo aut dr
bemat: qui mlp est stabil. si sep
mstabilitate tugus amat. hoc em
solent q̃ssi fres face offlictas
pentiū domos vicinas ecclis ba
gando fuire. hn vicinis: mt et
cet⁹ molesti fiut. Scito ei. q̃ qdp
mt et cet⁹ delinquit: in cap pe
nsionem relaxatur. olim.

Adhuc de eodem.

Oli queso ee in cap⁰ sicut sa
than in celo: nl sicut adam
in paradiso. Vn enim dissat: alt ex
cusat. Vin nestis sathan expulsum
a cnplo celi. adam a cnplo paradisi:
uida a cap⁰ ō. In pmo culpa superbie:
In ho mobedie: in tio auaricie. Quasi
no attendens diffinite arcacoms:
castuq. sedem quesiuit elacoms.
Sic quid claustralis dum gsno no
bilitate p̃mittet: dum scia p̃
pollet. dum gtia virtute ad labo
randum pualet: dum boris modu
lacoe placent. dum in qualz aiaū
cetos fres precellit: elacoms sedem
petit. Et qui ex dono tanti numis
huliores ee deberet: z debiliores cr
illitatos superbi tumet. Quidā ex
dura pitate superbiut. et licz eis
alis obediant: ipi tn obedire plato
nolut. Vnde aute pcessit delecto
m dignitate: vnde malu i angelo:
cum nec pcessiss nec tuc esset.

Nleons est hoc opus et subtilio
ris. Scio tn q̃ si tenuet sathan
ad cnplm ogessionis: impetie poss
mdulgeciam remissionis. Sz ne
desperet homo cum audiret an
glm tante dignitatis despasse:
hoiem tante pritis pcedisse di
scipline tante familiaritatis apo
statasse: ostendit nob dns exempla
quoz dā. qui peccauerūt nec despa
uerūt: sz amm dei facti sūt. Nn
ignoras petri negationem: thome
dubitacionem: Non nonne z post culpa
dilexit maria: Nmat p̃ostitucm
humiliate: Non sup̃bos obstinacem.
qui declinat cor. sz m illa. mal⁹
lent et q̃ ex omnia simplicitate
platoz. ul ex plisitate subditoz.
m cap⁰ lites multiplicari: q̃ ubi dest
scientia discipline. oriunt rixe: lo
quitur de exterioribz negocijs: in ho
mo ogessionis. Reducit oues et
boues in cnplo: ut ubi hūi debz
sino de animabz. habz ā de bobz.
Commouetur mt huius ubi simpli
ces fres turbant discreti. hinc
magdi locum: q̃ssi tpe lapidi.
Iquerit martha: respondet ma
ria. q̃ non est qui respondeat
q̃ea. Ubi enim omnia simplicitas
platoz: no fuat pacem claustri
liū. ul no macerat culpas in
stricū: ibi nec martha oppesit.
nec marie silencū custoditur:
Sed ideo recte vacetur: ut in
cap⁰ turbante sit q̃ deleat. nisi qui
scit. et q̃ debeat. et q̃ deceat. In hijs
tribz pdcis: desipiam⁹ pt forma
pfecte religionis. In martha in
stranei. in maria claustrum.
In xpo platoz. In cap⁰ itag. In q̃
discreti q̃alz auctis platī: nec
nisi iussus loq̃: nisi ill clamet
alig: ill de ordine pcedat: ill culpa
sua humili confiteat. In hijs sit
guardis. sim⁹ est medicus. et
pfecta medicina: seuer⁹ magr

non crudelis et ionabilis disciplina. De dissolucõe i choro. Cap. lxv.

Tm ecclī ann ad opus dei lentum fiat: humilitatis honestas diligencī obſuet. ne quī in ecclīa ante ſpectum dei quiescimus: ibiđ deliciores ſimī. Qui em quida qui mente frigī. attomiti oculis. huiu dissoluti. plana pietis ſpicientes plustrant: aliud cantant et aliud. aliud cogitant. In coro stat corpe: ſm in foro mente. Stat eciam alii hoc dissoluti. qui vocis sue modulacõe gliant. nec tm gaudet de dono gre. ſi alios ſpnt tumētes elacõe. aliud cantant ꝙ libri habent: fortassis ut placeant ꝑſonis magis ꝙ deo. Qui ſic cantant in choro cum maria sorore morſi: ſi in palacio cum herodiade: ut placeat discubentibz et herodi. delectant. em altitudine vocis. Nemo tm alqđ cantat eo. q̄ dns audire ꝙsueuit de monte seo suo: nec dulcꝫ q̄ cui melmat dns aute sua: voce mangnit ad. do. claritē. ſ. esto rogit. in valle humilitatis: ut in monte sancto audiri mereāris. Ti ſic cantas. ut ab alijs laudē quas: voce tuam deicdis. et facis eam non tua ſ suam. ſ. cave ne monasti uertas in theatru. habes in pcepto tua vocem tuam: hoc. cr. am. ſtringis vocem: frange et volutatem. Cetera ꝙsonanciam vocis: sua. cr. concordiam mor. ut ꝑ exemplum gcordes ꝙmo: ꝑ voluntate deo: ꝑ obediam magro. hoc est gcordia mor. Stat ecia tres ſpes sonor. q̄ fiut. pulsiflatu. et causatu. Ad cytham pti net pulsus: ad organu flatus. ad voce causatus. Assignat h ꝙsonacia sonor gcordie. motu: ſ referuntur ad pulsum cythare manuū oratio. ad flatu organi mentis deuotio: ad cantū vocis hmonis exercitio. Docte q̄ cordis cythara. manu bone operacõis. ut gcordes ꝙmo ꝑ exemplu mortificate canimus. Simple organu cordis flatu. i. ſpu ſcō inſpirator: ut nobis deo dulce sonū pie deuotois. Nolī cantare ut hic cifero in celo. seu ut ꝑ hoīe i padi ſo: ſ in templo ut vpo. Cantes diū cupiditatis: ꝑm hominis voluptatis. ſibi caritas. In cantu diđ simultres false voces: et in cantu ꝑm hominis tres dissone et discordes. In cantu et emm diaboli. ꝑma vox est elacõis. ſcđa superbie. tcia desperacõis. Similit et in cantu ꝑmm hominis. ꝑma vox est delectatio. ſm ꝙsensū. tcia execratio. Ex hīs seu vocibz: constat discordie cantꝰ musica diā: ab alcui voce cantari cepit. Incho autē emm in celo antiphona elacõis dicens. ponā sedem meā ad aq̄lonē. Alcius q̄ incohauit: q̄m debuit. Si emm nō excederet regulam subiectois: cantaret cū alijs angelis cantica ꝑpetue felicitatis. Descendens vero de celo: incho ault antiphona ſuggestionis i prediso. desperacõis i inferno. Differt itaq̄ musica xpi: a musica diaboli. Illa emm incepit a voce sublimiori: hanc autē ab humiliori. dicente mquit a me cr. In musica ſiſ. v: seu ſue voces ita ſe ꝙsonē. cr. deb. Prima gcordie vox e humilitatis cordis. Scđa mortificatio carnis. tcia ꝙpassio: qrta ꝙplacō. qnta oro: sexta deuocio. Nota q̄ gcordiam mor: int desc̄sus et ascensus virtutū. In hīs sex bo abz cantat cantica nouū: cantica caritatis. In hīs auditur ubilus bnitatis: ꝙsonū melos deuotionis: dulcedo contemplationis. De irreuerencia

Cum altare . xlvij

Ultimus de duodecim abusionibz clausti dicturus accedo: q̃me solum nr̃ actos in hac pte negligentiorem repio. Qui lz ablutis manibz: loca sacra albis vestibz indutus accedã ad altare: tñ pl̃ius ope. ore polluor. mmundo corde: xpi cor̃ meis no pmittesto manibz tractare. Accedo elatus ad humilem: iurius admitte. crudelis ad misericordem. Est tame pars humilis elatis mittis iurius: crudelem misericors. Accedo suus ad dñm no amore ꝛ timore. no devocõe ꝛ usu. Accedo ad dñm cui̇ pcussi sinu: ad pdem accedo cui̇ occidi filiu. Pcussi verbo: or di exemplo. nec tñ pmittesto dñm. nec verbor pdem. manes inturbi fim: turbans aliquos. ꝛ ab aliquo turbatus. qm accedo ad pacifici tal ad offm pacis: qui per negligiatos accedẽ debuissem ad offm turbari fias. Bonu est cum simeone salua tore pulm portare in manibz: et fructu salutis hre in oculis. Qui em portat pulm in manibz. i. puritatem in operibz: cum orat exaudituꝝ. ult in pace dimittat. Cum offerẽt hostiã in templo pulli: offerri solebat in hac purificãõe agni turtures. aut columbe. Ego autem quid offram: Cum nullu istor hre queã? Offerum me portã de hmõi quos causa dui pauu: Offerã ne merula bri bidicti: que tociens et ea importune michi solitudo occurrit: Offerum structorem: qm mutuu pl̃ossionem: Offerã fortasse pecuniã timiditatis. pigno ignorãtie: merula voluptatis. pturtur castitatis: structorem silacõis. pcolumba simplicitatis. Quid est enim structor in deserto: nisi simulatio in gressu. Adhuc merula hec silicas portorũ: quia in ore meo resonat seculares fabule. abus spiuum mmundor. seculana narro: stultos egregio. Et sicut pars siliqe: sectur minuti mutus. hec qm sepe occurrit mihi multa temptacõnes: et tã tardo cursu ad vepres et urticas correctõnis. Porro pluma structionis ꝛ habitu religionis: ut no placeã moribz ꝛ vestibz. Qm em structio volatu simulo: ꝛ cu pedibz terrã tango. volito habitu tango affectu. Pdeo minquit structionis: filius est pe. hre. et venit ad vos i vestimẽtis. o. cre. Cytus emm egregior vellere: nitor autem seruo cupiditate.

Adhuc de eodem . xlvij

Quam dño assisto ad altare cotensis manibz. qi cruci affixo: cruce similans ꝛ tri portãs. Cui̇ cruce: ffelicitan latronis: ꝛ vena illi cau dem est. hodie me cum eris in pdiso. Tres sunt siquide cruces. Superna catholice ꝛ pfectis. Secda vero egentis. tria xpi. Sed nili it cruce: ꝛ no pro fuit sibi ad salute. Secus vero mult: ꝛ tñ ad salute pfuit. Tercia vo no mult: portauit cum tñ ꝛ nob pfuit. hm in quor ma nibz labor est assiduus. ord i lingua: puritas i mente. portãtes aliena pcta qi sua. hm illud qui portat qui portat cruce no p sua: ꝛ pro peccis alienis. Superna qr cruce dñi. Secda cui̇sdz iustitia vero xpi: Supna malicie. Secda iustitie penitẽcie: tria iustitie. In hac quoq; structor sint dimensiones. In cruce etem diaboli est altitudo qua extollit supra qr colit. pro fundi desperatio. De qua pcor ait Apostolus despatio. Secunda vero latitudo in carnalibz. qui latam ꝛ spaciosam viam sectur: longitudo bo operationis. In cruce vero iusti profundi est humilitatis: longitudo assiduitas labo rib. altitudo contemplõis: latitudo ordinis que non tm coplectitur

Florez Hugonis [R]M[I] de Folieto

anne: si eciam immici. circuvant
xpi hr profundu timoris: altitu
dine spei. latitudine amoris:
longitudine psistencie. ymam
timeo. sedam quero. terra desi
dero. In ima penaru: in sta pena
arum lerna: in ira filii. Oportet
gr predire sacrificia humilitatis cmte
afflictois in carne. ut hear deuo
mi dnici corpis ofectione. cum
offert altaria sacrificii dno. aues
in diuise remanent: qr spuales si
bmtatis bmelm tenet. Circuvr
pr vero diuisa volucres descendit:
quia in diuisione animaliu demo
nes desiderii siu pastu struit. Ego
autem no tm timor accessu voluit:
si eciam inquietor importunitate
musce. In illis timeo impia:
In hac macula. Tres sut autem
muste egipti. a musca humanitatis:
inquietat et maculat sacrificiu
humiliati cordis. musca curiositā
tis. sac. ordis. a musca voluptatis.
sicci. mortificate carnis. Verbum

Decimum de eodem.

Haredo si ad altare humiliati
osius: voluptati subditus.
Sut eciam multi alii in seculo.
qui no tm iam. curiosi. et volup
tuosi: si eciam cum ambicce: non
cum deuocone. accedut ad mensa
xpi: qui eciam no accedent: nisi
se aliq receptuos sperent: accessit
ad dnm petr. accessit et iudas:
accesserunt discipli. accessit et
milites crucifigentes. Accedut cr
cotidie ad corpus xpi religiosi: ac
cedut et pisi sacerdotes: qui ca q
offerut ad mensam xpi. offerunt
in mensa dyaboli: xpa est alea
fati. In illa denm muocant: in ista
pmittut. Non enim ozoi sucurrut: si
lusibz epulant. legem dei nec scrut
nec discut: vacantes ocio comes
sationibz. et ebrietatibz studet. Ter
renis inhiant: thesaurizant.
assidui in plateis: in ecclia rari.
Tardi ad mucstrandā culpam
pcoris: pati ad inquirenda vestī
gia pcepta leporis. delectaret ad
ingrediendos amicos. qui ad inuitan
dos iuocandos pauperes: libenter
porrigit panē cum qui pauper
petens sumit ei ad mensam: ad mis
sam mittit. famulos aut famulas
hre secum dolet: si eccia hre non
possit. qua nolut. hm sit quoru
thalamꝰ ornatior est ecclia: nec
sit pulcrior altare. cp̄is calice pcioso:
eius curior missali. cappa casula
pulcrior: amicta delicatior alba.
Dire quomo ostendet est aut fuligie.
pcoz: mutato est color optimꝰ de
auris et sertaris. in sedituis vicioz.
lapides secum dispsi sit p capite
omi plateaz. qr dum pbitum mda
t ordinem. nitet ee in templo dei
semp debuant: p ruinam templum
forte passim iacent. Dire la gene
nilla est sectaris vite acto. qui sac
dotes xpi no admittet: nulla
mundi negocia. in quibz ministri
altaris se no occuppet: nulla terrenu
implicitis. qua monachicꝰ ordo se
no implicet: pene nulla illecebre
vite blandicies. qua se castitas sa
monialiu no evincat. Secum
si lapides dispsi sut in plateis: ac
religiosi quiplata mundi itinera
secant. Et non solum in plateis:
si in capite omi plateaz dispsit.
quia et iacent p minutiu opis. et ho
norari volut de imagine sectatis.
Igitur plati subditos diligenter
custodiant: subditi platis hemene
obediant. Deuoti sint senes: labo
riosi iuuenes. Sit honestas in
habitu: mediocritas in victu: in claust
assidui: ad curiam rari. ut no sint
curiales et claustrales: sint intenti
psalmis non curiosi. In claust no
sit nimioz et lecto: in cap no lites
et confessio: sit in choro seuerin simplicitas:

cum altare reuerencie honestas.
¶ Ho his obstuancie mandatis: pen
det stima tocius religionis. Explo
et claustro die reuis latibi
de libro tertio

Hemme claustri etemplo dicat:
Hm aut simul dum se recipit
animus sola celestia meditat: cepit
a clamis: a turba cogitacionu. Dul
ces curas refugit affectus. Dayos sen
sus motus restringit: in duo delec
tatu legit in libro dite. Ho silencio
pacem tenet: meto uirtutu fluat
gordia meto. ¶ Omnis claustri am
bitus. Virtutu columpne decora
sustentatu. patiencie basibus
adregulam iustitie quadratur.
Virtutum caldiacentibus offici
is munitur muro bon operis
claustri claustri septa formoseq
ambimunitur. que clauso silenti
hostio uage mentis gressus cohi
bent ab hoc claustro egressa
est diua. ¶ Et quatuor uirtu
tibus animus radicatus est cla
ustri que sunt contemptus sui
et contempt mundi amor pro
ximi et amor dei. Ex his uiis
uertitur ad orientem illuc ad
septemptionem. tertium ad occi
dentem. quartus ad meridiem. Non
est igitur quo diuertat animus ni
si quatuor uirtutu munimina
constituas. Non enim ad car
nis uoluptatez. non ad mundi ua
nitatem. non ad odium proximi. ni
ad contemptum dei. ¶ Et his
quatuor claustri lateribz. quatuo
ordines columpnaz disponunt
ex contempt tenui sui. uisu. ob. or
do procedit. s. humiliaro cordis. af
flictio carnis. humo humilis. ab
stinencia uestis. cibus tenuis. ponde
labozis. amor subiectionis. contem
ptus honozis. laudem fugere al
terius consiliu non preferre. ob
ditis obedire. de se desperare. hec co

mmune sectantur quando sita
discretionis uirtutes a uicio se
parant. sculpuntur quando ea q
mens cogitat manu operatur.
Sic salomon in templo celatura
prominentes fecisse legitur. pro
minent celature dum mentis
cogitaciones optius apparent
exemplo et operatoe. Et quoniam
polliuntur quando tribulacois
radix sit ue seruntur. Quod polit
equale efficitur non elatum: ne
ne non asperum. Equalitas me
tis linearu fluat religionis. pe
nuu quidaz qui nunc afflictoe
carnis macerantur. nunc ad car
nis uoluntatem resiliunt. Hec
uigilant alius dormientibz. Et pe
rius dormiunt alius uigilantibz.
Nunc humilia ne sublimia ne
blanda ne aspera loquunt nunc de
fratribz nunc de parentibus gloria
tur. nunc nichil nisi ordinis sta
tuta prouehunt. ne nichil nisi
fabula audire. nunc albas. nec
nigras nec medio colore colo
ratas delectantur habere cappas.
Nec nichil platz hirtus. nec me
diocris ne superfluus. Nec dum
illis olerum pastum. aqua potum
ne uero ex quisitis ferculis. nec
diuisis poculis utuntur. sicut la
borant. ne labor displicet cui ad
subesse. ut possint preesse. Hec
est ne equalitas columpnarum.
Hec est asperitas carp. Paulus de
ex lenitatem. cu dicit. Si fieri
pt quod ex nobis est. qe. equaliter
Vero ubi aut. Scio humiliari et ha
bet. patiencie uirtus edificii spi
ritual sustinet onus. Tres in sep
tuis huius spes tuemuntur. s.
enea. argentea. et aurea fortis
ne opere. claustris ne simone sul
cor in mente. qui in his tribus
partibz fluat quasi basis au
rea seruitutem firmit portat

XVIII

Sunt et alie tres basium spes
z fragiliores. ignie enī ligniea g
fruntur lapidea gelu frangitur.
Quia ḡo mecū portat. z ab alio
sustentatur. ī est pascientia
fruta. ℣ De receptaculo hospitiū

Inter edificia spiritalis of
ficinas hospitium p̄or do
mus ostenditur. ubi pegrin
o pateat. ayens hospitalitatis of
ficio fungitur. cui delinquentium
fratrū culpis benigne ignoscitur.
Est ī dominus ministros suos. qui
hospitibz fruuntur. quissanti enī
pegrino caritas aperit. mitiam
tem ysplantis recipit. receptuz
affabilitas detinet. Esurientez
collacio pascit. fessū humilitas s
mit ī verecundi filio pat̄ familias
expdiut. sic et spiritalium
patrum pietas qui quasi p̄mo
affectu presidet subiectis. delin
tum discipulū cum p penitēcia
redeunt. longe venientem videt. g
piendo. occurrit indulgendo. am
plectitur familiarem sibi facien
do ostendit. vitulum carnis mor
ficationem p̄dicando. chorum ordi
nat. symphoniaz tangit morum
g concordia et unitatem edocendo.
uitat igitur pietas desperante ira
sit caritas mutuum. natum mi
sericordia pacificatt. predicacio mi
stratur. meo concordia facit. a
initium p̄mio. humilitas deo. z
deum ī fugit. timeo ne frat̄ ille
qui foris erat. supueniat. et dic
at. Pat̄ tot annis s'u ī. Ecce ila
ille dicitur. eptus dominū esse. pa
tiens qui nesciit beneficium co
solacionis qui tantū nouit mise
ri non obseruare. Si tamen
tempandi est misericordia rege
tis ne impunita remaneat. cul
pa delinquentis. z quandoz spi
ritales pios quosdam delique
tes recipiūt. quos fratres despi
ciunt. Dum passiones nitraue dedu
cuntur. et sic extra monumtu.
Et qui fratribus opati debuerāt cru
deliores platis fiunt. Quem pdi
tum xpūs ad caulas violencie
manu non reduxit. si humilis pā
tis imposituz reptauit. sic et an
geli superbo pertatore penitētiam
agente gaudent. Quid igitur ī.
concordant angelus et tator. dum
constituitur pretor. et frat̄ fratri
deputatur opati. cum pat̄ spiri
talis misericordi ignoscit filio de
linquenti. Qui latet non ei
ritur. nisi qui latente erigit ti
metum. Tales quandoz erigunt
p amorem. quandoz p timorem.
Amor erigit. trahit. et sustentat.
timor cogit erigit. z cruciat. nec
tamen minus paueat amor. nō
minuit timat timor. z sic amore
timor. mutuum. ut nec timor de
sum pariat. nec timor negligenci
am pariatur. ī sic p b̄tū Iob dicit.
Cum sederem quasi rex. ℣ ī. Dece
bant animū pīlo et labore
sum multitudo ut mamud
errata corrigat. statutis horis ad
capitulū affluat. sic mentis vitio co
gitationes diuisas ad secretum cor
dis quandoz quoratt. ut meroris
bles efficiat. corripiat negligentes
emendet. ministrat
simplicioz. mitiget vacuidas.
voluptuosas restringat. pigras
excitet. consolet pusillanimes
doceat. indiscretos ī tuo spō spiri
tali capitulo abbatis locum possi
det. vitio. g scientia tulpas arro
gat superbia vanum defendit. in
noxietas confitetur. humilitas se
ipsum inducat. arrogancia ab al
os inducere non desinit. more p
uersoz factum. inicia preceptis
addunt. more ō simplicium ī
tutes obediunt. Se ipās tri qui
bus tutes vince arrogant. Arrogat

emm̃ miſericordia iuſticia. Iuſticia
nuam · ſimilitus honeſtatem. ſpo.
ſu. tum adit miſericors remiſſi
uſq; ſeueri. duriſ parci. hone
ſtus habundantius. quaſi ad ma
iendam diſciplinam demudat.
quado p̃ q̃ ſſionem vicꝫ ocul
ta manifeſtantur. Oſt expſt
ad laborem manuũ ſuates eſſe
ſolent ſic poſt quietem q̃ temp
lacois egrediturꝫ dnus ad la
borem ntatis. Egreditur aũt
contemplacõe celeſtiũ ad me
ditacõnem ſcripturarꝫ ubi p̃mu
m̃orꝫ amore tract et penarꝫ timore
tartus deſcendit ad ſuoꝝ memo
riam delictoꝝ. Qui cum cilpa
ppriam cognoſcat alienę. cicius i
gnoſcat. Et ſo deſcendit ad ppaſ
ſionem proximoꝝ. Inde vero pro
greditur ad agendum vitam coꝝ.
ſicut cum aliquis egredit de tha
lamo in domũ. de domo in porticũ
a porticu vicum. a vico in agrum
Incontemplacõe igitur ſpes eſt.
In ceteris labor. In meditacõne ſſp.
laboramq; timentes ne p̃mia uſto
rum amittamꝰ. in memoriam del.
ne cũ damnatis ſimꝰ. In compaſſi
one vero plabore eſt cordis. In age
da cum coꝝ. labor oꝑacõis. Iuxta
no monemur in alio docemur. In
tertio monemur. in quarto mere
mur. admonet ſcriptura quid age
re debemus. Exit anima in ortum.
ut videat ortolanũ vꝝm qui plan
tat germina virtutũ. Exit olera
rigare. i. fragilitatẽ tartus lacri
mis deplorare. Et ſicut ſol poſt
pluuiaꝫ clarior ſulget. ſic vꝝus
p̃ rorigacionem lacrimarꝫ lucẽ
or apparet. egreditur iterũ ad ſic
cam. ut ſitoꝝ cliophinũ mutet.
i. ut memoriam p̃ti fetentẽ red
dat. Intrat et mundam. ut cir
cumfodiat eam. ut ſuccidat ſarme
ta. i. ſuperfluitatis incrementa. ut
quod luxuriat in palmitibus. ſalu
bet in ſarmentis. egredit̃ mgiſt
er in agrũ. Egreditur dimiſſa
templacõe ad ſui circumſtrucõne
dnum ſuũ. ad agendam vinea pro
prim. ut fiat ager virtutũ. qui p̃us
erat deſertũ et ſpinarũ. Comore
mur magiſt Gillis. i. in illi qui ſe
Gillam. i. vides et tardi. ad p̃cipi
enda documenta vꝝi. Inordinati
qui non querunt edificacionem me
tis. ſz repletionem ventris timẽ
miſcant timena ſapuit. In ſimꝰ
nte eſt ut faciamꝰ moram. per
doctrinam. p̃ diſciplinam. mane
ſurgamꝰ ad vineas. i. non priꝰ
ſz precedentes exemplo et opacõe.

Interior ſcala lii. De re
fectorio ſcõe fectorio
meditacionis potat̃ vino q̃ pur
gat et diuſoꝝ exemplaꝝ ſa
ginatu fertilis. In ſi igitur tres
ponunt̃ menſe tres intellec
diuine ſcripture. ſc hyſtorial. mi
ſtica et moralis. in prima cibus c
groſior. in ſcda ſubtilior. in tercia
dulcior. p̃ma pascit miraculis.
ſcda figuris. tercia verbis. Nes mi
raculoꝝ corroborat fidem. In
pletio figuraꝝ ſcõe doctrina
moꝝ caritatem. Ponunt̃ ita
menſe ponit̃ et panes. affert
n. mores oſperſum. apli ordei
cum. helyas ſubcinerium. Ordeum
dextres p̃ oſp̃ſum deſignat̃. p̃
mis lacrimaꝝ. p̃ ſubtilitatem notã
cta penitentiaꝝ. admiſtu appoſit
diuſa tritici dnus. ſtephanus. ſ.
vinu paſſum. vſnas aqua mixt
inebriantur. autem dno. nox eccleſ.
Noe requies. lotꝫ uo declinato in
terpretatur. qm̃ querit requiem
carnis inebriantur. dno aqua mix
ta. qui vero requiẽ mentis dno
paſſo apponit paulus oleum. tur
pium legumina miniſtrant. pa
ulus infirmus oleum ꝑ̃ ſingu

tatis igne cocta pauptatis assi
gnat. tres bō pueri p legimina
deligatis dant exemplum sua
de sobrietatis. sequnt autem ta
ferenla gñelia earum. Abel ag
num. abrahām arietem. Josue
baptum apponit. In agno simpli
catis cordis. In arrete fortitudo
opis. In baptri lac predicatoris.
Non sic autem in nob simpli
catis sine distrectione. sz simus
sicut illi qui ut nubes volat
prudentes sicut ꝑpen. et simpl.
sicco. Ne sit nubes sine plu
uia. serpens sine prudencia.
columba sine simplicitate. sz
caueat columba felle. serpens
veneno. nubes fictitate. ut sit si
plicitas mixta sine amaritudine
prudencia sine malignitate doc
trina sine malignitate doctina
sine vanitate. post carnium sa
cula tres trauium pistrum di
uisitates apponuntur. s. pistres
de mari de flumine de stagno
pistres de mari serrates defluc
doctores. de stagno clanstrales.
tales tamen opponantur. quia
mas et penulas habeant. i. asp
ritatem recte conuersationis et
alas contemplationis. Pistris de
mari cornelii fuit. de flumine pa
ulinus. de stagno maurus. appo
nunt sz pestis ad mensam corne
lii. animas paulid. benedictus
manet. Cui enim legimus. apl
cornelii conuisio pauli vita mar
ti quid aliud significat. sz corpo ex
emplar animus significatur. simil
iter pistres sunt quedendi. i.
vita et moribus imitandi. sic
tandid est cornelius fide et ope
secularibus. paulus vita et doc
trina doctoribus. maurus humi
litate et obedientia claustralibz.
affert et moyses diuisas fercul. o
species. mel. s. de petra oleum sz de

saxo. d. Nec ita erat apis ante
passionem sz patientie fructificare
sapium bō diuinissimum postea sz
mortalitate. p mel. n. designatum.
melliflua doctrina vpi. effusio olei
et remissio peccatoz p quam spūs sc̄i
Si habes igitur. apud te lac mun
ditie atque mel de petra. aut enim. di
scite ame. quia mi. s. rē. Ecce mel
humilitatis cū mansuetudine man
suetudinis. sicut mel gratum in
confortationibus medicine et omib
diuisitatibz spēz. sic ex humilita
tis dulcedine conducitur. omni
generi virtutū. p bibitum ub de si
gnat in patriarchis et ꝓphetis doctri
ne spiritalis pinguedo. p lac de in
nocentia cordis. in simplicibus. bn
et ꝓfecta parant eos tno rē. ad cor
pertinet innocencia ad corpus opis
mundicia. sic lacte debemq pasci. sic
lana vestiri. in adipe enim agno
rum et arietū designatur. in platis
discretio fortitud. Sic enim dicit
filii basan. i. filii pinguedinis. in
demonstratum. discedo caritatis. p
spiritos enim medulle penitentes
mutentes passionem vpi. sanguis
Verbo nec nec. sanguis est vpi mul
la peccatoz fede turbata. Qui igitur
usq; ad effusionem sanguis pugnare
fortes que pro nob saluator bibit
pro calice calicem bibentes reddit
bn ꝓfecta. Quid retribuamus dno
rē Sunt et alii cibi egyptii sine
opere mundi. quia novi alia cibi
licz cepe et porri. sicc filii israel
in deserto cum ollis carnium suspira
bant. que tamen comesta grauat
inflant. ventositate generabant. ce
rebrum turbant. oculos grauant.
lacrimas pocerunt. Egyptie carnes
sunt mundane delitiaciones in qbz
infirmitates anime latent. qz post
ea p effectū et operationes efficaces ap
parent. Inflat enim elatio ventosi
tatem ingenerat. verboz tumidaco

turbat cerebrum uacuitas oculos
cordis grauat miseria. Et igitur sa
nus finias. copia diuitias. sabibria
stultias. Cap. De dormitorio

Detest mentis tranquillitas
animę dormitorii nuciparin.
In qua ponitur lectus geniale. sub
stratus. femi carnis. capitium. sep
tum pacis. quatuor solent mgeta
re pacis sumptui. hostis. finis. Ver
et uictimis. Cum ergo drabolus ei
ritur. mundi subiectitur. caro affligi
proximi diligitur. Quid ad agritu
dinem. nisi q pax ep omi pte stabilit.
ut salom mentaliu pace habet. qm
non turbatur memoria pteritor. de
lectoz. nec inquietatur desiderio
futuroz. no fumigatur. adipis. non
elenant psperis. De falsa pace fr.
pax pax. et non. e. p. Dum. n. mt
scelaries pacem querimus. Dum dis
cordes ad concordiam reuocamur
estimant q pacē mt nos habemus.
Dr in uestimentis omium foris er
rimus. et intus quasi lupi rapaces.
gregem simplicem fm lacerando
dispergimus pace simul animis fz
non habemus. Collatione si quidē
pax bona cognoscitur. q lingua.
ut christus cytha simulatorie loquit
Dicit enim quandoq lingua et spi
tus pax pax. si autē requiras aīa
respondz. q non sit pax. Cum
autem spiritus cor et lingua coor
dant. pacem seruant ubi do lin
gua dissoluta disturbat. pace sol
uit. filii dei prudentes sibi sortē
hereditatis designant. quos dam de
seculo prudentes et ad hitandum
domū ingressos. Inuenit regi
ibi ephot. quandoq. i. spiritu. religi
osos et cum eo sculptile quasi opus
et. q flatile q fabulatos. cui simi
dz conflatile metalli species tauri
tis follibz ponitur. in igne. Sic
euenire solet. dum simul in aliqo
loco quenūe ecclesi fratres. ponun
tur metallum. i. malas rumores. a
diem folles emittit. et attrahunt. cum
rumores audiunt fures et dicunt. an
dirus. ibi tumultus follis. i. dissen
sio in patientia comouent. cinere
spuria cito turbantur. lemores. aspi
flama dum furtiuitur. uanitates
frontille. i. uerba histrionie. sic ui
dalon fecisset uitulū conflatilem
a filius israel petit mauues. Mau
res sunt rumores. ep spūs igitur
protedit uitulus petulantie. qm
si precedit aufert nobis ueritatis
ne die. Non enim tyrannus mer
dit. si ludendo distinxit. Cum q
aliqui de ecclo ad domū religionis
ueniunt. et sp tuenuntur. domum
melius se reperisse arbitrant. anchas
interpretatur. qui est spūs. Dum ad
tuemur epūos. i. abitum ingressio
nis. et conflatile. i. uerba detur
tonis exeunt. quandoq et recedūt
et adminutes ingressionē spūs
sanctus est spūs. Dicunt. quidā si quos
dam ecclesie societate priores fuit. mul
ti ab eis discedentes ad meliora
transcendunt. Job in publico ei
son. in iuuenilo mulieris. petrus
in profundo lacuis. paulitanus
in grabato iacuisse referuntur.
Dormit in publico. qui gaudet leui
tate. q publicum. enim designat
leuitas. q iuuenilium uel. Columnas
q profundū et ignominie cecitas.
q grabatum paralitica contractio
co fratris dissoluti exercitē ignau.
Et publice q surgere de iuuenilo mul
ieris solite humana consilia tui. tollen
tur alia. uel tui. De dormi

De dormitorio tract. tertio et sud
quille mentis transire de quil
lemus ad dormitorium pie deuotio
nis. Cum igitur ouium assis
tes coram summi iudicis maiesta
te nisi iuuenem misiam captem
benuolentiam. postulemus bem
ani. ut respiciat misiaz mia. le

flores hugonis [DVIII] de folieto

nuolentiam diligencia. Remanet
gra. Ad mfirmacoem mfie pertinet memoria oppressiois. ad captacoem be me. silencioms. tria sunt autem quibus oppnimur. Delicie. captmitas. tauet. et mfirmitas. In captmitate si quidem sit locus dum in crypto sum. tempus quandu male vivim. pro dus laboris quantitas operis et delitas exactoris. pmanencia. pha racoms. De ihus vero que ad tarce rem partinent. dicit pphā. Sedentes in tenebris &c. sedent i te ihu morantur. in ignoratia pprie fragilitatis sedent et in bra mortis. Ipā est humano fi tute damnacioms. Heredes su mus quia proximo res quas habere non possumus desiderio et affectu animi mendicantes cupidine. In hac ante mendica te ferro ligamur. quia diris et oppnientibus culpis arguamur ad infirmitatem vero pertinent. quatuor. de quibus pphā dicit. Esurientes et si. &c. Esuriunt et sitiunt infirmitati contraria. abhominantur et fastidiunt sanitati quemencia. Esuriunt ca nositatem. sitiunt voluptate. abhominantur. et fastidiunt cibu dei. Infame igitur et siti gra tu. desiderii tormentum. infastidio no nimus esse defectum. In se ipo se deficiunt. quia sibi non sufficiunt. nec igitur in scripis omi no remanentes deficiant in dm pficiant. De talibz. in dicitur. Clamauerunt ad dnm cum tri. &c laudanda est igitur potencia annuciada sint beneficia libe cionis. ut capiatur beninolencia liberantis. Ipe enim eduxit nos redupit deduxit. et indupit de ar cere ad patriam p viam rectam i ciuitate hitacionis. Ipe erip

nit me de inimicis. m. for. Fortes mirmices sunt vicia carnis. fortes res vicia mentis. fortissimi sunt vero diaboli. hm autē qui me o derunt sunt falsi fratres. qui mihi detrahunt ab ipis. eripiat me deus per paciencia. mcendo malicia. Scriptuz est enim in pa cia nra possidebitis animas ve stras. De reconciliacoe penitentis.

Resumata itaq; est in mihia nra p emmeratoez tribulacionum. captata ven nole cia. per recordacionem beneficioz postulandi est venia de pterito pretoz. Vestigiis igitur pedum pn iudicis. ob uolutq; clamato et dicta. opi manuu tuaz. por. dep. Ostiu labor igitur. pedes din ne moriaz et per culpam. cingitam me ad os culum manuu ut bonis opibus bi nam. Inipius pedum sinuitatibus et manibus reptans. ostendam me ut osculum oris suuam. Ostiu oris est reconciliacio generis hua mi facta p incarnacionem mediato ris. ad pedes igitur. cognoscitur. mu ra. ad manu datur. venia. ad os gracia. hec est marie sussurium. iste est labor marthe. ille voluptuis amor. Hic ploravit maria. ibi mu tha conquerit. illic odoramenta quesiit. in his tribus possunt & notari tres anni effectus. s. confi tencie ypocrisim. attricie penitencia. quevencie gratiam. affectus cognoscet p effectu. quia lauat pedes deum non effundit aquam de lasciuo. sz de oculo no pauo fugit sz crine. In quibus mundo placuit. in his deo fuit. tria simul possimus assignare. mathei. Solicita est. ne quod ab fiat putre. turbatum. ne fiat tepide sequentur. ut admittatur. ne fiat tarde. Tales enim debent esse ef fectus penitencie. Nota igitur

m iohēnā. Carnales ut amant mp
cias desint sup̄ petrus dō m cena re
cubuit. pendente m cruce cū ma
ria matre eius presens affuit. q̄
ritur ygitur dom̄ ihē per effectū in
dicie. per ephibitione presencie. p
assiduitatem frequencie. mundicia
si quidem videt deum. pricia tanq̄
frequencia cognoscat. Confidant
m hijs. qui voluptates enaserunt
tamē. qui m pectore cristi reḡes
cunt qui diute passioni cotidie
deuoti assistunt. Confidat et m
hijs. q̄ ante alios mūda societas
qui per omnia placeret mundo. et
tamen mundum fugientes sumunt
deo. In hac siquidem etate flaue
scunt carnes. trazo mitescit abun
na. Oculoz ygenis facies rosea
decoratur. salsitudo corpi bucces ſb
ministrat. iuuenilis etas longio
ris mte spaciū reprom̄ittit. tunc
enim vigeret uicio. tunc est visus
acutior. auditus promptior. m
cessus rectior. vultus iocundior.
Qui igitur in hac etate se deos
ciant. p̄mium iohis expectant.
Tales offerūt hostiam viuente
deo Imaculatam. non auce. non
oculo. non pede. non cauda cau
tem audiat ille semi seria commis
sionibus ex defectu seueritatis. au
res obturantur. Turbant oculi
et ut cuncta breuit̄ p̄fer̄amus.
xpi m se per se deficiunt. Si non
offerunt aliud Imaculatum. si
ut ita dicam porcum curtatum
Sicut enim porcus m mundicijs
sic senex vacuus vicijs. Et sicut
porcus aliquis pastitius sic et se
nex fabulis et rumoribus delita
tur. Sunt ante quandoz et con
uitijs et motibus. et go hoc sac
ficiū caude caret officio in ſ̄ mte
spacio. nisi forte dicas. q̄ sicut
caudam in capite. v. p̄cipuum q
ūsionis in fine. Amant ihi senes
heredes quos deliquunt quandoz
carnali m sipient̄ euenit. Primo
enim carnali diligunt. quos ad
huc secum spiritali conuiti no
luit. Amat m sipient̄ quoniam
ho quod prius acquisierunt pris
relinquit. Ultim̄ uidz illos amat
quoz damna et tribulaciones
non equanimit̄ portauit. Leg. de
Amant Johannes Letulo q
dulcit̄ et fortiter. teplois
qua sicut clauus clauo expel
litur. ita dulcedine dulcedinez
spiritali carnalem expulit. ama
uit sapient̄. qua nemo prudē
cius diligit. q̄ qui consilio sapi
encie et ueritatis scripm̄ quit
tit fortit̄ amauit. qua pendete
m cruce deo. dilect̄ cum dilecto
ymorari non dubitauit. Videret
ita immundicia dulcedinis affe
ctionem. presencia sapiencie di
rectione. frequencia patiencie
q̄ passionem. Cauete igitur. ne
q̄ fenestras carnalibus dentibus ne
das mundo decipienti. ne cre
das diabolo p̄sequenti. si oppo
ne vitam xpi falsis promiss
oribz quia teipm̄ xpo accredi
disti. Ipsum intuemini xpi p̄sencia
omnibus. qua crucem xpi non
erubuisti. Delectare ita in pti
cipatione immundicie. Tractatibz
iustitie. in fortitudine patiencie
Hic est lectulus q templati
um. hic reginesses. hic dormi
es. tria sunt autem que hūi
quietis patientiā turbant. primo
vid immundicia. vltarius spurcicia.
sumptuaria. mundana gaudia.
Secūdo diuicia. iniquitas. In
duro siquidem lectulo iacet. qui
tribulationes asperitatem pa
cient̄ non valeat sustinē. Adhi
buendus huiusmodi lectulis
maria magdalene prebuit a
quam euisdem extorsit martha

martha manibus ut sitirent attendit Josaces ignem. Con
uenimus igitur ista ad faci
endam mundiciam. videl aqua
i. manus. et ignis .i. meor. la
bor. et amor. Aqua siquidem ab
luit sordes. manus exprimunt lig-
ignis desiccat. declaustro celesti et ej
dissone exhibet ymo
Ad celestem ihersalem tlau
strum pferte beatitudis
pont q quatuor generalibus
officiis indigi mundu. ut oret
ut lras ut refician. ut que
rere possit. pax etia per simi
litudinem quasi oratoriu esse
dicatur. qua qui discrepa seu
tantillum mundi huius euasit
ad illud confugiat ut saluet.
Cellariu deo habundancie si
dulcedinis diuine. secretoriu tesse
toriu sacietatis etne. sz in pa
cis. licet habundes dulcedi
licet frueris ad libitum posse
sis. nichil tam pderit nisi que
stas in dormitorio transquille
mentis. Nota q huius officine
non distooperitur uentor tu-
bine. non admittit tu. betudi
ne. sz mollissimes et integre p
manet sine fine. ut sit pax fi
xtur. habone. habundancia sine
diminucone. sacietas sine fa
stidio. quies sine tedio. Qui
ad illud claustru perfecte bea
titudinis peruenire desiderat
nota est ut adhuc in domo p
bacionis manens. ordine pdicat
claustri diligenter addiscat. do
minus si quidem pdicacionis est in
tra cellularis. In hac domo disci
mus. quid in futura facere de
beamus. hic pbamur. ut ibi re
cipiamur. In hac domo hemus
xpm magistrum nouicios. Cla
ustrum perfecte beatitudinis

quadro pontitur. utpote omnis patris
simulitas equalitatis in ea tend
atur. ne eleuetur prospis. ne fra
gatur aduersis ne deprimitur dole
at. ne de futuris aliquid sinis
trum posse contingere patitur
stat. In claustro angeli residet
ut in eodem ethne felicitatis or
dinem consequent. Hinc sapi
entie lectionis studentes. nec ver
sus eos aliqua nutritus corpis
nec aliquod impedimentum
laboris. Inditur patelli quod
In medio celestis claustri oc
culos superiora cuncta mereat. et
eos semp sua nouitate con
fortet. Nichil in ibi detustum
ut transitorium erit sz semper
nouitate sue viriditatis. absq
dubio pmanebit. In medio pa
telli ponitur lignum uite. ut vi
ta sit in amenitate. Est enim
vite lignum sapiencia patris dei.
fluctus eius salutem conspuat,
et vitam spuat agnibus dans. q.
vtru silencium in celesti claustro
ad sobriam ut continuum teneat.
aut cum iohannes. in apocalipsi
factum est silencium in celo. quasi
media hora. celum est anima
mea. que ad ethna sublimia per
sublenacionem contemplacionis sur
gentes ab infimis cogitacionum
tumultus. premit et intra se deo
quodam silencium facit. sz q. li
quies mentis in hac vita non
potest esse perfecta. ne quadam
hora integra factum in celo silen
ium dicitur. sz quasi media plena
semidant. Cum igitur homo ad
alium beatum silencium future be
atitudinis peruenerit. quid petas
vltius non habebit. tunc enim si
debit mutuas habundit caritas.
Nec quidquam ibi deficiat. Ubi cunc
quisq omnia habentem in se habz.
Tunc enim deus in omia. omibz.

Licet deesse potest · quando ablatis more de sapiencia omnibus omnia prudebit · ubi nullus in suo ordine deficiet quoniam in libro domine sapiencie in quo scriptus est ordo bonitatis huiusquisq; leget. De ricardo pa
Scripsit eciam tres visiones et septem eius florum magistri ricardus sancti victoris parisiensis canonicus. Qui in libris et tractatibus multa certe sancte utilia descripsit. Inter quos eminent de sancta de trinitate libri vi. In quibus ordinem meum emulatos. qui ante ipsum de hac materia tractatus multiplices ediderunt. plurimi rationis industrie simul et dulcedine quadam ac venustate sermonis excessit. scripsit insuper ymnidem ricardus de contemplatione. pulcherrimum librum de patriarchis nuncupatum. alium de mystico sermone nabugodonosor. De arbore quoque quam ipse ydem nabuchodonosor vidit unam et alium de quatuor bestiis in mari pugnantibus. alium de exhortatione mali. et promotione boni. Alium etiam de officio esse aliud de sacrificio habuisse. Scripsit et tractatum grandem de illo libro ysaie. Dnme exaudi clamorem. et alium de illo. In die tribulationis meditetur homo bonitatem dei. Ricardi vero contra anglicos et alios in exposicione sacre scripture nugantes super illo verso. Ecce ego concipiet et pariet filium. alium iuxta ad nonnullos de illo libro psalmi. Afferte domino filii dei. Scripsit etiam librum qui dicitur exceptionum. In quo breviter continentur diuisio et materia omnium scientiarum ac scientiarum historie precedentium tempora. Et quedam morales exposiciones sacrarum scripturarum. Et plura quidem que ex libro de patriarchis excerpsi ad utilitatem lectorum hortor

loco primo super illum nullum in superiore solum. adorabit eum super de libro
Beniamin adolescens vivens et simplicitatis innocentie iacob. Ricardi de
excessu. Quis sit benjamin iste de patriarchis
multa monuerunt alii per scientiam. alii per experientiam. Cum per doctrinam audiant sapientes. Cum hii per experientiam silentium. Qui enim ei experientie magisterio semel nosse potuit fidenter loquitur. primo de eo scimus plurimus illum scientiam non potuit. Omni spiritui rationali data est ignorancia quedam visa pariter luminis. secundo quia discretionem affectio. quia diligentiam. Non ad veritatem affectio ad veritatem. Hec sunt due spiritus rationalis voces ex quibus discretionem generosa et plena et regni celestis heredes. Ex ratione omnium consilia recta. ex affectione desidia sancta. Est unus ignis. affectio divina accensione inflammata. ad notitiam interne scientie. Rachel vero ratio divina revelacione illuminata in celestis sapiencie contemplacionem se attollens. Rachel visum principium. ut omnis interpretatur. Nam qui de divina bonitate sentit. illum qui est principium quod animo oculo fidei cernunt. Et ut omnis veritatis est. si in simplicitate querit. Omnes fere omnes hic abhorrent. quia laboriosa quia in amplexum rachel multum suspirant quia iocunda. Sapiam et multum amare potes et non cavere iustitiam bonum perfecte diligere. hoc enim non esse. Et omnino quanto amplius iustitiam diligentius. tanto iustior eius. habet autem iste auctoritatem suam. s. lya. zelpha. et rachel balaam. i affectio sensualitatem que illam exercentem perdit. et huic illud quod concludit. Anima sua sine ydra est. et pro videt illi manu ductionem sequi eam non posse

Tacio vero ymaginacionem. qua
nunquam ad visibilium ℣ cognitorum
assurgeret. nisi ei ymaginatio re
rum visibilium formam representa
ret. ⁊ quoniam ymaginatio ⁊que
visa vel audita ad memoriam revo
cat. eadem vel illarum replica
re. non desistit. et sepe cum milla
ei cordis voluntate assensum pre
beat. ipa tamen more decepti se
nis vel tuetentis. aut ⁊ narratorem
explicatis missio audiente. mento ba
la. i. tuetexitta dicitur. que tuetra
torum morem imitatur. zelysa
interpretatur os lepre. Quid enim
quod sitit est gaudium voluptatis
Et quanto plus bibit. tanto am
plius sitit. Nam ad saciandam
sensualitatis appetitum totus mundus
non sufficit. Unde merito ergo de am
bare obsequio. et de utrumque vitio
Est enim bala garrula. zelysa
tumulenta. Bale namque loquacita
tis ipa domina sua rachel egregie
potest. et zelysie situm huic sue copia
tanta omnino extinguere non
potest. Trade filii. Jacob. ex qua sunt or
dinata affectus. Septenarius igit
libe ples. Hi sunt virtutes. Et
quidem mens aliud est virtus quam
animus affectus ordinatus ut mo
deratus. Ordinatus quidem ad id
ad quod debet. moderatus vero. i. tali
quantus esse debet. principales gra
tuitus. Hi sunt. ⁊ ab hac animum
affectione. illicitum surgunt. Cupi
ditas. et timor gaudium et dolor. odium
amor et pudor. Hiis omnibus ei ordi
nata sunt. time tantum ne filios ly
Jacob deputandi sunt. Primus filius lye
stitus prima virtutum. i. affectus
ples est timor. quia. nascitur
ex consideratione pene sceleris et po
tentie ulcionis. hic est ruben.
i. filius visionis. Quotiens enim
reus est. qui penitere non timet
⁊ mala futura non prudet.

Non erubescit pravitatem suam. nec
expavescit potestatem divinam. si
primo filio crescente secundus nascatur.
quia magnum timore necesse est ut
dolor sequatur. Quanto enim quis
vehementius metuit penam. et
meruit. tanto acerbius plangit.
culpam quam fecit. Et quia cor
contritum. et hic. d. n. d. hic filius
symeon. i. auditio dicitur. Dracio
enim ait. quia audivit. que ex cor
de contrito et hic. profertur. humilia
si per timorem. ⁊ trito per dolorem. ⁊ hi
qui lugent. q. i. q. Quis autem con
solatio penitenti potest esse. nisi
vna spes venie. Hic est tertius
filius qui lem. i. additus ut adiuto
retur. Qua dubius ille prioribus
supponitur. Quanto. n. quis frequen
tius ac vehementius de suo reatu
mentis dolore afficitur. tanto certior
ac securior de indulgencia efficitur.
Sedens multum inquit dolet. merito. Ex
timet incipit. quedam familiaritas
inter deum et animam fieri. eo quod
se sentiat ab illo sepius visitari et
dicit. Nunc copulabitur michi hu
meus. Dum anime sponsum deum
sentit nobis benevole copulatum
tam ex perenni amore. missem
Immo dum tunc sibi nos alleget nescit.
quando nos quibusdam meritis mi
cius ad amorem sui attendit. et
arctius astringit. unde sicut post
crescentem timore necessario sub
ortus est dolor. sic utique post spem
natam et cotidie proficientem na
scitur amor. hic est quartus filius. se
mitas. i. confitens. Illa enim est
vera confessio que ex casta dilectione
surgit semper magnum laus est. non.
m. Semper quidem laudis. si semper
amas. Nam non amatur si non
approbatur. Quid est autem approbare
nisi laudare. Et vera laudatio. confes
sio est. Et si confessio laudis est.
Confessione quo crimes indulgamo

scit. quia et si ad honorem dei pertin
et qui veraciter diligit. libenter facit.
Quicq honori dei militare cognoscit. aliud quendat bonitatem
dei non solum largitas sua. sz etiam
iniquitas nostra. Si enim magnum
est ml promerentibz gratis impen
dere munera. quale quantum ne erit
tribuere bona promerentibz mala. O
qualis pietas quod ista nra pt
superare impietatis. Alia sunt que
misericordia ignoscit. alia que affluen
ter tribuit. Confiteamur ergo
illi et aquila nra a nobis esse a
nobis esse. ut quie ignoscat. et bo
na nostra aliqo esse ut construct
et auferat. Hinc nubas necessa
ter aridas ne nimietas appareat
nil demulta benigna. nil de concessa
pua. Ideo recte hic solus hirundo
vocatur. quia verus amor semp
confitetur. Ecce finis quatuor fi
lii hic. s. timor pene. dolor culpe.
spes venie. amor iustitie. Et qo
spes desinit parere. quia sibi suf
ficere posse existimat. cum sola
bona. Bevacit annare q sidera. spi.
Alto itaq nuda q vacuel. i. ad pa
a. bonoz tuum sustinf fios exhala.
bilium desiderio expurgente. a. vinigide
atq fermente. Rachel meruit amo
re pt estimare. quia meruit bene
cognoscere. Ubi enim amor. ibi
oculus. et libenter aspicimus que mul
tum diligimus. Ergo q sto plus e
sti. indigo. i. affectus diligendi. ta
to amplius in rachel feruet. desi
derii pariendi. i. studium agnosce
di. Et valde difficile est. imo pe
ne impossibile mentem carnalem. et
adhuc in studiis spiritualibz vide
ad invisibilium intelligentia assur
gere. et in eis q templatoris oculis
figere. Querenti. n. invisibilia. nil
aliud occurrit. nisi que cogitare
consuevit sola visibilia. melius ta
men est qualiciz modo illa cog

tare. quam oblivioni ut negligencie
tradere. Sciat ergo quod potest
et intuetur ea p ymaginationem.
que ne did videre valet p intelligen
cie puritatez. Sic qz triticum plus
diligit liberos de ancilla. quam ge
neret de serua. Suadet enim vicio
q modus esse qualitaz modo bona
bona cogitare et p imaginaria q
dam saltem pulchritudine adeoq
desiderium animum illaqueare. q d
falsis et deceptoriis bonis cogita
cionem figere. Vide quomo etiam
divine scripture simul speculacoz
alludant. et quam mistice tradi
q destendat. Res enim invisibles
p rez visibilium formas describi
describunt. ea p memoria p qua
videam conceptis ribliz spez pt
critudinem mentibus nostris t
ponunt. Unde est quod mic
cam. lac. et mel. ma. promittit
nisi flores. nisi odores nominat.
nisi p cantu hominis. nisi p accen
tus ullius celestium gaudioz ad
monita designant. In apocalipsi ioh.
celestis ihrlm ornatus. spes au
rum et argentum et gemmas pcio
sas multiplicit describitur. et sa
nius. quia talium metus est ubi p
spem. ubi tamen totum est per
similitudinem. In hijs omnibz
habet vita beata vide quo fluat
quoz ei memoria p voto. tempo
tate. quanto in ymaginatio crebri
utilioz esse potest. quam cui ei
tali obsequio deservit. hon. de duri
Sed sciendum q p ymaginatio
ymaginatio alia bestialis
est quando. s. per ea que paulo
ante vidimus ut facimus absq
ulla utilitate et deliberacione. hinc
illuc. qz vaga mente discurrimus.
hoc u. et bestia facere potest. v
Alia vero irrationalis. quando. s.
ex his que p sensum corporeum
nouimus aliquid ymaginabili.

finitum. ubique.

flores . hugonis LXVIII de folieto .

finximus. dicebat quid. Nemo et dominum
videmus aureum domui nunquam
videmus. aureum tamen domui imaginari possumus si volumus. hoc nostra
nostra facere non potest solius
mali creature. impossibile est hominem
ymaginatione sepe utimur. cum quid
sint future vite bona uel mala.
diligentius videamus. Nimis hic
sola mala. nimis hic sola bona. sed
per mixta simul et bona et mala
Item hic sicut nec sola. sic nec
summa teneamus. ibi etiam summa
et impermixta bona uel mala esse
non dubitamus. Cogitemus igitur
ex multis bonis uel malis que
hac vita sensus corporeus experitur quale uel quantum esse possit
illud future vite summum bonum sive malum colligitur. et ex hoc
ymaginatione. quedam futurorum
ymago figuratur. talis utique ymaginatio rationalis esse facile
innotescit ad balam. et ad nachel
pertinere videtur. Ad balam pertinet quia ymaginatio est. et
rachel inquantum rationalis. talis
vero plena et ymaginationis
est per naturalitatem et lie
per adoptionem. Ex bala nam
nascitur. sed per rachel moderatur.
Meminiem contuberet quod et
matrem et plenam ymaginationem
appellamus. sed hoc nolo esse mee ma
trem et filium. quod est inter
mistrumentum et actum. et sepe
mistrumentum. et eius actionem
uno nomine appellamus nam id
quod videamus. et illud quo vide
mus unum vocamus. Capitulum. de duo
Rationalis ymaginis sive facultate.
natio alia est per visionem
disposita. alia intelligentie per
mixta. illa etiam quando sine
visibilium vera cognitam speciem
visibile. aliud aliquid mente dis
ponimus ut tamen ex eo invisibile a
liquid cogitamus. istam obtinemus. qui
do per visibilium veram speciem ad invisi
bilium cognitionem assurgere nitimur.
In illa est ymaginatio non sine ratio
ne in ista intelligentia non absque
ymaginatio. Iste sunt duo filii bale.
quorum primogenitus dan dicitur. poste
ri neptalim. nominatur. Ad dan ita
spectat. partinet considerato temporum
futurorum. ad neptalim. speculatio
futurorum bonorum. Dan mensil non
nisi corporalia. sed ea tantum ymaginatu
que longe sunt a sensu corporeo re
mota. Neptalim per rem visibi
lium formam. surgit ad rem invisibi
lium et intelligentiam. Infernalia tor
menta longe a sensu corpore remo
ta. non dubitamus. quia ubi uel qua
lia sint videre non possumus. sed tam
hoc quoscumque volumus per ministerium
dum per oculos cordis habemus. Me
mo fidelium cum infidum flamma ignis
ne. tenebras exteriores in scripturis
legimus. si figuraliter dicta credimus. sic ita
beatum et corporaliter alicubi esse non
diffidimus. Recte ergo hoc per sideratione
ad dan spectabit. partinet iam divinum
ubi sola ymaginatione opus habemus.
simus enim in tali negotio non sine
rationis dispositione tuti cum. Sed ecce
tua carne et melle manente cele
stis ierusalem ex lapidibus preciosis.
portas ex margaritis. plateas ex
auro legerit. quibus tamen sensus
hoc inepta litteram accipere velit.
Unde statim ad spiritalem intelli
gentiam recurrit et quidibi mysti
cum continent exquirit ac multa
tamen. et que de tormentis malorum
scripte sunt mistice accipiendi. et
multa de future vite bonis. que
corporaliter describant simpli intelli
genda. Illa autem per sideratio me
diantibus fabulis oritur. que in sola
ymaginatione consistit. Nam illa

que cum intelligencia permiscetur quanto subtilior, tanto difficilius deuitatur. Unde est q̄ dan prior. nep talim vero posterior nascitur. hugo. de

Dor autem est valde no offlcd dan. tabile. q̄ dan sim principium rep ymaginacionem veram reprimat rep futuram q̄ ymaginacionem fictam. neptalim vero sepe per de stripte rei ymaginacionem fictā sim plicit ad intelligenciā veram. Non em licet de futuris bonis q̄ spalem intelligenciam aliquid falsum fingere. quamuis absq; culpa sit tormenta malorū milo aliter. que sunt p̄ imaginacionē cernere. Quis em ea omnino q̄ sunt. in hac vita contempla ri sufficiat. Et ipsaq; ea p̄ arbi trio mentis non q̄ualia sunt. sz q̄ualia fingere nouit figura do describit. Unde fortassis hic ta lis filius dan. i. iudicii dicitur. q̄m in tali reprobacione non exp̄ emere deuictum. set sue destruc cionis sequitur arbitrium. Est ta men ipsius nomen alia ratio. set et enim cum quos sicus se sentiunt turpibus cogitacionibus pulsari solent in ipso etiam tep tacionis aditu futura tormenta ante mentis oculos ponere. per considerationem pene ultimum. et dampnant blandimenta culpe Quia ergo per officiū dan. illici tas cogitaciones deprehendimus dignum dampnam. dicere dan. i. iudicii dorcam. Et quid hoc de turpibus tantum cogitacionibz loquimur. quando quidem banas et inutiles perfecti viri non leuit abhominantur. p illud. de ipsis cogitatus inutile. Et illud. spūs sanctus disci. ef. f. re. Quid ipse fiet delius que sentimus. no sine quodam illicito affectu. quando spūs sanctus. suffert. se ab ipsis que fluit. sine intellectu. aliquo rum est sepius resipiscere de peruerso opere. ut pria volun tate. pauci sunt qui sepius de uidicent de inordinata cogita cione. sz quia perfecti viri hoc faciunt. Jacob precepit dicens dan iudicabit pp. s. sic ate. f. si enim dan ppli sui iuste custodiat. si iudicii sui diligen ter exercitat. fiet. ut in tribus filiis tanq; iudicatur. quod iure dampnari debeat. agens et eni que facit in ipa suggestione p sidit illecebrosam cogitacionē non facile capitur in p̄uam de lectacionem. sicut et culpa que voluptatem ante prauid consen sum. nisi transierit in actum. Semper iudicet dan in suis bus quod examinare debeat. et quod iuste reprehendat. quamuis d aliis possit fieri. ut aliquid aliqua eare sine culpa valeat. diuidi. aliaq; namq; culpa est voluntate. ipsius autem ordina cio sepe est in necessitate. Nisi enim malum agnoscō. nisi mi lo consencio. nisi p̄ficio nisi ipse uolucro. malum autem per cogitacionem attingere p̄t etiam inuito. Et ad dan. pertinet ex uigens malū statum in iudi cium adducē. diligenter discutē. & plenissim dampnare. et decep toriam cogitacionem. ex alia q sideracione perscrutare. lxb. de offi

Sed sicut ad offi. neptalim. cium dan spectat per rep sentacionem pene reprimē cogitacionis uicia. sic ad neptalim p tinet p̄ consideracionem p̄mio rum inflammare desideria bona p̄ duobus modis facere consu uit. Ductus namq; aliquando

translacõne aliquãdo gratiarũ actõe. Compassõne. quãdo ep̃ pr̃itum honorẽ multitudĩe. ut magnitudĩe. collãt illa futuræ vitæ gaudia quot. ut quanta esse possint. Verbi gr̃â. Suspecta sæpe solis claritate cõsiderata. quanta futura erit lux illa spẽcialis. si tanta talis inv̄isibilis est lux ista corporalis. quanta nam̄ putas erit illa quæ erit nobis cõmunis ꝙ angelis. si tanta est ista q̃m habemus. cõmunis cum bestijs. Qualis erit lux futura beatorũ. si talis est q̃nis ista lux miserorũ. Item multiplicitatem bonorũ diuisibiliũ quæ ex multitudĩne bonorũ invisibiliũ. Quot sunt colores. quot odores quot sapores. Si tot sunt delitiæ corporum quot sunt eruut delitiæ spirituum. Translatione quando rẽp̃ visibiliũ q̃libet descriptionem. transfert ad rẽp̃ visibiliũ significationem. Verbi gr̃â. Audit in scripturis nominari lucem manifestibilem. Quæritur ergo quæ sit lux ista micorporea. et timent quia est ipã scientia Sicut enim lux illa. exteriorem illustrat oculos corporis. ita illa oculos cordium. liquet ꝙ̃ q̃m recte sim̄ Stamus ad interpretationem neptalim dictatum. quia gratiarũ actõ. et confessio interpretatur. Solet nam̄ cognita q̃libz rerum visibiliũ. naturã. Conferre ad spiritalem intelligentiã. hoc ꝙ̃ magnus speculator. qui per neptalim designatur. habet aliquid singulare. valdeq; notabile. Est enim et principalior in meditando et affabilior in sermone. Unde et ratio dictum. Neptalim cerua emissus. Cerua ad currendi facilitatem. emissus ad laudis dulcedinem. et recte non

auis volantis. sic cerua currenti comparatur. Nam dum per terram visibiliũ. aliud formam. veri invisibiliũ naturam querit. quos dam saltus dat. non autem ad plenum volatum. qua lepores ꝙ̃ solent. quia in eo quod se ad summa erigit. vero corporearum rerum traxisse umbram. una omnino non deserit. Vultus audivi. eleganter pulchritudinem qualia nep talim formare ꝙ̃ solent. ut qualia cum forma queant. Osculetur me osculi oris sui. quia amplius me floribus stipa. quia aromata fragrantius distillant. Et nouit neptalim carnalia cum spiritualibus permiscere. et per corporalia incorporea describere. ut utraq; hominis natura in eius dictis tuemat. Unde sermo biblie reficiat. qui ex corporea in corporea natura constat. Illud autem in eius dictis valde est mirabile. diligenti admixtione quod tunc fit semper delectabilius blandiendo. quã do rapta luce sensum. mirabile sonare videtur. Quale est illud. Exaspillatum sicut grues. et. Casus time sicut tumulus. Exspirit tuus sicut cor. Et forte in singulis dictis. hoc est q̃ tã libenter applicatum. ꝙ̃ exhortanda q̃ dam. ut ita dictum litere fabulositate. ad spiritalem intelligentiã confugere cortamur. Et de filiis bale. restat hoc de filiis zelphe.

Et per zelphan spes. De duo sensualitatem hi filii zelphe debemus accipere. quã virtutis plene potest ipsi cognoscere nisi ut discat et in rebus asperis temperatum. Gustet in adversis patientiam ge. Iste sunt grad. et aser. uterior ab abstinentie. et uterior patientie. grad nasutus. Prior. aser autem posterior. sua q̃dã est ut temperantes simus ad bona opera. Postea etiam ut fortes simus. ad tollerandã ma

La aliena. Hest gemma virtutum
proles. quoniam zelpha quidem
parit in dolore. Veruptamen ad ma
gnā beatitudinem sue sue huic est
ep nato gad. ba. exclamat. dicens.
felicitez. Et iterū aser nascente
sic ep beatitudine mea. ancta mgnt
no sua. Unde enim sensualitas ex
ternis per tarnem atteritur. Inde
cordis affectio ad puritatis nrē sic
tatem reparatur. Quanta enim
putas pax cordis est nulla hmōi
oblectamenta concupiscere. nulla
eius aduersa formidare. Ad
illius gaudiū minuat. qui etiā
de illata contumelia. nil qualibz
pssiua capiat. Duo .n. sunt ex
quibus constat gaudiū beatitudis.
videre s. eo quod nol et habere
quod vel. felicem dicimus qui nil
patitur quod nolit. et vari cū sup
venit que cupit. Ista sunt gad
et aser. quoz prior caltat mun
danam gloriam. alter pp deum si
bent patitur unde pressuram p
us autem semper est ut ancilla
rachel vexatur sub uiri potesta
te. ipm ancilla lie. Si enim vna
gymatoms exultatio que fit per
inutiles cogitationes pnus non re
primitur. absq; dubio sensualita
tis appetitus inordinate nūnne
temperatur. Qui igitur huius cor
poralium voluptatū desideria tem
perare prius assuescat carnales
delicias. mdm nil vano cogita
re. qui sto talia quanto co
gitatus. tanto vanius. tanto te
pidius ea desiderabis. Patet
nunc iloīng. qp de gad. et aser. mi
ri ad optimos filios facerent.
nisi soroz sue rachel ad opti
mam sobolem assidue crederet.
Quis enim mundi affectum cor
dis posit persuadere mundi hmōi
asperna gemmē. et eius aduersa
non formidare. nisi suggerentibus
dan et neptalim future vite tor
menta. ut pnia etna frequēti
mo pene mideficiēt cogerer
aspicere. Munit autem p assi
duam considerationē futuroz.
malorū facile ei psuadetur. ipsius
tui. p spem boni. et iterū
p augem contemplationem eter
ne felicitatis inflamatur. ad ob
tinendam pfectiue temporalis vide
Timere autē de offo vide et
deū pp scripm. sic magnificus ei
micos autem pp deum. est timor
ne mutuis morsibus inuicē forte
tiemini. Venit ergo tempore
messis tritice. quando ex magno
obedientie exercet sem asperis
mistricie. Ex quando putas ad
perfectam obedientiam comma
lesceret. nisi enim gad. et aser.
i. amor abstinencie et patien
cie ad contemptū voluptatis
nil ad tolerandam tribulatois
anxiam asset. duo enim sunt que
solent perfectionem obedientie
pficere. i. ne cogamur. nil amā
ta deserere. nil aspera tollerare
Ex si semel animus amore absti
nentie nil patientie perfecte ha
beret. optimus ruben ad hec
obedientiam absq; vlla contra
dictione se subderet. Cum enim ta
lia dura ppter ip in ppria non del
ectant. quid semetipm statuit.
que difficultas eius obedientia
in vsterius minuere poterit.
Si enim dura et aspera ppter
pro dei amore. etiam per scrip
turam appetat. Cum non magis
ip ex aduentu inobedientia ad
maiorū meritū gloriam. tolera.
Forte autem post natū. gad
et aser. Ruben ipse dicitur.
quia timor dni ex voluntaria
abstinentia et patientia ad hec

XXVIII

omem obedienciam roborat.
Et qñtus qualiscq; bone opionis
odor de ipo tui fructus q; spūs
tui qm nulla molestia nulla
mopia a studio obedience ppe
ditu. sñt sint mandragore
quas Ruben dilect. quas ab
ipo mat eius. hyt attulit. qñ
do oblata laus affectum tangit
Tempore vero rachel. non ma
dragoras sed mandragoram pte
petit. nam valde est difficile. ut
dominus qñus vetmens. ex oblata
laude non sñtavestat. absente
adhuc filio my hya partem cō
credit. sed m eius aduentu eius de
sidero liberius. attensa. mlr sibi ex
eis vllius reservari voluit. Sic
meus homo dñm spūtali dul
cedine tangitur. Quidquid pō
de humana laude capierat. libe
ter obblustrat. In hac modo
mandragore de possessione hye
dulit. redigitur sub potesta
te vacce. Mouit enim rachel
ph'lia. mandragoras melius uti
nam quidq; affectio cordis u
surpat ad laudem sui. recte
sane vitio retorquet. adhuc
dei. mandragore nec post na
tos toti hye. nec pō geminos
liberos valet. sed post natiuitate
filioz zelphe. statim legimur
uente ad filios namq; hye bo
luptates. ad filios hye cogita
tiones. ad filios zelphe par
tuent actiones. Et qñus bā
laus sit de recta voluntate.
eam tamen non laudamus. nisi
approbat in opere. hoc. Dem.

Nor autem de filius ancil
duaz istaz laudamus et offe
filius ancillaz retinendū. quod cor
ex corp corporalia q̄ferende me
tinitas mihi custoditur. mlin

q; protegitur. Cū igentus nanq;
valde eam componit. mitem sceus
cū igentus vero zelphe nimiū ea
ex tremiscens. Q dam rep̄ mīdtui
mala mtus exurgentia per grad
repellimus. mala exterius insur
gentia ad dam partmet disciplina
cogitationum. ad grad autem spūa
tat disciplina sensuū. debet itaq;
dam emigrare ab distractionis m
dictū. grad diminuere fortiter. pri
abstinentie exercendo. dum est
sedare tumultum discordiam. aliq;
est repellere hostilem impugnam.
Aut militat contra cuncta p
dictionem. Ille contra hostem me
siouem. disciplina corporis. sine
disciplina cordis mutilus est. Di
sciplina vero cogitationū. sine di
sciplina sensuum obstruat non
potest. Unde satis constat. qm
sine adiutorio grad. qui contra ex
teriora vigilat dum incompone
da animum pace mtā maiūr la
borat. plus itaq; grad attingit. qui
do sensuū dissolutionem per di
sciplinam restringit. Timet for
ti prelio dimicat. quando desi
deria carnalia. per carnis morti
ficationem trucidat. assistunt
autem et eis fratres sui non se
gnes ad auxilia ferenda. neptha
lim mtus cum aser exterius cum
grad. grad itaq; et aser militare
contra hostes. dum et neptalim
sollicitus simul curta cunctis dum tri
mine. neptalim fouet promis
sus. Adiuuat et aser. cibus sue
sui. latius quid protegit ille al
terum defendit. Grad certat ī
dextro. aser in sinistro. quantū
putas aser iste habundat di
uitie spūtalis consolationū.
cum diuitias quelibz aduersitas
non tam minuere q̄ augere so

let. Nam durius ꝓmittit etiꝫ tanto delitabilius gloriatur mihi me. Hec sunt ille delitie gē tantū sicut non dico pauperes. et ignobiles. sz etiam ipi reges ut ꝓncipes. aser ingurt ꝓmittit pinguis panis eius. t pre. de. re. Et end gaudiū est in cibo super duo. ꝓ. pe. a quanta tunc solempnitas erit super quolibet iusto pro iu stitia sibi mercente. Vere aser ꝓmittus panis qui pritas laz tius esse potest in nitritate pau peris. cui suphabundat qualē delicias regum. quantū pritas mirantur. quantū ne gratulā tur. ni eius consciencia quos ui uentes. adhuc in balla latēma rum ꝓmittit infirmitas sua. Et tantū delectantur in eius operibz. Illi etiam quos iam obsorbuit felicitas illa etna. lxvv. De ortu ysachar et officio suo

Hostibus itaqz fruitaris et imbuesqz pacificatis nichil obstat ut arbitror. quin illa mul cuitas expiatur. que sit illa pax dei que exuperat. o. s. nichil sit magna multitudo. dic. qui abscondit deus timentibus se. Est enim manna absconditū et ni gustanti omnino ignotū dū et ei dititur. Intra in gaudiū dominū tuū. sue est le ctio ille. qui ei quinto loco na scitur. Est enim gaudiū ut ſperemus ingressus domus de pāc pribus affribus. ꝓ tali ple alē tes lya mandragoris g tempꝰ sit. ut talem filium habere po ssit. ayens et enim que in la ude sponsi delectatur. quod sit nichil gaudiū capere non me retur. Verte autem post na tuitatem. ad et aser. Pinguis

lem filium genuit. quia mise ꝓ abstinentiam et patientiā mens humana ad beatū gau dium non pertingit. Oportet go non solum flām detractionē sz etiam laudē pertin. baccuem excludere. qui dulcedē de ueritate gaudere. Horum autem ne ud abstinendo superamus. al terum patiendo. talium ꝓ talis filius isachar dicitur. mercedes mercetatus. Quid ei aliud tot qua tantis labo ribz. quemnis ling mercedis torieus quasi quasdam pāmi rias et arram accipiunt. quo ciens ad illud dominum mirꝫ. gaudiū intrant. et alig parte gustant. Gaudent enim degustationem. scrip tura sancta. nunc gaudium nisi obtentatem bonat. ut ꝓ sit parua ut magna ostendat. Parua quidem ad ꝓparationem future plenitu dinis. magna autem in com paratione ceteris mundane iocunditatis. Oblitedo mun da. ayoditum quoddam dela to felicitatis pelagio mentibz instillas. ayente tamen qui infundis plene inebrias. sine in corpe manut. sine extul. col. ii. d. b. Quomodo pritas inebri etus erat. quomodo mirabilis ei in obliuionem uenerat. qui scripsit nescient. Visitasti mise riam et inebri. e. Cui non etiam mare. quia mens que ꝓ cuncta desideria fluctuat. ꝯ adspice scrutatum cuncta poculla capacitate illo torrente uoluptā tis non potatur. quanto mi nus inebriatur. ayare et cete elementa semper in motu sit.

flores euangelii Liber de solicito

sunt. et sola tua stante. stat cetera ut stent. quid ergo p terram ut firmem cordis stabilitatem debemus attingere. debz autem fluctuationem cordis restringere et ad bonus veri et rundis desiderium cogitationum affectionum q3 motus colligere. qui se culpat ullo bene sobrietatis periculo mebriandum fore. In habitata mquit tua et pascis ubi eius. Bene est illa tua. quam iste ysachar vidit et concupiuit ayultid sibi subito inhuerat. qui se a suum reputabat. ayultid concupiuit tuam. quam uidit q3 qua. ad omnem laborem fortis perduxerunt. pene autem non plene. sat morientium terram deseruerat. pene non plene. illam bruentud tuam apprehenderat. qui mtt tuos habitabat. Quia bilissimus qua pauerrimus ignis bite bonis contentus erat. simq tue misere egma tenebat. qua q3 frequentes mentis excessus plenius vita bona pregustabat. illius beate tue mutia tantgebat. satagebat ustas penitus deserere nec poterat. abiebat millam totius mtuue nec valebat. Fecit ergo quod potuit inter terminos habitationis. quia sancta autem hec. et. et. dei. nul. pa. In illa quib labor non est. q3 ad illam sine labore pervenire no pt. duo sunt tua et requies. duo gtua duo. Contra miseriam mentis transquillitas. Contra cupiscentiam cordis stabilitas. Nulla molestia sentire est bene requiescere. Nullis gtu instantie fluctibz agitata est q3 cui dubio tua mtua mortalis. in tua tua requies talis. De ni misso que usq3 hodie bruo sup tuam. Bagus sequendo contra piscentiam q3 fugius declinando miseriam. Semper deest quod concupiscam. ni e nemo quod fugiam. Est procul dubio tua talis non stabilitas cordis. sed uria et fluxibilitas mentis. Et spus tuus bonus deduc me. inter. et. qualem ysachar vidit et concupiuit. eo quod esset ibi requies bona et ura tua optima. Est enim fructus tue illig sublimis. mirabilis singularis. Duius siquidem tue fructibus mens sonus. sepius sanata et aliquatenus mpugnata inuanda subito contra omnia pericula fortitudiem accipit. ad omnium uicior odium conualescit. lxxv. De ortu zabulon et eius officio

Hinc est quod post ysachar zabulon nascitur qui spa tiosum fortitudinis mterpretatur. Quid enim per zabulon intelligimus. nisi odium uicior odium hominum. odium ordinatum. sicut in nobis affectum ipsa ordinare cupiebat. Cum dicit. Frastemini. et nolite pec. Quid est enim in pertando nisi ni homines utili. non ad ostentu amando eorum uitiis medi tari. Quid here se filium. eadem ipsa significabat. cum dicit. perfecto odio. o. il. et alibi. Omnia mihi. o. h. hic est ille exercitus dei miles. q bella domini peragit no cessat

et quem hstato hotabulo scripturaz sicut zelum dominu uel zelum rectitudinis appellat. Recte ergo post ysachar qui mercedem interpretatur. zabulon habitaculum fortitudinis nascitur. qz post degustatam eterne retributionis dulcedinem animus contra temptationum aggressiones mirabili roboratur. sua qz subito pericula prependens dominum tuitur fortiter ultroneus. Hinc est quod moyses illic nutrimentum post. vel. dicto ieiunii spiritualis delitiaz refectaz sanctitate ministra ut tantum habito zelum contra fabricatores idolorum cultores exarsit. ut statim aduenientis sibi. ihu dominum euauit per medium castrorum de porta ad portam percutiendo transiret. et quadraginta tria milia in morte prosterneret. Iste est zabulon qui mustendo watum dei placere consuerit. dum pie sentiendo dum hominum vitia pertimuit. eis quasi non parcendo melius parent. absqz dubio mihi sic placet deo. michil sic placet deum. Quomodo zelus animaz despicit multi mistas coteraz ritutu placere deo quid mente concipiunt et de se ipsis merito quid sint filii habere non potuerunt. Qui multos hodie videmus simul pauperes spe gaudentes. caritate feruentes. ayjunio abstinentes. ad modum patientes. ad zelum tamen animaz. minus tepidos. mistice hz torpentes. Alii uero obcustodiam humilitatis delinquentes minus pace non presumunt. alii ne caritatem fraternam per turpare videantur. pertimescere metuunt. sic et alii alias et alius adhuc modis quo zelare deo nolunt. Virtutis hoc esse fingunt. sed virtutem esse credunt. Contra multa quod afferunt in spiritu fiuorus agere. se arbitrantur zelo rectitudinis. et que curarent occultius. odio hominis exercere se putant ut simulant odio vitioz. Descripsos queso intuentes. utrum in caritate diligant quos quasi instigante zabulon tam acerbe castigant. forte adhuc que sint ille spirituales delicie perexperientiam scire minime potuerunt. ad quas eos quos arguunt nec flagellant. sinus immitave flagellis nec etiam mercatoribus videri uolunt. Iudam et ysachar fuisse zabulon hydam peperisse legimus. cui mens quie tantitatis et mire suauitatis adhuc expers est rectitudinis normam in suo zelo suaue non potest. Caritas eum doceat quomodo tractare oporteat. quos zabulon castigat. spiritalium notitia docet. que sit illa suauitas ad quam tuitandum nec etiam compellendum. quibz exteriorum rerum ditas medicinam. Per quam scripsit zabulon. urgente diuina arguitur. Iudas utiqz docebit modum. ysachar autem causam correctionis. ut moderante iudea fiat in spiritalibus. et ysachar surgere fiat causa utilitatis. lxxvi. de officio zabulon. v. de zelatoribus.

Debet autem zabulon non solum delinquentes corripere. sz eos etiam tempore tribulationis contra persequentes defensare. Aliquem ze

Capitulum VII de solicito

lus deus non est. si pauciores est ad ferendum qui ad proficiendum. Vide ergo quomodo dominus habitantes quoscumque simplius protegat et ab omni parte circumgirit. et tamen nisi fortis et firmiter munita sit habitatulium fortitudinis non erit. Sic perfectus zelus et infirmiores contra aereas potestates doctrina et oratione protegere. et contra mundana periculosa iudicia minime. et in utroque non solum infatigabilis. sed etiam insuperabilis perseverare. semper esse paratior ad mala ferenda quam ad inferenda. Et aplius itaque dolet cum cognitum eos propria pertulere. Cum quo cognitum propter eorum offensione primi. libenter ergo se oppositis periculis obicit. aliorum frustra in littore maris habitat. in statione navigia marina. nullomodo possunt discrimina tempestatibus duci fatigatos. et tandem littoribus exemptos. blande excipiat. et benigne foueat. Sidon benedictus interpretatur. per quem recte decipiendi fraudulentia intelligi. Saltavit ergo zabulon. iste non solum in heremites quoscumque erga contra fratrem perseguendum. et quosdam etiam simplices circumpeve de laqueo benedictum linguam scelus adulandum. lingua detrahendi meritum seminandum inter fratres discordiarum concitandum rixas. Venerunt. go usque ad sydonem quosdam prevenit insidiatorum dolosum machinationem sine malignorum spiritum. sine fidorum hominum. fugit ergo fortitudinis sue habitaculum. in regione maris. inconsumo sydonis. ut hunc videret quid sem-

etiam persequendum. illius contra fraudulentiam insidiandum. cognitet qui potest qualis sit hic filius quanta sit eius virtus cum officio. quoscumque non solum semetipsum quia gratia munit. et etiam alios a priori laqueis eripere contendit. Hinc ergo animo possit habere quid ultimum maiorem a liquam deus hominum conferre. ut eius ministerio periculosi homines in melius mutentur. ut de filiis diaboli filii dei efficiantur. Qualis deus. qualis dignitas. talem gratiam a deo accipere. non dubium celestem sponsum sponse sue dote aliam donare. quam ut per adoptionis gratiam possit multos deo filios generare. et de filius ire regnum celestis hereditatem. ascribere. Ajento ergo zabulon nato. exclamat lia. dicitur me deus. d. b. hoyn. De ortu. dyane.

Et mox post hos subintrat soboles saltem habitum. cum quibus sine peccato vivere. ut salta post vitiorum odium possit sine vitio esse. Immo eos sepe per ipsos deus aliorum errata corrigere disponit. et magne pietatis dispensatione gaudium tribuere permittit. Nec ut primum culpa distant. quam misericordes in aliorum correctione esse debeant. et quantum putas erubescunt. cum se in id unde alios corripiunt ut forte in aliquod grave lapsos conspiciunt. Hinc est quod post zabulon nascitur dyna. quia sepe minimum zelum neglegentie culpa sequitur. Verecundia. et ordinata. solum primum erubescere. Est ordinata tamen verecundiam habere. Et si zabulon non dum

mit. Frustra dyaam se posse
ygnoiere credit. Dispeens pat
odisse et tunc primu illud ina
pies verecdr erubescere. Ille pu
dor uerus esse cognoscitur. qp
eiaor odium precedit et co
mitatur. Alioquin si in ipso de
plicideris. et deprehensus pudo
re q fuderis. non te credo e
rubescere tulpam. sz infamia
l-abent utiqz homines etiam
pueisi hereqdiam. sz utinad bo
nam. utinam ordinatd. Nam
utiqz si bonam haberent. pd
si forsitan non essent. Primu
et enim si pfecte erubescerec.
Non tam facile committerent
Qualis putas pudor est eru
bescere paupertatem. et erube
scere humilitatem. Illud nos pu
det eos erubescere. ad quod de
cendum non pudet celestem
magistrum de celo descendere
Discite ame inquit. quia mit
tis sid. et hu. c. At illi eam ma
gis abhominantes qm sectan
tes humilitatem multo amp
lius erubescunt habere sordi
diam vestem qm multi hodie
sunt quos magis puderet in
uocatione ferisse barbaricum q
regulam pristinam qm peccasse
mendacium contra regulam p.
Et quid ipsi stis loquim. qm se
pe etiam sua crimina iactant.
quandoquidem etiam illi qui spi
ritales videntur hinc pudore.
aut facile superant. sepe in pdi
cationis officio grauiter eos sup
bire. Unde constat eos contra su
perbiam subtilit disserere. Et
si forte nimis quendam breuem si
lentium pduterent. magis eos
fortassis pederet de vicio oratio
nis de vitio elationis. Non est
Dendum hanc esse illam vere

dam. qm nimis debemus
p dyaam. Erre de cetialib;
nimio cum spualibus tanto
nimium sit mihi finis. Sic
ipsi coram multitudine
nudo corpe transire nuquam
posses non erubescere. Con
ta certo si tantum confunderis.
quando immunda cogitacoes
in mente sordidaris. Cum te
iactes amplius dyaam ipsum
isse. et ordinatam hereqdiam.
habere si minus erubescis im
munda cordis quam corpis. si
magis uereris multum homi
nem quam conspectum angelorum. Si
time magis est erubescendum
quod deus scit bene quam q
tu male fecisti. Diligenter
considerauit. qm sit vanum ut
quam sit pauperum. humanam
hereqdiam plene habere.
et solam illam que ordinata
e possidere. non erit bide qm
amovari debeat. Cum talem
tam sive q plem hba pariat. hppm
Cum pg z abilon orta sit.
Dicta mbuerit
Aliud mpretatum. hoc
utiqz est illud nigrum quo
musqz a pria q scientia q
nemente ouuertitur. sdempna
tum. et digna q fusionis pena
multatum. Im quo minus q
qz est ille qui iudicat. et ille
qui iudicatur. idem ipe qui
q dempnat. Istud enim dimo
stratorem significat. et quo
aliud qz adiecto qui animum
audientis tam mundationem
exhibeat. De audiendo mirabile
m quo quanto quisqz sepius
audierimus diligit tanto m
se ipsum videmus scire. Et
quo sibi pacti debeamus
tupui tanto minus ipe sibi

flores hugonis XVIII de folieto

sibi parcit. qua quo amplius
suam confusionem formidat.
eo acerbius sua quoq; confu
sio urpat. Sz filij inter alias
uirtutes digne annumerantur.
Cum p femineu. et non pcq
p virilem sexum exprimitur. sz
ipius nostrat hezeydia publicis
honesta cordis robur quantu
emolliat et quã sepe fortia ope
prediat. Dum animus hominis
ultra modu confundi deui
tat. Est utiq; diuina. non vi-
sz femina. non filius sz filia.
habet enim ut eo predictus a
pet zabulon impetus nastos
et in gentes gerit animos. sz
sexui femine qñ vir timentes
animos blandius allogm et
uatijs dulcius blandit. Bal
de ergo oportunu videtur. qd
post zabulon dina nastitur.
ut ex sororis lenitate fratris
ferocitas temperetur. multum
enim per omnem modu zela
tis animi impetu temperat q
m sepe uenit quis inde eru
bescat. Et qua dina mlbi
rise. ml magnifica molitur.
tribu in plo uel facere no
mereturs. Et quamus prudas
ut pote femina. ad operu for
titudinis uenustu. tamen pru
da et uirtus scripta. ad iusto
diam honestatis. Et qñus
nostrat platere p fortitudiez
uouit p forme pulchritudiez
Unde manz est. q hezeydos
homines fere semp ethis car
nis amplectimur. nisi quod
in eis diuina hezeydie modestia
modestie sz gratiam miramur
dine quodamo pulchritudie.
illustrem. lxxviij. De corrupcõe

Ppius ioz sichem ille te ethee
stis fit. sqq ei tam acde

ta amore mlcescit. ut malleq; omes
maues suos absq; mora curam
adeze q illam non habere. Quñ
multi usq; hodie sunt. qui q p do
facere noluerut sepe pro amore
dine efficere non differut. et pu
dendoz supflua que pro eo em
putare debuerat. orta confusio
ne occasione p cultrudo hezeg
die detinendo amputare nolue
dant. et malunt in amputandis
ejte sue supfluis turbulentiones
molestiam subire. qñ imprudentes
uideri. et sine hezeydia esse. Or
them quippe interpretatur. sine
ri ul labor. Uiderit quia quidq;
actitu. pro letitia hezeydis. totum
exercetur. p letitia dina. Ysa
thar laborat. pro regme qñ in
dit. sichem pro laudis honesta
te. quam concupiscit. Forte tñ
non laboriosius. sz labor applicatus
quia p summu laborem ad hezeyd
requiem non peducatur. Sichem
egredienti dine occurrit. Dinam
sz corrupit. Integritate go
riam nitus fortassis suauiter po
tuit. egressa animitit. Nam quo
niam hezeydie honestas ab omnibz
fere ignoratur. laudatur. anima
tur. Dinam egredientem. et in ti
ma sua deserentem. et que eam
humiliave consueuerat infirmita
tis memoriam cito obliuiscente.
subito hominu laudes excipiunt
et eam did famoribus demulcent
corrumpunt. Deruptam tunc
corruptionis sue dampna mole
sta quadam hesitatio postq; qñ no
luntate patit. cum blandienti
sue delectationi quantu potest
reluctatur. sz quod cum sua in
tima deserere et ad exteriora e
uagari cupit. nisi quod sepe di
uinissima uia uirus crudelissimus
an forte alij easdem infirmita

tes m se sentiant nnuau incipmus
et bidimus nobis quoddam solacij
genus muenisse. si deprehendamus
nos m nra saltem delectne. ut
socios habere. Inde fit ut incipi
amus alioz studia curiosius q
acere nud multud nut gestum
totus qz corporis. habitum fre
quent circuspicē corp statura
ex aliorum relatu libent addi
scere. Dū igitur. dna m alijs
annuaz statū ex signis exte
rioribus deprehendere nititur. q
aliud qua sua deserens ad vi
dendas mulieres foras egredi
forusq; gaudatur. Et dū sermo
tacita sepe grauat. qm multas
pulcritudinis sue magnitudie
cordis anteredat. quid mi si
appetitus eam bene gste uelle
mentis pulsat. Cuius impe
tum dum resistendo repellere
non sufficit. quid aliud qm
uirib; sichem uicta suauit
Capitulum. De bello fratrū eius q
Quod dine finibus sichem
merito displicuit. merito
q; eos placere non potuit cum
casto qne non. q; non tam pro
deo. q; q; dyna. non tam pro
institutione dmna. qm pro leg
dis humana facta fiunt. aqlis
tamen ni eis fiunt. iniste seueri
tatis modū excedere. Ideo qnto
sacius erat suos. q; eius non
tam q; deo. q; q; dyna curiosi
dos. et sermo dei cultū casta
tem perducere. q; mortuata et
repentina morte q; outere. Et
sunt istius modi circūcisi. nisi
mores non bona intentione cor
rexit. Ne tamen in talibz deseru
morum honesta destruere. sz t
tentionem mutare. Errant
ergo utiqz errant. qui abiecte

opera bona quibus forte melio
ra sint nitentibus mala. Errat
tur ergo fuerid ultores simg ad
aliud fatuunt q; sup circūcisos
eum symeon et leui inuentes
molentes ordiuit. Gladius sy
meonis exprobratio. gladius le
ui est expatio. solet enim symeo
nis circūcisione mentis exprobra
re uehementer malis quod fecit
leui uero solet uolenter exigere
bonis quod fieri oportuit. sine
stimulis quibusdam meus bene
uolentes attentius sepe inconsola
biliter plangit. ea etiam que
nullo modo potest euitare. et
etiam sepe melioare presumit et
nulla temus habet q; sumere. q;
est enim eos aceptis gladiis
duos amatores interficere q; exp
bratione mentabilius ut expur
gatione impossibilius. eo usqz no
solum uires corporis. uerum et
vigorem mentis attenuare
ut q; humana saltem negligia
non possit se mens ex suis
excessibus mensurate tem
perare. Sm eis verte p iacob de
Symeon et leui fratres. ref
quales bellatores qm dum
fortiter egisse uideri uoluit.
patris sue socios. tam crudeli
q; molenter ordiuit. Ps
Visacha igitur. intelligentibus
gaudiū q; stie. p zabulon odiū
malitie. q; dyinam benigna
tem mentibus et sunt hm no
uissimi tres libros hic. Quos
si cum quatuor superioribus unus
tamus. Vnde ee dicendum. q;
no iuxta ordinatum timor. de
inde dolor. post hos. spes et
amor. Post hos quinq; ordi
natim. letitia et ira. Nouissi
me autē omnium secundū

flores hugonis PAVLI de polieto

Itaq; michol aliud esti. iacob hmõ liberos ex lya genuisse qs amnũ affectionis sue notus or dinarde dignam ei tutricem so losem deserto generasse. hoc ide.

De ortu ioseph d qo desqte genesis

Affertus autem domin. esti timor veracit creditur bonũ. quãdo sunt non solum ordinati. sz etiam moderati. De pe namq; cum discretionis mo deramen. excreuerit. sic tutus no men amittitur. Duobus aut modis filius equitatis mensu ram supgreditur. aut qua cir cum quid aliud minus extendi tur. aut qua additamenta ut etiam mutilia passim dilata tur. Caute ergo carta omes debet custodim. ut non solũ sint ordinati. sz etiam moder nati. timor enim multi sepe cadit in desperationem. dolor immoderatus in desperationem. amor simplicius in adulationem. leticia simpliciter in dissolucionem. ira in crudelitatem. in superbia in presumptionem. nã virtutes in bona ueritatis. si p discretionem no moderentur. Hic est ille ioseph qm sero quide natum. sed a patre plus ceteris amatum. multo tẽ. illa virtus singulariter diligitur. sine qua. nulla qq virtus. nulla consummatur. Et duo sero talem filium. actri pere meremur. quia ad discretionis perfectionem. non sine magno usu non nisi p magna experimenta eruditus nos oportz in singulis virtutibus exerceri. Et quid in quagnaq; possimus de omnibus plenam scientiam petri pere. et de singulis sufficiet

iudicare. multa quidem de discretione legendo. multa discimus audiendo multa exemplo nobis rationis iudicio deceptrauerim. multo de hac ad plenũ eruditur. sine experiencie magisterio. post omnes segui oportet. qui de omnibus iudicare debet. Sic dum longo usu virtutum disciplina addiscitur. quandoq; mens diu exercitata ad plenam morũ discretionem perducitur. Et quasi de nato ioseph mihi leta tur. Ante huius nativitatem eius fratres. dum adhuc omnia sine discretione agunt. quanto ultra uires sua multa presumunt. tanto sepe deterius atq; deformius ru unt. Unde est sicut iam dixim. q post eos dma nasitum. quia frequenter deformem lapsum pu doris confusio comitatur. Quatz autem ratio tam ancillam mulla nec ipa quidem lya. sed rachel sola potuerit talem filiũ generare. si quidem non est sensualitatis non ymaginationis. non denig rpine affectionis. sz solius est ratio nis discretionẽ sicut et intelligẽ. Hic est ille ioseph. Cum solus inter fratres timorata talari ue stitur. quia sola illa actio ad q summationis talium debita qz fi nem perducitur. que p discre tionis prudentia moderatur. Hic est ille ioseph. sompnia tor. qz interpretatur. sompnio. quia dum diuina discretio hi qbo tem ptationis articulo mirabili sug gestionũ fantasmata. immine tia aperiendo insidias detexit. Et de futuris periculis cautos reddit. accusat fratres suos a pud patrem. crimine pessimo. Unde quod deus singulariter dete statur. exposicio intelligitur.

Hoc per Joseph detegitur. qui
nisi diuina manu & distinctionem
deprehenditur. et arguitur. ad
officiu utiq; Joseph spectat cu
ra et custodia omniu fratru
suoru. disciplina singuloru. ordi
nis dispositio regendoru geren
doru. prudentia futuroru. Ibidem.

De ortu hominis in q° gra
contemplationis

Sicut autem per Joseph gra
tiam distinximus. sic per ben
iamin intelligimus gratiu contem
plationis. Vtq; de eadem nate
nascitur. Quia et dei cognitio et sui ex tractione percipitur
longe post Joseph. beniamin ge
nitur. quia animus qui in
sui cognitione diu exercitatus
plenecq; eruditus non est ad
cognitionem. non sustollitur.
neutiq; cordis ortu ultimum erigit
ad videndum deu. qui nodum
idoneus est ad videndu seipm.
Principiu et principale speculum
ad videndum deum animus ra
tionalis absq; dubio inuenit seip
sum ad dei similitudinem factu.
Hoc utiq; speculum non de
sinit uerus Joseph tenere. ter
gere et undecunq; respicere.
Tenere. ne deorsum corruens
tice p amorem mundi teneat. ter
gere. ne mundanum cogitationu. pul
uere sordidet. nusquam. ne ad
ima studia sue intentionis or
culum reflectat. Exercitio aut
speculo et diu diligenti usu per
to incepit ei quedam diuine
luminis claritas interlucere.
et ut minus ipsius quidam ui solu
te uisionis tradius oculis eius
appareret. Hos simeon oculos eg
regius irradiauerat. qui dicebat
Iniquitatem esti scie. in. l. u. t. d. t.
si. nu. noz. m. Ex hac igitur uisi
one uidendi deum planam de
sideriu. & scripit et fiduciam si
mili. Beniamin utiq; na
scente rachel moritur. quia
mens ad contemplationem
raptam. quantus sit humane
rationis defectus experitur. Si
enim aliqua argumentatione
uideri potuisset. lumen illud
diuinu. utiq; in accessibile non
fuisset. Denuq; apls gloriat
ur illud se non quidem esse.
& absq; dubio raptum fuisse.
Scio inquit hominem rapti
huiusmodi. usq; ad t. te. alia
enim est dignitas spiritus hu
mani. alia angelica et longe
alia est spus diuini excellen
cia. Ad primu utiq; celum p
tinet cognitio sui. ad tertiu ad
contemplatio dei. Possimus ter
tiam que in hac uita haberi
potest dei cognitione tribus
gradibus distinguere. Et per
tres celos diuidere. Aliter si
quidem deus uidetur. per fidem
aliter per ratione. atq; aliter
p contemplatione. Prima
uisio est mensura rationem. recta
supra rationem. ad primu utiq;
et sum celum homines sane as
cendere possunt. & ad illud ul
timu supra rationem nisi per
mentis excessum supra seip
sos rapti minime peruenirent.
Quo autem p beniamin illud
genus quod supra ratione.
est intelligere debemus. ex malis
eius morte contingere possimus.

De motu contemplationis et eg
altatione.

Magna est altitudo scien
tie semetipsum perfecte
cognouisse. Quis magnus
et altus plena cognitio ra
tionalis. spus omnium uanda

flores ſpiritus ſancti de ſolieto.

natum ſcientiarū tractatum ma
nus iſte tranſcribit. omne
piſcatus ab alto deſpicit. Quid
tale ariſtoteles. quid plato. q̄
tanta philoſophorum turba tale tuem
ri potuit. Vere ſi ſcripta plene
cognoſcerent. nunq̄ ydola colu
iſſent. hinc deffecerunt ſtrutan
tes ſcrutinio. Tractatum ſcalde m
hunc montem aſcendere. ſimul
to utrum in eius intrare ſtare
et ibi moram facere. tutiſſi
mum autem ibi habitare et mon
te requieſcere. quis inquit
aſcendet in montem domi
ni. a. q. ſ. t. ſ. ſancto eius. aſpi
ta in ipſa aſcenſione deffecerunt
pp laborem aſcendendi. quam
ti ab eius cernere oculus def
cenderit pp laborem ſtandi.
Et forte iam aſcendiſti. iam
ibi ſtare videriſti. nec hoc ſu
fficiat tibi. Vide ibi habitare
et manſionem facere. et qua
liter mentis euagatione abſti
nus illuc ſemp redire abſq
dubio q̄ multum boni. quis
certetur tibi in obtentu
tu in tantum. ut abſq ulla la
boris difficultate poſſis ibi
aſſiduus eſſe. diuino pena
cotius tibi ſit alibi. q̄ ibi mo
rari aliqua atgere. aliqua au
diuiſſe. In hoc mente fi
ne labore morari poſſe. pote
ateſtante. qui tanta et tam
ſolida ſuauitate alleuiq ex
timat. Bonum eſt nos hic eſſe
aſcendere et ſtare eſt continuo
habitare et requieſcere feli
citatis. Dne quis aſcendet.
Dne quis habitabit in monte
ſancto tuo. Dne quis habi
bit. Dne quis requieſcet in
loco ſancto tuo. Mittite huic

tuum ipſa me. de. et a. libenter
ſequor veritatem non habeo ſu
ſpectum talem ducem. Nouit
ducem. neſcit ſeducere. Ego q̄d
eſt veritas. Ego ſum inquit via
veritas et v. ipſe ergo ſequi
ſi non vis errare. In huius mo
tis tractatu hic ihesus transfigu
ratus. in ipſo moyſes cū helya
videtur. et ſine iudice utriq̄ co
gnoſcitur. in ipo uox patris ad
filium auditur. vis videre ipm
transfiguratū. vis abſq̄ expo
ſitore. intelligere legem ſpiritu
vis audire patrem ſecreti auditu
rum. aſcende in montem iſtum
diſce cognoſcere teipſum. Qui
autem ſine tribus diſcipulis
in hunc montem aſcendere
noluit. nec plusq̄ tres ſecum
ducere voluit. queſumus. forte d
hoc docemur. q̄ ſine triplici ſtu
dio ad huius cognitionis cel
ſitudinem non perducimur.
ſ. operis meditationis oracio
nis. Multa enim experimur
operando multa inuenimus
inueſtigando. multa exoramus
orando. Quis tribus omnibus
ſibi admixtis veritas in nobis
ſpiritu. et in alta ſe extollit. et
eo uſq̄ ſe p cotidiana meremen
ta exaltat donec predicti mon
tis verticem tangat. Quam
multos hodie inuenimus ſtudioſos
in lectione. deſidioſos in opere.
tepidos in oratione. Preſumen
tes tamen montis huius tracta
tus poſſe apprehendere. ſi quidem
quod apprehendunt. quia veritatis
ducem non habent. neq̄ enim
ducit eos veritas qui aſcende
non curat niſi cum diſcipulis
tribus. Jungant ergo ſtudio
lectionis ſtudium operis et oracionis.

Absq; dubio sine vigenti exercicio sine frequenti studio. sine ardenti desiderio ad perfectam scie altitudinem mens non sublevat ad ultra montis hujus iam se credit apprehendisse supplementum. constet eos eius me testimonio extrema. Ecce quam non sine possit anima

Et tibi certum signum hec ascendenti ad hanc montis huius verticem. vir. immune apprehendisti si vpm clarificatum nondum videre meruisti. quo ut te docuit tuus xpus collocutor in summo apparuit tibi in habitu alio et te coram in duorum hominum sicut testimonio. Animadverte ergo quia aliam vallem et aliam vestem vpus hic. in monte in valle sane hic vestem nitentem. in montem tantum gloriosum. Nescit simplex veritas scrutinatum curiosas et obscuro sine in valle sine in monte non inducitur. vpus nisi vestes nitentes. Et distinguentes me doctrinam et doctrinam. et timentes vestium differentiam. Docet vena in valle. celestia in monte. Quamdiu ergo adhuc in valle moraris ipsum ad alta ascensurus non te docet xpus nisi de rebus terrenis et infimis. Et si iam te existimas ascendisse ad ea altiora et vpum videre transfigurato. Quodcunque mihi videas. quodcunque ab illo audias non ea facile credas. nisi ostenderit ei moyses et helyas. Et nunc quia in ore duorum vel trium stat omne testimonium. suspecta est mihi omnis veritas que non confirmat scriptura rum auctoritas nec xpus in sua clarificatione recipio si non assistant ei moyses et helyas.

Et in valle et in montis ascensione vpum sepe recipio sine teste nisi autem in montis vertice vel in sua clarificatione. si vpus docet me de rebus exterioribus vel de intimis meis facile recipio ut potem in his que probare possum apprio exprimento. Secum ubi ad alta mentis ditum. quando de celestibus quesito lucidatum. nisi de profundis rebus agitum. in tante sublimitatis vertice non recipio vpum sine teste nec vota esse potest. similibz verissimilis revelatio. sine attestatione moysi et helye sine scriptura auctoritate. ad habeat igitur sibi vpus deum testimonia in tuam figuratione sua. si vult ut non sit michi suspecta claritatis sue. hic illa tam magna et tam insolita pulchrum spectaculum valde iocundum cui revelatione veritatis huius precedit manifesta vocatio. et ad confirmationem revelationis illius oritur vota operata et figurata locutio. Alioquin ab altitudine die timebo. videns ne forte secundam ydeomo meridiano. Inde enim tot hereses. inde tot errores. nisi quia spus errorum transfigurat se in angelum lucis. certe utique sed figurat xpus et diabolus. Et vpus lucis sue veritatem confirmat in duobz testibus. Apparuerunt itaqz moyses et helyas cum domino in hoc monte. apparuerunt autem in maiestate. non in obscuritate littere. Et in claritate spiritualis intelligentie. Ecce ad tonitruum vocis dum cadit auditor.

Ecce quam magna.

SPECULUM
HISTORIALE
FRAGMENT
XV CENT.